לוח שנה "עתים לבינה"

לשנת תשפ"ג לאופק

מודיעין עילית

ובו מעלות רבות כאשר תחזינה עיניכם מישרים

והם: שבעה עשר זמנים הלכתיים יומיים, ושמונה זמנים שבועיים, למנהגי בני אשכנז ובני ספרד, וכן ששה לוחות לימוד מסודרים יום יום, ותאריכי פטירת גדולי ישראל (מדוייקים), ודברי הימים, זמני התקופות והמולדות והליקויים, זמני ברכת הלבנה למנהגי בני אשכנז וספרד, וכן הקריאות לחגים ולשאר ימות השנה, וההפטרות הנהוגות למנהגי הקהילות הנ"ל. ובסופו לוחות נוספים הכוללים עוד זמנים חשובים ותועלתיים.

וכולל מדורים נוספים והם: השלמת הברכות החסרות למנין מאה ברכות, ומדור שבועי להלכות והנהגות (ע"פ משנ"ב, כה"ח ועוד)

בסוף הלוח הסכמות גדולי ישראל, וכן "קונטרס ביאורים" מורחב ומפורט אשר יתבאר בו על מה מבוסס כל זמן וזמן הנמצא בלוח, עם עיקרי השיטות להלכה, וההנהגות המעשיות היוצאות מכל זמן וזמן לכתחילה ובדיעבד, ובסוף הלוח נוסף לוח לחודש תשרי לשנת התשפ"ד, ולוח מקוצר לשנת תשפ"ד כולה

שנת ה'תשפ"ג – 5783 שנים לבריאת העולם, 2023 - 2022 למנינם, שנה פשוטה

וסימנה:

ב. א' דר"ה ביום שני

ש. שלמה, מרחשון וכסלו ל' יום

ה. א' דפסח ביום חמישי

שנה י"ד/ט"ו (מתוך כ"ח שנים) למחזור גדול (מחזור החמה מבריאת העולם) ר"ז (המתחיל מניסן)

שנה שביעית (מתוך י"ט שנים) למחזור קטן (מחזור עיבורי שנים מבריאת העולם) ש"ה

ימי השנה 355, שבתותיה 50

שנה ראשונה לשמיטה - שנת מעשר שני

ב' של"ד לשטרות (המנין למלכי יון, כמבו' בע"ז י' א', החל ב-41 לבניין בית שני)

א' תתקנ"ד שנים לחורבן בית שני, (ראה הרחבה בלוח העליון בשבוע של ט"ב)

ניתן להשיג לוחות "עתים לבינה", לכ-80 ערים, **בא"י**: אדם, אופקים ותפרח, אור הגנוז - מירון, אלעד, אשדוד, אשקלון, באר יעקב, באר שבע, בית שאן, בית שמש, ביתר עילית, בני ברק, גבעת זאב, גן יבנה, דימונה, הרצליה, זכרון יעקב, חדרה, חולון, חיפה, חריש, חֲרֵשָה, טבריה, יסודות ובית חלקיה, ירוחם, ירושלים, כרמיאל, לוד (אחיסמך), מגדל העמק, מודיעין עילית, מגדל, מיצד, מעלה אדומים, מעלה עמוס, מעלות, מצפה רימון, נווה, נוף איילון (שעלבים), נוף הגליל (הר יונה), נחליאל, נתיבות, נתניה, עוצם, עכו, עמנואל, עפולה, ערד, פתח תקוה, צפת, קוממיות וחזון יחזקאל, קיסריה, קרית אתא, קרית גת, קרית טבעון, קרית יערים (טלז סטון), קרית מלאכי, קרית שמונה, ראש העין, ראשון לציון, רחובות, רכסים, רמלה, רעננה, תל ציון. ולחו"ל: אומן - אוקראינה, ברוקלין, יוהנסברג, ליקוואוד, מאנסי, מיאמי, מקסיקו סיטי, סטטען איילענד ניו יורק, עקס לע בען, פאלסבורג נ.י., פריז, שטרסבורג.

הלוח יוצא לאור גם בפורמט כיס לכל הערים הנ"ל, ניתן להזמין החל מ-40 לוחות ומעלה. כמו"כ ניתן להזמין לוחות לערים חדשות מ-100 לוחות קיר ומעלה.

© כל הזכויות שמורות למו"ל חברת "עתים לבינה בע"מ" - דוד אהרן סופר, 02-5827890

ניתן להשיג את הלוחות, כל עיר בחנויות הספרים שבה, ואת של כל הערים

במשרד ישיבת "כף החיים" רח' אהלי יוסף 14 ירושלים, בימים א-ה, בין השעות 8:30 ל-14:00 טל: 02-5022777

כמו כן ניתן לרכוש את הלוח באתר "עתים לבינה" zmanim.online ולקבלו במשלוח עד הבית

הערות, הארות, הוספות ותיקונים, יתקבלו בברכה בפקס: 1532-5827890 או בדוא"ל d0527627010@gmail.com

א. חתנים שיתחתנו במשך שנת תשפ"ג יכולים לפנות לכתובת הנ"ל ויקבלו בלי נדר לוח (החל ממוצאי סוכות תשפ"ג), אין אפשרות לשלוח בדואר לחתנים.

ב. יש אצלנו בס"ד "גמ"ח קופות", [המיועד עבור המעונינים להפיץ ספרים או דיסקים וכדו' בבתי כנסיות ומדרשות], ניתן לרכוש קופות עם שרשראות ומנעולים (בכמחיר עלות 27 ש"ח לקופה, 6 ש"ח לשרשרת, ו-27 ש"ח למנעול, ס"ה 60 ש"ח), אנו מוכנים לקנותם אח"כ במחיר הנ"ל [בלא התחייבות]. המעונינים יתאמו בטלפון המשרד הנ"ל.

ג. קבלת הלוח במהדורה דיגיטלית. מי שרכש לוח [קיר או כיס] או קיבל ממוסד, יכול להירשם ולהוריד את הלוח בקובץ pdf מאתר "עתים לבינה" zmanim.online (עד 3 ערים שונות).

ד. לבקשת רבים יו"ל על ידינו "לוח לבירור זמן **התחלפות משמרות הלילה להלכה ולמעשה**", ניתן לקבלו במייל או באתר הנ"ל, לכל עיר שתבוקש.

ה. כמבואר במבוא ללוח שלכל נקודה וכתובת יש לקבוע לוח של הזמן שלו, וניתן לקבל אצלינו בס"ד טבלה מדוייקת של הנץ הנראה לכל כתובת במייל.

ידיעות נחוצות למשתמשי הלוח

א. **בימים שנוהג בהם שעון קיץ הוספנו שעה בגוף הלוח.**

ב. בזמני הלוח (מלבד הנץ והשקיעה) מופיעים סימנים אלו: ̣ ̲ אם מופיע סימן החיסור פירושו שיש להקדים עד 30 שניות קודם הזמן הנכתב, ואם מופיע סימן ההוספה פירושו שהזמן הוא עד 30 שניות באותה הדקה. כגון: 4:41̣ - משמעו מתחילת הדקה עד אמצעה. או: 8:27̲ - משמעו בין - 26 וחצי ל-27.

ג. למותר לציין שאין **לסמוך על זמני הלוח בצמצום**, ולהמתין בשקיעה וסוזק"ש וכדו' לרגע האחרון. ואע"פ שהזמנים הנמסרים הם היותר מדוייקים שאפשר, יש גורמים המשפיעים התלויים במזג אויר משתנה, ויש בדעות הפוסקים, ו"עשו סייג לתורה".

ד. זמני "הראות הירח" המובאים בימים ג' ו-ז' מהמולד, אינם זמנים הלכתיים, אלא זמני עזר בפרט לנוהגים לקדש את הלבנה בתחילת זמנה. ועד מתי "הירח נראה" פירושו הזמן שאחריו כבר אין אפשרות לראות את הירח בשמים כי כבר הסתלק. ואין להמתין לרגע האחרון, כי אור הלבנה מסתלק כמה רגעים לפני שקיעתה. "סוף זמן קידוש לבנה" נערך בדקדוק השנה ע"פ ארבע שיטות שתרגמו את שעון המולדות של חז"ל לשעוננו, טבלה מפורטת וביאור מפורט לכל הנ"ל מופיע בסוף הלוח. ["המולד" הוא כפי שנקבע בארץ ישראל, אבל תרגומו וכן תחילת וסוף זמן קידוש לבנה מותאמים במיוחד לעיר ולאופק הלוח]. בסוף הלוח הבאנו את טבלת "לוח יהודי" לזמני הירח, אשר בו מפורטים כל זמני הירח לכל השיטות.

ה. זמני עלות השחר וצאת הכוכבים נקבעו לפי "מעלות" ולא לפי שעות שוות או זמניות, המשמעות של זה היא, שאותה רמת אור הקובעת בימי ניסן ותשרי בא"י את עלות השחר היא הקובעת בכל ימות השנה, וכן אותה דרגת חושך וכוכבים הקובעים בימי ניסן ותשרי בא"י את צאת הכוכבים הם הקובעים בכל ימות השנה, כך נהוג על פי הגר"א ועוד אחרונים כמעט בכל הלוחות הנערכים בעולם, וכן היו עושים כשלא היו שעונים והיו נוהגים על פי האור והחושך. והארכנו בענין שיטת המעלות במבוא ללוח בשנים הפשוטות.

ו. הזמנים נערכו על פי הספר "זמני ההלכה למעשה" מאת הגאון רבי ידידיה מנת שליט"א, כל הזמנים וזמני הירח ע"פ תוכנה שפותחה על ידינו בס"ד בשיתוף ובהדרכת הרב דניאל אהרן גלויברמן שליט"א מו"ל תוכנת "עתים לבינה - אהבת שלום", ביקורת הלוח ע"י תוכנת "לוחיון" מאת הרב יונתן לנדי שליט"א.

באור בקצרה לזמני הלוח

ובסוף הלוח [בשנים פשוטות] בהרחבה

א. עמוד השחר א׳ - 90 דק׳ במעלות קודם הנץ, כשהשמש 19.75 מעלות תחת האופק, כמופיע בלוח הגרי״מ טוקצ״נסקי. זמן זה יש לנוקטו לחומרא בלבד.

ב. עמוד השחר ב׳ - 72 דק׳ במעלות קודם הנץ, כשהשמש 16.02 מעלות תחת האופק. זמן זה הוא העיקר לדינא, כי נפסק בשו״ע שהילוך מיל 18 דק׳, וד׳ מיל הם 72 דק׳, והוא תואם למציאות.

ג. זמן ציצית ותפילין - ביסודו בין 50 ל-60 דק׳ קודם הנץ (כשהשמש 11.5 מעלות תחת האופק), והכה״ח (סי׳ י״ח אות י״ח) והגרימ״ט (בס״ א״י עמ׳ י״ח) כתבו שהמנהג הוא שעה אחת קודם הנץ. ולבקשת הרבנים קבענוהו במודיעין באיחור של כ-5 דק׳ לפי 10.5 מעלות.

ד. ה. ו. זמני הנץ החמה מעל ההר, הנראה והמישורי - א) בלוח העליון, ״הנץ החמה מההר״, והוא זמן הנץ שהיה נראה לעומד על ההרים המקומיים בעיר מודיעין עילית - בהיות החמה יוצאת מעל הרי מואב, בלי הסתרת ההרים שבינתיים הקרובים יותר לעיר, (כלומר, בניכוי ההרים שבמזרח עד עמק הירדן (40 ק״מ) ובלא ניכוי הרי מואב, וכנהוג בירושלים לנכות את הרי הצופים והזיתים, אבל להשאיר את הרי מואב כאופק), ונקרא ״הנץ החמה מההר״, כי הוא מגובה 300 מטר לאופק הרי מואב.

ב) בלוח העליון, ״הנץ החמה הנראה״ כפי שתראה השמש לראשונה לעומד בנקודה אחת ממוצעת בעיר (300 מטר מעל פני הים, רח׳ נתיבות המשפט), מעל ההרים שבמזרח מודיעין עילית (הרי רמאללה וביתוניא, בניכוי עד אליהם, ניכוי של כ-16 ק״מ הסתרים קרובים), והוא המאוחר שבחישובים. זמן זה כבר פורסם עד היום, על פי דעת רבים שחוששים מלהתפלל כוותיקין עד שתראה השמש בפועל, [דומיא דמה שנהגו בירושלים מקדמת דנא (כי הגרימ״ט והר״מ שפירא השתדלו לכוון אל זמן הנץ הנראה)]. משנת תשפ״ג הוא שונה מהמתפרסם על ידי לוחות חי, שלקחו ג׳ מקומות שונים וכל יום מחפשים את הנץ באחד ממקומות אלו, ואנחנו נקטנו ללכת אחר נקודה אחת כל השנה, ראה מבוא בהרחבה, וכל המעוניין ללוח הנץ נראה למיקום המדוייק שלו בגובה שונה, יפנה אלי במייל ויקבל לוח מדוייק למקומו, וערכנוהו בדיוק של רבעי דקה.

ג) בטבלה שבסוף הלוח הבאנו את זמן ״הנץ החמה במישור״ - לפי גובה פני הים, כלומר הנץ כפי שהיה נראה אם הכל היה מישור בגובה פני הים. **זמן זה הוא תחילת היום האמיתי ונהוג להשתמש בו לחישוב השעות הזמניות בלבד, ויש המשתמשים בו אפילו לתפילת ותיקין**, כיון שהיום התחיל בעיר, ואין לדעתם מושג של זמן שונה להנץ לענין תפילת ותיקין, אלא כל הזמנים מתחילים בהנץ המישורי.

ז. סוף זמן ק״ש מג״א לחומרא - סוף ג׳ שעות זמניות מעה״ש ד-90 דק׳ במע׳ עד צאה״כ דכ-25 דק׳ (6.45 מעלות מתחת לאופק), כשיטת הבן איש חי ועוד, וכעי״ז נהג הגרימ״ט עד תרפ״ה.

ח. סוף זמן ק״ש מג״א - סוף ג׳ שעות זמניות מעה״ש ד-90 דק׳ במעלות קודם הנץ, עד צאה״כ ד-90 דק׳ במע׳ אחר השקיעה, כנהוג, וכשיטת הגרימ״ט.

ט. סוף זמן ק״ש גר״א - סוף ג׳ שעות זמניות מהנץ לשקיעה המישוריים.

י. סוף זמן תפלה מג״א - סוף ד׳ שעות זמניות מעה״ש ד-90 דק׳ במעלות קודם הנץ, עד צאה״כ ד-90 דק׳ במע׳ אחר השקיעה, כנהוג, ולפי חישוב סזק״ש של הגרימ״ט.

יא. סוף זמן תפלה גר״א - (בלוח התחתון), סוף ד׳ שעות זמניות מהנץ לשקיעה המישוריים.

יב. חצות יום ולילה - אמצע הזמן שבין הנץ לשקיעה המישוריים - חצות היום, וי״ב שעות אחריו - חצות הלילה.

יג. מנחה גדולה - אחר עבור שש שעות ומחצה מהנץ. ומאחר שהסתפק בשעה״צ (רל״ג סק״ח) אם הוא בעבור חצי שעה זמנית מחצות היום או חצי שעה שוה, הבאנו הזמן המאוחר שבשניהם לחומרא.

יד. סוף זמן מוסף לכתחילה - בשבת, עד סוף ז׳ שעות מהנץ, ובדיעבד זמנה עד השקיעה.

טו. סוף זמן סעודה בפת בערב שבת - (בלוח העליון), סוף שעה תשיעית מהנץ. ונפק״מ בכל יום לאכילת סעודה, תספורת, מרחץ, עי׳ שו״ע ורמ״א סי׳ רל״ב, וביום שישי מצוה להמנע מאכילת פת משעה זו כמבואר בשו״ע סי׳ רמ״ט ס״ב, (ראה בלוח העליון פרשת ויצא בהרחבה). זמן זה הוא **ליום שישי בלבד**.

טז. מנחה קטנה - תשע שעות ומחצה זמניות אחר הנץ, והמנהג בזה ובפלג המנחה לחשב מהנץ לשקיעה כהגר״א, וכדכתבו הגרימ״ט (ביה״ש פרק י״א) והכה״ח (רל״ג אות ד׳).

יז. פלג המנחה - שעה ורבע זמניות קודם השקיעה המישורית.

יח. הדלקת נרות - 30 דק׳ קודם השקיעה מההר, כנהוג במודיעין עילית.

יט. שקיעת החמה המישורית - (בלוח העליון), כפי שנראית לעומד במישור, בניכוי גובה מודיעין עילית עצמה (כ-300 מטר). כזמן זה ראוי להחמיר לכתחילה ובפרט בדאורייתא. וכן השעות הזמניות חושבו לפי זמן זה. גם זמן זה נמסר בדיוק של רבעי דקה.

כ. שקיעת החמה מההר - (בלוח התחתון), כפי שנראית לעומד בגובה העיר, ללא כל ניכוי. זמן זה הוא העיקר לדינא וכן נהוג בירושלים לחשב זמן השקיעה מגובה העיר (כ-800 מטר) עד לאופק הים, ואכמ״ל. גם זמן זה נמסר בדיוק של רבעי דקה. יש לציין שבעיר זו היא גם השקיעה הנראית.

לרבים המעוררים שאין גובה מודיעין עילית 300 מטר מעל פני הים, לאחר בדיקות מקיפות מתברר שרוב מוחלט של העיר הוא בין 265 ל-310 מטר מעל פני הים, וזמן השקיעה שבלוח מתאים לזה, מלבד רח׳ ישועת דוד והרב מפוניבז׳ שיש להקדים בהם השקיעה עד חצי דקה.

כא. סוף זמני הצומות - (מלבד ט״ב ויה״כ). הזמן הראשון כשיטת הגרימ״ט (ביה״ש עמ׳ ע״א), ג׳ רבעי מיל אחר השקיעה המישורית במעלות, והאריך לבסס שיטה זו בטוטו״ד בספר זמנים כהלכתם (פ״ח). ונקטנו לחומרא לפי מיל של 24 דק׳, והוא כשהשמש 4.61 מעלות תחת האופק, ראה זהה״ל עמ׳ 29. הזמן השני - לפי צאה״כ הבינונים הנראים כיום לעיינו שהוא לשיטת הרבה אחרונים 30-25 דק׳ אחרי השקיעה, והוא כשהשמש 6.45 מעלות תחת האופק כהוראת הגרא״י זילבר זצ״ל. הוספנו את זמן תקיעת שופר במוצאי יו״כ כמופיע בלוח הגרימ״ט 21 דק׳ אחר השקיעה.

כב. צאת השבת - כשהשמש 8.5 מעלות תחת האופק, וזה ביום בינוני 36 דק׳ אחר השקיעה (המישורית), וזה הנהוג בא״י כמ״ש הגרימ״ט והגחיד״א ובכה״ח (רס״א אות א׳).

כג. צאת הכוכבים וצאת השבת כדעת החזו״א - כשהשמש 9.28 מעלות תחת האופק, והוא 40 דק׳ אחר השקיעה בימי ניסן ותשרי, ובקיץ מגיע עד כמעט 50 דק׳ אחר השקיעה, והוספנוהו גם במוצאי שבתות באות קטנה.

כד. צאת השבת לר״ת במעלות - 72 דק׳ אחר השקיעה המישורית בימי ניסן ותשרי, זמן זה אינו 72 דק׳ קבועות אלא מחושב במעלות וכדעת הפוסקים, ומקביל לעה״ש ב׳. ובסוף הלוח הבאנו זמן זה על פי מעלות לכל ימות השבוע, ראה אות ל״ג.

כה. צאת השבת לר״ת 72 דק׳ שוות - אחר השקיעה מההר, וכן נוהגים רבים במוצאי שבת.

כו. זמן סעודה רביעית לכתחילה - ראוי לקיים הסעודה עד ארבע שעות זמניות, מהשקיעה של שבת להנץ של יום א׳, כמ״ש כמה מהאחרונים, ובדיעבד זמנה עד חצות, וי״א עד הבוקר.

הזמנים המופיעים בטבלאות שבסוף הלוח

כז. הנץ החמה במישור - ראה לעיל אות ד׳.

כח. סוף זמן ק״ש לחומרא - סוף ג׳ שעות זמניות מעה״ש ד-72 דק׳ זמניות קודם הנץ, כשיטת הגרב״צ אבא שאול בספרו אור לציון, עד צאה״כ ד-13.5 דק׳ זמניות אחר השקיעה, והוא מעין שיטת הבן איש חי.

כט. סוף זמן ק״ש מג״א 72 דק׳ - סוף ג׳ שעות זמניות מעה״ש ד-72 דק׳ במע׳ קודם הנץ, עד צאה״כ ד-72 דק׳ במע׳ אחר השקיעה. זמן זה הוא עיקר הדין לשיטת המג״א, **ומופיע גם בלוח התחתון בשב״ק**.

ל. סוף זמן תפלה מג״א 72 דק׳ - סוף ד׳ שעות זמניות מעה״ש ד-72 דק׳ במעלות קודם הנץ, עד צאה״כ ד-72 דק׳ במע׳ אחר השקיעה. זמן זה הוא עיקר הדין לשיטת המג״א, כדלעיל.

לא. פלג המנחה לדעת הבן איש חי - שעה ורבע זמניות קודם הלילה, מעה״ש ד-90 דק׳ במע׳ עד צאה״כ ד-25 דק׳ (6.45 מעלות מתחת לאופק), כשיטת הבן איש חי ועוד.

לב. צאת הכוכבים א׳ - לשיטה ששיעור הילוך המיל 18 דק׳, ג׳ רבעי מיל יוצא 13.5 דק׳ במעלות אחר השקיעה, כשהשמש 3.65 מעלות תחת האופק, ונפק״מ לסו״ז מנחה בדיעבד למקילים בזה, וכן הוא סו״ד נט״י לסעודה ג׳ לכו״ע.

לג. צאת הכוכבים ב׳ - לשיטה ששיעור הילוך המיל 24 דק׳, ג׳ רבעי מיל יוצא 18 דק׳ במעלות אחר השקיעה, כשהשמש 4.61 מעלות תחת האופק, ויש המתפללים מאז תפילת ערבית.

לד. צאת הכוכבים ג׳ - 72 דק׳ במעלות אחר השקיעה, הזמן המופיע כצאת השבת לר״ת (כד).

בס"ד. פרשת וילך

תאריך אלול תשרי		עמוד השחר א'	עמוד השחר ב'	זמן ציצית ותפילין	הנץ החמה מההר	הנץ החמה הנראה	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא	מנחה קטנה	פלג המנחה	שקיעה	צאת הכוכבים חזו"א	דף היומי בבלי	משנה והלכה יומית	דף יומי ירושלמי
מאזניים		90 דק' במעלו' קודם הנץ	72 דק' במע' קודם הנץ	לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	40 דק' במעלות אחר השקיעה	כתובות	משניות ושו"ע או"ח	עבודה זרה כא - כז מ"ב עמוד היומי ח"א קטז: - ח"א קיט: מ"ב הדף היומי בהלכה
כט	ראשון	5:00	5:18	5:44	6:31:00	6:39:45	8:30	4:02	5:17	6:32:30	7:13	פא	חלה א ו-ז שטז ד-ו	ח"א נ"ג ד' - ה'
א	שני	5:01	5:18	5:45	6:31:45	6:40:15	8:30	4:01	5:16	6:31:15	7:11	פב	חלה א ח-ט שטז ז-ט	נ"ג ו' - י'
ב	שלישי	5:01	5:19	5:45	6:32:15	6:40:30	8:30	4:00	5:15	6:30:00	7:10	פג	חלה ב א-ב שטז י-יב	נ"ג י"א - ט"ו
ג	רביעי	5:02	5:20	5:46	6:32:45	6:41:00	8:30	3:59	5:14	6:28:45	7:09	פד	חלה ב ג-ד שיז א-ג	נ"ג ט"ז - י"ט
ד	חמישי	5:03	5:20	5:47	6:33:30	6:41:45	8:31	3:58	5:13	6:27:15	7:07	פה	חלה ב ה-ו שיז ד-ו	נ"ג י"ט - כ"א
ה	ששי	5:03	5:21	5:47	6:34:00	6:42:30	8:31	3:58	5:12	6:26:00	7:06	פו	חלה ב ז-ח שיז-ח ז-ב	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:28
ו	שבת	5:04	5:22	5:48	6:34:45	6:43:15	8:31	3:57	5:11	6:24:45	7:05	פז	חלה ג א-ב שיח ג-ה	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:28

פרוזבול. ערב ר"ה של מוצאי שביעית: מלוה הרוצה שלא ישמטו חובותיו יעשה שטר פרוזבול, ופירושו שמוסר חובותיו לבית דין, ולדעת הב"י (שו"ע חו"מ ס"ז י"ח) היינו לבי"ד חשוב כלומר בקיאין בדין שנתקבלו ע"י רבים באותה עיר, ולדעת הרמ"א יש להקל בכל בי"ד של ג', וגם המקפידים על בי"ד חשוב נהגו להקל שסידור הפרוזבול לא יהיה בפני בי"ד אלא בפני ג' (או ב') עדים, ואומר: היו עלי עדים וראו שאני מוסר פרוזבול לפני ג' דיינים שהם פלוני ופלוני ופלוני דיינים שבמקום פלוני, ודי לו אם יחתמו בו אותם עדים. ומבני אשכנז יש שמחמירים בזה. ויש נוסח פרוזבול המקובל אצל בני אשכנז ע"פ החכמת אדם (הובא בחוט שני עמ' תצ"ב) הנעשה בפני בי"ד, ונוסח המקובל אצל בני ספרד על פי החקרי לב (הובא באול"צ שביעית) הנעשה בפני עדים. וזה נוסח הפרוזבול שערך מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל (מורכב משתי הנוסחאות): אנחנו החתומים מטה מאשרים בזה כי אתא לקדמנא הכא פלוני ... ואמר לנא: הן שנה זו היא שנת שמיטה ויש לי חובות בשטר ובעל פה על אלו אנשים ועל בנקים, הריני מוסר לבית הדין בעיר ... הלא המה: הרב ... והרב ... והרב ... שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה, ואם אין מועילה מסירה אלא לפני ב"ד, הריני מוסר לפניכם שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה. והואיל ופלוני מסר לבית הדין הנ"ל מילי דפרוזבולא כדאמור רבנן, כתבנו וחתמנו ביום שני כ"ט אלול ה' תשס"ח לפ"ג האי שטרא דפרוזבולא כדנהגא מיומי דהלל הזקן וכתקון חז"ל. נאם ... נאם ... נאם ...

המפקיד כסף או המחאות בבנק לאחר שעשה פרוזבול, כשעל ידי הפקדה זו תזקף לחשבונו יתרת זכות, יעשה פרוזבול נוסף. שכח לכתוב פרוזבול, ונזכר סמוך לחשיכה, אם הוא יודע מענין פרוזבול יכול למסור פרוזבול בעל פה בפני שלשה. (דיני שביעית פרק ל"א). ויש מצוה לעשות פרוזבול כמ"ש בדרך אמונה (פ"ט ס"ק פ"ה בשם התומים) והוסיף: דפשוט דמי שברור לו שאין לו חובות א"צ לעשות פרוזבול.

ראש השנה: עוד מענייני ר"ה ראה בערב ר"ה תשפ"ד.

מנין מאה ברכות:

מנינם מערב עד ערב כמבואר במ"ב סימן מ"ו ובפוסקים. ולעיתים יש שינוי במספר הברכות בגלל חילוקי מנהגים ושיטות, והשתדלנו להביאם במקומם, והרחבנו ביסודות החשבון בפר' וירא.

א' דר"ה: 82 ברכות, [75 דיו"ט, שהחיינו דקידוש, 2 דסימנים, 2 דשופר, 2 נוספות דמוסף], וצריך להתחייב ולהשלים עוד 18 ברכות, ואפשר ע"י שמיעת ברכות העליות לתורה וההפטרות, עיין מש"כ ע"ז בפר' וירא.

ב' דר"ה: לספ' 81 ברכות דנחסרה שהחיינו דשופר ולאש' 82 כולל שהחיינו דשופר, (ולאלו שאין אוכלים סימנים בליל ב' נחסרות ב' ברכות).

צום גדליה: 98 ברכות, [דנפחת 6 של סעודת היום מיום רגיל 102, ונוספות 2 דהבדלת יו"ט, ו-1 למברך על הגפן], ויש להשלימם בתוספת ברכת הנהנין בלילה לפני הצום או באשר יצר. ולב"י (סי' מ"ו ג') דמשלים על ידי לבישת טו"ת במנחה נוס' ב' ברכות, ולרמ"א אין נוהגין ללבוש וישלים באחרות.

תקופות: תקופת תשרי האמיתית - בליל ששי כ"ז אלול בשעה 4.04 בלילה. והוא יום תחילת הסתיו, יום ולילה שווים (מהנץ לשקיעה האסטרונומיים 12 שעות). אין מתקופה זו נפ"מ הלכתית.

זמני הירח: אין מברכים חודש תשרי. מולד תשרי תשפ"ג יהיה בליל שני בשעה 9, ו-6 חלקים. [וסימנו: ב' ג' ו']. ותרגומו להגרימ"ט בליל שני א' תשרי בשעה 21.31 בערב [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה בליל שני בשעה 0.54 בלילה, (התרגום והמולד האמיתי לפי שעון קיץ). והטעם שאין מברכין החודש בשבת שלפני ר"ה, כדי לערבב את השטן שלא ידע מתי ר"ח, רמז לדבר "בכסה ליום חגנו", (לבוש ריש תקפ"א), ובשעה"צ (תי"ז סק"ב) כיון שר"ח תשרי אינו כר"ח רגיל אלא הוא יו"ט של ר"ה זמנו ידוע ולמותר להזכיר זאת. וראה טעמים נוספים בערה"ש תי"ז.

תקופות: תקופת תשרי לרב אדא - יום שני א' תשרי בשעה 6, 3 דק', 12 חלקים ו-74 רגעים. [וסימנו: ב' י"ב ס"ו ע"ד]. ותרגומו לגרימ"ט ביום שני בשעה 6.34 ולגרימ"ר בשעה 6.43 בבוקר (לשעון קיץ).

זמני הירח: ג' מהמולד - ליל ששי. ניתן לברך עד שעה 20:39 בערב (לשעון קיץ) שאז ייעלם הירח. ולדעת הלבוש והבית מאיר יש לקדש כבר הערב, וכ"ד הגר"א וכ"מ בבה"ל תכ"ו ובשעה"צ תר"ב סק"ז, וכ' הגרימ"ט שכן מנהג רוב האשכנזים, וכ"כ בכה"ח תכ"ו סקכ"ז, אמנם הרמ"א כתב לקדש במוצאי יוה"כ. וגם הרבה מהספרדים נוהגים לברך במוצאי יוה"כ.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

4

כט. יום חמישי לבריאת העולם נבראו בו שרצי המים והתנינים וכל עוף כנף למינהו
תפא: ר' שלמה ב"ר יוסף אמארילייו ב' שו"ת כרם שלמה ופני שלמה
תרעה: ר' אליעזר חיים ב"ר אברהם דייטש, ב' שיח השדה
תשע: ר' יצחק יעקב ב"ר יחיאל יהושע רבינוביץ', האדמו"ר מביאלה רמת אהרן
תשעא: ר' מנשה ב"ר אליעזר זאב קליין אב"ד אונגוואר וב' משנה הלכות
תשעט: ר' אליעזר ב"ר דוד בן דוד, ממיסדי אור החיים ורו"מ אור האמת אלעד

א. יום הששי לבריאת העולם בו נבראו הבהמות ואדם (לדעת ר"א)
א' תתקנט-ב' פו: נולדה ונפטרה שרה אמנו ע"ה בת קכ"ז שנים ולאסת"ר בחשון
ב' פו: נעקד יצחק אבינו ע"ה (לדעת הזה"ק, ובשמו"ר בניסן, וראה ביוה"כ)
ב' קעב: יצחק אע"ה ברך את יעקב אע"ה (זוה"ק אמור ברע' מהימנא, ראה פסח)
ב' רל: יצא יוסף מבית האסורים (ר"ה י"א א')
ב' תמט: בטלה עבודת הפרך מאבותינו במצרים (שם)
ד' רנה: נולד הילד נחמן קטופא בשפרעם, ב' נבואת הילד, עי' אוצר מדרשים
ד' תשעב: נעקה"ש רבנו אמנון ממגנצא הי"ד, ב' ונתנה תוקף
ה' שיד: נשרפו ברומא ע"י האפיפיור התלמוד ומפרשיו ועוד
תקכא: ר' יהודה ב"ר יצחק עייאש ב' בית יהודה (ונולד היום בשנ' תסה)
תקנט: ר' יצחק ב"ר דוד, אב"ד לעטשוב, ב' כתבי הגר"י
תרמ: ר' מאיר לייבוש ב"ר יחיאל מיכל, המלבי"ם
תרעד: ר' יעקב דוד ב"ר זאב ווילאוובסקי, הרידב"ז מסלוצק וצפת
תרצא: ר' שמעון משה ב"ר יהושע זליג דיסקין, ב' מדרש שמעוני
תשסא: ר' שבתי ב"ר יוסף פרנקל, מו"ל רמב"ם מהדו' שבתי פרנקל

ב. "ויכולו השמים והארץ וכל צבאם וגו'" - שבת בראשית
תרכג: ר' משה ב"ר שאול כהן מחכמי ג'רבא, ב' פני משה
תרפב: ר' ישראל ב"ר אשר פרלוב, "הינוקא מסטולין"
תשא: ר' סלמאן ב"ר יוסף אליהו, מח"ס כרם שלמה על עץ חיים
תשב: ר' דוד ב"ר עקיבא הכהן רפפורט, ב' מקדש דוד
תשלז: ר' יוסף ב"ר מיכל דוד רוזובסקי, ר"י אור ישראל לצעירים פ"ת

ג. ג' שמ: יום צום השביעי (זכריה ח' י"ט) **"צום גדליה"**. ומתענים בו על הריגתו של גדליה בן אחיקם בן שפן, [אשר הופקד ע"י נבוכדנצר לשמור על שארית ישראל לאחר חורבן בית ראשון], ונהרג הוא והיהודים אשר עמו נ"ב יום אחר חורבן ביהמ"ק הראשון ע"י ישמעאל בן נתניה בן אלישמע מזרע המלוכה ועשרה אנשים אתו (סוף מלכים, וירמיה מ' מ"א) ונכבית גחלת ישראל כי ע"י שנהרג גלו כולם ונהרגו מהם לאלפים, אך עיין ברד"ק וראב"ע (זכריה ח' י"ח) שנהרג בר"ה ע"ש
יו"ט במג"ת על שבטלה הזכרת ש"ש בשטרות, ועי' בסוגיא דר"ה י"ח ב'
תמג: ר' אברהם אבלי הלוי ב"ר חיים גומבינר מקאליש, המגן אברהם
תרכא: ר' ישראל ב"ר גדליה ליפשיץ, ב' התפארת ישראל על המשנה
תרפט: ר' נפתלי צבי ב"ר משה טרופ, ב' חידושי הגרנ"ט
תרץ: ר' שמעון נתן נטע ב"ר דוד צבי שלמה בידרמן, האדמו"ר מלעלוב (5)
תשב: ר' אהרן יחיאל ב"ר ירחמיאל משה הופשטיין, האדמו"ר מקוזניץ (6)
תשז: ר' חזקיהו יוסף ב"ר חיים אריה לייב מישקובסקי מקרינקי
תשיז: ר' אפרים זלכה ב"ר משה הכהן, מזקני המקובלים בי-ם
תשנה: ר' אלחנן משה ב"ר ברוך קונשטט, ר"י קול תורה וב' באר אלחנן
תשסא: ר' שלמה ב"ר חיים דוד הכהן רוטנברג, ב' תולדות עם עולם
תשעב: ר' גדליה ב"ר אברהם אייזמן, משגיח קול תורה וב' גידולי מוסר

ד. תעד: ר' יואל ב"ר משה הלפרין מאוסטראה, ר' יואל בעל שם
תקח: ר' צבי הירש ב"ר נפתלי הירץ אשכנזי הלברשטט, ב' כוס הישועות
תקנט: ר' ישראל יעקב בורלא ב' מקור ישראל אב"ד בי-ם
תקפא: ר' אברהם ב"ר יחיאל דנציג, החיי אדם חכמת אדם
תרח: ר' יצחק אריה ב"ר מתתיהו וורמסר, הבעל שם ממיכלשטאט
תרעז: ר' יצחק ב"ר שמואל מאלצאן, ב' שביתת השבת ועוד

ה. ב' קצו - שכח: נולד [ונפטר] נפתלי בן יעקב אבינו ובלהה ע"ה להיעב"ץ היום תענית צדיקים, על שמתו עשרים איש מישראל ונחבש ר' עקיבא בבית האסורים, (עירובין כ"א ב'), שו"ע או"ח תק"פ ב'
תשיג: ר' מנחם ב"ר אברהם הלוי פולאק ב' חלק לוי ועוד
תשנב: ר' ברוך שלום הלוי ב"ר יהודה ליב אשלג ב' ברכת שלום (2)

ו. תקעב: ר' אריה ליב ב"ר ברוך גרונדי, הסבא משפולי
תקפ: ר' אברהם ב"ר רפאל כלפון ראב"ד טריפולי, ב' חיי אברהם
תשכח: ר' ישראל ב"ר דוד יששכר טויסיג, האדמו"ר ממטרסדורף
תשסט: ר' דוב מאיר ב"ר יהושע לייב אייזינשטיין ב' נטעי אד"ם

אלול תשפ"ב - תשרי תשפ"ג

ספטמבר - אוקטובר (9-10) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כט	ראשון	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:46 גר"א 9:31 מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ערב ראש השנה** תזכורת: לעשות פרוזבול **לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים טובים ולשלום** מצוה להימנע מסעודה בעיו"ט מ: 3:32 ל"א תחנון (פרט לסליחות), התרת נדרים. ואש' אומ' למנצח, וסליחות זכור ברית (ענין הצום, ראה בלוח העליון של תשפ"ד)	**הדלקת נרות יו"ט** **6:05**	חצות יום ולילה 12:32 מנחה גדולה 1:02 **שקיעת החמה** 6:35:15	25
א	שני	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:46 גר"א 9:31 מג"א 10:01 גר"א 10:31	**א' דראש השנה ה'תשפ"ג** **תחל שנה וברכותיה** מוציאים ב' ס"ת ובא' קוראים ה' קרואים וה' פקד (בראשית כ"א א') [לפי שבר"ה נפקדו שרה רחל וחנה, מ"ב תקפ"ד סק"ו], וחז"ק, ובספר ב' קורא ובחודש השביעי (במדבר כ"ט א'), וספ' כופלין חז"ק, ומפטיר בשמואל א' (א') ויהי איש אחד. ואומרים אבינו מלכנו שחרית ומנחה, ועושים תשליך במנחה, שש"י פ"א **להסיר מכשול: אין להכין תבשיל וכדו' ליום השני לפני צאה"כ, והזמן הוא כצאת החג של מחר.** סו"ז מוסף לכתחילה: 1:31		חצות יום ולילה 12:31 מנחה גדולה 1:01 **שקיעת החמה** 6:34:00	26
ב	שלישי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:46 גר"א 9:31 מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ב' דראש השנה** **צאת החג: 7:06** ר"ת (במע'): 7:42 כנ"ל, ובראשון קוראים ה' קרואים ויהי אחר הדברים (בראשית כ"ב א') [כדי להזכיר זכות עקידת יצחק, מ"ב תר"א סק"א], ובספר ב' כאתמול, ומפטיר כה אמר ה' מצא חן (ירמיה ל"א א') [מפני שחובת היום להזכיר זכרונות, וכתיב בקרא דהבן יקיר לי - זכור אזכרנו, שם סק"ב]. אבינו מלכנו. שש"י פ"א סו"ז מוסף לכתחילה: 1:30		חצות יום ולילה 12:31 מנחה גדולה 1:01 **שקיעת החמה** 6:32:45	27
ג	רביעי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:46 גר"א 9:31 מג"א 10:01 גר"א 10:31	**צום גדליה** קוראים ג' בשחרית ובמנחה בריחל משה (שמות ל"ב י"א), ואש' מפטירין במנחה דרשו ה' (ישעיה נ"ה ו'), נ"כ במנחה [בא"י], ואו' אבינו מלכנו בכל עשו"ת שחרית ומנחה סיום הצום (הנהוג): 6:47 וי"א: 6:55		חצות יום ולילה 12:31 מנחה גדולה 1:01 **שקיעת החמה** 6:31:30	28
ד	חמישי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:46 גר"א 9:31 מג"א 10:01 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:30 מנחה גדולה 1:00 **שקיעת החמה** 6:30:15	29
ה	ששי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:46 גר"א 9:31 מג"א 10:01 גר"א 10:31	אש' א"א אבינו מלכנו במנחה, וספ' אומרים ואפילו בשבת	**הדלקת נרות שבת** **5:59**	חצות יום ולילה 12:30 מנחה גדולה 1:00 **שקיעת החמה** 6:28:45	30
ו	שבת	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה סוף זמן ק"ש מג"א 72 **סו"ז מוסף לכתחילה**	מג"א 8:47 גר"א 9:32 8:56 מג"א 10:01 גר"א 10:31 1:29	**שבת שובה** **פרשת: וילך** **הפטרה: שובה ישראל** (הושע י"ד) ס. מוסיפין מי א-ל כמוך (מיכה ז' י"ח - כ') א. מוסיפין (גם) וה' נתן וי"א תקעו שופר (יואל ב' י"א או ט"ו - כ"ז) במוצאי שבת אש' אין אומרים ויהי נועם, וספ' אומרים	**צאת השבת** **7:01** חזו"א 7:05	חצות יום ולילה 12:30 מנחה גדולה 1:00 **שקיעת החמה** 6:27:30 צאת השבת לר"ת (שוות) 7:40 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:37	1

תאריך תשרי מאזניים		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי כתובות	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי עבודה זרה כח - לג מ"ב עמוד היומי ח"א קכ. - קכג. מ"ב הדף היומי בהלכה
ז	ראשון	5:05	5:22	5:49	6:35:15	6:44:00	8:31	3:56	5:10	6:23:30	7:04	פח	חלה ג ג-ד שיח ו-ח	נ"ג כ"ב - כ"ד
ח	שני	5:05	5:23	5:49	6:36:00	6:44:30	8:31	3:55	5:09	6:22:15	7:02	פט	חלה ג ה-ו שיח ט-יא	נ"ג כ"ה
ט	שלישי	5:06	5:24	5:50	6:36:30	6:45:00	8:31	3:54	5:07	6:21:00	7:01	צ	חלה ג ז-ח שיח יב-יד	נ"ג כ"ו נ"ד א' - ג'
י	רביעי	5:07	5:24	5:51	6:37:15	6:45:45	8:32	3:53	5:06	6:19:45	7:00	צא	חלה ג ט-י שיח טו-יז	נ"ד ג' נ"ה א'
יא	חמישי	5:07	5:25	5:51	6:38:00	6:46:15	8:32	3:52	5:05	6:18:30	6:59	צב	חלה ד א-ב שיח-ט יח-א	נ"ה א' - ג'
יב	ששי	5:08	5:26	5:52	6:38:30	6:47:00	8:32	3:51	5:04	6:17:15	6:57	צג	חלה ד ג-ד שיט ב-ד	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:22
יג	שבת	5:09	5:26	5:52	6:39:15	6:47:45	8:32	3:51	5:03	6:16:00	6:56	צד	חלה ד ה-ו שיט ה-ז	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:24

קריאת התורה של "האזינו" בשבת במנחה ובשני וחמישי: דעת הרמ"א (בסי' תכ"ח ס"ה) דבמנחה בשבת ובב' וה' אין לחוש ולחלק הקריאה כסדר הזי"ו ל"ך (כבשבת בבוקר), אמנם בכה"ח (סק"ל) הביא מהב"י שהמנהג דגם במנחה ובב' וה' קורין הזי"ו (וסדר ההפסקות כשבת), וכ"כ הפר"ח והשכנה"ג והחיד"א, וכן יש לספרדים לנהוג.

הכנה ליום כיפור: אעתיק לך את מאמרו המחוכם של אבא מרי זצ"ל, אמרו בפניו כי אחד משומרי הדת אמר בליל כיפור "איני יודע על איזה עוון אחזור בתשובה". ואמר אבא מרי זצ"ל בשמעו זאת: "מסכן שכמותו, לו ידע את אשר עליו לדעת היה חוזר בתשובה על שחושב הוא כי אין לו עוון לחזור עליו בתשובה", וזהו מאמר נכון שחייב אדם להתחנך על ידו (ר"א בן הרמב"ם בשם אביו, בספרו המספיק לעובדי ה' פרק הענוה).

תשובה: ודעו, כי כל אחד הרוצה לחזק יהדותו ולקנות יראת שמים, יקרא בספרו של רבינו משה בהלכות תשובה ובהלכות דעות ובהלכות תלמוד תורה, שהם פרקים קלים, וודאי הדבר אפילו אם יהיה לו לב של אבן, ישבר, ולא כתב רבינו משה שום דברי חסידות כמו שכתבו שאר החכמים, אלא כל מה שכתב הם חובות שחייב האדם לקיימם, שאם אינו מקיימם יענש בעולם הבא, ומי שאינו קורא בו אינו יודע להיזהר בהם (הקדמה כוללת לספר מעם לועז).

תשובה: כתב הרמב"ם בפירוש המשניות (ר"ה פ"ד מ"ז): לא היו קורין הלל לא בראש השנה ולא ביום הכיפורים, לפי שהם ימי עבודה והכנעה ופחד ומורא מהשם ויראה ממנו, ומברח ומנוס אליו, ותשובה ותחנונים ובקשת כפרה וסליחה, ובכל אלו העניינים אינו הגון השחוק והשמחה.

עשי"ת: כתב החתם סופר בדרשות ח"ב (דרוש לז"ך אלול דש"ע ע"א): כתבו רבותינו הקדמונים שכל התפילות של כל השנה, שנפסלו מחמת מחשבת חוץ ונדחו כפסולי המוקדשים, הם תלויים ועומדים עד עשרת ימי תשובה, וכשמתפלל אז בלב שלם - כל יום מעלה עמו תפילת יומו, כגון יום ראשון מעלה עמו כל תפילת יום ראשון בשבת של כל השנה וכן כולם.

ערב יוה"כ: כתב רבינו יונה בשערי תשובה (שער ד'): כל הקובע סעודה בערב יום הכפורים כאילו נצטוה להתענות תשיעי ועשירי, והתענה בהם. [הטעם הראשון] - כי הראה שמחתו בהגיע זמן כפרתו ותהיה לו לעדה על דאגתו לאשמתו ויגונותיו לעונותיו. והשנית - כי בשאר ימים טובים אנו קובעים סעודה לשמחת המצוה, כי יגדל וישגא מאוד שכר המצוה על השמחה, וכו', ומפני שהצום ביוה"כ, נתחייבנו לקבוע הסעודה על שמחת המצוה - בערב יום הכיפורים. והשלישית - למען נחזק להרבות תפילה ותחנונים ביום הכפורים ולשית עצות בנפשנו על התשובה ועיקריה.

י' תשרי: ראה בפורים דהבאנו דלהא"ר יש להתפלל בהשכמה ולהחיד"א לא נאמר בו השכמה.

מוצאי יוה"כ: כתב הרמ"א (תרכ"ד ס"ה): אוכלים ושמחים במוצאי יוה"כ דהוי קצת יום טוב, ובשעה"צ (תרכ"ג סק"ו) כתב: שהוא יו"ט להרבות בסעודה. לכן יפקדו איש את אחיו בצאתו מביהכ"נ כדרך שאומרים בשבת ויום טוב, "יום טוב" איש לרעהו.

י"א תשרי: ביום שאחר יוה"כ משכימין לבית הכנסת, כדי שלא יהיה נראה ח"ו שאנו היינו נכנעים לו רק בעת שאנו צריכין לבקש על דיננו (מ"ב תרכ"ד סקי"ד). והטעם בשל"ה שלא יקטרג השטן, א"ר. ולפי"ז צריך להיזהר מכאן ואילך בכל עניניו (כה"ח תרכ"ד ל"ד). וא"א תחנון בין יוה"כ לסוכות משום דהוי יום טוב כמו יום הכיפורים במקצת וכו' והם ימי חנוכת הבית (בימי שלמה) (ביאור הגר"א תרכ"ד ס"ה).

על הכנת הסוכה - ראה בשבוע הבא

מנין מאה ברכות

יום הכיפורים: 68 ברכות [דנפחת מה-81 של כל שבת 3 דקידוש ערב ובוקר ו-18 דג' סעודות, סי"ה 60, ונוסף שהחיינו וז' דנעילה, סי"ה 68], וכאן מוכרחים לצרף את ברכות ששת העולים לתורה ומפטיר בשחרית (14) וההפטרה (5), ושלשת העולים במנחה (6) וההפטרה (4, ולספי' נוספת עוד ברכה בהפטרה דמנחה, אך נפחת שעשה לי כ"צ) סי"ה 29 ברכות, ובסי"ה 97 ברכות וצריך להשלים עוד 3 ברכות. ובמ"ב (מ"ו סקי"ד) כתב בשם מג"א דישלים ע"י ברכת הריח על הבשמים [לאחר היסח הדעת בין ברכה לחברתה, אמנם עיי' כה"ח (תקנ"ו סקי"ד) שהביא מהשל"ה ועוד - לאסור להריח בשמים בכל תענית משום תענוג], וכן בברכת אשר יצר אם נזדמן לו, ואפשר דיוצא ע"י הדחק במה שמכוון לשמוע חזרת הש"ץ, עכ"ד. ועי' רמ"א סי' תרכ"ב ומ"ב סקי"ה שיש ביוה"כ הרבה שבחים שמשלימים ק' ברכות.

זמני הירח: ז' מהמולד - ליל שני משעה 21.39 בערב. ניתן לברך עד שעה 23:11 בלילה (לשעון קיץ) שאז ייעלם הירח, [שיטות נוספות מקילות יותר - ראה בטבלה בסוף הלוח]. הרבה נוהגים לקדש הלבנה במוצאי יום הכיפורים. הירח שוקע במוצאי יוה"כ בשעה 2.35 בלילה, ועי' רמ"א תכ"ו ס"ב. ומתוך ששמחים שיצאו בדימוס מקדשין אף קודם שיטעמו (מ"ב שם סק"א).

תקופות: תקופת תשרי לשמואל - יום ששי י"ב תשרי בשעה 3, [וסימנו: ו' כ"א (אפס)]. ותרגומו לגרימ"ט ביום ששי בשעה 15.27, ולגרימ"ר בשעה 15.39 (לשעון קיץ). [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח].

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה לכתחילה במוצאי שב"ק י"ד תשרי כל הלילה, ובדיעבד בליל שני ליל יו"ט כל הלילה. ט"ו מהמולד - ליל שלישי ט"ז תשרי עד השעה 21.13 בלילה. [שיטות נוספות מקילות יותר בסוף הזמן - ראה בטבלה בסוף הלוח], ולהמ"ב יברך בדיעבד עד ט"ו מהמולד, ולכה"ח ספק ברכות להקל ויקדש ללא ברכה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

ז. נולד ונפטר זבולון בן יעקב אבינו ולאה אמנו ע"ה (ולא נודעו השנים, עי' סה"ד) היום תענית צדיקים על שנגזרה גזרה על אבותינו שבמדבר - שימותו בחרב וברעב ובדבר מפני מעשה העגל (ובכלבו כתב ב-ו' בו), שו"ע תק"פ
תצז: ר' דוד ב"ר אברהם אופנהיים ב' שו"ת נשאל דוד

ח. ב' תתקלז: החל חג חנוכת המזבח ז' ימים בימי שלמה המלך (דה"י ב' ז') ואכלו ביוה"כ (מו"ק ט' א', ועי' שבת ל' א'), ראה א' מרחשון
תקנב: ר' ישראל ברוך ב"ר שניאור זלמן פוזנר, אבי בעל התניא
תקצג: ר' נח ב"ר מרדכי מלעכוויטש
תשעד: ר' נתן דב נטע ב"ר יעקב פריינד, ר"י לצעירים עץ חיים ודושינסקי
תשפא: ר' ישראל מאיר ב"ר יעקב יצחק המניק, ב' מי הדעת משגי' יד אהרן

ט. ג' תתקפ/ד: רבי אלעזר בן רבי שמעון ונטמן במירון (י"א כ"ה אלול)
רפ: ר' אברהם ב"ר יעקב סבע, ב' צרור המור ואשכול הכופר, מגולי ספרד
תרנח: ר' נפתלי הירצקא ב"ר יעקב פרץ הלוי זילבערמאן, האד' מראצפרט
תרסו: ר' יצחק יהודה ב"ר חיים שמואל שמעלק'ס מלבוב, בית יצחק
תשיב: ר' ששון עזרא ב"ר עזרא סחייק, ב' שיח ששון, מאחרוני חכמי בבל
תשך: ר' יצחק זאב ב"ר חיים הלוי סאלאווייציק, הגרי"ז מבריסק
תשס: ר' שלמה שמשון ב"ר מאיר קרליץ, אב"ד פ"ת וב' עטרת שלמה

י. ב' מט: בעצם היום הזה נימול אברהם .. (פדר"א כ"ט, ראה יג תשרי בשם תוס')
ב' פו: בבין הערבים נעקד יצחק אבינו (אחרונים בשם פדר"א, ולא נמצא)
ב' תנ: משה רבינו ע"ה ירד מההר ולוחות שניות בידו
ג' פז: זכריה בן יהוידע הכהן הוכיח את העם על עוזבם את ה' ושבת ויוה"כ היה (ירוש' תענית ד' ה') וירגמוהו בעזרת הכהנים במצוות המלך יואש, ודמו תסס רנ"ב שנה עד חורבן הבית (קהלת רבה ג' כ')
ג' תתפב: נעקה"ש התנא רבי עקיבא בן יוסף, ונולד ר"י הנשיא, [ובכה"ח (תק"פ ס"ק ט"ו) הביא דמשמע בטור דר"ע מת בה' תשרי, אמנם בילקוט משלי סי' ט' רמז תתקמ"ט מבואר שר"ע מת בערב יוה"כ שהוא בט' בתשרי]
ג' תתפב: נעקה"ש ר' אלעזר בן שמוע (אוצר המדרשים עמ' 443)
ד' רע: הוה זעפא ושכיב רב אחאי בריה דרבה בר אבוה. אגרת רב שרירא
תרנד: ר' עזריאל אריה ליב ב"ר אברהם אבלי ראקובסקי, ב' שלמה משנתו
תרנה: ר' נפתלי חיים ב"ר מאיר הורוביץ מדז'יקוב ב' מנחה חדשה
תשטו: ר' יהודה ליב הלוי ב"ר שמחה אשלג ב' פירוש הסולם על הזה"ק (1)
תשכג: ר' אברהם בנימין ב"ר מיכאל משה יהודה זילברבערג, ב' שו"ת מהרא"ב
תשלז: ר' משה יצחק (איציק'ל) ב"ר נפתלי אלימלך גווירצמן, אדמו"ר מפשעווארסק (1)
תשמח: ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר יוסף מאיר טברסקי, אדמו"ר ממכנובקה (2)
תשע: ר' שמעון נתן נטע ב"ר משה מרדכי בידרמן, האדמו"ר מלעלוב

יא. ב' תנ: ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם (עי' פרש"י לשמות ח"י י"ג), ובו ביום היתה התנדבות העם הגדולה לבנין המשכן (עי' ר' בחיי)
ד' רכח: מר בר רב אשי דהוא רב טביומי [ב"ב י"ב: ועי' רבינו גרשום שהוא רב אשי]
ד' תתצג: ר' יצחק ב"ר אשר הלוי משפירא, (עי' בפסקי ריקאנטי קס"ו)
תרסד: ר' יוסף זכריה ב"ר נתן שטרן משאוועל מח"ס זכר יהוסף
תשסד: ר' אשר ב"ר אריה מרדכי פריינד, מייסד יד עזרה
תשעב: ר' משה ב"ר שמואל גפן מראשי ישיבת כנסת יצחק חדרה

יב. ב' מט: לתוס' ר"ה יא. היום (בג' למילה) באו ג' המלאכים לבקר את אאע"ה
תקלח: ר' אברהם המלאך בן המגיד ר' דב ממזריטש, ב' חסד לאברהם
תשנו: ר' מיכל דוד ב"ר משה יצחק שלפוברסקי, ר"י תפארת צבי
תשסג: ר' פרץ ב"ר רפאל מימון, רב הישוב גילת וב' תולדות פרץ
תשסח: ר' צבי ב"ר ישראל איסר שפירא, ב' צביון העמודים על הסמ"ק

יג. תקסו: ר' משה יוסף מרדכי מיוחס, הראשל"צ, ב' ברכות המים
תקצח: ר' עקיבא איגר ב"ר משה גינז מפוזנא
תרמג: ר' שמואל ב"ר מנחם מנדל שניאורסון, האדמו"ר מהר"ש מחב"ד (4)
תרמה: ר' מנחם מנדל ב"ר יחזקאל פאנעט, ב' מעגלי שערי ואבני צדק
תרסז: ר' ישראל ב"ר אברהם יעקב, האור ישראל מסדיגורה (2)
תרעג: ר' חיים ב"ר נפתלי צבי יהודה ברלין אב"ד מוסקבה
תשכא: ר' אשר אנשיל יהודה ב"ר חיים מילר, ב' לחם אשר ועוד
תשנח: ר' שלום ב"ר חיים יעקב ספרין מקאמרנא, ב' נשמת שלום
תשסו: ר' יוסף ב"ר סעדיה עוקבי, רב המושבה מגדל
תשעה: ר' יוסף ב"ר ישראל חיים קפלן, ב' תפארת ישראל - קדשים
תשפא: ר' ברוך יואל ב"ר בצלאל פייבל פרידמן, דיין בבי"ד ב"ב

תשרי תשפ"ג

אוקטובר (10) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ז	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:47 גר"א 9:32 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**הערה חשובה:** בזמני הלוח (מלבד הנץ והשקיעה) מופיעים סימנים אלו: כשכתוב 9:46 הזמן בתוך חצי דקה **קודמת**, מ: 9:45:30 כשכתוב 9:46 הזמן בתוך חצי דקה **הבאה**, עד: 9:46:30 נא לשים לב, ולא להבות לסוף הדקה		חצות יום ולילה 12:29 מנחה גדולה 12:59 **שקיעת החמה** 6:26:15	2
ח	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:47 גר"א 9:32 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	תזכורת: מנהג עשיית כפרות		חצות יום ולילה 12:29 מנחה גדולה 12:59 **שקיעת החמה** 6:25:00	3
ט	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:47 גר"א 9:32 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ערב יום הכיפורים** ל"א תחנון ולמנצח, אש' א"א מזמור לתודה (סי' נ"א ס"ט), ספ' אומרים אבינו מלכנו בשחרית ובמנחה ואש' ל"א	**הדלקת נרות יום הכיפורים** **5:54**	חצות יום ולילה 12:29 מנחה גדולה 12:59 **שקיעת החמה** 6:23:45	4
י	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:47 גר"א 9:32 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**יום הכיפורים** **צאת הצום: 6:56** ר"ת (במע'): 7:32 **סו"ז מוסף לכתחילה: 1:27** **זמן תקיעת שופר במוצאי יו"כ: 6:43** מוציאים ב' ס"ת בא' קוראים ו' בפרשת אחרי מות (ויקרא ט"ז א'), וח"ק, ובספר ב' קורא ובעשור לחודש (במדבר כ"ט ז'), וספ' כופלים ח"ק, ומפטיר ואמר טולו טולו (ישעיה נ"ז י"ד), ואש' אז' יזכור. ובמנחה קוראים ג' ברידבר ה' וכו' כמעשה ארץ מצרים (ויקרא י"ח א'), ומפטירין ביונה ומסיים במיכה (ז' י"ח), שש"י ל"ב		חצות יום ולילה 12:28 מנחה גדולה 12:58 **שקיעת החמה** 6:22:30	5
יא	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:48 גר"א 9:32 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח		חצות יום ולילה 12:28 מנחה גדולה 12:58 **שקיעת החמה** 6:21:15	6
יב	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:48 גר"א 9:33 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח	**הדלקת נרות שבת** **5:50**	חצות יום ולילה 12:28 מנחה גדולה 12:58 **שקיעת החמה** 6:20:00	7
יג	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:48 גר"א 9:33 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:57 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31 **סו"ז מוסף לכתחילה 1:25**	**פרשת: האזינו** **הפטרה: וידבר דוד** (שמואל ב, כ"ב) לא אומרים אה"ר וצדקתך במוצאי שבת אש' אין אומרים ויהי נועם, וספ' אומרים סוף זמן ברכת הלבנה לכתחילה - ראה בלוח העליון	**צאת השבת** **6:52** **חזו"א** **6:56**	חצות יום ולילה 12:27 מנחה גדולה 12:57 **שקיעת החמה** 6:18:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 7:31 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:28	8

הזמנים לפי שעון קיץ

שבת חול המועד סוכות

תאריך תשרי מאזניים		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי כתובות	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי ע"ז לד - הוריות ג מ"ב עמוד היומי ח"א קכג: - ח"א קכו: מ"ב הדף היומי בהלכה
יד	ראשון	5:09	5:27	5:53	6:39:45	6:48:30	8:32	3:50	5:02	6:14:45	6:55	צה	חלה ד ז-ח שיט ח-י	נ"ה ג' - ה'
טו	שני	5:10	5:28	5:54	6:40:30	6:49:15	8:33	3:49	5:01	6:13:30	6:54	צו	חלה ד ט-י שיט יא-יג	נ"ה ו' - ט'
טז	שלישי	5:11	5:28	5:54	6:41:15	6:50:00	8:33	3:48	5:00	6:12:15	6:52	צז	חל' ער' ד-א יא-א שיט יד-טז	נ"ה י' - י"ב
יז	רביעי	5:11	5:29	5:55	6:42:00	6:50:45	8:33	3:47	4:59	6:11:00	6:51	צח	ערלה א ב-ג שיט-כ יז-ב	נ"ה י"ג - ט"ז
יח	חמישי	5:12	5:30	5:56	6:42:45	6:51:30	8:33	3:47	4:58	6:09:45	6:50	צט	ערלה א ד-ה שכ ג-ה	נ"ה י"ז - כ"א
יט	ששי	5:13	5:30	5:56	6:43:15	6:52:15	8:34	3:46	4:57	6:08:45	6:49	ק	ערלה א ו-ז שכ ו-ח	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:17
כ	שבת	5:13	5:31	5:57	6:44:00	6:52:45	8:34	3:45	4:56	6:07:30	6:48	קא	ערלה א ח-ט שכ ט-יא	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:20

מנין מאה ברכות

יו"ט ראשון של סוכות: 82 ברכות [75 דיו"ט, שהחיינו דקידוש, ב"פ לישב בסוכה, ב' דהלל, לולב ושהחיינו] ויש להשלים 18 ברכות בשמיעת ברכות העולים לתורה וההפטרה ועוד.

שבת חול המועד סוכות: 86 ברכות [81 דשבת, 3 לישב בסוכה, 2 דהלל], וגם לאש' המברכים על קהלת ב' ברכות, לכאורה אין זה אלא לקורא בלבד, ויש להשלים 14 כבכל שבת.

י"א תשרי: כתב הרמ"א (תרכ"ה א'): ומצוה לתקן הסוכה מיד לאחר יום כיפור דמצוה הבאה לידו אל יחמיצנה (מהרי"ל). וכתב המ"ב (סק"ב) דבליל מוצאי יו"כ התחלה בעלמא ולמחרת מתקן כולה אם אפשר וכו', עכ"פ ביום המחרת אחר יציאה מביהכ"נ יתחיל ויגמור כולה אם אפשר.

ערב סוכות: יש להרבות בצדקה בערב סוכות, ומהר"ח ויטאל זצ"ל היה מחלק קופה לעניים בכל ערב סוכות, ויש טעם נכון מאד על דרך האמת, ויומא הוא דקא גרים בדרך צדקה תמצא וכו' (כה"ח סי' תרכ"ה ס"ק ט"ו).

ערב סוכות: כדאי להתנות לפני כניסת החג: **"איני בודל מנויי הסוכה כל בין השמשות של שבעת ימי החג"**, כדי שיהיה מותר להסירם מפני הגשמים וכדי שלא יאסרו בטלטול ביו"ט ובשבת (ראה שו"ע ורמ"א תרל"ח ס"ב, ומ"ב שם ס"ק כ"ד).

ערב סוכות: כתב הרמ"א (תרל"ט ס"ג): "ולא יאכל ביום מחצות ואילך כדי שיאכל בסוכה לתיאבון", וכתב המ"ב (סקכ"ז) דהסכמת האחרונים שדינו ככל ע"ש משעה עשירית (וזמן שעה עשירית היום ראה בלוח התחתון), ובבא"ח (ש"ר האזינו אות ג') כתב לאסור מחצות.

☜ כתב הלקט יושר (הל' סוכה אות ז') דרבו בעל תרומת הדשן לא היה ישן בערב סוכות בצהרים כדי שיוכל לישן לתיאבון בלילה, כי בסוכה השינה קובעת עיקר הדירה, ר"ל השינה חמורה מאכילה.

ליל ט"ו: חובה מה"ת לאכול כזית פת (ולכתחילה יותר מכביצה) בסוכה, מתוך כוונה לקיים מצות עשה זו של אכילת פת בלילה הראשון של חג הסוכות בסוכה, ושציוונו השי"ת לשבת בסוכה זכר ליציאת מצרים, וזכר לענני כבוד שהקיפונו אז להגן עלינו מפני החמה והגשם. ויאכל הכזית תוך 2 דקות ולכה"פ תוך 4 דק' - תוך כדי אכילת פרס. וכתב הרמ"א (תרל"ט ס"ג) ולא יאכל עד שיהיה לילה ודאי. וכתב בהליכות שלמה (פ"ט ס"ג) דיש לכוון בקידוש בברכת לישב בסוכה על הכזית פת שיאכל אח"כ, ולא יפסיק בדיבור.

כוונה במצות סוכה: בבה"ל סי' ס' ס"ד מבואר דלובש ציצית ולא כיון לשם מ"ע לא רק שלא קיים מ"ע דהא קיי"ל מצוות צריכות כוונה, אלא אף ביטל מ"ע דהוי כאילו לבש ד' כנפות בלא ציצית [ועיין במ"ב שם סק"י דבמעשיו מוכיחים מהני בדיעבד אף אם לא כיון בהדיא]. ואמנם במנחת שלמה ח"א סי' א' פקפק בזה, אכן לגבי סוכה הסיק שם דיש לחוש לסברת הבה"ל וכל שלא כיון לשם מ"ע דסוכה הוי כאכל חוץ לסוכה, וה"ה לגבי שינה שאם אינו מכוין הוי כישן חוץ לסוכה, ויש להזהר בזה הרבה (ובאמת שמענו מהגרב"צ פלמן זצ"ל ששמע מהחזו"א דאף מש"כ הבה"ל גבי ציצית דבר פשוט הוא). ולהמ"ב שם סק"י יש ללמד זכות.

פרטי דינים בקשירת ד' המינים: א. מצוה לאגוד את המינים בקשר גמור, דהיינו שני קשרים זה ע"ג זה, משום נוי (תרנ"א ס"א). ב. כתב המ"ב (תרנ"ח סק"י) שצריך לקנות הד' מינים בקנין המועיל מדאורייתא מדעת המקנה, ולפרוע הדמים למוכר. ג. כתב מרן (ס"ס תר"נ) "צריך שיצא שדרו של לולב למעלה מההדס והערבה טפח", והוא לעיכובא (כה"ח ט'), ויש להזהיר ע"ז מאד כיון שמצוי שאין שמים לב לכך.

סוכות: "ראיתי בני עליה מנשקים הסוכה בכניסתם וביציאתם" (של"ה, משנ"ב סי' תע"ז סק"ה).

קרבנות החג: בכל יום ויום משבעת ימי החג הקריבו 2 אילים, 14 כבשים ושעיר חטאת, והפרים פוחתין בכל יום א', ביום הראשון 13 ביום השני 12 עד שבהושענא רבה הקריבו 7 פרים, ס"ה 70 פרים לשבעת הימים.

וסימן לזכרון: מספר הימים ועוד מספר הפרים הוא תמיד 14.

הלכות חג בחג: "צריך לשאול ולדרוש בכל יו"ט מהלכותיה וכדאיתא בסוף מגילה דף ל"ב א' משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בעניינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת והלכות חג בחג". (מ"ב תכ"ט סק"א).

חול המועד: "הגר"א מקפיד על הנוהג בחוה"מ מנהג חול כמו האומרים במוצאי יו"ט לחול המועד "גוט וואך" [שבוע טוב]. ומכבדים אצלו את המועדות בכסות נקיה ובאכילה ושתיה קרוב ליום טוב גמור". מעשה רב אות קע"ד.

שמחת בית השואבה: במ"ב (תרס"א סק"ב): חסידים ואנשי מעשה עושים זכר לשמחת בית השואבה להיות נעורים בלילות של חוה"מ סוכות ולהרבות בזמירות ושבחים ומרבים נרות בסוכה בלילות אלו.

הושענא רבה: הנוהגים לגמור תהילים בהושענא רבה יש שאומרים לאחר חצות, והמקדימים נזהרים לומר רק אחר זריחת הלבנה (בלוח התחתון ביום א'). נוהגים ישראל להיות נעורים בליל ערבה וכבר נדפס הסדר, (מ"ב תרס"ד סק"א), ובא"ר (תרס"ד סק"ג): ומנהג הספרדים להיות נעורים בלילה ואומרים סדר תיקון, ולכו"ע משכימין להתפלל שחרית. [ושמעתי מהגר"א לנדי שליט"א טעם ערב לזה, דהקפת התיבה דסוכות ודהו"ר כנגד הקפות דיריחו הם כמפורש בירושלמי (מובא בטור סי' תר"ס) ושם נאמר (יהושע ו' ט"ו) ויהי ביום השביעי וישכימו כעלות השחר], **ונהגו להצניע ההושענות לשרפן עם החמץ או להסיק תנור אפיית המצות** (תרס"ד ס"ט). ואין להניחן על ארון הקודש ומנהג החסידים להניחם שם (ועי' מהרש"ם (ח"ד נ"ז) שלימד ע"ז זכות).

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

8

יד. תקסג: ר' שלום שכנא ב"ר אברהם מפרוהבישט
תקעה: ר' ישראל ב"ר שבתי הופשטיין, המגיד מקוז'ניץ
תשט: ר' יוסף צבי ב"ר ישראל דושינסקיא, מוהרי"ץ, גאב"ד י-ם
תשמו: ר' חיים אליעזר בן ציון ב"ר בנימין ברוק, ר"מ נובהרדוק, ב' הגיוני מוסר
תשסה: ר' ציון ב"ר חביב ברכה, ממקובלי ירושלים

טו. ב' רנו: יעקב אבינו ע"ה בן קמ"ז שנים מיום ליום
תטז: ר' יוסף שלמה בן אליהו דילמדיגו הרופא, יש"ר מקנדיאה
תקד: ר' אביעד שר שלום ב"ר מנחם שמשון באזילה, ב' אמונת חכמים
תקע: ר' משולם ב"ר יואל הכהן ב' עיקר תוי"ט
תקפא: ר' בצלאל ב"ר יואל רנשבורג ב' הורה גבר והגהות הש"ס
תרי: ר' שמעון ב"ר ישראל אלבוים מארילעס מירוסלב, ב' תורת שמעון
תריא: ר' דב בער ב"ר יצחק אופנהיים, ב' מי באר
תרנה: ר' מרדכי ב"ר ישכר בר מנדבורנא (2)
תרפו: ר' מאיר ב"ר אהרן יהודה אריק, ב' אמרי יושר וטל תורה
תשנב: ר' יעקב משה ב"ר שמואל זאנוויל קרמר, הצדיק מכפר גדעון

טז. תנח: ר' משה ב"ר מרדכי זכותא, מח"ס קול הרמ"ז ועוד
תרלט: ר' יצחק דב ב"ר שמחה הלוי במברגר אב"ד וירצבורג ב' מלאכת שמים
תרמח: ר' יחיא ב"ר יהודה שוכר אלבדיחי, ב' חן טוב
תרעד: ר' צבי הירש ב"ר שלמה שפירא ממונקאטש ב' דרכי תשובה
תשיח: ר' משה ב"ר יהודה ליב ראזין, רב בכווידאן וב' נזר הקודש

יז. תנא: ר' צבי הירש ב"ר זכריה מנדל קלויזנר הנביא מלבוב
תקסו: ר' ידידיה טיאה ב"ר יעקב נתנאל וויל, ב' אדני כסף ועוד
תרנא: ר' ישעיה ב"ר מרדכי הכהן רובין מיהאלפאלווא (הונגריה), ב' עטרת ישעיה
תשלא: ר' דוד ב"ר מרדכי צבי כהנא-שפירא, נוסדה ע"ש ישי' בית דוד
תשעב: מ' בת שבע אסתר קנייבסקי בת הגריש"א, הרבנית קניבסקי
תשפא: ר' מרדכי ישכר בער ב"ר אברהם אבא לייפער, האדמו"ר מפיטסבורג

יח. תקסב: ר' משולם ב"ר שמשון איגרא, ב' שו"ת איגרא רמה
תקעא: ר' נחמן ב"ר שמחה מברסלב ב' ליקוטי מוהר"ן
תרנח: ר' דוד מאיר ב"ר ישראל משה פדר, ב' שו"ת אמרי דוד
תשב: ר' צבי ב"ר שלום איצקוביץ', מייסד ביהכ"נ ע"ש, נפט' ללא זש"ק
תשמא: ר' יונה ב"ר משה מרצבך ב' עלה יונה, ר"מ קול תורה
תשמא: ר' בן ציון ב"ר יוסף אהרן במברגר, ב' שערי ציון ומשגיח דפוניבז'

יט. תקנח: ר' אליהו ב"ר שלמה זלמן מוילנא, הגאון החסיד מוילנא
תקסח: ר' יונה ב"ר גרשון מווילנא, ב' ביאור ריב"ג לתוספתא זרעים
תקעד: ר' יעקב יצחק ב"ר אשר רבינוביץ', היהודי הקדוש מפשיסחא
תרעג: ר' אהרן ב"ר ישראל פרידמן מסאדיגורה, ב' קדושת אהרן (3)
תשנג: ר' יוסף משה ב"ר יעקב עדס, מרבני פורת יוסף

כ. תכד: ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר יעקב מקראקא, ב' חנוכת התורה
תקנא: ר' יעקב יוסף ב"ר יהודה ליב מאוסטראה, ב' רב ייבי
תקפח: ר' אליעזר ב"ר יצחק פאפו, מח"ס פלא יועץ ועוד
תרז: ר' יעקב ב"ר אברהם ענתבי, הרב של דמשק (ראה תולדות ח"י ח"ג פ"ח)
תשעט: ד"ר ר' משה ב"ר יוסף רוטשילד, מייסד מעייני הישועה וב' תורת היולדת

תשרי תשפ"ג

אוקטובר (10) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יד	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:48 גר"א 9:33 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ערב חג הסוכות** ל"א תחנון, ואש' אר' למנצח (מ"ב תרכ"ד סקי"ח. וכ' שם שיש שאין אומרים) אין לאכול סעודה בפת משעה: 3:21	הדלקת נרות יו"ט **5:47**	חצות יום ולילה 12:27 מנחה גדולה 12:57 **שקיעת החמה** 6:17:30	9
טו	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:48 גר"א 9:33 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**חג הסוכות** אושפיזין דאברהם מוציאים ב' ס"ת, י"ג מידות, ובא' קוראים ה' בפרשת שור או כשב (ויקרא אמור כ"ב כ"ו), וחז"ק, ובספר ב' קוראים קרבנות המוספין ובחמשה עשר יום לחודש השביעי (במדבר כ"ט י"ב), וספ' כופלין חז"ק, ומפטירין בזכריה (י"ד) הנה יום בא, שיש בה מענין סוכות, ואש' אומרים פיוט י-ה א-לי, שש"י ע"ו, למען אמיתך	**צאת יו"ט: 6:50** ר"ת (במע'): 7:25 סו"ז מוסף לכתחילה: 1:24	חצות יום ולילה 12:27 מנחה גדולה 12:57 **שקיעת החמה** 6:16:15	10
טז	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:49 גר"א 9:33 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**א' דחול המועד** ובחו"ל יו"ט שני אושפיזין דיצחק קוראים ד' וביום השני (במדבר כ"ט י"ז), שש"י כ"ט, אבן שתיה		חצות יום ולילה 12:27 מנחה גדולה 12:57 **שקיעת החמה** 6:15:00	11
יז	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:49 גר"א 9:34 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ב' דחול המועד** אושפיזין דיעקב קוראים ד' וביום השלישי (שם), שש"י נ', אערוך שועי		חצות יום ולילה 12:26 מנחה גדולה 12:56 **שקיעת החמה** 6:13:45	12
יח	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:49 גר"א 9:34 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ג' דחול המועד** למנהג ספ' אושפיזין דמשה, ולמנהג אש' אושפיזין דיוסף קוראים ד' וביום הרביעי (שם), שש"י צ"ד מי יקום עד סוף המזמור, אום אני חזומה		חצות יום ולילה 12:26 מנחה גדולה 12:56 **שקיעת החמה** 6:12:45	13
יט	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:49 גר"א 9:34 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ד' דחול המועד** למנהג ספ' אושפיזין דאהרן, ולמנהג אש' אושפיזין דמשה קוראים ד' וביום החמישי (שם), שש"י צ"ד עד כל ישרי לב, א-ל למושעות. יש של"א לכו נרננה (של"ה ומט"א תר"א י"א), ול"א במה מדליקין (שו"ע סי' ע"ר ס"ב)	הדלקת נרות שבת **5:42**	חצות יום ולילה 12:26 מנחה גדולה 12:56 **שקיעת החמה** 6:11:30	14
כ	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:49 גר"א 9:34 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:58 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31 **סו"ז מוסף לכתחילה 1:22**	**ה' דחול המועד** שבת חול המועד סוכות למנהג ספ' אושפיזין דיוסף, ולמנהג אש' אושפיזין דאהרן אש' קוראים קהלת [מפני שהם ימי שמחה וכתיב בקהלת ולשמחה מה זו עושה, מ"ב ת"צ סקי"ז]. ומוציאים ב' ס"ת וקוראים ז' קוראים בספר ראשון ויאמר משה ראה אתה וגו' פסל לך וגו' (שמות ל"ג י"ב) [שיש בו ענין סוכה (מ"ב תרס"ג סק"מ)], וחז"ק, ובספר ב' וביום הששי (במדבר כ"ט). וספ' כופלין חז"ק, [ברכות הפטרה של יו"ט ומזכיר שבת (מ"ב תרס"ג סק"ט) וכ"ד הרבה מהספ', ולגר"א של שבת], ומפטירין ביחזקאל (ל"ח י"ח) והיה וגו' ביום בוא גוג [לפי שלעתיד תהיה מלחמת גוג ומגוג בתשרי, מ"ב שם סק"י]. שש"י צ"ב, אום נצורה. ובמנחה קוראים ג' בפרשת וזאת הברכה, ול"א אה"ר וצדקתך. במוצאי שבת אש' אין אומרים ויהי נועם, וספ' אומרים, ואש' מברכין לישב בסוכה בהבדלה	צאת השבת **6:44** חזו"א 6:48	חצות יום ולילה 12:26 מנחה גדולה 12:56 **שקיעת החמה** 6:10:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 7:22 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:20	15

פרשת: בראשית

תאריך תשרי	מאזניים	עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי כתובות	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי הוריות ד - י מ"ב עמוד היומי ח"א קכז. - ח"א קל. מ"ב הדף היומי בהלכה
כא	ראשון	5:14	5:32	5:58	6:44:45	6:53:30	8:34	3:44	4:55	6:06:15	6:47	קב	ערלה ב א-ב שכ יב-יד	נ"ה כ"ב נ"ו א'
כב	שני	5:15	5:32	5:58	6:45:30	6:54:15	8:34	3:43	4:54	6:05:15	6:46	קג	ערלה ב ג-ד שכ טו-יז	נ"ו א'
כג	שלישי	5:15	5:33	5:59	6:46:15	6:55:00	8:34	3:43	4:53	6:04:00	6:45	קד	ערלה ב ה-ו שכ יח-כ	נ"ו ב' - ה' נ"ז
כד	רביעי	5:16	5:34	6:00	6:46:45	6:55:45	8:35	3:42	4:52	6:03:00	6:43	קה	ערלה ב ז-ח שכא א-ג	נ"ח א'
כה	חמישי	5:17	5:34	6:01	6:47:30	6:56:30	8:35	3:41	4:52	6:02:00	6:42	קו	ערלה ב ט-י שכא ד-ו	נ"ח ב' - ג'
כו	ששי	5:18	5:35	6:01	6:48:15	6:57:00	8:35	3:41	4:51	6:00:45	6:41	קז	ערלה ב יא-יב שכא ז-ט	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:13
כז	שבת	5:18	5:36	6:02	6:49:00	6:57:30	8:35	3:40	4:50	5:59:45	6:40	קח	ערלה ב יג-יד שכא י-יב	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:16

מנין מאה ברכות

שמיני עצרת: 80 ברכות, [75 דיו"ט, שהחיינו דקידוש, 2 דהלל, וב' ברכות שנהוג שכל אחד עולה לתורה], וצ"ע להשלים בשאר ברכות העולים לתורה, וישלים במיני מגדים ואשר יצר.

שנים מקרא וזאת הברכה: במ"ב (רפ"ה ס"ק י"ח בשם השע"ת) כתב דזמן קריאת שמו"ת דוזאת הברכה הוא בהוש"ר, וכ"כ הכה"ח (סי' רפ"ה ס"ק כ"ט בשם רבינו האר"י והחיד"א [והוסיף: ומכל מקום אם קראה ביום שמיני עצרת לא הפסיד]), וכ"ד החזו"א בהוש"ר (בס' זכור לדוד עמ' רמ"ה). ואמנם במ"ב (תרס"ט סק"ד) כתב לקרוא בש"ת, וצ"ע הסתירה.

"בשמיני עצרת כל מה שמתפלל ומבקש מהקב"ה תפילתו מתקבלת ועושה בקשתו". הגר"ח פאלג'י בספרו מועד לכל חי (סימן כ"ה אות א') בשם זוהר ח"ג (דף ל"א ע"ב) עיי"ש עוד. ובספר שפתי צדיק (שמיני עצרת) כ': שמעתי מפ"ק זקיני ז"ל [החידושי הרי"ם ז"ל] בשם רבו רבי בונם ז"ל שהזהיר שביום שמיני עצרת יתפללו בציבור על ידי זה יתוקנו כל תפילתם ביחידות מכל השנה.

שמחת תורה: כתב המשנ"ב (סי' תרס"ט ס"ק י"א ושעה"צ סק"י) וז"ל: כתב מהרי"ק (בשורש ט') בשם רב האי גאון, יום זה רגילים אצלנו לרקד בו אפילו כמה זקנים בשעה שאומרים קילוסים לתורה, [ואל יאמר האדם אין זה כבודי לרקד לפני העם כאחד הריקים, שהרי זה היה חטא מיכל בת שאול שהשיב לה דוד המלך ע"ה ונקלותי עוד מזאת וגו']. ולכן יש להתאמץ בזה לרקד ולזמר לכבוד התורה כמו שכתוב גבי דוד המלך ע"ה מפזז ומכרכר בכל עוז לפני ה', וכן כתבו משם האר"י, והעידו על האר"י ז"ל שאמר שהמעלה העליונה שהשיג באה לו על ידי שהיה משמח בכל עוז בשמחה של מצוה, וגם על הגר"א ז"ל כתבו [והוא ז"ל היה הולך לפני הס"ת שמח מאד ברוב עוז וחדוה וחכמת אדם תאיר פניו כלפיד אש בוערת ומספק כף אל כף ומכרכר בכל עוז ו]מרקד לפני הספר תורה בכל כחו, עכ"ל.

שמחת תורה: ונהגו עוד להרבות הקרואים לספר תורה וקורין פרשה אחת הרבה פעמים ואין איסור בדבר (רמ"א תרס"ט) משום כבוד התורה, ועוד כדי שיזכו כולם בשמחת התורה (מ"ב סקי"ב).

אסרו חג: באסרו חג הזדרז מאוד להניח תפלין בבקר בבקר, כ"כ בספר מעשה רב על הגר"א אות קע"ד.

אסרו חג: א"ר ירמיה כו' כל העושה איסור לחג באכילה ושתיה [שקורא לחג עונג במאכל ומשתה, ויש אומרים יום שלאחר החג - רש"י] מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו חג בעבותים [בהמות עבות ושמנות - רש"י] עד קרנות המזבח (סוכה מ"ה ב'). וכן פסק הרמ"א בס"ס תכ"ט: ונוהגין להרבות קצת באכילה ושתיה ביום שאחר החג והוא אסרו חג.

שבת מברכין: בספר ולגשמים בעיתם כתב בשם הגר"ח קניבסקי שכשמברכים את חדש מרחשון יש לומר "ולגשמים בעיתם" (וזה לנוהגים לומר הנוסח הארוך).

פירוק הסוכה: מהר"ש מנוישטט ז"ל סִימֵן את מחיצות הסוכה לוודא סדר עמידתו שלא ישתנה משנה לשנה, וכן הוא בירושלמי לענין קרשי המשכן (מהרי"ל). אמנם להמבואר בכף החיים ס"ח סקי"ז בשם רבינו האר"י אין להקפיד בזה עיי"ש, ובמ"ב שם סק"ט משמע להחמיר.

וכתבו האחרונים דאף אחר סוכות לא יפסע על עצי הסוכה דתשמישי מצוה הם כמו ציצית ולולב, ועל כן יש למחות באנשים שזורקין עצי הסכך לחוץ במקום שרבים רגילין לפסוע עליהן ואפילו איננו מקום אשפה (משנ"ב תרל"ח סוס"ק כ"ד).

זמני הירח: מולד חודש מרחשון כפי שנהוג להכריז: ר"ח מרחשון יהיה ביום שלישי ורביעי, המולד יהיה ביום שלישי בשעה 9, 44 דקות ו-7 חלקים. [וסימנו: ג' ט"ו תשצ"ט]. ותרגומו להגרימ"ט ביום שלישי ל' תשרי בשעה 10.08 בבוקר. [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה ביום שלישי בשעה 13.49 (התרגום והמולד האמיתי לפי שעון קיץ).

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

10

כא. ב' תתקלז: "ויעש שלמה בעת ההיא את החג [על בנין הבית] וכל ישראל עמו קהל גדול מלבוא חמת עד נחל מצרים לפני ה' אל' ז' ימים וז' ימים י"ד יום" (מלכים א' ח' ס"ה), ונגמר היום
ג' תי: נבואת חגי (פ"ב) לזרובבל פחת יהודה וליהושע הכה"ג לחזקם ולעודדם במלאכת בנין ביהמ"ק השני "כי גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", והיעב"ץ ובא"ח כתבו לקרוא היום נבואה זו
תקלא: ר' מנחם מנדל ב"ר אליעזר מפרמישלאן, בעל דרכי ישרים
תקסד: ר' יהודה בכור ב"ר ישראל יעקב בורלא, ב' נחלת יאודה
תקפ: ר' משה ב"ר דן שוהם מדולינה ב' דברי משה ואמרי שהם
תקפב: ר' רפאל ב"ר מרדכי בירדוגו, ב' משפטים ישרים מי מנוחות ועוד
תרסד: ר' דוד משה ב"ר ישראל פרידמן, ב' דברי דוד, האדמו"ר מצ'ורטקוב (1)
תשו: ר' יעקב ב"ר זאב חיים קנטורוביץ, ב' צילותא דשמעתתא
תשכב: ר' אברהם שמואל ב"ר עקיבא סופר, ב' חשב סופר
תשעח: ר' יצחק ב"ר דוד דז'ימיטרובסקי, ר"מ ישיבת קול יעקב

כב. תרלג: ר' שלמה ב"ר יעקב מסקאהל ב' שו"ת בית שלמה וישרש יעקב
תשכז: ר' משה יעקב ב"ר יוסף הכהן רביקוב, הסנדלר
תשסג: ר' יוסף ב"ר אהרן אריה לייפער, האדמו"ר מנדבורנא פ"ת

כג. ד' תשעה: ר' חנוך ב"ר משה מקורדובה [מד' השבויים]
תקכח: ר' יצחק סג"ל ב"ר צבי הירש לנדא, רבה של קראקא
תשה: ר' חיים מנחם דוד ב"ר אלטר יחזקאל אליהו הורוביץ הי"ד מדזי'קוב
תשלב: ר' דוד ב"ר ברוך ראובן שלמה הלוי יונגרייז, ראב"ד ירושלים
תשפ: ר' שמריהו יוסף נסים ב"ר נחום מאיר קרליץ, גאב"ד ב"ב וב' חוט שני

כד. ג' תטו: היום התפללו שימסר בידם יצה"ר של ע"ז, ונמסר, (יומא ס"ט:), ולחד מ"ד בערכין ל"ב: לכאו' היה זה בב' דר"ה
תקמב: ר' יעקב יוסף ב"ר צבי כ"ץ מפולנאה "התולדות" (וי"א בכ"א)
תרט: ר' אריה זאב הכהן מז'טל שבליטא, אבי החפץ חיים
תרלה: ר' אליהו ב"ר שלמה גוטמאכר מגריידיץ ב' צפנת פענח, סוכת שלום
תרמד: ר' אברהם יהודה אריה ליב ב"ר פינחס זליג הכהן שווארץ, ב' קול אריה
תשנו: ר' חיים זאנוויל ב"ר משה אברמוביץ, האדמו"ר מרימניצא (ריבניץ)
תשסו: ר' חיים שאול ב"ר משה קויפמאן, ב' משחת שמן ור"י גייטסהד
תשסח: ר' אליעזר מנוח ב"ר שלמה יהודה ליב פלצינסקי, ב' שלום יהודה
תשעא: ר' יהודה ב"ר יצחק מועלם, ראש ישיבת פורת יוסף
תשפ: ר' שלמה זלמן ב"ר גרשון אולמן, ראב"ד מודיעין עילית

כה. תקנב: ר' בנימין ב"ר אהרן מזאלוזיץ, ב' תורי זהב
תקנה: ר' יו"ט ליפמן ב"ר אברהם שמואל היילפרין ב' קדושת ומלאכת יו"ט
תקע: ר' לוי יצחק ב"ר מאיר מברדיצ'וב, ב' קדושת לוי
תקצה: ר' צבי הירש חריף ב"ר לייבוש הלר מזאמושטש ב' טיב גיטין
תקצח: ר' שמואל ב"ר יחזקאל לנדא מפראג ב' שיבת ציון
תר: ר' משה ב"ר שמואל סופר מפרשבורג, החתם סופר
תשנח: ר' דוד מתתיהו ב"ר יחיאל יהושע, האדמו"ר מביאלה, ב' להבת דוד
תשעג: ר' אברהם ב"ר אליהו משה גנחובסקי, ר"י טשעבין וב' חדר הורתי

כו. תקעז: ר' אהרן ב"ר מרדכי מז'יטומיר ב' תולדות אהרן
תקפז: ר' אשר פרלוב מסטולין ב"ר אהרן הגדול מקרלין
תרצו: ר' יהודה יודל ב"ר ישראל יצחק רוזנברג, ב' ידות נדרים ועוד
תשפ: ר' שאול ב"ר מרדכי יעקב ברייש, אב"ד ציריך וב' שו"ת שאילת שאול
תשפא: ר' ישראל ב"ר אברהם פנחסי, רו"כ האר"י וב' אבן ספיר, אשי ישראל ועוד

כז. ד' תתקמט: ר' יצחק הזקן ב"ר שמואל, מבעלי התוספות
שג: ר' אברהם ב"ר אביגדור אב"ד פראג
תקב: ר' אלעזר ב"ר שמואל רקח מאמסטרדם וצפת ב' מעשה רקח
תרג: ר' אפרים יצחק ב"ר ליבוש מפרמיסלא, ב' משנה ראשונה ומשנה אחרונה
תריד: ר' יוסף יאסקי ב"ר אליהו שפירא אב"ד לעסלא, ב' חי' מהר"י שפירא
תשעו: ר' יורם מיכאל ב"ר חנניה אברג'ל, רו"מ קול רינה רב פעלים - נתיבות
תשפ: ר' משומר ב"ר חיים צוברי, רב העיר גן יבנה

תשרי תשפ"ג

אוקטובר (10) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כא	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:50 גר"א 9:35 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**הושענא רבא** אושפיזין דדוד **זמן זריחת הלבנה: 21:54** קוראים ד' וביום השביעי (שם), שש"י פ"א מצוה להימנע מסעודה בעריו"ט משעה 3:16	**הדלקת נרות יו"ט** **5:39**	חצות יום ולילה 12:25 מנחה גדולה 12:55 **שקיעת החמה** 6:09:15	16
כב	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:50 גר"א 9:35 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 גר"א 10:32	**שמיני עצרת ושמחת תורה** **צאת יו"ט: 6:42** ר"ת (במע'): 7:17 **משיב הרוח ומוריד הגשם** **סו"ז מוסף לכתחילה: 1:22** מוציאים ג' ס"ת [וספ' אומרים: מי לא יראך], ובא' קוראים וזאת הברכה, ובב' בראשית עד אשר ברא, וח"ק, ובג' ביום השמיני (במדבר כ"ט ל"ה), וספ' כופלין ח"ק, ומפטירין ויהי אחרי מות משה (יהושע א'), אש' אומרים יזכור, ואח"כ מתפללים תפילת גשם, שש"י י"ב		חצות יום ולילה 12:25 מנחה גדולה 12:55 **שקיעת החמה** 6:08:00	17
כג	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:50 גר"א 9:35 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 גר"א 10:32	**אסרו חג** ובחו"ל שמחת תורה ל"א תחנון, ואש' אר' למנצח (ריש של"א) **יש לזכור להודיע לבני הבית שמתחילים להזכיר בתפילה "משיב הרוח"**		חצות יום ולילה 12:25 מנחה גדולה 12:55 **שקיעת החמה** 6:07:00	18
כד	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:50 גר"א 9:35 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 גר"א 10:32	ל"א תחנון (ולהחזו"א אומרים תחנון עד ר"ח), ואש' אומרים למנצח (עד ר"ח). [ובחו"ל אסרו חג]		חצות יום ולילה 12:25 מנחה גדולה 12:55 **שקיעת החמה** 6:05:45	19
כה	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:51 גר"א 9:36 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 גר"א 10:32	ל"א תחנון		חצות יום ולילה 12:25 מנחה גדולה 12:55 **שקיעת החמה** 6:04:45	20
כו	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:51 גר"א 9:36 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 גר"א 10:32	ל"א תחנון	**הדלקת נרות שבת** **5:34**	חצות יום ולילה 12:24 מנחה גדולה 12:54 **שקיעת החמה** 6:03:45	21
כז	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:51 גר"א 9:36 סוף זמן ק"ש מג"א 72 9:00 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 גר"א 10:32 **סו"ז מוסף לכתחילה 1:20**	שבת מברכין ל"א אב הרחמים וצדקתך, (ולהחזו"א אר' צדקתך), ואש' מתחילין ברכי נפשי **פרשת: בראשית** **הפטרה: כה אמר הא-ל ה'** (ישעיה מ"ב) **צאת השבת 6:37** **חזו"א 6:40**		חצות יום ולילה 12:24 מנחה גדולה 12:54 **שקיעת החמה** 6:02:30 צאת השבת לר"ת (שוות) 7:15 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:12	22

הזמנים לפי שעון קיץ

פרשת: נח

תאריך תשרי חשון עקרב		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי כתובות נדרים	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי הוריות יא - יז מ"ב עמוד היומי ח"א קל: - קלג: מ"ב הדף היומי בהלכה
כח	ראשון	5:19	5:37	6:03	6:49:45	6:58:00	8:36	3:39	4:49	5:58:45	6:39	קט	ערלה ב טו-טז שכא יג-טו	נ"ח ד' - ז'
כט	שני	5:20	5:37	6:03	6:50:30	6:58:45	8:36	3:39	4:48	5:57:45	6:38	קי	ערלה ב-ג יז-א שכא טז-יח	נ"ט א' - ב'
ל	שלישי	5:20	5:38	6:04	6:51:15	6:59:30	8:36	3:38	4:47	5:56:45	6:37	קיא	ערלה ג ב-ג שכא-ב יט-ב	נ"ט ג' - ד'
א	רביעי	5:21	5:39	6:05	6:52:00	7:00:15	8:36	3:37	4:46	5:55:45	6:37	קיב	ערלה ג ד-ה שכב ג-ה	נ"ט ד' ה' - ס' א'
ב	חמישי	5:22	5:39	6:06	6:53:00	7:01:00	8:37	3:37	4:46	5:54:45	6:36	ב	ערלה ג ו-ז שכב-ג ו-ב	ס' ב' - ד'
ג	ששי	5:22	5:40	6:06	6:53:45	7:01:45	8:37	3:36	4:45	5:53:45	6:35	ג	ערלה ג ח-ט שכג ג-ה	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:09
ד	שבת	5:23	5:41	6:07	6:54:30	7:02:45	8:37	3:35	4:44	5:52:45	6:34	ד	ביכורים א א-ב שכג ו-ח	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:13

"הימים של סוף תשרי הם ימי שורש לכל השנה לעומת חודשי השנה והיא סגולה נפלאה לעזר מה' יתברך כל ימי השנה".
הגר"ח פאלאג'י בספרו מועד לכל חי (סי' כ"ה אות מ"ח).

יום כיפור קטן: אין אומרין בער"ח מרחשון תפילת יו"כ קטן, מפני חדש תשרי, וכן בער"ח טבת, מפני שחל בחנוכה, וכן בער"ח אייר, מפני חודש ניסן שאין מתענין בו (עי' רמ"א תרפ"ג ס"א), וכן א"א בערב ר"ה, וסימנך: ח' ט' א' ת'. והמתענים בכל ערב ר"ח יתענו גם בער"ח מרחשון, כ"כ כה"ח סי' תכ"ט ס"ק ל"ו [ולפי"ז גם יעשו יוכ"ק], וראה בלוח העליון בפרשיות תולדות ושמות בהרחבה.

ראש חודש: מצוה להרבות בסעודת ראש חדש (או"ח תי"ט).

ראש חדש: מצוה להשתדל לעלות לספר תורה בראש חדש, והמשלים יותר משובח, ואם ראש חדש שני ימים עולה בשניהם, והעליה של יום שני יותר מעולה מיום ראשון. בן איש חי שנה א' פרשת ויקרא אות כ'.

ראש חודש: כתב הגאון רבי חיים פאלאג'י ז"ל בספרו כף החיים (סימן ל"ד אות כ"ג וכ"ד): "אשרי אדם שיש לו בראש חודש תלמידי חכמים על שלחנו דהוא דבר גדול שתהיה לו הצלחה והרוחה בכל החודש ובחנוני נא בזאת וכו', ונודע דהמרבה בצדקה בראש חודש שכרו כפול משאר ימים, ומי כעם ישראל דבכל מקום רודפי צדק אנשים ונשים בריש ירחא יותר משאר ימים, ובפרט שבח ויקר יתנו בזה לעיר נא אמון יע"א דסוחריה בקרבה נוהגין להפריש בראש חודש סך גדול כל אחד לפי עסק שלו, ואין ספק דהיא עמדה להם להיות יחד עשירים דגם ה' יתן הטוב" עכל"ק.

ר"ח מרחשון: כתב בשו"ע סי' ק': תפילות של מועדות ושל ר"ח צריך להסדיר תפילתו [דהיינו לחזור התפילה ולסדרה] קודם שיתפלל כדי שתהא שגורה בפיו. ובטור שם כתב דלדעת הרא"ש צריך להסדיר רק תפילה שעברו יותר מל' יום מאז שהתפללו אותה, ולפי"ז תפילת ר"ח שהיא תמיד ביום הל' א"צ להסדיר. אולם הב"י והב"ח הסיקו גם בדעת הרא"ש דצריך להסדיר תפילת ר"ח. והוסיף הב"ח דתפילת מוסף של ר"ח מרחשון צריך להסדיר אף לשיטת הטור בשם הרא"ש, דהרי בר"ה לא התפלל תפילת ר"ח ואיכא שמונה שבועות מר"ח אלול עד ר"ח מרחשון שלא התפלל תפילת ר"ח. וה"ה אם חל ר"ח הקודם או יום ב' דר"ח הקודם בשבת, דיש ל' יום שלמים שלא התפלל בהם מוסף דר"ח של חול, עיי"ש, וכ"מ בכה"ח אות א'. ומוסף דר"ח שחל בשבת בודאי צריך להסדיר לכו"ע. ואמנם המתפללים מתוך סידור א"צ להסדיר כמ"ש רמ"א שם ובכה"ח אות ג' בשם ברכ"י. אבל תהיה נפ"מ דיש להתפלל תפילת מוסף דר"ח מרחשון מתוך הסידור לכו"ע.

שבת שקודם בה"ב: למנהג בני אשכנז הש"ץ מברך אחר אשרי קודם יהללו בעוד שס"ת בידו "מי שברך" למתענים בה"ב בשבוע הבא (ובלוח לא"י כתב לומר כן לפני אשרי עיי"ש). וכשיש חתן או ברית בביהכ"נ או כששכחו לברך בשחרית מברכין במנחה משום מהיות טוב אל תקרי רע. ואם כשעונה אמן דעתו להתענות א"צ עוד לקבל עליו תענית (ואעפ"כ כדאי לחזור ולקבל התענית במנחה שלפניהם, ר' או"ח תקס"ב ח' וכה"ח ס"ק ס"א) אך מ"מ אינו מחוייב משום כך להתענות. לא ענה אמן יקבל התענית בתפילת מנחה שקודם התענית. אמר לפני כן שבדעתו להתענות חייב להתענות. ונפ"מ, שאם סמך על עניית אמן וארע ברית מילה מצוה לאכול וא"צ התרה, כי כל המתענה אדעתא דמנהגא מתענה ולא נהגו להתענות בהם כשיש סעודת מצוה, אמנם אם קיבל עליו מאתמול הרי זה נדר וצריך התרה. משנ"ב שם.

ליקוי חמה: ביום שלישי ל' תשרי יהיה ליקוי חמה חלקי (45%) שיראה בא"י, תחילת הליקוי החלקי בא"י בשעה 12:59 בצהרים, אמצע הליקוי בשעה 14:12, סוף הליקוי בשעה 15:23 אחה"צ.

זמני הירח: ג' מהמולד - מוצאי שבת קודש. ניתן לברך עד שעה 21:04 (לשעון קיץ) שאז ייעלם הירח. [ואמנם עיקר הזמן הוא מליל שבת עד שעה 20.05 בערך ששוקעת, אלא שאין מקדשין לכתחילה בליל שבת]. והטעם שאין מקדשין בשבת לכתחילה, כתב המ"ב (תכ"ו סקי"ב ושעה"צ סקי"ב): הרבה טעמים נאמרו בזה על פי הקבלה, ועל פי פשוטו יש לומר משום שעושים את המצוה בשמחה ורגיל לבוא לידי ריקודין וזה אסור בשבת, ואף דריקודים של מצוה התירו וכמו בשמחת תורה שאני התם דאי אפשר לדחות היום, מה שאין כן הכא דאפשר לעשות המצוה מקודם השבת או לדחות לאחר השבת.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כח. שצד: ר' אפרים זלמן ב"ר נפתלי הירש ב' תבואות שור הראשון (קיצור ב"י)

כט. ג' תמט: שמעון הצדיק בן חוניו [וי"א יוחנן] משיירי כנסת הגדולה (מנחות ק"ט ב)
תרא: ר' אברהם דוד ב"ר אשר אנשל מבוטשטש ב' האשל אברהם
תרמה: ר' מנחם מנדל ב"ר חיים מקוסוב, ב' צמח צדיק מויז'ניץ
תרפד: ר' שמואל צבי ב"ר יחיאל דנציגר, האדמו"ר מאלכסנדר ב' תפארת שמואל
תשיד: ר' טוביה ב"ר משה יהודה לוינשטיין, רב עדת ישורון בציריך

ל. תרטז: ר' צבי הירש ב"ר מאיר חיות, המהר"ץ חיות
תשנו: חכם מנשה ב"ר עזרא לוי, בעל התפילה מירושלים
תשסה: ר' יוסף ב"ר יצחק אייזיק הכהן רוט, רו"מ בית דוד ב"ב, וב' שיח יוסף

א. ב' תתקלו: בחודש זה כילה שלמה לבנות את ביהמ"ק, ונחנך בח' תשרי ב' תתקלז (עי' ילק"ש מלכים קפ"ד), ראה ח' בתשרי
ד' תתקכב: ר' דוד ומשה ב"ר משה, מצדיקי מרוקו
תכא: ר' מנחם מנדל ב"ר אברהם קרוכמל, ב' שו"ת צמח צדק (הקדמון)
תקנב: ר' נתן ב"ר אברהם בורגיל הראשון, מח"ס חק נתן
תרלח: ר' יששכר בעריש ב"ר משה הכהן מוולברוז', ב' עבודת יששכר
תרסט: ר' עקיבא מאיר ב"ר ישכר בעריש הכהן מוולברוז', ב' דברי העם
תרפ: ר' יוסף ב"ר יהודה ענגיל, ב' אתוון דאוריתא ועוד
תשנ: ר' ישראל ב"ר יהושע שפירא, האדמו"ר מבלאז'וב ארה"ב
תשנב: ר' חנניה יום טוב ליפא ב"ר שמואל אהרן דייטש, ב' טהרת יום טוב

ב. ה' שנ: ר' שמואל ב"ר משה (וג'מילה) די־מודינה, המהרשד"ם
תכז: ר' שמואל ב"ר יעקב גאון, המהרש"ג, אב"ד סלוניקי
תרצב: ר' אליעזר ב"ר מאיר דב שולביץ מייסד ור"י לומזה ב' אור אליעזר
תרצח: ר' יהודה ליב ב"ר בנימין גרויבארט, ב' שו"ת חבלים בנעימים ועוד
תשכד: ר' ברוך ב"ר ישראל הגר, האדמו"ר מסערט ויז'ניץ - מקור ברוך
תשנג: ר' אלעזר שמחה ב"ר אלחנן בונים וסרמן ר"י אור אלחנן וב' שמחת אלעזר

ג. תריא: ר' ישראל ב"ר שלום שכנא פרידמן מרוז'ין ב' עירין קדישין ועוד
תרכא: ר' אליעזר ב"ר נפתלי צבי הורביץ מדזיקוב
תרכז: ר' יהודה ליב ב"ר מנחם מנדל שניאורסון, המהרי"ל מקאפוסט בן הצ"צ
תרכו: ר' יוסף זונדל ב"ר בנימין ביניש, מסלנט
תש: ר' יצחק זליג ב"ר חיים ישראל מורגנשטרן, האדמו"ר מקוצק סוקולוב
תשד: ר' שבתי שעפטל ב"ר ישעיה ישכר וייס, ב' הלכתא רבתא לשבתא
תשעב: ר' דן ב"ר ירחמיאל אונגרישר, ר"י בית מדרש עליון
תשעד: ר' עובדיה יוסף ב"ר יעקב, ב' יביע אומר יחוה דעת חזון עובדיה ועוד
תשפא: ר' יהושע העשיל ב"ר משה ברים, ר"י בוהוש

ד. תרפג: ר' יואב יהושע ב"ר נתן וינגרטן, החלקת יואב
תשב: ר' אברהם ב"ר משה אלישיב, ב' ביכורי אברהם, מייסד תפארת בחורים
תשג: ר' שמחה זעליג ב"ר דובער ריגר הי"ד, ראש המוצי"ם דבריסק
תשג: ר' נח צבי ב"ר ראובן דב שטינמן הי"ד מבריסק, אבי האילת השחר
תשד: ר' קלונימוס קלמן שפירא הי"ד ב"ר אלימלך מגרודזיסק, חובת התלמידים
תשכח: ר' יעקב ב"ר סיני הלברשטאם, האדמו"ר מטשאקאווע ב' דברי יעקב
תשמג: ר' אריה זאב ב"ר משה אהרן גורביץ, ר"י גייטסהד ב' ארזא דבי רב
תשסב: ר' אליהו ב"ר עזרא שרם, ר"י תורה והוראה
תשעט: ר' עמוס ב"ר יעקב שמואל וסרמן, מר"י קרית מלאכי

תשרי - מרחשון תשפ"ג

אוקטובר (10) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כח	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:51 גר"א 9:37 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 גר"א 10:32	ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:24 מנחה גדולה 12:54 **שקיעת החמה** 6:01:30	23
כט	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:52 גר"א 9:37 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 גר"א 10:33	**ערב ראש חודש** ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:24 מנחה גדולה 12:54 **שקיעת החמה** 6:00:30	24
ל	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:52 גר"א 9:37 סוף זמן תפילה מג"א 10:03 גר"א 10:33	**א' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח	חצות יום ולילה 12:24 מנחה גדולה 12:54 **שקיעת החמה** 5:59:30	25
א	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:52 גר"א 9:38 סוף זמן תפילה מג"א 10:03 גר"א 10:33	**ב' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח	חצות יום ולילה 12:24 מנחה גדולה 12:54 **שקיעת החמה** 5:58:30	26
ב	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:53 גר"א 9:38 סוף זמן תפילה מג"א 10:03 גר"א 10:33		חצות יום ולילה 12:24 מנחה גדולה 12:54 **שקיעת החמה** 5:57:30	27
ג	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:53 גר"א 9:38 סוף זמן תפילה מג"א 10:03 גר"א 10:33	**הדלקת נרות שבת** **5:27**	חצות יום ולילה 12:24 מנחה גדולה 12:54 **שקיעת החמה** 5:56:30	28
ד	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:53 גר"א 9:39 סוף זמן ק"ש מג"א 72 9:02 סוף זמן תפילה מג"א 10:03 גר"א 10:34 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:18	אש' מברכין למתענים בה"ב **פרשת: נח** **הפטרה: רני עקרה** (ישעיה נ"ד) **צאת השבת 6:30** **חזו"א 6:34** במוצאי שב"ק נח יחזרו ל-שעון חורף, מזיזים השעון בשעה 2:00 בלילה לשעה 1:00	חצות יום ולילה 12:24 מנחה גדולה 12:54 **שקיעת החמה** 5:55:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 7:08 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:06	29

פרשת: לך לך

תאריך חשון	עקרב	עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נדרים	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי הוריות יח - נדה ה מ"ב עמוד היומי ח"א קלד. - ח"א קלז. מ"ב הדף היומי בהלכה
ה	ראשון	4:24	4:41	5:08	5:55:15	6:03:30	7:38	2:35	3:43	4:51:45	5:33	ה	ביכורים א ג-ד שכג-ד ט-א	ס' ד' - ה' ס"א א'
ו	שני	4:24	4:42	5:08	5:56:15	6:04:30	7:38	2:34	3:43	4:51:00	5:32	ו	ביכורים א ה-ו שכד ב-ד	ס"א ב' - ה'
ז	שלישי	4:25	4:43	5:09	5:57:00	6:05:15	7:38	2:34	3:42	4:50:15	5:31	ז	ביכורים א ז-ח שכד ה-ז	ס"א ו' - י"א
ח	רביעי	4:26	4:44	5:10	5:57:45	6:06:00	7:39	2:33	3:41	4:49:15	5:31	ח	ביכורים א ט-י שכד ח-י	ס"א י"ב - כ'
ט	חמישי	4:27	4:44	5:11	5:58:45	6:06:45	7:39	2:33	3:41	4:48:30	5:30	ט	ביכורים א-ב יא-א שכד יא-יג	ס"א כ"א - כ"ו ס"ב א'
י	ששי	4:27	4:45	5:12	5:59:30	6:07:15	7:39	2:32	3:40	4:47:45	5:29	י	ביכורים ב ב-ג שכד-ה יד-א	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:05
יא	שבת	4:28	4:46	5:12	6:00:15	6:08:00	7:40	2:32	3:39	4:46:45	5:28	יא	ביכורים ב ד-ה שכה ב-ד	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:11

תעניות בה"ב: [יש] נוהגים להתענות ב' ה' ב' אחר סוכות ופסח ולומר סליחות, כי ימי המועד הם ימי משתה ושמחה, ויש לחוש שמא מתוך השמחה היתרה באו לידי עבירה, לפיכך מתענים לכפר עליה, וסמך לזה בכתוב: ויהי כי הקיפו ימי המשתה וגו' והעלה עולות מספר כולם, כי אמר איוב "אולי חטאו בני", והתענית במקום קרבן (תוס' קידושין פ"א ע"א וטוש"ע ומ"ב או"ח סי' תצ"ב), וב' וה' דוקא שהם ימי רצון כי משה עלה ביום ה' לקבל לוחות האחרונות וירד ביום ב' (טואו"ח קל"ד).

ובראשונים איתא עוד טעמים: לפי שבחג מתקבצים אנשים ונשים לשמוע הדרשה ונותנים עיניהם אלו באלו (תוס' קידושין שם). גם סמכו על הפסוק (תהילים ב, יא): "וגילו ברעדה", במקום גילה שם תהא רעדה, דהיינו תענית (מהרי"ל מנהגי הימים שבין פסח לשבועות). עוד טעם: אולי עשו מלאכה האסורה בחול המועד (א"ר תצ"ב סק"ג). טעם נוסף: מזג האויר משתנה אחר פסח ואחר סוכות, וגופו של אדם נחלש כי לא הורגל לאותו מזג אויר, ולכן מתענים ומתפללים שיחזק ה' את גופנו (מטה משה סימן תשמ"ז). טעם נוסף: במרחשוון מתענים כדי שהיורה ירד על הזרעים לברכה, ובאייר - שלא תלקה התבואה בשדפון ובירקון (מרדכי תענית סימן תרכ"ט בשם ראבי"ה).

ליל ז' מרחשון: בארץ ישראל מתחילים לשאול מהערב "טל ומטר" בברכת השנים. שכח, יזכירו בשומע תפילה, נזכר אח"כ חוזר לברכת השנים (שו"ע קי"ז ס"ה). ואם לא נזכר עד סיום התפילה חוזר לראש. נסתפק אם שאל טו"מ, עד 30 יום - חוזר. עלה הספק בלבו אחר זמן מה, והיה בדעתו לפני התפילה לשאול - אינו חוזר. עלה הספק בלבו מיד - חוזר (שו"ע ומשנ"ב סי' קי"ד ס"ק ל"ח). [והשוכח בליל ז' עצמו, במ"ב (קי"ז סק"ו) מבואר שחוזר, אמנם בכה"ח (אות י') משמע דאינו חוזר].

בגנות המחלוקת [לרגל הימים הסוערים]: כתב בשו"ת התשב"ץ (ח"ג סי' רכ"ז): כתב תוכחה לקהל אשר באי מיורקה. לא נכחד ממני עצמי, ועיני ראו גלמי, ויודע אני בעצמי כי אינני מהמוכיחים והלואי הייתי מן הראויים לקבל תוכחות. גם כי אין הדור הזה יותר טוב מהדורות הראשונים שהעידו עליהם (ערכין ט"ז ע"ב) שאין בהם מי שראוי לקבל תוכחת. אבל שמי שאפשר לו למחות ואינו מוחה הוא נתפס עליו. על כן הציקתני רוח בטני לדבר מה שאינו מחוקי ותהי בלבי כאש בוערת עצור בעצמותי, נלאיתי כלכל ולא אוכל, ואני נשען על ענותנותכם תדינוני לכף זכות, והמקום ידין אתכם לכף זכות, ואולי היה עת רצון להכנס דברי באזניכם ותחשב לי לצדקה. וכל המזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו.

ועתה אחר אלה הדברים הלא ידעתם כי סבת החרבן הקהלה הקדומה אשר היתה במקומכם היתה מפני המחלוקת, עד אשר פגעה מדת הדין בהם והשליכתם אל ארץ אחרת כיום הזה. מתהלכים מגוי לגוי וממלכה אל עם אחר, ואין מקבץ לנודד. והיום אשר ברחמי שמים נתישבתם אתם במקומם למה לא תקחו מוסר לאמר זאת הארץ אוכלת יושביה היא, ולא תוכל להכיל בעלי המחלוקת, ותקיאה אותם כאשר קאה את הקהל אשר לפנינו, ואם הראשונים לא מרובם חשק השם בהם ולא הועיל הונם ביום עברה, אתם מה הבטחון הזה אשר אתם בוטחים בשנאת חנם שביניכם אשר על זה דבריכם נשמעים בין הנכבדים האנוסים. כי תצא מכם אש ומצאה קוצים ביניהם וסוף דבר נאכל גדיש, לא טוב הדבר הזה ואין ה' בקרבכם על הדבר הזה, ואיננו שומע בקולכם ולא מקבל תפלתכם, כי אין בישורון מלכו של עולם כי אם בהתאסף ראשי עם יחד, ואם אתם חברים מקשיבים זה לזה אומרת שכינה השמיעני. ואם אין, ברח לך דודי ותשוב השכינה למקומה, ואתם בהסתר פנים כצאן אשר אין להם רועה, אשר בא ארי ודורס וזאב וטורף ואין מציל מידם. אחלי אחינו בית ישראל, הסתירו את אלהי הנכר אשר בקרבכם - זהו יצר הרע הוא שטן הוא מלאך המות (ב"ב ט"ז ע"א), והטהרו והחליפו שמלותיכם להגביר היצר הטוב, ובחרו בחיים ודרשו את שלום חביריכם, וכל אחד מכם יוכיח את עצמו וישבור את לבו הזונה וידבר שלום לכל עמו, ואל תאמרו הנה אנחנו במקומנו זה רחוקים מהקהלות הגדולות אשר בארץ אדום, ומי ישמיעם את דברי ריבותינו, דעו באמת כי כלנו בני איש אחד נחנו והקהלות ארץ ישמעאל יהיו לאגודה אחת להוכיח במישור לענוי ארץ, כי הארץ הזאת כלה נעשה מרוע הנהגתכם, אשר כל אחד מכם הישר בעיניו יעשה, והקטון איננו שומע לגדול והגדול מתגאה על הקטון, ואשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים, וכ"ש שילמדו מוסר הקטנים לשמוע אל הגדולים וכו'. ועתה אף ע"פ שהתחלתי בגנות אני מסיים בשבח ואשריכם שזכיתם לבנות לכם בתים בעושר ובנכסים וכבוד במקום ההוא, אשר בכל יום אתם מסגלים עליכם מצות בכבישות יצרכם לעצום עיניכם מראות ברע צלמים אלמים ופריצות גויות. יהי רצון שתהיה עמידתכם שם לטוב לכם כל הימים בעולם שכלו טוב לחיותכם כיום הזה בעולם שכלו ארוך. שלום לכם שלום שלום כנפשכם החשובה. ונפש אחיכם נזרקה בו שיבה. אוהבכם נדבה. מעתיר לא־ל יותירכם לטובה, שמעון בה"ר צמח זלה"ה.

אחר שכתבתי זה לא שמעו לקולי. ותוך ימים מועטים פגעה בהם מדת הדין ונשתמדו כלם בשביל המחלוקת, ואני את נפשי הצלתי, ע"כ. (וע"ע בלוח העליון יתרו בגנות המחלוקת) **והחי יתן אל ליבו.**

זמני הירח: ז' מהמולד - ליל רביעי. ניתן לברך עד שעה 23:27 בלילה (לפי שעון קיץ) שאז ייעלם הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

14

ה. תצא: ר' משה ב"ר אברהם בירדוגו, ב' ראש משביר וכנף רננים
תרלה: ר' צבי הירש ב"ר שלמה קלישר, ב' צבי לצדיק ודרישת ציון
תשפ: ר' פינחס ב"ר בן ציון הכהן רבין, רב העדה הבוכרית
תשפא: ר' דב ב"ר חיים אליהו זלמן זקס, מר"י סלבודקא, ב' דבר הברכה
תשפב: ר' אברהם ב"ר שמשון רפאל ארלנגר, ב' ברכת אברהם ומר"י קול תורה

ו. ג' שמ: עוורו את עיני צדקיהו ושחטו את בניו לעיניו, (וקודם שחטו אח"כ עיוורו) וראוי להתענות בו (שו"ע או"ח תק"פ ב'), ושם איתא ב-ז' בו, אלא שבמג"א הביא ממג"ת בה"ג וכל בו וכן הכריע הא"ר שהגי' הנכונה ב-ו', ולא ב-ז'
ג' תכז: טבח נורא ביהודי בית שאן ע"י הצוררים היוונים
ד' תקעד: פרעות ביהודי אלכסנדריה וגרושם מהעיר
ה' תסא: ר' יהודה חסיד [האחרון], מייסד ביהכ"נ על שמו בי־ם
תקמח: ר' שלמה ב"ר דוד מולכו, ב' שמן זית זך ושמן משחת קודש
תרב: ר' שמואל ב"ר משה חיים (בן אסטרוגה), ב' שמן המשחה
תשד: ר' שלמה דוד יהושע ב"ר אברהם וינברג הי"ד, ב' זכרון קדוש
תשמג: ר' שלמה ב"ר שאול קצין, אב"ד מצרים וב' כרם שלמה ועוד

ז. תקסב: ר' שמעון ב"ר אברהם אשכנזי דייטש, ב' נחלת שמעון
תרכו: ר' נתן דוד ב"ר ירחמיאל רבינוביץ' משידלובצא, ב' תפארת אבות (1)
תרץ: ר' יוסף יהודה ליב ב"ר מרדכי בלוך, ר"י טעלז, ב' שעורי דעת
תרצד: ר' יהודה מאיר ב"ר יעקב שמשון שפירא מלובלין, ב' אור המאיר ר"י יח"ל ומייסד דף היומי
תשיז: ר' אברהם ישראל משה ב"ר מרדכי יחזקאל סלומון מחארקוב, ב' נתיבות הקודש
תשלד: ר' ישראל ב"ר צבי וועלץ ב' חק לישראל ושו"ת דברי ישראל ועוד

ח. תפא: נשרף ביכ"נ של ר' יהודה חסיד [האחרון] ו־40 ס"ת שבו
תרמ: ר' נחום'קה ב"ר עוזיאל קפלן, החסיד מהורדנא
תשג: ר' מרדכי דב ב"ר יצחק איידלברג הי"ד, ב' חזון למועד
תשכו: ר' יעקב ב"ר אליהו רוזנהיים, ממייסדי אגו"י וב' כתבים נבחרים
תשלז: ר' משה ב"ר יוסף טוויל מעלי הכהן, ר"י דגל תורה בחלב ורב העדה החלבית

ט. ג' תתכח: יום שמחה בירושלים על הכאת חיל צסטיוס גלוס הרומי עד חרמה, כשנה וחצי לפני חורבן ביהמ"ק השני
ד' תתקכו: הרמב"ם זלה"ה מגיע לחברון וזוכה להתפלל בה, וקובע יום זה ליום טוב תפלת הודאה ושמחה (פי' הרמב"ם למסכת ר"ה)
ה' פח: ר' אשר ב"ר יחיאל, הרא"ש
תריב: ר' יצחק ב"ר אהרן אב"ד קרלין, ב' קרן אורה
תש: ר' שמעון יהודה ב"ר יצחק שמואל הכהן שקופ ב' שערי יושר
תשב: ר' יחזקאל ב"ר צבי הירש הלוי ברשטיין הי"ד, ב' דברי יחזקאל
תשב: ר' נפתלי בינוש ב"ר אלחנן בונם ווסרמן הי"ד, ר"מ בישי' אהל תורה דברנוביץ

י. ב' קצז - שכב: נולד ונפטר גד בן יעקב אבינו וזלפה ע"ה
תרפט: ר' רפאל אהרן ב"ר דוד בן שמעון ב' נהר מצרים ושער המפקד
תשכו: ר' דב בעריש ב"ר יעקב ווידנפלד מטשעבין ב' דובב מישרים
תשעב: ר' דב (בערל) ב"ר יהושע זאב שוורצמן ראש ישיבת בית התלמוד

יא. א' תרנז: מתושלח הצדיק בן חנוך (בן 969 שנים)
ב' רט: רחל אמנו (בת ל"ו), ונולד בנה בנימין ונפטר היום בשנת ב' שיח, (כ"ה בילקו"ש ועוד ובפסיקתא רבתי ג' ועוד דבין פסח לעצרת נפטרה)
תקנח: ר' מנחם נחום ב"ר צבי מצ'רנוביל, ב' מאור עינים (1)
תרמד: ר' אברהם ב"ר יצחק מתתיהו ווינברג מסלונים ב' יסוד העבודה
תרעט: ר' דוד שלמה ב"ר נח נפתלי רבינוביץ' מקאברין
תרצו: ר' יהודה ליב ב"ר רפאל חסמן מח"ס אור יהל
תש: ר' פסח ב"ר פסח פרוסקין מקוברין, ב' שיעורי ר"פ מקוברין
תשה: ר' יצחק ב"ר יוסף יוזפא רוזנברג הי"ד, ב' גבורות יצחק
תשסא: ר' משה בן יוסף לוי, מח"ס מנוחת אהבה, תפלה למשה, ברכת ה'
תשעב: ר' נתן צבי ב"ר אליהו מאיר פינקל, ראש ישיבת מיר

מרחשון תשפ"ג — אוקטובר - נובמבר (10-11) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ה	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 7:54 גר"א 8:39 סוף זמן תפילה מג"א 9:03 גר"א 9:34	שעון חורף	חצות יום ולילה 11:23 מנחה גדולה 11:53 **שקיעת החמה 4:54:45**	30
ו	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 7:54 גר"א 8:39 סוף זמן תפילה מג"א 9:04 גר"א 9:34	תענית שני קמא מליל שלישי שואלים בא"י טל ומטר בברכת השנים	חצות יום ולילה 11:23 מנחה גדולה 11:53 **שקיעת החמה 4:53:45**	31
ז	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 7:54 גר"א 8:40 סוף זמן תפילה מג"א 9:04 גר"א 9:34		חצות יום ולילה 11:23 מנחה גדולה 11:53 **שקיעת החמה 4:53:00**	1
ח	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 7:55 גר"א 8:40 סוף זמן תפילה מג"א 9:04 גר"א 9:34		חצות יום ולילה 11:23 מנחה גדולה 11:53 **שקיעת החמה 4:52:15**	2
ט	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 7:55 גר"א 8:41 סוף זמן תפילה מג"א 9:04 גר"א 9:35	תענית חמישי	חצות יום ולילה 11:23 מנחה גדולה 11:53 **שקיעת החמה 4:51:15**	3
י	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 7:55 גר"א 8:41 סוף זמן תפילה מג"א 9:05 גר"א 9:35	הדלקת נרות שבת **4:20**	חצות יום ולילה 11:23 מנחה גדולה 11:53 **שקיעת החמה 4:50:30**	4
יא	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 7:56 גר"א 8:41 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:05 סוף זמן תפילה מג"א 9:05 גר"א 9:35 **סו"ז מוסף לכתחילה 12:17**	**פרשת: לך לך** הפטרה: למה תאמר יעקב (ישעיה מ') צאת השבת **5:24** חזו"א 5:28	חצות יום ולילה 11:23 מנחה גדולה 11:53 **שקיעת החמה 4:49:45** צאת השבת לר"ת (שוות) 6:02 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:01	5

הזמנים לפי שעון חורף

פרשת: וירא

תאריך חשון עקרב		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מהדר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמני' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נדרים	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי נדה ו - יב מ"ב עמוד היומי ח"א קלז: - ח"א קמ: מ"ב הדף היומי בהלכה
יב	ראשון	4:29	4:47	5:13	6:01:15	6:09:00	7:40	2:32	3:39	4:46:00	5:28	יב	ביכורים ב ו-ז שכה ה-ז	ס"ב ב' - ה'
יג	שני	4:30	4:47	5:14	6:02:00	6:09:45	7:40	2:31	3:38	4:45:15	5:27	יג	ביכורים ב ח-ט שכה ח-י	ס"ג א' - ג'
יד	שלישי	4:30	4:48	5:15	6:03:00	6:10:30	7:41	2:31	3:38	4:44:30	5:26	יד	ביכורים ב י-יא שכה יא-יג	ס"ג ד' ט'
טו	רביעי	4:31	4:49	5:15	6:03:45	6:11:00	7:41	2:30	3:37	4:44:00	5:26	טו	ביכורים ג א-ב שכה יד-טז	ס"ד
טז	חמישי	4:32	4:50	5:16	6:04:45	6:11:45	7:42	2:30	3:37	4:43:15	5:25	טז	ביכורים ג ג-ד שכו א-ג	ס"ה א'
יז	ששי	4:32	4:50	5:17	6:05:30	6:12:30	7:42	2:30	3:36	4:42:30	5:24	יז	ביכורים ג ה-ו שכו ד-ו	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:03
יח	שבת	4:33	4:51	5:18	6:06:30	6:13:15	7:42	2:29	3:36	4:42:00	5:24	יח	ביכורים ג ז-ח שכו ז-ט	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:10

ביאור ענין מנין מאה ברכות

נפסק בשו"ע (סי' מ"ו ס"ג) "חייב אדם לברך בכל יום מאה ברכות לפחות". ובימות החול יש תמיד 102 ברכות לפחות: בערב, 4 ק"ש, 19 עמידה, והמפיל, ס"ה 24 בלילה. בבוקר, ענט"י אשר יצר ואלוקי נשמה, 15 ברה"ש, 3 ברה"ת, 2 טו"ת, 2 ב"ש וישתבח, 3 ק"ש, 19 עמידה, 19 מנחה, ס"ה 66 ביום. ס"ה 90 חובה. ובצירוף ב' סעודות פת 12 ברכות, (ולחילופין סעודת פת אחת וכמה ברכות הנהנין על שאר מאכלים ובנ"ר מעין ג' ואשר יצר גם הוו 12). ס"ה 102 ברכות. ובשבתות יש בס"ה 81 ברכות לפחות: בערב, 4 ק"ש, 7 ערבית, 2 קידוש, 6 סעודה, והמפיל, ס"ה 20 בלילה. בבוקר, ענט"י אשר יצר ואלוקי נשמה, 15 ברה"ש, 3 ברה"ת, טלית, 2 ב"ש וישתבח, 3 ק"ש, 7 שחרית, 7 מוסף, 7 קידוש וסעודה [ולמקדשים על מזונות נוספים 2], 7 מנחה, 6 סעודה ג', ס"ה 61 ביום. ס"ה 81 ברכות. וביו"ט נפחתת סעודה שלישית, והוו 75 ברכות (מלבד שהחיינו והלל שנוספו בכל מועד עם שינויים נוספים).

ובשו"ע (ר"צ ס"א) "ירבה בפירות ומגדים ומיני ריח כדי להשלים מנין מאה ברכות", ובמ"ב (סק"א) וגם בלילי שבת טוב שישלים בם המאה ברכות. ובסי' רפ"ד (ס"ג) כתב "צריך לכוין לברכות הקוראים בתורה ולברכות המפטיר ויענה אחריהם אמן ויעלו לו להשלים מנין ק' ברכות שחיסר מנינם בשבת", ובמ"ב (סק"ה) "ועל כן מצוה על העולים שיברכו בקול רם כדי שכל הקהל ישמעו ויוכלו לענות אמן". (ובמ"ב (מ"ו סק"יד) כתב שהיינו ע"י הדחק, ואפשר עוד ע"י אין כאלקינו כמ"ש המ"ב תרכ"ב סק"ה, אלא שכנראה השלמה זו מענין אחר היא ולא ממש כמאה ברכות, וצ"ע). והעירוני, דלכאו' בסעודה ג' אם מברך ברהמ"ז אחר השקיעה מפסיד ד' ברכות, אלא שכתבו בשבט הלוי (ח"ה סי' כ"ג) ובהלי"ע (ח"א עמ' נ"ט) דמצטרף לשבת מדין תוספת שבת עיי"ש. ועיין שו"ע או"ח מ"ז ס"ו פלוגתא דמרן והרמ"א גבי ו' ד"ו"הערב, דלמרן אפשר שברכות התורה ב' ברכות (עי' מ"ב, ועי' בב"י שהסתפק) ולהרמ"א ג', והמנין שהזכרנו הוא כהרמ"א שכן דעת האר"י ז"ל כמ"ש בכה"ח (מ"ז אות י"ג) ובבן איש חי (ש"א וישב אות י"ב), וכן הב"י בסי' מ"ו ס"ג מנאן ג'. וכן מתווספת ברכה להמברכים על תש"ר "על מצות", והמנין של 102 בחול הוא בלעדיה כמנהג ספי' והגר"א. וכן ברכת המעביר שינה עד גומל חסדים טובים לעמו ישראל, לשו"ע באו"ח מ"ו ס"א היא ברכה אחת, אמנם להגר"א בסידורו (ועי' ב"י שם) הוו ב' ברכות, ונקטנו במנין הברכות ברכה זו לברכה אחת.

י"ז מרחשון: הוא זמן רביעה שניה לדעת הרא"ש והטור וכרבי יהודה בתענית ו' א', אמנם דעת הרמב"ם ומרן בשו"ע (יו"ד ר"כ סי"ח) כרבי יוסי שם שזמן רביעה שניה הוא בכ"ג מרחשון ואילך, וראה בש"ך שם סקל"א שתמה עליהם שסותרין דבריהם למש"כ שזמן שאלת גשמים הוא בז' מרחשון שאז רביעה ראשונה כרבי יהודה, וכאן כתבו שזמן רביעה ראשונה הוא י"ז מרחשון כרבי יוסי, ע"ש.

וראה בגמ' תענית שם כמה נפ"מ לזמן רביעה שניה, וא' מהם היא תקנת יהושע בן נון שעד היום מותר ללכת בשבילים שבשדות (ב"ק פ"א ע"א), ומזמן רביעה שניה אסור להיכנס אליהם, כדי שלא יוזקו הזרעים בדריסת הרגל, שעכשיו הם מתחילין לצמוח (טור חו"מ סי' ער"ד, ורש"י ב"ק שם), ולדעת השו"ע והרמב"ם זמן איסור זה הוא מכ"ג מרחשון.

י"ז מרחשון: ב' תתקכג: עד היום, עד ניתך מים מן השמים, שמרה רצפה בת איה על שבעת נכדי שאול (שהגבעונים הוקיעום על כי המית שאול את הגבעונים), ולא נתנה לעוף השמים לנוח עליהם יומם וחית השדה לילה. כאשר נודע הדבר לדוד, לקח מאנשי יבש גלעד את עצמות שאול ויונתן בנו, ואסף את עצמות המוקעים ויקברום בארץ בנימין בצלע, בקבר קיש אבי שאול, ויעתר ה' לארץ אחרי כן, והרעב שנמשך שלש שנים - נפסק (שמואל ב' כ"א א-יד, במדב"ר פ"ח ס"ד, יבמות ע"ח ב' וע"ט א').

הפטרת וירא לספרדים: ברמב"ם (סוף סדר התפילה) ובאבודרהם (בסדר ההפטרות) ובתיקון יששכר כתבו דמפטירין מ"ואשה אחת" עד "ותשא את בנה ותצא", ולא כנהוג היום אצל הספרדים לסיים ב"ותאמר שלום" באמצע הפרק. ובקובץ "מנורה בדרום" (גליון כ"ח מרחשון תשפ"ב, עמ' קכ"ח) האריך שכך היה המנהג הספרדי הותיק מאות בשנים, וצ"ע למה השתנה במשך השנים בדפוסים השונים, וכתב שם שיש להחזיר המנהג הספרדי כדעת הרמב"ם והאבודרהם, ועיי"ש בבירור מנהג בני אשכנז.

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה - ליל רביעי עד שעה 2.51, ט"ו מהמולד כל הלילה. [שיטות נוספות מקילות יותר בסוף הזמן - ראה בטבלה בסוף הלוח], ולהמ"ב יברך בדיעבד עד ט"ו מהמולד, ולכה"ח ספק ברכות להקל ויקדש ללא ברכה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

יב. תקמט: ר' זאב וולף ב"ר אברהם קיצעס, תלמיד הבעש"ט
תרכו: ר' נחום ב"ר אברהם לוי משאדיק, מגדולי ירושלים ב' אבני קודש
תרכט: ר' אהרן ב"ר יצחק זינגר ב' תפארת אהרן ראב"ד מטרסדורף
תרפא: ר' יעקב ב"ר יוסף חיים מבגדאד, ב' ציצים ופרחים
תשיב: ר' בן ציון ב"ר מרדכי חזן, מייסד ישי' פורת יוסף ב' משל ונמשל
תשמט: ר' טוביה ב"ר צבי יעקב ליסיצין, ור"כ היכל התלמוד וב' כרם טוביה
תשנב: ר' יהודה יהושע ב"ר שאול צדקה, ר"י פורת יוסף, ב' קול יהודה
תשעה: ר' שלמה ב"ר אברהם שלוש, רב וראב"ד חיפה ב' משנת שלמה

יג. ה' שיד: האפיפיור שרף ספרי קודש בככר העיר וונציה לאחר ששרף בר"ה ברומא
תקמב: ר' ברוך ב"ר אברהם מקוסוב ב' יסוד האמונה ועמוד העבודה
תרסח: ר' הלל אריה ליב ב"ר דובער זאב וולף ליבשיץ, ב' בית הלל
תשנד: ר' צבי שרגא ב"ר אהרן זאב גרוסברד, ר"י פוניבז' לצעירים וב' דעת שרגא
תשעט: ר' שלמה ב"ר יחיא קורח, רב ואב"ד ב"ב וב' עריכת שולחן ועוד

יד. תרץ: ר' מנחם ב"ר צבי הירש קארקובסקי, ב' עבודת המלך על הרמב"ם
תשג: ר' אברהם אלימלך ב"ר ישראל פרלוב הי"ד, האדמו"ר מסטולין-קרלין

טו. ב' תתקעט: ירבעם בן נבט עלה להקטיר על המזבח בבית אל בחג שבדה מלבו, ואיש האלוקים [הוא עידו הנביא] בא מיהודה בדבר ה' ונתן אות שהמזבח יקרע והדשן ישפך, וכן היה. וגם ידו של ירבעם יבשה. מ"א י"ב ל"ג
ג' תרכב: מתתיהו בן יוחנן בן שמעון כהן גדול, מבני יהויריב, אבי החשמונאים
תקסב: ר' אלעזר ב"ר אלעזר קאליר, אב"ד קעלין, ב' אור חדש וחות יאיר חדש
תקצז: ר' ליב בעל הייסורים, ונקבר בצפת, ואמר לפני מותו שכל מי שתבואהו צרה ישתטח על קברו, ויעזרהו
תרמב: ר' שמואל ב"ר שרגא פייביש פרנקל מבית חלפון, האדמו"ר מדארג
תשיד: ר' אברהם ישעיהו ב"ר שמריהו יוסף קרליץ, החזון איש
תשלז: ר' יהושע תנחום ב"ר נחום מאיר קרליץ, תלמיד דודו החזו"א
תשפב: ר' מכלוף ב"ר יעיש פחימה, ר"מ תורה וחסד ב"ב ורב יוצאי צפון אפריקה

טז. תקץ: ר' עמרם חסידא ב"ר משה נחום רוזנבוים
תרע: ר' אהרן לוי ב"ר נח נפתלי רבינוביץ', האדמו"ר מדאמטשוב ב' צוואת מהרא"ל
תרצז: ר' בן ציון שמואל וידאל רפאל ב"ר אברהם קואינקה, ב' המאסף
תרצט: ליל הבדולח בגרמניה, בו הוצתו 190 בתי כנסת, ו-7500 בתי עסק, ונרצחו או גורשו 20000 יהודים למחנות ריכוז
תשסב: ר' אלעזר מנחם מן ב"ר עזריאל שך, ב' אבי עזרי ור"י פוניבז
תשעז: ר' גבריאל ב"ר שלמה טולידנו, ר"י אור ברוך וב' מצעדי גבר
תשעט: ר' לוי יצחק ב"ר חנניא יוסף הלפרין, ב' מעשה חושב וראש המכון להלכה
תשעט: מו"ר ר' נתן יהודה ליב ב"ר אלימלך מינצברג, ר"י המתמידים וב' בן מלך
תשפ: ר' ישראל ניסן ב"ר דוד משה רוזנבוים, האדמו"ר מקרעטשניף קרית גת

יז. א' תרנז: "בחדש השני בשבעה עשר יום לחודש נבקעו כל מעינות תהום רבה וארובות השמים נפתחו" (לדעת ר"א)
תקפו: ר' מנחם מנדל מקאסוב ב"ר יעקב קאפל ב' אהבת שלום
תרלז: ר' אברהם ב"ר ישעיה דיין, מרבני אר"ץ וב' ויוסף אברהם
תרלז: ר' אברהם ב"ר יהודה ליטש הלוי רוזנבוים, ב' שו"ת בן יהודה ועוד
תשיב: ר' אברהם יעקב ב"ר אליהו ויינר, מתלמידי החזו"א וב' שארית יעקב
תשכד: ר' ראובן ב"ר שמעון הכהן כ"ץ מח"ס דגל ראובן וראב"ד פתח תקוה
תשמח: ר' משולם זוסיא ב"ר חיים יצחק טברסקי, האדמו"ר מלויעב-צ'רנוביל
תשמט: ר' בנימין זאב ב"ר נחמיה חשין, מרבני ברסלב
תשע: ר' יעקב ב"ר מנחם מאניש הורביץ, ראש ישיבת אופקים
תשפב: ר' דוד יהודה ב"ר שלמה בורשטין, ב' זמנים כהלכתם ועומקה של הלכה

יח. תקפ: ר' אברהם ב"ר ישראל פינסו, ב' שו"ת עזרת מצור ועוד
תקצט: ר' משולם פייביש ב"ר ברוך יצחק הלר, ב' שפת אמת
תרכג: ר' ישעיה ב"ר יששכר דוב ברדקי, ראש כוללות הפרושים בירושלים
תרעא: ר' יחזקאל ב"ר אברהם יששכר בער הכהן רבינוביץ', ב' הכנסת יחזקאל מרדומסק
תשיז: ר' יעקב ב"ר יצחק פרידמן, אהלי יעקב מהוסיאטין ת"א
תשלא: ר' רפאל ברוך ב"ר יעקב טולידנו, אב"ד מקנאס
תשמז: ר' נחום ב"ר אריה צבי פרצוביץ, ראש ישיבת מיר
תשנה: ר' ישראל דב ב"ר אייזיק שלמה אודסר, ב' ליקוטי אמונה ועוד
תשעז: ר' נתן צבי ב"ר מרדכי זאב שולמן, תלמיד החזו"א ור"י סלבודקה
תשעט: ר' חיים יאיר ישראל ב"ר שלמה שמחה הלוי ישראלי, ר"י תפא"י ראשל"צ

מרחשון תשפ"ג

נובמבר (11) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יב	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 7:56 סוף זמן ק"ש גר"א 8:42 סוף זמן תפילה מג"א 9:05 סוף זמן תפילה גר"א 9:36		חצות יום ולילה 11:23 מנחה גדולה 11:53 **שקיעת החמה** 4:49:00	6
יג	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 7:56 סוף זמן ק"ש גר"א 8:42 סוף זמן תפילה מג"א 9:05 סוף זמן תפילה גר"א 9:36	תענית שני בתרא	חצות יום ולילה 11:23 מנחה גדולה 11:53 **שקיעת החמה** 4:48:15	7
יד	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 7:57 סוף זמן ק"ש גר"א 8:43 סוף זמן תפילה מג"א 9:06 סוף זמן תפילה גר"א 9:36	סוף זמן ברכת הלבנה - ראה בלוח העליון	חצות יום ולילה 11:24 מנחה גדולה 11:54 **שקיעת החמה** 4:47:30	8
טו	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 7:57 סוף זמן ק"ש גר"א 8:43 סוף זמן תפילה מג"א 9:06 סוף זמן תפילה גר"א 9:37		חצות יום ולילה 11:24 מנחה גדולה 11:54 **שקיעת החמה** 4:46:45	9
טז	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 7:58 סוף זמן ק"ש גר"א 8:44 סוף זמן תפילה מג"א 9:06 סוף זמן תפילה גר"א 9:37		חצות יום ולילה 11:24 מנחה גדולה 11:54 **שקיעת החמה** 4:46:00	10
יז	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 7:58 סוף זמן ק"ש גר"א 8:44 סוף זמן תפילה מג"א 9:07 סוף זמן תפילה גר"א 9:37	הדלקת נרות שבת **4:15**	חצות יום ולילה 11:24 מנחה גדולה 11:54 **שקיעת החמה** 4:45:30	11
יח	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 7:58 סוף זמן ק"ש גר"א 8:45 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:07 סוף זמן תפילה גר"א 9:38 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:17	**פרשת: וירא** הפטרה: ואשה אחת (מלכים ב, ד') צאת השבת **5:20** חזו"א 5:24	חצות יום ולילה 11:24 מנחה גדולה 11:54 **שקיעת החמה** 4:44:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 5:57 צאת השבת לר"ת (מעלות) 5:56	12

פרשת: חיי שרה

תאריך חשון עקרב		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בגיכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בגיכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות פעה"ש א' לצה"כ 25ד'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה מאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראי"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נדרים	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי נדה יג - ברכות ו מ"ב עמוד היומי ח"א קמא. - ח"א קמד. מ"ב הדף היומי בהלכה
יט	ראשון	4:34	4:52	5:19	6:07:15	6:14:15	7:43	2:29	3:35	4:41:15	5:23	יט	ביכורים ג ט-י שכו יב-יב	ס"ה ב' - ג'
כ	שני	4:35	4:53	5:19	6:08:15	6:15:00	7:43	2:29	3:35	4:40:45	5:23	כ	ביכורים ג יא-יב שכו-ז יג-ב	ס"ר א'
כא	שלישי	4:35	4:53	5:20	6:09:00	6:15:45	7:44	2:29	3:34	4:40:15	5:22	כא	ביכורים ד א-ב שכז-ח ג-א	ס"ר ב' - ג'
כב	רביעי	4:36	4:54	5:21	6:10:00	6:16:45	7:44	2:28	3:34	4:39:45	5:22	כב	ביכורים ד ג-ד שכח ב-ד	ס"ר ד' - ה'
כג	חמישי	4:37	4:55	5:22	6:11:00	6:17:30	7:45	2:28	3:34	4:39:15	5:21	כג	ביכ' שבת ד-א ה-א שכח ה-ז	ס"ר ו' - ח'
כד	ששי	4:38	4:56	5:22	6:11:45	6:18:15	7:45	2:28	3:33	4:38:45	5:21	כד	שבת א ב-ג שכח ח-י	מעה להמנע מסעודה בעיש מ: 2:02
כה	שבת	4:38	4:56	5:23	6:12:45	6:19:15	7:45	2:28	3:33	4:38:15	5:21	כה	שבת א ד-ה שכח יא-יג	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:10

כ' מרחשון: ראה הנכתב בכ"ב מרחשון.

כ"ב מרחשון: אתמול בתפילת מנחה נשלמו ל' יום שהזכירו בהם "משיב הרוח ומוריד הגשם", ועל כן מליל כ"ב מתפילת ערבית ואילך אם הסתפק אם הזכיר גבורות גשמים [או לא הזכיר כלום, **דאם הזכיר של בלא"ה אינו חוזר**] אינו חוזר, כי תולים שהוחזק לומר כן במשך התפילות משמחת תורה. [ומשחרית דיום שני כ' מרחשון, שכבר התפלל לפני כן 90 תפילות, יש להקל, עי' מ"ב קי"ד ס"ק ל"ז]. וה"ה אם אמר מיד בש"ע "מחיה מתים אתה רב להושיע מה"ר ומוה"ג" 90 פעם שאינו חוזר. [ובמ"ב קי"ד ס"ק מ"א הביא שלדעת החת"ס צריך לומר 101 פעמים, ובדיעבד אין בכחו לחייב לחזור את מי שאמר תשעים פעמים].

ובט"ז כתב דאם דילג יום או יומיים מהני חזקתו, וא"צ להשלים נגד זה יום אחר.

אך המ"ב (קי"ד סקל"ז) כותב דרבים מהאחרונים מפקפקים בדין הט"ז.

חיזוק לשנים מקרא ואחד תרגום כהלכתו: כתב הח"ח בליקוטי אמרים פרק ה' וז"ל: צריך כל איש ישראל לידע בכל שבוע הסדרא ופירושה לפי כח שכלו, ומה שנהגו בכל ישראל לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום היינו משום שעל ידי זה יתבונן בהמקרא ויתן לב להבין, אבל אם לא השיג ידיעה על ידי זה מחוייב להתבונן ולדעת ואז יהיה נחשב לו שלמד מקרא, דבלאו הכי אם לא הבין מה שאמר ומה שלמד לא נחשב ללימוד כלל, עכ"ל.

ובמגיד מישרים למרן הב"י (סוף ישעיה): והטוב בעיניך שאתה קורא פ' שנים מקרא ואחד תרגום ברהיטא כחותה על הגחלים לפרוק עול מעליך? והלא יש לך לזכור מאמר רשב"א אל תעש תפלתך קבע וכו', אבל צריך לקרות הפרשה בנחת ולהדגיש בדקדוקיה ולתרץ אותם, ומה שלא תוכל לתרץ עיין במפרשים.

מוסר נורא מרבינו הגר"א

כתב באבן שלמה (פ"ב י"א) בשם הגר"א: דרך היצר הרע להסית בתחילה ללמוד וגם למלא תאותו, כי אם יסיתהו שלא ללמוד כלל לא ישמע לו, וכאשר ירגיל עצמו בהנאת הגוף אז ממילא לא ילמוד כי טרוד תמיד למלאות הנאת הגוף, והיצר הרע אומר לו שיזיק לבריאותו כשיעזוב הרגלו, ואח"כ מתעצל לדדוף אחר התורה והמצוות [ואע"פ שלא יהיה לו עי"ז העדר התאוה], ואח"כ אינו רוצה לעשותם אף אם יזדמן לו בלא טרחא ויגיעה.

ובביאור הגר"א למשלי (פ"ו כ"ה) כתב: האדם חומד מעצמו מחמת שקצתה נצרך מאוד לפרנס את עצמו ובני ביתו, והוא נמשך על ידי זה אל המותר ורודף תמיד ואומר שהכל הוא צריך לו בכדי שיהא יכול ללמוד ולעבוד את השם בריוח ולזון אשתו ובניו, ולכן אמר אל תחמד מעצמך יפיה כלומר המותרות, בלבבך בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע לאמר שגם זה נצרך לעבודת השם.

זמני הירח: מולד חודש כסלו כפי שנהוג להכריז: **ר"ח כסלו יהיה ביום חמישי וששי, המולד יהיה בליל חמישי בשעה 10, 28 דקות ו-8 חלקים** [וסימנו: ה' ד' תקי"ב]. ותרגומו להגרימ"ט בליל חמישי ל' מרחשון בשעה 21.54 בלילה. [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה בליל חמישי בשעה 0.58 בלילה, (התרגום והמולד האמיתי לפי שעון חורף).

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

יט. ב': הבל היה מ"ט יום בעולם ע"פ האר"י, ולפ"ז היום נהרג ע"י קין, ובבראשית רבה פכ"ב כתוב חמישים יום, אולם ע' סנהדרין ל"ח ב', ובפדר"א איתא שנהרג בערב פסח, ועי' במד' תנחומא אות ט' שהיו בני 40 שנה, וכ"ה בספר הליקוטים דף ל', ועי' י"ד ניסן

תרי': ר' אליהו ב"ר יעקב רגולר, אב"ד קאליש וב' יד אליהו

תרסה: ר' סאסי מעתוק כהן-יהונתן מג'רבה ב' ברכת ה' זכות יצחק וזרע דוד

תרפב: ר' דוד צבי ב"ר משה הופמן, ב' שו"ת מלמד להועיל

תשעח: ר' דב ב"ר צבי יחזקאל יפה, משגיח דישי' כפר חסידים, וחבר מועצגה"ת

תשפא: ר' דוד ב"ר משה פיינשטיין, ר"מ תפארת ירושלים, וב' שו"ת ודברת בם

כ. ד' תתקיט: ר' אברהם ב"ר יצחק, הר"א אב"ד בעל האשכול

תריב: ר' שלום ב"ר יעקב יוסף הלוי רוזנפלד, האדמו"ר מקאמינקה וב' אוהב שלום

תשיא: ר' צבי יהודה ב"ר יחמיאל גרשון אדלשטיין, ב' הוד צבי, ורב דרמת השרון

תשמג: ר' משה נתן נטע ב"ר מנחם מנדל למברגר, אב"ד מאקוראן וב' עטרת משה

תשדמ: המקובל ר' מרדכי ב"ר יהודה שרעבי

תשסד: ר' מרדכי ליב ב"ר נחמיה צוקרמן, מח"ס לב מרדכי

כא. שלג: רבנו דוד ב"ר אברהם בן זמרא, הרדב"ז ממצרים וצפת

תקלב: ר' מלאכי ב"ר יעקב הכהן, מרבני ליוורנו וב' יד מלאכי

תשמט: ר' בצלאל ב"ר אברהם שטרן, ב' שו"ת בצל החכמה

תשנה: ר' אריה ב"ר אהרן הלוי בינה, ר"י נתיב מאיר

תשנז: ר' יחיא ב"ר נתנאל הלוי אלשיך, מרבני תימן באר"ק

תשע: ר' מרדכי ב"ר מאיר אליפנט ר"י תפארת אברהם (איתרי), ב' זהב מרדכי

כב. תיז: ר' משה ב"ר יצחק יהודה לימא, ב' חלקת מחוקק על שו"ע אבה"ע

תקעד: ר' דוד שלמה ב"ר יחמיאל מסורוקא, ב' לבושי שרד וערבי נחל

תקעט: ר' עזריאל ב"ר דב הלוי איש הורוויץ, רב דלובלין ב' ראש הברזל

תרפז: ר' ישכר דוב ב"ר יהושע רוקח, האדמו"ר מבעלז (3)

כג. היום יום טוב במגילת תענית (פ"ח) על שהוסר הסורג מהעזורה, (ועיין מדות ב' ג' ובראש"ש שם)

תקלח: ר' אהרן ב"ר מאיר מבריסק, פאדווא, ב' מנחת אהרן

תקפא: ר' רפאל יוסף ב"ר חיים חזן, ב' חקרי לב

תרעב: ר' יהוסף ב"ר צבי הלוי רוטבברג, ב' בני שלשים, האדמו"ר מקוסן

תרץ: ר' משה ב"ר יעקב מידנר, תלמיד ב' יסוד העבודה מסלונים

תשסז: ר' צבי הירש ב"ר שמואל מרקוביץ, ר"י קרלין ב' בתיבות האמונה

תשפ: ר' אריה ליב ב"ר אברהם אברהמס, מתלמידי החזו"א ורו"כ תורת אברהם

כד. תד: ר' אברהם ב"ר מרדכי אזולאי, ב' חסד לאברהם ואור החמה

תרלא: ר' צבי ב"ר אליהו גוטמאכר, ב' נחלת צבי וקן מפורשת עמ"ס קינים

תשי: ר' גדליה משה ב"ר שלמה גולדמן, האדמו"ר מזוויעהל

כה. היום יו"ט במגילת תענית (פ"ח) על ששומרון הוקפה חומה ונסמכו לה עיירות רבות בישראל והיו קורין אותן **עורי נברכתא

תקעה: ר' צבי יהושע ב"ר שמואל שמעלקא הלוי הורוויץ, אב"ד טריביטש

תרצה: ר' נפתלי מנחם (הערץ מנדל) ב"ר יוסף זונדל הוטנר, אב"ד איישישוק

תשי: ר' מרדכי ב"ר ישכר דוב רוקח, האדמו"ר מבילגורייא

תשעט: ר' אליהו שמואל ב"ר יעקב ישראל שמרלר, ר"י צאנז

מרחשון תשפ"ג

נובמבר (11) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יט	ראשון	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 7:59 גר"א 8:45 מג"א 9:07 גר"א 9:38			חצות יום ולילה 11:24 מנחה גדולה 11:54 **שקיעת החמה** 4:44:15	13
כ	שני	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 7:59 גר"א 8:46 מג"א 9:08 גר"א 9:38			חצות יום ולילה 11:24 מנחה גדולה 11:54 **שקיעת החמה** 4:43:30	14
כא	שלישי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:00 גר"א 8:46 מג"א 9:08 גר"א 9:39			חצות יום ולילה 11:24 מנחה גדולה 11:54 **שקיעת החמה** 4:43:00	15
כב	רביעי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:00 גר"א 8:47 מג"א 9:08 גר"א 9:39			חצות יום ולילה 11:25 מנחה גדולה 11:55 **שקיעת החמה** 4:42:30	16
כג	חמישי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:01 גר"א 8:47 מג"א 9:09 גר"א 9:40			חצות יום ולילה 11:25 מנחה גדולה 11:55 **שקיעת החמה** 4:42:00	17
כד	ששי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:01 גר"א 8:48 מג"א 9:09 גר"א 9:40		הדלקת נרות שבת **4:12**	חצות יום ולילה 11:25 מנחה גדולה 11:55 **שקיעת החמה** 4:41:30	18
כה	שבת	סוף זמן ק"ש סוף זמן ק"ש מג"א 72 סוף זמן תפילה **סו"ז מוסף לכתחילה**	מג"א 8:02 גר"א 8:48 8:11 מג"א 9:09 גר"א 9:41 12:17	שבת מברכין ל"א אה"ר ואומרים צדקתך	**פרשת: חיי שרה** הפטרה: והמלך דוד (מלכים א, א')	צאת השבת **5:17** חזו"א 5:21	חצות יום ולילה 11:25 מנחה גדולה 11:55 **שקיעת החמה** 4:41:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 5:53 צאת השבת לר"ת (מעלות) 5:54	19

פרשת: תולדות

תאריך חשון כסלו	קשת	עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נדרים	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי ברכות ז - יג מ"ב עמוד היומי ח"א קמד: - ח"א קמז: מ"ב הדף היומי בהלכה
כו	ראשון	4:39	4:57	5:24	6:13:30	6:20:00	7:46	2:28	3:33	4:37:45	5:20	כו	שבת א ו-ז שכח יד-טז	ס"ו ח' - י'
כז	שני	4:40	4:58	5:25	6:14:30	6:21:00	7:46	2:27	3:32	4:37:30	5:20	כז	שבת א ח-ט שכח יז-יט	ס"ז
כח	שלישי	4:41	4:59	5:26	6:15:15	6:21:45	7:47	2:27	3:32	4:37:00	5:20	כח	שבת א י-יא שכח כ-כב	ס"ח
כט	רביעי	4:41	4:59	5:26	6:16:15	6:22:45	7:47	2:27	3:32	4:36:45	5:20	כט	שבת ב א-ב שכח כג-כה	ס"ט א'
ל	חמישי	4:42	5:00	5:27	6:17:00	6:23:30	7:48	2:27	3:32	4:36:30	5:19	ל	שבת ב ג-ד שכח כו-כח	ס"ט א' - ב'
א	ששי	4:43	5:01	5:28	6:18:00	6:24:30	7:48	2:27	3:32	4:36:15	5:19	לא	שבת ב ה-ו שכח כט-לא	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:01
ב	שבת	4:44	5:02	5:29	6:18:45	6:25:30	7:49	2:27	3:32	4:36:00	5:19	לב	שבת ב-ג ז-א שכח לב-לד	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:10

יום כיפור קטן: "יש נוהגין לעשות למנחה [בערב ר"ח] סדר יום כיפור קטן, וטעם לשם זה הוא לפי מה דאיתא בפר"ח דמהר"מ קורדובירו ז"ל היה קורא אותו כיפור קטן לפי שבו מתכפרים עוונות של כל החדש וכו', ובזמנינו המנהג לומר הסליחות אחר תפילת המנחה וכו'. כתבו הספרים דאף מי שאינו מתענה מ"מ יראה לעשות תשובה ביום זה ולתקן את אשר עיות בכל החדש, מאחר שהוא יום אחרון של חדש, כמו ערב ר"ה מכל השנה, ואז בודאי יהיה לו יום החדש זמן כפרה לכל תולדותיו", עכ"ל המשנ"ב סו"ס תי"ז. ואין לעשות בע"ש יו"כ קטן באם חל ר"ח בשבת, כ"א ביום חמישי שלפניו, לפי שאין לומר סליחות גם וידוים בע"ש במנחה. מ"ב תק"ן סקי"א.

ר"ח בע"ש: כתב בשו"ע או"ח ר"ס ס"א: ומצוה לחוף הראש ולגלח הצפרנים בע"ש, וכתב המ"ב בסק"ז בשם המג"א: יש מקומות שאין מגלחין ואין נוטלין צפורנים בר"ח אפילו חל ביום עש"ק, כי כן צוה ר"י החסיד, עכ"ל. ועל כן יזדרז ליטלם ביום ד' ערב ר"ח. [ומנהג בני ספרד שלא לחוש לנטילת צפורנים בר"ח (אול"צ ח"ג פ"א)].

ראש חודש כסלו: לענין יארצייט: מי שמת אביו בר"ח כסלו שהיה יום אחד, בשנה מלאה שיש ב' ימים ר"ח ינהג יא"צ ביום ב' דר"ח שהוא עיקר ר"ח (קצש"ע רכ"א ס"ד, מטה אפרים דיני קדיש ג' ז'). ומי שמת אביו בל' מרחשון, יוצא מדברי המ"ב (תקס"ח סקמ"ב), שיקבע היארצייט לפי השנה שאחריה: אם בשנה שאחריה היה מרחשון ג"כ מלא, יקבע את היא"צ לא' דר"ח כסלו [להדלקת נר ואמירת קדיש], וגם בשנים הבאות החסרות ינהג יא"צ בר"ח כסלו. ואם בשנה הראשונה שלאחר הפטירה היה חודש מרחשון חסר, יקבע את היא"צ לכ"ט מרחשון [גם לענין תענית], וכך ינהג בכל שנה [חסרה (קצש"ע רכ"א ס"ד ושונה הלכות תקס"ח סקכ"ה, וכן עיקר) ובמט"א (דיני קדיש יתום ג' ז') כתב שכן ינהג גם בשנים שמרחשון מלא]. ובכה"ח (שם פ"ה) הוסיף: דמ"מ אם אפשר בכל מקום דאיכא ספק יש לומר קדיש ולהדליק הנר בב' הימים היכא דאין עוד אבלים עיי"ש.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

20

כו. תקסד: ר' רפאל ב"ר יקותיאל זיסקינד הכהן מהמבורג, ב' ושב הכהן
תרעט: ר' יוסף ב"ר דוד יצחק ענתבי, מרבני דמשק וב' ויצבור יוסף
תרפו: ר' שלום ב"ר ברוך מרדכי פרלוב מברהין, ב' משמרת שלום ועוד
תשטו: ר' חנניה ב"ר גבריאל יהושע שבתי, ב' מנחת הח"ג
תשנה: ר' שלום אהרן ב"ר יעקב לופס, הרב דעכו
תשסט: ר' ציון רחמים ב"ר יעקב לוי, רב דפנמה

כז. א' תרנח: "ובחדש השני בשבעה ועשרים יום בחודש יבשה הארץ" אחר המבול, לשיטת ר"א (ר"ה י"א)
היום יום טוב במגילת תענית (ספ"ח): "בכ"ז ביה – תבת סולתא למיסק על מדבחא (– שבה הסולת להיעלות על המזבח), מפני שהיו צדוקים אומרים אוכלים מנחת בהמה. נטפל להם רבן יוחנן בן זכאי, אמר: שוטים. זו מנין לכם? ולא היה בהם אחד שהחזיר לו דבר חוץ מזקן אחד שהיה מפטפט כנגדו ואומר: מפני שהיה משה אוהב את אהרן אחיו, אמר "לא יאכל סולת לבד אלא סולת ובשר", כאדם שאומר לחברו "הילך רכיך, הילך בשר, הילך רכיך, הילך בשר". קרא עליו המקרא הזה: "ויבואו אלימה, ושם שתים עשרה עינות מים ושבעים תמרים". א"ל: "רבי, אתה משחק בנו" א"ל: "שוטה שבעולם ולא תהא תורה שלמה שלנו כשיחה בטלה שלכם", א"ל: "רבי, ובכך אתה פוטרני?" א"ל: "לאו הכתוב אומר "ומנחתם ונסכיהם, לריח ניחוח, אשה לה'"
תקפו: ר' רפאל ב"ר יהודה אשכנזי, רבה של איזמיר וב' מראה עינים
תשנט: ר' יעקב ב"ר דוד יצחק לייזער מאנטוורפן, האדמו"ר מפשעווארסק (2)
תשעב: ר' מנחם מנדל ב"ר בנימין מנדלזון, הרב דקוממיות
תשפ: ר' אהרן צבי ב"ר ישראל אלימלך רומפלער, אב"ד דתהלות ישראל

כח. ה' כד: רבנו יונה החסיד ב"ר אברהם מגירונדי ב' שערי תשובה (י"א בא' חשון)
תקנד: המקובל מולא אור שרגא ב"ר שמואל, מהעיר יזד שבפרס
תקצט: ר' ברוך בענדיט ב"ר שלמה ליכטנשטיין, דיין דק"ק וועטש
תרפט: ר' שלמה ב"ר משה אבן דאנאן מח"ס אשר לשלמה, בקש שלמה
תשמח: ר' שלום ב"ר אברהם אביש מרדכי הלוי אייזען, מו"צ בירושלים
תשעד: ר' אברהם ב"ר צבי הירש הכהן קופשיץ, רב שכונת נוה צבי
תשפא: ר' אריה יהודה ב"ר אהרן הראל, חדב"נ הבבא סאלי, וב' מאור ישראל

כט. תריג: ר' יצחק אייזיק ב"ר יעקב חבר, ב' פתחי שערים בנין עולם ועוד
תרכח: ר' ידידיה ב"ר רפאל אהרן מונסונייגו, מח"ס דבר אמת
תשט: ר' ירוחם פישל יהושע ב"ר משה ישראל ברנשטיין, ר"י חיי עולם
תשעה: ר' יצחק ב"ר חיים ברנשטיין, ראש ישיבת כנסת חזקיהו, כפ"ח
תשעו: ר' דב צבי ב"ר ירוחם פישל קרלנשטיין, ר"י גרודנא אשדוד
תשפ: ר' דוד צבי ב"ר זאב אורדנטליך, רב ביתר עילית

ל. תר: ר' חיים ב"ר דב בעריש הכהן רפפורט ב' מים חיים, אוצרות חיים
תשב: ר' אברהם מרדכי ב"ר אליעזר צבי, ספרין מבוריסלוב - קאמרנא
תרז: ר' צבי הירש ב"ר יהודה ליב הכהן מרימנוב, ב' בארת המים
תשמג: ר' יעקב בצלאל ב"ר משה אריה זולטי ב' משנת יעבץ ואב"ד י-ם
תשסז: ר' אליעזר יהודה ב"ר יעקב גדליהו ולדנברג, ב' ציץ אליעזר

א. רב: ר' אפרים ב"ר ישראל אנקאווה מתלמסיאן אלג'יר, ב' שער כבוד ה'
שיט: ר' שלום שכנא מלובלין ב"ר יוסף, חותנו של הרמ"א
תסד: ר' יוסף שמואל ב"ר צבי מקרקא, אב"ד פפד"מ ב' מסורת הש"ס
תרעב: ר' יצחק ב"ר חלפון לבטון, מחכמי ארם צובה

ב. תרמו: ר' אברהם ב"ר נחמן הכהן מסלוניקי, ב' טהרת המים ומעט מים
תש: ר' נחום ב"ר יעקב מדומבראווה הי"ד ב' חזון נחום
תשכ: ר' עקיבא ב"ר שמחה בונים סופר ב' דעת סופר
תשכג: ר' אהרן ב"ר שניאור זלמן קוטלר, ר"י ליקווד וב' משנת ר' אהרן
תשנט: ר' נתן מאיר ב"ר משה יו"ט וואכטפויגל, משגיח דליקווד, ב' לקט רשימות
תשעז: ר' מרדכי ב"ר משה גולדשטיין, ר"י התפוצות

מרחשון - כסלו תשפ"ג

נובמבר (11) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כו	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:02 גר"א 8:49 סוף זמן תפילה מג"א 9:10 גר"א 9:41			חצות יום ולילה 11:25 מנחה גדולה 11:55 **שקיעת החמה** 4:40:45	20
כז	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:03 גר"א 8:49 סוף זמן תפילה מג"א 9:10 גר"א 9:41			חצות יום ולילה 11:26 מנחה גדולה 11:56 **שקיעת החמה** 4:40:30	21
כח	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:03 גר"א 8:50 סוף זמן תפילה מג"א 9:11 גר"א 9:42			חצות יום ולילה 11:26 מנחה גדולה 11:56 **שקיעת החמה** 4:40:00	22
כט	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:04 גר"א 8:51 סוף זמן תפילה מג"א 9:11 גר"א 9:42	ערב ראש חודש יום כיפור קטן ל"א תחנון במנחה		חצות יום ולילה 11:26 מנחה גדולה 11:56 **שקיעת החמה** 4:39:45	23
ל	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:04 גר"א 8:51 סוף זמן תפילה מג"א 9:12 גר"א 9:43	**א' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח		חצות יום ולילה 11:26 מנחה גדולה 11:56 **שקיעת החמה** 4:39:30	24
א	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:05 גר"א 8:52 סוף זמן תפילה מג"א 9:12 גר"א 9:43	**ב' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח	הדלקת נרות שבת **4:09**	חצות יום ולילה 11:27 מנחה גדולה 11:57 **שקיעת החמה** 4:39:15	25
ב	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:05 גר"א 8:52 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:12 גר"א 9:44 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:18	**פרשת: תולדות** הפטרה: משא דבר ה' (מלאכי א')	צאת השבת **5:15** חזו"א 5:19	חצות יום ולילה 11:27 מנחה גדולה 11:57 **שקיעת החמה** 4:39:00 צאת השבת לר"ת (שוות) 5:51 צאת השבת לר"ת (מעלות) 5:52	26

פרשת: ויצא

תאריך כסלו	קשת	עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ 25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נדרים	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי ברכות יד - כ מ"ב עמוד היומי ח"א קמח. - ח"א קנא. מ"ב הדף היומי בהלכה
ג	ראשון	4:44	5:02	5:30	6:19:30	6:26:15	7:49	2:27	3:32	4:35:45	5:19	לג	שבת ג ב-ג שכח לה-לז	ע' א'- ג'
ד	שני	4:45	5:03	5:30	6:20:30	6:27:15	7:50	2:27	3:31	4:35:30	5:19	לד	שבת ג ד-ה שכח לח-מ	ע' ד' - ה'
ה	שלישי	4:46	5:04	5:31	6:21:15	6:28:15	7:50	2:27	3:31	4:35:30	5:19	לה	שבת ג-ד ו-א שכח מא-מג	ע"א א'
ו	רביעי	4:47	5:05	5:32	6:22:15	6:29:00	7:51	2:27	3:31	4:35:15	5:19	לו	שבת ד-ה ב-א שכח מד-מו	ע"א ב' - ד'
ז	חמישי	4:47	5:05	5:33	6:23:00	6:29:45	7:51	2:28	3:31	4:35:15	5:18	לז	שבת ה ב-ג שכח מז-מט	ע"ב
ח	ששי	4:48	5:06	5:34	6:23:45	6:30:45	7:52	2:28	3:31	4:35:15	5:18	לח	שבת ה-ו ד-א שכט א-ג	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:02
ט	שבת	4:49	5:07	5:34	6:24:30	6:31:30	7:53	2:28	3:32	4:35:15	5:19	לט	שבת ו ב-ג שכט ד-ו	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:12

בענין אכילת פת בערב שבת

כתב השו"ע (או"ח סי' רמ"ט סעיף ג'): מצוה להמנע מלקבוע סעודה שנהוג בה בחול מתשע שעות ולמעלה. וכתב המ"ב (שם ס"ק י"ז): ומכל מקום נראה דבימות החורף בזמן שהימים קצרים מאד, מצוה להמנע מלקבוע סעודה הרגילה אפילו קודם ט' שעות, כל שהוא משער בנפשו שעל ידי זה לא יהיה תאב לאכול בלילה, ובבה"ל הוסיף: דכשהיום קצר מאוד ובודאי לא יהיה תאב בלילה אחר אכילתו הסעודה הרגילה, לא עדיף דבר זה מאם היה איסטניס דבשו"ע לקמן מחמרינן ביה, ואף שבאמת גם איסטניס אין צריך להתענות בערב שבת כי אם מצד מידת חסידות, היינו תענית גמור, מה שאין כן בנידון דידן דהוא רק בהקדמה בעלמא בודאי מצוה לעשות כן. ועוד כתב שם, דכל המצוה להמנע היינו מלאכול פת כדי שביעה כרגילותו בחול, אבל מעט להשקיט רעבונו אינו בכלל קביעת סעודה לענין זה.

בפנים קבענו הזמן תחילת שעה עשירית מהנץ לשקיעה (ועי' כה"ח שם שכתב מעה"ש לצאה"כ וא"כ יש להקל יותר, וצ"ע).

ערכנו את הזמן שממנו יש להמנע מאכילת פת בערב שבת, אמנם גם בימות החול אסור לאכול בזמן זה למי שלא התפלל מנחה, כמ"ש הפרטים ברמ"א סי' רל"ב ס"ב ובמ"ב שם. וניתן לדעת זמן זה בהשערה מערב שבת המופיע כאן.

ה' כסלו: חמישים יום אחר יו"ט ראשון של סוכות. היה ראוי להיות היום חג "שמיני עצרת" כלשון מדרש תנחומא (פינחס טו): "והיתה [עצרת] ראויה להיות אחר החג חמשים יום, כשם שעצרת אחר הפסח חמשים יום. אלא אמר הקב"ה: חורף הוא ואינן יכולין להניח בתיהן לבא לכאן [כלומר לעלות לרגל שוב כשהדרכים משובשות], אלא עד שהן אצלי יעשו עצרת".

ז' כסלו: החל מערבית היום [ליל חמישי] המסופק אם שאל גשמים בברכת השנים אינו חוזר, שכבר הושלמו ל' יום. וכתב המ"ב (סי' קי"ד סקל"ז) "ולענין שאלה שאין בל' יום צ' תפילות, מפני תפילת שבת ויו"ט, שאין בהם רק שבע ברכות, ויצמח מזה חומרא דיהא צריך לחזור מספיקא אפילו אחר ל' יום עד שיושלם צ' תפילות שהורגל לשונו לומר בהן כהוגן [בערך עוד כשבוע], ומדברי הגר"א ועוד כמה אחרונים משמע דהעיקר תלוי רק בל' יום בין להקל בין להחמיר, ונראה דלמעשה יש להקל, דספק ברכות להקל" עכ"ל.

הפטרת ויצא: מנהג האשכנזים, כתב המ"ב (סי' תכ"ח סקכ"ב): בויצא מפטירין מויברח יעקב (הושע י"ב) עד סוף הושע ואח"כ פסוקים מיואל ואכלתם אכול וכו' וידעתם וכו' (יואל ב' כ"ו-כ"ז), והוא מטעם שצריך לסיים בדבר טוב ובהושע נסתיים ופושעים יכשלו בם. עכ"ל. ומנהג הספרדים שכתוב בחומשים הוא להפטיר מ"ועמי תלואים" עד "תלמי שדי". אבל ברמב"ם (סוף סדר התפילה) מסיים אחר ב' פסוקים מויברח יעקב, והאבודרהם (בסדר ההפטרות) ותיקון יששכר כתבו דמסיימים אחר ח' פסוקים עד "בארץ תלאובות", ולא כנהוג היום אצל הספרדים לסיים ב"תלמי שדי". ובקובץ "מנורה בדרום" (גליון כ"ט כסליו תשפ"ב, עמ' ק"ח) האריך שיש להחזיר המנהג הספרדי או כדעת הרמב"ם או כהאבודרהם, והסביר היטב הענין, ועכ"פ לא יפחות מלסיים עד אחר ב' פסוקים ראשונים של ויברח יעקב.

זמני הירח: ג' מהמולד - ליל שני. ניתן לברך עד שעה 20:06 בערב, שאז ייעלם הירח.
ז' מהמולד - ליל חמישי משעה 22.07, ניתן לברך עד שעה 23:34 בלילה, שאז ייעלם הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

ג. היום יו"ט במגילת תענית (פ"ט) על שהיום הוצאו מהעזרה הסימואתא (הצלמים) שבנו היוונים בעזרה, כשגברה יד חשמונאי
תסג: על הנס שארע היום לגאון בעל פני יהושע ובעבורו קיבל על עצמו לחבר את חיבורו הגדול על התלמוד, ראה בהקדמת ספרו
תצז: ר' יוסף ב"ר דוד שבתי, ב' שו"ת בית דוד ימי דוד ועוד
תשנה: ר' שלמה זלמן ב"ר שמואל חיים ברוין, ב' שערים מצויינים בהלכה
תשע: ר' ברוך ב"ר שמחה פינס, חתן הגר"ד פוברסקי

ד. ג' תיב: "ויהי בשנת ארבע לדריוש המלך, היה דבר ה' אל זכריה, בארבעה לחדש התשיעי בכסלו וגו' האבכה בצום החמישי וגו' ויהי דבר ה' וגו' אמור אל כל עם הארץ וגו' הצום צמתוני אני, הלוא אתם האוכלים, ואתם השותים, משפט אמת שפוטו, וחסד ורחמים עשו איש את אחיו וגו', ורעת איש אחיו אל תחשבו בלבבכם", (זכריה ז' ח'), ולאחר התוכחה והמוסר באים דברי ניחומים והבטחת כריתת ברית מחדש, וגם) "כה אמר ה' צבקות: צום הרביעי וצום החמישי וגו' יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום אהבו, (זכריה ח' י"ט). והיא הנבואה האחרונה שנאמרה ברוח הקודש (רש"י יומא כ"א ב')
תמט: ר' אליהו ב"ר יהודה קובו אב"ד בסלוניקי ב' שו"ת אדרת אליהו
תרלח: ר' יעקב דוד ב"ר ישראל יצחק קאליש מאמשינוב (1)
תשמב: ר' ברוך ב"ר אברהם טולדנו, מדייני מקנס וחיפה וב' שאלו לברוך
תשנה: ר' רפאל כדיר ב"ר יעקב צבאן, רב דנתיבות וב' זרע יעקב

ה. שצב: ר' שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי איידלס, המהרש"א
תקנד: ר' דוד ב"ר יואל דישבק, ב' פרדס דוד
תרטז: ר' דוד ב"ר יהודה לוריא מביחוב, ב' חידושי הרד"ל
תש: ר' ברוך בער ב"ר שמואל דוד ליבוביץ מקמניץ, ב' ברכת שמואל

ו. תרה: ר' יעקב ב"ר אהרן שיק ב' משכנות יעקב מקרלין
תרכ: ר' חנוך זונדל ב"ר יוסף, ב' עץ יוסף ענף יוסף ויד יוסף על המדרשים
תשו: ר' ישעיה ב"ר אברהם דובער קרלינסקי, ב' הגיון ישעיה
תשו: ר' שלמה (בן חנה) עבו מערבי, ר"מ ת"ת בני ציון ירושת"ו
תשיח: ר' חיים מיכאל דב ב"ר יוסף וייסמאנדל, ב' תורת חמד ומן המיצר
תשכד: ר' יעקב צבי ב"ר שלמה כץ, ב' לקט הקמח החדש
תשכח: ר' חיים דב מאיר ב"ר אריה ליב רובמן, ר"י תפא"י חיפה וב' זכרון מאיר
תשנה: ר' יחזקאל שרגא ב"ר ישכר דוב ליפשיץ הלברשטאם, האדמו"ר מסטרופקוב (3)

ז. מגילת תענית (פ"ט): בז' ביה יו"ט, שמת הורדוס מפני שהיה הורדוס שונא את החכמים, ששמחה היא לפני המקום כשהרשעים מסתלקים מהעולם וכו', ובאותו היום שמת הורדוס – עשאוהו יום טוב"
תקעג: ר' יוסף דוד ב"ר יצחק זינצהיים מצרפת, ב' יד דוד
תשיב: ר' יעקב משה ב"ר זבולון חרל"פ, ב' בית זבול ומי מרום
תשלט: ר' יצחק ב"ר אליהו דב קאץ, ב' אהלי יצחק ור"כ תורת א"י פ"ת
תשדמ: ר' שלמה בנימין הלוי ב"ר יהודה ליב אשלג, ב' עטרת שלמה מאשלג (3)
תשנה: ר' חיים נפתלי הערץ ב"ר מרדכי אלתר זליבנסקי, ר"י מאור התלמוד

ח. היום תענית צדיקים על שריפת מגילת הקינות שכתב ברוך בן נריה מפי ירמיהו הנביא, בידי יהויקים המלך [בשנת ג' שכב], וברוך ועוד קראו את מגילת נבואות ירמיהו הנביא באזני כל העם בירושלים פתח שער בית ה' באסיפת השרים בבית המלך שהיה "יושב בית החורף... ואת האח לפניו מבוערת", קצף המלך וקרע את המגילה בתער הסופר ושרפה באש" (ירמיה ל"ו ט'), והנה יש חילופי גרסאות בתאריך, דבשו"ע כתב בכ"ח, ובמג"ת (מאמר אחרון) כתב בז', ובכלבו כתב בה' ובה"ג כתב בח', וכן הסיק הגרא"י זילבר, וכתב השל"ה דאף המחמיר להתענות בכולן, לא יתענה בחנוכה
תכט: ר' משה ב"ר יצחק מלובלין ב' מהדורא בתרא למהרש"א
תקמז: ר' יצחק ב"ר יהודה נבון, מח"ס דין אמת נכד המחנ"א
תריא: ר' אשר לעמיל ב"ר אברהם לעוי, אב"ד גאלין ובירושלים (ולא בד')
תרכה: ר' אברהם ב"ר יצחק חי הכהן יצחקי מתוניס, ב' משמרות כהונה
תרלב: ר' אהרן ב"ר מרדכי טברסקי, האדמו"ר מצ'רנוביל (3)
תרפה: ר' דוד ב"ר אברהם פיפאנו, ב' אבני האפוד ורבה של בולגריה
תשב: ר' פינחס דוד ב"ר שמואל שמעלקא הלוי הורוביץ, האדמו"ר מבוסטון (1)
תשג: ר' דוד ב"ר שמואל בורנשטיין, ב' חסדי דוד, האדמו"ר מסוכוטשוב

ט. תקפח: ר' דב בער ב"ר שניאור זלמן, האדמו"ר האמצעי מחב"ד (2)
תקצח: ר' משה ב"ר פנחס (מקוריץ) שפירא, מסלאויטא
תשי: ר' יהודה ב"ר יהודה הולצמן, משגיח ישיבת עץ חיים
תשלו: ר' נתן ב"ר אברהם סאלם, ר"מ ת"ת מגן דוד ובני ציון ומרב' החלבים בי-ם
תשפ: ר' שמואל יהודה גד ב"ר משה צבי פרידמן, ר"י בני ראם

כסלו תשפ"ג

נובמבר - דצמבר (11-12) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ג	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:06 גר"א 8:53 סוף זמן תפילה מג"א 9:13 גר"א 9:44			חצות יום ולילה 11:27 מנחה גדולה 11:57 **שקיעת החמה** 4:38:45	27
ד	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:06 גר"א 8:54 סוף זמן תפילה מג"א 9:13 גר"א 9:45			חצות יום ולילה 11:28 מנחה גדולה 11:58 **שקיעת החמה** 4:38:30	28
ה	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:07 גר"א 8:54 סוף זמן תפילה מג"א 9:14 גר"א 9:45			חצות יום ולילה 11:28 מנחה גדולה 11:58 **שקיעת החמה** 4:38:30	29
ו	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:07 גר"א 8:55 סוף זמן תפילה מג"א 9:14 גר"א 9:46			חצות יום ולילה 11:28 מנחה גדולה 11:58 **שקיעת החמה** 4:38:15	30
ז	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:08 גר"א 8:55 סוף זמן תפילה מג"א 9:15 גר"א 9:46			חצות יום ולילה 11:29 מנחה גדולה 11:59 **שקיעת החמה** 4:38:15	1
ח	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:09 גר"א 8:56 סוף זמן תפילה מג"א 9:15 גר"א 9:47	הדלקת נרות שבת **4:08**		חצות יום ולילה 11:29 מנחה גדולה 11:59 **שקיעת החמה** 4:38:15	2
ט	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:09 גר"א 8:57 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:18 סוף זמן תפילה מג"א 9:16 גר"א 9:48 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:20	**פרשת: ויצא** **הפטרה: א. ויברח יעקב** (הושע י"ב) וי"מ יואל ב' כ"ז כ"ז לסיים בדבר טוב **ס. ועמי תלואים** (הושע י"א)	**צאת השבת** **5:15** חזו"א 5:19	חצות יום ולילה 11:30 מנחה גדולה 12:00 **שקיעת החמה** 4:38:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 5:50 צאת השבת לר"ת (מעלות) 5:52	3

פרשת: וישלח

תאריך		עמוד השחר א'	עמוד השחר ב'	זמן ציצית ותפילין	הנץ החמה מההר	הנץ החמה הנראה	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא	מנחה קטנה	פלג המנחה	שקיעה	צאת הכוכבים חזו"א	דף היומי בבלי	משנה והלכה יומית	דף יומי ירושלמי
כסלו	קשת	90 דק' במעלו' קודם הנץ	72 דק' במע"ל קודם הנץ	45-כ' לחומרא, דק' קודם הנץ	מגובה העיר, בניכוי הרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	שעתיים וחצי זמנו' לצה"כ 25ד'	שעה ורבע זמנו' קודם השקיעה	3:32 קודם השקיעה	מאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראי"מ חשש לכתח' לשיטה זו 4:35:15	40 דק' במעלות אחר השקיעה 5:19	נדרים	משניות ושו"ע או"ח	ברכות כא - כז מ"ב עמוד היומי ח"א קנא: - ח"ב ד: מ"ב הדף היומי בהלכה
י	ראשון	4:49	5:08	5:35	6:25:15	6:32:15	7:53	2:28	3:32	4:35:15	5:19	מ	שבת ו ד-ה שכט ז-ט	ע"ג
יא	שני	4:50	5:08	5:36	6:26:00	6:33:00	7:54	2:28	3:32	4:35:15	5:19	מא	שבת ו ו-ז של א-ג	ע"ד א'
יב	שלישי	4:51	5:09	5:36	6:26:45	6:33:45	7:54	2:28	3:32	4:35:15	5:19	מב	שבת ו ח-ט של ד-ו	ע"ד ב' - ד'
יג	רביעי	4:51	5:10	5:37	6:27:30	6:34:30	7:55	2:29	3:32	4:35:15	5:19	מג	שבת ו-ז י-א של ז-ט	ע"ד ה' - ו' ע"ה א'
יד	חמישי	4:52	5:10	5:38	6:28:15	6:35:15	7:55	2:29	3:32	4:35:30	5:19	מד	שבת ז ב-ג של-א י-א	ע"ה א' - ב'
טו	ששי	4:53	5:11	5:39	6:29:00	6:36:00	7:56	2:29	3:32	4:35:45	5:19	מה	שבת ז-ח ד-א שלא ב-ד	מעה להמנע מסעודה בערב יום: 2:04
טז	שבת	4:53	5:12	5:39	6:29:45	6:36:45	7:56	2:29	3:33	4:35:45	5:19	מו	שבת ח ב-ג שלא ה-ז	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:14

מוסר נורא בענין זכירת יום המיתה: ראוי לכל הירא דבר ה', להשיב אל לבו יום המות ושואתו וחרדתו, ויהיה לו למזכרת, ויאמר ללבו, לבי לבי, הלא ידעת, כי לא נבראת כי אם לשוב לעפר, מיום היותך מדוע לא זכרת אחריתך, הלא תדע, כי כל הימים אשר אתה חי על האדמה כצל עובר אתה, וכמרוץ יסער מגרן, וכעשן מארובה, ימיך חרוצים וחייך קצוצים, וכל אשר יעבור עליך יום או לילה, תחסר חלק מחלקי חייך, ובכל יום תקרב אל הקבר, ותעוף בלא אבר. ומדוע לא ידעת כי עפר אתה, ולא זכרת כי מן האדמה נוצרת, ועל מי בטחת כי מרדת. ומדוע אתה נמהר, ולא תעביר על לבך יום המר, יום אשר תאבד עצתך ונסרחה חכמתך, יום תדבק לשונך לחכך, יום ישאוך, על כתף יסבלוך, ועל ארץ תחתית ישליכוך, ועל כל מעשה יחשבוך, וכאבק תדכה ואשך לא תכבה. יום תראה החשבון ערוך והספר פתוח, ומאזני משפט וכוס תרעלה ביד ה', שם תמצה שמריה, ותהמה נפשך בציריה, ומה תשיב על זדונותיך, הלא אז תראה פרי מעלליך ותמצא גמולך. ואילו תמות כמות הבהמה ולא תהיה עתיד לתת חשבון, היה לך לשמוח במותך, אך תלך למר ממות, ולמקום אפל, ארץ חשך וצלמות, שם תפול עליך אימה, ותכסך כלמה, ולבושך גוש רמה, ויזורה על גופך גפרית, לבלתי השאיר לך שריד, הלא היום ההוא נורא ואיום, יום אשר אין לו פדיום, יום תמרור בבכיה ותאניה ואניה, יום חרדה וצעקה, יום שואה ונאקה, יום מספד מר, יום תערך אבל משמר מול משמר, יום יחרה אף הקל וקנאתו, ונתכה כאש חמתו, יום ירבו המעצבים והמכאובים, יום יהמה כל איש ידיו על חלציו, יום יאבדו כל חפציו. יום תצא הנשמה, וישאר הגוף ככלי מלא כלימה, מושלך כאבן דומם, ועתה בן אדם, על מי תנוס לעזרה, או מי יהיה עליך סתרה, הלא אז תאמר, אוי לי מה עשיתי, ומדוע דבר ה' בזיתי, ואחרי שרירות לבי פניתי, ובמה אתכסה וערום אנכי. התקושש והתבושש והכלם מחטאתיך, ותן תודה לאלקיך, בעוד נפש בגופך, בטרם יחשכו כוכבי נשפך. הקל ממשפטים הקשים יצילנו, וממות יגאלנו, ויראו עינינו וישמח לבנו (ספר הישר פרק י"ד).

הפטרת וישלח: במ"ב (סי' תכ"ח ס"ק כ"ב) כתב דבפרשת וישלח מפטירין מ"ועמי תלואים" (הושע י"ב) וגם מקצת ויברח יעקב (שם) עד ומושיע אין בלתי (שם י"ג ד'), ועל פי הגר"א נוהגים להפטיר בפרשת וישלח חזון עובדיה (עובדיה א') [ח"א]. עכ"ל, וכן מנהג הספרדים להפטיר בנביא עובדיה, וכן כתב גם הגרי"מ טוקצינסקי בלוחותיו להפטיר בחזון עובדיה.

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה - ליל חמישי כל הלילה. ט"ו מהמולד עד ליל ששי בשעה 21.03 [שיטות נוספות מקילות יותר לט"ו מהמולד - ראה בטבלה בסוף הלוח]. ולהמ"ב יברך בדיעבד עד ט"ו מהמולד, ולכה"ח ספק ברכות להקל ויקדש ללא ברכה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

י. תרפא: ר' פינחס מנחם אלעזר ב"ר בנימין אליעזר יוסטמן, שפתי צדיק
תרפז: ר' רפאל ב"ר פריג'א דאבוש, אב"ד טריפולי לוב
תרצד: ר' משה מרדכי ב"ר צבי חיים עפשטין, ר"י חברון ב' לבוש מרדכי
תשיד: ר' איסר זלמן ב"ר ברוך פרץ מלצר, ב' אבן האזל
תשך: ר' שמואל הלוי ב"ר נחום מאיר ווילנסקי, ב' נר שמואל, ור"מ בית התלמוד
תשעז: ר' יעקב ב"ר רפאל עטיה, רב קהילות החלאבים ורו"מ ישועות יעקב בת ים

יא. תקמו: ר' שמחה מדעסוי ב"ר צבי חריף מפזנוצא, ב' הגהות הש"ס
תרכב: ר' יחיאל ב"ר אהרן הלר, אב"ד פלונגיאן, וב' עמודי אור
תרנג: ר' יואל צבי ב"ר שמעון ראטה, ב' בית היוצ"ר
תשלד: ר' צבי הירש ב"ר ראובן פרידמן, ר"י מונקטאש ב' חמדת צבי

יב. שלד (י"א שלג): ר' שלמה ב"ר יחיאל לוריא, המהרש"ל מלובלין
תקיז: ר' יצחק רפאל חזקיה ב"ר שמואל לאמפרונטי, ב' פחד יצחק
תרא: ר' אברהם דוב ב"ר דוד מאווריטש, ב' בת עין

יג. ד' רס: רבינא, דהוא רב אבינא בריה דרב הונא, מסדר התלמוד
תקצב: ר' דוד ב"ר יעקב אמאדו, ב' תהילה לדוד ועיני דוד
תריח: ר' שלמה זלמן יוסף ב"ר אברהם פרנקל, האדמו"ר מווילפולי
תרפא: ר' ישראל ב"ר שמואל אליהו טאוב, הדברי ישראל ממודז'יץ (1)
תרפח: ר' משה ב"ר ציון שתרוג, רבה של תוניס וב' ישיב משה
תרצד: ר' ישראל ב"ר דוד משה פרידמן, ב' גנזי ישראל, האדמו"ר מצ'ורטקוב (2)
תשה: ר' שלום ב"ר משה חיים הדאיה, ר"י בית אל ומח"ס ודבר שלום

יד. ב' קצד - שיט: נולד ונפטר ראובן בן יעקב אבינו ולאה אמנו ע"ה
תיח: ר' מנשה בן יוסף למשפחת בן ישראל מאמסטרדם, ב' נשמת חיים
תסד: ר' וידאל ב"ר יצחק הצרפתי (השלישי), מרבני פאס מרוקו
תסז: ר' שמואל ב"ר אורי שרגא פייבוש מפיורדא, ב' הבית שמואל על אבה"ע
תרכט: ר' מנחם נחום פרידמן משפנשט ב"ר ישראל מרוזין
תרפ: ר' דוד ב"ר מסעוד אבוחציירא הי"ד, ב' פתח האוהל
תרצ: ר' בצלאל זאב ב"ר חנוך הענין שאפראן, ב שו"ת הרב"ז
תשלז: ר' מרדכי יעקב ב"ר חיים ברייש ב' חלקת יעקב
תשעא: ר' נתן ב"ר עמרם גשטטנר, אב"ד שי' אגו"י ב"כ ב' להורות נתן ועוד
תשפ: ר' יהודה אריה ב"ר יעקב שכטר, מגיד מישרים וב' אריה שאג
תשפב: ר' שלמה יהונתן יהודה ב"ר אהרן פישר, ב' בן ישי ומר"י איתרי

טו. ג' תתקד [וי"א תתקעג וי"א תתקעט/פ]: רבי יהודה הנשיא בן רבן שמעון בן גמליאל הנשיא, מסדר המשנה, [ראה שיטמ"ק כתובות ק"ג ב' ושם ק"ה ק"ו, ירושלמי כלאים ט' ג', על הניסים שארעו אז]
תקכא: ר' אברהם ב"ר חיים ידידיה, בן עזרא, ב' בתי כנסיות
תרנב: ר' ברוך ב"ר אהרן עקפעלד, ב' שו"ת פאת שדך
תרנו: ר' ישראל אפרים פישל ב"ר צבי הירש סופר, אב"ד נאנש ומתלמידי החת"ס
תרסז: ר' שמחה בונם ב"ר אברהם שמואל בנימין סופר, ב' שבט סופר
תרעז: ר' רפאל ב"ר שלמה אבן צור, אב"ד פאס במרוקו
תשלב: ר' נפתלי יעקב ב"ר משה הכהן, בעל אוצר הגדולים אלופי יעקב

טז. תקסד: "אנו עושים פורים על הנס שנעשה לנו, שאש יצאה מאבק שרפה בחצר, אין אחד מאתנו שלא יצאו הימנו כמה טיפות דם, והש"ית ברחמיו וחסדיו חשב לנו הדם כקרבן לכפר והציל נו, ונשאתנו כולנו בחיים אף שהיה לי היזק גדול, והחליף השי"ת בחסדיו דמים בדמים", סוף חיי אדם לר' אברהם דאנציג, ועי"ש בהרחבה מה שקיבל עליו
תרעח: ר' מנחם ב"ר יעקב דוד קאליש מאמשינוב (2)
תשח: ר' שאול ידידיה אלעזר ב"ר ישראל טאוב, האמרי שאול ממודז'יץ (2)
תשנט: ר' חיים עזרא ברזל, ממקימי ישיבת תורת חיים
תשס: ר' דוד יהודה לייב ב"ר אשר שווארץ, מק' ויז'ניץ, יו"ל עליו ס' בחוזק יד

כסלו תשפ"ג

דצמבר (12) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

י	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:10 סוף זמן ק"ש גר"א 8:57 סוף זמן תפילה מג"א 9:16 סוף זמן תפילה גר"א 9:48	בני חו"ל מתחילים לשאול גשמים בליל שני	חצות יום ולילה 11:30 מנחה גדולה 12:00 **שקיעת החמה** 4:38:15	4
יא	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:10 סוף זמן ק"ש גר"א 8:58 סוף זמן תפילה מג"א 9:17 סוף זמן תפילה גר"א 9:49		חצות יום ולילה 11:30 מנחה גדולה 12:00 **שקיעת החמה** 4:38:15	5
יב	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 סוף זמן ק"ש גר"א 8:58 סוף זמן תפילה מג"א 9:17 סוף זמן תפילה גר"א 9:49		חצות יום ולילה 11:31 מנחה גדולה 12:01 **שקיעת החמה** 4:38:15	6
יג	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 סוף זמן ק"ש גר"א 8:59 סוף זמן תפילה מג"א 9:18 סוף זמן תפילה גר"א 9:50	סוף זמן ברכת הלבנה - ראה בלוח העליון	חצות יום ולילה 11:31 מנחה גדולה 12:01 **שקיעת החמה** 4:38:15	7
יד	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 סוף זמן ק"ש גר"א 9:00 סוף זמן תפילה מג"א 9:18 סוף זמן תפילה גר"א 9:50		חצות יום ולילה 11:32 מנחה גדולה 12:02 **שקיעת החמה** 4:38:30	8
טו	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 סוף זמן ק"ש גר"א 9:00 סוף זמן תפילה מג"א 9:19 סוף זמן תפילה גר"א 9:51	הדלקת נרות שבת **4:09**	חצות יום ולילה 11:32 מנחה גדולה 12:02 **שקיעת החמה** 4:38:45	9
טז	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:13 סוף זמן ק"ש גר"א 9:01 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:22 סוף זמן תפילה מג"א 9:19 סוף זמן תפילה גר"א 9:51 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:23	**פרשת: וישלח** הפטרה: חזון עובדיה (עובדיה) צאת השבת **5:15** חזו"א 5:19	חצות יום ולילה 11:33 מנחה גדולה 12:03 **שקיעת החמה** 4:38:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 5:51 צאת השבת לר"ת (מעלות) 5:53	10

פרשת: וישב

תאריך כסלו	קשת	עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ 25ד דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נדרים	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי ברכות כח - לד מ"ב עמוד היומי ח"ב ה. - ח. מ"ב הדף היומי בהלכה
יז	ראשון	4:54	5:12	5:40	6:30:30	6:37:30	7:57	2:30	3:33	4:36:00	5:20	מז	שבת ח ד-ה שלא ח-י	ע"ה ג' ה'
יח	שני	4:55	5:13	5:41	6:31:15	6:38:15	7:57	2:30	3:33	4:36:15	5:20	מח	שבת ח ו-ז שלב א-ג	ע"ה ו' ע"ו א' - ג'
יט	שלישי	4:55	5:14	5:41	6:31:45	6:38:45	7:58	2:30	3:33	4:36:30	5:20	מט	שבת ט א-ב שלב-ג ד-ב	ע"ו ד' - ו'
כ	רביעי	4:56	5:14	5:42	6:32:30	6:39:30	7:59	2:31	3:34	4:36:45	5:21	נ	שבת ט ג-ד שלג-ד ג-ב	ע"ו ז' - ח'
כא	חמישי	4:57	5:15	5:43	6:33:15	6:40:15	7:59	2:31	3:34	4:37:15	5:21	נא	שבת ט ה-ו שלד ג-ה	ע"ז ע"ח
כב	ששי	4:57	5:16	5:43	6:33:45	6:40:45	8:00	2:32	3:35	4:37:30	5:21	נב	שבת ט-י ז-א שלד ו-ח	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:06
כג	שבת	4:58	5:16	5:44	6:34:30	6:41:15	8:00	2:32	3:35	4:37:45	5:22	נג	שבת י ב-ג שלד ט-יא	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:17

מענייני חנוכה - שייך לשבוע הבא

לימוד הלכות חנוכה בחנוכה: כתב רבינו ירוחם (בנתיב ט' ח"א) על ימי החנוכה "וקבעום לדורות להיותם ימים טובים לקרות בהם ההלל ולהזכיר דינם ולהודות עליו והם שמונה ימי חנוכה". והוכיח מדבריו הציץ אליעזר (חי"ז ס"א) שגם בחנוכה איכא להאי דינא דמשה תיקן להם לישראל שיהיו דורשין ושואלין מעניינו של יום. וראיתי שברבינו ירוחם כת"י ליתא לזה, וצ"ע. ואמנם בבן יהוידע (עירובין נ"ד ב') פירש את דברי רבא שאמר עשה מועדים לתורה: נ"ל בס"ד הכונה שתלמוד הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות ר"ה בר"ה הל' יוה"כ ביוה"כ הלכות חג בחג **הלכות חנוכה בחנוכה** הלכות פורים בפורים, דאם לומד הלכות בעיתם חשיב לימודו הלכה למעשה, ועל ידי כך יתייסדו בלבו ולא ישכחם", וכ"כ השל"ה ראה לקמן.

כתב השל"ה הק' (מסכת שבועות פרק נר מצוה): העיד רבי שמעון בן אלעזר משום רבי שמעון בן חנניא, כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם (סנהדרין ק"א א'). על כן בני יצ"ו, הזהרו ללמוד בימי ניסן פרק ערבי פסחים והרי"ף של פסחים, וכן הטור עם הבית יוסף, ובחג השבועות מאמרים של מתן תורה המוזכרים בפרק רבי עקיבא, וכן בתשעה באב הלכות תשעה באב ותענית, וכן בראש השנה הרי"ף והטור של ראש השנה, וכן ביום הכיפורים מסכת יומא וכו', וכן בסוכות מסכת סוכה, וכן בחנוכה הלכות חנוכה, ובפורים מסכת מגילה. ומסכת יום טוב מישך שייך בכל הימים טובים, תלמדו מן התלמוד ומן הרי"ף והטור כפי אשר תוכלון שאת. כי זו התורה היא ביותר חביבה ומביאה לידי מעשה כהוגן, ותורה זו חביבה במאוד מאוד לפני הקב"ה, כי יפה היא ובזמנה היא.

חנוכה: כמו שבשבתות ויו"ט ור"ח יש בהם תוספת קדושה על ימי החול, גם בחנוכה ופורים יש בהם תוספת קדושה יותר מימי החול, אמנם אין מדריגתם שוה למדריגת השבתות ויו"ט ור"ח וכו'. (שער הכוונות לאריז"ל ריש חנוכה). והרמב"ם (בפ"ג מהל' חנוכה ה"ג) כתב שימי חנוכה הם "ימי שמחה". ובספר סדר היום כתב "ימי חנוכה אין להתעצב בהם כי אם להראות ששון ושמחה על כל הטוב שעשה עמנו אלוקינו בימים האלו וכו' וביום ר"ח טבת יוסיף שמחה על שמחתו". אמנם הטור בשם מהר"ם מרוטנבורג כתב שחנוכה אינם ימי שמחה וכן בשו"ע (תר"ע ס"ב) שימי החנוכה לא קבעום למשתה ושמחה אלא רק אסורים בהספד ותענית.

זמני הירח: מולד חודש טבת כפי שנהוג להכריז: **ר"ח טבת יהיה ביום שבת קודש וביום ראשון, המולד יהיה ביום ששי בשעה 11, 12 דקות ו-9 חלקים** [וסימנו: ו' י"ז רכ"ה]. ותרגומו להגרימ"ט ביום ששי כ"ט כסלו בשעה 10.50 בבוקר, [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה ביום ששי בשעה 12.18 בצהרים.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

יז. תריח: ר' שלמה זלמן ב"ר אברהם פרנקל, הרבי מוויליפולי
תרפ: ר' יוסף יוזל ב"ר שלמה זלמן הורביץ, "הסבא מנובהרדוק" ב' מדרגת האדם
תשה: ר' שלמה ב"ר יחיאל מיכל היימן ר"י תורה ודעת, וחידושי רבי שלמה
תשכז: ר' אברהם יוחנן ב"ר יעקב בלומנטל מייסד בית היתומים בלומנטל
תשס: ר' שלום ב"ר דוד הכהן בראנדער, ב' חוקת היום ור"י בעלזא
תשפא: ר' אהרן דוד ב"ר מאיר חדש, משגיח ישיבת מיר

יח. ד' תתקצח: ר' אברהם החסיד בן רמב"ם, ב' המספיק לעובדי ה'
תקעב: ר' ברוך ב"ר יחיאל מיכל ממז'יבוז', נכד הבעש"ט ב' בוצינא דנהורא
תרמ: ר' דוד בן שמעון ב' שערי צדק, מכונה הרב צוף דב"ש
תשיז: ר' מכלוף ב"ר משה עידאן מג'רבא, ב' מלוא העומר ועוד
תשנט: ר' אליעזר זאב ב"ר יצחק רוזנבוים, האדמו"ר מראחוב ב' ארז בלבנון
תשע: ר' לוי יצחק הלוי ב"ר פנחס דוד הורביץ, האדמו"ר מבוסטון

יט. תקלג: ר' דב בער ב"ר אברהם, המגיד ממזריטש
תקנט: שחרור האדמו"ר הזקן מהכלא הרוסי, בחב"ד חג הגאולה
תרעג: ר' פינחס ב"ר יעקב הכהן שטיינר, ב' בריתי שלום
תרפו: ר' אברהם אהרן ב"ר יהושע הכהן בורשטיין, ב' נר אהרן

כ. תקמה: ר' משולם פייבוש הלוי ב"ר דב בער הורוויץ מקרמניץ, ב' משנת חכמים
תקנה: ר' משולם פייבוש ב"ר אהרן משה הלוי הלר מזבריז, ב' דרך אמת
תריח: ר' ישראל יצחק ב"ר ישכר בער בארון, האדמו"ר מראדושיץ (2)
תרנב: ר' אברהם ב"ר ישראל מאיר הכהן, בן החפץ חיים, נפ' בבחרותו בן כ"ג, והח"ח משבחו ביותר בבה"ל סי' של"ב, ובהקדמה לליקוטי הלכות ח"א
תרנג: ר' ברוך ב"ר מנחם מנדל הגר, האדמו"ר מויז'ניץ ב' אמרי ברוך
תשמא: ר' יצחק ב"ר חיים יואל הוטנר, מח"ס פחד יצחק
תשמב: ר' יוחנן ב"ר דוד טברסקי, האדמו"ר מרחמסטריווקה
תשסו: ר' צבי זאב ב"ר אברהם נח פאליי, ב' נחלת צבי ומשגיח בישי' חברון
תשעא: ר' פינחס מנחם יוסקוביץ, הרב הראשי לפולין ב' פאר מנחם
תשעג: ר' עמרם יצחק ב"ר חיים אליהו זלמן זקס ר"י סלבודקה

כא. יו"ט במגילת תענית, יום הר גריזים, על מעשה שמעון הצדיק ואלכסנדרוס מוקדון והריגת הכותים, ע"ש ובגמ' יומא ס"ט א' ושם כ"ה טבת
תרטו: ר' יעקב מאיר ב"ר חיים פאדווא ב' מקור מים חיים על יו"ד
תרכד: ר' נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא האלברשטאם, ב' אילה שלוחה
תרפב: ר' יוסף אהרן ב"ר דוד דוב בר רבינוביץ', ב' פרי דוד
תרפד: ר' יוסף ב"ר בצלאל פרסבורגר ב' תפארת יוסף אב"ד מטרסדורף
תשטז: ר' יוחנן פרלוב מסטולין ב"ר ישראל מקרלין (טבריה)
תשכא: ר' צבי פסח ב"ר יהודה ליב פראנק, ראב"ד ירושלים, הר צבי
תשעז: ר' חיים נפתלי אהרן ב"ר אריה לייבוש הלברשטאם, האד' מצאנז ז'מיגראד

כב. שמו: ר' אליעזר ב"ר אליה אשכנזי מח"ס מעשי ה'
תרץ: ר' יחזקאל ב"ר משה פאנעט, האדמו"ר מדעעש, ב' כנסת יחזקאל
תשלד: ר' אברהם ב"ר יצחק אבוחצירה, רב יבנה ורמלה וב' תולדות אברהם
תשנז: ר' שבתי בנימין ב"ר שמואל אהרן יודלביץ, מגיד מישרים
תשנח: ר' שלום מרדכי ב"ר יצחק הכהן שבדרון, מגיד מישרים
תשנח: ר' חיים ב"ר שמואל כסאר, זקן רבני תימן, ב' שם טוב

כג. קט: עלילת הדבר השחור, הודאת היהודים המאולצת על הרעלת בארות, גרמה לפרעות ורציחות המוניות של יהודים בכל ארצות אירופה מפולין ועד ספרד הי"ד
תקנב: ר' דוד טעבלי ב"ר שלמה זלמן הכהן שיף מלונדון מח"ס לשון זהב
תרלה: ר' יהודה ב"ר רפאל נבון, הראשון לציון
תרצט: ר' אריה לייב ב"ר ישראל מאיר הכהן, בן הח"ח וגאב"ד ראדין
תשג: ר' אלימלך ב"ר משולם פייש סג"ל לוואי, האדמו"ר מטאש (3)
תשסו: המקובל ר' שמואל ב"ר יצחק דרזי

כסלו תשפ"ג

דצמבר (12) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יז	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:14 גר"א 9:01 סוף זמן תפילה מג"א 9:20 גר"א 9:52			חצות יום ולילה 11:33 מנחה גדולה 12:03 **שקיעת החמה 4:39:00**	11
יח	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:14 גר"א 9:02 סוף זמן תפילה מג"א 9:21 גר"א 9:52			חצות יום ולילה 11:33 מנחה גדולה 12:03 **שקיעת החמה 4:39:15**	12
יט	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:15 גר"א 9:03 סוף זמן תפילה מג"א 9:21 גר"א 9:53			חצות יום ולילה 11:34 מנחה גדולה 12:04 **שקיעת החמה 4:39:30**	13
כ	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:15 גר"א 9:03 סוף זמן תפילה מג"א 9:22 גר"א 9:54			חצות יום ולילה 11:34 מנחה גדולה 12:04 **שקיעת החמה 4:39:45**	14
כא	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:16 גר"א 9:04 סוף זמן תפילה מג"א 9:22 גר"א 9:54			חצות יום ולילה 11:35 מנחה גדולה 12:05 **שקיעת החמה 4:40:15**	15
כב	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:16 גר"א 9:04 סוף זמן תפילה מג"א 9:23 גר"א 9:55		הדלקת נרות שבת **4:10**	חצות יום ולילה 11:35 מנחה גדולה 12:05 **שקיעת החמה 4:40:30**	16
כג	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:17 גר"א 9:05 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:26 סוף זמן תפילה מג"א 9:23 גר"א 9:55 **סו"ז מוסף לכתחילה 12:26**	שבת מברכין ל"א אה"ר ואומרים צדקתך	**פרשת: וישב** הפטרה: כה אמר ה' על שלשה (עמוס ב' ו')	צאת השבת **5:18** חזו"א 5:22	חצות יום ולילה 11:36 מנחה גדולה 12:06 **שקיעת החמה 4:40:45** צאת השבת לר"ת (שוות) 5:53 צאת השבת לר"ת (מעלות) 5:55	17

פרשת: מקץ

תאריך		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע"ל קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות פעה"ש א' לצה"כ 25ד'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נדרים	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי ברכות לה - מא מ"ב עמוד היומי ח"ב ח: - יא: מ"ב הדף היומי בהלכה
כד	ראשון	4:58	5:17	5:44	6:35:00	6:42:00	8:01	2:32	3:35	4:38:15	5:22	נד	שבת י ד-ה שלד יב-יד	ע"ט א'
כה	שני	4:59	5:17	5:45	6:35:30	6:42:30	8:01	2:33	3:36	4:38:45	5:23	נה	שבת י-יא ו-א שלד טו-יז	ע"ט א'
כו	שלישי	4:59	5:18	5:45	6:36:00	6:43:00	8:02	2:33	3:36	4:39:15	5:23	נו	שבת יא ב-ג שלד יח-כ	ע"ט ב' - ג'
כז	רביעי	5:00	5:18	5:46	6:36:45	6:43:30	8:02	2:34	3:37	4:39:30	5:23	נז	שבת יא ד-ה שלד כא-כג	ע"ט ד' - ז'
כח	חמישי	5:00	5:19	5:46	6:37:15	6:44:00	8:03	2:34	3:37	4:40:00	5:24	נח	שבת יא-יב ו-א שלד כד-כו	ע"ט ח' - ט' פ'
כט	ששי	5:01	5:19	5:47	6:37:30	6:44:30	8:03	2:35	3:38	4:40:45	5:24	נט	שבת יב ב-ג שלד-ה כז-כב	מעה להמנע מסעודה בעיש מ: 2:10
ל	שבת	5:01	5:20	5:47	6:38:00	6:45:00	8:04	2:35	3:38	4:41:15	5:25	ס	שבת יב ד-ה שלה ג-ה	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:20

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כד. ג' תי: הנחת יסוד בניין ביהמ"ק יועדה להימים, "למן היום אשר יוסד היכל ה', שימו לבבכם, מן היום הזה אברך". חגי ב' י - כ"ג, ונוהגים ללמוד נבואה זו היום (כה"ח)

תרמט: ר' רפאל נתן נטע ב"ר שלמה זלקינד רבינוביץ', ב' דקדוקי סופרים

תרסג: ר' משה ב"ר מנחם מנדל פאנעט מדפעש, האדמו"ר מדפעש

תרסה: ר' חיים חזקיהו ב"ר רפאל מדיני ב' שדי חמד

תשעח: ר' אהרן יהודה ליב ב"ר נח צבי שטינמן, ב' אילת השחר

כה. ב' תנ: גגמרה מלאכת המשכן והיה מונח מפורוך ומקופל עד כ"ג באדר / א' ניסן (ע"ש), ומעתה הפסיד כסלו שנגמרה בו המלאכה, מה שילם לו הקב"ה, חנוכת חשמונאי, (פסיקתא רבתי פי' ו' סי' ה', ור' שמו"ר נ"ב ב', במ"ר י"ג ד'). **ובמגילת תענית: בעשרים וחמשא ביה חנוכה תמניא יומין דלא למיספד בהון,** ושם כל דיני חנוכה בפרטות, ולכן לא הובאו במשנה

תקיט: ר' שלמה זלמן ב"ר ישכר בער מוילנא, אבי הגר"א

תקסט: ר' אברהם ב"ר אליהו מוילנא, ר"א בן הגר"א, ב' רב פעלים ועוד

תקפז: ר' רפאל אברהם שלום ב"ר חזקיהו יצחק מזרחי שרעבי, ב' דברי שלום, נכד הרש"ש

תרלב: ר' יעקב יוקב ב"ר אהרן עטלינגר ב' הערוך לנר

תרצב: ר' חיים מאנטניא ב"ר ברוך הגר מויז'ניץ

תשטו: ר' חיים משה יהודה ב"ר אליהו שניידר, ר"י תורת אמת בלונדון ותל' הח"ח

תשנב: ר' אברהם מרדכי נסים ב"ר עזרא הררי רפול, ב' אמרי אברהם

תשנט: ר' יוחנן ב"ר דוד מרדכי טברסקי, האדמו"ר מטולנא

כו. ד' תתקנח/ט ר' אברהם ב"ר דוד מפושקיירא, הראב"ד ב' ההשגות

תקב: ר' משה ב"ר אברהם ברוידא, אב"ד פפד"מ, וב' אהל משה

תשלא: ר' יהושע זליג ב"ר שמעון משה דיסקין, אב"ד פרדס חנה

כז. א' תרנז: תמו ארבעים ימי המבול שהתחילו ביי"ז מרחשון לדעת ר"א, [ולגירסת רש"י בכ"ח כסלו]. ועד שבנה שלמה המלך את בית המקדש וביקש רחמים שיפסק, היה מטר כל שנה ארבעים יום בימים אלה כנגד מי המבול (תנחומא נח י"א)

תקסח: ר' צבי הירש ב"ר ישכר דב בעריש רוזאניש, ב' תשע שיטות מלבוב, וי"א ביום ו'

תקעג: ר' חיים ב"ר שלמה מצרנוביץ, ב' באר מים חיים

תרט: ר' מאיר בנימין מנחם ב"ר רפאל דאנון, ב' באר בשדה

תשנז: ר' אברהם יצחק ב"ר אהרן דוד קאהן האדמו"ר מתולדות אהרן

תשעג: ר' חנא מנחם מנדל ב"ר יחזקאל שרגא וינבך, ר"י אור שמח

כח. ראה בח' בכסלו בענין תענית הצדיקים

תנח: ר' חזקיהו ב"ר דוד די-סילוא מח"ס פרי חדש וי"א בכ"ט

תקמו: ר' עוזיאל ב"ר צבי הירש מייזליש, ב' תפארת עוזיאל

תקצו: ר' שלמה משה ב"ר אליעזר סוזין, הראשון לציון

תשסח: ר' יחיאל אברהם ב"ר בנימין יהושע זילבר, מח"ס ביורור הלכה

כט. תקסד: ר' גדליה ב"ר יצחק רבינוביץ' מלייניץ, ב' תשואות חן

תרסז: ר' שלמה ב"ר ישראל משה הכהן מוילנא החשק שלמה

תקכח: ר' אברהם ב"ר שמואל מיוחס, ב' שדה הארץ

תשט: ר' ישראל ב"ר מרדכי שרגא פייבוש פרידמן, האדמו"ר מהוסיאטין

ל. תרך: ר' דב ב"ר חיים אופנהיים אב"ד דרעזניק ואי"בשיץ

תרעח: ר' אברהם ב"ר נחמן הלוי חזן, ב' כוכבי אור וממשפיעי ברסלב

ערב חנוכה: מי שיש לו יארצייט בחנוכה ילך לבית הקברות לפני חנוכה, אבל על קברות הצדיקים הולכים (בא"ח ש"ר וישב אות כ"ב).

כ"ד כסלו: ילמדו בספר חגי מפ"ב פ"י את נבואת חגי עד סוף הספר על בנין בית המקדש (בא"ח ש"ר וישב אות כ"ג), והטעם לזה ע"פ מה דאיתא בסנהדרין (ק"א א') "כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם שנאמר ודבר בעתו מה טוב יעו"ש, וכ"כ במסכת סופרים (פי"ח ה' א') כל המזכיר פסוק בעונתו מעלה עליו כאילו בונה מזבח חדש ומקריב עליו קרבן (כה"ח תכ"ט סק"ו).

כ"ה כסלו: ג' תרכב (וי"א תרכ"ג): מגילת תענית פ"ט: "בכ"ה ביה ימי חנוכה תמניא אינון דלא למספד, כשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה יד בית חשמונאי ונצחום - בדקו ולא מצאו אלא פך אחד שהיה מונח בחותמו של הכהן הגדול שלא נטמא, ולא היה בו להדליק אלא [ולגי' השאילתות אפילו, ול"ק קושיית הב"י] יום אחד ונעשה בו נס והדליקו ח' ימים. לשנה אחרת קבעו ח' ימים טובים וכו'. ומה ראו לעשות חנוכה זו ח' ימים, אלא בימי מלכות יון נכנסו בית חשמונאי להיכל ובנו את ההיכל וסדוהו בסיד ותקנו בו כלי שרת, והיו מתעסקין בו ח' ימים וכו'. ומה ראו לגמור בהם את ההלל, אלא שכל תשועה ותשועה שהקב"ה עושה להם לישראל היו מקדימין לפניו בהלל ובשבח ובהודאה כענין שנא' ויענו בהלל ובהודות לה' כי טוב".

על הניסים: בחנוכה מוסיפים על הניסים בתפילת שמו"ע ובברכת המזון, שכח ונזכר טרם שחתם בשם חוזר לעל הניסים, לאחר שאמר השם אינו חוזר, אלא אומרה בתפילה באלוקי נצור, ובברהמ"ז אומר בהרחמן "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה בימי מתת' וכו'". ולדעת הגאדר"ת יאמר זאת בהרחמן הראשון, לוח א"י. וי"א לפני הרחמן הוא יזכנו.

הלל בחנוכה: המדלג מלה אחת מן ההלל לא יצא ידי חובה, דהלל בחנוכה הוא כמו מגילה בפורים, ומה שהמהר"מ מרוטנבורג סובר שלא לברך "לגמור" היינו משום שלדעתו מי שדילג אות אחת ברך ברכה לבטלה, אמנם גם אם מברך "לקרוא" אם דילג מלה שלימה לא יצא ידי חובה והוי ברכה לבטלה, וכמו שביאר כ"ז בשער הציון סי' תפ"ח סק"ג.

שבת חנוכה: ירבה בסעודת שבת חנוכה יותר משאר שבתות בשביל פרסום הנס (בא"ח וישב כ"ח), וראה בדיבור הבא.

ראש חודש שחל בשבת: מצוה להרבות בסעודת ראש חדש (או"ח תי"ט). וכתבו האחרונים דכשחל ר"ח בשבת עושים מאכל אחד יותר ממה שרגיל בכל השבתות כדי שיהיה ניכר כבוד של ר"ח (מ"ב תי"ט סק"ב). [ועיין ב"י שם דע"פ הירושלמי יש לעשות בכה"ג סעודת ר"ח לאחר השבת. אלא דלא נהגו כן (ט"ז שם סק"א). עיין גם מג"א ופר"ח שם].

מוצאי שב"ק וי"ח: "כמה פעמים אמר החזון איש שיש להזדרז ביותר ללמוד במוצאי שבת קודש ובראש חדש, לסימן טוב" (דינים והנהגות סוף יו"ד). וכ"ש עתה בהתקבצם יחד בפתיחת זמן אמצע החורף.

מנין מאה ברכות

שבת ר"ח חנוכה: 83 ברכות, דנוספות ב' ברכות ההלל דחנוכה על 81 דשבת, וישלים כבכל שבת.

תקופות: תקופת טבת האמיתית - בליל חמישי כ"ח כסלו בשעה 23.48 בלילה. והוא יום תחילת החורף, והיום הקצר ביותר בשנה (מהנץ לשקיעה כעשר שעות). אין מתקופה זו נפ"מ הלכתית.

כסלו תשפ"ג

דצמבר (12) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כד	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:17 גר"א 9:05 סוף זמן תפילה מג"א 9:24 גר"א 9:56	לא אומרים תחנון במנחה בערב מדליקין נר ראשון של חנוכה		חצות יום ולילה 11:36 מנחה גדולה 12:06 **שקיעת החמה** 4:41:15	18
כה	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:18 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:24 גר"א 9:56	**א' דחנוכה** הלל שלם, ח"ק, קוראים ג' בויהי ביום כלות (במדבר ז' א') עד פסוק י"ז [לפי שנגמר מלאכת המשכן בכ"ה בכסלו - מ"ב תרפ"ד סק"א], וחה"ק, וספ' מתחילין בפר' ברכת כהנים (שם ו' כ"ב), [לפי שנעשה הנס על ידי כהנים - מ"ב שם סק"ב], בחנוכה שש"ל', ל"א תחנון ולמנצח		חצות יום ולילה 11:37 מנחה גדולה 12:07 **שקיעת החמה** 4:41:45	19
כו	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:18 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:25 גר"א 9:57	**ב' דחנוכה** קוראים ג' ביום השני (שם)		חצות יום ולילה 11:37 מנחה גדולה 12:07 **שקיעת החמה** 4:42:15	20
כז	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:19 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:25 גר"א 9:57	**ג' דחנוכה** קוראים ג' ביום השלישי (שם)		חצות יום ולילה 11:38 מנחה גדולה 12:08 **שקיעת החמה** 4:42:30	21
כח	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:19 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:26 גר"א 9:58	**ד' דחנוכה** קוראים ג' ביום הרביעי (שם)		חצות יום ולילה 11:38 מנחה גדולה 12:08 **שקיעת החמה** 4:43:00	22
כט	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:20 גר"א 9:08 סוף זמן תפילה מג"א 9:26 גר"א 9:58	**ה' דחנוכה** **ערב ראש חודש** קוראים ג' ביום החמישי (שם), [ואין אומרים תפילת יו"כ קטן (מ"ב תרפ"ו סק"א)]	**הדלקת נרות שבת** **4:14**	חצות יום ולילה 11:39 מנחה גדולה 12:09 **שקיעת החמה** 4:43:45	23
ל	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:20 גר"א 9:08 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:30 סוף זמן תפילה מג"א 9:27 גר"א 9:59 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:30	**א' דראש חודש** **ו' דחנוכה** ל"א אה"ר וצדקתך מוציאים ג' ס"ת [וספ' אומרים מי לא יראך], וקוראים בספר א' ו' קרואים בפרשת מקץ, (ול"א ח"ק) ובספר ב' בקריאת שבת ור"ח מ"יביום השבת", ואומרים ח"ק [ואש' מניחין קודם ספר ג' על הבימה], ובספר ג' ביום הששי', וספ' כופלין ח"ק, ומפטיר בזכריה ב' רני ושמחי, [דפרסומי ניסא דחנוכה עדיף מתדיר דר"ח, ועוד שמפטיר במאי דסליק והיא קריאת חנוכה - מ"ב תרפ"ד סקי"א]. במוסף אתה יצרת ועל הנסים, שש"י ק"ד	**פרשת: מקץ** **הפטרה: רני ושמחי** (זכריה ב') **(וס. מוסיפים ב' פסוקים מהשמים כסאי וממחר חודש)** **צאת השבת** **5:21** **חזו"א** **5:25**	חצות יום ולילה 11:39 מנחה גדולה 12:09 **שקיעת החמה** 4:44:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 5:56 צאת השבת לר"ת (מעלות) 5:59	24

פרשת: ויגש

תאריך טבת גדי		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נדרים	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי ברכות מב - מח מ"ב עמוד היומי ח"ב יב. - טו. מ"ב הדף היומי בהלכה
א	ראשון	5:02	5:20	5:48	6:38:30	6:45:30	8:04	2:36	3:39	4:41:45	5:26	סא	שבת יב-יג ו-א שלו א-ג	פ"א
ב	שני	5:02	5:21	5:48	6:39:00	6:45:45	8:05	2:37	3:39	4:42:15	5:26	סב	שבת יג ב-ג שלו ד-ו	פ"ב פ"ג א'
ג	שלישי	5:03	5:21	5:49	6:39:15	6:46:15	8:05	2:37	3:40	4:43:00	5:27	סג	שבת יג ד-ה שלו ז-ט	פ"ג א' - ג'
ד	רביעי	5:03	5:21	5:49	6:39:45	6:46:30	8:06	2:38	3:41	4:43:30	5:27	סד	שבת יג ו-ז שלו י-יב	פ"ג ד' - ה'
ה	חמישי	5:03	5:22	5:49	6:40:00	6:47:00	8:06	2:38	3:41	4:44:15	5:28	סה	שבת יד א-ב שלו-ז יג-ב	פ"ד
ו	ששי	5:04	5:22	5:50	6:40:15	6:47:15	8:06	2:39	3:42	4:45:00	5:29	סו	שבת יד ג-ד שלז-ח ג-א	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:14
ז	שבת	5:04	5:22	5:50	6:40:30	6:47:30	8:07	2:39	3:43	4:45:45	5:29	סז	שבת טו א-ב שלח ב-ד	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:24

ניטל: מנהג קצת קהילות שביום לידת אותו האיש לא לומדים תורה, והאריכו האחרונים בכמה טעמים בזה, עי' בנטעי גבריאל (חנוכה עמ' שפ"ח) שליקטם.

וכתב שם בשם החתם סופר (קובץ מכתבים לונדון קובץ ד', תשרי תשנ"ד) בטעם הדבר וז"ל: על דבר אשר נשאלתי מאת מעלתו הרמה בענין לאסור ת"ת בליל חגם, לא שמעתי טעם מקובל, גם מה ששמעתי מאמ"ו מוה"ר נתן אדלער כהן צדק ז"ל הוא אמר הטעם משום אבילות ולכן אסור ללמוד כך שמעתי מאמ"ו הגאון החסיד ז"ל. וכ"כ שם בשם ב' קרבן נתנאל (בכת"י) וז"ל: מה שאמרה גיסתי בשמי אמת הוא, כי לילה זו כמו יום שחרב בית המקדש, ומטעם זה אסור ללמוד כמו בת"ב, וטעם זה אסור לגלות, ומכוח זה נשתרבב המנהג הרע ששוחקים, אפילו לומדים אינם שמים על לב, וברוך השם שהאיר עיני לעמוד על תוך הדבר עכ"ל.

והנה אצל הליטאים והספרדים לא נהגו בזה כלל, [והביאו מהגרח"ק בשם החזו"א שאין להתבטל מהתורה בניטל], אמנם בחסידויות גור וחב"ד נוהגים ניטל ב-24 בדצמבר, ובחסידות בעלזא נוהגים ניטל ב-5 בינואר מהשעה 12 בצהריים עד 12 בלילה, בחסידויות סאטמר צאנז ותולדות אהרן נוהגים ניטל ב-6 בינואר, ובחסידות ויז'ניץ נוהגים לעשות גם "ניטל גדול" וגם "ניטל קטן" - גם בערב חגם של המערביות ב-24 בדצמבר, מהשקיעה עד חצות הלילה, וגם בערב חגם של המזרחיות ב-6 בינואר, מחצות היום עד חצות הלילה.

חיזוק לזמן חורף שאחר חנוכה: תענית (ו' ב'): אמר רב יהודה טוב לשנה ואשריה, כאשר אין גשמים יורדים בטבת (כאשר ירדו כבר בזמנם). והטעם, לפי שאין חרבין בתי מדרשות, שיכולים התלמידים לבוא, שאין מעכבין להם גשמים, ובטבת יש להם פנאי יותר מכל ימות השנה. (רבינו גרשום שם).

מוסף דראש חודש טבת: ביום ראשון א' טבת צריך להסדיר תפילת מוסף לכו"ע, ראה לעיל ר"ח מרחשון.

א' טבת: זמן עצי כהנים והעם, יום זה הוא אחד מתשעה ימים בשנה הנקראים "זמן עצי כהנים והעם" (ראה תענית כ"ו א' ורש"י שם ד"ה תשעה). דכשעלו בני הגולה, לא מצאו עצים בלשכה, ועמדו שמונה משפחות והתנדבו להביא עצים למערכה בתשעה זמנים קבועים בשנה. משום כך התנו נביאים שביניהם, שאפילו אם הלשכה מלאה עצים - יהיו אלו מתנדבים משלהם. וכל אותן המשפחות קבעו יום טוב לעצמן כל אחת ביום שמביאה בו עצים, והיו מקריבות באותו יום קרבן עולת נדבה.

זאת חנוכה: כתב הרחיד"א הביאו כה"ח (תרפ"ד סקי"א) דמאחר שהמנהג בא"י אשכנזים וספרדים כדעת מרן [וכן מנהג הספרדים גם בחו"ל] שבכל ימי החנוכה חוזרין וקוראין לישראל קריאת אותו היום, גם ביום השמיני יש לנהוג כן ולחזור ולקרוא לישראל מביום השמיני, ומש"כ במ"ב סק"ד שהשלישי משלים הקריאה והיינו שמתחיל מוביום התשיעי, היינו רק להרמ"א שבכל יום העולה השלישי קורא את היום שלאחריו וכמנהגם בחו"ל, ובעבר סדרו כן בסידור וילנא ובאזור אליהו ובלוח לא"י (אמנם בספר א"י סי"ג כתב שאין חוזרים). וכן מנהג הספרדים. אולם בסוף קונטרס פתח הבית הביא הג"ר רפאל רייכמן שליט"א דבק"ק ווירמיזא נהגו בכל חנוכה כהשו"ע שהשלישי חוזר על מה שקראו הראשונים, ובזאת חנוכה נהגו שאין השלישי חוזר אלא ממשיך במה שלא קראו הראשונים (וכן באוצר הגאונים בכל חנוכה כהשו"ע ובזאת חנוכה כתבו חלוקה אחרת, שגם בה מבואר שאין כופלים), דרק היכא דלא אפשר חוזרים על קריאת היום, אבל היכא דאפשר כל עולה יקרא לעצמו ולא יחזור על קריאת הקודם, ע"ש.

זאת חנוכה: כתב הבני יששכר (מאמרי חודש כסלו ב' אות י'): אומר לך הדבר אשר מרגלא בפומייהו דרבנן רבותינו כת הקודמים אשר בחנוכה יש מקום לעורר פקידת עקרים ועקרות כעין ראש השנה, ולדעתי עיקר הענין ועיקר הסגולה ביום האחרון הנקרא בפי כל זאת חנוכה וכו', ואעפי"כ יש לרמז על כל ימי חנוכה, עיי"ש.

בשבת הספרדים מכריזין הצום: "אחינו בני ישראל שמעו, צום העשירי יהיה ביום שלישי, יהפוך אותו הקב"ה לששון ולשמחה, כדכתיב (זכריה ח' י"ט) כה אמר ה' צבקות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום אהבו".

תקופות: תקופת טבת לרב אדא - יום שני ב' טבת בשעה 1, 32 דק', 10 חלקים ו-29 רגעים. [וסימנו ב' י"ט תקפ"ו כ"ט]. ותרגומו להגרימ"ט ולהגרימ"ר בשעה 13.12 בצהרים, [שיטות נוספות - בסוף הלוח].

זמני הירח: ג' מהמולד - ליל שלישי. ניתן לברך עד שעה 20:12 בערב שאז ייעלם הירח.
ז' מהמולד - מוצאי שבת קודש. ניתן לברך עד שעה 1:34 בלילה שאז ייעלם הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

30

א. "מנהג יפה להדליק נר ביום הזה לכבוד רבי מאיר בעל הנס", כה"ח תר"ע י"ג בא"ח ש"א וישב כ"ח ועי' זכות יצחק לאאמו"ר ח"ב עמ' רפ"ה
אחר שע: ר' יוסף מערבי [מוגרבי] אבן טבול, תלמיד האר"י, ב' חפצי בה
תסב: ר' שמעון יאיר חיים ב"ר משה שמשון בכרך, ב' חוות יאיר
תקיג: ר' יעקב ב"ר ראובן אבן צור (יעב"ץ), ב' משפט וצדקה ביעקב
תקלה: ר' מסעוד רפאל אלפסי ממחברי ס' מש"חא דרבותא
תרג: ר' שמואל פרץ זאבל ב"ר יהודה ליב איגר, ב' עטרת פז בן דוד הגרעק"א
תשסה: ר' מרדכי שלמה ב"ר יצחק יהודה ברמן, ר"י פוניבז וב' אשר לשלמה

ב. רסט: ר' יצחק ב"ר יהודה אברבנאל (וי"א בכ"ט תשרי וי"א בי"א אב)
תרמט: ר' יעקב צבי ב"ר יהושע אשר רבינוביץ' מפוריסוב, ב' עטרה לראש צדיק (2)
תשמח: ר' הלל ב"ר מרדכי כגן, משגיח דישיבת גרודנא אשדוד

ג. תקנח: ר' אביגדור עזריאל, ב' זמרת הארץ ותלמיד הרש"ש
תריב: ר' אליעזר זאב ב"ר חיים מבוטשעטאש - בוטושאן ברומניה (1)
עתר: ר' יעקב ב"ר אברהם הכהן גדישא, ראב"ד ג'רבא וב' מעיל יעקב
תשלט: ר' חיים לייב ב"ר רפאל אלתר הלוי שמואלביץ, ראש ישיבת מיר
תשנה: ר' יעקב ב"ר שאול קצין, רב יהודי סוריה בניו יורק, ב' פרי עץ הגן

ד. תקצ: ר' משה זאב ב"ר אליעזר מרגליות אב"ד טיקטין וב' אגודת אזוב
תרנא: ר' גרשון העניך ב"ר יעקב ליינר מראדז'ין ב' התכלת וסדרי טהרות
תרצג: המקובל ר' חיים שאול ב"ר אליהו הכהן דוויק ב' איפה שלמה ועוד
תשע: ר' פנחס ב"ר ישראל בונם שרייבר, גאב"ד אשדוד
תשעג: ר' אליהו ב"ר אהרן רוט, משגיח בית שמעיה וב' במסילה העולה ועוד
תשפ: ר' יצחק ב"ר אברהם גרודזינסקי, מייסד ורו"כ תורת אברהם ב"ב

ה. ג' שמ: "ויהי בשתי עשרה שנה בעשירי בחמשה לחודש לגלותנו בא אלי הפליט מירושלים לאמר: הוכתה העיר, ויד ה' היתה אלי בערב לפני בוא הפליט ויפתח את פי עד בוא אלי בבקר, ויפתח פי, ולא נאלמתי עוד" (יחזקאל ל"ג כ"א - כ"ב) [ולדעת רשב"י עשו יום שמועה כיום שריפה והיום הוא צום העשירי, ר"ה י"ח ע"ב], ובדרשות חת"ס לח' טבת כ', נראה שמהיום עד' י' טבת יהיו בעתיד לימים טובים, בב"א
רצה: ר' שלמה מולכו נשרף עקדה"ש הי"ד
תריב: ר' בנימין מרדכי ב"ר אפרים נבון מח"ס בני בנימן וקרב אי"ש
תשכא: ר' אברהם יעקב ב"ר ישראל פרידמן, האביר יעקב מסדיגורה (4)
תשעו: ר' משה יהודה ב"ר חיים אשר ביגל, רב הקהילה התורנית עפולה
תשעז: ר' נפתלי הירצקא ב"ר יהושע פרנקל, חבר בד"ץ העה"ח וב' שו"ת אמרי בינה

ו. תצג: ר' יעקב ב"ר יוסף ריישר, ב' חק יעקב ושבות יעקב
תקץ: ר' ששון ב"ר מרדכי שנדוך ב' קול ששון ועוד
תרמו: ר' מתתיהו ב"ר שמואל שטארשון מוילנא מח"ס מתת יה
תרנט: ר' יחזקאל שרגא ב"ר חיים הלברשטם משינאווא, ב' דברי יחזקאל
תרעג: ר' מנחם מאניש ב"ר אליעזר צבי ספרין אדמו"ר מפעלשטיין קומרנה
תרצג: ר' אלתר ישראל שמעון ב"ר יעקב פרלוב, התפארת איש מנובומינסק (2)
תשיט: ר' נחום מאיר ב"ר יהושע תנחום קרליץ, אב"ד מיישאגעלא ור"כ חזו"א
תשס: ר' זאב [ועלוול] ב"ר אברהם אידלמן, מד"ת בס' ר' ועלוול דער איידל מאן
תשסד: ר' ירחמיאל צבי יהודה ב"ר יחיאל יהושע רבינוביץ', אדמ' מביאלה פשיסחא

ז. תקלז: ר' משה דוד ב"ר שמואל וואלי, ב' אור עולם, תלמיד הרמח"ל
תקמא: ר' צבי הירש ב"ר דוד מקאמינקא, ב' שני המאורות, תלמיד הבעש"ט
תקנד: ר' רפאל שלמה ב"ר שמואל לאניאדו, ב' בית דינו של שלמה
תריד: ר' מרדכי יוסף ב"ר יעקב ליינר מאיזביצ'א, ב' מי השלוח
תשיח: ר' אשר זאב ב"ר שמחה בונים ורנר, רב דטבריה וב' טעם זקנים
תשכז: ר' עמרם ב"ר שלמה אבורביע, ב' נתיבי עם (מנהגי י-ם)
תשעג: ר' שלום שכנא ב"ר יצחק יעקב זאהן, ב' עטרת יעקב

טבת תשפ"ג

דצמבר (12) 2022

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

א	ראשון	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:21 גר"א 9:09 מג"א 9:27 גר"א 9:59	**ב' דראש חודש, ז' דחנוכה** מוציאים ב' ס"ת וקוראים בספר א' ג' קרואים קריאת ר"ח, (היום לכו"ע קורא לכהן עד עולת תמיד וכ"א ח"ק), ובספר ב' ביום השביעי (שם), וח"ק, שש"י ק"ד	חצות יום ולילה 11:40 מנחה גדולה 12:10 **שקיעת החמה** 4:44:45	25
ב	שני	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:21 גר"א 9:09 מג"א 9:28 גר"א 10:00	**ח' דחנוכה, זאת חנוכה** קוראים ג' ביום השמיני וכו' עד כן עשה את המנורה (במדבר ח' ד')	חצות יום ולילה 11:40 מנחה גדולה 12:10 **שקיעת החמה** 4:45:15	26
ג	שלישי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:22 גר"א 9:10 מג"א 9:28 גר"א 10:00		חצות יום ולילה 11:41 מנחה גדולה 12:11 **שקיעת החמה** 4:46:00	27
ד	רביעי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:22 גר"א 9:10 מג"א 9:29 גר"א 10:01		חצות יום ולילה 11:41 מנחה גדולה 12:11 **שקיעת החמה** 4:46:30	28
ה	חמישי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:23 גר"א 9:11 מג"א 9:29 גר"א 10:01		חצות יום ולילה 11:42 מנחה גדולה 12:12 **שקיעת החמה** 4:47:15	29
ו	ששי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:23 גר"א 9:11 מג"א 9:29 גר"א 10:01	הדלקת נרות שבת **4:18**	חצות יום ולילה 11:42 מנחה גדולה 12:12 **שקיעת החמה** 4:48:00	30
ז	שבת	סוף זמן ק"ש סוף זמן ק"ש מג"א 72 סוף זמן תפילה **סו"ז מוסף לכתחילה**	מג"א 8:23 גר"א 9:11 8:33 מג"א 9:30 גר"א 10:02 12:33	**פרשת: ויגש** הפטרה: ויהי דבר ... ואתה בן אדם (יחזקאל ל"ז) הספרדים מכרזין הצום צאת השבת **5:25** חזו"א 5:29	חצות יום ולילה 11:43 מנחה גדולה 12:13 **שקיעת החמה** 4:48:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 6:01 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:03	31

פרשת: ויחי

תאריך טבת	גדי	עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נדרים	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי ברכות מט - נה מ"ב עמוד היומי ח"ב טו: - יח: מ"ב הדף היומי בהלכה
ח	ראשון	5:04	5:23	5:50	6:40:45	6:47:45	8:07	2:40	3:43	4:46:15	5:30	סח	שבת טו-טז ג-א שלח ה-ז	פ"ה א' - ב'
ט	שני	5:05	5:23	5:51	6:41:00	6:48:00	8:08	2:41	3:44	4:47:00	5:31	סט	שבת טז ב-ג שלח-ט ח-ב	פ"ה ב' פ"ו פ"ז א'
י	שלישי	5:05	5:23	5:51	6:41:15	6:48:15	8:08	2:41	3:45	4:47:45	5:31	ע	שבת טז ד-ה שלט ג-ה	פ"ז א' - ג'
יא	רביעי	5:05	5:24	5:51	6:41:30	6:48:30	8:08	2:42	3:45	4:48:30	5:32	עא	שבת טז ו-ז שלט-מ ו-א	פ"ח א'
יב	חמישי	5:05	5:24	5:51	6:41:30	6:48:30	8:09	2:43	3:46	4:49:30	5:33	עב	שבת טז-יז ח-א שמ ב-ד	פ"ח א'
יג	ששי	5:06	5:24	5:51	6:41:45	6:48:45	8:09	2:43	3:47	4:50:15	5:34	עג	שבת יז ב-ג שמ ה-ז	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:18
יד	שבת	5:06	5:24	5:51	6:41:45	6:48:45	8:09	2:44	3:47	4:51:00	5:34	עד	שבת יז ד-ה שמ ח-י	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:28

תשעה בטבת: תענית צדיקים "ולא נודע איזו היא הצרה שאירע בו" (שו"ע תק"פ ב'), ובמ"ב כתב (סקי"ג) "ובסליחות שלנו איתא שמת עזרא הסופר", וכ"כ א"ח (וכלבו שהוא מהדו"ק דא"ח) ובה"ג ט"ז מג"א ויעב"ץ [והוסיפו נחמיה בן חכליה], אמנם בסליחות דבני ספרד איתא שמת בי' בטבת, וכן הביא השלחן גבוה משלשלת הקבלה, וביאר שמה שקדמו להתענות בט' הוא מפני שבי' כבר מתענים, וכדי שיהא היכר שמתענים בשביל עזרא הקדימו, ראה כ"ז בכה"ח שם ס"ק כ'. טעם נוסף: ביום זה נולד אותו האיש, ולכן לא כתבו מה אירע ביום זה - לפי שיראו לכתוב שגזרו תענית על כך (תוספות חדשים למגילת תענית בשם גדול אחד). ובהגהות ר"ב פרענקיל כתב שמצא בכ"י שנפטר ביום זה שמעון הקלפוס שהושיע את ישראל בצרה גדולה בזמן הפריצים, ונקבע יום מיתתו לתענית עולם בירושלים עכ"ל, וכ"מ ברש"י ע"ז (י' א' בהוצ' עוז והדר) שפיטרוס לא כפר ולטובת ישראל נתכוון. אמנם צ"ע שידוע ומפורסם שהוא מתלמידי אותו האיש וממייסדי הנצרות. ועי' מחז"ו ר"ה סי' נ"ד.

עשרה בטבת: צום [החדש] העשירי, הוא יום י' בטבת ג' של"ח, בו סמך נבוכדנצר מלך בבל את חילו על ירושלם ויצר עליה ויבן מסביבה דיק למגר ברעב את הנצורים בה, על מנת לכובשה (מל"ב כ"ה, דה"י ב' ל"ו, ירמיה ל"ט ונ"ב), והיום היו ראוים לגלות ומשום הצינה המתין להם הקב"ה והגלם בקיץ (מדרש תנחומא תזריע ט').

"כשבא אותו רשע (ר"ל נבוכדנצר) עם המלכים לירושלים, דמו ללכדו בזמן מועט, והקב"ה היה מחזק את אנשי ירושלים עד השנה השלישית, אולי יחזרו בתשובה, והיו גבורים בירושלים עד אין חקר, והיו נלחמים עם הכשדים ומפילים בהם חללים הרבה, והיה שם גבור אחד ושמו אביקא בן נבתרי כשהיו אנשי החיל מקלעים באבנים גדולות להפיל החומה היה מקבלם בידו ומשליכן על בני החיל והורג מהם הרבה, עד שהתחיל לקבל האבנים ברגלו והיה מחזירן לחיל, וגרם העון ובאת הרוח והפילתו מן החומה ונבקע ומת, באותה שעה נבקעה ירושלים ונכנסו הכשדים" - מדרש זוטא איכה (פרשה א') והובא בילק"ש איכה (פ"א רמז תתר"ט).

עשרה בטבת: ג' של"ח, נבכודנצר פותח את המצור על ירושלם. יחזקאל שוהה אותה עת בבבל, ומתנבא (יחז' כד): "בן אדם, כתב לך את שם היום, את עצם היום הזה, סמך מלך בבל אל ירושלם, בעצם היום הזה". בערבו של אותו יום מתה אשת יחזקאל במגפה (ראה מו"ק כ"ח א' ויערות דבש ח"ב דרוש י"ב ד"ה ולפי"ז היה הריגת, ושמעתי דאפשר דלזה נתכוון בסליחה לי' בטבת יושב בשמים: ובו החל הנגף), ומנהג הנביא (שלא לנקוט מנהג אבלות) היה "למופת" (ללימוד) לבית ישראל כיצד ינקטו בעת הצרה שעמדה לפקדם בחרבן הבית (יחזקאל כד, טו-כז).

עשרה בטבת: כתב אבודרהם דתענית עשרה בטבת אילו היתה חלה בשבת, לא היו יכולים לדחות את התענית ליום אחר, לפי שעל תענית זו נאמר: בעצם היום הזה, כמו שנאמר ביום הכיפורים. וכתב ע"ז הב"י (תק"נ): ולא ידעתי מנין לו זה, [וברש"י ורמב"ם בב"י שם מבואר שנדחה]. ומדדוחה שבת הוכיח היערות דבש (ח"א דרוש ב' תקל"ד) דיום ההוא קשה לישראל למאוד יותר מיום חורבן הבית, ומזה מופת כי צרה גדולה היתה וכל התחלות קשות וכו'. ובחת"ס (ח"ב ויקרא דרשות ז' אדר) כל דור שלא נבנה בהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו, נמצא שבכל שנה נתחדש חורבן חדש, וזהו בכל פעם כשמגיע אותו יום של עשרה בטבת, שהתחיל אז למעלה משפט החורבן, כמו כן בכל דור ודור יושבין בית דין של מעלה וגוזרין החורבן של כל שנה ושנה וכו', הלכך ט' באב, דזהו רק על הצרה שעברה לא דחי שבת, אבל תענית י' טבת זהו על ביטול צרה העתידה, והיה דחי שבת.

מנין מאה ברכות. תענית עשרה בטבת: 96 ברכות, [דנפחת 6 של סעודת היום מיום רגיל 102], ויש להשלימם בתוספת ברכת הנהנין בלילה לפני הצום או באשר יצר. ולב"י (סי' מ"ו ג') דמשלים על ידי לבישת טו"ת במנחה נוס' ב' ברכות, ולרמ"א אין נוהגין ללבוש וישלים באחרות.

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה - לכתחילה ליל ששי כל הלילה, ובדיעבד בליל שבת עד שעה 4.23 בלילה. ט"ו מהמולד ליל שבת כל הלילה. [שיטות נוספות מקילות יותר לסוף הזמן - ראה בטבלה בסוף הלוח]. ולהמ"ב יברך בדיעבד עד ט"ו מהמולד, ולכה"ח ספק ברכות להקל ויקדש ללא ברכה.

תקופות: תקופת טבת לשמואל - ליל שבת י"ד טבת בשעה 10 ו-30 דקות. [וסימנו: ז' ד' תק"מ]. ותרגומו להגרימ"ט בליל שבת בשעה 22.14 ולהגרימ"ר בשעה 22.09 בלילה. [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח].

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

ח. תענית צדיקים על שנכתבה התורה יוונית בימי תלמי והיה חשך בעולם ג' ימים. (שו"ע תק"פ ב')
תרפג: ר' אליהו פינחס ב"ר זאב הכהן מריינא, ב' חסד לאלפים על סגולת ברכת כהנים
תשג: ר' יחזקאל ב"ר מאיר יחיאל הלוי הולצשטוק הי"ד, האדמו"ר מאוסטרובצה
תשעט: מו"ר ר' דוד חנוך ב"ר ישכר דוב הכהן זילבר, מר"י זכרון מיכאל

ט. תענית צדיקים "ולא נודע איזו היא הצרה שאירע בו" (שו"ע תק"פ ב'), ראה בצד ימין בהרחבה
ד' תתכז: נהרג בפרעות הערבים ר' יוסף הנגיד מגרנדה חתן ר' ניסים גאון מקירואן ומשנה למלך ספרד, ועמו כ-1500 יהודים, הי"ד. נודע בצדקת פזרונו בישראל, בישיבתו הגדולה ובתמיכתו הרבה בעניי א"י ולומדיה
שצב: ר' אברהם חיים ב"ר נפתלי צבי שור, ב' תורת חיים וצאן קדשים
תרך: ר' ישועה בסיס, מגדולי טוניס, ב' אבני צדק (וי"א י"ט)
תשלא: ר' ישראל איסר ב"ר רפאל שפירא, ב' עין ישראל ומתק אזהרות

י. "ובניהו בן יהוידע בן איש חיל רב פעלים מקבצאל, הוא הכה את שני אריאל מואב, והוא ירד והכה את הארי בתוך הבור ביום השלג" (שמ"ב כג, כ). גבורותיו, הן בגשמיות, כמשמעות הפסוק, והן ברוחניות, כמפורט במס' ברכות (ח"י ב'), אירעו היום (לפי תרגום רב יוסף במקבילה שבדבה"י א' יא, כב)
שעא: ר' יהודה ליב ב"ר עובדיה איילנבורג, ב' מנחת יהודה על פירש"י עה"ת
תרה: ר' נתן ב"ר נפתלי הרץ שטרנהרץ מברסלב, ב' ליקוטי הלכות ועוד
תריב: ר' יחיאל מיכל ב"ר מנחם, אב"ד מוש, תלמיד ר' מרדכי מלכוויטש
תרצט: ר' משה בונים ב"ר יונה קראוס רב העיר באדן (שוויץ), וב' מנחת משה
תשנ: ר' אברהם אבא ב"ר יוסף לייפער, האדמו"ר מפיטסבורג - אשדוד
תשעד: ר' ראובן אליצור ב"ר יצחק מאיר קרלנשטיין, ב' יחי ראובן
תשעז: ר' משה ב"ר יצחק מאיר שפירא, מגדולי בעלי המחשבה

יא. תריב: ר' שלמה ב"ר עקיבא איגר, ב' גליון מהרש"א
תרכג: ר' שלמה זלמן ב"ר שלום אולמאן, ב' יריעות שלמה
תרמז: ר' אברהם שמואל ב"ר בנימין דיסקין, ב' לבני בנימן
תרנב: ר' עקיבא ב"ר אליהו קורניצר, ב' שו"ת וחידושי ר"ע קורניצר
תרעג: ר' יהושע ב"ר מאיר הורוביץ מדז'יקוב, ב' עטרת ישועה ועמק הלכה
תשלג: ר' יהושע ב"ר יצחק שהרבני, ממקובלי ירושלים
תשפא: ר' שלום ב"ר דוד פוברסקי, מר"י קול תורה וב' שמועה ברורה

יב. ג' שלט: "בשנה העשירית, בעשירי בשנים עשר לחדש היה דבר ה' [ליחזקאל הנביא] לאמר: בן אדם! שים פניך על פרעה מלך מצרים אשר אמר: לי יאורי ואני עשיתיני, וידעו כל יושבי מצרים כי אני ה', מן הממלכות תהיה שפלה (יחזקאל כ"ט, הפטרת וארא)
תקמא: ר' משה ב"ר שמעון מרגליות ב' הפני משה על הירושלמי
תקסו: ר' משה ב"ר יצחק הלוי מפשעווארסק ב' אור פני משה
תרסז: ר' חביב חיים דוד ב"ר דוד סתהון, ב' תקפו של נס
תשיד: ר' מרדכי חיים ב"ר יהודה ליב מסלונים, ב' מאמר מרדכי
תשלד: ר' מרדכי ב"ר חיים יהודה הופמן, ב' אמרי מרדכי
תשע: ר' אברהם ב"ר מרדכי גולדמן, האדמו"ר מזוויעהל

יג. תריא: ר' משה ב"ר דוד בידרמן, האדמו"ר מלעלוב (2)
תרץ: ר' עזרא ששון ב"ר ראובן דנגור, חכם באשי בבבל, ספר הזכרון
תשא: ר' מנחם מנדל ב"ר ישראל הגר, האדמו"ר מוישאווה
תשכה: ר' יחיאל מרדכי ב"ר משה אהרן גורדון ר"י לומז'א, ב' נתיב ים
תשל: ר' שלמה ב"ר שמואל סובל, ב' השלמת חיים ושלמת יוסף
תשלז: ר' יצחק ב"ר אשר אנשל הכהן הוברמן, הצדיק מרעננה
תשעד: ר' בנימין זאב ב"ר ששון חי בצרי, ר"י בית יוסף באר שבע

יד. ד' תתקיט: נתחברה בליל שבת "אגרת השבת" ע"י האבן עזרא
תקלג: ר' משה ב"ר דניאל טולידנו, ב' מלאכת הקודש
תרלד: ר' ישראל משה ב"ר בנציון הכהן, אבי החשק שלמה
תרנג: הראשל"צ ר' רפאל מאיר ב"ר יהודה פאניז'ל, ב' לב מרפא
תשלט: ר' שמואל אהרן ב"ר שבתי יודלביץ, ב' מעיל שמואל
תשסא: ר' אלתר אלעזר מנחם ב"ר משה מרדכי, האדמו"ר מלעלוב

טבת תשפ"ג

ינואר (1) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ח	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:24 גר"א 9:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:30 גר"א 10:02		חצות יום ולילה 11:43 מנחה גדולה 12:13 **שקיעת החמה** 4:49:15	1
ט	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:24 גר"א 9:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:31 גר"א 10:03		חצות יום ולילה 11:44 מנחה גדולה 12:14 **שקיעת החמה** 4:50:00	2
י	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:25 גר"א 9:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:31 גר"א 10:03	**תענית עשרה בטבת** קוראים ג' בשחרית ובמנחה בויחל משה (שמות ל"ב י"א), נ"כ במנחה [בא"י], ואש' מפטירין במנחה דרשו ה' (ישעיה נ"ה ו'), ואש' או' אבינו מלכנו בשחרית ובמנחה סיום הצום (הנהוג): 5:08 וי"א: 5:17	חצות יום ולילה 11:44 מנחה גדולה 12:14 **שקיעת החמה** 4:50:45	3
יא	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:25 גר"א 9:13 סוף זמן תפילה מג"א 9:32 גר"א 10:03		חצות יום ולילה 11:45 מנחה גדולה 12:15 **שקיעת החמה** 4:51:30	4
יב	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:25 גר"א 9:13 סוף זמן תפילה מג"א 9:32 גר"א 10:04	סוף זמן ברכת הלבנה - ראה בלוח העליון	חצות יום ולילה 11:45 מנחה גדולה 12:15 **שקיעת החמה** 4:52:15	5
יג	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:26 גר"א 9:13 סוף זמן תפילה מג"א 9:32 גר"א 10:04	**הדלקת נרות שבת** **4:23**	חצות יום ולילה 11:45 מנחה גדולה 12:15 **שקיעת החמה** 4:53:15	6
יד	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:26 גר"א 9:13 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:35 סוף זמן תפילה מג"א 9:33 גר"א 10:04 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:37	**פרשת: ויחי** הפטרה: ויקרבו ימי דוד (מלכים א, ב')	חצות יום ולילה 11:46 מנחה גדולה 12:16 **שקיעת החמה** 4:54:00 צאת השבת לר"ת (שוות) 6:06 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:08	7

צאת השבת 5:30

חזו"א 5:34

פרשת: שמות

תאריך		עמוד השחר א'	עמוד השחר ב'	זמן ציצית ותפילין	הנץ החמה מההר	הנץ החמה הנראה	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא	מנחה קטנה	פלג המנחה	שקיעה	צאת הכוכבים חזו"א	דף היומי בבלי	משנה והלכה יומית	דף יומי ירושלמי	תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל
טבת		90 דק' במעלו' קודם הנץ	72 דק' במע' קודם הנץ	לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	מגובה העיר, בניכוי ההרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	שעתיים וחצי זמנו' קודם השקיעה	שעה ורבע זמנו' קודם השקיעה	כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראי"מ חשש לכתח' לשיטה זו	40 דק' במעלות אחר השקיעה	נדרים	משניות ושו"ע או"ח	ברכות נו - סב מ"ב עמוד היומי ח"ב יט. - כב. מ"ב הדף היומי בהלכה	**טז.** קב: ר' יוסף ב"ר מאיר הלוי (הרמ"ה) אבולעפיה תרצז: ר' יעקב ב"ר יוסף הררי נאעם, מרבני דמשק תשלח: ר' חיים מרדכי ב"ר איתמר רוזנבוים, האדמו"ר מנדבורנא תשנא: ר' אברהם ב"ר יחיאל שלזינגר, רו"כ נחלת יחיאל ב"ב
טו	ראשון	5:06	5:24	5:52	6:41:45	6:48:45	8:10	2:45	3:48	4:51:45	5:35	עה	שבת יז שמ ו-ז יא-יג	פ"ט א'	
טז	שני	5:06	5:24	5:52	6:42:00	6:48:45	8:10	2:45	3:49	4:52:30	5:36	עו	שבת יז-יח שמ-א ח-א יד-ב	פ"ט א' - ב'	**טז.** שסח: ר' שמואל ב"ר יצחק חיון, ראב"ד בסלוניקי וב' בני שמואל שצט: הסולטן התורכי מוראד הרביעי כובש בעזרת היהודים את בגדאד שנית מיד הפרסים ונקרא ונחזג כ"פורים בגדאד", ואין אומרים שם תחנון תרח: ר' אהרן ב"ר משה פולד, ב' בית אהרן תשסב: ר' חיים ב"ר אברהם יוסף קרייזווירטה, גאב"ד אנטוורפן
יז	שלישי	5:06	5:24	5:52	6:42:00	6:48:45	8:10	2:46	3:50	4:53:30	5:37	עז	שבת יח שמא-ג ב-ג ג-א	פ"ט ג' - ד'	
יח	רביעי	5:06	5:24	5:52	6:41:45	6:48:45	8:10	2:47	3:50	4:54:15	5:37	עח	שבת יט שמד-ה א-ב א-א	פ"ט ה' - ז'	**יז.** תקסה: ר' יעקב ב"ר זאב קראנץ, המגיד מדובנא תקפב: ר' אפרים פישל ב"ר יוסף יהודה אריה ליב מסטריקוב תרו: ר' אריה לייבוש ב"ר חיים ליפשיץ מוויזניצא, ב' אריה דבי עילאי תרף: ר' אברהם ב"ר משה הלל, חכם באשי בבבל תשל: ר' פנחס ב"ר ישעי' אפשטיין ראב"ד ירושלים ב' מנחה חריבה תשלה: המקובל ר' סלמאן ב"ר מאיר ציון מוצפי ב' שפתי צדיקים
יט	חמישי	5:06	5:24	5:52	6:41:45	6:48:45	8:11	2:47	3:51	4:55:15	5:38	עט	שבת יט שמה ג-ד ב-ד	פ"ט ח' צ' א' - ג'	
כ	ששי	5:06	5:24	5:52	6:41:45	6:48:30	8:11	2:48	3:52	4:56:00	5:39	פ	שבת יט שמה ה-ו ח-ז	מעה להמנע מסעודה בעיש מ: 2:22	**יח.** ד' רל: ר' הונא מארי בר מר זוטרא ריש גלותא דבבל הי"ד ד' רל: ר' משרשיא בר פקוד מבבל הי"ד תרא: ר' צבי אלימלך ב"ר פסח שפירא מדינוב, ב' בני יששכר תשי: ר' כלפון משה ב"ר שלום הכהן מהרמ"ך, ב' שואל ונשאל תשסז: ר' אריה לייבוש ב"ר סיני הלברשטאם, האדמו"ר מצאנז דמיגראד
כא	שבת	5:06	5:24	5:52	6:41:30	6:48:15	8:11	2:49	3:53	4:57:00	5:40	פא	שבת כ שמה א-ב ח-י	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:31	**יט.** קעג: ר' אריה ליב ב"ר יוסף הכהן הלר, בעל קצות החושן תרלב: ר' אברהם שמואל בנימין ב"ר משה סופר מפרשבורג, הכתב סופר תרלה: ר' רפאל אשר ב"ר יעקב קובו, אב"ד סלוניקי, מח"ס שער אשר תרצא: ר' משה ב"ר שמואל סוקולובסקי, ר"מ בריסק וב' אמרי משה תשלד: ר' מנחם מנדל יוסף ב"ר יעקב מרדכי דצאקס, חתן הח"ח ור"י ראדין תשנג: ר' אברהם יעקב ב"ר מרדכי שלום יוסף פרידמן מסדיגורה ב' עקבי אבירים תשעד: ר' מנדל מאיר ב"ר משה דוד מורגנשטרן, האדמו"ר מקאצק סוקלוב תשפב: ר' ישראל דוד ב"ר יעקב משה רוסט, מרבני הקהילות בחיפה ורב דחסידי גור
														כ. ד' תתקסה: רבנו הרמב"ם, ר' משה ב"ר מימון הדיין, ב' משנה תורה תרמ: ר' יעקב ב"ר מסעוד אביחצירא, אביר יעקב, מ"כ דדמנהור במצרים תשמא: ר' רפאל אליהו אליעזר ב"ר חזקיהו יוסף מישקובסקי, ר"י כפר חסידים
														כא. ב' קצה - שיח: נולד ונפטר שמעון בן יעקב אבינו ולאה אמנו ע"ה [כ"ה למדרש תדשא, ולהילקוט שמעוני ב"ח שבת] תקל: ר' אריה ליב "מוכיח מפולנאה" ב"ר יחיאל מיכל ב' קול אריה תקעד: ר' ישראל אברהם ב"ר משולם זושא מאניפולי תרי: ר' ישראל דב בער ב"ר יוסף מואלודניק ב' שארית ישראל תשכה: ר' יוסף ב"ר אליהו רביע, ר"י מנחת יהודה בי-ם תשלא: ר' מצליח חיים כצ"ר ב"ר רפאל מאזוז מג'רבא הי"ד, ב' איש מצליח תשעג: ר' שלום מאיר ב"ר יחיאל מיכל יונגרמן, ב' ממגד שמים

שובבי"ם: ימים אלו מכונים שובבי"ם, ר"ת שמות הפרשיות: ש'מות ו'ארא ב'א ב'שלח י'תרו מ'שפטים, והוא רמז לפסוק בירמיה (ג' כ"ב): שובו בנים שובבים ארפה משובותיכם. ומובא בשם האריז"ל שימים אלו מסוגלים לתקן פגמי הנפש במידת יסוד, ומתחילים בפ' שמות לפי שקוראין בה מענין שיעבוד מצרים, שעל ידו נתקן פגם אדה"ר (ר' עירובין י"ח ע"ב), ומסיימים בפ' משפטים שקוראים בה כי תקנה עבד עברי... [ובשנה מעוברת מוסיפים ת"ת שהוא ר"ת ת'רומה ת'צוה, ועיקר תיקון השובבים בשנה מעוברת (צפורן שמיר אות צ"ח), ומנהג תעניות אלו בכל השנים אלא שבשנה מעוברת מתקן יותר כמ"ש מהרח"ו דצ"ל], ובימים אלו הוא תיקון גדול לקדש עצמו במותר לו (כה"ח בשם ברכ"י סו"ס תרפ"ה, ועי' במ"ב סי' תרפ"ה סקי"ח ובבה"ל סי' תקס"ו ד"ה ויש, שדן בענין תענית זו). ועיקר היסוד למנהג התענית הוא ביום ה', ויש שנהגו להתענות גם ביום ב' (עי"ש אות צ"ד), והמתענים בימים אלו יזכרו לקבל התענית במנחה לפניה.

בענין תענית בערב ראש חדש

כתב המשנ"ב תי"ז סק"ד (בקיצור):

א. יש שנוהגין להתענות בערב ראש חודש.

ב. טוב שיתנה בפעם ראשונה שמתענה שאינו מקבלו עליו לעשות זאת לעולם, דשמא יארע לו איזה פעם אונס ולא יוכל להתענות לא יהיה עליו כנדר.

ג. טוב שמי שמתענה ינהיג עצמו להשלים התענית עד הלילה וכו' והכל לפי כח האדם.

ד. כתבו הספרים דאף מי שאינו מתענה מ"מ יראה לעשות תשובה ביום זה ולתקן את אשר עוות בכל החודש, מאחר שהוא יום אחרון של כל החודש כמו ער"ה מכל השנה, ואז בודאי יהיה לו יום החודש זמן כפרה לכל תולדותיו, עכ"ל.

ה. אם חל ער"ח בשבת מקדימין להתענות ביום ה' (מ"ב שם, וכה"ח תי"ז כ"א).

ו. אם חל ער"ח ביום ו', דעת הבא"ח (ש"ב ויקרא ד') שיתענו ביום ו', ודעת כה"ח (תי"ז כ"א) להקדים ליום ה' (וכ"ד ערוה"ש סי"א). ודעת מ"ב (תי"ז סק"ד) שאותן שאומרין סליחות יתענו ביום ה' ואותן שאין אומרין סליחות יתענו ביום ו' (אמנם במ"ב תקי"ן י"א משמע כהכה"ח).

ז. דעת החיד"א בא"ח וכה"ח (שם) דאם המולד קודם חצות מתענים ביום שלפניו, [כי רוב היום יש בו הארת ר"ח ואינו מן הראוי להתענות בו. כה"ח] ואם לאחר חצות מתענין בו ביום. מלבד ער"ח ניסן ואב שאין להקפיד על המולד ומתענין בערב ר"ח. והטעם משום דר"ח ניסן ואב הם עצמם תענית צדיקים כמבואר בסי' תק"פ ס"ב.

ועל כן הכלל כאן בלוח, דאם התענית לכו"ע ביום שבו אומרין יוכ"ק, לא הזכרנו כלום בלוח, ואם הוא ביום שונה לאחת מן השיטות הזכרנו יום התענית ושם אותה שיטה.

לסיכום לפי חודשי השנה:

ער"ח תשרי - הוא תמיד בערב ר"ה.

ער"ח מרחשון - הרבה כתבו שאין מתענין בתשרי, ולכן אש' אין עושין יוכ"ק, ובכה"ח (אות ט"ז) כתב להתענות.

ער"ח כסלו - מתענין.

ער"ח טבת - אין מתענין כי חל בחנוכה (שו"ע תר"ע ס"א).

ער"ח שבט אדר ניסן - מתענין.

ער"ח אייר - אין מתענין (מ"ב תכ"ט סק"י וכה"ח כאן ט"ז) ולרח"פ ולבא"ח (בסוף ההגדה אורח חיים) מתענין.

ער"ח סיון תמוז אב אלול - מתענין.

טבת תשפ"ג

ינואר (1) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

טו	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:26 גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:33 גר"א 10:05	**הערה חשובה:** בזמני הלוח (מלבד הנץ והשקיעה) מופיעים סימנים אלו: כשבתוב 9:46 הזמן בתוך חצי דקה **קודמת**, מ: 9:45:30 כשבתוב 9:46 הזמן בתוך חצי דקה **הבאה**, עד: 9:46:30 נא לשים לב, ולא להבות לסוף הדקה		חצות יום ולילה 11:46 מנחה גדולה 12:16 **שקיעת החמה** 4:54:45	8
טז	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:26 גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:33 גר"א 10:05		שובבי"ם	חצות יום ולילה 11:47 מנחה גדולה 12:17 **שקיעת החמה** 4:55:30	9
יז	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:27 גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:34 גר"א 10:05			חצות יום ולילה 11:47 מנחה גדולה 12:17 **שקיעת החמה** 4:56:30	10
יח	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:27 גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:34 גר"א 10:05			חצות יום ולילה 11:48 מנחה גדולה 12:18 **שקיעת החמה** 4:57:15	11
יט	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:27 גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:34 גר"א 10:06		שובבי"ם	חצות יום ולילה 11:48 מנחה גדולה 12:18 **שקיעת החמה** 4:58:15	12
כ	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:27 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:34 גר"א 10:06	הדלקת נרות שבת **4:29**		חצות יום ולילה 11:48 מנחה גדולה 12:18 **שקיעת החמה** 4:59:00	13
כא	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:37 סוף זמן תפילה מג"א 9:35 גר"א 10:06 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:40	**פרשת: שמות** הפטרה: ס. דברי ירמיהו (ירמיה א') א. הבאים ישרש (ישעיה כ"ז) תימנים ובבלים: בן אדם הודע (יחזקאל ט"ז א') צאת השבת **5:36** חזו"א 5:40		חצות יום ולילה 11:49 מנחה גדולה 12:19 **שקיעת החמה** 4:59:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 6:12 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:13	14

פרשת: וארא

תאריך טבת	גדי	עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נדרים	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי ברכות סג - פאה א מ"ב עמוד היומי ח"ב כב: - כה: מ"ב הדף היומי בהלכה
כב	ראשון	5:06	5:24	5:52	6:41:30	6:48:15	8:11	2:49	3:54	4:57:45	5:41	פב	שבת כ ג-ד שמה יא-יג	צ' ד' - ז'
כג	שני	5:06	5:24	5:51	6:41:15	6:48:00	8:11	2:50	3:54	4:58:45	5:42	פג	שבת כ-כא ה-א שמה יד-טז	צ' ח' - ט'
כד	שלישי	5:06	5:24	5:51	6:41:00	6:47:30	8:12	2:51	3:55	4:59:30	5:42	פד	שבת כא ב-ג שמה יז-יט	צ' י' - י"ב
כה	רביעי	5:06	5:24	5:51	6:40:45	6:47:15	8:12	2:51	3:56	5:00:30	5:43	פה	שבת כב א-ב שמו א-ג	צ' י"ג - י"ח
כו	חמישי	5:06	5:24	5:51	6:40:30	6:47:00	8:12	2:52	3:57	5:01:30	5:44	פו	שבת כב ג-ד שמז-ט א-א	צ' י"ט - כ"ב
כז	ששי	5:06	5:24	5:51	6:40:15	6:46:45	8:12	2:53	3:57	5:02:15	5:45	פז	שבת כב ה-ו שמט ב-ד	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:27
כח	שבת	5:05	5:23	5:50	6:40:00	6:46:15	8:12	2:53	3:58	5:03:15	5:46	פח	שבת כג א-ב שמט-נ ה-ב	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:35

שיר השירים: כי יען שיר השירים קדש קדשים ואין כל העולם כולו כדאי כיום שניתן שיר השירים, אין בכל ימי השבוע שעה מקודשת כשעה זו שהאדם פשט בגדי חול וטבל או רחץ פניו ידיו ורגליו והלביש מחלצות ואז ניכר ומתגלה תוספת אור קדושת השבת בגוף האדם, אנה נמצא שעת הכושר כשעה זו שיהא גוף האדם במצב קדושה זו שיהיה ראוי לקרות שיר השירים קדש קדשים (פתח הדביר סי' ר"ס סק"ח).

גשמים: תנא דבי אליהו פי"ח: וכיון שלומד את התורה הרי זה מביא טובה לעולם ויכול הוא לבקש רחמים ולהתפלל לפני הקב"ה ויפקפק את הרקיע ויביא מטר לעולם לכך נאמר ויפק רצון מה'.

שמחה: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה". יאשימנו הכתוב בעבדו השי"ת ולא היתה העבודה בשמחה, לפי שחייב האדם על השמחה בהתעסקו במצוות, והשמחה במעשה המצוה מצוה בפני עצמה, מלבד השכר שיש לו על המצוה יש לו שכר על השמחה (רבינו בחיי דברים כ"ח מ"ז).

שמחה: בני הנביאים היו לפניהם תוף וחליל וכינור ומבקשים הנבואה כדכתיב (מלכים ב' ג' ס"ו) והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'. תפארת הנשמה שתתפאר בתפארת השמחה אשר תשמח באלוקיה ותדבק זיו יראתה להבהיק יקר הודה, ויערב אור חמדתה ליוצרה באהבת תשוקת חשק תאוות עליון, להתעטר עטרת יופי המחשבות הזכות הטהורות, ותהיה נוהמת מגודל עליצותה לידידה ידיד עליון, ותתקשר בקישורי חיבה, ותהיה דורשת וחוקרת אחר המעלות לאור באור החיים, ובעת אשר היא מתרוממת ומתגדלת ומתגלגלת לדעת קדושת יוצרה ומתדבקת באמונתה לבורא יתברך, אז היא מתפשטת בחדוה וגיל ומתרחבת בשמחתה, באותה שעה מתקדשת קדושת קודש הקדשים, ואז מתאווה ונושאת חן לפני מלך מלכי המלכים, ובעת ההיא מתייקרת ומתייפה ומתהדרת בהדרת גאון עוז תוקף הדרתה, ואז העליון יסגלנה להצהיר זיווה, להכניסה בחדרי זוהר ולצוררה בצרור החיים, הרחמן הוא ישימנו מאנשי עבודתו השמחים בו (ספר אורחות צדיקים שער השמחה).

השמחה האמיתית שיהיה לבו של אדם עלז על שהוא זוכה לעבוד לפני אדון יתברך שאין כמוהו, ולעסוק בתורתו ובמצותיו שהם השלימות האמיתי והיקר הנצחי, ואמר שלמה במשל החכמה (שה"ש א') משכני אחריך נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך, כי כל מה שזוכה האדם להיכנס יותר לפנים בחדרי ידיעת גדולתו יתברך יותר תגדל בו השמחה ויהיה לבו שש בקרבו (מסילת ישרים פרק י"ט).

השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת הקל שצוה בהן עבודה גדולה היא. וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר (דברים כ"ח) תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב (רמב"ם סוף הל' סוכה).

זמני הירח: מולד חודש שבט כפי שנהוג להכריז: ר"ח שבט יהיה ביום שני, המולד יהיה בליל ראשון בשעה 11, 56 דקות ו-10 חלקים.

[וסימנו: א' ה' תתרי"ח]. ותרגומו להגרימ"ט בליל ראשון כ"ט טבת בשעה 23.47 בלילה. [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה בליל ראשון בשעה 22.54 בלילה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כב. שפג: פורים של יריעות (פורהאנגן) בפרג, נהגו לקרוא במגילת פור הקלעים לזכר הנס שאירע היום, בוילונות ארמון הנסיך ליכטנשטיין שנמצאו, ושמש בית הכנסת יצא חופשי
תנ: ר' הלל ב"ר נפתלי הירץ אב"ד המבורג, ב' בית הלל על שו"ע
תקפא: ר' אברהם ב"ר גדליה טיקטין, ב' פתח הבית
תרמד: ר' שמואל ב"ר ישראל הלר, רבה של צפת, ב' דרך נשר
תרחצ: ר' שלום בר חנין, רב דנטיפא מרוקו, מנו"כ בשדרות
תשיח: ר' שלום ב"ר מרדכי יוסף משה מוסקוביץ, האדמו"ר משאץ לונדון ב' דעת שלום
תשסב: ר' שלמה ב"ר דוד אלימלך מילר, ב' מלאכת שלמה על מילה ועוד
תשעה: ר' הלל ב"ר מנחם מנדל יוסף זקס, ר"י כנסת הגדולה
תשעה: ר' יחיאל מיכל ב"ר יצחק מיכלוביץ', האדמו"ר מזלוטשוב נתניה

כג. תסה: יום חג והודאה ליהודי לוב ונקרא "פורים אשריף"
תקכה: ר' רפאל יצחק זרחיה ב"ר ישעיה אזולאי, אבי הגחיד"א
תרנט: ר' אברהם ב"ר חיים פאלאג'י, ב' פדה את אברהם ועוד רבים
תשסא: ר' מרדכי ב"ר ישראל גיפטר, ר"י טעלז וב' נתיבות מרדכי
תשסד: ר' שמואל הלוי ב"ר יצחק שולזינגר, ב' עטרות שמואל אב"ד קרית אתא
תשעט: ר' אלעזר מרדכי ב"ר גדליהו אהרן קניג, רב קהי' ברסלב בצפת
תשפ: ר' פסח אליהו ב"ר אברהם צבי פאלק, דומ"צ גייטסהד וב' עוז והדר לבושה

כד. יו"ט במגילת תענית (פ"ה) שניצחו את הצדוקים בדיני ירושה לגי' הגמרא ב"ב קט"ו א, ולגירסת מגילת תענית זה היה בכ"ד אב, ראה מש"כ שם
תעט: ר' נפתלי ב"ר יצחק כ"ץ, ב' סמיכת חכמים
תקעג: ר' שניאור זלמן מלאדי ב"ר ברוך, בעל התניא ושו"ע הרב (1)
תקצז: רעשה ארץ הגליל ונהרגו כמה אלפים מישראל, במיוחד פקד האסון את הערים צפת וטבריה, וראה באורך בהקדמת פאת השולחן לר' ישראל משקלוב
תריב: ר' מאיר ב"ר יהודה ליב אייזנשטט, מהר"מ אש, ב' אמרי אש
תרפו: ר' שמואל ב"ר אברהם בורנשטיין, ב' שם משמואל מסוכטשוב
תשח: ר' אברהם שמואל בנימין ב"ר משה סופר, ב' שו"ת דברי סופר
תשיד: ר' אליהו אליעזר ב"ר ראובן דב דסלר, ב' מכתב מאליהו
תשכו: מ' מרים בת ממה מזרחי, הכובסת, של ר"ש מזויעהל, סגולה לבנים
תשלז: ר' חיים ב"ר משה הגר, האדמו"ר משאץ - ויז'ניץ
תשמז: ר' משה מרדכי ב"ר שמעון נתן נטע בידרמן האדמו"ר מלעלוב (6)
תשמח: ר' משה עקיבא ב"ר אברהם יצחק טוקצ'ינסקי, משגיח דישי' סלבודקה
תשעט: ר' עזריה ב"ר יחיא בסיס, רב העיר ראש העין וב' שו"ת בית העזרי

כה. תרכז-תרפח: נולד ונפטר ר' אליהו מאיר ב"ר ברוך פייבלזון, ב' נצח ישראל
תשמב: ר' שלמה ב"ר מנחם מאזוז, אב"ד ג'רבא וב' כסא שלמה ועוד
תשעא: ר' ישכר ב"ר יעקב, מאיר, ראש ישיבת הנגב
תשעד: ר' אשר זעליג ב"ר ירמיהו הכהן רובינשטיין, ר"י תורת שמחה

כו. תכב: ר' יוסף ב"ר שאול אישקאפה, ב' עבודת משא וראש יוסף
תקעו: ר' אברהם חיים ב"ר גדליה מזלוטשוב, ב' אורח לחיים
תקעז: ר' יעקב משה ב"ר יהודה עייאש, ראשון לציון
תרסא: ר' הלל ב"ר יצחק פינקלר, האדמו"ר מראדושיץ (3)
תשלג: ר' ניסים ב"ר יצחק אנדיבו הכהן, רבה האחרון של דמשק
תשנה: ר' שלום יצחק ב"ר משה עזרא מזרחי ב' שו"ת דברי שלום
תשעג: ר' משה ב"ר חיים ארנסטר חתן האמרי חיים ור"מ מאור חיים
תשעג: ר' שלמה ליב ב"ר משה יצחק ברעוודה ב' איפה שלמה ע"פ הגר"א ועוד
תשעח: ר' יהושע ב"ר רפאל עמרם מאמן, ב' שו"ת עמק יהושע ועוד

כז. תרמט: ר' שמשון ב"ר רפאל הירש מפפד"מ, ב' אגרות צפון, וחורב
תרסג: רבי ברוך ב"ר שמואל מאיר לאבסקי, מח"ס מנחת ברוך ונחלת ברוך (וי"א כ"ח)
תשנח: ר' פנחס ב"ר חיים הירשפרונג, רב ראשי דמונטריאול וב' פרי פנחס

כח. יו"ט במגילת תענית (פ"י): על "דיתיבא כנישתא על דינא (ישבו הסנהדרין על מקומם בדין), מפני שכשהיו צדוקים יושבים בסנהדרין שלהם - ינאי המלך ושלמינין (שלומציון) המלכה יושבת אצלו, ולא היה אחד מישראל יושב עמהם אלא שמעון בן שטח, והיו שואלים תשובות והלכות ולא היו יודעים ראיה מהתורה. א"ל שמעון בן שטח: "כל מי שהוא יודע להביא ראיה מהתורה יהיה ראוי לשבת בסנהדרין וכו'" (ור' שם, כיצד נסתלקו הצדוקים אחד אחד בבושת פנים), ואותו היום שנסתלקה "סנהדרין" של צדוקים, וישבה סנהדרין של ישראל, עשאוהו יו"ט"
תפח: ר' דוד ב"ר פינחס ניטו ב' חלק דן וכוזרי שני
תריח: ר' אברהם ב"ר יצחק ענתבי, אב"ד אר"ץ, וב' יושב אהלים ועוד
תרצ: ר' ישראל ניסן ב"ר משה אריה קופרשטוק, ב' שו"ת עני בן פחמא
תשטו: ר' אליהו מאיר ב"ר יוסף יהודה ליב בלוך, ר"י טעלז - קליבלנד
תשסח: ר' רפאל שמואל ב"ר אריה לייב בירנבוים, ראש ישיבת מיר ארה"ב

טבת תשפ"ג

ינואר (1) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כב	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:35 גר"א 10:06		חצות יום ולילה 11:49 מנחה גדולה 12:19 **שקיעת החמה** 5:00:45	15
כג	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:35 גר"א 10:06	שובבי"ם	חצות יום ולילה 11:49 מנחה גדולה 12:19 **שקיעת החמה** 5:01:45	16
כד	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:35 גר"א 10:07		חצות יום ולילה 11:50 מנחה גדולה 12:20 **שקיעת החמה** 5:02:30	17
כה	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:35 גר"א 10:07		חצות יום ולילה 11:50 מנחה גדולה 12:20 **שקיעת החמה** 5:03:30	18
כו	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07	שובבי"ם	חצות יום ולילה 11:50 מנחה גדולה 12:20 **שקיעת החמה** 5:04:15	19
כז	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07	הדלקת נרות שבת 4:35	חצות יום ולילה 11:51 מנחה גדולה 12:21 **שקיעת החמה** 5:05:15	20
כח	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:37 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:43	שבת מברכין **פרשת: וארא** הפטרה: כה אמר ה' בקבצי (יחזקאל כ"ח) ל"א אב הרחמים ואומרים צדקתך צאת השבת 5:42 חזו"א 5:46	חצות יום ולילה 11:51 מנחה גדולה 12:21 **שקיעת החמה** 5:06:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 6:18 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:19	21

פרשת: בא

תאריך טבת שבט דלי		עמוד השחר א׳ 90 דק׳ במעלו׳ קודם הנץ	עמוד השחר ב׳ 72 דק׳ במע׳ קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק׳ קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים שבמזרח, בלבד, עד 16 ק״מ	סוף זמן ק״ש מג״א לחומרא שעתיים וחצי זמנ׳ לצה״כ 25ד׳	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ׳ קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ׳ קודם השקיעה	שקיעה מאלו מודיעין ע׳ היתה מישור הגראי״מ חשש לכתח׳ לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו״א 40 דק׳ במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נדרים נזיר	משנה והלכה יומית משניות ושו״ע או״ח	דף יומי ירושלמי פאה ב - ח מ״ב עמוד היומי ח״ב כו. - כט. מ״ב הדף היומי בהלכה
כט	ראשון	5:05	5:23	5:50	6:39:30	6:46:00	8:12	2:54	3:59	5:04:15	5:47	פט	שבת כג ג-ד שנ-ב ג-א	צ׳ כ״ג - כ״ד
א	שני	5:05	5:23	5:50	6:39:15	6:45:45	8:12	2:55	4:00	5:05:00	5:47	צ	שבת כג-כד ה-א שנב-ג ב-ב	תשא
ב	שלישי	5:05	5:23	5:50	6:38:45	6:45:15	8:12	2:55	4:01	5:06:00	5:48	צא	שבת כד ב-ג שנג-ד ג-ב	צ״ב א׳ - ב׳
ג	רביעי	5:04	5:22	5:49	6:38:15	6:44:45	8:12	2:56	4:01	5:07:00	5:49	ב	שבת כד ד-ה שנה א-ג	צ״ב ב׳- ג׳
ד	חמישי	5:04	5:22	5:49	6:37:45	6:44:30	8:12	2:56	4:02	5:07:45	5:50	ג	עירובין א א-ב שנה-ו ד-א	צ״ב ד׳ - ז׳
ה	ששי	5:04	5:22	5:48	6:37:15	6:44:00	8:12	2:57	4:03	5:08:45	5:51	ד	עירובין א ג-ד שנז-ז ב-ב	מעה להמנע מסעודה בעיש מ: 2:31
ו	שבת	5:03	5:21	5:48	6:36:45	6:43:30	8:12	2:58	4:04	5:09:45	5:52	ה	עירובין א ה-ו שנח-ח ג-ב	ראוי לאכול סעודה ד׳ עד: 9:38

תענית ער״ח שבט: הנה ער״ח ויוכ״ק הוא ביום ראשון, וראה מש״כ בפר׳ שמות אות ז׳, דדעת החיד״א בא״ח וכה״ח דאם המולד בער״ח קודם חצות היום מתענים ביום שלפניו, [כי רוב היום יש בו הארת ר״ח ואינו מן הראוי להתענות בו. כה״ח], והנה חודש שבט השנה מולדו בליל מוצש״ק שהוא לפני חצות היום דיום א׳, ולפי״ז יש להקדים התענית. אלא שלכאורה יש להקדימו ליום ה׳ (כאמור שם באות ה׳) והוא בכ״ו טבת, ולא מסתבר להקדים תענית ער״ח כל כך, וצ״ע.

חדש שבט: בחדש שבט יתאמץ יותר להיות אוהב שלום ורודף שלום ומשים שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו יותר מכל השנה, ויזהר ביותר לכבד ללומד תורה ולהחזיק ברכים כושלות ושלא להיות הולך רכיל ומנע רגלך לרוץ לרעה בחודש הזה בזהירות יותר משאר ימות השנה (ר׳ חיים פאלאג׳ במועד לכל חי ל׳ ב׳).

שובבי״ם בר״ח, וכן ט״ו בשבט שובבי״ם: עי׳ שערי תשובה (סי׳ תרפ״ה אות ב׳) שדן על ר״ח או ט״ו בשבט שארעו ביום ב׳ דשובבי״ם (כהשנה) אם ללוותו ולפרוער, או שנדחה לגמרי, עיי״ש באורך.

ה׳ שבט: בזמן שביהמ״ק קיים היום היו זורעים שעורים לקצירת העומר (70 יום קודם הפסח), מנחות פ״ה א׳ ותוס׳ ב״מ ק״ר ב׳ ד״ה וקיימא, ועי׳ רש״ש תענית ה׳ א׳. [ובדק״ס הגי׳ שם קודם הפסח שלשים יום].

ה׳ שבט: תענית צדיקים, ראה במדור דברי הימים, וכתב הכף החיים (סי׳ תק״פ ס״ק כ״ד) בשם ר׳ חיים פאלאג׳: בימים של מיתת הצדיקים שיש בהם וידוי, צריך להתוודות בנוסח הוידוי שיאמר באות ג׳ גרמנו מיתת הצדיקים, או באות ט׳ בוידוי - טפלנו שקר ומרמה וגרמנו מיתת הצדיקים, מטעם שכתבו המקובלים ז״ל כי בדיבור שקר גורם מיתת הצדיק, ע״ש.

אכילה קודם עה״ש: כתב המ״ב בסימן פ״ט ס״ק כ״ז: בתוך החצי שעה קודם עלות השחר אסור להתחיל לאכול, ודווקא אם אוכל יותר מכביצת דהוי דרך קבע, או לשתות בכשיעור זה, אבל בפחות מזה מותר עד עלות השחר, וע״ש דעת האריז״ל בזה.

לימוד בשבת: בשו״ע (ר״צ ס״ב): אחר סעודת שחרית קובעים מדרש לקרות בנביאים ולדרוש בדברי אגדה ואסור לקבוע סעודה באותה שעה. וז״ל אאמו״ר הגנ״י בספרו פרי טוב סימן כ״א: הגאון רבינו יוסף חיים זצ״ל בספרו בן איש חי שנה שניה (בדרשה לפרשת שמות) כה כתב: "אמרו רז״ל לא ניתנו שבתות לישראל אלא לעסוק בהם בתורה, והיינו כי ישראל יש בהם כח לבנות בנין רוחני ועליון על ידי עסק התורה, ולכן נקראו בנאים וכדרשתם על הפסוק וכל בניך לימודי ה׳ ורב שלום בניך, וזה הבנין שבונים אותו על ידי עסק התורה הוא נעשה בחלק העולם הבא, ולכן בשבת שהוא מעין עולם הבא כמו שאמרו רז״ל צריך להרבות בו בעסק התורה, כי אז יצליחו בו יותר בבנין הרוחני, ולכן כתבו המקובלים ז״ל שגדול הפועל הנעשה מעסק התורה ביום שבת, אלף פעמים יותר מן הנעשה מעסק התורה של ימות החול", ועש״ש, ועוד חידוש נפלא מצאתי בספר שפת אמת על התורה (פרשת כי תשא תרס״ב דק״ז ע״ג): "התורה שלמדים בשבת - אין בה שכחה", והוא פלא, [וי״ל דלזה רמז הפייט "יום שבתון אין לשכוח"], ועיין בדברות קדשו של רבינו החפץ חיים זצ״ל בספרו המופלא שם עולם ח״א (פרק ה׳) שהאריך בגודל החיוב לעסוק בתורה בשבת.

זמני הירח: ג׳ מהמולד - ליל חמישי. ניתן לברך עד שעה 21:19 בערב שאז יעלה הירח.
ז׳ מהמולד - מוצאי שבת קודש משעה 23.48 בלילה. ניתן לברך עד שעה 24:27 בלילה שאז יעלה הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כט. תקנה: יום חג והודאה ליהודי לוב ונקרא "פורים ברֶגל״
תרנ: ר׳ נתן ב״ר מרדכי אדלר, [השני, מלונדון], ב׳ נתינה לגר
תרנח: ר׳ משה יהושע יהודה ליב ב״ר בנימין דיסקין ב׳ שו״ת מהרי״ל דיסקין עתר: ר׳ רחמיאל ישראל יצחק ב״ר יחיאל דאנציגר מאלכסנדר, ישמח ישראל
תרעט: ר׳ משה ב״ר ראובן אסרוסי, לוב, ב׳ ורשב משה
תשכב: ר׳ אריה לייב ב״ר אברהם משה מאלין, ר״מ בית התלמוד, וב׳ חיד׳ רבי א״ל
תשלה: ר׳ שמחה זלמן ב״ר מנחם יעקב זלזניק, ר״י עץ חיים, ב׳ דרע יעקב ועוד
תשמט: ר׳ מאיר ב״ר בן ציון הלוי חדש, משגיח דחברון עטרת ישראל ואור אלחנן
תשסז: ר׳ יצחק ב״ר כדורי דיבה [זאב] כדורי, זקן המקובלים

א. ב׳ תפס: "יהי׳ בארבעים שנה, בעשתי עשר חדש באחד לחדש, והאיל משה באר את התורה" והחל לומר את ספר "משנה תורה" (דברים) לישראל עד יום מותו ז׳ באדר
תקעב: ר׳ נתן נטע ב״ר אברהם סנגבריים מחלם ב׳ נטע שעשועים
תרלט: ר׳ משה ב״ר יוסף שיק, ב׳ שו״ת מהר״ם שיק
תרנד: ר׳ נפתלי הירץ ב״ר נתן קלאצקין, אב״ד שימבורג ב׳ אילה שלוחה
תשה: ר׳ משה אריה, ב״ר יצחק רוזנברג הי״ד, ב׳ שערי משה
תשלא: ר׳ משה יחיאל הלוי ב״ר אברהם שלמה מאח״רוב, ב׳ אש דת ובאר משה
תשנז: ר׳ אברהם יהודה ב״ר יעקב פרבשטיין, ר״י חברון
תשסב: ר׳ בנימין ב״ר אריה מרדכי ליב רבינוביץ׳, חבר בד״ץ העדה״ח

ב. יו״ט במגילת תענית (פי״א) שמת ינאי המלך, ששמחה היא לפני הקב״ה כשהרשעים מסתלקים מהעולם, (שינאי הרג החכמים)
תקס: ר׳ משולם זוסיא (זושא) ב״ר אליעזר לימפן מאניפולי ב׳ מגרת זהב
תשל: ר׳ ישראל חיים ב״ר בנימין קפלן, ר״י בית מדרש עליון אדה״ב
תשלד: ר׳ יוסף ב״ר חיים משאש, רב וראב״ד חיפה ב׳ אוצר המכתבים
תשנח: ר׳ מנצור ב״ר יעקב בן שמעון, ב׳ שמן המאור עה״ת
תשעד: ר׳ אפרים ב״ר אברהם ברוך גרינבלט ב׳ שו״ת רבבות אפרים

ג. שנא: ר׳ יוסף ב״ר מרדכי גרשון כץ, ב׳ שו״ת שארית יוסף
תקסא: ר׳ מיכאל ב״ר שמואל זנוויל בכרך, ראב״ד פראג וב׳ ערוגת הבושם
תרכה: ר׳ משה יהודה ליב יהושע ב״ר בנימין ביינוש דילברברג, ב׳ זית רענן
תרצו: ר׳ יוסף ב״ר מנחם קאליש, האדמו״ר מאמשינוב (3)
תשא: ר׳ משה ב״ר חיים הלוי סאלאוויציץ, ב׳ חידושי הגר״מ הלוי
תשמא: ר׳ שמואל דוד ב״ר שלום שאול הכהן מונק ב׳ פאת ושיח שדך
תשעג: ר׳ יעקב יעשיה ב״ר ברוך יהודה בלוי רב פאג״ר וב׳ פתחי חרשן ועוד
תשעט: ר׳ יצחק יחיאל ב״ר חיים יוסף יעקובובין, רב העיר הרצליה
תשעט: ר׳ שמואל דוד ב״ר נתן יחזקאל מרזל, רו״מ נתיב בינה

ד. תקסז: ר׳ משה יהודה ליב ב״ר יעקב מסאסוב
תקע: ר׳ אברהם ב״ר אלכסנדר כץ מקאליסק, מגו״מ בטבריה, ב׳ חסד לאברהם
תרצב: ר׳ רחמים [רחמן] מלמד ב״ר חיים הכהן, רב יהודי פרס בי״ם וב׳ כיסא רחמים
תרצט: ר׳ עזרא ב״ר יוסף עבאדי שעיר, דיין ורב בארם צובה
תשכז: ר׳ יחיאל יעקב ב״ר משה ויינברג, ב׳ שרידי אש
תשלח: ר׳ מנחם מנדל שלמה ב״ר משה טויב מקאלוב, ב׳ חקל תפוחין
תשדמ: ר׳ ישראל ב״ר מסעוד (ב״ר יעקב) אבוחצירא, בבא סאלי

ה. היום תענית צדיקים על שמתו הזקנים (בני לוי או אלדד ומידד, במדבר רבה ג׳ ה׳) שהיו בימי יהושע [על שהתעצלו בהספד על פטירת יהושע ורגש עליהם הר געש להורגם] (שו״ע תק״פ ב׳), ואמנם במ״ב (סק״ד) הביא ממג״א דבמגילת תענית גוסיון בח׳ בשבט, אבל כבר הכריע הא״ר שהעיקר בה׳ ושכ״ג בה״ג כלבו וטור
תריב: ר׳ בנימין מרדכי ב״ר אפרים נבון ב׳ בני בנימן
תרכט: הראשון לציון ר׳ חיים דוד ב״ר רפאל יוסף חזן, ב׳ נדיב לב
תרסה: ר׳ יהודה אריה ליב ב״ר אברהם מרדכי אלתר מגור, השפת אמת
תרע: ר׳ חיים יעשיה(ן) ב״ר שמעון זאב הכהן האלברסברג, ב׳ מסגת השלחן על קש״ע
תשמ: ר׳ שלמה זלמן ב״ר ישראל חיים פרידמן, ב׳ זבחי שלמה

ו. תקמז: ר׳ חיים ב״ר מנחם נחום צאנזר מברודי, ב׳ נאדר בקודש ועוד
תר: ר׳ יצחק מקאליש ב״ר אהרן אריה ליב מפרמישלן
תרלט: ר׳ רפאל יום טוב ליפפן ב״ר ישראל הילפרין, ב׳ עונג יום טוב
תרסח: ר׳ יעקב ב״ר שלמה סוכרי, ב׳ יורו משפטיך ליעקב
תרפד: ר׳ חיים צבי ב״ר חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים מסיגעט, ב׳ עצי חיים
תשלט: ר׳ דוד יצחק אייזיק ב״ר ברוך פינחס רבינוביץ׳ מסקאליע, ב׳ לבנת הספיר
תשמג: ר׳ דוד ב״ר יעקב חיים, נכד הבן איש חי ורב בבגדאד
תשעב: ר׳ שמעון ב״ר אליעזר בבאי, ראש מוסדות תפארת למשה נתניה
תשעו: ר׳ יוסף ב״ר יהושע זליג דיסקין, מר״ר תפארת ציון
תשעח: ר׳ ניסים ב״ר שלמה מוראל, ב׳ מנחת עני ורו״מ כרם שלמה קרית גת
תשפא: ר׳ דן מרדכי ב״ר יוסף הכהן, זקן רבני תוניס וב׳ דברי מרדכי

טבת - שבט תשפ"ג

ינואר (1) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כט	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07	ערב ראש חודש יום כפור קטן ל"א תחנון במנחה		חצות יום ולילה 11:51 מנחה גדולה 12:21 **שקיעת החמה** 5:07:00	22
א	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07	**ראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח		חצות יום ולילה 11:52 מנחה גדולה 12:22 **שקיעת החמה** 5:08:00	23
ב	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07			חצות יום ולילה 11:52 מנחה גדולה 12:22 **שקיעת החמה** 5:09:00	24
ג	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07			חצות יום ולילה 11:52 מנחה גדולה 12:22 **שקיעת החמה** 5:09:45	25
ד	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07	שובבי"ם		חצות יום ולילה 11:52 מנחה גדולה 12:22 **שקיעת החמה** 5:10:45	26
ה	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07	הדלקת נרות שבת 4:42		חצות יום ולילה 11:52 מנחה גדולה 12:22 **שקיעת החמה** 5:11:45	27
ו	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:14 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:37 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:46	**פרשת: בא** **הפטרה: הדבר אשר** (ירמיה מ"ו) תימנים ובבלים: בעת ההיא, משא מצרים (ישעיה י"ח ז')	**צאת השבת** 5:48 חזו"א 5:52	חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:12:30 צאת השבת לר"ת (שוות) 6:25 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:24	28

פרשת: בשלח

תאריך שבט דלי		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נזיר	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי פאה ט - טו מ"ב עמוד היומי ח"ב כט: - לב: מ"ב הדף היומי בהלכה
ז	ראשון	5:03	5:21	5:47	6:36:15	6:43:00	8:12	2:58	4:04	5:10:45	5:53	ו	עירובין א ז-ח שנח ג-ה	צ"ב ח' צ"ג
ח	שני	5:02	5:20	5:47	6:35:45	6:42:30	8:12	2:59	4:05	5:11:30	5:53	ז	עירובין א ט-י שנח ו-ח	צ"ד א' - ב'
ט	שלישי	5:02	5:20	5:46	6:35:00	6:42:00	8:12	3:00	4:06	5:12:30	5:54	ח	עירובין ב א-ב שנח ט-יא	צ"ד ג' - ח'
י	רביעי	5:02	5:19	5:46	6:34:30	6:41:30	8:11	3:00	4:07	5:13:30	5:55	ט	עירובין ב ג-ד שנח יב-יד	צ"ד ט' צ"ה א' - ג'
יא	חמישי	5:01	5:19	5:45	6:33:45	6:41:00	8:11	3:01	4:08	5:14:15	5:56	י	עירובין ב ה-ו שנט-ס א-ב	צ"ה ד' צ"ו א'
יב	ששי	5:00	5:18	5:45	6:33:00	6:40:30	8:11	3:01	4:08	5:15:15	5:57	יא	עירובין ג א-ב שס-א ג-ב	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:34
יג	שבת	5:00	5:18	5:44	6:32:30	6:40:00	8:11	3:02	4:09	5:16:15	5:58	יב	עירובין ג ג-ד שסב א-ג	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:41

יום שלישי דפרשת בשלח, פרשת המן: כתב השו"ע (א' ה') טוב לומר פרשת המן. וכתב המ"ב (סקי"ג) איתא בירושלמי ברכות כל האומר פרשת המן מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו. והוא כדי שיאמין שכל מזונותיו באין בהשגחה פרטית וכדכתיב המרבה לא העדיף והממעיט לא החסיר להורות שאין ריבוי ההשתדלות מועיל מאומה ואין די באמירה אלא שיתבונן מה שהוא אומר ויכיר נפלאות ה'. וסגולה לפרנסה לקרוא פרשת המן שנים מקרא ואחד תרגום ביום שלישי פרשת בשלח (רמ"מ מרימנוב) [א"ה. לא נמצא לזה שום מקור בכתב].

פרנסה: כתב היערות דבש, (דרוש ראשון): "עיקר חטאים שבישראל הוא לחוסר פרנסה ואלו היה להם פרנסה לא סרים מדרך הישר כלל וכלל... כי בזו תליא כל עבודת ישראל לה' ואם יהיה להם פרנסה יעבדו את ה' בכל לבב".

שבת שירה: כתב מג"א (שכ"ד סק"ז) וכ"פ מ"ב (סקל"א): יש נוהגין לתת חיטין בשבת שירה לפני העופות, ואינו נכון שהרי אין מזונותן עליך. ואחרונים רבים כתבו לתרץ המנהג ומהם בהגבלות שונות עי' בארוכה בקובץ בית אהרן וישראל - ע"ה. גם נהגו בכל ארצות אשכנז לאכול חיטין בשבת זו זכר למן שנפל מן השמים, עיי"ש בהרחבה.

עיקר התיקון בתשוקה להשי"ת: כתב בעל הלשם (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף א'): הנה כל פעולותינו בתיקון הבירורים הראוים להאצילות הנה אינו ע"י שום פעולה מעשיית וגופניית אלא רק ע"י הרצון והתשוקה לבד, כי כל רצון ותשוקה אשר יש מאתנו אל הקב"ה במעשה כל מצוה ומצוה וכן בעבודת התפילה ולימוד התורה כאשר נעשים בלב ונפש ורצון ותשוקה אליו ית"ש הנה אותו הרצון והתשוקה הוא עולה באצילות עצמו, והוא הרצון הפשוט בלי שום מחשבה כלל אלא רק תשוקה לבד.

הערה חשובה:

בזמני הלוח (מלבד הנץ והשקיעה) **מופיעים סימנים אלו:**

בשבתוב 9:46 הזמן בתוך חצי דקה קודמת, מ: 9:45:30

בשבתוב 9:46 הזמן בתוך חצי דקה הבאה, עד: 9:46:30

נא לשים לב, ולא לחבות לסוף הדקה

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

40

ז. תקעד: ר' דוד ב"ר שלמה בידרמן, האדמו"ר מלעלוב (1)
תרצ: ר' נתן דוד ב"ר יצחק יעקב רבינוביץ' מפארציווא, ב' ואלו הדברים שנאמרו לדוד
תרנו: ר' ירוחם יהודה ליב ב"ר שלמה זלמן פרלמן, הגדול ממינסק, ב' אור גדול
תשכז: ר' מרדכי דוד ב"ר ברוך לוין ב' דרכי דוד, ר"י עץ חיים
תשנה: ר' לוי סעדיה ב"ר יעקב נחמני, ב' וענתה השירה הזאת
תשנו: ר' דוד ב"ר ישכר דב פרנקל, תלמיד החזו"א והגרי"ז

ח. תקצ: ר' יצחק ב"ר בנימין טייב, ב' ערך השלחן וס' הזכרון ויזרע יצחק
תריז: ר' יצחק ב"ר פריגה גואיטה, ב' שדה יצחק
תרעב: ר' אליקים געציל ב"ר יעקב דוד לוויטאן, ב' מחזה עינים
תשב: ר' אריה ב"ר זאב פומרנצ'יק, ב' עמק ברכה ותורת זרעים
תשכ: ר' יוסף ב"ר כמוס ג'יעאן, ראב"ד בנגאזי לוב
תשפ: ר' חגי נפתלי ב"ר יוסף איזירר, אב"ד רחובות וביה"ד הגדול י-ם

ט. קלו: ר' ניסים ב"ר ראובן גירונדי, ב' חידושי הר"ן
תסג או תפ: ר' שלום (שלם) ב"ר יוסף שבזי, מרבני ומשוררי תימן ב' חמדת ימים
תקמד: ר' אליהו ב"ר משה ישראל, ב' קול אליהו, עוגת אליהו ועוד
תקפו: ר' רפאל ישעיה ב"ר חיים יוסף דוד אזולאי, ב' תפארת משה
תרכו: ר' יהוסף ב"ר מנחם שווארץ, ב' דברי יוסף
תרלח: ר' שמעון ב"ר אברהם אהרן דייטש, ב' אמרי שפר ורו"כ שומרי החומות
תרם: הראשון לציון ר' אברהם ב"ר יעקב אשכנזי, ב' שמרו משפט
תרעז: ר' נתנאל ב"ר משה חבובה, ראב"ד בדמשק וב' קרבן נתנאל
תשטז: ר' ישעי' זאב ב"ר פנחס מרדכי וינוגרד ב' שערי זיו ור"מ בעץ חיים
תשנג: ר' נחום אבא ב"ר אהרן זאב גרוסברד
תשעו: ר' רפאל ב"ר חיים ליב הלוי שמואלביץ, ר"י מיר
תשעח: ר' שלמה זלמן ב"ר ישראל אולמן, רב דמשכנות יעקב ב"ב

י. שכה: ר' מאיר ב"ר יצחק קצנלבוגן, ב' שו"ת [מהר"ם] פאדווה
תקלז: ר' שלום ב"ר יצחק מזרחי דְיָדִיעַ שרעבי "הרש"ש"
תקעג: ר' שלמה ב"ר אברהם פלאם, המגיד מלוצק, ב' דברת שלמה
תשי: ר' יוסף יצחק ב"ר שלום דובער שניאורסון, האדמו"ר הריי"צ מחב"ד (6)
תשיב: ר' יצחק אייזיק ב"ר יוסף חיים שר, ר"י סלבודקא וב' לקט שיחות מוסר
תשיט: ר' רחמים חי חויתא ב"ר חנינא הכהן, מוהרח"ך, ראב"ד ג'רבא ומושב ברכיה, ב' מנחת כהן ושמחת כהן ועוד
תשמא: ר' יוסף צבי ב"ר יעקב יהודה סלנט, ב' באר יוסף עה"ת
תשעה: ר' אברהם דוד ב"ר שלמה צבי אטיק, ר"י באר שלמה

יא. תשסא: ר' יוסף ב"ר שמואל דוד כהן מח"ס ספר התשובה וס' דברי יוסף
תשסט: ר' ישראל נח ב"ר יצחק מתתיהו וינברג, ר"י אש התורה

יב. ה' כה: ר' עובדיה ב"ר אברהם, נכד הרמב"ם
שצא: ר' חיים ב"ר יצחק כפוסי, רבה של מצרים וב' באור החיים
ר' מנחם ב"ר שמעון מרדכי בכר, ב' דברי מנחם
תרפו: ר' מאיר ב"ר דוד אטלס, אב"ד סלנט וחמיהם של האחיעזר ור"א וסרמן
תשסו: ר' שבתי ב"ר בן ציון אטון, ראש ישיבת ראשית חכמה
תשעא: ר' דוד ב"ר יוסף מלול, אב"ד ירוחם
תשעה: ר' שלום בן ציון ב"ר שמואל פלמן, ב' שלמי תודה

יג. תט: ר' מאיר ב"ר אברהם די בוטון, ב' שו"ת מהר"ם די בוטון ובן הלח"מ
תקע: ר' מרדכי יפה ב"ר נח, האדמו"ר מלעכוויטש
תרנג: ר' אליעזר ב"ר שמואל לנדא, ב' דמשק אליעזר על ביאור הגר"א
תשה: ר' יששכר שלמה ב"ר יצחק טייכטל הי"ד ב' משנה שכיר ואם הבנים שמחה
תשז: ר' בן ציון אברהם ב"ר יהושע צבי מיכל שפירא, ממקובלי בית א-ל
תשלט: ר' ברוך ב"ר זלמן סורוצקין, ר"י טלז קליבלנד, ונולד היום בתרע"ז

שבט תשפ"ג

ינואר - פברואר (1-2) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ז	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07			חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:13:30	29
ח	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07	שובבי"ם		חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:14:30	30
ט	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07			חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:15:15	31
י	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07			חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:16:15	1
יא	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:27 גר"א 9:13 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07	שובבי"ם		חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:17:15	2
יב	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:27 גר"א 9:13 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:07		הדלקת נרות שבת 4:48	חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:18:00	3
יג	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:27 גר"א 9:13 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:36 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 גר"א 10:06 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:48	שבת שירה	**פרשת: בשלח** הפטרה: ותשר דבורה (שופטים ה') א. מתחילין ודבורה אשה (שם ד') צאת השבת 5:54 חזו"א 5:58	חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:19:00 צאת השבת לר"ת (שוות) 6:31 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:30	4

פרשת: יתרו

תאריך		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ 25ד' דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה נאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראי"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נזיר	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי פאה טז - כב מ"ב עמוד היומי ח"ב לג - לו. מ"ב הדף היומי בהלכה
שבט	דלי													
יד	ראשון	4:59	5:17	5:44	6:31:30	6:39:15	8:11	3:02	4:10	5:17:00	5:58	יג	עירובין ג ה-ו שבת ד-ו	צ"ז ב' - ה'
טו	שני	4:59	5:16	5:43	6:30:45	6:38:30	8:10	3:03	4:10	5:18:00	5:59	יד	עירובין ג ז-ח שבת ז-ט	צ"ח
טז	שלישי	4:58	5:16	5:42	6:30:00	6:38:00	8:10	3:04	4:11	5:18:45	6:00	טו	עירובין ג-ד ט-א שבת י-יב	צ"ט
יז	רביעי	4:57	5:15	5:41	6:29:15	6:37:15	8:10	3:04	4:12	5:19:45	6:01	טז	עירובין ד ב-ג שבת א-ג	ק' ק"א א' - ב'
יח	חמישי	4:57	5:14	5:41	6:28:30	6:36:30	8:10	3:05	4:13	5:20:30	6:02	יז	עירובין ד ד-ה שבת ד-ו	ק"א ג' - ד'
יט	ששי	4:56	5:14	5:40	6:27:30	6:35:45	8:09	3:05	4:13	5:21:30	6:03	יח	עירובין ד ו-ז שבת ז-ט	מעה להמנע מסעודה בעיש מ: 2:38
כ	שבת	4:55	5:13	5:39	6:26:45	6:35:00	8:09	3:06	4:14	5:22:15	6:03	יט	עירובין ד ח-ט שבת י-יב	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:43

ט"ו בשבט: נהגו שלא ליפול על פניהם בט"ו בשבט (שו"ע קל"א ס"ו), וכתב בביאור הגר"א: בט"ו בשבט שהוא ר"ה לאילנות, וכמו בכל הד' ראשי שנים שהן יום טוב.

ט"ו בשבט: ראש השנה לאילן (ר"ה פ"א מ"א). ונוהגים האשכנזים להרבות במיני פירות של אילנות לכבוד שמו של יום, תיקון יששכר הובא במג"א ובמ"ב (קל"א סקל"א), וכן יש נוהגין בספרד, ויש שעושין לימוד באותו הלילה, דהיינו שלומדים משנה או זוהר המדבר בענין אותו הפרי ואחר כך מברכין עליו, ויש ספר מסודר על זה הנקרא ספר "פרי עץ הדר" (כה"ח קל"א צ"ז). ומהדרים באכילת פירות ארץ ישראל ומפירות שא"י נשתבחה בהם, לקיים מה שנאמר (ירמיה ל"א כ') "הציבי לך ציונים", שהיום הוא ר"ה לאילן לגבי תרו"מ, שאין תורמין ומעשרין משנה זו לחברתה, וכן לשביעית [למאן דאמר שפירות שיחנטו מר"ה דשמינית עד ט"ו בשבט דשנה שמינית חלה עליהם קדושת שביעית], ולערלה, ולביכורים. וראה במ"ב (רכ"ה סקט"ז) שכתב שאין מברכין על האתרוג שהחיינו.

ט"ו בשבט: "ביום ט"ו בשבט למדתי הלכות מעשר מספר הרמב"ם ובמסכת ר"ה י"ד ע"ב והלאה, וחזרתי לחדש דבר מה - כערכי, ויהא חשוב כקיום המצוה במעשר אילן, והתפללתי לה' שיזכני באותה המצווה בפועל ממש מה"ת. ומאז נראה לי שמה שהראשונים קבעו יום זה ליום טוב, שלא לומר בו תחנון, הוא להזכירנו מצות הפרשת מעשר אילנות וכו'" (הג' אדר"ת בנפש דוד הנהגה ט"ו).

שנים מקרא של עשרת הדברות: את "עשרת הדברות" קורא היחיד בטעם התחתון, והנוהגים לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום פסוק בפסוק, אין להם לקרוא פעמיים ולתרגם כל דברה לחוד, אע"פ שהיא פרשה בפני עצמה, אלא יש להם להקפיד על הפסוקים.

קריאת התורה של עשרת הדברות: יש קוראים את "עשרת הדברות" בטעם העליון לפי שהקריאה היא בציבור, וכן מנהג הספרדים והחסידים, וכן נהג החזון איש (דינים והנהגות פי"ב אות ת'), ויש קוראים בטעם התחתון וכן נהגו רוב האשכנזים, (וכ"כ החזקוני בפרשה), וכ"כ הרימ"ט בלוח לארץ ישראל, ולשון הבה"ל סו"ס תצ"ד: ובפרשת יתרו ובפרשת ואתחנן קורין אף בצבור בטעם התחתון, ויש נוהגין לקרות בציבור לעולם בטעם העליון רק היחיד הקורא לעצמו קורא בתחתון.

בגנות המחלוקת: אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת המכלה הגוף והנפש והממון ומה נשאר עוד. ראיתי לבנים השחירו, ופחות נפתחו, ומשפחות נספחו, ושרים הוסרו מגדולתם, ועירות גדולות נתערערו, וקיבוצים נפרדו, וחסידים נפסדו, ואנשי אמונה אבדו, ונכבדים נקלו ונתבזו, בסיבת המחלוקת. נביאים נבאו, וחכמים חכמו, ופילוסופים חפשו, ויספו לספר רעת המחלוקת ולא הגיעו לתכליתה. לכן שנאו אותו ונוסו מפניו והתרחקו מכל אוהביו וגואליו ורעיו. וגם אל כל שאר בשרכם אוהב מדינים התנכרו ורחקו קרבתם, פן תספו בכל חטאתם (אגרת המוסר המיוחסת להרמב"ם לבנו רבי אברהם).

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה - ליל שני ט"ו בשבט עד שעה 18.11 להגרימ"ט, ט"ו מהמולד ליל שני עד שעה 23.13 [שיטות נוספות מחמירות יותר בסוף הזמן ומקילות יותר בט"ו מהמולד - ראה בטבלה בסוף הלוח], ולהמ"ב יברך בדיעבד עד ט"ו מהמולד, ולכה"ח ספק ברכות להקל ויקדש ללא ברכה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

יד. תקטז: ר' יעקב יהושע ב"ר צבי הירש פאלק ב' פני יהושע
תרנד: ר' יחיאל ב"ר שרגא פייבל דנציגר, הרבי הזקן מאלכסנדר
תרעב: ר' יצחק ב"ר יעקב אבוחצירא הי"ד, ב' הפיוט אעופה אשכונה
תרפט: ר' אריה ליבוש ב"ר יוסף זכריה מנחם ליפשיץ מאפטא, ב' ישמח צדיק
תשלא: ר' דוד ב"ר מנחם בן ציון שפירא, ב' שו"ת בני ציון ועוד
תשסה: ר' דניאל ב"ר נפתלי הירצקא פריש ב' מתוק מדבש על הזוה"ק

טו. תקסט: ר' אברהם אבלי הכהן (חריף) ב"ר יחיאל מיכל טרויבע, אב"ד קאליש
תקפג: ר' חיים מרדכי ב"ר מנחם מאניש מרגליות מח"ס שערי תשובה על השו"ע
תרז: ר' יהודה ב"ר משה אלבאז, אב"ד צפרו וב' שבות יהודה
תרסג: ר' שלמה יהושע דוד ב"ר יעקב אריה גוטרמן, האדמו"ר מראדזימין (2)
תרפה: ר' רפאל שלמה ב"ר מאיר לאניאדו ר"י פורת יוסף וב' עטרת וחיי שלמה
תשכז: ר' ברוך ב"ר אברהם אריה קונשטט, ראש ומייסד ישיבת קול תורה
תשמז: ר' אברהם ב"ר יחזקאל שרגא ווינפלד, ב' לב אברהם
תשסד: ר' ינון ב"ר חיים חורי, מרבני ישי' כסא רחמים
תשפ: ר' צבי ב"ר דב כהן, ב' כ-50 ספרי הלכה, ורב ביהכ"נ אהל אברהם ב"ב

טז. תקכ: ר' יונה ב"ר חנן נבון, ב' נחפה בכסף
תקנ: ר' משה ב"ר שמואל גינז, אבי הרעק"א
תקנח: ר' יששכר בער ב"ר שמשון חסיד בלוך, ב' בינת יששכר
תרעא: ר' שלום מרדכי ב"ר משה הכהן שבדרון, המהרש"ם מברז'ן
תרפ: ר' אברהם שלמה ב"ר משה מרדכי ביידרמן, האדמו"ר מלעלוב

יז. קפ: פורים סרגוסה, קוראים מגילת נס שנצלו מזממם המלך
תרטז: ר' יחזקאל ב"ר צבי הירש טאוב, האדמו"ר מקוזמיר וב' נחמד מזהב
תרכח: ר' חיים ב"ר יעקב פאלאג'י, חיבר כ-80 חיבורים
תרנז: ר' דוד ב"ר יעקב וועקנין, ראב"ד טבריה וב' וידבר דוד
תשעה: ר' אליעזר שלמה ב"ר מנחם זאב שיק, ב' אשר בנחל, יבניאל

יח. תקפד: ר' ישראל יונה ב"ר יוסף הלוי לנדא, ב' מעון הברכות ועוד
תריג: ר' אריה ליב ב"ר מנחם זונדל שפירא קובנר, ר' ליבלה קובנר, אב"ד קובנה
תרפא: ר' צבי הירש ב"ר חיים מיכל לווינסון, חתן הח"ח ומר"י ראדין
תשנ: ר' בנימין ביינוש ב"ר אליעזר יהודה פינקל ראש ישיבת מיר
תשפ: ר' חזקיהו אלכסנדר סנדר יצחק ב"ר חיים אריה ארלענגער, ב' תורת העבודה ותשובה
תשפא: ר' משולם דוד ב"ר יצחק זאב הלוי סאלאוויצ'יק, ב' חידושי רבינו משולם דוד הלוי
תשפא: ר' יצחק אריה ב"ר דב שיינר, ר"י קמנץ

יט. תרסה: מו"ז ר' יצחק ברוך ב"ר אליהו, אביו של מו"ז ב' כף החיים
תרעו: ר' שמואל ב"ר יחיאל מיכל אהרן וינברג, ב' דברי שמואל מסלונים
תרץ: ר' שמעון ב"ר יהודה גרינפלד מסמיהלי, ב' שו"ת מהרש"ג
תרצו: ר' אלימלך מנחם מנדל ב"ר דב בעריש לנדא, האדמו"ר מסטריקוב (1)
תשעו: ר' חיים ישראל הלוי ב"ר בערל בעלסקי, ר"י תורה ודעת

כ. ב' קצח - שכא: נולד ונפטר אשר בן יעקב אבינו וזלפה ע"ה בן קכ"ג שנים
תשכט: רבי עובדיה ב"ר שלום הדאיה, ב' שו"ת ישכיל עבדי

שבט תשפ"ג

פברואר (2) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יד	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:27 סוף זמן ק"ש גר"א 9:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 סוף זמן תפילה גר"א 10:06	ל"א תחנון במנחה סוף זמן ברכת הלבנה - ראה בלוח העליון	חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:19:45	5
טו	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:26 סוף זמן ק"ש גר"א 9:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:36 סוף זמן תפילה גר"א 10:06	**ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות** ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח	חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:20:45	6
טז	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:26 סוף זמן ק"ש גר"א 9:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:35 סוף זמן תפילה גר"א 10:06		חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:21:45	7
יז	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:26 סוף זמן ק"ש גר"א 9:11 סוף זמן תפילה מג"א 9:35 סוף זמן תפילה גר"א 10:06		חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:22:30	8
יח	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:25 סוף זמן ק"ש גר"א 9:11 סוף זמן תפילה מג"א 9:35 סוף זמן תפילה גר"א 10:05	שובבי"ם	חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:23:30	9
יט	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:25 סוף זמן ק"ש גר"א 9:11 סוף זמן תפילה מג"א 9:35 סוף זמן תפילה גר"א 10:05	**הדלקת נרות שבת** **4:54**	חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:24:15	10
כ	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:25 סוף זמן ק"ש גר"א 9:10 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:34 סוף זמן תפילה מג"א 9:35 סוף זמן תפילה גר"א 10:05 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:49	**פרשת: יתרו** **הפטרה: בשנת מות** (ישעיה ו') **צאת השבת** **6:00** חזו"א 6:03	חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:25:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 6:37 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:36	11

פרשת: משפטים

תאריך שבט דלי		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נזיר	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי פאה כג - כט מ"ב עמוד היומי ח"ב לו: - לט: מ"ב הדף היומי בהלכה
כא	ראשון	4:54	5:12	5:38	6:25:45	6:34:00	8:08	3:06	4:15	5:23:15	6:04	כ	עירובין ד י-יא שסג יג-טו	ק"ב א' - ג'
כב	שני	4:54	5:11	5:38	6:25:00	6:33:00	8:08	3:07	4:15	5:24:00	6:05	כא	עירובין ה א-ב שסג טז-יח	ק"ב ד' - ה' ק"ג
כג	שלישי	4:53	5:10	5:37	6:24:00	6:32:00	8:08	3:07	4:16	5:25:00	6:06	כב	עירובין ה ג-ד שסג יט-כא	ק"ד א' - ד'
כד	רביעי	4:52	5:10	5:36	6:23:00	6:31:00	8:07	3:08	4:17	5:25:45	6:07	כג	עירובין ה ה-ו שסג כב-כד	ק"ד ה' - ו'
כה	חמישי	4:51	5:09	5:35	6:22:00	6:30:15	8:07	3:08	4:17	5:26:45	6:07	כד	עירובין ה ז-ח שסג כה-כז	ק"ד ז' - ח' ק"ה ק"ו א'
כו	ששי	4:50	5:08	5:34	6:21:15	6:29:15	8:06	3:09	4:18	5:27:30	6:08	כה	עירובין ה-ו ט-א שסג כח-ל	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:41
כז	שבת	4:49	5:07	5:33	6:20:15	6:28:30	8:06	3:09	4:19	5:28:15	6:09	כו	עירובין ו ב-ג שסג לא-לג	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:45

פרשת שקלים: בזמן שביהמ"ק היה קיים היו מכריזין מר"ח אדר ואילך שעל הציבור להביא מחצית השקל לביהמ"ק עבור קרבנות ציבור (תמידין ומוספין). חז"ל תקנו להזכיר זאת ע"י הקריאה בפרשת שקלים בשבת שלפני ר"ח אדר, ובא"ר (תרפ"ה כ"א) הביא ראשונים הסוברים שכל הד' פרשיות דאורייתא. [וכתב המ"ב (תרפ"ה סק"ב): ואנו משלמין פרים שפתינו בקריאת פרשה זו. ודבריו צ"ב דגם בזמן ביהמ"ק היו קוראים וגם נותנים, ומקורו מהלבוש שכתב בלשון אחרת (פנחס יפלל פורים עמ' צ')].

פרשת שקלים: "בפרשת שקלים ראוי ללמוד משניות של מסכת שקלים, ובפ' פרה מסכת פרה, וקידוש החדש בפ' החדש, וכן מסכת פסחים בפסח ומס' יו"ט וחגיגה ומו"ק, וכן בכל זמן וזמן המסכתות השייכות, בט' באב מסכת תענית, ובי"ד אייר פסח שני. והטעם לזה ע"פ מה דאיתא בסנהדרין (ק"א א') כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם שנאמר ודבר בעתו מה טוב, וכן במס' סופרים (פי"ח ה"א) כל המזכיר פסוק בעונתו מעלה עליו כאילו בונה מזבח חדש ומקריב עליו קרבן (של"ה, כה"ח תכ"ט ו').

שנים מקרא בד' פרשיות: כתב הרמ"א (רפ"ה ס"ז): "א"צ לקרות ההפטרות ומ"מ נהגו לקרות ההפטרה" [היינו אחר קריאת שנים מקרא]. וכתב המ"ב (בס"ק י"ט): "טעם המנהג שמא יקראוהו למחר למפטיר ויהיה בקי ורגיל בה וכו'". וכ"כ בסק"כ: "ובד' פרשיות יקרא הפטרה דד' פרשיות". ובכה"ח (סקל"ו) הביא מהחיד"א ומהבא"ח ועוד, לקרוא ההפטרה של השבוע דמה ענין ד' פרשיות הללו ודכוותיהו לענין חיוב הפרשה שמו"ת ומה גם שאין אנו קוראים ביום ו' הפרשיות הללו כדי שנקרא ג"כ ההפטרות שלהם, ודי לנו במה שנהגו הפטרת השבוע ולא נוסיף עוד על המנהג וכו', וכן עמא דבר, עכ"ל.

זמני הירח: מולד חודש אדר כפי שנהוג להכריז: **ר"ח אדר יהיה ביום שלישי וביום רביעי, המולד יהיה ביום שני בשעה 12, 40 דקות ו-11 חלקים.**
[וסימנו: ב' י"ח תשל"א]. ותרגומו להגרימ"ט ביום שני כ"ט שבט בשעה 12.33 בצהרים, [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה ביום שני בשעה 9.07 בבוקר.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כא. תמט: ר' משה ב"ר יהונתן גאלנטי, הרב המג"ן הראשל"צ
תקכא: ר' יהודה ב"ר אפרים נבון מח"ס קרית מלך רב
תרכח: ר' יצחק ב"ר מרדכי מנשכיז, ב' תולדות יצחק וזכרון טוב
תרנד: ר יעקב ב"ר אליעזר ווידנפלד, ב' כוכב מיעקב
תשמב: ר' יחיאל יהושע ב"ר ירחמיאל צבי רבינוביץ' מביאלא, ב' חלקת יהושע
תשמו: ר' יהושע העשיל ב"ר מרדכי דוד ברים, ר"י תפארת ישראל רוז'ין

כב. בין ג' תכו לג' תלח: **יו"ט במגילת תענית (פי"א) נקבע על שמת גסקלגס ובטלו גזירותיו. שמעון הצדיק שמע בת קול מבית קדש הקדשים: בטילת עבידתא דאמר סנאה לאיתאה להיכלא,** וע"ע סוטה ל"ג א'
תק: ר' יעקב ב"ר בנינמין הכהן פופרש כ"ץ, ב' שו"ת שב יעקב
תריא: ר' שמעון ב"ר דוד אופנהיים, ראב"ד בודפשט, וב' עמוד השחר ועוד
תריט: ר' מנחם מנדל ב"ר יהודה לייבוש מורגנשטרן, השרף מקוצק (1)
תרמח: ר' יהודה ליב ב"ר שלמה איגר, ב' תורת אמת ואמרי אמת
תרס: ר' יהודה לייבוש ב"ר יונה לנדא, ב' יד יהודה על שו"ע יו"ד
תשלז: ר' יחיא ב"ר יחיא בסיס, ראב"ד רדאע בתימן
תשנג: ר' יהודה זאב ב"ר משה יצחק סג"ל, ר"י מנצ'סטר
תשמה: ר' יעקב מנחם מנדל ב"ר יהושע זאב דייטש, ב' חמדה גנוזה
תשעד: ר' יעקב יצחק ב"ר אברהם צבי גלינסקי, מגיד מישרים, ר"י נובהרדוק חדרה
תשפא: ר' ציון ב"ר סאלח כהן (זנגי), ר"מ ישיבת פורת יוסף קטמון

כג. היום תענית צדיקים על שבו נתקבצו כל ישראל למלחמה בבני שבט בנימין על ענין פילגש בגבעה (שופטים י"ט כ"א, שו"ע או"ח תק"פ ב'), ויש מוסיפים על פסל מיכה ועי' פדר"א פל"ח, ובתקופה מאוחרת, בשנת ד' תק"ט, גולגלה חובה ליום חייב ותרעש בקעת כנרות
תרנד: ר' יהושע ב"ר שלום רוקח, מוהר"י מבעלזא (2)
תרעו: ר' יעקב חיים ישראל רפאל ב"ר יצחק אלפייה, ב' ריח ליצחק
תרץ: ר' יצחק חי ב"ר גבריאל בוכובזה ראב"ד טריפולי, ב' לחם לפי הטף
תרצד: ר' משה ב"ר מאיר קליערס גאב"ד טבריה, ב' תורת הארץ
תשכב: ר' חזקיה ב"ר קטן קטנוף, ב' מדרש חזקיה

כד. ג' תי: היום בשנת ב' לדריוש נתנבא זכריה: עד מתי אתה לא תרחם את ירושלם ואת ערי יהודה אשר זעמתה וגו', לכן כה אמר ה' שבתי לירושלים ברחמים, ביתי יבנה בה וגו' וקו ינטה על ירושלים (זכריה א' י"ב - ט"ז)
תכ: ר' שאול ב"ר יוסף הלוי מורטירה, ר"י עץ חיים באמסטרדם וב' גבעת שאול

כה. תצ: ר' יחיאל מיכל ב"ר עוזיאל מוזס מלוגמא, ב' נזר הקדש על מד"ר
תקסז: ר' מאיר ב"ר יהודה ליב פוזנר, ב' בית מאיר
תרמג: ר' ישראל ב"ר זאב ליפקין סלנטר, ב' אור ישראל ומייסד תנועת המוסר
תרצז: ר' אהרן ב"ר יוסף כהן, חתן הח"ח וב' עבודת הקרבנות גאב"ד דמיכיילישאק
תשי: ר' מרדכי ב"ר אליהו פוגרמנסקי, ב"ב
תשכד: ר' חיים חייקל זאב ב"ר ראובן מילצקי, ר"י חיי עולם
תשלג: ר' עוזיאל משה ב"ר חיים אברהם יצחק רוטשטיין, ב' נחלת משה
תשסה: ר' זרח אפרים ב"ר שלמה זלמן זלזניק, בעל אורח אפרים
תשעד: ר' יצחק ב"ר קלמן לנדא, ר"מ ישיבת חברון
תשפא: ר' חיים מאיר ב"ר שמואל הלוי וואזנר, ב' שו"ת מחשבת הלוי

כו. תכז: ר' דוד ב"ר שמואל הלוי מאוסטראה בעל טורי זהב, הט"ז
תש: ר' שאול ב"ר אלעזר בראך מקאשוי, בעל שאול שאל ועוד
תשי"ז: ר' יהודה ליב ב"ר טוביה גפן, רב דקרית אתא
תשלה: ר' יצחק ב"ר חי בוחניק מג'רבא, ב' ויאמר יצחק ובני חי
תשמו: ר' יעקב ב"ר משה יהודה ליב לנדא, אב"ד ב"ב
תשן: ר' אפרים נחום ב"ר בנציון בורודיאנסקי, ב' בנין אפרים
תשנה: ר' יעקב ב"ר שמואל שניידמן, מייסד ישי' תפא"צ וב' גוילין ניצולין

כז. תצז: ר' אלכסנדר סנדר ב"ר אפרים זלמן, ב' תבואות שור מזולקוב
תקצז: ר' אלעזר ב"ר אריה ליב לעוו, ב' שמן רוקח
תרעט: ר' יוסף זונדל ב"ר חיים הוטנר מאיישישוק, ב' ביכורי יוסף ועוד
תשד: ר' חיים ב"ר אברהם בירדוגו, ר"י עץ חיים מקנס
תשכט: ר' אהרן יוסף ב"ר צבי הירש לוריא, ב' עבודת פנים ושיר האמונה והביטחון
תשמב: ר' מרדכי זאב ב"ר שמחה שמואל שולמן, ראש ישיבת סלבודקא
תשעז: ר' יעקב ב"ר צבי יהודה אדלשטיין, ב' בעקבי התלמוד ורב דרמת השרון

שבט תשפ"ג

פברואר (2) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כא	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:24 גר"א 9:10 סוף זמן תפילה מג"א 9:34 גר"א 10:04			חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:26:00	12
כב	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:24 גר"א 9:09 סוף זמן תפילה מג"א 9:34 גר"א 10:04	שובבי"ם		חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:27:00	13
כג	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:24 גר"א 9:09 סוף זמן תפילה מג"א 9:34 גר"א 10:04			חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:27:45	14
כד	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:23 גר"א 9:08 סוף זמן תפילה מג"א 9:33 גר"א 10:04			חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:28:30	15
כה	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:23 גר"א 9:08 סוף זמן תפילה מג"א 9:33 גר"א 10:03	שובבי"ם		חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:29:30	16
כו	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:22 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:33 גר"א 10:03		הדלקת נרות שבת 5:00	חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:30:15	17
כז	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:22 גר"א 9:07 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:30 סוף זמן תפילה מג"א 9:32 גר"א 10:02 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:50	**פרשת שקלים** שבת מברכין	**פרשת: משפטים** **הפטרה: א. מתחילין: בן שבע** **ס. ויכרות יהודע** (מלכים ב, י"א) מוציאין ב' ס"ת וקוראים בספר ב' בפ' כי תשא (שמות ל' י"א), וספ' כופלים ח"ק, ול"א אה"ר ואומרים צדקתך	**צאת השבת** 6:05 חזו"א 6:09	חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:31:00 צאת השבת לר"ת (שוות) 6:43 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:41	18

פרשת: תרומה

תאריך שבט אדר דגים		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נזיר	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי פאה ל - לו מ"ב עמוד היומי ח"ב מ. - מג. מ"ב הדף היומי בהלכה
כח	ראשון	4:49	5:06	5:32	6:19:00	6:27:30	8:05	3:09	4:19	5:29:15	6:10	כז	עירובין ו ד-ה שסג לד-לו	ק"ו ב'
כט	שני	4:48	5:05	5:31	6:18:15	6:26:30	8:05	3:10	4:20	5:30:00	6:10	כח	עירובין ו ו-ז שסד א-ג	ק"ז א' - ב'
ל	שלישי	4:47	5:04	5:30	6:17:00	6:25:45	8:04	3:10	4:21	5:30:45	6:11	כט	עירובין ו ח-ט שסד-ה ד-א	ק"ז ג' - ד' ק"ח א'
א	רביעי	4:46	5:03	5:29	6:16:00	6:25:00	8:04	3:11	4:21	5:31:45	6:12	ל	עירובין ו-ז י-א שסה ב-ד	ק"ח ב' - ד'
ב	חמישי	4:45	5:02	5:28	6:15:00	6:24:00	8:03	3:11	4:22	5:32:30	6:13	לא	עירובין ז ב-ג שסה ה-ז	ק"ח ה' - ח'
ג	ששי	4:44	5:01	5:27	6:14:00	6:23:00	8:03	3:12	4:22	5:33:15	6:14	לב	עירובין ז ד-ה שסה-ו ח-ב	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:43
ד	שבת	4:43	5:00	5:26	6:13:00	6:21:45	8:02	3:12	4:23	5:34:00	6:14	לג	עירובין ז ו-ז שסו ג-ה	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:46

ער"ח אדר: כתב בספר תהלה לדויד על תהילים (לר' אברהם חי מוסאפיה): אני הצעיר מצאתי בספר כ"י וז"ל: קבלתי פה אל פה משני מאורות הגדולים הרב מר קשישא כמוהר"ר אליהו הכהן ז"ל והרב המופלא כמוהר"ר חיים אבואלעפיא ז"ל שהם קבלו מתלמידי מוהר"ח ויטאל ז"ל להתענות ביום המשמרה (הוא ער"ח) של ר"ח אדר, **ולקרות בו כל התהלים כולו והוא סגולה נפלאה לנשמה**, וקבלתי מהם על זה ענינים נוראים עכ"ל.

א' אדר: משנכנס אדר מרבים בשמחה (ימי ניסים היו לישראל, פורים ופסח - רש"י), ומי שיש לו דין עם גוי ישמט הימנו ככל שיוכל עד אדר (תענית כ"ט ע"ב). וכשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה, והיא הערה שראוי להתפלל ולהודות לקל בכל עת ובכל זמן כפי הנאות למה שארע באותו זמן (מאירי).

ובספר המכתם (תענית שם): ההרבות בשמחה האמורות במשך אדר, לא נאמר להרבות מאכלים ומשתאות, אבל [לשמח] לב העניים והאביונים, ובכללה כל שמחת מצוה.

וצריך להתבונן הרבה בזה, ולהרבות את השמחה מדרגות רבות כי ע"י התחדשות השמחה בכל דרגה תגדל הכרת הטוב ותתרבינה הנדיבות והאהבה, ומתחילים כבר בר"ח, לגודל ההכנה הנדרשת, וממשיכים בעבודה זו מיום ליום (מכתב מאליהו ב' עמ' 125).

והנה ממתי בדיוק מרבים בשמחה: מהש"ך (בחתימת הספר תקפו כהן סו"ס ק"ל) מוכח דמרבים בשמחה מא' דר"ח, ודעת הבא"ח בספרו אדרת אליהו (סו"פ משפטים) שהשמחה של חודש אדר צריכה להתחיל משעת המולד, ואפילו אם נכנס המולד בחודש שבט עיי"ש, וכן משמע מהפמ"ג (תקנ"א סק"ב). אמנם בספר דרך שיחה פרשת מקץ כתב: אמר הרב [הגרח"ק זצ"ל] שמסתבר כי מרבים בשמחה מיום ב' של ר"ח כי יום א' של ר"ח אינו חודש אדר עדיין. עכ"ל. ואם כי דברי סברא הם צ"ע מהמקורות הנ"ל.

עוד שם בדרך שיחה: שאלה. "משנכנס אדר מרבים בשמחה" במה מבטאים את ההלכה (מלבד עצת חז"ל שהוא זמן מסוגל לדון עם העכו"ם). תשובה. אם יש לו סיום או שמחה יראה שיעשנה בחודש אדר, ואם אין לו שמחה ישתה קצת יין בכניסת החודש. אבא [הסטייפלר] זצ"ל נהג כל ראש חודש לשתות מעט יין ובר"ח אדר הוסיף קצת יותר מכל ר"ח.

זמני הירח: ג' מהמולד - ליל ששי. ניתן לברך עד שעה 21:09 בלילה שאז ייעלם הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

46

כח. יום טוב ב"מגילת תענית" (ספי"א), על שלוקח אנטיוכוס מירושלם, מפני שהיה מצר לישראל ובא להחריב את ירושלם ולהשמיד את כל היהודים, ולא היו ישראל יכולים לצאת ולבוא ביום אלא בלילה, ושמע שמועות רעות והלך לו ונפל במקומו. כן יאבדו כל אויביך ה'. אמן
תרפ: ר' עזרא ב"ר אליהו הכהן טראב מסלתון, ראב"ד דמשק וב' מילי דעזרא
תרצו: ר' מנחם נחום ב"ר יוחנן טברסקי, האדמו"ר מרחמסטריווקה
תשלט: ר' מרדכי ב"ר גדליה משה גולדמן, האדמו"ר מזוויעהל, יקרא דמלכא
תשעב: ר' ניסים ב"ר מיימון פרץ ר"י בית אל ב"ב למקובלים
תשעט: ר' נתן דוד ב"ר יצחק אייזיק רוזנבוים, האדמו"ר מזוטשקא (2)

כט. רסט: ר' יהודה ב"ר אליעזר הלוי מינץ, ב' שו"ת מהר"י מינץ
תקצט: ר' בנימין ב"ר משה אריה שרייבר מגריידיץ, ב' אם לבינה
תרסד: ר' חנניה יום טוב ליפא ב"ר יקותיאל יהודה טייטלבוים ב' קדושת יום טוב
תרפג: רבי שלמה זלמן סנדר ב"ר יעקב כהנא שפירא ב' חידושי הגרז"ס
תרפה: ר' יצחק ירוחם ב"ר משה יהושע יהודה ליב דיסקין
תרפז: ר' נתן צבי ב"ר משה פינקל, הסבא מסלבודקא ב' אור הצפון
תשסא: ר' יוסף דוד ב"ר משה דוב ויסברג ב' אוצר הברית
תשעה: ר' אלחנן חונא ב"ר דוד הלפרין, אב"ד ראדומישלא, וב' שדה אלחנן
תשעט: ר' זבולון ב"ר אברהם משה המבורגר, ב' שערי זבול ועוד

ל. תקסט: ר' ראובן ב"ר יעקב חיים הלוי הורוויץ, ב' דודאים בשדה
תקפז: ר' מנחם מנדל ב"ר ברוך בנדט משקלוב, תלמיד הגר"א, מנחם ציון
תרצד: ר' יהודה ירוחם פישל ב"ר אריא צבי פערלא, ב' פי' ספר המצוות לרס"ג
תשכא: ר' צדקה ב"ר משה חוצין, מחכמי בבל וב' מקיץ נרדמים
תשלד: ר' זאב וולף ב"ר נתן נטע לייטר ב' שו"ת בית דוד, מתורתן של ראשונים
תשפ: ר' יצחק אייזיק ב"ר ישכר בער רוזנבוים, האדמו"ר מקליוולנד (ורעננה)

הערה: בחודש אדר כשמופיע (א) פי' אדר א', (ב) פי' אדר ב', (?) שנה מעוברת אך לא ידוע איזה אדר, כשלא מופיע כלום היה בשנה פשוטה

א. ג' שמא: יחזקאל הנביא נושא קינה על פרעה מלך מצרים: ופרשתי עליך את רשתי וגו' בתתי את ארץ מצרים שממה ונשמה וגו' (יחזקאל לב)
ד' תתקכד/תתקכז (א): רבנו אברהם ב"ר מאיר אבן עזרא
תד (א): התוי"ט קובע יום זה ליו"ט לכל זרעו ע"ש שביום זה חזר לרבנות בקרקא, ראה ה' תמוז
תז (א): ר' עזריה פיג'ו ב"ר אפרים ב' גידולי תרומה ובינה לעיתים
תכג (א): ר' שבתי ב"ר מאיר הכהן כ"ץ ב' שפתי כהן, הש"ך
תס: ר' שמואל ב"ר יוסף [אורגלר], ב' עולת שבת ועולת תמיד
תקג: נעקה"ש ר' עמנואל חי ב"ר אברהם ריקי ב' משנת חסידים והון עשיר
תרסו: ר' ברוך מגארליץ ב"ר ר' חיים מצאנז
תרסח (א): ר' יחזקאל עזרא ב"ר רחמים, ב' עצי היע"ר וכנסת יחזקאל
תשיז (א): ר' יוסף צבי ב"ר שמעון קאליש מסקרנביץ, רבה של בני ברק
תשסד: ר' ברוך ב"ר גרשון חנוך רוזנברג, ראש ישיבת סלבודקה

ב. תכב: ר' מאיר ב"ר יהודה ליב כ"ץ פאפרש, ב' דרך צדיקים
תקסב (א): ר' יום טוב ב"ר ישראל יעקב אלגאזי, קדושת יו"ט ושמחת יו"ט
תקעג (א): ר' אהרן (ארון) אריה לייב ב"ר מאיר מפרמישליאן (2)
תריא (ב): ר' בנימין זאב וולף ב"ר אלעזר לעוו, ב' שערי תורה
תשא: ר' יעקב יחזקיה ב"ר משה גרינוואלד, ב' ויגד יעקב מפאפא
תשכד: ר' אברהם ב"ר אהרן אריה קלמנוביץ, ר"י מיר בארה"ב
תשלז: ר' ישראל ב"ר אברהם מרדכי אלתר מגור, הבית ישראל
תשמא (א): ר' יוסף דב ב"ר יצחק זאב הלוי סאלאווייציק, ראש ישיבת בריסק
תשנה (ב): ר' בן ציון ב"ר פינחס הכהן רבין, רב עדת הבוכרים בא"י
תשנז (א): ר' משה זאב ב"ר אהרן שמואל הלוי פלדמן, ר"י אמרי אמת
תשסה (ב): ר' שמחה בונים ב"ר אליעזר יהודה ולדנברג, רב דשכ' עזרת תורה
תשעה: ר' לוי ב"ר גמליאל הכהן רבינוביץ', ב' מעדני השולחן

ג. ג' תיג: סוף בנין בית המקדש השני הושלם היום, עזרא ו' ט"ו
שעב (ב): ר' מרדכי ב"ר אברהם יפה, בעל הלבושים
תצא (א): ר' אליהו ב"ר יהודה ליב פערקאן מפולדא, מהר"א פולדא לירו'
תקכא (א): ר' אליעזר ב"ר שמואל די אבילה, מרבני רבאט, וב' באר מים חיים ועוד
תרסה (א): ר' אליהו דוד ב"ר בנימין רבינוביץ' תאומים, האדר"ת, ראב"ד י-ם
תשיד (א): זקני ר' יעקב ב"ר יוסף מונסה, מגדולי חכמי מקובלי ירושלים

ד. ד' רסה: רב אחאי בר רב הונא, מרבנן סבוראי
תקנא (ב): ר' ליב שרה'ס ב"ר יוסף, תלמיד הבעש"ט
תרכז (ב): ר' חיים יוסף ב"ר יהודה אריה גוטליב, ב' טיב גיטין וקידושין
תרנז (א): ר' שרגא צבי ב"ר זאב וולף טננבוים, ב' נטע שורק
תרע (א): ר' אליעזר ב"ר אברהם שמואל גורדון, ר"י טעלז, תשובות ר' אליעזר
תרעה: ר' דוד ב"ר שמואל פרידמאן מקרלין ב' שאילת דוד
תשכד: ר' מכלוף ב"ר אברהם פדידה, דיין בתאפילאלת וב' כתם פז
תשנז (ב): ר' מרדכי ליב ב"ר משה מן, ר"י בית הלל ב"ב, ב' דברי מרדכי
תשעו (ב): ר' יחזקאל אליהו ב"ר יהושע הורוביץ מדז'יקוב, ב' רמזי הפלאות
תשפב: ר' יצחק אייזיק ב"ר מנחם אשר ברטלר, ב' בית יצחק ומר"י איתרי

שבט - אדר תשפ"ג

פברואר (2) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כח	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:21 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:32 גר"א 10:02			חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:32:00	19
כט	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:21 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:32 גר"א 10:02	ערב ראש חודש ויום כפור קטן ל"א תחנון במנחה		חצות יום ולילה 11:54 מנחה גדולה 12:24 **שקיעת החמה** 5:32:45	20
ל	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:20 גר"א 9:05 סוף זמן תפילה מג"א 9:31 גר"א 10:01	**א' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח		חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:33:30	21
א	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:20 גר"א 9:04 סוף זמן תפילה מג"א 9:31 גר"א 10:01	**ב' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח		חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:34:30	22
ב	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:19 גר"א 9:04 סוף זמן תפילה מג"א 9:30 גר"א 10:00			חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:35:15	23
ג	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:18 גר"א 9:03 סוף זמן תפילה מג"א 9:30 גר"א 10:00	הדלקת נרות שבת **5:06**		חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:36:00	24
ד	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:18 גר"א 9:03 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:27 סוף זמן תפילה מג"א 9:30 גר"א 9:59 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:50	**פרשת: תרומה** הפטרה: וה' נתן חכמה (מלכים א, ה') **צאת השבת** **6:11**	חזו"א 6:14	חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:36:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 6:49 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:46	25

פרשת: תצוה

תאריך אדר דגים		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ 25ד דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נזיר	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי פאה לז - דמאי ו מ"ב עמוד היומי ח"ב מג: - מו: מ"ב הדף היומי בהלכה
ה	ראשון	4:42	4:59	5:25	6:11:45	6:20:45	8:02	3:12	4:24	5:34:45	6:15	לד	עירובין ז ח-ט שסו ו-ח	ק"ח ט' - י'
ו	שני	4:40	4:58	5:24	6:10:45	6:19:30	8:01	3:13	4:24	5:35:45	6:16	לה	עירובין ז י-יא שסו ט-יא	ק"ח י"א - י"ב
ז	שלישי	4:39	4:57	5:23	6:09:45	6:18:30	8:00	3:13	4:25	5:36:30	6:17	לו	עירובין ח א-ב שסו יב-יד	ק"ט א'
ח	רביעי	4:38	4:56	5:22	6:08:30	6:17:30	8:00	3:14	4:25	5:37:15	6:17	לז	עירובין ח ג-ד שסו-ח טו-א	ק"ט א' - ג'
ט	חמישי	4:37	4:55	5:21	6:07:30	6:16:15	7:59	3:14	4:26	5:38:00	6:18	לח	עירובין ח ה-ו שסח ב-ד	ק"י א' - ג'
י	ששי	4:36	4:54	5:20	6:06:15	6:15:00	7:58	3:14	4:26	5:38:45	6:19	לט	עירובין ח ז-ח שסח-ע ה-א	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:45
יא	שבת	4:35	4:52	5:18	6:05:00	6:13:45	7:58	3:15	4:27	5:39:30	6:19	מ	עירובין ח ט-י שע ב-ד	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:47

ט' אדר: תענית צדיקים על שביום זה נחלקו בית שמאי ובית הלל (שו"ע תק"פ ס"ב), והיה היום קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל (שבת י"ז א' ובירושלמי), לפי שבעטו בהלל שהיה נשיא ועניו, ובאו לידי סכנת נפשות (ובמג"ת כת"י מינכן שנהרגו 3000 תלמידים), ולפי שנעשתה התורה כשתי תורות ורבתה מחלוקת בישראל. ראה "לוח דבר בעתו" בארוכה.

קיימא לן מצוות צריכות כוונה דהיינו שיכוין שבא לקיים מצוות הבורא שציוה לעשות כך וכך, ואם לא כיון אינו יוצא ידי חובה (עי' שו"ע סימן ס' ס"ד).

פרשת זכור: חז"ל תקנו לקרוא בשבת זו את פרשת מחית עמלק כדי לזכור מעשה עמלק, וסמכוה לפורים כדי להסמיך מחייתו למעשה המן שהיה מזרעו, וכדי להקדים זכירת מעשה עמלק למחיתו, וכדכתיב והימים האלה נזכרים ונעשים (מ"ב תרפ"ה סק"א). קריאת פרשה זו מן התורה וחז"ל הגבילו את זמן קריאתה לשבת זו, וצריך לכוון לצאת ידי"ח מצוות קריאת פרשה זו מה"ת, בה נצטווינו לזכור מעשיו הרעים של עמלק, כדי שלא ישכח הדבר מליבנו ולא תחלש האיבה כלפיו. וכדר' ז"ל זכור בפה לא תשכח בלב. וכתב המ"ב (תרפ"ה סקט"ז): כתיב בתורה זכור את אשר עשה וגו' אשר קרך בדרך ויזנב בך וגו' תמחה וגו' והכונה שלא לשכוח מה שעשה לנו עמלק ונספר זה לבנינו ולדורותינו לומר להם כך עשה לנו הרשע ולכך נצטוינו למחות את שמו כמו שכתב הרמב"ן בביאורו (דברים כ"ה י"ז).

פרשת זכור: כל ששמע עיקר ענין זכירת עמלק יצא ידי חובתו (הליכות שלמה מועדים י"ח ב'). ולכתחילה להמג"א צריך לזכור שנלחם בנו (ולכן סגי בפרשת ויבוא עמלק), ולערוך השלחן (תרפ"ה ס"ה) צריך גם לזכור שנצטוינו למחות זכרו, ולהמ"ב (תרפ"ה סקט"ז) "שלא לשכוח מה שעשה לנו עמלק... ולכך נצטוינו למחות את שמו". ובכה"ח (סי' ס' אות ד') וציפורן שמיר (סימן א') וסידורי הספרדים משמע שדי בזכירת מעשה עמלק הרשע. ועי' למו"א שליט"א בספרו יד סופר ח"ב סימן א'.

פרשת זכור: כתב הג"ר צדוק הכהן מלובלין בספרו פוקד עקרים (אות ה'): אמרו בראש השנה (ח'.) אימת לבשו כרים הצאן, באדר, מתעברות באדר, וישראל נמשלו לצאן ואז הוא זמן ריבוים, וכך קבלתי כי בחודש זה מסוגל מטעם זה לפיקוד עקרים ועקרות, והיינו לפי שחודש זה מיוחד למחיית עמלק וכל מניעת הולדה שנמצא בזרע ישראל הוא רק מקטרוג עמלק שחותך מילותיהם וכו' המקטרג נגד קדושת הברית שבזרע ישראל שממנו נמשך הריבוי וההולדה, וכו'. וכן קבלתי **שבפרשת זכור שהוא זמן מחיית עמלק, שכנסת ישראל קורין אז אותה פרשה, הוא עת רצון להתפלל על בנים,** כי במחיית זרע עמלק בא ריבוי בזרע ישראל, והוא על דרך (פסחים מ"ב:) אמלאה החרבה דכשחרבה זו מלאה זו, ועל דרך (תהלים ע"ה י"א) וכל קרני רשעים אגדע על ידי זה ואז תרוממנה קרנות צדיק.

מכאן שייך לשבוע הבא:

י"ב אדר: בתרין עשר ביה יום טוריינוס (טיריון). שתפס את לולינוס ואת פפוס אחיו בלודקייא אמר אם מעמיו של חנניה מישאל ועזריה אתם יבא אלקיכם ויציל אתכם מידי כדרך שהציל לחנניה מישאל ועזריה מיד נבוכדנצר. אמרו לו חנניה מישאל ועזריה צדיקים כשרים היו ונבוכדנצר מלך הגון היה וראוי ליעשות נס על ידו אבל אתה מלך רשע אתה ואין ראוי ליעשות נס על ידך, ואנו חייבין מיתה ואם אין אתה הורגנו הרבה הורגים יש למקום הרבה דובים הרבה אריות הרבה נחשים הרבה עקרבים שיפגעו בנו, ואם אתה הורגנו עתיד הקדוש ברוך הוא לתבוע דמנו מידך. אמרו לא נסע משם עד שבאת עליו דיופלי של רומי ופצעו את מוחו בגזירין ובבקעות (מגילת תענית פי"ב ותענית י"ח ב').

י"ג אדר: ג' תר, בתלת עשר ביה יום ניקנור. אמרו ניקנור פולמרכוס של מלכי יון היה עובר לאלכסנדריאה בכל יום ויום והיה מניף ידו כנגד ירושלם וכנגד בית המקדש ומחרף ומגדף ומנאץ ואומר מתי תפול בידי ואהרסנה, וכשתקפה יד בית חשמונאי ירדו לתוך חילותיו והיו הורגין עד שהגיעו לקרובין שלו וחתכו את ראשם וקצצו את בהונות ידיהם ורגליהם וחתכו את ראשו וקצצו את אבריו ותלאום כנגד בית המקדש, אמרו פה שדבר בגאוה ויד שהניפה כנגד יהודה וירושלם ועל בית המקדש נקמה זו תעשה בהם, יום שעשו כן עשו אותו יום טוב (מגילת תענית ותענית שם).

זמני הירח: ז' מהמולד - ליל שלישי. ניתן לברך עד שעה 1:18 בלילה שאז ייעלם הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

48

ה. תקפג: ר' זאב וולף ב"ר נפתלי צבי מטשארני־אוסטראה, תלמיד הבעש"ט
תרא: ר' אברהם ב"ר אנוש הלוי בינג אב"ד וירצבורג
תרכד (?): ר' שמואל אברהם אבא ב"ר משה שפירא מסלאוויטא
תרלה (א): ר' אברהם ב"ר רפאל לנדא, האדמו"ר מטשכנוב
תשלא: ר' מרדכי שלמה ב"ר יצחק פרידמן, האדמו"ר מבויאן (4)
תשמ: ר' משה יהושע ב"ר לוי יצחק לאנדא, מגדולי תל' החזו"א ב' ישועת משה

ו. תרעו (?): ר' נפתלי ב"ר שלמה אמסטרדם, תלמיד הגרי"ס
תרצה (א): ר' חנוך צבי ב"ר פנחס הכהן לוין, גאב"ד בנדין
תשב: ר' שמעון בצלאל ב"ר מאיר צבי ניימאן הי"ד, ב' פנינים יקרים ועוד
תשלו (א): ר' אברהם אליהו ב"ר מיכאל מוקוטובסקי (כי טוב), ב' ספר התודעה
תשנט: ר' דוד ב"ר שלום פוברסקי, ראש ישיבת פוניבז' ב' ישועת דוד
תשעו (ב): ר' רפאל יעקב שמואל ב"ר יצחק אייזיק שינלזון, ב' שערי הלכה

ז. ב' תפט: תענית צדיקים בשו"ע (תק"פ ס"ב) על פטירת משה רבינו ע"ה בן עמרם ויוכבד, נולד ביום זה בשנת ב' שס"ט ונפטר בשנת ב' תפ"ט, ובמג"א (שם בשם ילקו"ש יהושע) איתא שי"א שנפטר בז' שבט. [ובשנה מעוברת סוגיין דעלמא להתענות בראשון (מ"ב)]
לאוקמי גירסא, ידבק עצמו ומחשבתו במרע"ה (חתם סופר בתורת משה פר' תצוה)
תקפא: ר' יצחק אייזיק ב"ר יחזקאל טאוב מקאליב, מייסד שולשלת קאליב (1)
תשד: ר' אלטר יחזקאל אליהו ב"ר יהושע הורוביץ הי"ד מדזי'קוב
תשכט: ר' ישראל יצחק ב"ר נתנאל הלוי רייזמן, אב"ד קהיל' החסידים בי־ם
תשנה: ר' חיים יעקב ב"ר ישראל אלעזר גולדוויכט, ר"י כרם ביבנה וב' אסופת מערכות
תשנו: ר' יעקב ב"ר רפאל ברוך טולדאנו מח"ס ור"י חזון ברוך צרפת וי־ם
תשעב: ר' יעקב ישכר בער ב"ר חיים מרדכי רוזנבוים, האדמו"ר מנדבורנא

ח. יו"ט במגילת תענית (פי"ב): בח' ובט' באדר יום תרועת מיטרא
רסה: ר' יוסף ב"ר חיים יעבץ, ב' החסיד יעב"ץ על אבות
תפט (ב): ר' אליהו ב"ר אברהם שלמה הכהן האיתמרי, ב' שבט מוסר
תרץ: ר' יוסף ב"ר מרדכי הלוי ידיד, ב' ימי יוסף
תשלה: ר' אליהו ב"ר יחיאל מיכל זלוטניק, דיין העדה"ח וב' פרי אליהו
תשנח: ר' משה אהרן ב"ר יו"ט ליפמן שטרן, משגיח ישיבת קמניץ
תשעד (ב): ר' יחיאל ב"ר יואל צוקרוב, ר"י אהל משה
תשעז: ר' זכריה ב"ר אליהו בראשי, ב' ילקוט בראשי
תשעח: ר' יצחק משה ב"ר יעקב קאפיל הלוי לוין, רב דאהלי אשר חדרה
תשעט: ר' פסח ב"ר שלמה הכהן שטרן מדינוב, ב' בית אהרן ורב דישמח משה נתניה

ט. ג' קמג: היום זרחה הצרעת על מצחו של עוזיהו מלך יהודה ושלטה על פניו (מג"ת כ"י)
תענית צדיקים בשו"ע (תק"פ ס"ב) על שבו נחלקו בית שמאי ובית הלל
תקמח (א): ר' שלמה זלמן ב"ר יצחק, אחי הגר"ח מוואלוזין, תולדות אדם
תרל (ב): רבי יצחק ב"ר שם טוב אבן וואליד מח"ס ויאמר יצחק
תרלה (ב): ר' שמואל שמעלקא ב"ר יוסף קליין ב' צרור החיים
תשט: ר' יחיאל מיכל ב"ר אליעזר שלזינגר ראש ומייסד ישיבת קול תורה
תשלח (א): ר' משה מאיר ב"ר דוד ישר, ב' החח"ח חייו ופועלו
תשמה: ר' יואל ב"ר שניאור זלמן קלופט אב"ד חיפה, ב' דעת יואל
תשמט (ב): ר' חיים אפרים ב"ר אשר ז'ייציק, ר"מ אור חדש, המאורות הגדולים
תשסא: ר' יהודה זרחיה מרדכי לייב חיים ב"ר שפטיה הלוי סגל, ב' צמח יהודה
תשסט: ר' דוד בן ציון ב"ר יוסף קליין אב"ד יסודות
תשעח: ר' שמואל ב"ר שלמה זלמן אויערבאך, ב' דרכי שמואל ואהל רחל ור"י מעלות התורה

י. תנג (ב): ר' גרשון (אוליף) ב"ר יצחק אשכנזי, ב' עבודת הגרשוני
תרפז (א): ר' אברהם זרח אריה יהודה ליבוש ב"ר משולם שרגא פייבוש היילפרין, ב' אמרי יהודה
תשסג (א): ר' בערל ב"ר יוסף איזינשטיין, ר"י קרית מלך
תשסט: ר' נפתלי צבי ב"ר יוסף ליפא אלכסנדר לאבין, האדמו"ר מזידיטשוב
תשעו (א): ר' דוד צבי שלמה ב"ר חיים אליעזר הורונצ'יק, האדמו"ר מראדושיץ
תשפ: ר' אברהם יצחק ב"ר חיים עזרא ברזל, ב' עיוני רש"י ומר"י מיר ברכפלד
תשפב (ב): ר' צבי מתתיה ב"ר יששכר סימן טוב, ר"י אור תורה ורב קהי' אפגניסטן

יא. תקסו: ר' חיים יוסף דוד ב"ר רפאל יצחק זרחיה אזולאי החיד"א, וכתב הרב בספרו דבש לפי (ח' מ"א): ואני בעוניי הוספתי [לחק לישראל] שילמדו קצת דינים מהרמב"ם, כי קצת דינים מהרמב"ם או שו"ע בכל יום הוא דבר גדול, וכ' מהר"ש בן הרשב"ץ ז"ל בתשובותיו (סי' נ"ב) שהלומד ב' דינים מהרמב"ם מקיים "שונה הלכות בכל יום" ומובטח לו שהוא בן העולם הבא. ורצוי להתחזק בקביעות ההלכה יומית כסדר המופיע בלוח ב' הלכות ליום
עתר (א): ר' אברהם ב"ר זאב נחום בורנשטיין מסוכוטשוב, האבני נזר ואגלי טל
תרלב (ב): ר' שמואל ב"ר יוסף שטראשון מוילנא, הרש"ש
תרצו: ר' יוסף ב"ר פישל רוזין, הרוגוצ'בר, אב"ד דווינסק וב' צפנת פענח
תשיז (א): ר' שלום ישכר בער ב"ר פנחס שפירא, אדמו"ר מקעכניא
תשכ: ר' מתתיהו זאב חיים ב"ר צבי מיכאל שטשיגל, מייסד ישי' בית יוסף ב"ב
תשכב (ב): ר' יחיא ב"ר רחמים בן המו, מדייני מוסול, וקרית אתא
תשכו: ר' חנניה יום טוב ליפא ב"ר חנוך העניך מייער-טייטלבוים, האד' מסאסוב
תשלח (ב): ר' אוריה ב"ר צבי דוב ברוידא, רבה של גבעתיים
תשנו: ר' משה ב"ר אברהם פרדו, מייסד מוסדות אור החיים ב"ב ועוד

אדר תשפ"ג

פברואר - מרץ (2-3) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ה	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:17 גר"א 9:02 סוף זמן תפילה מג"א 9:29 גר"א 9:59			חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:37:30	26
ו	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:17 גר"א 9:01 סוף זמן תפילה מג"א 9:29 גר"א 9:58			חצות יום ולילה 11:53 מנחה גדולה 12:23 **שקיעת החמה** 5:38:15	27
ז	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:16 גר"א 9:01 סוף זמן תפילה מג"א 9:28 גר"א 9:58			חצות יום ולילה 11:52 מנחה גדולה 12:22 **שקיעת החמה** 5:39:15	28
ח	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:15 גר"א 9:00 סוף זמן תפילה מג"א 9:28 גר"א 9:57			חצות יום ולילה 11:52 מנחה גדולה 12:22 **שקיעת החמה** 5:40:00	1
ט	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:15 גר"א 8:59 סוף זמן תפילה מג"א 9:27 גר"א 9:57			חצות יום ולילה 11:52 מנחה גדולה 12:22 **שקיעת החמה** 5:40:45	2
י	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:14 גר"א 8:59 סוף זמן תפילה מג"א 9:27 גר"א 9:56	הדלקת נרות שבת 5:11		חצות יום ולילה 11:52 מנחה גדולה 12:22 **שקיעת החמה** 5:41:30	3
יא	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:13 גר"א 8:58 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:22 סוף זמן תפילה מג"א 9:26 גר"א 9:56 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:50	פרשת זכור פרשת: תצוה הפטרה: ויאמר שמואל כו' כה אמר (שמואל א, ט"ו) מוציאין ב' ס"ת וקוראים בספר ב' בפרשת כי תצא (דברים כ"ה י"ז), וספ' כופלים ח"ק, ל"א אב הרחמים ואומרים צדקתך	צאת השבת 6:16 חזו"א 6:19	חצות יום ולילה 11:52 מנחה גדולה 12:22 **שקיעת החמה** 5:42:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 6:54 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:51	4

פרשת: כי תשא

תאריך אדר דגים		עמוד השחר א' (90 דק' במעלו' קודם הנץ)	עמוד השחר ב' (72 דק' במע' קודם הנץ)	זמן ציצית ותפילין (לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ)	הנץ החמה מהדר (מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב)	הנץ החמה הנראה (מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ)	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא (ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק')	מנחה קטנה (שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה)	פלג המנחה (שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה)	שקיעה (כאילו מודיעין ע' היתה מישור; הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו)	צאת הכוכבים חזו"א (40 דק' במעלות אחר השקיעה)	דף היומי בבלי (נזיר)	משנה והלכה יומית (משניות ושו"ע או"ח)	דף יומי ירושלמי (דמאי ז - יג) מ"ב עמוד היומי (ח"ב מז. - נ.) מ"ב הדף היומי בהלכה
יב	ראשון	4:34	4:51	5:17	6:03:45	6:12:30	7:57	3:15	4:28	5:40:15	6:20	מא	עירובין ח-ט יא-א שע ה-ז	ק"י ד' - ו'
יג	שני	4:32	4:50	5:16	6:02:45	6:11:15	7:56	3:15	4:28	5:41:00	6:21	מב	עירובין ט ב-ג שע-א ח-ב	ק"י ז' - ח'
יד	שלישי	4:31	4:49	5:15	6:01:30	6:10:00	7:56	3:16	4:29	5:41:45	6:22	מג	עירובין ט-י ד-א שעא ג-ה	קי"א קי"ב
טו	רביעי	4:30	4:48	5:14	6:00:15	6:08:45	7:55	3:16	4:29	5:42:30	6:22	מד	עירובין י ב-ג שעא-ב ו-ב	קי"ג א' - ז'
טז	חמישי	4:29	4:46	5:12	5:59:00	6:07:30	7:54	3:16	4:30	5:43:15	6:23	מה	עירובין י ד-ה שעב ג-ה	קי"ג ח' - ט' קי"ד א' - ב'
יז	ששי	4:28	4:45	5:11	5:57:45	6:06:15	7:53	3:17	4:30	5:43:45	6:24	מו	עירובין י ו-ז שעב ו-ח	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 2:47
יח	שבת	4:26	4:44	5:10	5:56:45	6:05:15	7:53	3:17	4:31	5:44:30	6:24	מז	עירובין י ח-ט שעב ט-יא	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:48

תענית אסתר: אינה נזכרת במקרא, וחז"ל תקנוה זכר לתענית שצמו ישראל שבאותו הדור, שנקהלו לעמוד על נפשם ולבקש רחמים ותחנונים מבעל הרחמים שיצילם מאויביהם, וכדי שנזכור ונשים אל לבנו שהשי"ת רואה ושומע לכל אחד בצרתו בצומו ובשובו לה' בכל לבו ונפשו. וכתב בספר קב הישר דיום זה מסוגל מאוד שתתקבל תפילתנו בזכות מרדכי ואסתר, וז"ל (סי' צ"ז): כל מי שצריך רחמים על איזה דבר שהוא צריך להתפלל, יקח פנאי לעצמו ביום תענית אסתר ויאמר תחילה מזמור כ"ב בספר תהלים למנצח על אילת השחר, ודרשו רז"ל דאסתר היתה נקראת אילת השחר, ואח"כ ישפוך שיחו לפני ה' ויבקש בקשתו, ויזכיר זכות מרדכי ואסתר אשר בזכותם יעתר לו הקב"ה ויפתח לו שערי רחמים ותקובל תפילתו ברצון, עכ"ל. וראה במאירי (תענית י"ח.) שכתב: ויש מי שאומר שתענית זה תענית של שמחה הוא ואינו בכלל שאר התעניות ע"ש.

י"ד אדר: שואלים ודורשים בהלכות פסח ל' יום קודם החג. [ומתחילין מיום הפורים עצמו, מ"ב תכ"ט סק"ב]. וכן היוצא לדרך רחוקה מהיום, עליו לבדוק בלא ברכה. ומהיום אין להספיד (שלא בשעת מיתה) לפי שהוא ל' לרגל.

ליל פורים: כתב החתם סופר (בדרשה לער"ח אדר תקנ"ח שבספר דרושים ואגדות חתם סופר - י-ם תשנ"ח, דף רמ"ה א'): **קיבלתי מרבי הרב מה"ו מענדלי ליליג זצ"ל שהיה רב בביהמ"ד דק"ק פפד"מ,** שקיבל מהגאון בעל שב יעקב זצ"ל שכל העוסק בתורה בין מגילה דלילה למגילה דיומא, מובטח לו שהוא בן העולם הבא, עיי"ש הטעם. וכתב הרב יעלזו חסידים (מבעל הפלא יועץ אות ק"ה): ושמעתי על רב אחד שבליל פורים היה יושב ועוסק בתורה רוב הלילה, ואמר, בליל זה הכל אוכלים ושותים ושמחים ואין לו להקב"ה מי שיעסוק בתורתו, אעסוק אני, ותהא תורתי חשובה לפני המקום.

פורים השכמה: כתב הגחיד"א בדבש לפי (מערכת ה' אות ו'): כתבו הקדמונים דה' ימים יזדרז האדם לקום בהשכמה יותר משאר ימים, והם יום שבועות, ויום ט"ב, ויום ר"ה, ויום הושענא רבה, ויום פורים. וכתבו סימן וישכם אברה"ם בבוקר, אברהם ר"ת א'יכה, ב' רמז על שבועות שבו ניתנה התורה שהתחילה בב'ראשית, ר'אש השנה, ה'ושענא רבה, מ'גילה עכ"ל. ופלא שבא"ר (ר"ס תרס"ד) הובא בשע"ת, מנה את יום כיפור במקום שבועות, ויש בזה נפ"מ.

פורים: "מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים. שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה שנאמר להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים" (רמב"ם הל' מגילה פ"ב הלי"ז ומ"ב תרצ"ד סק"ג). ובשו"ע (ס"ג) "אין מדקדקין במעות פורים אלא כל מי שפושט ידו ליטול נותנים לו".

פורים: כתב התיקוני זוהר (תיקון כ"א דנ"ז ב'): פורים אתקריאת על שם יום הכיפורים. וביאר הגר"א: דפורים הוא משלים מה שחסר ביום הכיפורים והוא שמחה ומשתה שהיה ראוי בו מחמת קבלת התורה שהיה ביום הכיפורים בלוחות השניות אך לפי שיוה"כ הוא בדרגא דתשובה עוה"ב שאין בו אכילה ושתיה וכו' לכן משלימים אותו בפורים. ובחכמת אדם (בהקדמה לקונטרס מצבת משה) הוסיף לכתוב: ביום פורים ידוע שאז נשפע אור גדול עד שכתוב בכתבים יום כיפורים רוצה לומר שיום כיפור הוא כמו פורים, עכ"ל.

פורים: כתב הגאון חיד"א בספרו לב דוד (פרק כ"ט): ובעיני הדבר פשוט שאם כל ישראל היום הזה אשר זרע עמלק לטבח יובל ונפל המן הרע הזה ראש מבית רשע, היו נוהגים בסדר קדושה והשמחה היתה מקודש"ת לשמים, ויתר היום עוסקים בתורה כל אחד כפי שעורו, על כן בשכר זה היינו נגאלים גאולת עולם וימחה זכר עמלק, כי היום הזה אשר החל לנפול ונפל מהם רב, הן עם ישראל אם היינו מתאמצים בתורה ומצות כהיום הזה, רעה תבא אליהם לזרע עמלק עד כלותם אותם ובא לציון גואל, ומה גם אשר רוב ישראל מרבים צדקה היום הזה עם עמלי תורה ועניים מרודים ובינוניים, אשריך ישראל כמה מאות נתונים נתונים המה למצות, והוא אשר דברתי כי בכח מעשה הצדקה אשר היא היתה אם לכל הטובה לכפרה ולבטל גזרות רעות ולהחיש תשועתנו ובכח עבודתנו לה' יתברך היום, אין ספק שהיתה מפלת עמלק גמורה ותפרה ישע גאולה שלימה.

סעודת פורים: כתב הרמ"א (תרצ"ה ס"ב) טוב לעסוק מעט בתורה קודם שיתחיל הסעודה וסמך לדבר ליהודים היתה אורה ושמחה ודרשינן אורה זו תורה, ובמ"ב שם שהסעודה תהיה שמחה של דברי תורה [א"ר בשם של"ה].

תענית בה"ב לאחר פורים: שו"ע (תרפ"ו ס"ג): יש מתענים ג' ימים זכר לתענית אסתר. וכתב המ"ב (סק"ח) פי' בה"ב אחר פורים. וכתב הבאר הגולה (אות ג'), ואע"פ שאותן [הימים שהתענו את הג' ימים עפ"י בקשת אסתר] היו בניסן, לא רצו להתענות בניסן לפי שנגאלו בו אבותינו והוקם המשכן.

פרשת פרה: "היא פרשת פרה אדומה, [וי"א שהיא דאורייתא, שו"ע], והיא בשבת שקודם פרשת החודש שכן היה שריפתה במדבר סמוך לניסן כדי להזות בה את ישראל באפר החטאת מיד אחר הקמת המשכן כדי שיהיו טהורים ויוכלו לעשות הפסח בזמנו לכך קורין פרשה זו להתפלל לפניו יתברך שגם עלינו יזרוק מים טהורים במהרה" (משנ"ב).

מנין מאה ברכות: **תענית אסתר**: 96 ברכות, [דנפחת 6 של סעודת היום מיום רגיל 102], ויש להשלימם בתוספת ברכת הנהנין בלילה לפני הצום או באשר יצר, ולב"י (סי' מ"ו ג') דמשלים על ידי לבישת טו"ת במנחה נוספות ב' ברכות, ולרמ"א אין נוהגין ללבוש וישלים באחרונות.

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה - ליל שלישי, ליל פורים דפרזים כל הלילה. גם ט"ו מהמולד ליל שלישי כל הלילה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

יב. היום יום טוב במגילת תענית (פי"ב) – יום טוריינוס (ראה מימין בהרחבה), אך בטלוהו, כי בו נהרגו ב' האחים פפוס ולולינוס (וי"א שמעיה ואחיה) הרוגי לוד (תענית י"ח:)
תרעט (ב): ר' שלמה מייער ב"ר חנוך העניך מאלסק, האדמו"ר מסאסוב
תרעט (ב): ר' משה יהושע ב"ר אשר זליג בזשיליאנסקי הי"ד, ב' השתפכות הנפש
תשכד: ר' בן ציון ב"ר אברהם הלוי לכטמן, ב' בני ציון
תשסה (ב): ר' נפתלי צבי ב"ר שלמה הלברשטאם, האדמו"ר מבאבוב

יג. ג' תו: נקהלו היהודים בעריהם בכל מדינות המלך אחשורוש לשלוח יד במבקשי רעתם וגו', יום קהילה לכל היא (מגילה ב)
ג' תר: **היום יום טוב במגילת תענית (פי"ב) – יום ניקנור** (ראה מימין בהרחבה)
ד' תתקעז: ר' יהודה ב"ר שמואל החסיד, ב' ספר חסידים (וי"א בט')
תרצב (ב): ר' יחזקאל ב"ר הלל אריה ליב ליבשיץ, ב' המדרש והמעשה
תשיז (א): ר' שמואל ב"ר יוסף יצחק גריינימן, מחשובי תלמידי הח"ח
תשכה (ב): ר' אשר זליג ב"ר צבי מיכאל הכהן שפירא, ב' סדר השביעית
תשכז (ב): ר' חיים יעקב ב"ר ראובן קלפהולץ, ב' עקבי חיים
תשמו (ב): ר' משה ב"ר דוד פיינשטיין, ב' אגרות משה ועוד
תשעו (א): ר' יוחנן ב"ר משה סופר, האדמו"ר מערלוי

יד. ג' תו: **במגה"ת: בי"ד וט"ו באדר ימי פורים הם**, ובירוש' מגילה (פ"א ה"ה) מבו' שהיה בשנה מעוברת, ורוב המפ' פי' דהיה באד"ב ובחת"ס מש' שהבין פשט הירוש' שהיה באד"א, ועי"ש מש"כ ליישב, וכ"ה בתועפות ראם מצוה רס"ח
תקעד: ר' משה שלום ב"ר אברהם דנציג, בן החיי אדם, וחיבר עליו מצבת משה
תרט: ר' שאול יחזקאל ב"ר אברהם שלמה גרינפלד מליטשיק, ב' מגן שאול
תריב: ר' דוב בעריש ב"ר משה אשכנזי ב' שערי ירושלמי - זרעים
תרפ: ר' שלום יוסף ב"ר דוד פרידמן, האדמו"ר משפיקוב
תרפט (ב): ר' משה מרדכי ב"ר חיים ישראל מורגנשטרן מפילוב, ב' מדרש משה
תשעז: ר' מרדכי צבי ב"ר יעקב גניזי, ב' הכוזרי המפורש ומורשת יעקב

טו. ג' שמא: יחזקאל הנביא נושא קינה נוספת על המון מצרים (יחזקאל ל"ב)
תעב (ב): ר' צבי הירש ב"ר אהרן שמואל קוידאנובר, ב' קב הישר
תרע (ב): ר' יצחק ב"ר משה אבולעפיה, ב' פני יצחק ולב נשבר
תרעו (א): ר' אברהם שמחה ב"ר ישראל הורוביץ, הרב מבארניב, ב' חמרא טבא
תרעט: למעלה מ-1500 יהודים נטבחו בפוגרום שהיה שיא מבין מאות פוגרומים שנערכו באוקראינה בשנות מלחמת האזרחים (תרע"ט תר"פ) שבהם נרצחו רבבות יהודים
תשטו: ר' מאיר ב"ר שמריהו יוסף קרליץ, אחי החזו"א, אב"ד לעכעוויץ
תשדמ: ר' מרדכי ב"ר יהודה אריה לייבוש פרנקל, האדמור מבוטשאן (4)
תשנט: ר' עזיזי ב"ר יוסף דיעי, רבה של חצור הגלילית
תשסה (ב): ר' חיים ב"ר יעקב הכהן קמיל, ראש ישיבת אופקים
תשפב (ב): ר' שמריהו יוסף חיים ב"ר יעקב ישראל קניבסקי, ב' דרך אמונה

טז. ג' שצא: **יו"ט במגילת תענית (פי"ב): היום החלו לבנות את חומת י–ם שנפרצה ונסתרה,** לאחר שכורש מלך פרס נותן רשות לבנות את ביהמ"ק
תקפה: ר' שלום (חריף) ב"ר ישראל איסר אולמן, ב' דברי ר"ש
תרמג (ב): ר' אלעזר מנחם מנדל ב"ר משה בידרמן, האדמו"ר מלעלוב (3)
תרסג: ר' יהונתן ב"ר אברהם אבא יצחק אבלמן, ב' זכרון יהונתן
תשנו: ר' פנחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי אלתר, ה"פני מנחם" מגור
תשסה (ב): ר' פינחס יהודה ב"ר טוביה ליברמן, ב' לב טוב על חוה"ל ורמב"ן
תשסח (ב): ר' שמעון ב"ר דוד סויסה, הרב הראשי האחרון של מרוקו

יז. יו"ט במגילת תענית (פי"ב): בשבעה עשר ביה קמו עממיא על פליטת ספריא, והוה פרקן, עיי"ש המעשה
תיח: ר' אברהם ב"ר יעקב מוטאל, ב' תורת נזיר ושמות גיטין
תרמג (ב): ר' שמעון ב"ר משה סופר אב"ד קראקא, ב' מכתב סופר
תרעז: ר' יצחק פרידמן ב"ר אברהם יעקב מסדיגורא, הפחד יצחק מבויאן (1)
תשכב (ב): ר' ישראל זאב ב"ר משה צבי מינצברג, אב"ד קהל חסידים בי-ם
תשסה (ב): ר' יעקב אשר ב"ר שמואל עוזר קאפף, האד' מלעלוב בראנוביץ'
תשסה (ב): ר' אברהם מנחם ב"ר יהודה משה מאלכסנדר, ב' אמרי מנחם
תשסו: ר' פרץ ב"ר מנחם מאיר ציוני, רב העיר עפולה
תשסט: ר' ברוך שמעון ב"ר דוד סלומון אב"ד פתח תקוה ור"י נחלת דוד
תשעב: ר' עזרא נסים ב"ר יעקב חי ציון עדס, רב העיר הרצליה

יח. תקנד (ב): ר' אלכסנדר זיסקינד ב"ר משה מהורדנא ב' יסוד ושורש העבודה
תריא (א): ר' יהושע רפאל פינחס ב"ר שמואל די שיגורה, ב' אות היא לעולם
תרל (ב): ר' חנוך העניך ב"ר פינחס הכהן לווין, האדמו"ר מאלכסנדר, ב' חשבה לטובה
תרץ: ר' שלמה בר אברהם שמואל בנימין סופר, ב' חוט המשולש
תשלד: ר' יחזקאל ב"ר יהודה הלוי לוינשטיין, משגיח דפוניבז', ב' אור יחזקאל
תשסא: ר' יצחק שלמה ב"ר אברהם משה זילברמן, מייסד ק"ק "אדרת אליהו"
תשעו (א): ר' חיים שלמה ב"ר יעקב משה ליבוביץ, ר"י קמניץ ופוניבז'
תשעט (א): ר' רפאל אביגדור יחזקאל ב"ר עזריאל ברטלר, מגד' תל' החזו"א

אדר תשפ"ג

מרץ (3) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יב	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:13 סוף זמן ק"ש גר"א 8:57 סוף זמן תפילה מג"א 9:26 סוף זמן תפילה גר"א 9:55		חצות יום ולילה 11:51 מנחה גדולה 12:21 **שקיעת החמה** 5:43:00	5
יג	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 סוף זמן ק"ש גר"א 8:57 סוף זמן תפילה מג"א 9:25 סוף זמן תפילה גר"א 9:55	**תענית אסתר** נותנים זכר למחצית השקל אש' אומרים אבינו מלכנו בשחרית. וקוראים ג' בשחרית ובמנחה בויחל משה (שמות ל"ב י"א), ואש' מפטירין במנחה דרשו ה' (ישעיה נ"ה ו'), נ"כ במנחה [בא"י], ול"א אבינו מלכנו ותחנון במנחה סיום הצום (הנהוג): 5:59 וי"א: 6:08 סוף זמן ברכת הלבנה - ליל שלישי כל הלילה	חצות יום ולילה 11:51 מנחה גדולה 12:21 **שקיעת החמה** 5:43:45	6
יד	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 סוף זמן ק"ש גר"א 8:56 סוף זמן תפילה מג"א 9:25 סוף זמן תפילה גר"א 9:54	**פורים דפרזים** ל"א תחנון ולמנצח, והפרזים קוראים ריבא עמלק (שמות י"ז ח') וספ' כופלים פסוק אחרון, ואו' על הניסים, שש"י כ"ב	חצות יום ולילה 11:51 מנחה גדולה 12:21 **שקיעת החמה** 5:44:15	7
טו	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:10 סוף זמן ק"ש גר"א 8:55 סוף זמן תפילה מג"א 9:24 סוף זמן תפילה גר"א 9:54	**פורים דמוקפין** ל"א תחנון ולמנצח, והמוקפים קוראים ריבא עמלק (שמות י"ז ח') וספ' כופלים פסוק אחרון, ואו' על הניסים, שש"י כ"ב	חצות יום ולילה 11:51 מנחה גדולה 12:21 **שקיעת החמה** 5:45:00	8
טז	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:10 סוף זמן ק"ש גר"א 8:54 סוף זמן תפילה מג"א 9:23 סוף זמן תפילה גר"א 9:53		חצות יום ולילה 11:50 מנחה גדולה 12:20 **שקיעת החמה** 5:45:45	9
יז	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:09 סוף זמן ק"ש גר"א 8:54 סוף זמן תפילה מג"א 9:23 סוף זמן תפילה גר"א 9:53	**הדלקת נרות שבת** **5:17**	חצות יום ולילה 11:50 מנחה גדולה 12:20 **שקיעת החמה** 5:46:30	10
יח	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:08 סוף זמן ק"ש גר"א 8:53 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:17 סוף זמן תפילה מג"א 9:22 סוף זמן תפילה גר"א 9:52 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:49	**פרשת פרה** **פרשת: כי תשא** **הפטרה: ויהי דבר וכו' בן אדם** (יחזקאל ל"ו ט"ז) **צאת השבת** **6:21** **חזו"א** 6:24 מוציאין ב' ס"ת וקוראים בספר ב' בפ' חקת (במדבר י"ט א'), וט' כופלים ח"ק, ל"א אה"ר, ואומרים צדקתך	חצות יום ולילה 11:50 מנחה גדולה 12:20 **שקיעת החמה** 5:47:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 6:59 צאת השבת לר"ת (מעלות) 6:56	11

פרשת: ויקהל - פקודי

תאריך אדר דגים		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות פעה"ש א' לצה"כ 25ד' דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה מאיר מודיעין ע' היתה מישור הגראי"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי מ"ב מ"ב הדף היומי בהלכה	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע א"ח	דף יומי ירושלמי דמאי יד - כ מ"ב עמוד היומי ח"ב נ: - נג: מ"ב הדף היומי בהלכה
יט	ראשון	4:25	4:43	5:09	5:55:30	6:04:00	7:52	3:17	4:31	5:45:15	6:25	מח	עירובין י' שבע יא-יד	קי"ד ב' - ד'
כ	שני	4:24	4:41	5:08	5:54:15	6:02:45	7:51	3:18	4:32	5:46:00	6:26	מט	עירובין י' שבע יב-יג טו-יז	קי"ד ה' - ו'
כא	שלישי	4:22	4:40	5:06	5:53:00	6:01:15	7:50	3:18	4:32	5:46:45	6:27	נ	עירובין י' שבע-ג יח-טו יח-א	קי"ד ז' - ח'
כב	רביעי	4:21	4:39	5:05	5:51:45	6:00:00	7:49	3:18	4:33	5:47:30	6:27	נא	פסחים א שער א-ב א-ג	קי"ד ט' קט"ו
כג	חמישי	4:20	4:38	5:04	5:50:30	5:58:45	7:49	3:18	4:33	5:48:15	6:28	נב	פסחים א שער-ה ג-ד ד-ב	קט"ז קי"ז א'
כד	ששי	4:18	4:36	5:02	5:49:15	5:57:30	7:48	3:19	4:34	5:48:45	6:29	נג	פסחים א שער-ו ה-ז ג-א	מעה לחמנע מסעדה בעיש מ: 2:49
כה	שבת	4:17	4:35	5:01	5:48:00	5:56:30	7:47	3:19	4:34	5:49:30	6:29	נד	פסחים א-ב שער ז-א ב-ד	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 9:48

נישואין: הגם שכתב בשו"ע (יו"ד סי' קע"ט ס"ב) דאין נושאין אשה אלא במילוי הלבנה (דהיינו עד סוזק"ל), והובא ברמ"א (אה"ע סי' ס"ד ס"ג) דנהגו שלא לישא אשה אלא בתחילת החודש בעוד שהלבנה במילואה, עם כל זה, בחדשי אדר ואלול, אין מקפידין בנישואין על חיסור הלבנה ועורכין נישואין כל החדש (שדי חמד מע' חופה אות כ"א).

לחסוך לפסח: דרך בני אדם לכנס ולאסוף מעות משלושים יום קודם הרגל, לפי ששומעין שדורשין בהלכות הרגל. רש"י מועד קטן ח' א' ד"ה באותה שעה.

כ"ה אדר: היום הראשון לבריאת העולם לשיטת רבי יהושע דקיי"ל כוותיה בתקופות, וביום כ"ה באלול לשיטת רבי אליעזר דקיי"ל כוותיה לגבי תחילת השנה (וזו שיטת תוס' ר"ה ח' א'). וראה לקמן ביום א' ניסן יום בריאת העולם.

כ"ה אדר: שולחנות ישבו במקדש על דבר גביית מחצית השקל והתחילו למשכן את מי שעדיין לא שקל (שקלים א' ג').

באדר וחצי ניסן העשבים לחים (בכורות ל"ח ב').

קודם הפסח: במסכת מידות פ"ג מ"ד איתא דאחת בשנה לפני פסח לבנו וסיידו לביהמ"ק.

שבת מברכין ניסן: כשמברכין חדש ניסן בברכת יחדשהו הקב"ה וכו' (לבני אשכנז האומרים בנוסח הארוך) אומרים "ולגשמים בעיתם" כיון שעד פסח עדיין זמן גשמים (הגרח"ק, בסו"ס אישי ישראל, והעירוני שבמכתבים חדשים חזור בו שלא לומר). ואומרים גם "ולטללי ברכה" כיון שמפסח הוא זמן טל (הנ"ל).

פרשת החדש: "קורין פרשת החודש בשבת הסמוכה לר"ח ניסן כדי לקדש חודש ניסן דכתיב בתורה החדש הזה לכם ראש חדשים, אבל אין זה עיקר הקידוש, כי עיקר הקידוש הוא בעת ראית הלבנה שמקדשין אותו הבית דין, ואין הקריאה הזו אלא מדרבנן לזכרון" (מ"ב שם).

פרשת החודש: "סופר מהיהודי הקדוש זלה"ה שאמר שבשבת זה יש בו התחדשות בשפע בדברי תורה" (ר' צדוק הכהן מלובלין בפרי צדיק פרשת החודש).

זמני הירח: מולד חודש ניסן כפי שנהוג להכריז: **ר"ח ניסן יהיה ביום חמישי, המולד יהיה בליל רביעי בשעה 1, 24 דקות ו-12 חלקים.** [וסימנו: ד' ז' תמ"ד]. ותרגומו להגרימ"ט בליל רביעי כ"ט אדר בשעה 1.11 בלילה, [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה בליל רביעי בשעה 19.24 בערב.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

יט. תקי (א): ר' יצחק ב"ר אברהם חדאד, אב"ד ג'רבא וב' קרני ראם ועוד תקפו (ב): ר' יעקב ב"ר אברהם כהנא, ב' גאון יעקב

תרלד: ר' דוד ב"ר צבי אלימלך שפירא, האדמו"ר מדרינוב וב' צמח לדוד

תרעו (א): ר' נחום ב"ר משה אהרן מגיד בירושלים, ב' נחמות ישראל

תרפ: ר' יהודה ב"ר יהושע פאלק גרינוולד, אב"ד שאטמר, וב' שו"ת זכרון יהודה

תרפח: ר' מאיר יחיאל ב"ר אברהם יצחק הלוי מאוסטרובצה, ב' מאיר עיני חכ'

תרצב (ב): ר' יוסף חיים ב"ר אברהם שלמה זונענפלד גאב"ד י-ם שלמת חיים

תשמה: ר' חיים יעקב ב"ר יצחק אריאלי, ב' באר יעקב

תשנג: ר' יצחק ב"ר יוסף קאליש, האדמו"ר מאמשינוב ארה"ב (5)

תשעה: ר' שמעון יהושע ב"ר אברהם חיראר, ב' ישמח אב ועוד 50 ספרים

כ. היום יו"ט במגילת תענית (פי"ב) כי ישבו העם בתענית על הגשמים וירדו להם ע"י חוני המעגל היום, ראה רפ"ג דתענית

ת: ר' יואל ב"ר שמואל יפה סירקיש ב' בית חדש, הב"ח

תקס: ר' דוד ב"ר משה מאגר, הרב הכולל דיש' בית אל

תרעט: ר' יצחק יעקב (איצל'ה) ב"ר שמואל ליב רבינוביץ', רבה של פוניבז'

תרחצ (ב): ר' משה ב"ר דוד לאנדינסקי, ראש ישיבת ראדין

תשנה (8): ר' שלמה זלמן ב"ר חיים יהודה ליב אויערבאך, ב' מנחת שלמה וו"י קול תורה

תשעב: ר' משה יהושע ב"ר חיים מאיר הגר, האדמו"ר מויז'ניץ הישועות משה

כא. תא: ר' מאיר ב"ר יעקב יוקב הכהן שיף, "המהר"ם שיף"

תצג: ר' אברהם בן שלמה אבן מוסא, ב' מנחת סוטה

תקמז: ר' אלימלך ב"ר אליעזר ליפמן וויסבלום מלז'נסק, ב' נועם אלימלך

תרנו: ר' יצחק אלחנן ב"ר ישראל איסר ספקטור אב"ד קובנא ב' באר יצחק

תשעו (ב): ר' חיים יוסף ב"ר יצחק גולדברג, גבאי הצדקה הנאמן מי-ם

כב. תרמו (א): ר' רפאל אליעזר הלוי בן טובו, ב' פקודת אליעזר

תרסח (ב): ר' יחיאל מיכל ב"ר אהרן יצחק הלוי אפשטיין ב' ערוך השלחן

תרפז (ב): ר' חיים אהרן ב"ר אהרן בכור אלחדיף, רבה של טבריה וב' יצב גבולות

תשג (8): ר' אברהם דובער ב"ר זלמן סנדר כהנא שפירא ב' דבר אברהם

תשיח: ר' רפאל ראובן ב"ר שמשון גרוזבסקי ב' חידושי ר' ראובן

תשכה (8): ר' שלמה ב"ר אברהם, סאלם זעפרני, ר"י כתר תורה חלאב

תשסג (ב): ר' ישראל משה ב"ר יוסף צבי דושינסקיא גאב"ד ירושלים

כג. תקמז: ר' חיים חייקא ב"ר שמואל מאמדור, ב' חיים וחסד

תרכו: ר' יצחק מאיר ב"ר ישראל רוטנברג האדמו"ר מגור, ב' חידושי הרי"ם

תרנא (ב): ר' יעקב בן שלמה רקח מטריפולי, ב' מעשה רקח ושערי תפלה ועוד

תרסב (8): ר' יעקב ב"ר שמעון פרלוב, השופרא דיעקב מנובומינסק (1)

תרסה (ב): ר' יצחק יעקב ב"ר נתן דוד רבינוביץ' מביאלה, ב' דברי בינה (1)

תרפא (ב): ר' רפאל ב"ר אריה ליב שפירא מורלוה'ץ, ב' תורת רפאל

תרפב: ר' משה נחום ב"ר מאיר ולנשטיין, ב' בני משה, ומייסד וראב"ד הבד"צ

תשלג (8): ר' יהודה משה ב"ר יחיאל יוסף דנציגר, האמונת משה מאלכסנדר

תשסז: ר' ישראל ב"ר שניאור זלמן גרוסמן, ב' הליכות יש' ור"י פינסק קרלין

תשפא: ר' יחזקאל ב"ר יצחק אייזיק ראטה, ב' עמק התשובה, וגאב"ד קרלסבורג

כד. תשלו (ב): ר' יהושע מנחם ב"ר יצחק אריה ארנברג, ב' דבר יהושע

תשסח (ב): ר' אליהו ברוך ב"ר משה פינקל, ר"י מיר וב' ברכת אליהו ועוד

תשעו (ב): ר' מאיר ב"ר יצחק זאב סולוביצ'יק, ר"י בריסק

תשעט (ב): ר' משה יהודה לייב ב"ר יעקב לנדא, רו"מ פעמי יעקב ורב ב"ב

כה. ג' שסה: מת נבוכדנצר, ונקבר מחר כ"ו בו, ובכ"ז בו הוציאו אויל מרודך בנו מקברו וגררו והשליכו כנצר נתעב כדי לבטל גזירותיו, וישא את ראש יהויכין מלך יהודה מכלאו, וידבר אתו טובות וישנה בגדי כלאו וגו'. בו בפרק מת צדקיהו, וספרוהו: יז שמת המלך ששתה שמרי כל הדורות, (סדר עולם), ולרש"י (ירמיה ל"ד ה') מת ים אחד אחר נבוכדנצר, (עי' מו"ק כ"ח א')

תקכא (8): ר' אברהם גרשון ב"ר אפרים אשכנזי מקיסוטב, גיס הבעש"ט

תרד: ר' בנימן ב"ר לייב דיסקין, אב"ד הורדנא ואבי המהר"ל דיסקין

תרצד (8): ר' בצלאל יאיר ב"ר יחיאל דנציגר מאלכסנדר

תשכב (ב): ר' דוד ב"ר ברוך קלונימוס שפרבר, מבראשוב וב' אפרקסתא דעניא

תשל (ב): ר' יצחק ב"ר מסערת אבוחצירא, באבא חאקי מרמלה

תשלא (8): ר' סלמן חוגי ב"ר יצחק עבודי, אב"ד בירושלים

תשסג (8): ר' ישראל יעקב ב"ר אהרן פישר ב' אבן ישראל וראב"ד ירושלים

תשסח (ב): ר' אברהם דב ב"ר חיים יהודה לייב אויערבך, ר"י אור שמח

תשעז: ר' אהרן ב"ר חיים אליהו זלמן זקס, ר"י סלבודקה לצעירים

תשעט (ב): ר' ישראל אברהם ב"ר אליעזר וזסיא פורטוגל, האדמו"ר מסקולנן (2)

אדר תשפ"ג

מרץ (3) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יט	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:07 גר"א 8:52 סוף זמן תפילה מג"א 9:22 גר"א 9:51		חצות יום ולילה 11:50 מנחה גדולה 12:20 **שקיעת החמה** 5:48:00	12
כ	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:07 גר"א 8:51 סוף זמן תפילה מג"א 9:21 גר"א 9:51		חצות יום ולילה 11:49 מנחה גדולה 12:19 **שקיעת החמה** 5:48:45	13
כא	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:06 גר"א 8:51 סוף זמן תפילה מג"א 9:20 גר"א 9:50		חצות יום ולילה 11:49 מנחה גדולה 12:19 **שקיעת החמה** 5:49:30	14
כב	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:05 גר"א 8:50 סוף זמן תפילה מג"א 9:20 גר"א 9:50		חצות יום ולילה 11:49 מנחה גדולה 12:19 **שקיעת החמה** 5:50:00	15
כג	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:04 גר"א 8:49 סוף זמן תפילה מג"א 9:19 גר"א 9:49		חצות יום ולילה 11:49 מנחה גדולה 12:19 **שקיעת החמה** 5:50:45	16
כד	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:04 גר"א 8:48 סוף זמן תפילה מג"א 9:19 גר"א 9:48	**הדלקת נרות שבת** **5:22**	חצות יום ולילה 11:48 מנחה גדולה 12:19 **שקיעת החמה** 5:51:30	17
כה	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:03 גר"א 8:48 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:18 גר"א 9:48 **סו"ז מוסף לכתחילה** 12:48	**פרשת החודש** שבת מברכין **פרשת: ויקהל - פקודי** הפטרה: כל העם כו' כה אמר ה' (יחזקאל מ"ה ט"ז) **צאת השבת** **6:26** **חזו"א** **6:29** מוציאין ב' ספרים וקוראים בספר ב' בשמות בפרשת בא (י"ב א'), וס' כופלים ח"ק, ול"א אה"ר ואומרים צדקתך	חצות יום ולילה 11:48 מנחה גדולה 12:18 **שקיעת החמה** 5:52:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 7:04 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:01	18

פרשת: ויקרא

תאריך אדר ניסן (טלה)		עמוד השחר א' (90 דק' במעלו' קודם הנץ)	עמוד השחר ב' (72 דק' במע' קודם הנץ)	זמן ציצית ותפילין (לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ)	הנץ החמה מהדר (מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב)	הנץ החמה הנראה (מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ)	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא (ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק')	מנחה קטנה (שעתיים וחצי זמני' קודם השקיעה)	פלג המנחה (שעה ורבע זמני' קודם השקיעה)	שקיעה (כאילו מודיעין ע' היתה מישור. הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו)	צאת הכוכבים חזו"א (40 דק' במעלות אחר השקיעה)	דף היומי בבלי (נזיר)	משנה והלכה יומית (משניות ושו"ע או"ח)	דף יומי ירושלמי (דמאי כא - כז) מ"ב עמוד היומי (ח"ב נד. - נז.) מ"ב הדף היומי בהלכה
כו	ראשון	4:16	4:34	5:00	5:46:45	5:55:15	7:46	3:19	4:35	5:50:15	6:30	נה	פסחים ב ב-ג; שעז-ח א-ב	קי"ז ב' - ג'
כז	שני	4:14	4:32	4:59	5:45:15	5:54:15	7:45	3:20	4:35	5:51:00	6:31	נו	פסחים ב ד-ה; שעח ג-ה	קי"ז ד' - ה' קי"ח
כח	שלישי	4:13	4:31	4:57	5:44:00	5:52:45	7:44	3:20	4:36	5:51:30	6:32	נז	פסחים ב ו-ז; שעט-פ א-א	קי"ט א' - ב'
כט	רביעי	4:12	4:30	4:56	5:42:45	5:51:30	7:44	3:20	4:36	5:52:15	6:32	נח	פסחים ב-ג ח-א; שפ ב-ד	קי"ט ג' - ד' ק"כ
א	חמישי	4:10	4:28	4:55	5:41:30	5:50:00	7:43	3:20	4:37	5:53:00	6:33	נט	פסחים ג ב-ג; שפא א-ג	קכ"א קכ"ב א'
ב	ששי	5:09	5:27	5:53	6:40:15	6:48:45	8:42	4:21	5:37	6:53:45	7:34	ס	פסחים ג ד-ה; שפא ד-ו	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:50
ג	שבת	5:08	5:26	5:52	6:39:00	6:47:15	8:41	4:21	5:38	6:54:15	7:34	סא	פסחים ג ו-ז; שפא-ב ז-ב	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:48

תענית ער"ח ניסן: החודש המולד מוקדם לער"ח, והיה ראוי להקדים התענית ליום ג', אלא שהבאנו בפרשת שמות אות ז', כי בער"ח ניסן וער"ח מנ"א אין להקפיד על המולד, ולכן התענית לכו"ע ביום רביעי כ"ט אדר.

א' ניסן: מנהג טוב לקרות בכל יום ויום פרשת הנשיא של זה היום, כי כל נשיא ונשיא היה לו סודות גדולים אשר המשיכו שפע הרוחניות כל אחד לשבטו כל ימי עולם, ובקריאת הפרשה הוא מעורר קדושת היום, וביום י"ג בניסן קורין פרשת בהעלותך עד כן עשה את המנורה והוא כנגד שבט לוי (של"ה הק', הובא בכה"ח סי' תכ"ט ס"ק כ"ב), וטוב ליתן לאחר סדר קריאת הנשיא ג' פרוטות לצדקה בעד מנוחת אביו ואמו או שאר נפשות קרובים או בעד כל נפשות מת מישראל וכו' (שם ס"ק כ"ג). ובלוח התחתון ציטטנו לשון המ"ב.

א' ניסן: שמנה פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו המשכן, אלו הן: פרשת כהנים (אמור אל הכהנים), ופרשת לוים (קח את הלוים דבהעלותך), ופרשת טמאים (לרש"י פרשת פסח שני, ולתוס' פרשת וינזרו מקדשי בני ישראל) ופרשת שילוח טמאים, ופרשת אחרי מות, ופרשת שתויי יין, ופרשת נרות, ופרשת פרה אדומה (גיטין ס' א'). ואותו יום נטל עשר עטרות: ראשון למעשה בראשית (רש"י שאחד בשבת היה, וראה לקמן),
ראשון לנשיאים,
ראשון לכהונה,
ראשון לעבודה,
ראשון לירידת האש,
ראשון לאכילת קדשים,
ראשון לשכון שכינה, ראשון לברך את ישראל, ראשון לאיסור הבמות, ראשון לחדשים (שבת פ"ז ב').

א' ניסן: באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים [מתני' ריש ר"ה] וכתב הגר"א (קל"א ס"ו) שכל הד' ראשי שנים הם יום טוב.

א' ניסן: יום בריאת העולם, ר"ה י' ב': תניא רבי אליעזר אומר, בתשרי נברא העולם, בתשרי נולדו אבות, בתשרי מתו אבות, בפסח נולד יצחק... בניסן נגאלו, בתשרי עתידין ליגאל. רבי יהושע אומר, בניסן נברא העולם, בניסן נולדו אבות, בניסן מתו אבות, בפסח נולד יצחק... בניסן נגאלו, בניסן עתידין ליגאל. וידועים דברי ר"ת (בתוס' ר"ה כ"ז א'): ומה שיסד רבי אלעזר הקליר בגשם דשמיני עצרת כר' אליעזר דאמר בתשרי נברא העולם ובשל פסח יסד כר' יהושע, אומר רבינו תם דאלו ואלו דברי אלהים חיים ואיכא למימר דבתשרי עלה במחשבה לבראות ולא נברא עד ניסן. וכן הביאו מרבינו האר"י (ראה בניהו ר"ה דף יו"ד שסידר הענין), וכ"כ הגר"א (יהל אור אחר שמות). ואמרו בשבת (פ"ז ב') על ר"ח ניסן שנטל י' עטרות וא' מהם ראשון למעשה בראשית והנה רש"י פירש: שאחד בשבת היה, והיינו שהעולם נברא ביום ראשון בשבוע, אמנם הריטב"א והר"ן פירשו וסבר לה כמ"ד בניסן נברא העולם, ולפי"ז ראשון למעשה בראשית היינו שנברא בא' ניסן והיינו שמחשיב רק מהיום השישי יום בריאת האדם. וכדפי' המהרש"א ר"ה כ"ז א' על הא דאמרינן בר"ה היום הרת עולם והרי כבר נברא בכ"ה, ועי' רש"ש). ומה שקשה מהסוגיא שם דמוכח דמייתי לענין יום א' בשבוע כרש"י, עיין בהר"ן שכ': ראשון למעשה בראשית, פי' שבאחד בשבת נברא העולם, וריש ירחא דניסן דההיא שתא בחד בשבת הוה, וסבר לה כמאן דאמר בניסן נברא העולם. ומאחר שכ"כ גם רש"י עצמו על המדר"ר בראשית פר' ג' י"ל דכוונתו לב' הפירושים, ועי' בית אהרן וישראל גליון ק' עמ' נ"א.

שמחה בניסן: כתב האליה רבה (תרפ"ה סק"ח) גרסינן בתענית (כ"ט א') משנכנס אדר מרבין בשמחה וכו', ונראה לי דניסן הוא כאדר, שהרי פרש"י משנכנס אדר ימי נסים היה לישראל פורים ופסח. וזה נראה לי כוונת רש"י, דמה דאמר משנכנס אדר כוונתו נמי אניסן, דקשה לרש"י נימא נמי משנכנס [ניסן], לכן פירש דבאמת כן כוונתו, עכ"ל.

ברכת האילנות: "היוצא בימי ניסן וראה אילנות שמוציאין פרח [ולא עלים] מברך ברכת האילנות". ובמ"ב כתב דלאו דוקא ניסן אלא ה"ה בחדש אחר כל שרואה הליבלוב לראשונה, ובכה"ח כתב שרק בניסן יברך בשם ומלכות, וזה ע"ד חכמת האמת, ולכתחילה צריך ב' אילנות ואפילו ממין אחד, ומאד יתעצם בכוונתו בברכה זו שהוא לתיקון הנשמות שהם מגולגלות בעצי השדה והעשבים בזה"ז [ולכן עדיף כמה מינים] ויבקש עליהם רחמים (חיד"א), ועל דרך הסוד אין לברכה בשבת. והנזהר בברכה זו עליו נאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' - ויתן לך (א"ר).

תקופות: תקופת ניסן האמיתית - בליל שלישי כ"ח אדר בשעה 23.25 בלילה (לשעון חורף), והוא יום תחילת האביב, יום ולילה שווים (מהנץ לשקיעה האסטרונומיים 12 שעות). אין מתקופה זו נפ"מ הלכתית.

זמני הירח: ג' מהמולד - מוצאי שבת קודש. ניתן לברך עד שעה 23:03 בלילה (לפי שעון קיץ) שאז ייעלם הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כו. תרצה (א) גב' שרה שנירר, מייסדת בתי הספר בית יעקב
תשסב: ר' אברהם חיים ב"ר מרדכי דוד ברים, ב' מרבה חיים

כז. תקלג: ר' רפאל משה ב"ר יוסף בולה, הראשון לציון, וב' גט מקושר
תרלה (א): ר' יוסף שאול ב"ר אריה לייבוש הלוי נתנזון ב' שואל ומשיב
תרנה: ר' אלישע ניסים ששון דנגור, חכם באשי בבבל, ב' גדולות אלישע
תרעח: ר' נתנאל ב"ר שמואל תפילנסקי - סופר, ממיסדי הלוח לא"י
תרפו: ר' שלמה ב"ר חיים חייקל אלישוב, בעל הלשם שבו ואחלמה
תשיט: ר' זאב וולף ב"ר יעקב הלוי טירנואר, אב"ד שאץ וב' טל אורות
תשלט: המקובל ר' חיים ב"ר יחיא סנואני מיהוד
תשעב: ר' חיים פינחס ב"ר יעקב יצחק שיינברג ר"י תורה אור, ב' טבעת החושן

כח. יום טוב במגילת תענית (ספי"ב): "דאתא בשורתא טבתא ליהודאי דלא יעידון מן אורייתא, שגזרה המלכות גזרה שלא יעסקו בתורה, ושלא ימולו ושיחללו שבתות. מה עשה יהודה בן שמוע וחבריו? הלכו ונטלו עצה ממטרוניתא אחת שכל גדולי רומי מצויים אצלה, אמרה להם: "בואו והפגינו בלילה" הלכו והפגינו בלילה. אמרו: "אי שמים! לא אחיכם אנחנו?! לא בני אב אחד אנחנו?! לא בני אם אחת אנחנו?! מה נשתנינו מכל אומה ולשון שאתם גוזרים עלינו גזרות קשות?" וביטלום. ואתו היום עשאוהו יום טוב" (ר"ה י"ט א')
רפד: פורים מצרים, על הריגת הצורר אחמד פחה מושל מצרים (נחל מצרים)
תנז: ר' אברהם פימינטיל הכהן מהמבורג, ב' מנחת כהן
תקעג (ב): ר' צמח ב"ר סעיד הכהן אב"ד בג'רבא, וב' תרומת הדשן על הש"ס
תשמו (א): ר' מרדכי ב"ר משה חברוני, ראש ישיבת חברון

כט. טוב ללמוד מסכת אבות ונחשב לו ו' פרקים כנגד ו' סדרי משנה והיא סגולה גדולה, ויש להתוודות קודם הלימוד. ר"ח פלאג"י מועד לכל חי, א' ב'
ד' תתקנו: נהרג ר' יצחק ב"ר אשר הבחור משפייר נכד הריב"א מבעלי התוס', ויהודים אחרים בעלילת דם, (ספר זכירה לרבנו אפרים, גזירות אשכנז וצרפת)
תרכו: ר' שלמה ב"ר דב צבי הכהן רבינוביץ' מרדומסק, ב' תפארת שלמה
תרלו: ר' אברהם ב"ר יהודה לייב שאג - צוובנר, שו"ת אהל אברהם ודר' הרא"ש
תרצב: ר' פינחס נתן ב"ר אליעזר צבי ספרין, אדמו"ר מנאנש ורידיק
תרצה: ר' יהושע אשר ב"ר אברהם רבינוביץ', האדמו"ר מפאריסוב (3)
תשלה: ר' מאיר ב"ר דוד ועקנין, ב' ויאמר מאיר, רב ואב"ד טבריה
תשמו (א): ר' יעקב ב"ר בנימין קמינצקי, ראש ישיבת תורה ודעת
תשנז (א): ר' גרשון ב"ר אברהם חיים ליבמן, ר"י אור יוסף - צרפת
תשעח: ר' מרדכי ב"ר חיים מאיר הגר, האדמו"ר מויז'ניץ מאנסי

ל. תשסח (א): יום פטירת 8 קדושים הי"ד בפיגוע ירי בספריית מ"ה בירושלים

א. ב' תנ: היום מתו בני אהרן נדב ואביהוא "בהקריבם אש זרה אשר לא צוה אותם" ולכן היום תענית צדיקים בשו"ע תק"פ ב' (ור' שו"ע ורמ"א ומ"ב שם לענין תענית בר"ח), וביום זה באותה שנה הוקם המשכן (ס"פ פקודי), וראה בפנים על שמונה פרשיות שנאמרו בו ביום (גיטין ס' ע"א), ועל עשר עטרות שנטל אותו היום (שבת פ"ז ע"ב). **ומהיום עד ח', יו"ט במגילת תענית: מן ריש ירחא עד ח' בו איתוקם תמידא להביאו משל רבים, דלא למספד בהון**
תקסו: ר' שמואל ב"ר נתן נטע הלוי קליין - קעלין, ב' מחצית השקל
תקסז: ר' יוסף ב"ר יעקב יצחק הוכגלרנטר, ב' משנת חכמים
תרע: ר' חיים פרץ ב"ר מרדכי דוד קניבסקי, אבי הסטיפלער ות"ח בטאשאן
תרפח: ר' משה יוסף ב"ר מיכאל הופמן, הדיין מפאפא ב' מי באר מים חיים
תשסט: ר' אליהו ב"ר שמואל לייב שווי, ר"י פילדלפיה

ב. תצט: ר' ישעיהו ב"ר ישראל חזקיהו באסאן, ב' שו"ת לחמי תודה
תרפ: ר' שלום דובער ב"ר שמואל שניאורסון, האדמו"ר הרש"ב מחב"ד (5)
תרצא: ר' אברהם ב"ר אלכסנדר הלוי חוואלעס, מרבני גרוזיה
תשכח: ר' יעקב יוסף ב"ר דוד טברסקי, האדמו"ר מסקווירא

ג. רנב: היום פורסם צו גירוש ספרד (שבוצע לאלו שלא התנצרו בערב ט"ב רנ"ב)
תקפב: ר' בנימין זאב צבי מזבאריז ב"ר יחיאל מיכל מזאלטשוב, רזין דאורייתא
תרעא: ר' חיים יצחק אייזיק ב"ר יעקב אריה יוסטמן, ב' חיי יצחק ושיח יצחק
תשפ: ר' צבי ב"ר יצחק דוד שינקר, ר"י בית דוד ב"ב

אדר - ניסן תשפ"ג

מרץ (3) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כו	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:02 סוף זמן ק"ש גר"א 8:47 סוף זמן תפילה מג"א 9:17 סוף זמן תפילה גר"א 9:47		חצות יום ולילה 11:48 מנחה גדולה 12:18 **שקיעת החמה** 5:53:00	19
כז	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:01 סוף זמן ק"ש גר"א 8:46 סוף זמן תפילה מג"א 9:17 סוף זמן תפילה גר"א 9:47		חצות יום ולילה 11:47 מנחה גדולה 12:18 **שקיעת החמה** 5:53:30	20
כח	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:00 סוף זמן ק"ש גר"א 8:45 סוף זמן תפילה מג"א 9:16 סוף זמן תפילה גר"א 9:46		חצות יום ולילה 11:47 מנחה גדולה 12:18 **שקיעת החמה** 5:54:15	21
כט	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 7:59 סוף זמן ק"ש גר"א 8:44 סוף זמן תפילה מג"א 9:15 סוף זמן תפילה גר"א 9:45	ערב ראש חודש יום כיפור קטן ל"א תחנון במנחה	חצות יום ולילה 11:47 מנחה גדולה 12:17 **שקיעת החמה** 5:55:00	22
א	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 7:59 סוף זמן ק"ש גר"א 8:44 סוף זמן תפילה מג"א 9:15 סוף זמן תפילה גר"א 9:45	**ראש חודש** **ברכת האילנות** - ראה בלוח העליון בפירוט ל"א תחנון ולמנצח. "טוב לקרוא כל יום הנשיא שלו" (משנ"ב תכ"ט סק"ח). היום קוראים אש' ויהי ביום כלות (במדבר ז' א') וספ' ויהי המקריב ביום הא', (שם י"ב) בליל ששי מוצאי ר"ח ניסן עוברים בא"י ל- **שעון קיץ** ויש להזיז השעון בשעה 2:00 בלילה לשעה 3:00 (וסימנך: חורף - אחורה, קיץ - קדימה)	חצות יום ולילה 11:46 מנחה גדולה 12:17 **שקיעת החמה** 5:55:45	23
ב	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:58 סוף זמן ק"ש גר"א 9:43 סוף זמן תפילה מג"א 10:14 סוף זמן תפילה גר"א 10:44	**שעון קיץ** ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח (וכן בכל חודש ניסן), וקוראים ביום השני	**הדלקת נרות שבת** **6:26**	חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:17 **שקיעת החמה** 6:56:15	24
ג	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:57 סוף זמן ק"ש גר"א 9:42 סוף זמן ק"ש מג"א 72 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 10:13 סוף זמן תפילה גר"א 10:43 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:47	**פרשת: ויקרא** **הפטרה: עם זו יצרתי** (ישעיה מ"ג כ"א) קוראים ביום השלישי, וכ"א אה"ר וצדקתך	**צאת השבת** **7:31** חזו"א 7:34	חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:17 **שקיעת החמה** 6:57:00 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:09 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:07	25

פרשת: צו

תאריך ניסן טלה		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ 25ד דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי נזיר סוטה	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי דמאי כח - לד מ"ב עמוד היומי ח"ב נז: - ס: מ"ב הדף היומי בהלכה
ד	ראשון	5:06	5:24	5:51	6:37:45	6:46:00	8:40	4:21	5:38	6:55:00	7:35	סב	פסחים ג-ד ח-א שפב ג-ה	קכ"ב א' - ג' קכ"ג א' - ב'
ה	שני	5:05	5:23	5:49	6:36:45	6:44:45	8:39	4:21	5:39	6:55:45	7:36	סג	פסחים ד ב-ג שפב ו-ח	קכ"ג ב' - ד'
ו	שלישי	5:03	5:22	5:48	6:35:30	6:43:30	8:38	4:22	5:39	6:56:30	7:37	סד	פסחים ד ד-ה שפב ט-יא	קכ"ג ה' - ו' קכ"ד א' - ב'
ז	רביעי	5:02	5:20	5:47	6:34:15	6:42:15	8:37	4:22	5:40	6:57:00	7:37	סה	פסחים ד ו-ז שפב יב-יד	קכ"ד ג' - ד'
ח	חמישי	5:00	5:19	5:45	6:33:00	6:41:00	8:36	4:22	5:40	6:57:45	7:38	סו	פסחים ד ח-ט שפב טו-יז	קכ"ד ה' - ח'
ט	ששי	4:59	5:17	5:44	6:31:45	6:39:45	8:36	4:23	5:40	6:58:30	7:39	ב	פסחים ה א-ב שפב יח-כ	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:51
י	שבת	4:58	5:16	5:43	6:30:30	6:38:30	8:35	4:23	5:41	6:59:00	7:39	ג	פסחים ה ג-ד שפג-ד א-ב	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:49

הגעלת כלים: כתב המטה משה, כתבו כמה גדולים וחכמים שיש לנהוג להגעיל קודם פסח ג' ימים, וכתב הכה"ח בשם שיירי כנסת הגדולה: הני נשי דידן החמירו על עצמן להגעיל מר"ח ניסן, וכשר הדבר, שיעשו הדבר בנחת ולא בבלבול (כה"ח תנ"ב ס"ק כ"ו).

תחנון בחודש ניסן: שו"ע תכ"ט ס"ב: "אין נופלים על פניהם בכל חדש ניסן", והיינו מפני שבא' בניסן הוקם המשכן וי"ב נשיאים הקריבו קרבנם לי"ב יום, יום לכל שבט ושבט, וכל אחד היה עושה ביומו יום טוב, וכן לעתיד לבוא עתיד המקדש להבנות בניסן כדאיתא בפרק בתרא דמסכת סופרים, [וי"ג אסרו חג שלהם, וי"ד יום הקרבת הפסח, וז' ימי הפסח, הרי כ"א], וכיון דרובו יצא בקדושה הלכך אין להתענות בו כלל, בית יוסף הובא באחרונים. וראה במעשה רוקח על המשניות ריש פסחים שכתב על סוף חודש ניסן טעם אחר, הובא בכה"ח תכ"ט ס"ק כ"א.

איסור אכילת חדש: ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה וגו' (ויקרא כ"ג י"ד), מכאן שאסור לאכול מהתבואה החדשה (שהשרישה אחרי ט"ו ניסן בשנה הקודמת) מה' מיני דגן עד יום ט"ז בניסן, ובזמן שבית המקדש היה קיים, קרבן העומר שהקריבו ביום ט"ז בניסן התיר לאכול את התבואה החדשה, ובזמן הזה עיצומו של יום זה בסופו מתיר דהיינו בא"י בליל י"ז ניסן, ובחו"ל עד ליל י"ח ניסן [שו"ע או"ח סי' תפ"ט סעי' י'].

והנה בארץ ישראל שזמן הזריעה של התבואה הוא בתחילת החורף והקציר הוא בין פסח לשבועות לא מצויה בשווקים תבואה שגדלה בארץ ואסורה באיסור חדש. אבל בתבואה שמגיעה מחו"ל כגון במדינות דרום אמריקה, זורעים תבואה בזמן שאצלנו קיץ. וכן בארצות קרות, כגון ארה"ב קנדה ורוסיה לפעמים קיימת זריעת נוספת בקיץ מיד לאחר פסח. אמנם י"א שאין בחו"ל איסור חדש, וכן י"א שאין בתבואה של גויים איסור חדש, ועליהם סמכו אותם שלא הקפידו בחשש איסור חדש בחו"ל. אך בשו"ע (יו"ד רצ"ג ב') נפסק שאיסור חדש נוהג בכל מקום וגם בתבואה של גויים. וכתב המשנ"ב (תפ"ט סקמ"ה): "מכל מקום כל בעל נפש לא יסמוך על היתרים הללו ויחמיר לעצמו בכל מה שאפשר לו, כי להרבה ראשונים הוא איסור דאורייתא בכל גוונ". ולכן הדרים בחו"ל או הנוסעים לחו"ל צריכים לבדוק את המאכלים כגון המאפים מה' מיני דגן וכן בירה וקווקר וכדו' המיוצרים מה' מיני דגן. ובא"י ישנו פיקוח שלא לייבא מחו"ל חיטים האסורות באיסור חדש. ויש להזכיר לאותם היוצאים לשדות ולהרים ורוצים לטעום גרעיני חטה ושעורה הצומחים שם, שאסור לעשות כן עד י"ז בניסן, ובחו"ל עד ליל י"ח ניסן.

שבת הגדול: כתב המשנ"ב ר"ס תכ"ט: "ועכשיו נוהגין לדרוש בשבת הגדול ובשבת שובה, והעיקר להורות לעם דרכי ה' ללמד המעשה אשר יעשון דהיינו דיני הגעלה וביעור חמץ ואפיית המצה ושאר הלכות פסח, אבל אם יהיה הדרשה רק בפלפול או דרוש בעלמא אין יוצאין בזה ידי חובתן", עכ"ל. והיעב"ץ בסידורו עמודי שמים ח"ב כתב: מנהג ישראל בכל מקום דורש בו הרב לציבור להודיעם דינים השייכים לפסח, ולהוכיחן ולהזהירם גם על ביעור שאור המעשים המקולקלים ומחמצת הדעות המשובשות ונפיחת המידות הסרוחות.

הפטרת שבת הגדול כשלא חל בערב פסח: כתבנו בפנים דמפטירים וערבה בכל שבת הגדול, אמנם כבר בלבוש הביא די"א דאם לא חל שבת הגדול בע"פ אין מפטירין וערבה רק את הפטרת השבת הרגילה, וכן נראה שנקט בכף החיים סי' ת"ל אות ג' דכן מנהג א"י. ובמע"ר (אות קע"ו) כתב בשם הגר"א איפכא, והאריכו האחרונים.

הגדה במנחה של שבת הגדול: מנהג [בני אשכנז] לומר במנחה ההגדה מתחילת עבדים היינו עד לכפר על כל עוונותינו (רמ"א ת"ל ס"א) לפי שהיתה בו תחילת הגאולה והניסים. (מ"ב סק"ב), ובבה"ל הביא שהגר"א לא היה נוהג בזה. ויש מפרשים הטעם לאמירת ההגדה כדי שיוכל לעיין בהגדה ביום השבת שהוא יום המנוחה שאז יבין ההגדה ולא יצטרך להתעכב באמצע הסדר שלא יישנו התינוקות (עולת חודש להגר"ס מברעזין, ח"א דרוש ו').

תקופות: תקופת ניסן לרב אדא - ליל שלישי ו' ניסן בשעה 9, 1 דק' 7 חלקים ו-60 רגעים. [וסימנו: ג' ג' כ"ה ס']. ותרגומו להגרימ"ט בליל שלישי בשעה 21.46 ולהגרימ"ר בשעה 21.40 בערב, (לשעון קיץ). [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח].

זמני הירח: ז' מהמולד - ליל חמישי. ניתן לברך עד שעה 2:49 בלילה (לפי שעון קיץ) שאז ייעלם הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

ד. תקעד: ר' אהרן שמואל ב"ר נפתלי הירץ הכהן כ"ץ מאוסטרהא, ב' וצוה הכהן
תרכה: ר' יעקב צבי ב"ר גמליאל מקלנבורג, ב' הכתב והקבלה
תרנה: ר' יוחנן ב"ר מרדכי טברסקי מטשרנובל, האדמו"ר מרחסטריבקה
תרסז: ר' רחמים ניסים יצחק ב"ר חיים פאלאג'י ב' יפה ללב ועוד

ה. תקפה: ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל ממז'בוז', האוהב ישראל מאפטא (מקובל שאמר, שהמדליק נר לטובת נשמתו יעשה לו טובה. לוח דבר בעתו)
תרפד: ר' צבי אלימלך ב"ר דוד שפירא מבלוזוב ב' צבי לצדיק
תרסב: ר' שניאור זלמן ב"ר שלמה ליאדי'ר, בעל התורת חסד מלובלין
תרע: ר' מלכיאל צבי ב"ר יונה הלוי טננבוים, ב' דברי מלכיאל
תשנה: ר' ראובן יוסף ב"ר אברהם יצחק גרשונוביץ, מראשי ישי' הנגב
תשעז: ר' משה אהרן ב"ר אברהם דוד רוזנטל, ב' מטה אהרן

ו. שצג: ר' מאיר ב"ר יעקב שיף "המהר"ם שיף", (אך י"א בכ' אדר)
תקד: ר' חיים בן יעקב אבולעפיה זצ"ל בונה טבריה, ב' עץ החיים ועוד
תרפח: ר' מאיר דן ב"ר חיים יצחק פלוצקי, ב' הכלי חמדה
תשז: ר' אהרן ב"ר שמואל יעקב ראטה, ב' שומר אמונים
תשעב: ר' אייזיק ב"ר אליהו אוזבנד, ר"י טלז בקליבלנד ב' לקח דעת

ז. ב' תפט: ויתמו ימי בכי אבל משה (דברים ל"ד ח') ויאמר ה' ליהושע בן נון קום עבור את הירדן הזה וגו' (יהושע א')
ג' שלט: היה דבר ה' ליחזקאל על מפלת מצרים (יחזקאל ל' כ' כ"ו) את זרוע פרעה מלך מצרים שברתי (ביד נבוכדנצר בשנה ד' ליהויקים - רש"י)
תקסז: ר' אברהם ב"ר שלמה זלמן מווילנא, אחי הגר"א, ב' מעלות התורה
תרמו: ר' אריה ליב ב"ר שלום שכנא יעלין ב' יפה עינים מצפה אריה וקול אריה
תשיז: ד"ר ר' משה ב"ר יוסף וואלך, מייסד ביה"ח שערי צדק הישן
תשנח: ר' ששון ב"ר בנימין ציון עבד אלעזיז מזרחי, ב' באתי לגני
תשעז: ר' יהודה אריה ב"ר שלמה הרשלר, ב' ישועות אריה מר"י בית מתתיהו
תשפ: ר' יעקב ב"ר מרדכי מייזליש, מתלמידי החזו"א ומייסד חוג שבע וכולל טל תורה

ח. מהיום ימים טובים במגילת תענית (פ"א): מן תמניא ביה ועד סוף מועדא, איתותב חגא, דלא למספד ולא להתענאה, משום שנקבע חג השבועות שיהיה ביום החמישים לקצירת העומר, שלא כדעת הצדוקים
ד' תתקנ: נעקה"ש בעלי התוס' במגדל המלך שביורק באנגליה וביניהם ר' אליהו הקדוש מאברויקא, והקדוש ר' יו"ט ב"ר יצחק מיואני, בעת מסע הצלב השלישי
תעב: ר' אליהו ב"ר בנימין וולף שפירא ה"אליה רבה"
תקס: ר' מרדכי ב"ר דב בער שפירא מנשכיז ב' רשפי אש
תרפב: ר' שלמה ב"ר יעקב מוסיוף, מייסד ביכ"נ מוסיוף
תשטו: ר' יחיאל מיכל ב"ר אהרן טוקצ'ינסקי, ב' גשר החיים, לוח לא"י, בין השמשות
תשכב: ר' יוסף זאב ב"ר ברוך ליפוביץ, ב' נחלת יוסף עה"ת ורות

ט. שצז: ר' יוסף יוזפא ב"ר זעליקמן האן נוירלויגן ב' יוסף אומץ מפפד"מ
תקפה: ר' יעקב צבי ב"ר נפתלי יאליש בעל מלא הרועים
תשכט: ר' אריה ב"ר בנימין ביניש לוין, ב' מקור נאמן
תשלב: ר' חיים מאיר ב"ר ישראל הגר, האדמו"ר מויז'ניץ ב' אמרי חיים
תשעב: ר' יהושע ב"ר חיים מנחם דוד הורוביץ מדז'יקוב
תשפ: ר' אשר יעקב ב"ר אהרן ווסטהיים, רב דמנצ'סטר וראש בד"ץ איגוד הרבנים

י. ב' תמט: לקחו בנ"י את השה לפסח במצרים וקשרוהו לכרעי המטה ושבת היה
ב' תפח: תענית צדיקים על פטירת מרים הנביאה ע"ה בת עמרם ויוכבד (שו"ע תק"פ), ונסתלקה בארה וחזרה בזכות משה ואהרן (תענית ט' א'). גם מעשה מי מריבה היה היום (צל"ח) וראה כ"א ניסן
ב' תפט: יהושע ובני ישראל עברו את הירדן (שסב לאחור) בחרבה ונמוגו כל מלכי כנען
תרלג: ר' חיים בנימין ב"ר חייא פונטרימולי, ב' פתח הדביר
תרפח: ר' אברהם אבא ב"ר יהושע הרצל, ב' שפתי חכמים על הש"ס
תשסג: ר' שלום ב"ר מימון משאש רבה של ירושלים ב' תבואות שמש ועוד
תשסח: ר' אלתר חנוך העניך ב"ר חיים דוד ליבוביץ, ר"י ח"ח וב' חידושי הלב

ניסן תשפ"ג

מרץ - אפריל (3-4) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ד	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:56 גר"א 9:41 סוף זמן תפילה מג"א 10:13 גר"א 10:43	ל"א תחנון, וקוראים ביום הרביעי	חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:17 **שקיעת החמה** 6:57:45	26
ה	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:55 גר"א 9:40 סוף זמן תפילה מג"א 10:12 גר"א 10:42	ל"א תחנון, וקוראים ביום החמישי	חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה** 6:58:30	27
ו	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:54 גר"א 9:40 סוף זמן תפילה מג"א 10:11 גר"א 10:41	ל"א תחנון, וקוראים ביום הששי	חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה** 6:59:00	28
ז	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:53 גר"א 9:39 סוף זמן תפילה מג"א 10:11 גר"א 10:41	ל"א תחנון, וקוראים ביום השביעי	חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה** 6:59:45	29
ח	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:53 גר"א 9:38 סוף זמן תפילה מג"א 10:10 גר"א 10:40	ל"א תחנון, וקוראים ביום השמיני	חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה** 7:00:30	30
ט	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:52 גר"א 9:37 סוף זמן תפילה מג"א 10:09 גר"א 10:40	ל"א תחנון, וקוראים ביום התשיעי **הדלקת נרות שבת 6:31**	חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה** 7:01:15	31
י	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:51 גר"א 9:37 סוף זמן ק"ש מג"א 72 9:00 סוף זמן תפילה מג"א 10:09 גר"א 10:39 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:47	**שבת הגדול** **פרשת: צו** **הפטרה: וערבה** (מלאכי ג') **צאת השבת 7:36** **חזו"א 7:39** קוראים ביום העשירי, ול"א אה"ר וצדקתך. במוצאי שבת אש' אין אומרים ויהי נועם, וספ' אומרים	חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה** 7:01:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:14 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:12	1

שבת חול המועד פסח

תאריך ניסן טלה		עמוד השחר א'	עמוד השחר ב'	זמן ציצית ותפילין	הנץ החמה מההר	הנץ החמה הנראה	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא	מנחה קטנה	פלג המנחה	שקיעה	צאת הכוכבים חזו"א	דף היומי בבלי	משנה והלכה יומית	דף יומי ירושלמי
		90 דק' במעלו' קודם הנץ	72 דק' במע' קודם הנץ	לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	מגובה העיר, בגיבוי הרים קרובים מלבד הרי מואב	מגובה העיר, בגיבוי ההרים שבמזרח, בלבד, עד 16 ק"מ	שעה ורבע זמני קודם השקיעה	שעתיים וחצי זמני קודם השקיעה	מאיל מודיעין ע"ל היתה מישור הגראי"ז חשש לכתח' לשיטה זו	40 דק' במעלות אחר השקיעה	סוטה	משניות ושו"ע א"ח	כלאים א - ז מ"ב עמוד היומי ח"ב סא. - סד. מ"ב הדף היומי בהלכה
יא	ראשון	4:56	5:15	5:41	6:29:15	6:37:15	8:34	4:23	5:41	6:59:45	7:40	ד	פסחים ה ה-ו שפח א-ג	קכ"ד ח'
יב	שני	4:55	5:13	5:40	6:28:00	6:36:00	8:33	4:23	5:42	7:00:15	7:41	ה	פסחים ה ז-ח שפח-ו ד-ב	קכ"ד ט' - י"ב
יג	שלישי	4:53	5:12	5:39	6:26:45	6:34:45	8:32	4:24	5:42	7:01:00	7:42	ו	פסחים ה ט-י שפו ג-ה	קכ"ה א' - ב'
יד	רביעי	4:52	5:10	5:37	6:25:30	6:33:30	8:31	4:24	5:43	7:01:45	7:42	ז	פסחים ו א-ב שפו ו-ח	קכ"ה ב' קכ"ו א' - ב'
טו	חמישי	4:50	5:09	5:36	6:24:15	6:32:15	8:30	4:24	5:43	7:02:15	7:43	ח	פסחים ו ג-ד שפו-ח ט-א	קכ"ו ב' - ד'
טז	ששי	4:49	5:08	5:35	6:23:00	6:31:00	8:29	4:24	5:44	7:03:00	7:44	ט	פסחים ו ה-ו שפט-צ א-ב	מעה לתמונע מסעודה בעיש מ: 3:53
יז	שבת	4:48	5:06	5:34	6:21:45	6:29:30	8:28	4:25	5:44	7:03:45	7:45	י	פסחים ו א-ב שצא-ב א-א	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:49

מנין מאה ברכות

יו"ט ראשון של פסח: 87 ברכות, [75 דיו"ט, שהחיינו דקידוש, בפה"א דכרפס, אשר גאלנו דמגיד, מצה, מרור, בפה"ג כוס ג', ברכת ההלל, מעין ג', וב' ביום להלל, ואש' מברכין בפה"ג גם על כוס שני ורביעי וספ' מברכין על ההלל בביהכ"נ בלילה ב' ברכות], ולרוב בני אש' שגם מברכים על ההלל בלילה יש 89, וישלים במיני מגדים וריח.

שבת חול המועד פסח: 82 ברכות [81 דשבת, 1 דספירת העומר], ולאש' 84, דנוסחות 2 ברכות להלל [וגם לאש' הנוהגים לברך על שה"ש ב' ברכות לכאורה היינו לקורא בלבד], וישלים כדלעיל.

מכירת חמץ: יש נוהגים שבמכירת חמץ כהיום אין מוכרים חמץ בעין לגוי אלא שורפים את כל החמץ לפני פסח, ומוכרים רק חמץ הדבוק בכלים וכדו', או משכירים מקומות שלא יזוע שיש בהם חמץ בעין כדי להפטר מבדיקה. (כ"ד הגר"א במע"ר סי' ק"פ. וכן נהג הגר"ח מוואלזין כמש"כ בכתר ראש סי' ק"כ. וכן נהג החפץ חיים כעדות בנו בכל כתבי ח"ח במילואים. וכן נהגו החזו"א והגרי"ז וכל תלמידיהם).

בדיקת חמץ: כתב המקו"ח (סי' תל"ב) מנהג גדולים מעטפין עצמם בגלימה בברכת הבדיקה, ומ"מ אחר הברכה יסיר הגלימה מפני דמיטרד פן יטיף עליו. ובמכתב סופר סי"ד דהחת"ס לבש גם הכובע. ובמ"ב (תל"ב סק"ב) דיטול ידים לפני בדיק"ח.

תענית בכורות: בענין סיום מסכת בער"פ לבכורות, יש להעיר דדעת הגר"ח קניבסקי זצ"ל שלא מהני סיום מס' תמיד כי לא נסדר תלמוד על כל פרקיה [כ"כ בלוח "דבר בעתו" משמן], ובחוברת מס' תמיד (עם הסבר קצר) הביא בשם הגרי"ש אלישיב דצ"ל שמועיל גם סיום מסכת תמיד לסעודת מצוה.

סו"ז אכילת חמץ: בספר חוט שני (פסח עמ' קס"ז) כ' שהחזו"א אע"פ שס"ל מעיקה"ד בחשבון השעות כהגר"א, מ"מ החמיר בער"פ בסו"ז אכילת חמץ כהמג"א. וכ"פ בהליכות עולם.

שריפת חמץ: המנהג ששורפין אותו תיכף אחר שפוסקין מלאכול אחר שעה ד'. וקורין דרך הרחוב "לשרוף חמץ" (מקו"ח תמ"ה ס"ב).

אחר חצות: אסור לעשות מלאכה גמורה אחר חצות, וכן תספורת ונטילת ציפורניים (סי' תס"ח), וע"ש לענין דיעבד.

ערב יו"ט: אין לאכול פת (מצה עשירה) משעה עשירית, שו"ע תע"א. (דלא כרמ"א דסי' תרל"ש שאסר מחצות, עי' שעה"צ סק"א ומ"ב תרל"ט ג' וכה"ח תע"א סק"ח), וגם לבני אשכנז שאינם אוכלים מצה עשירה יש נפ"מ בקנידלעך, שאסור לאוכלם אחר שעה עשירית כמ"ש מ"ב שם ס"ק כ'. **זמן שעה עשירית בערב פסח - ראה בלוח התחתון.**

אכילת מצה: יש לדאוג להכשר המצות למצות אכילת מצה, לזכור להפריש תרו"מ וחלה, ושגם המעשר ראשון לא יהיה בחוכו, לקנות בקנין המועיל, ולפרוע למורכ לפני החג.

ליל פסח: בשו"ע (תפ"ז ס"ד): בליל פסח גומרין ההלל בצבור בנעימה בברכה תחלה וסוף. ולהרמ"א א"א. והחזו"א הנהיג בבית מדרשו לומר ללא ברכה. (דינים והנהגות פי"ח אות כ"ט).

ט"ז ניסן: כתבו הספרים דטוב לעשות היום בסעודה איזה דבר לזכר סעודת אסתר, שביום ההוא נתלה המן (מ"ב מ"צ סק"ב ממג"א מהשל"ה), וסימ' וישבות המן ממחרת הפסח, והיום הסתיימו ג' ימי תענית אסתר, כ"כ רש"י מגילה, אמנם במדרשים אי' שצמו י"ג י"ד ט"ו, עי כה"ח ת"צ אות א'.

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה - לכתחילה בליל רביעי י"ד ניסן כל הלילה, ובדיעבד בליל חמישי ליל הסדר עד שעה 20.25 בערב. ט"ו מהמולד - בליל חמישי עד שעה 2.01 בלילה, [שיטות נוספות מקילות יותר בסוף הזמן ובט"ו מהמולד - ראה בטבלה בסוף הלוח], ולהמ"ב יברך בדיעבד עד ט"ו מהמולד, ולכה"ח ספק ברכות להקל ויקדש ללא ברכה.

תקופות: תקופת ניסן לשמואל - יום שבת י"ז ניסן בשעה 6.00, [וסימנו: ז' ב"ב (אפס)], ותרגומו לגרימ"ט ביום שב"ק בשעה 6.41, ולגרימ"ר בשעה 6.39. (לשעון קיץ), [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח].

יש לזכור להודיע לבני הבית שמזכירים בתפילה "מוריד הטל", וכן "ותן ברכה" בברך עלינו, או "ברכנו"

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

58

יא. ה' לי: רבנו משה ב"ר נחמן מגירונדה, הרמב"ן
שע: ר' ישעיה ב"ר אברהם הלוי הורוויץ, ב' שני לוחות הברית, (אין התאריך מוסמך)
תקכב: ר' דוד ב"ר נפתלי הירש פרנקל, ב' קרבן העדה על הירושלמי
תקצט: ר' שלמה זלמן ב"ר יצחק ליפשיץ ב' חמדת שלמה
תרלח: ר' בצלאל ב"ר ישראל משה הכהן מוילנא ב' מראה כהן
תשלב: ר' אליהו פנחס ב"ר בן ציון נסים פרחס, רב העיר ירושלים
תשסט: ר' אלחנן יוסף ב"ר שמואל הערצמאן ב' נס ההצלה, אהל יוסף
תשע: ר' ישראל אליהו ב"ר אלכסנדר זיסקינד וויינטרוב ב' פתחי שערים ועוד

יב. ג' תמוז: היקם התחיל המסע של עזרא מבבל, מנהר אהוא לי-ם (עזרא ח' ל"א) אחר יסוד המעלה בא' ניסן
תקכה: ר' מנחם מנדל מבאר, מגיד מישרים ותלמיד הבעש"ט
תשמד: ר' חיים אלתר ב"ר אברהם שמואל פנט ב' תפוחי חיים
תשנח: ר' אליעזר צדוק ב"ר יצחק יונה טורצין מח"ס מתנה מרעטת.
תשסא: ר' שמשון דוד ב"ר חיים אבהם פינקוס (ובב"ב) ב' שערים בתפילה ועוד
תשע: ר' נחום ב"ר רפאל הכהן קוק, מרבני העיר רמת גן
תשעא: ר' ישראל פסח ב"ר יוסף פינהנדלר, ב' שו"ת אבני ישפה ועוד
תשעו: ר' אברהם ב"ר נתן רימנר, מתלמידי החזו"א, ב' התעוררות ללימוד התורה

יג. ב' מת: היום ניקול אברהם אבינו ע"ה (ראה ט"ו ניסן, ולתוס' ניקול אתמול)
ג' ריד: חזקיהו נחלה, ג' ימים לפני מפלת סנחריב ורשעיהו בא לבקרו
ג' תת: החך הוא דניאל נהרג ע"י המן, לדעת התרגום ותוס' ב"ב ד' א' ד"ה שכל שלה: רבנו יוסף ב"ר אפרים קארו ב' בית יוסף ושלחן ערוך
שגג: ר' משה ב"ר חיים אלשיך, ב' שו"ת מהר"ם אלשיך [ולפי תש' מהרי"ט החדשים עמ' כ"ד נפט' ב"י תשרי שנ"ד]
תז: ר' חיים ב"ר שבתי, ב' שו"ת תורת חיים (מהרח"ש)
תרכז: ר' מנחם מנדל ב"ר שלום שכנא שניאורסון ב' צמח צדק מחב"ד (3)
תשלד: ר' יצחק ב"ר אברהם אריאלי, מח"ס ענים למשפט
תשעט: ר' עזריאל אל"ר אהרן הלוי טאוובר, ב' פרקי מחשבה ועוד
תשפ: ר' יעקב ב"ר נחום מרדכי פרלוב, האדמו"ר מגאראוומינסק ב' עדת יעקב (4)

יד. ב': ויבא קין מנחה והבל הביא גם הוא. תרגום ונחמן, ולפדר"א בליל הסדר, ועי' י"ט חשון ב' קכד: אברהם אבינו ע"ה (בן תרח ואמתלאי בה כרגבו), (פמ"ג תפ"ע בשם יד יוסף), רבס' קרניים כ' שנפטר בשבת שנא' תקבר בשיבה טובה ר"ת שבת, ובסידור יעב"ץ ועוד כתבו שהוא שיכוש מגמ' דד"ר י"א א'. ואפשר שנפטר בי' ניסן
ג' תשבצ: נתלה אותו האיש לפי שקישקש הסית והדיח את ישראל (סנהדרין מ"ג א')
תרח: ר' אשר ישעיה ב"ר אליעזר ליפמאן רובין מרופשין, ב' אור ישע
תרלז: ר' משה אריה לויב ב"ר יהודה ליטש הלוי רוזנברג, ב' אמרות ה' ועוד
תרמו: ר' דוד יהודה לוב ב"ר אהרן דולבריטשיין, ב' שבילי דוד
תשל: ר' אברהם ב"ר אשר צבי יפתן, ראש ישיבת נהר הדרוק
תשמט: ר' דוד יהודה ב"ר שניאור זלמן דינגרבין, משגיח דישי' פניבז'
תשסז: ר' יוסף צבי הלוי בהק"ר ברוך חיים הי"ד דינר, ראב"ד לונדון

טו. ב' יח: ברית בין הבתרים (סדר עולם פ"ח ומכילתא תוס' ר"ה י"א א')
ב' מח: היקם באו המלאכים לאברהם אבינו לבשרו על לידת יצחק (שם)
ב' מט: נולד יצחק אבינו בן אברהם אבינו ושרה אימנו ע"ה (שם)
ב' קנב: יצחק אע"ה ברך את יעקב אע"ה (רש"י ות"י תולדות כ"ז א', ראה ר"ה)
ב' תמט: יציאת מצרים
בט"ר ניסן היקה מפלת סנחריב והצלת בדעון (ילקוט אסתר תתרנ"ח)
ג' תתלג: נפילת מבצר מצדה ביד הרומאים
תכט: ר' יונה ב"ר ישעיה תאומים, ב' קיקיון דיונה
תרמה: ר' ברוך מרדכי ב"ר יעקב ליבשיץ, אב"ד נוב'הרדוק) בן ברית יעקב ובית מרדכי
תרמח: ר' אליהו ב"ר מאיר יהודה פרנקל, ב' אבני אליהו, עטרת אליהו
תרסז: ר' יעקב יהושע ב"ר דוד מורגנשטרן, האדמו"ר מקוצק (3)
תשעה: ר' שמואל ב"ר יוסף צבי הלוי וואזנר, גאב"ד זכרון מאיר וב' שבט הלוי

טז. ב' מח: היום מהפיכת סדום ועמורה (בר"ר).
ב' קצו - שלג: נולד ונפטר לוי בן יעקב אבינו ולאה אמנו (ילק"ש שמות)
ב' תפט: ויישבו המן, והקריבו העוקד הראשון ואכלו תחבואת אל (להושע ה' י"א)
ב' תתקכב: הוקעו שני בני שאול וחמשת נכדיו (ירושל' קידושין ד' א')
ג' תת: נתלה המן בן המדתא האגגי, ראה בצד ימין מש"כ בהמשנ"ר
תלג: ר' אברהם ראובן ב"ר יהושע האשקי הכהן סופר, ב' ילקוט ראובני
תקמא: ר' נחוראי ב"ר יצחק ג'רמון ראב"ד ג'רבא, ב' יתר הבד
תמנו: ר' נתן ב"ר יהושע מרדכי אורדמן, ר"ר עץ חיים לונדן וב' נתן דעת
תשס: ר' שלום דוב ב"ר חזקיהו אבהם בוקיר, ב' שם דוד ועוד הי"ר חברון
תשעז: רבי דוד ב"ר יהודה הלוי אבהמי, ב' בנין עולם ומשגיח דישי' ירוחם

יז. תרלה: ר' ירמיהו ב"ר בנימין רולף לעוו מורבורי, ב' דברי ירמיהו
תשיג: נולד נגפ' ר' שמואל יצחק ב"ר צבי יפה, חתן הבית הלוי וב' רמת שמואל
תשמז: ר' מאיר שלום ב"ר ישראל אבוהצירה מאשדוד, בבא מאיר
תשסה: ר' שלמה ב"ר משה ולבן, ב' עלי שור ועוד
תשסט: ר' יהודה ב"ר שמעון דיידל שפירא, מר"כ, חזון איש וב' בבורת יהודה
תשעב: ר' יחיאל צבי ב"ר יהודה שפירא, ראש כולל טל תורה ירושל"מ

ניסן תשפ"ג

אפריל (4) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יא	ראשון	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:50 גר"א 9:36 מג"א 10:08 גר"א 10:38	ל"א תחנון, וקוראים ביום עשתי עשר יום	חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה** 7:02:30	2
יב	שני	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:49 גר"א 9:35 מג"א 10:07 גר"א 10:38	ל"א תחנון, וקוראים ביום שנים עשר יום עד סוף הפרשה	חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה** 7:03:00	3
יג	שלישי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:48 גר"א 9:34 מג"א 10:07 גר"א 10:37	ל"א תחנון, וקוראים פ' בהעלותך עד - כן עשה את המנורה **תזכורת למכירת חמץ** **בערב בדיקת חמץ** סוף זמן ברכת הלבנה לכתחילה - ראה בלוח העליון	חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה** 7:03:45	4
יד	רביעי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:47 גר"א 9:33 מג"א 10:06 גר"א 10:37	**ערב חג הפסח** אסור לאכול סעודה משעה עשירית משעה: 3:52 **תענית בכורות,** ל"א תחנון ולמנצח, אש' א"א מזמור לתודה (תכ"ט ס"ב), [בחו"ל עירוב תבשילין] **סו"ז אכילת חמץ:** מג"א לחומרא: 9:44 מג"א: 10:06 גר"א: 10:37 **סו"ז ביעור חמץ:** מג"א לחומרא: 10:57 מג"א: 11:24 גר"א: 11:40 **הדלקת נרות יו"ט** **6:34**	חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:04:30	5
טו	חמישי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:47 גר"א 9:33 מג"א 10:05 גר"א 10:36	**חג הפסח** תפילת טל, ומוריד הטל. ובערב ברכנו, ותן ברכה **צאת יו"ט: 7:39** ר"ת (במע'): 8:16 מוציאים ב' ספרים, י"ג מידות, וקוראים ה' בספר א' בשמות פר' בא ויקרא משה וגו' משכו (י"ב כ"א), וח"ק, ובספר ב' קוראים ובחודש הראשון (במדבר כ"ח ט"ז), וספ' כופלין ח"ק, ומפטיר בעת ההיא (יהושע ה' ב') להשו"ע, ולהמ"ב (תפ"ח סק"י) מתחיל שם בג' ה'-ד', י-ה א-לי, שש"י קי"ד סו"ז מוסף לכתחילה: 1:46 **במוצאי יו"ט ספירת העומר**	חצות יום ולילה 12:42 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:05:15	6
טז	ששי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:46 גר"א 9:32 מג"א 10:05 גר"א 10:35	**א' דחול המועד** ובחו"ל יו"ט שני של גלויות מוציאים ב' ספרים וקוראים ג' קרואים פ' שור או כשב (ויקרא כ"ב כ"ו) (וכאן לכו"ע ל"א ח"ק בא"י), ובספר ב' קוראים בפ' פינחס והקרבתם (במדבר כ"ח י"ט), וח"ק, שש"י ע"ח, יש של"א לכו נרננה (של"ה ומט"א תר"א י"א), ול"א במה מדליקין (שו"ע סי' ע"ר ס"ב) א' לעומר **הדלקת נרות שבת** **6:36**	חצות יום ולילה 12:42 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:05:45	7
יז	שבת	סוף זמן ק"ש סוף זמן ק"ש מג"א 72 סוף זמן תפילה	מג"א 8:45 גר"א 9:31 8:54 מג"א 10:04 גר"א 10:35 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:46	**ב' דחול המועד** **שבת חול המועד פסח** אש' קוראים שיר השירים [מפני שמפורש בו ענין יצי"מ, מ"ב ת"צ סקי"ז], וקדיש (ביה"ל קל"ב), ומוציאים ב' ספרים וקוראים ז' קרואים בראשון בפרשת כי תשא ויאמר משה ראה אתה אומר אלי כו' פסל לך כו' (שמות ל"ג י"ב) [שכתוב בו מעניני שבת, שם סק"ט], וח"ק, ובספר ב' קוראים והקרבתם (במדבר כ"ח י"ט), וספ' כופלין ח"ק, ומפטירין היתה עלי (יחזקאל ל"ז) [והטעם, כי תחיית המתים תהיה בניסן ע"כ מפטירים העצמות היבשות, שם סקי"ד], שש"י צ"ב, ובמנחה קוראים בפ' שמיני, ול"א אה"ר וצדקתך, במוצאי שבת אש' ל"א ויהי נועם, וספ' אומרים ב' לעומר **צאת השבת** **7:41** חזו"א 7:45	חצות יום ולילה 12:42 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:06:30 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:19 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:18	8

הזמנים לפי שעון קיץ

פרשת: שמיני

תאריך ניסן טלה		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי סוטה	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי כלאים ח - יד מ"ב עמוד היומי ח"ב סד: - סז: מ"ב הדף היומי בהלכה
יח	ראשון	4:46	5:05	5:32	6:20:30	6:28:15	8:27	4:25	5:45	7:04:15	7:45	יא	פסחים ז ג-ד שצב ב-ד	קכ"ז
יט	שני	4:45	5:04	5:31	6:19:30	6:27:00	8:27	4:25	5:45	7:05:00	7:46	יב	פסחים ז ה-ו שצב ה-ז	קכ"ח א'
כ	שלישי	4:43	5:02	5:30	6:18:15	6:25:45	8:26	4:25	5:46	7:05:45	7:47	יג	פסחים ז ז-ח שצב-ג ח-ב	קכ"ח ב' - ד'
כא	רביעי	4:42	5:01	5:28	6:17:15	6:24:15	8:25	4:26	5:46	7:06:30	7:48	יד	פסחים ז ט-י שצג-ד ג-ב	קכ"ח ה' - ו'
כב	חמישי	4:40	4:59	5:27	6:16:15	6:23:00	8:24	4:26	5:47	7:07:00	7:48	טו	פסחים ז יא-יב שצד-ו ג-א	קכ"ח ו' - ח'
כג	ששי	4:39	4:58	5:26	6:15:00	6:21:15	8:23	4:26	5:47	7:07:45	7:49	טז	פסחים ז-ח יג-א שצו-ז ב-ב	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:54
כד	שבת	4:37	4:57	5:24	6:14:00	6:19:30	8:22	4:27	5:48	7:08:30	7:50	יז	פסחים ח ב-ג שצז ג-ה	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:49

מנין מאה ברכות

שביעי של פסח: לספי 76 ברכות, [75 דיו"ט, וברכת ספירת העומר], ולאשי 78 [דנוספות ב' ברכות על ההלל], ולנוהגים בסעודה ג' בז' של פסח נוספות 6 ויש להשלים כבכל יו"ט.

בכל השבתות שבימי העומר נוספת ברכה אחת של ספירת העומר ועולה ל-82 ברכות וישלים באיספרמקי ומגדי.

שמחת המועד: שו"ע (תקכ"ט ב'): "חייב אדם להיות שמח וטוב לב במועד (כולל חוה"מ - מ"ב שם) הוא ואשתו ובניו וכל הנלוים אליו". ובבה"ל "... ועכשיו שאין ביהמ"ק קיים אין יוצאין ידי חובת שמחה אלא ביין שנאמר ויין ישמח, אבל בשר אין חובה לאכול עכשיו כיון שאין לנו בשר שלמים, ומ"מ מצוה יש גם באכילת בשר, והמחבר לא הזכיר בשר לשיטתו אך ביין חייב" עי"ש. "כיצד משמחן, הקטנים נותן להם קליות ואגוזין והנשים קונה להם בגדים ותכשיטין כפי ממונו", ובבה"ל: ואם אין ידו משגת יקנה להם לכה"פ מנעלים חדשים לכבוד יו"ט.

הלכות חג בחג: "צריך לשאול ולדרוש בכל יו"ט מהלכותיה וכדאיתא בסוף מגילה דף ל"ב א' משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בעניינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת והלכות חג בחג". (מ"ב תכ"ט סק"א).

חול המועד: "הגר"א מקפיד על הנוהג בחוה"מ מנהג חול כמו האומרים במוצאי יו"ט לחול המועד "גוט וואך" [שבוע טוב]. ומכבדים אצלו את המועדות בכסות נקיה ובאכילה ושתיה קרוב ליום טוב גמור". מעשה רב אות קע"ד.

טוב ללמוד מסכת פסחים בפסח, ומס' יו"ט וחגיגה ומועד קטן (של"ה, כה"ח תכ"ט ו').

שביעי של פסח: כתב בספר מעשה רב מהגר"א (אות קפ"ה): והיה מחבב מאד מצות אכילת מצה כל שבעה, וביום טוב אחרון היה אוכל סעודה שלישית אעפ"י שלא היה אוכל שלש סעודות בשאר יום טוב, מפני חביבות מצות אכילת מצה שזמנו הולך לו. ובמוצאי יום טוב היה משתדל לטעום חמץ, וכן חדש באורתא נגהי תמניסר (ובא"י הוא מליל י"ז), והיה נמנע לאכול אחר הפסח מצה שיוצאים בה ידי חובתו בפסח. וכל זה להכירא לעשיית המצוה, שאין עושין אותה להנאה אלא מפני גזירת הבורא יתעלה שמו.

מוצאי פסח: כדי שלא להכשל ח"ו בחמץ שעבר עליו הפסח אם לא נמכר, או להחוששים שלא מהני מכירת חמץ לחמץ ודאי כדעת הגר"א (במע"ר אות קפ"א) [וכ"ד החזו"א], נרשום כאן את פירוש קוד סימון התאריך שעל רוב המוצרים, שאם נכתב על מוצר מסוים 3103, המספר השמאלי מבטא את שנת היצור הלועזית של המוצר בקיצור - וזה יוצר בשנת 2023, והמספרים הימניים את יום היצור בשנה זו בצורה רציפה, וזה יוצר ב - 13/4/2023 שזה היום ה-103 מתחילת השנה הלועזית, (ולעיתים נוספת לאחמ"כ גם שעת היצור), ולפי"ז, כל המוצרים שהקוד שלהם הוא עד 3103, פירושו של דבר שיוצרו לפני סוף פסח תשפ"ג, כי פסח השנה מסתיים ב-12/4 שזה 102 יום מתחילת השנה הלועזית, מוצרי מזון שהתאריך שלהם מ-קוד 3103 פירושו שיוצרו מיום חמישי אסרו חג פסח 13/4/23 ויוצרו לאחר פסח, ועדיין יש לדון על הקמח שיתכן שנלתת לפני פסח וכו'.

אסרו חג: באסרו חג הזדרז מאוד להניח תפלין בבקר בבקר, כ"כ בספר מעשה רב על הגר"א אות קע"ד.

כ"ד ניסן: כתב בספר הליכות שלמה (פרק י"ח הערה 78) וז"ל: גם נהג [מרן הגרש"ז] לומר קדיש ביום כ"ד ניסן, הוא יום פטירת האשה שאשא מינדל בת ר' חיים יהודא ע"ה, נכדת הגאון מוהר"ש קלוגר ז"ל, אשר זקנה קונן רבות על פטירתה בקיצור שנים, [כי היתה בת יחידה של בנו הגדול ונפטרה על פניו ללא ילדים], וכתב באחד מספריו בזה"ל: **"אבקש ואתחנן מאת כל אשר ילמד מחבורי להזכיר נשמתה בעת פטירתה בהיא"צ שלה היינו כ"ד ניסן, מי שאין זה העדר כבוד לו יאמר בעצמו קדיש עבורה, ואלי יאסף כל ירא וחרד בדבר ד' ולבו דוה עליו, יבא לתנות את בת יפת"ח פיהו בתפלה בתחנונים להזכיר נשמתה לטובה, ומי שיהיה לו העדר כבודו לפי דעתו, יתן איזה פרוטה לעני כשר לומר עבורה קדיש, וזה הוי חסד של אמת אשר יעשו עם המת ועמדי, ושכרם כפול מן השמים", עכ"ל.**

זמני הירח: מולד חודש אייר כפי שנהוג להכריז: ר"ח אייר יהיה ביום ששי ושבת, המולד יהיה ביום חמישי בשעה 2, 8 דקות ו-13 חלקים. [וסימנו: ה' כ' קנ"ז]. ותרגומו להגרימ"ט ביום חמישי בשעה 14.47 אחה"צ, [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה ביום חמישי בשעה 7.13 בבוקר. (התרגום והמולד האמיתי לפי שעון קיץ).

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

60

יח. ה' ד: ר' מאיר ב"ר טודרוס הלוי אבולעפיה, הרמ"ה
תרסג: ר' ששון פרסייאדו ב"ר משה ב' שמן ששון ר"י המקובלים בית אל
תשנו: ר' שמואל ב"ר גד טרוביץ ב' מעדני שמואל
תשנו: ר' ברוך ב"ר בנימין ביינישׁ קאפלאן, מר"י תורה ודעת ומייסד בית יעקב בברוקלין
תשפ: ר' יצחק מאיר ב"ר צבי רוטנברג, מתלמידי החזו"א ומר"כ מאור התורה ב"ב

יט. שעד: ר' יהושע וולק ב"ר אלכסנדר הכהן כץ, ב' הסמ"ע
תקלב: ר' אהרן הגדול ב"ר יעקב מקארלין
תקפא: ר' פינחס אליהו ב"ר מאיר הורוויץ, ב' ספר הברית
תרכו: ר' שמואל אביגדור ב"ר אברהם תוספאה, המנחת בכורים לתוספתא
תשג: ר' מנחם ב"ר אברהם זעמבה הי"ד, ב' תוצאות חיים
תשמח: ר' יעקב יוסף ב"ר יצחק אייזיק וייס, האדמו"ר מספינקא
תשפ: ר' אליהו ב"ר בן ציון בקשי דורון, הראשון לציון ונשיא מוס' בנין אב

כ. ד' תשצח: רב האי ב"ר שרירא גאון ראש ישיבת פומבדיתא
ד' תתקז: קץ קידוש נחשון, צר נגע באישון, בעשרים בחדש הראשון, רוטשו דורשי חמורות - בפרעות מסע הצלב השני (אין כמוך באלמים)
תרה: ר' יחזקאל ב"ר יוסף פאנעט מקרלסבורג ב' מראה יחזקאל
תרכח: ר' יצחק ב"ר מנחם חורי, דיין בג'רבא, מח"ס בני שלשים
תשסב: ר' רפאל אלחנן ב"ר שמעון פרלמוטר, ר"י חדרה ומייסדה
תשסו: ר' בוגיד חנינא ב"ר מרדכי סעדון, ראב"ד ג'רבא וב' מגיד חדשות

כא. ב' תמט: קריעת ים סוף, ואחריו לפנות בוקר יצאו ישראל מדברה שור והלכו ג' ימים במדבר ולא מצאו מים (עי' רש"י וראב"ע בבשלח)
ב' תפח: ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן, ויצאו מי מריבה ולא נמנעו מים (במדבר כ'), בחת"ס חקת דמרים מתה בי' ומסתמא נסתלק הבאר בי"ז והתלוננו בכ' וא"כ מעשה דסלע בכ"א, וראה י' ניסן
תקנ?: ר' דוד ב"ר ישראל לאה'קס אב"ד באר, מתלמידי הבעש"ט
תקסז: ר' דניאל ב"ר יעקב מהורדנא ב' חמודי דניאל
תשכט: ר' שמעון ישראל ב"ר גרשון פוזן, אב"ד שאפראן
תשמט: ר' שמואל ב"ר שלמה יצחק שפירא, מרבני ברסלב, שמואל בקוראי שמו
תשעה: ר' חיים שאול ב"ר שמואל גריינימן, ב' חידושים וביאורים

כב. ב' מט: נימול יצחק בן אברהם אבינו שנולד בא' דפסח
ב' תפט: יהושע ובני ישראל מתחילים להקיף את יריחו ז' פעמים
תפז: ר' יהודה ב"ר שמואל רוזאניש ב' משנה למלך ופרשת דרכים
תרח: ר' ישראל יצחק קאליש ב"ר שמעון, האדמו"ר הזקן מוורקא
תרסה: ר' שמואל דב אשר ב"ר מרדכי יוסף ליינר, ב' נאות דשא
תשעז: ר' אברהם יוסף ב"ר דוד רוזנבלום, ר"י שערי יושר בורו פארק

כג. ב' תתפג: י"א שהיום נתלו שבעת בני שאול המלך כדרישת הגבעונים (אוצר התפילות, שמואל ב' כ"א ט')
שמה: ר' משה ב"ר יוסף די-טראני, ב' שו"ת מבי"ט (ובהקד' מו"ל בית אלקים נרשם כ"ב בו, אמנם בשם הגדולים מע' מ' הביא בשם המהרי"ט בכ"ג בו, ובצפנת פענח לנכדו כתב כ"א ניסן)
תרלח: ר' אהרן דוד ב"ר אברהם אהרן דייטש, ב' גורן דוד
תרפג: ר' ישראל שלום יוסף ב"ר יצחק פרידמן, הפאר ישראל מבוהוש (2)
תשעז: ר' שמואל ב"ר משה איינשטיין, ר"י פוניבז' לצעירים
תשעט: ר' מנחם מנדל ב"ר יהודה יחיאל טאוב, האדמו"ר מקאליב (7)

כד. ג' שצג: על שפת החידקל נגלה לדניאל איש לבוש בדים וגויתו כתרשיש וגו' והאנשים (חגי זכריה ומלאכי - מגילה ג' א') לא ראוהו, והאיש מרגיעו: אל תירא דניאל כי מן היום הראשון אשר נתת את לבך להבין ולהתענות לפני האלוקים נשמעו דבריך (דניאל י' ב'). ראה בכ"ה סיון שי"א שהיום יו"ט במגילת תענית
תרכד: ר' ישראל דוד ב"ר מרדכי מרגליות יפה - שלזינגר, ב' מחולת המחניים
תשנג: ר' חיים יצחק ב"ר צבי חייקין, ראש ישיבת אקסלבן בצרפת
תשעה: ר' יהודה אריה ב"ר אברהם זאב טרגר, ר"י עץ חיים וילרייק אנטוורפן

ניסן תשפ"ג

אפריל (4) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יח	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:44 גר"א 9:30 סוף זמן תפילה מג"א 10:03 גר"א 10:34	**ג' דחול המועד** קוראים ג' בפר' קדש לי (שמות י"ג) ובספר ב' והקרבתם כנ"ל, שש"י פ'	במוצ"ש סופרים ג' לעומר	חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה 7:07:15**	9
יט	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:43 גר"א 9:30 סוף זמן תפילה מג"א 10:03 גר"א 10:34	**ד' דחול המועד** קוראים ג' בפר' אם כסף תלוה (שמות כ"ב כ"ד) ובספר ב' כנ"ל, שש"י ק"ה	ד' לעומר	חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה 7:07:45**	10
כ	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:42 גר"א 9:29 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 גר"א 10:33	**ה' דחול המועד** **ערב שביעי של פסח** קוראים ג' בפר' במדבר סיני (במדבר ט' א') ובספר ב' כנ"ל, שש"י קל"ה מצוה להימנע מסעודה בעריו"ט משעה 3:53	ה' לעומר **הדלקת נרות יו"ט** **6:39**	חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה 7:08:30**	11
כא	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:41 גר"א 9:28 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:32	**שביעי של פסח** **צאת יו"ט: 7:44** ר"ת (במע'): 8:21 סו"ז מוסף לכתחילה: 1:45 בקידוש והדלק"נ אין מברכין שהחיינו, מוציאין ב' ס"ת, י"ג מידות, בא' קוראים ה' בפ' בשלח (שמות י"ג י"ז) עד כי אני ה' רופאך, וחז"ק, ובספר ב' מפטיר כנ"ל, וספ' כופלים חז"ק, ומפטירים וידבר דוד (שמואל ב, כ"ב), ובא"י אש' אומרים יזכור, שש"י י"ז	ו' לעומר	חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה 7:09:15**	12
כב	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:41 גר"א 9:27 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:32	**אסרו חג** ובחו"ל יו"ט אחרון של פסח ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח (ויש שא"א)	ז' לעומר שבוע אחד	חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה 7:10:00**	13
כג	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:40 גר"א 9:27 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:31	ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח (עד ר"ח). [ובחו"ל אסרו חג]	ח' לעומר **הדלקת נרות שבת** **6:41**	חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה 7:10:30**	14
כד	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:39 גר"א 9:26 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:49 סוף זמן תפילה מג"א 9:59 גר"א 10:31 **סו"ז מוסף לכתחילה 1:45**	שבת מברכין **פרשת: שמיני** **הפטרה: ויוסף עוד דוד** (שמואל ב, ו') אומרים אה"ר (ולהגר"א ל"א), ול"א צדקתך אבות פרק א'	ט' לעומר **צאת השבת** **7:46** חזו"א 7:50	חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה 7:11:15** צאת השבת לר"ת (שוות) 8:23 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:24	15

פרשת: תזריע - מצורע

תאריך ניסן אייר שור		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ 25ד דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי סוטה	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי כלאים טו - כא מ"ב עמוד היומי ח"ב סח. - עא. מ"ב הדף היומי בהלכה
כה	ראשון	4:36	4:55	5:23	6:13:00	6:18:30	8:21	4:27	5:48	7:09:15	7:51	יח	פסחים ח ד-ה שצז ו-ח	קכ"ח ט' - י'
כו	שני	4:35	4:54	5:22	6:11:45	6:17:30	8:20	4:27	5:49	7:09:45	7:51	יט	פסחים ח ו-ז שצז ט-יא	קכ"ח י"א - י"ג
כז	שלישי	4:33	4:53	5:21	6:10:45	6:16:45	8:19	4:28	5:49	7:10:30	7:52	כ	פסחים ח-ט ח-א שצז יב-יד	קכ"ח י"ד - י"ח
כח	רביעי	4:32	4:51	5:19	6:09:30	6:15:45	8:19	4:28	5:50	7:11:15	7:53	כא	פסחים ט ב-ג שצז טו-יז	קכ"ח י"ח - כ'
כט	חמישי	4:30	4:50	5:18	6:08:30	6:14:45	8:18	4:28	5:50	7:12:00	7:54	כב	פסחים ט ד-ה שצז-ח יח-ב	קכ"ח כ' - כ"ג
ל	ששי	4:29	4:49	5:17	6:07:15	6:13:45	8:17	4:29	5:51	7:12:30	7:55	כג	פסחים ט ו-ז שצח ג-ה	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:56
א	שבת	4:28	4:47	5:16	6:06:15	6:12:45	8:16	4:29	5:51	7:13:15	7:55	כד	פסחים ט ח-ט שצח ו-ח	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:50

מנין מאה ברכות

שבת ר"ח בעומר: לאש' נוספות ב' ברכות ההלל ויש 84 ברכות (עם העומר), וישלים כבכל שבת.

כ"ט ניסן: אין נוהגים לומר סדר יום כיפור קטן, ואין מתענין בער"ח לפי שנהגו שלא להתענות כל חדש ניסן כמ"ש הרמ"א בסי' תכ"ט, ועיי"ש בכה"ח סקכ"ז דעות שלדעת השו"ע אפשר להתענות, וסיים בשם הגחיד"א שאין להתענות כלל כהרמ"א. וראה במ"ב תכ"ט סק"י וכה"ח ט"ז דאין מתענין בער"ח אייר, ולר"ח פאלאג'י ולבא"ח (בסוף ההגדה אורח חיים) מתענין.

ר"ח בע"ש: כתב בשו"ע או"ח ר"ס ס"א: ומצוה לחוף הראש ולגלח הצפרנים בע"ש, וכתב המ"ב בסק"ז בשם המג"א: יש מקומות שאין מגלחין ואין נוטלין צפורנים בר"ח אפילו חל ביום עש"ק, כי כן צוה ר"י החסיד, עכ"ל. ועל כן יזדרז ליטלם ביום ה' ערב ר"ח. [ומנהג בני ספרד שלא לחוש לנטילת צפורנים בר"ח (אול"צ ח"ג פ"א)]. והגם שכתב במ"ב שם סק"ו: וביום ה' מקפידין שלא ליטלן מפני שהצפורנים מתחילין לחזור ולצמוח ביום ג' לגילוחן וא"כ אין זה תיקון כבוד שבת שחוזר לצאת, עכ"ל. מכל מקום הכא דא"א ליטלם בר"ח עדיף יום ה' מיום ד', דמיום ד' ודאי דאי"ז תיקון כבוד שבת, כ"כ האחרונים ומהם בא"ר ר"ס ה' ופמ"ג שם א' (ועי' חוט שני עמ' ס"א).

ראש חודש שחל בשבת: מצוה להרבות בסעודת ראש חדש (או"ח תי"ט). וכתבו האחרונים דכשחל ר"ח בשבת עושים מאכל אחד יותר ממה שרגיל בכל השבתות כדי שיהיה ניכר כבוד של ר"ח (מ"ב תי"ט סק"ב). [ועיין ב"י שם דע"פ הירושלמי יש לעשות בכה"ג סעודת ר"ח לאחר השבת. אלא דלא נהגו כן (ט"ז שם סק"א). עיין גם מג"א ופר"ח שם].

מוצאי שב"ק ור"ח: "כמה פעמים אמר החזון איש שיש להזדרז ביותר ללמוד במוצאי שבת קודש ובראש חדש, לסימן טוב" (דינים והנהגות סוף יו"ד). וכ"ש עתה בהתקבצם יחד בפתיחת זמן קיץ.

חודש אייר: הזמן שבין פסח לעצרת מסוגל לרפואה, כמבואר במס' שבת דף קמ"ז ב': אמר שמואל כולהו שקייני [משקין לרפואה - רש"י] מדיבחא ועד עצרתא מעלו, עיי"ש. וכתב החתם סופר (שם) דהיינו חדש אייר, והרמז פסוק כי א'ני י"י ר'ופאך ר"ת איר עם יו"ד אחד, וא'ויבי י'שובו י'בושו ר'גע הוא בשני יודי"ן, שהמזמור מדבר כשהיה דוד המלך חולה ונתרפא.

חיזוק לתחילת הזמן: כתב הגאון ר' יונתן איבשיץ בספרו יערות דבש ח"א דרוש ד': ובדוק ומנוסה, אם יתפלל אדם שחרית וקריאת שמע בכוונה, שבו ביום יזכה לדבר מצוה ויצליח בעסקיו. ואף שלשעה יחשוב שאינו, בסופו ימצא שכן הוא, ואין צריך לומר שיצליח בו ביום בתורה, ומצוה גוררת מצוה, וכן להיפך. אוי לי על שברי, בעת שאיני מתפלל בכוונה כראוי כל היום אין שמועתי בתורה מכוונת וקרעים אלביש, ולהיפך אם אזעק ואשוע לה' מקירות לבבי בתפלה לחונני דעה כי דלותי עד מאוד בעו"ה, אף הוא ירחם עלי להאיר עיני בתורתו. ולכן עם נבון וחכם, אל תאמרו הא דעדיף זה מחבירו לרוב שכלו ועוצם חכמתו ובינתו, לא כן הוא, שקר נחלתם, רק מתת ה' הוא כאשר נוחיל טובו וחסדו הגדול ברב תפלה ותחנונים, ואין לך דבר שמזכה לאדם להשיג ישרות התורה ולפענח מצפונים בדרכי יושר ואמת, אלא להתפלל לה' בדמע שישוב וירחמהו כי קל שומע תפלה הוא וקרוב לכל קוראיו באמת, ולכן הסירו מסוה עורון וכו', עכל"ק.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כה. שסו: ר' משה ב"ר אברהם מת מפרמיסלא, ב' מטה משה
תטו: ר' חיים ב"ר אברהם הכהן מארם צובה, ב' טור ברקת ועוד
תרלו: ר' חיים ב"ר אריה לייבוש הלברשטם מצאנז, הדברי חיים

כו. ב' תקיז: נפטר יהושע בן נון וקברוהו בתמנת סרח/חרס בהר אפרים (סוף יהושע) ולא נספד כראוי (עי' שבת ק"ה ב' רש"י ותוס', ועי' בה' שבט), והיום תענית צדיקים בשו"ע תק"פ, (ובכלבו כתב דנפטר בכ"ח, וכתב הא"ר דהעיקר שמת בכ"ו דכן הוא במגילת תענית וכ"כ המשנ"ב וכה"ח), ודעת ר"א הקליר (בפיוט אהלי איכה) ועוד, דנפ' בי"ח אייר.
תצה: ר' אפרים ב"ר אהרן נבון, ב' מחנה אפרים
תרמד: ר' נחמן ב"ר אברהם הלוי חזן מטולטשין, עורך הליקוטי הלכות ותלמיד מוהרנ"ת
תרעד: ר' משה בצלאל ב"ר שרגא פייבוש לוריא, ב' מלאכת בצלאל ועוד
תשסו: ר' משה ב"ר חיים צבי טייטלבוים, האדמו"ר מסיגעט - סאטמר ב' בירך משה
תשפ: ר' ישראל אהרן ב"ר צבי הירש הכהן קופשיץ, ר"מ ישיבת תורה אור

כז. תקסה: ר' משה לחמייש, מרבני לוב, ב' ידי משה (כת"י)
תקעט: ר' יהודה ב"ר יוסף כהנא, ב' קונטרס הספיקות
תקצו: ר' יצחק ב"ר צבי אשכנזי ב' טהרת הקודש על מ' זבחים מנחות
תרעח: ר' יעקב ב"ר מרדכי הלוי פראגר, חתן המהר"ם שיק וב' שאילת יעקב
תשג: ר' אריה צבי ב"ר חנוך פרומר מקוזיגלוב הי"ד, ראש ישיבת יח"ל
תשכט: ר' ישעיה אשר זליג ב"ר יעקב צבי מרגליות, ב' הילולא דרשב"י
תשלב: ר' יחזקאל ב"ר ישראל טויסיג, רב דמא"ש וב' תפארת יחזקאל
תשסא: ר' אביגדור הכהן ב"ר ישראל מילר משגיח ישי' ר"ח ברלין, מח"ס לאן?
תשעג: ר' ישראל ב"ר ישעיה שניבאלג, האדמו"ר מבלאחוב

כח. ב' תפט: נפילת חומות יריחו בשבת, באמרם עלינו לשבח ז' פעמים ישר והפוך, ומסוגל לצרה לאומרו ישר והפוך
תכ: ר' שבתי שעפטיל ב"ר ישעיה הורוויץ (השל"ה הק'), ב' ווי העמודים
תקסה: ר' יחיא ב"ר יוסף צאלח, המהרי"ץ ב' פעולת צדיק ועץ חיים
תרלג: ר' יהושע ב"ר שלמה יהודה ליב מאוסטרובה ב' תולדת אדם
תשסא: ר' אהרן ב"ר יצחק מנשה הכהן רוזנפלד, האדמו"ר מפינסק קרלין
תשסו: ר' משה ב"ר יעקב הלברשטאם בעל שו"ת דברי משה

כט. תל: ר' משה שמשון ב"ר אברהם שמואל בכרך, אבי החות יאיר
תרו: ר' יהודה ב"ר יהושע העשל בכרך, ב' נימוקי הגרי"ב
תריח: ר' משה ב"ר ישראל פולייר מקוברין, ב' אמרות טהורות
תרסה: ר' יוסף יוזפא ב"ר מנחם צבי רוזנברג, ב' דברי יוסף
תשלט: ר' מרדכי שלום יוסף ב"ר אהרן פרידמן מסדיגורא, ב' כנסת מרדכי
תשעג: ר' שלמה ב"ר יונה שטנצל, מו"ל לימוד המשנה וההלכה היומית

ל. ד' תתקא: ר' יוסף הלוי ב"ר מאיר מיגאש, תלמיד הרי"ף
שפ: ר' חיים ב"ר יוסף ויטאל, תלמיד האר"י
תעז: ר' אברהם ב"ר שאול ברוידא, רב דפפד"מ וב' חידושי גאונים ועוד
תקכט: ר' [יעקב] נתנאל ב"ר נפתלי צבי הירש ווייל אב"ד קרלסרוה וב' קרבן נתנאל
תקלו: ר' יעקב ישראל ב"ר צבי מעמדין, היעב"ץ, ב' מור וקציעה ועוד
תקעה: ר' נחום ב"ר יוסף סופר, מטאכוב צ'כיה
תרט: ר' נפתלי חיים ב"ר יצחק נוטמאן, ב' תולדות נ"ח
תרכד: ר' יוסף ב"ר מאיר פיימער מסלוצק, שו"ת ודרשות ר"י מסלוצק
תשנא: ר' משה ב"ר בנימין הרשלר, מהדיר צפונות קדמונים
תשעז: ר' אשר ב"ר יעקב חנניה, ב' שו"ת שערי יושר, דיין באהבת שלום
תשפ: ר' אברהם ישעיהו ב"ר צבי הלוי הבר ר"מ נתיבות חכמה ומייסד מתנת חיים

א. שו: ר' יעקב ב"ר משה בי רב, מחדש הסמיכה בא"י
שלז: ר' נתן ב"ר שמשון אשכנזי שפירא מהורדונא, המהרנ"ש, ב' מבוא שערים
תס: ר' יוסף יוסקא ב"ר יהודה יודל אב"ד מינסק ב' יסוד יוסף
תעח: ר' צבי הירש אשכנזי ב"ר יעקב מח"ס שו"ת חכם צבי
תקלח: ר' שמואל שמעלקא ב"ר צבי הירש הלוי הורוויץ מניקלשבורג
תקמח: ר' מנחם מנדל ב"ר משה מוויטבסק מטבריה, ב' פרי הארץ
תרפב: ר' עקיבא יוסף ב"ר יחיאל שלזינגר, ב' לב העברי
תרצג: ר' אברהם ב"ר שמואל ווינברג האדמו"ר מסלונים ב' בית אברהם
תשסו: ר' משה שמואל ב"ר אריה שפירא, ר"י באר יעקב ב' קונט' הביאורים

ניסן - אייר תשפ"ג

אפריל (4) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כה	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:38 גר"א 9:25 סוף זמן תפילה מג"א 9:59 גר"א 10:30		במוצ"ש סופרים י' לעומר ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:12:00	16
כו	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:37 גר"א 9:25 סוף זמן תפילה מג"א 9:58 גר"א 10:30		י"א לעומר ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:12:45	17
כז	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:36 גר"א 9:24 סוף זמן תפילה מג"א 9:57 גר"א 10:29		י"ב לעומר תזכורת ברכת האילנות ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:13:30	18
כח	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:36 גר"א 9:23 סוף זמן תפילה מג"א 9:57 גר"א 10:29		י"ג לעומר ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:14:00	19
כט	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:35 גר"א 9:23 סוף זמן תפילה מג"א 9:56 גר"א 10:28		י"ד לעומר ב' שבועות ערב ראש חודש ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:14:45	20
ל	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:34 גר"א 9:22 סוף זמן תפילה מג"א 9:56 גר"א 10:28		**א' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח, סו"ז ברכת האילנות לכתחילה	ט"ו לעומר **הדלקת נרות שבת** **6:46** חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:15:30	21
א	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:33 גר"א 9:21 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:43 סוף זמן תפילה מג"א 9:55 גר"א 10:27 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:44	**פרשת: תזריע - מצורע** **הפטרה: השמים כסאי** (ישעיה ס"ו)	**ב' דראש חודש** קוראים בספר ב' פרשת שבת ור"ח מ"וביום השבת", וספ' כופלים זח"ק, אתה יצרת, שש"י ק"ד, ול"א אה"ר וצדקתך אבות פרק ב'	ט"ז לעומר **צאת השבת** **7:51** חזו"א 7:55 חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:16:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:28 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:30	22

פרשת: אחרי מות - קדושים

תאריך אייר שור		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי סוטה	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי כלאים כב - כח מ"ב עמוד היומי ח"ב עא: - עד: מ"ב הדף היומי בהלכה
ב	ראשון	4:26	4:46	5:15	6:05:00	6:11:45	8:15	4:29	5:52	7:14:00	7:56	כה	פסחים ט י-יא שצח ט-יא	קכ"ח כ"ד - כ"ה
ג	שני	4:25	4:45	5:13	6:04:00	6:10:30	8:14	4:30	5:52	7:14:45	7:57	כו	פסחים י א-ב שצט א-ג	קכ"ח כ"ו - כ"ח
ד	שלישי	4:24	4:44	5:12	6:03:00	6:09:30	8:14	4:30	5:53	7:15:30	7:58	כז	פסחים י ג-ד שצט ד-ו	קכ"ח כ"ט - ל"ב
ה	רביעי	4:22	4:42	5:11	6:01:45	6:08:15	8:13	4:30	5:53	7:16:15	7:59	כח	פסחים י ה-ו שצט ז-ט	קכ"ח ל"ג - ל"ה
ו	חמישי	4:21	4:41	5:10	6:00:30	6:07:00	8:12	4:31	5:54	7:16:45	7:59	כט	פסחים י ז-ח שצט-ת י-א	קכ"ח ל"ו - ל"ז
ז	ששי	4:20	4:40	5:09	5:59:15	6:05:45	8:11	4:31	5:54	7:17:30	8:00	ל	פסחים שקלים י-א ט-א תא-ג א-א	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:58
ח	שבת	4:18	4:39	5:08	5:58:15	6:04:45	8:10	4:31	5:55	7:18:15	8:01	לא	שקלים א ב-ג תד-ה א-ב	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:51

ב' אייר: הוא יום שחוזרים לומר בו תחנון, ונראה להעיר דלכאו' יש לומר התחנון מתוך הסידור, לאחר שלא אמרו ל' יום, וכן ביום שני שלאחריו שאומרים והוא רחום. וראה ביאור הענין בר"ח מרחשון.

גשמים בין פסח לעצרת: הגשמים שמן פסח ועד עצרת הם רפואה גדולה מכל התחלואים, שאין לך רפואה כמוהו בכל הרפואות, דהיינו לעמוד על הגשם ולגלות קצת את ראשו כדי שירד הגשם על ראשו, וגם לפתוח את פיו בכדי שירד הגשם לתוך פיו. ומן העצרת ואילך צריך לברור איזה גשמים שהם טובים דהיינו גשמים היורדים בזמן שהארץ צריכה להם הם טובים ג"כ לרפואה הנ"ל. (ליקוטים יקרים מרבי פינחס שפירא מקוריץ, אות פ"ה).

ליל ה' אייר: תני רבה בר שמואל, אמרה תורה מנה ימים וקדש חדש, מנה ימים וקדש עצרת, מה חדש למנוייו אף עצרת למנוייה (ר"ה ה. מנחות סה:). ור"ת מפרש מה חדש שסמוך לבואו של חדש ניכר מתי יהיה ר"ח, דמיד דמכסי סיהרא ידעי כו"ע שיהיה נולד ולמחר יקדשו בי"ד החדש, אף עצרת צריך שיהיה ניכר וידוע לעולם זמן קידוש סמוך לבואה, דהיינו אם מתחילין למנות בט"ז בניסן, **שיתנו עיניהם כמה הלבנה גדולה בחמשה לחדש**, וכשיראוה בסיון באותו שיעור ידעו שלמחר יתקדש עצרת" (תוס' שם).

ה' אייר: ל' יום שלפני חג השבועות מתחילים היום (שו"ע הרב סי' תכ"ט), ושואלים ודורשים בהלכות יו"ט, [והיינו הל' שבועות סי' תצ"ד, וגם את הלכות יו"ט (חוט שני פסח פ"א סק"א)], ועי' מש"כ בר"ח סיון. ומהיום אין להספיד את מי שכבר נפטר (שלא בעת הלוייתו), לפי שהוא תוך ל' יום לרגל (שו"ע תקמ"ז ס"ג).

ימי העומר: כתב הרש"ש (נהר שלום, דף ל"ב ע"ג): ימי ספירת העומר הם שורש לכל ימות השנה, ובדרך שהולך בהם בה מוליכין אותו כל ימות השנה. וכתב הגר"ח פלאג'י בס' מועד כל חי, (סימן ד' אות מ"ה): האיש הירא והחרד ראוי להיות זהיר וזריז לעמוד ולשרת בשם ה' בימים האלה שלאחר הפסח יתר על כל הימים, בקדושה ובטהרה וביראת ה' כל היום.. ואמרו הקדמונים כי הימים האלה המה לאות ולמופת לכל השנה כולה, כי אם ירבה בהם בתורה ובמצוות כן יהיה מראשית השנה ועד אחרית השנה.. וכתב הבא"ח (בהגדה ש"פ אורח חיים): האהבה והאחדות היא צריכה לישראל בכל עת וזמן, אך בימים אלו צריכים אזהרה ביותר, ולהתרחק מכל ריב ומחלוקת כי כבר ידעת מה שגרם לתלמידי רבי עקיבא זיע"א בימים אלו, וה' יתברך ברחמיו יעזרנו על דבר כבוד שמו תמיד אמן כן יהי רצון.

ספירת העומר: ושבועות הוא יום מתן תורה, ומגדולת אותו היום ורוממותו נספרו הימים מן הראשון לחגים עד לו, כמי שמצפה לבוא האהוב בבני אדם אליו שהוא סופר את הימים בשעות, וזהו טעם ספירת העומר מיום נתוקם ממצרים עד יום מתן תורה שהוא היה המטרה והתכלית של יציאתם - ואביא אתכם אלי, ולא היה אותו המעמד העצום אלא יום אחד, כך זכרונו בכל שנה יום אחד, אבל אכילת המצה אילו היה יום אחד לא היינו מרגישים אותו ולא ענינו ניכר, כי פעמים רבות אוכל האדם מין אחד מן המאכלים יומים ושלשה, אבל ייראה ענינו ויתפרסם ספורו בהתמדת אכילתו מחזור שלם (רמב"ם במו"נ ח"ג פמ"ג).

שבת שקודם בה"ב: למנהג בני אשכנז הש"ץ מברך אחר אשרי קודם יהללו בעוד כשס"ת בידו "מי שברך" למתענים בה"ב בשבוע הבא (ובלוח לא"י כתב לומר כן לפני אשרי עיי"ש). וכשיש ברית בביהכ"נ או כששכחו לברך בשחרית מברכין במנחה משום מהיות טוב אל תקרי רע. ואם כשעונה אמן דעתו להתענות א"צ עוד לקבל עליו תענית (ואעפ"כ כדאי לחזור ולקבל התענית במנחה שלפניהם, ר' או"ח תקס"ב ח' וכה"ח ס"ק ס"א) אך מ"מ אינו מחוייב משום כך להתענות. לא ענה אמן יקבל התענית בתפילת מנחה שקודם התענית. אמר לפני כן שבדעתו להתענות חייב להתענות. ונפ"מ, שאם סמך על עניית אמן וארע ברית מילה מצוה לאכול וא"צ התרה, כי כל המתענה אדעתא דמנהגא מתענה ולא נהגו להתענות בהם כשיש סעודת מצוה, אמנם אם קיבל עליו מאתמול הרי זה נדר וצריך התרה. משנ"ב שם.

זמני הירח: ג' מהמולד - ליל שני. ניתן לברך עד שעה 22:52 בערב שאז ייעלם הירח.
ז' מהמולד - ליל ששי. ניתן לברך עד שעה 2:07 בלילה שאז ייעלם הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

64

ב. ב' תתקכט: ויחל שלמה לבנות את בית ה' בירושלם בהר המוריה וגו' ויחל לבנות בחדש השני בשני וגו' (דה"י-ב ג' ב), ובתרגום ויש ראשונים סו' שהיום החל
תרעה: ר' משה ב"ר כמוס מעתוק, זקן מאזוז, ראב"ד ג'רבא מח"ס שערי משה
תשעב: ר' אליהו שמחה ב"ר טוביה ירוחם פישל שוסטאל, ב' חמד שמחה
תשעג: ר' יעקב חי ב"ר עובדיה יוסף, ר"י חזון יעקב
תשפב: ר' צבי יהודה ב"ר ראובן יוסף גרשונוביץ, ר"י שכר שכיר

ג. תקה: ר' יהודה לייב מפיסטין, מבני חבורת הבעש"ט
תקצג: ר' אריה ליב ב"ר משה צינץ מפלוצק, מח"ס גרש ירחים ועוד
תריג: ר' יצחק ב"ר שלמה פרחי, ב' מתוק מדבש ומרפא לעצם
תרפה: ר' ישעיה ב"ר משה שטיינר קרסטירר
תשסה: ר' אבא מרדכי ב"ר שאול יוסף ברמן, ר"י ומח"ס עיון התלמוד
תשעז: ר' ראובן שלום ב"ר יוסף שרבני, מר"י יקירי ירושלים

ד. רבנו הרמב"ם זלה"ה יורד בספינה בעלותו ארצה, ובגין הנצלו מסכנה בים ביום י' בו התענה היום מדי שנה
תנח: ר' יעקב ב"ר אהרן ששפורטס ב' ציצת נובל צבי ואהל יעקב
תרמו: ר' נח חיים אברהם ב"ר אריה לייב שפירא, רבה של סמרגון
תרנב: ר' יוסף דובער הלוי ב"ר יצחק זאב סולובייציק מבריסק, הבית הלוי
תשדמ: ר' שמואל אליהו ב"ר שאול ידידיה אלעזר טאוב, האמרי אש ממודז'יץ (3)

ה. תקמ: ר' אברהם משה זרח ב"ר מאיר איידליץ מפראג ב' אור לישרים
תרלח: ר' מאיר ב"ר יצחק איציק אוירבאך ב' אמרי בינה
תשטו: ר' נח ב"ר בנימין שמעונוביץ ר"י זכרון יעקב - כנסת חזקיהו
תשפ: ר' חיים ב"ר יחזקאל שרגא מערץ, האדמו"ר מתולעת יעקב ברוקלין

ו. קד: ר' לוי בר גרשום, הרלב"ג
שלז: ר' יצחק ב"ר שמואל אדרבי, מרבני סלוניקי וב' שו"ת דברי ריבות ודברי שלום
תקכז: ר' יצחק הלוי ב"ר יעקב יוקל הורביץ אב"ד קהילות אה"ו וב' משנת הלוי
תרסט: ר' יוסף מאיר ב"ר שמואל צבי וויס מספינקא ב' אמרי יוסף
תרעו: ר' חיים ב"ר מנשה סתהון מצפת, מח"ס ארץ חיים
תשו: ר' יעקב חיים ב"ר ישראל פרלוב מסטולין ארה"ב
תשיא: ר' ראובן ב"ר נפתלי טרופ ב' בינת ראובן
תשיד: ר' מנחם מנדל ב"ר אברהם שלום הלברשטאם, אדמו"ר מסטרופקוב (2)
תשכד: ר' שאול ב"ר משה ברזם, חתן הקה"י וב' זכרון שאול
תשסב: ר' רפאל בנימין ב"ר אריה ליב לוין, תפארת רפאל
תשעא: ר' שבתאי ב"ר חיים שבתאי, מזקני רבני כורדיסטאן בא"י

ז. יו"ט במגילת תענית, על חנוכת שור (חומת) ירושלים, דלא למספד
ה' נח: בעקבות עלילת חילול "לחם הקדש" של הנוצרים, החלו פרעות ביהודי רויטלינגן בהנהגת המסית הצורר רינדפלייש, במשך חצי שנה נהרגו אלפי אנשים בכ-150 קהילות בדרום גרמניה ואוסטריה
שעט: ר' שלמה אפרים ב"ר אהרן איש לונטשיץ ב' כלי יקר, ועוד
תרצ: ר' שמעון ב"ר משה לייב פולק, ב' שו"ת שם משמעון

ח. ד' תתנו: ואקונן מר עלי הרוגי אשפירא ב[חדש ה]שני בשמונה בו ביום מרגוע (- בשבת) נהרגו בחורי חמד וישישי הדרה נאספו יחד, נפשם השלימו במורא על יחוד השם המיוחד יחדיו בגבורה, גבורי כח עושי דברו למהרה, וכהני ועלמי נגוועו כולהם עשרה (קינת מי יתן ראשי מים)
תקנט: ר' ישעיה ב"ר יהודה ליב פיק ברלין, ב' ההגהות הנוספות למסורת הש"ס
תקצד: ר' ירחמיאל ב"ר יעקב יצחק רבינוביץ', האדמו"ר מפשיסחא
תרח: ר' שאול ב"ר משה כהן מג'רבא, ב' לחם הביכורים ועוד
תרחצ: ר' עזרא ב"ר יהודה לייב אלטשולר, ב' תקנת עזרא
תשדמ: ר' דוד אלכסנדר ב"ר שמריהו מלינובסקי, ר"י אור התורה, וב' אמרי דוד
תשעד: ר' זונדל ב"ר אליהו צבי קרויזר, ב' אור החמה
תשפב: ר' אליהו ב"ר בן ציון אבא שאול, ר"י אור לציון

אייר תשפ"ג

אפריל (4) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ב	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:32 גר"א 9:21 סוף זמן תפילה מג"א 9:54 גר"א 10:27	במוצ"ש סופרים י"ז לעומר	חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:17:00	23	
ג	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:32 גר"א 9:20 סוף זמן תפילה מג"א 9:54 גר"א 10:26	י"ח לעומר	חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:17:30	24	
ד	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:31 גר"א 9:19 סוף זמן תפילה מג"א 9:53 גר"א 10:26	י"ט לעומר	חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:18:15	25	
ה	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:30 גר"א 9:19 סוף זמן תפילה מג"א 9:53 גר"א 10:25	כ' לעומר	חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:19:00	26	
ו	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:29 גר"א 9:18 סוף זמן תפילה מג"א 9:52 גר"א 10:25	כ"א לעומר ג' שבועות	חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:19:45	27	
ז	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:29 גר"א 9:18 סוף זמן תפילה מג"א 9:52 גר"א 10:24	כ"ב לעומר **הדלקת נרות שבת** **6:50**	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:20:30	28	
ח	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:17 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:38 סוף זמן תפילה מג"א 9:51 גר"א 10:24 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:44	כ"ג לעומר **פרשת: אחרי מות - קדושים** הפטרה: ס. ויהי דבר כו' הלדרוש (יחזקאל כ' ב') א. הלא כבני כושיים (עמוס ט' ז') אש' מברכין למתענים בה"ב אבות פרק ג' **צאת השבת 7:57** חזו"א 8:01	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:21:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:33 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:37	29	

פרשת: אמור

תאריך אייר שור		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי סוטה	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי כלאים כט - לה מ"ב עמוד היומי ח"ב עה. - עח. מ"ב הדף היומי בהלכה
ט	ראשון	4:17	4:37	5:07	5:57:15	6:03:45	8:10	4:32	5:55	7:19:00	8:02	לב	שקלים א ד-ה תה ג-ה	קכ"ח ל"ח - מ'
י	שני	4:16	4:36	5:05	5:56:15	6:02:45	8:09	4:32	5:56	7:19:45	8:03	לג	שקלים א ו-ז תה ו-ח	קכ"ח מ"א - מ"ד
יא	שלישי	4:14	4:35	5:04	5:54:45	6:02:00	8:08	4:32	5:56	7:20:15	8:04	לד	שקלים ב א-ב תה-ז ט-א	קכ"ח מ"ד - מ"ה
יב	רביעי	4:13	4:34	5:03	5:53:30	6:01:00	8:07	4:33	5:57	7:21:00	8:04	לה	שקלים ב ג-ד תז-ח ב-א	קכ"ח מ"ה קכ"ט א'
יג	חמישי	4:12	4:33	5:02	5:52:30	6:00:15	8:06	4:33	5:57	7:21:45	8:05	לו	שקלים ב-ג ה-א תח ב-ד	קכ"ט ב' ק"ל
יד	ששי	4:11	4:32	5:01	5:51:45	5:59:30	8:06	4:33	5:58	7:22:30	8:06	לז	שקלים ג ב-ג תט א-ג	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 4:00
טו	שבת	4:09	4:30	5:00	5:50:45	5:58:30	8:05	4:34	5:58	7:23:15	8:07	לח	שקלים ג-ד ד-א תט ד-ו	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:52

י' אייר: בענין תעניות בה"ב - ראה אחר סוכות.

י"ב אייר: מתפילת ערבית דליל רביעי אם מסופק שמא הזכיר גשם, אינו חוזר, כיון שחלפו כבר צ' תפילות שלא הזכיר בהם גשם, דהנה קיי"ל דעד ט"ו אייר אם הסתפק אם הזכיר במקום מוריד הטל משיב הרוח ומוריד הגשם, בחזקת שהזכיר גשם, שעד ל' יום חזקה שאמר כמו שרגיל עד עתה וצריך לחזור, מיום זה ואילך כבר הורגל לשונו לומר כהלכה. ולמעשה, כתב המ"ב שבגלל המוספים יש בפחות מל' יום צ' תפילות [ואם חל פסח בשבת - ממנחה דיום ה' י"א אייר אינו חוזר. ואם חל פסח ביום א' - מערבית דליל שבת י"ב אייר אינו חוזר. ואם חל פסח ביום ג' - ממנחה של יום א' י"א אייר אינו חוזר, ואם חל פסח ביום ה' - מערבית של ליל ד' י"ב אייר אם מסופק אינו חוזר]. ולענין אמר בפסח צ' פעמים מוריד הטל - עיין שו"ע סו"ס קי"ד, ומשנ"ב.

י"ג אייר. אם אומרים תחנון במנחה: למנהג אשכנז אומרים תחנון במנחה, כי הטעם שבי"ד ל"א תחנון הוא סברת הפר"ח דחשיב יו"ט לאלו שלא הביאו פסחיהם בניסן ומקריבים בי"ד אייר את הפסח, וע"כ אינו חשוב לפטור מנחה שלפניו [פי' דכיון דזמן הקרבה אינו אלא ביום על כן הלילה אינו בכלל יו"ט ואינו פוטר מנחה שלפניו], וכ"כ המנהג בלוח לא"י ועיין בספר אשי ישראל (וראה לקמן דבי"ד עצמו להחזו"א אומרים תחנון). אמנם מנהג הספרדים שלא לומר תחנון, כמנחה של עיו"ט ואין לחלק, כ"ה בסידור האר"י של מהרש"ו וסי' הרש"ש, וכן משמע בכה"ח (קל"א ק"א).

והעירוני שבפמ"ג (תצ"ג סק"ג) כ' דכללא הוא, בכל הימים שא"א תחנון אף במנחה שלפניו אין נופלים והביאו המ"ב (שם סק"ט) ולפי"ז גם בני אשכנז ל"א תחנון במנחה, אבל יש לדחות דלדעתו גם בפסח שני עצמו אומרים תחנון כמפורש בדבריו סו"ס קל"א, משא"כ לדידן של"א יש לדון.

י"ד אייר פסח שני. אם אומרים תחנון: בפמ"ג (סי' קל"א במשב"ז סקט"ו) כתב שהמנהג לומר תחנון. וכן בדינים והנהגות מהחזו"א (פ"ה אות כ"ז) כתב, שאצל החזו"א אמרו תחנון. וכן נהג הקה"י. וכ"כ בשו"ת פאת שדך (ח"ב סי' מ"ג) שהגרי"ז מבריסק אמר תחנון. והוסיף שם שאמנם מנהג האשכנזים לומר אבל אצל הספרדים נהוג שלא לומר עכ"ד. ובשדי חמד (דברי חכמים סי' נ"ז) הוכיח ממגילת תענית שאמרו פסחא זעירא דלא למספד. דדין זה נוהג גם היום ושאין אומרים תחנון (וראה גם שערי אפרים שער י' פתחי שערים סקכ"ו), ובשו"ע וברמ"א ובמשנה ברורה לא הזכירו מאומה מיום זה לא שאומרים ולא שלא אומרים.

י"ד אייר - פסח שני: "גילו לי מהשמים טעם שנקבע פסח שני ליום זה (שהרי כדי להיטהר היה די בכמה ימים אחר החג הראשון, אלא) לפי שבשנה הראשונה לצאתם ממצרים אכלו מהמצות עד ליל ט"ו באייר, ומכאן שהקדושה ההיא נמשכת עד לילה זה, לכן מצה וחמץ עמו בבית כפי שהיה אז" עכ"ל הסידור יעב"ץ.

פסח שני: כתב הרחיד"א (מו"ב אות רכ"ב) דירבה בשמחה קצת כי קדוש היום. והוסיף הגר"ח פלאג'י (במל"ח ס"ז אות ו') שמי שחננו ה' בעושר יהיו על שולחנו ת"ח וצנועים ומקיים כל דכפין כפסח ראשון. וראה בכ' אייר מה שהבאנו מהזוה"ק דעד ז' יומין שערי שמים פתוחים.

פסח שני: מנהג חסידים לאכול היום מצות זכר לק"פ שנאכל על המצות, ועי' לעיל הטעם ע"פ היעב"ץ, ואולם החזו"א לא היתה דעתו נוחה מזה, שמוסיפים מצוה לא כתובה, אך הגרי"י קניבסקי אכל, ואעפ"כ אמר תחנון (ארחות רבינו ח"ב עמ' צ"ז, ובחדש עמ' קט"ז).

ט"ו אייר: עד ט"ו אייר אם הסתפק אם הזכיר במקום מוריד הטל משיב הרוח ומוריד הגשם, בחזקת שהזכיר גשם, שעד ל' יום חזקה שאמר כמו שרגיל עד עתה וצריך לחזור, מיום זה ואילך כבר הורגל לשונו לומר כהלכה. ולמעשה, כתב המ"ב שבגלל המוספים יש בפחות מל' יום צ' תפילות, ופירטנו לעיל בי"ב אייר מתי מסתיימים צ' תפילות.

ט"ו אייר: ראה כ"ו סיון בלוח העליון, ולצד אחד של הסוגיא שם היום מתחילים ימי רפואתם של חמי טבריה עד חג השבועות.

ט"ו/ט"ז אייר: ולענין שאלה בברכת השנים ג"כ עד ל' יום אם מסופק חוזר, מכאן ואילך אינו חוזר. ואע"פ שעדיין לא עברו עד עתה צ' תפילות שהרי אין ברכת השנים בשבת וחג, נקט המ"ב להקל דאזלינן אחר ל' יום. אמנם אם הוא ט"ו או ט"ז אייר הסתפק בבה"ל שם ד"ה עד ל' יום, שהרי מתחיל לשאול רק ממוצאי יו"ט, ומצד שני הא עברו ל' יום דלא הזכיר מטר.

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה בליל ששי כל הלילה. גם ט"ו מהמולד - בליל ששי כל הלילה. ואמנם כתב הב"י דאין לברך אחר הליקוי (ראה לקמיה), אך יש לדון אם גם בליקוי כזה נאמרו דבריו, כיון שאינו ניכר לעין.

ליקוי לבנה: בליל ששי י"ד אייר יהיה ליקוי לבנה בחצי הצל שיראה בא"י, בליקוי זה הירח ייראה פחות בהיר, ולא ניכר בעין רגילה. תחילת הליקוי יראה בא"י רק מהשקיעה, אמצע הליקוי בשעה 20:23, סוף הליקוי בשעה 22:32 בלילה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

66

ט. קצט: ר' אביגדור ב"ר יצחק קרא אב"ד פראג ב' הקנה הגדול
תרפו: ר' משה ב"ר ברוך הגר האדמו"ר משאץ - ויז'ניץ
תרצו: ר' יעקב ב"ר רפאל שפירא ב' גאון יעקב ר"י וואלוז'ין
תשנט: ר' משה ב"ר ברוך הגר, ר"י יחל ישראל - סערט ויז'ניץ ב' ברכת משה
תשפ: ר' שמואל ישכר ב"ר אברהם דוד רוזנגרטן, ראש ישיבות בעלזא

י. ב' תתעא: תענית צדיקים על שמתו עלי הכהן וב' בניו ונשבה ארון ה', טור שו"ע או"ח תק"פ ב'
שעו: ר' מאיר ב"ר גדליה מלובלין, המהר"ם על הש"ס, מאיר עיני חכמים
תקלא: ר' יעקב ב"ר משה טולידאנו, הרב מהרי"ט, ב' אהל יעקב עה"ת
תקנב: ר' יוסף ב"ר מאיר תאומים, הפרי מגדים (וי"א ד' אייר)
תרא: ר' עזריאל ב"ר שמעון גרין, רב דמונקאטש וב' נחלת עזריאל
תרטז: ר' מיכאל יעקב ב"ר חיים יהודה ישראל, ב' יד ימין ושנות ימין
תרלד: ר' יצחק יהודה יחיאל אייזיק ב"ר אלכסנדר סנדר מקאמרנא ב' שולחן הטהור (2)
תרמב: ר' דוד ב"ר מרדכי טברסקי, האדמו"ר מטולנה וב' מגן דוד ועוד
תרנא: ר' הלל ב"ר ברוך בנדיט ליכטנשטיין מקולומיי, ב' משכיל אל דל
תשנו: ר' אליקים געצל ב"ר נח הכהן (אורפר), גאב"ד גבעת אולגה

יא. תקפז: ר' נפתלי צבי ב"ר מנחם מנדל הורוויץ מרופשיץ, ב' אילה שלוחה
תקצה: ר' יצחק מראדוויל ב"ר יחיאל מיכל מזלוטשוב, האדמו"ר מראדוויל
תרד: ר' יהודה צבי ב"ר שמואל זנוויל ברנדויין, אדמו"ר מסטרעטין וב' שארית יהודה
תשכט: ר' חיים יהודה מאיר ב"ר מנחם מנדל הגר, האדמו"א מוישאווה
תשנג: ר' אהרן ב"ר יעקב פפויפר, ב' קיצוש"ע בשר בחלב ועוד
תשסג: ר' יעקב יואל ב"ר שרגא צבי גוטמן, משגיח דבאר יעקב ובית דוד
תשעח: ר' אברהם ב"ר גבריאל שהרבני, רבה של רחובות

יב. תקצח: ר' שמואל לייב ב"ר דוד קוידר, אב"ד פראג, וב' שו"ת עולת שמואל
תרסח: ר' מסעוד ב"ר יעקב אבוחצירא, אבי בבא סאלי
תשלה: ר' מאיר ב"ר יהודה אריה פייסט, ראה לדמותו ספר פני מאיר
תשכב: ר' נחום אברהם ב"ר אלחנן פינחס ספרא, דיין ושו"ב בקרית אתא
תשם: ר' יוסף ב"ר שאול סוסו הכהן, ראב"ד טוניס וב' חיים ביד ועוד

יג. תכד: הק' ר' אהרן ב"ר לפידות הי"ד, דיין בלבוב
תפג: ר' ישעיה ב"ר אברהם הלוי, ב' באר היטב הראשון (וי"א בי' אייר)

יד. היום יו"ט במגילת תענית: בארבעה עשר בו זבח פסח קטן
היום הילולת ר' מאיר בעל הנס (אך אין מסורת שהיום פטירתו) ועיין שדי חמד מערכת ארץ ישראל מש"כ בזה
תקפ: ר' שמואל ב"ר אברהם ישעיה מקארוב, ב' שיר לחסידים
תערב: ר' אליה חיים ב"ר משה מייזל, אב"ד לודז'
תשעב: ר' משה ב"ר אליהו מימון, רבה של קרית אתא וב' ברכת אליהו ועוד

טו. תקכא: ר' אריה ליב ב"ר יצחק שפירא מוילנא ב' מעון אריות ונחלת אריאל
תרט: ר' חיים מאיר יחיאל ב"ר אבי עזרי זליג שפירא, השרף ממוגלינצא
תשנב: ר' דוד ב"ר מאמן ודינה יהודיוף, חתנא דב"נ דהבבא סאלי
תשעג: ר' יששכר דב ב"ר יהושע ישראל הכהן שפילר, משגיח ישי' אור ישראל

אייר תשפ"ג

אפריל - מאי (4-5) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ט	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:27 גר"א 9:17 סוף זמן תפילה מג"א 9:51 גר"א 10:23	במוצ"ש סופרים כ"ד לעומר	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:22:00	30
י	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:26 גר"א 9:16 סוף זמן תפילה מג"א 9:50 גר"א 10:23	כ"ה לעומר תענית שני קמא	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:22:30	1
יא	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:26 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:50 גר"א 10:23	כ"ו לעומר	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:23:15	2
יב	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:25 גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:49 גר"א 10:22	כ"ז לעומר	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:24:00	3
יג	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:24 גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:49 גר"א 10:22	כ"ח לעומר ד' שבועות תענית חמישי אש' אומרים תחנון במנחה, וספ' נהגו שלא אומרים, עיין בלוח העליון סוף זמן ברכת הלבנה - ליל ששי כל הלילה	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:24:45	4
יד	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:24 גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:48 גר"א 10:22	כ"ט לעומר **הדלקת נרות שבת** **6:55** **פסח שני** ל"א תחנון (ולהחזו"א אומרים), ואש' אומרים למנצח	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:25:30	5
טו	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:23 גר"א 9:13 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:34 סוף זמן תפילה מג"א 9:48 גר"א 10:21 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:44	ל' לעומר **פרשת: אמור** **הפטרה: והכהנים הלוים** (יחזקאל מ"ד) **צאת השבת 8:03** **חזו"א 8:07** אבות פרק ד'	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:26:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:38 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:43	6

הזמנים לפי שעון קיץ

פרשת: בהר - בחוקותי

תאריך אייר שור		עמוד השחר א' (90 דק' במעלו' קודם הנץ)	עמוד השחר ב' (72 דק' במע' קודם הנץ)	זמן ציצית ותפילין (לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ)	הנץ החמה מהדר (מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב)	הנץ החמה הנראה (מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ)	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא (ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק')	מנחה קטנה (שעתיים וחצי זמני' קודם השקיעה)	פלג המנחה (שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה)	שקיעה (כאילו מודיעין ע' היתה מישור; הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו)	צאת הכוכבים חזו"א (40 דק' במעלות אחר השקיעה)	דף היומי בבלי (סוטה)	משנה והלכה יומית (משניות ושו"ע או"ח)	דף יומי ירושלמי כלאים לו - מב; מ"ב עמוד היומי ח"ב עח: - פא:; מ"ב הדף היומי בהלכה
טז	ראשון	4:08	4:29	4:59	5:50:00	5:57:45	8:04	4:34	5:59	7:23:45	8:08	לט	שקלים ד ב-ג; תט ז-ט	קל"א א'
יז	שני	4:07	4:28	4:58	5:49:15	5:57:00	8:04	4:35	6:00	7:24:30	8:08	מ	שקלים ד ד-ה; תט י-יב	קל"א ב' - ד'
יח	שלישי	4:06	4:27	4:57	5:48:15	5:56:30	8:03	4:35	6:00	7:25:15	8:09	מא	שקלים ד ו-ז; תט-י יג-ב	קל"א ד'
יט	רביעי	4:05	4:26	4:56	5:47:30	5:55:45	8:02	4:35	6:01	7:26:00	8:10	מב	שקלים ד ח-ט; תי-ב ג-א	קל"א ה' - ח'
כ	חמישי	4:04	4:25	4:56	5:46:45	5:55:00	8:02	4:36	6:01	7:26:45	8:11	מג	שקלים ה א-ב; תיג-ד א-ב	קל"א ח' קל"ב א'
כא	ששי	4:02	4:24	4:55	5:46:00	5:54:15	8:01	4:36	6:02	7:27:30	8:12	מד	שקלים ה ג-ד; תטו א-ג	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 4:02
כב	שבת	4:01	4:23	4:54	5:45:15	5:53:30	8:00	4:37	6:02	7:28:00	8:13	מה	שקלים ה ה-ו; תטו-ז ד-ב	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:53

ל"ג בעומר: זמני מירון. זמן ציצית ותפילין - 4:48, הנץ החמה המישורי - 5:44:15, הנץ הנראה - 5:47, שקיעה אסטרונומית - 7:30:15

עירוב בצפון: אלו השובתים בשבת קודש זו במירון יש לשים לב שלא לטלטל מעבר לגבול העירוב. כמו"כ אלו השובתים בישובים הסמוכים יש לוודא שאכן יש עירוב כשר שלא להיכשל באיסור טלטול ח"ו. למידע הלכתי בענין העירוב ניתן לפנות ל"משמרת העירוב" a0527112068@gmail.com 0527112068

ל"ג בעומר: כתב הרמ"א (סי' תצ"ג ובד"מ בשם המהרי"ל): "ומרבין בו במשתה ושמחה קצת". ובטעמי השמחה בל"ג בעומר נאמרו כמה טעמים: א] שפסקו תלמידי ר"ע מלמות [טוש"ע בסי' תצ"ג בשם הראשונים. ר"א מן ההר יבמות בשם מדרש. ובמאירי שם כתב שקבלה היא בידי הגאונים]. ב] השמחה על שאר התלמידים שהוסיף ר"ע אח"כ ולא מתו. [פר"ח. ותמה על הטעם הקודם שמאחר שכולם מתו על מה השמחה]. ג] האר"י ז"ל (בשעה"כ דף פ"ז) כתב דהוא יום שמחת רשב"י. וכן החיי אדם (כלל קל"א י"א) כתב: "בל"ג בעומר נוהגין היתר שהוא יום הילולא דרשב"י ולכבודו נוהגין קצת שמחה". ובכה"ח ביאר בשם האריז"ל בשעה"כ שהשמחה היא משום דבאותו יום סמך ר"ע את חמשת תלמידיו שנתקיימו בעולם והרביצו תורה ברבים ורשב"י הוא מתלמידיו הגדולים [ועל ידם נתקיים העולם. משנת חסידים]. והביא שכ"כ בברכ"י בספרו טוב עין סימן ח"י אות פ"ז ובמראית העין בליקוטים שבסוף הספר סימן ז' אות ח' יעו"ש. [וגם הביא מהאריז"ל מעשה על גאון אחד שאמר נחם בל"ג בעומר במירון ונענש ע"ז והובא מעשה זה במ"א סי' קל"א סקי"ז ובסי' תצ"ג סק"ג]. ד] במהרש"א (מו"ק כ"ח א' ד"ה מת) כתב שטעם השמחה היא על כך שעברו רוב ימי הספירה השקולים כנגד שנות חיי האדם. ה] מכיון שגם על רבי עקיבא נגזר למות ביום ל"ג בעומר [לאחר מיתת כל התלמידים לפני שיספיק להעמיד את תלמידיו החדשים] ונתבטלה הגזירה, דין הוא לשמוח ביום שהרב ניצול. (הרמ"ע מפאנו במעין גנים עניין ל"ג בעומר).

כ' אייר: עד ז' ימים אחר פסח שני, איתא בזוה"ק (רע"מ בהעלותך קנ"ב ב' מתורגם ללשה"ק עפ"י "מתוק מדבש"): מצוה לעשות פסח שני על אלו שלא יכלו לעשות פסח הראשון או שנטמאו בטומאה אחרת, [ושואל:] אם סוד קרבן פסח הוא סוד האמונה [שישראל נכנסים ועולים בה על ידי הקרבת קרבן פסח] היא שולטת בחודש ניסן, ואז הוא הזמן לשמחה, א"כ אלו שלא יכלו לעשות הפסח במועדו או שנטמאו, איך הם יכולים לעשות הפסח בחודש השני [כלומר היאך יכולים להמשיך הארה זו על ידי הקרבת פסח שני בזמן שאינה שולטת] שהרי עבר זמנו. [ומשיב:] אלא כיון שכנסת ישראל מתעטרת בעטרותיה בניסן, אינה מסירה כתריה ועטרותיה ממנה שלושים יום [עד י"ד אייר], וכל אותם שלושים יום מן היום שיצאו ישראל מהקרבת קרבן פסח יושבת המלכה בעטרותיה, וכל צבאיה הם בשמחה. לכן מי שרוצה לראות את המלכה יכול לעלות בה כל שלושים יום. ואח"כ המכריז מכריז, כל מי שלא היה יכול עד עתה לראות את המלכה יבוא ויראה עד שלא ינעלו שעריה. מתי מכריזים את הכרוז הזה, בי"ד לחודש השני, כי משם עד שבעה ימים עדיין השערים פתוחים, מכאן והלאה ינעלו השערים, ועל כן נקרא פסח שני.

כ' אייר: כתב הרמב"ם בפ"ז מה' בכורות ה"ח: קבעו חכמים שלשה זמנים בשנה למעשר בהמה, ומשיגיע זמן מהן אסור לו למכור או לשחוט עד שיעשר. ואם שחט הרי זה מותר ואלו הן השלשה זמנים ביום חמשה עשר קודם הפסח וביום חמשה עשר קודם עצרת וביום חמשה עשר קודם החג. וכל זמן מאלו נקרא גורן מעשר בהמה. נמצאת אומר שהגרנות של מעשר בהמה: ביום אחרון מחדש אדר, וביום שלשים וחמשה מספירת העומר, וביום אחרון מחדש אלול. ולמה קבעו הגרנות בימים אלו כדי שתהיינה הבהמות מצויות לעולי רגלים, שאף על פי שמותר למכור קודם שיעשר כמו שביארנו היו נמנעים למכור עד שיעשרו ויעשו המצוה. ושם פ"ו ה"ב: אבל חכמים אסרו לעשר בהמה בזמן הזה ותקנו שאין מעשרין אלא בפני הבית, גזירה שמא יאכלהו תמים ונמצא בא לידי איסור כרת שהוא שחיטת קדשים בחוץ, ואם עבר ועשה בזמן הזה הרי זה מעשר ויאכל במומו.

עש"ק בחוקותי: פורסם ב"יתד נאמן" תשנ"ח בזה"ל: מתוך כתב ידו של הגאון ר' אליהו שחור זצ"ל ששמע מפי הרב ר' ישעיה חשין זצ"ל ששמע מפי זקן אחד שהיה מלמד בבית הנצי"ב מוולוז'ין - קבלה בשם ר' יצחק ור' חיים מוולוז'ין זצוק"ל שהרוצה שתפילותיו יעשו פירות יתענה בערש"ק פר' בחוקותי ויקרא שנים מקרא ואחד תרגום ואז תפילתו תתקבל בעזה"י, עכ"ל. והעירוני שבמ"ב (רמ"ט סקי"ח) כתב דאין להתענות בע"ש כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה, ובכה"ח שם הביא מהאריז"ל דאין להתענות בע"ש אפי' קודם חצות כיון שהארת השבת מתחלת קודם חצות, ואולי אפשר להקדים להתענות יום ה' ולקיים בזה ענין זה.

שב"ק בחוקותי: מגילה ל"א ב': עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת, [שהוא זמן קציר וזמן פירות האילן], כדי שתכלה שנה וקללותיה, ועצרת ר"ה היא דתנן בר"ה (ט"ז א') דבעצרת נידונים על פירות האילן. ומלבד הסדר הרגיל של קריאת התורה יש כאן ג"כ קיום תקנת עזרא הנ"ל.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

טז. ב' תמט: היום בבוקר התחיל לרדת המן - רש"י שמות ט"ז א' וקידושין ל"ח א' ד"ה חסר, ותיקן להם משה רבינו ע"ה את ברכת הזן (ודבר בעתו הוא לכוון היום היטב בברהמ"ז), ולר"א הקליר (בתפילת טל) מט"ו אייר, ובשו"ת חת"ס (ב' יו"ד רל"ג) כת' לפי דאי' במדרש שמיום שכלה החררה שהוציאו ממצרים הלכו ג' ימים בלא לחם ואח"כ ירד המן א"כ הי' הורדת המן ביום ל"ג בעומר וראוי לעשות לזה זכר טוב אך הוא נגד ש"ס פר"ע עיי"ש
תקצז: ר' יצחק חי טייב (כונה בתוספת: לא מת), ב' חלב חטים
תרצו: ר' גרשון ב"ר משה שטרן, ב' ילקוט הגרשוני
תשמג: ר' רפאל ב"ר יהודה עבו, אב"ד ת"א
תשנז: ר' דוד ב"ר שמעון הקשר, מר"י קול תורה וב' שירת דוד
תשסג: ר' יחיאל מיכל ב"ר אברהם יצחק פיינשטיין, ר"י בית יהודה
תשסו: ר' צבי הירש ב"ר ניסן חיים רוזנבוים, האד' מקרעטשניף קרית אתא

יז. תקנג: ר' יחזקאל ב"ר יהודה הלוי לנדא, שו"ת נודע ביהודה וצל"ח
תקס: ר' משה חיים אפרים ב"ר יחיאל מיכל אשכנזי, ב' דגל מחנה אפרים
תקצא: ר' איתמר ב"ר ישראל וולגרנטר מקנסקוולה, ב' משמרת איתמר
תרכא: ר' דוד טעביל ב"ר משה רובין ממינסק, ב' נחלת דוד
תרצב: ר' אליהו ב"ר נפתלי הירץ קלאצקין, אב"ד לובלין ב' אמרי שפר אבן פנה ועוד
תשה: ר' דוד שלמה ב"ר משולם פייש פרענקל הי"ד, ב' באר דוד
תשע: ר' יעקב ניסן ב"ר אברהם דוד רוזנטל, אב"ד חיפה וב' משנת יעקב

יח. ג' תתפא: הילולת רבי שמעון בר יוחאי במירון, ופסקו תלמידי ר"ע למות
ה' שלג: ר' משה ב"ר ישראל איסרל'יש מקראקא, הרמ"א
תשסד: ר' משה פינחס ב"ר צבי הירש הכהן קופשיץ, מר"י קול יעקב
תשע: ר' דוד מסעוד ב"ר ישועה שמעון חיים עובדיה, ב' נהגו העם ועוד
תשעז: ר' שמואל יעקב ב"ר ישכר דב בורנשטיין, ר"י קרית מלך וב' זאת ליעקב
תשפא: בהילולא דרשב"י נפטרו בציון הרשב"י "45 הרוגי מירון" באסון נורא

יט. ה' נג: ר' מאיר ב"ר ברוך מרוטנבורג הי"ד, נפטר בכלא כ-ז' שנים אחר שנאסר בד' תמוז ה' מו, ונמסר לקבורה כי"ד שנים אח"כ בד' באדר ה' סז
תקעה: ר' מנחם מנדל ב"ר יוסף מרימנוב, **ואמר שיחזיק טובה למדליק נר לעילוי נשמתו,** (ילקוט מנחם עמ' רל), ב' דברי מנחם, מנחם ציון
תרצו: ר' משה ב"ר שלמה טויב מקאלוב, ב' עת רצון
תשל: ר' עזרא ב"ר יצחק עטייה, ראש ישיבת פורת יוסף
תשנה: ר' יעקב משה מרדכי ב"ר ישראל גרשון סולוביצ'יק, ר"י לוצרן ציריך

כ. ב' תנ: בשנה הב' ליצי"מ היום נעלה הענן והיה המסע הראשון של המשכן והמסע הראשון שאחר כמעט שנה ממתן תורה (במדבר י' י"א) ונסעו מחורב עד קדש ברנע דרך של י"א יום בג' ימים (רש"י דברים א' ב')
תקצז: ר' מרדכי ב"ר מנחם נחום טברסקי, המגיד מצ'רנוביל, ב' ליקוטי תורה (2)
תרח: ר' חיים אברהם ב"ר משה גאגין, הראשון לציון וב' חוקי חיים ועוד
תרעד: ר' יצחק אייזיק ב"ר אליהו הלוי רבינוביץ', ב' דורות הראשונים
תשיג: ר' מאיר ב"ר אהרן שווארץ, הרב מפודהייץ, ב' חותם אמת
תשמג: ר' יוסף ב"ר שמחה בונים וולטוך, נכד המגיד מזלוטשוב
תשסט: ר' מאיר ב"ר שלמה בראנדסדארפער, חבר הבד"ץ, וב' קנה בשם

כא. תקמג: ר' יצחק אייזיק ב"ר יעקב הלוי מזורוביץ ב' רזא מהימנא ועוד
תרסב: ר' יעקב יוסף ב"ר אברהם ישכר הכהן רבינוביץ' מרדומסק, ב' אמת ליעקב
תרעו: ר' שמריהו יוסף ב"ר שמשון קרליץ, ב' בית תלמוד, אבי החזו"א, גאב"ד ורב קוסובה
תשנח: ר' משה ב"ר יהודה דוד שרר, נשיא אגו"י באה"ב וב' בשתי עיינים

כב. ב' תנ: לאחר מסע המשכן ג' ימים סרו מאחרי ה' והתאוו מי יאכילנו בשר, והיום החל לרדת השלו חודש ימים עד כ"ב סיון (ל' יום לתוס', ולרש"י תענית כ"ט א' התחיל ממחר לרדת השלו כ"ט יום). וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת (ילק"ש תשן), באותו הפרק היה מעשה המגדף (תו"כ)
תרנד: ר' מרדכי שרגא פייבוש מהוסיאטין ב"ר ישראל מרוז'ין
תרץ: ר' שלמה אליעזר ב"ר יעקב אליפנדרי, ב' שו"ת הסבא קדישא
תשפ: ר' משה אהרן ב"ר שמואל ניסן ברוורמן, משגיח דישי' גרודנא

אייר תשפ"ג

מאי (5) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

טז	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:22 סוף זמן ק"ש גר"א 9:13 סוף זמן תפילה מג"א 9:47 סוף זמן תפילה גר"א 10:21	במוצ"ש סופרים ל"א לעומר	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:26:45	7
יז	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:22 סוף זמן ק"ש גר"א 9:13 סוף זמן תפילה מג"א 9:47 סוף זמן תפילה גר"א 10:21	ל"ב לעומר תענית שני בתרא ל"א תחנון במנחה	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:27:30	8
יח	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:21 סוף זמן ק"ש גר"א 9:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:46 סוף זמן תפילה גר"א 10:20	**ל"ג בעומר** ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח זמני מירון - ראה בלוח העליון	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:28:15	9
יט	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:21 סוף זמן ק"ש גר"א 9:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:46 סוף זמן תפילה גר"א 10:20	ל"ד לעומר	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:29:00	10
כ	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:20 סוף זמן ק"ש גר"א 9:11 סוף זמן תפילה מג"א 9:46 סוף זמן תפילה גר"א 10:20	ל"ה לעומר ה' שבועות	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:29:45	11
כא	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:20 סוף זמן ק"ש גר"א 9:11 סוף זמן תפילה מג"א 9:45 סוף זמן תפילה גר"א 10:19	ל"ו לעומר **הדלקת נרות שבת** **7:00**	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:30:30	12
כב	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:19 סוף זמן ק"ש גר"א 9:11 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:30 סוף זמן תפילה מג"א 9:45 סוף זמן תפילה גר"א 10:19 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:45	ל"ז לעומר **פרשת: בהר - בחוקותי** הפטרה: ה' עוזי (ירמיה ט"ז) **צאת השבת** 8:08 חזו"א 8:13 אבות פרק ה'	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:31:00 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:43 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:50	13

הזמנים לפי שעון קיץ

פרשת: במדבר

תאריך אייר שור		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי סוטה גיטין	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי כלאים מג - שביעית ה מ"ב עמוד היומי ח"ב פב. - פה. מ"ב הדף היומי בהלכה
כג	ראשון	4:00	4:22	4:53	5:44:15	5:52:30	8:00	4:37	6:03	7:28:45	8:13	מו	שקלים ו א-ב תטז ג-ה	קל"ב ב'
כד	שני	3:59	4:21	4:52	5:43:30	5:51:45	7:59	4:37	6:03	7:29:30	8:14	מז	שקלים ו ג-ד תיז-ח א-ב	קל"ב ב'
כה	שלישי	3:58	4:20	4:51	5:42:45	5:51:00	7:59	4:38	6:04	7:30:15	8:15	מח	שקלים ו ה-ו תיח ג-ה	קל"ב ב'
כו	רביעי	3:57	4:19	4:51	5:42:00	5:50:15	7:58	4:38	6:05	7:30:45	8:16	מט	שקלים ז א-ב תיט-כ א-ב	קל"ב ב' קל"ג קל"ד א'
כז	חמישי	3:56	4:19	4:50	5:41:30	5:49:45	7:58	4:39	6:05	7:31:30	8:17	ב	שקלים ז ג-ד תכא-ב א-ב	קל"ד ב'
כח	ששי	3:55	4:18	4:49	5:40:45	5:49:00	7:57	4:39	6:06	7:32:15	8:17	ג	שקלים ז ה-ו תכב ג-ה	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 4:04
כט	שבת	3:54	4:17	4:48	5:40:15	5:48:30	7:57	4:39	6:06	7:33:00	8:18	ד	שקלים ז-ח ז-א תכב-ג ו-א	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:55

ער"ח סיון, תפילת השל"ה: נהוג עלמא להתפלל התפילה שהביא השל"ה מספר ישן "תפילת אבות על בנים", (וי"א שמקורה כפי הנראה מר' שבתי סופר מחבר הסידור המדוקדק עי"ש בסוף ח"ב), וז"ל: ביותר צריך להתפלל שיהיה לו זרע כשר עד עולם, וכל צרכיהם וזיווגם מה' יצא הדבר. ולבי אומר שעת רצון לתפלה זו בערב ר"ח סיון, הוא החדש שבו ניתנה התורה ואז נקראים בנים לה' אלקינו, וראוי לישב בתענית ביום ההוא הוא ואשתו ויתעוררו בתשובה ויתקנו כל עניני הבית איסור והיתר וטומאה וטהרה וכל הענינים, ויתנו צדקה לעניים הגונים. ואם אפשר לבעל להתענות אז "הפסקה" מה טוב ומה נעים. ועל כל פנים תהיה תענית גמורה ככל דיני תענית צבור (מלוח דבר בעיתו).

כתב המשנה ברורה בסימן מ"ז ס"ק י' וז"ל: ותמיד תהיה תפלת האב והאם שגורה בפיהם להתפלל על בניהם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות, ויכוין מאד בברכת אהבה רבה ובברכת התורה בשעה שאומרים ונהיה אנחנו וצאצאינו וכן כשאומר בובא לציון למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה. ורבינו החזו"א כתב נוסח תפלה לאם למען בנה בברכת שמע קולנו, וז"ל (בקובץ אגרות ח"א, ע"ד): יהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותי שתרחם על בני ... ותהפוך את לבבו לאהבה וליראה שמך ולשקוד בתורתך הקדושה, ותסיר מלפניו כל הסיבות המונעות אותו משקידת תורתך הקדושה, ותכין את כל הסיבות המביאות לתורתך הקדושה, כי אתה שומע כו'. ובפלא יועץ, (ערך עצרת): ומה טוב דבר בעתו לשפוך נפשו בימים האלה ובזמן הזה שיזכה הוא ובניו לכתרה של תורה ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

והשנה שחל ער"ח סיון בשבת, יש להקדים התענית ליום ה' כ"ז אייר. ולדעת הרבה גאוני זמנינו אפשר לומר תפילת השל"ה בשבת, ומהם השבט הלוי הגרע"י הגרשז"א וב' אז נדברו, ודעת הגריש"א לדלג בה הבקשה על הפרנסה, ודעת הגרח"ק זצ"ל (בדרך שיחה עמ' ע"ר) דיקדים לאומרה יום קודם, דאין לומר תפילת השל"ה בשבת.

אב הרחמים בשבת שלפני שבועות: כתב המהרי"ל (בהלכות שבועות): בשבת דלפני חג השבועות נוהגים באשכנז להזכיר כל מדינות וקהילות וישובים שהיה בהם גזירות תתנ"ו, ואומר וכו' אב הרחמים במקומו. בכל מדינות ריינוס אין אומרים אב הרחמים אלא בשבת דלפני שבועות דמזכירים את הקדושים גזירת תתנ"ו וכו'. עכ"ל.

סעודה שלישית הנכנסת לר"ח: שו"ע קפ"ח ס"י, היה אוכל ויצא שבת מזכיר של שבת בברהמ"ז דאזלינן בתר התחלת הסעודה. וגם אם במוצ"ש מתחיל ראש חודש, יזכיר רק של שבת, וכ"פ למעשה הבא"ח (חוקת כ"ב) וכן מנהג הספרדים, וכן הדין למ"ב (שם סקל"ג) נמי אם פסק לאכול פת עד השקיעה, אמנם אם אוכל פת במוצ"ש שהוא ר"ח, לדעת המ"ב בשם מג"א והרבה אחרונים אומר יעלה ויבוא ולא יאמר רצה, ולדעת הט"ז ועוד יאמר גם רצה וגם יעלה ויבוא ע"ש, וכתב בקצש"ע (מ"ד י"ז) על כן יש למנוע שלא לאכול אז בלילה [פת].

מוצאי שב"ק ור"ח: "כמה פעמים אמר החזון איש שיש להזדרז ביותר ללמוד במוצאי שבת קודש ובראש חדש, לסימן טוב" (דינים והנהגות סוף יו"ד). וכ"ש עתה בהתקבצם שניהם יחד בחודש מתן תורה.

זמני הירח: מולד חודש סיון כפי שנהוג להכריז: **ר"ח סיון יהיה ביום ראשון, המולד היה בליל שבת בשעה 2, 52 דקות ו-14 חלקים.** [וסימנו: ז' ח' תתק"ן].
ותרגומו להגרימ"ט בליל שבת כ"ט אייר בשעה 3.28 לפנות בוקר, [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה ביום ששי בשעה 18.53 (התרגום והמולד האמיתי לפי שעון קיץ).

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

70

כג. היום יו"ט במגילת תענית (פ"ב): נפקו בני חקרא מירושלים, כדכתיב (שמ"ב ה' ז') וילכוד דוד את מצודת ציון היא עיר דוד, והיו מצירים לבני ירושלים ולא יכלו לצאת ולבוא מפניהם אלא בלילה, יום שיצאו משם עשאוהו יו"ט
היום תענית בוורמיזא לזכר ההרג הרב בעת מסעי הצלב, "קהל וורמישא בחונה ובחורה, גאוני ארץ ונקיי טהרה, פעמיים קדשו השם המיוחד במורא בשלשה ועשרים בחודש זיו לטהרה". (קינת מי יתן ראשי מים)
תקעד: ר' יהושע ב"ר אריה ליב מדינוב, תלמיד הקדושת לוי מברדיצוב
תשפב: ר' שמחה ב"ר רפאל הכהן קוק ב' שלמי שמחה ורבה של רחובות

כד. תרנח: ר' אליעזר צבי ב"ר יצחק אייזיק יהודה יחיאל מקאמרנא, ב' בן ביתי (3)
תרעא: ר' יצחק הכהן ב"ר ישראל איסר פייגנבוים, רבה של וורשא
תשכג: ר' יוסף ב"ר שלמה הלוי צימרמן, רב בית חלקיה וממיסדיה
תשלט: ר' בנימין ב"ר מנחם מנדל מנדלזון, אב"ד קוממיות
תשעז: ר' שלמה ב"ר סאלם טובים, רב העיר יהוד וב' שו"ת דובר שלום

כה. תקעג: ר' רפאל ב"ר אברהם רייס, רב אב"ד דשוויץ
תקצב: ר' יעקב ב"ר יעקב משה לורברבוים מליסא, ב' נתיבות המשפט, חוות דעת, תורת גיטין, ועוד (וי"א בכ"ד)
תריד: ר' חיים ב"ר מנחם מנדל מקוסוב, ב' תורת חיים
תרכב: ר' יהושע אשר ב"ר יעקב יצחק רבינוביץ', האדמו"ר מפאריסוב (1)
תשב: ר' יוסף ב"ר משה יהודה פאצאנובסקי מבאביאניץ, ב' פרדס יוסף
תשיז: ר' חיים ב"ר אברהם זקן חורי, רבה של גאבס טוניס, ב' מצא חיים
תשכג: ר' שלמה ב"ר משה אמסלם, ב' בני שלמה, ראב"ד מידלת מרוקו

כו. ד' תשב: רב סעדיה ב"ר יוסף גאון, ב' אמונות ודעות
תקד: ר' משה חיים ב"ר יעקב חי לוצאטו, הרמח"ל, ב' מסילת ישרים ועוד
תרט: ר' יצחק ב"ר חיים מוואלז'ין, ראש ישיבת וואלוז'ין ב' פה קדוש
תרצז: ר' שלום ב"ר יעקב משה ספרין, האדמו"ר מקאמרנא (5)
תשה: ר' שלמה ב"ר מרדכי גולדמן, האדמו"ר מזוויעהל
תשנט: ר' עמרם ציון ב"ר שלום מרדכי אזולאי, משקדני בני ברק
תשסח: ר' שמעון נתן נטע ב"ר אברהם שלמה בידרמן, האדמו"ר מלעלוב ביתר

כז. יום טוב במגילת תענית (ספ"ב) דאיתנטילו כלילאי מיהודה וירושלים, שבימי מלכות יון היו מביאים עטרות ורד ותולים אותן על פתחי ע"ז שלהם על פתחי החנויות ועל פתחי החצרות, ושרים שיר לע"ז, וכותבים על קרן שור ועל מצח חמור שאין לבעליהם חלק באלוקי ישראל כמו שהיו פלשתים עושים וכו' וכשגברה יד בית חשמונאי, בטלום, ועשאוהו יום טוב
שעה: ר' אברהם שמואל ב"ר יצחק בכרך, ב' חוט השני
תקצד: נעקדה עק"ה סול סוליקה ב"ר חיים ושמחה חוואג'ל הי"ד, פאס מרוקו
תשד: ר' אליעזר זאב ב"ר מאיר רוזנבוים הי"ד, האדמו"ר מקרעטשניף (2)
תשלו: ר' ירחמיאל יהודה מאיר ב"ר שמעון שלום קאליש, האדמו"ר מאמשינוב

כח. ב' תתפג: תענית צדיקים (בשו"ע תק"פ) על פטירת שמואל הנביא הלוי בן אלקנה וחנה ובמג"ת כתוב בכ"ט, עי' כה"ח
הרמב"ם זלה"ה מצא את ספר התורה של עזרא הסופר וקבע יום זה ליום משתה ושמחה והודאה לה' (שם הגדולים מע' גדולים ע')
ה' מ: רבנו יצחק [בעל החוטם] ב"ר יוסף מקורביל, ב' סמ"ק וחתן ר' יחיאל מפריס
תרפה: ר' מרדכי חיים משען, מרבני דמשק
תשסב: ר' פסח יצחק ב"ר אהרן שמואל שטיין, ב' ליקוטי שיעורים

כט. תרי: ר' מאיר ב"ר אהרן אריה לייב מפרמישלאן (3)
תרכט: ר' דוד ב"ר מזל טוב מודינא זכות, ב' זכר דוד לימודי ה'
תשב: ר' שמואל שלמה ב"ר מרדכי יוסף אלעזר ליינר הי"ד, האדמו"ר מראדזין
תשלה: ר' בן ציון ב"ר מאיר אטון, מרבני פורת יוסף

אייר תשפ"ג

מאי (5) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כג	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:18 גר"א 9:10 סוף זמן תפילה מג"א 9:44 גר"א 10:19	במוצ"ש סופרים ל"ח לעומר		חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:31:45	14
כד	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:18 גר"א 9:10 סוף זמן תפילה מג"א 9:44 גר"א 10:19	ל"ט לעומר		חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:32:30	15
כה	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:17 גר"א 9:09 סוף זמן תפילה מג"א 9:44 גר"א 10:18	מ' לעומר		חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:33:15	16
כו	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:17 גר"א 9:09 סוף זמן תפילה מג"א 9:43 גר"א 10:18	מ"א לעומר		חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:34:00	17
כז	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:16 גר"א 9:09 סוף זמן תפילה מג"א 9:43 גר"א 10:18	מ"ב לעומר ר' שבועות	יום כיפור קטן מוקדם	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:34:30	18
כח	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:16 גר"א 9:09 סוף זמן תפילה מג"א 9:43 גר"א 10:18	מ"ג לעומר **הדלקת נרות שבת** **7:05**		חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:35:15	19
כט	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:16 גר"א 9:08 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:27 סוף זמן תפילה מג"א 9:43 גר"א 10:18 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:46	מ"ד לעומר **צאת השבת** **8:14** **חזו"א** 8:18	שבת מברכין וערב ראש חודש **פרשת: במדבר** **הפטרה: מחר חודש** (שמואל א, כ') אומרים אה"ר (ולגר"א ל"א), ל"א צדקתך, במוצאי שבת אש' ל"א ויהי נועם, וספ' אומרים אבות פרק ו'	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:36:00 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:48 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:56	20

פרשת: נשא

תאריך סיון תאומים		עמוד השחר א׳ 90 דק׳ במעלו׳ קודם הנץ	עמוד השחר ב׳ 72 דק׳ במע׳ קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק׳ קודם הנץ	הנץ החמה מהדר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק״מ	סוף זמן ק״ש מג״א לחומרא ג׳ שעות מעה״ש א׳ לצה״כ ד25 דק׳	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ׳ קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ׳ קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע׳ היתה מישור הגראיז״מ חשש לכתח׳ לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו״א 40 דק׳ במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי גיטין	משנה והלכה יומית משניות ושו״ע או״ח	דף יומי ירושלמי שביעית ו - יב מ״ב עמוד היומי ח״ב פה: - פח: מ״ב הדף היומי בהלכה
א	ראשון	3:54	4:16	4:48	5:39:45	5:48:00	7:56	4:40	6:07	7:33:30	8:19	ה	שקלים ח ב-ג תכג ב-ד	קל״ה א׳ - ב׳
ב	שני	3:53	4:15	4:47	5:39:15	5:47:30	7:56	4:40	6:07	7:34:15	8:20	ו	שקלים ח ד-ה תכד-ה א-ב	קל״ה ג׳ - ה׳
ג	שלישי	3:52	4:15	4:46	5:38:45	5:47:00	7:55	4:41	6:08	7:35:00	8:20	ז	שקלים ח ו-ז תכה-ו ג-ב	קל״ה ו׳ - ט׳
ד	רביעי	3:51	4:14	4:46	5:38:15	5:46:30	7:55	4:41	6:08	7:35:30	8:21	ח	שקלים יומא ח-א ח-א תכו-ז ג-א	קל״ה י׳ - י״א
ה	חמישי	3:50	4:13	4:45	5:38:00	5:46:00	7:54	4:41	6:09	7:36:15	8:22	ט	יומא א ב-ג תכח א-ג	קל״ה י״ב - י״ד
ו	ששי	3:50	4:13	4:45	5:38:00	5:45:30	7:54	4:42	6:09	7:36:45	8:23	י	יומא א ד-ה תכח ד-ו	מצוה להמנע מסעודה בע״ש מ: 4:07
ז	שבת	3:49	4:12	4:44	5:37:45	5:45:15	7:54	4:42	6:10	7:37:30	8:23	יא	יומא א ו-ז תכח-ט ז-א	ראוי לאכול סעודה ד׳ עד: 10:57

מנין מאה ברכות

חג השבועות: 76 ברכות, [75 דיו״ט, שהחיינו דקידוש, וב׳ דהלל, ונפחת המפיל וענט״י לנעורים בלילה], וישלים בשמיעת ברכות העליות לתורה וההפטרה, ובמיני מגדים וריח. וזה למנהג ספי׳ שמברכין כל ברכות השחר וברכה״ת (מלבד ענט״י) גם אם היו נעורים כל הלילה, אמנם אש׳ הנעורים כל הלילה יל״ע אם אלוקי נשמה וג׳ ברכה״ת והמעביר שינה שנוהגים לשמוע מאחר עולים למאה ברכות דהרי אפשר דפטורים, ולפי״ז יופחתו עוד 6 ברכות (כי גם ענט״י יוצאים מאחר ע״פ הגר״א), אך לאוכלים סעודה חלבית בנפרד מתווספות 6 ברכות, וכן עוד 2 לאש׳ הנוהגים לברך על רות ולכאורה היינו לקורא בלבד.

ר״ח סיון: דורשים בהלכות עצרת כמה ימים קודם חג השבועות כי אין בה הלכות רבות כפסח (ב״י). ולהגר״א מיום א׳ סיון דורשין בהל׳ החג, אמנם דעת הב״ח ומ״א והפר״ח וכן הביא המשנ״ב מרש״י ותוס׳ ועוד שגם בשבועות דורשין קודם לכן ל׳ יום, עיין מ״ב ושעה״צ ר״ס תכ״ט.

מוסף דראש חודש סיון: ביום ראשון ר״ח סיון צריך להסדיר תפילת מוסף לכו״ע, ראה לעיל ר״ח מרחשון.

ב׳ סיון - יום המיוחס: כיון שנאמר להם אז ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, שיהיו אומה מיוחסת, עיין ערוך השלחן סו״ס תצ״ד, ובשער יששכר (מונקטש, שהיום פקודתו) לחדש סיון שפירט הענין.

שלשת ימי הגבלה: פתק שתלה המשגיח רבי שלמה וולבה זצ״ל בישיבתו: קיבלתי ממורי ורבי זצ״ל [הג״ר שמואל חרקובר] כי שלשת ימי הגבלה הם סגולה, מי שלומד בהם בהתמדה רבה, ממש בלי ביטול תורה לרגע, שזוהי סגולה להצלחה לכל השנה בעליה בתורה, הוא אמר לי שזה כתוב בספרים הקדושים.

קבלת התורה: ירושלמי ראש השנה פ״ד ה״ח: ר׳ משרשיא בשם ר׳ אידי בכל הקרבנות כתיב חטא ובעצרת אין כתיב חטא (לא כתוב שעיר עיזים אחד ״לחטאת״), אמר להם הקב״ה מכיון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימיכם. ופי׳ בקרבן העדה **שבכל שנה בעצרת הוא כיום אשר עמדנו לפני הר סיני ומקבלים התורה מחדש**, וכדאמר רב יוסף (פסחים ס״ח ב׳) אי לאו ההוא יומא כמה יוסף איכא בשוקא, הלכך אין שם חטאת ביום הזה.

השכמה בשבועות: המנהג להיות נעורים כל הלילה, וממילא מתפללים בהשכמה, והחיד״א (הובא בפורים) מנה יום זה כאחד מהימים שמשכימים בהם לתפילה, אמנם הא״ר מנה יוה״כ במקום שבועות, עיי״ש.

קריאת התורה של שבועות: לכו״ע קוראים עשרת הדברות בטעם העליון, לעשות מכל דיבור פסוק אחד, לפי שבו ביום ניתנו עשרת הדברות, מ״ב תצ״ד סק״ג ובבה״ל.

ההפטרה של שבועות: במרכבה דיחזקאל (עי׳ תורה לשמה סי׳ נ״ה בשם הזוה״ח שהיתה בשבועות וצ״ע), וכתב מ״ב (תצ״ד סק״ד): ונוהגין במקצת מקומות שגדול וחכם קורא זאת ההפטרה, וסמך לדבר ולא במעשה מרכבה אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו. וגם יש נוהגין שכל מי שקורא אותה עם המפטיר בלחש אומר אותה ג״כ מעומד מפני כבודה.

מאכלי חלב בשבועות: כתב רמ״א (תצ״ד ג׳) נוהגין בכל מקום לאכול מאכלי חלב בשבועות. וכתב המ״א (סק״ו) ״ומנהג אבותינו תורה היא״. ובטעם המנהג נאמרו טעמים רבים. א] ברמ״א שם, זכר לשתי הלחם שמקריבין בחג השבועות בביהמ״ק. ולכן אוכלים מאכלי חלב ולאחמ״כ באותו סעודה מאכל בשר וצריכין להביא לחם אחר דאסור לאכול בשר וחלב מלחם אחד, וכשמביא את הלחם השני יש בזה זכרון לב׳ הלחם, [ועיי״ש במ״ב שיש להזהר מאוד בין החלב לבשר להחליף המפה ולקנח הפה ע״י אכילה ושתיה ולרחוץ הידיים. ובכה״ח כתב בשם שיירי כנסת הגדולה והשל״ה: ״ואני אף על פי שאני מן הנוהגין שלא לאכול גבינה ובשר בסעודה אחת, לקיים זה לאכול מאכל בשר וחלב ביום חג השבועות אני אוכל החלב עם הדבש קודם, ואני מברך בהמ״ז, ואח״כ אחר שעה אני אוכל מאכל בשר״]. ב] ובמ״ב שם סקי״ב: ״ואני שמעתי עוד בשם גדול אחד שאמר טעם נכון לזה כי בעת שעמדו על הר סיני וקיבלו התורה [כי בעשרת הדברות נתגלה להם ע״ז כל חלקי התורה כמ״ש רב סעדיה גאון שבי׳ הדברות כלולה כל התורה], וירדו מן ההר לביתם לא מצאו מה לאכול תיכף, כי אם מאכלי חלב, כי לבשר צריך הכנה רבה, לשחוט בסכין בדוק כאשר צוה ה׳ (עכשיו), ולנקר חוטי החלב והדם, ולהדיח ולמלוח, ולבשל בכלים חדשים כי הכלים שהיו להם מקודם שבשלו בהם באותו מעת לעת נאסרו להם, על כן בחרו להם לפי שעה מאכלי חלב, ואנו עושים זכר לזה״. (וכבר ציינו החכמים שהדברים נדפסו בספר גאולת ישראל (תקפ״א, ובמהד׳ ורשא תרס״ח, ח״ב דף כ״ב ע״ב)). ג] מפני שהתורה נמשלה לחלב כמ״ש דבש וחלב תחת לשונך, כלבו, והובא במ״ב (סקי״ג) וכתב שלכן נוהגין בקצת מקומות לאכול דבש וחלב. ובפוסקים הביאו טעמים רבים למנהג, לא יכילם הגליון.

הלכות חג בחג: ״צריך לשאול ולדרוש בכל יו״ט מהלכותיה וכדאיתא בסוף מגילה דף ל״ב א׳ משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בעניינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת והלכות חג בחג״. (מ״ב תכ״ט סק״א).

תפילה על האתרוג: במתני׳ דר״ה פ״א איתא דבעצרת נידונים על פירות האילן, ובמג״א (תצ״ד סק״ה) כתב דיתפללו עליהם, ולפי״ז אמר מרן הגרח״ק זצ״ל דזמן התפילה על האתרוג הוא בשבועות שאז נידונים על פירות האילן. **המשך בשבוע הבא**

זמני הירח: ג׳ מהמולד - ליל רביעי. ניתן לברך עד שעה 23:22 בערב שאז ייעלם הירח.
ז׳ מהמולד - מוצאי שבת קודש. ניתן לברך עד שעה 1:40 בלילה שאז ייעלם הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

א. ב׳ תמט: בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני (ר׳ שבת פ״ו פ״ז)
ד׳ תתנו: פרעות נוסעי הצלב ביהדות צרפת, ונעקה״ש ״פעמיים קדשו את ה׳ המיוחד במורא״ (קינת מי יתן ראשי מים), ובב״י סי׳ תקע״ט הביא שנהגו להתענות היום בק״ק וורמייז״א, אמנם כתב המג״א ר״ס תי״ח שלא ילפינן מיניהו, ובכה״ח (תק״פ סק״ז) הביא בשם שבו״י שהתענו עד אחר חצות
תקג: ר׳ מאיר ב״ר שמואל שמלקא הלוי הורביץ, מהר״ם מטיקטין
תרסג: ר׳ יוסף ניסים ב״ר חיים יעקב בורלא, ב׳ וישב יוסף ולקט יוסף
תרעג: ר׳ יוסף אהרן ראבין ב״ר אליעזר זאב מבוטשעטש, ב׳ יד יוסף (2)
תרפח: ר׳ אברהם מנחם מנדל ב״ר מאיר הלוי שטיינברג, ב׳ מחזה אברהם
תרפח: ר׳ אליעזר דוד ב״ר עמרם גרינוואלד מסאטמר, ב׳ קרן לדוד
תשס: ר׳ אהרן יחיאל ב״ר דוד לייפער, האדמו״ר מנדבורנא - באניה - צפת

ב. תקצט: ר׳ שלום שכנא ב״ר חיים הכהן, ב׳ שלמי נזיר
תרעז: ר׳ יהודה אריה לייבוש ב״ר משולם זלמן פרנקל מבוטשאן, ב׳ ליקוטי מהרי״ל (3)
תרצו: ר׳ ישראל ב״ר ברוך הגר, האדמו״ר מויז׳ניץ ב׳ אהבת ישראל
תרצז: ר׳ חיים אלעזר שפירא ב״ר צבי הירש ממונקטש ב׳ מנחת אלעזר ושער יששכר
תשב: ר׳ יוסף ב״ר משה פאצנאוסקי, ב׳ פרדס יוסף עה״ת
תשעח: ר׳ נתן יהודה ב״ר אלטר משה שמואל אורטנר, רב העיר לוד וב׳ יד נתן

ג. ד׳ תתנו: פרעות נוסעי הצלב ביהודי מגנצא ״עלתה לה למרום למקום מדורה... לומדיה ושוניה באישון כמו אורה״ (הקינה הנ״ל)
ד׳ תתקכה: הרמב״ם זלה״ה הגיע לשלום לארץ ישראל אחרי שניצל מסכנות בים, וקבע יום זה ליום משתה ושמחה והודאה לה׳ ומתנות לאביונים (שם הגדולים מערכת רמב״ם)
תץ: ר׳ יוסף ב״ר עמנואל אירגאס, ב׳ דברי יוסף ושומר אמונים הקדמון
תקסא: ר׳ יעקב שמשון ב״ר יצחק שפירא משיפיטובקה, מתל׳ המגיד ממעז׳
תשסו: ר׳ משה שמעון ב״ר ישראל עזרא מייריניק, רו״כ ור״מ תפארת שרגא ב׳ שמועות משה
תשעז: ר׳ עקיבא ב״ר יצחק קיסטר, מר״י יד אהרן וב׳ יקר תפארת
תשפב: ר׳ אורי ב״ר אשר מנחם מנדל זוהר, ממחזירי התשובה וב׳ אבות על בנים
בשנים האחרונות התפרסם שהיום יום פטירת ר׳ עובדיה מברטנורא, וידוע לי דאין לזה כל מקור

ד. תקמב: ר׳ יעקב רפאל ב״ר שמחה יהודה סאראוואל, ר״מ דמנטובה
תרמה: ר׳ ישעיהו נפתלי הרץ ב״ר דוד שפירא מדינוב, הנותן אמרי שפר
תרעג: ר׳ משה ב״ר רפאל אברהם בכור בארקי ב׳ מזכרת משה
תשלט: ר׳ יוסף אברהם ב״ר פינחס וולף, החינוך לאור התקופה ומייסד סמינר וולף

ה. ג׳ תתפ?: נעקה״ש ר׳ יהודה בן דמא (אוצר המדרשים עמ׳ 442)
תקיד: ר׳ אברהם אמארילייו מח״ס ברית אברהם
תקנח: ר׳ זאב וולף הלוי מז׳יטומיר, ב׳ אור המאיר
תקפה: ר׳ מרדכי ב״ר אברהם כרמי ב׳ מאמר מרדכי
תרכג: ר׳ גרשון ב״ר יהודה אשכנזי אב״ד קאלמייא ב׳ עבודת הגרשוני
תשכט: ר׳ חיים יעקב ב״ר אברהם מרדכי ספרין מקאמרנא, ב׳ פרי חיים
תשנג: ר׳ אורי שרגא ב״ר שמואל חיים הלוי קלרמן ר״י כנסת חזקיהו
תשעב: ר׳ יוסף עזרא ב״ר סלמן זליכה, רב שכ׳ פרדס כץ וב׳ פרי חדש

ו. ב׳ תתקכה: דוד המלך בן ישי [ונצבת (ב״ב צ״א.)] ע״ה נעים זמירות ישראל
שמח: ר׳ חיים ב״ר בצלאל מפרידברג אחי המהר״ל, ב׳ ספר החיים (וי״א ז׳)
תקכ: ר׳ ישראל ב״ר אליעזר בעל שם טוב, מייסד החסידות
תש: ר׳ אברהם שלום ב״ר יחזקאל שרגא הלברשטאם, אדמו״ר מסטרופקוב (1)
תשח: ר׳ אברהם מרדכי ב״ר יהודה אריה ליב אלתר, האדמו״ר מגור ב׳ אמרי אמת
תשלב: ר׳ מרדכי כמוס אמייאס הכהן, הרב הראשי לתוניס

ז. הילולא דהושע בן בארי בקברו בצפת (חיבת י״ם), ואינו מקום מנוחתו (האר״י)
ד׳ תתקז: כתב ר׳ אפרים מבונא (בס׳ הזכירה): וביו״ט ב׳ של שבועות נאספו הטועים מארץ צרפת (נוסעי הצלב השני) אל רומרוג ובאו בבית רבינו יעקב [תם] שיחיה, ולקחו כל אשר לו בביתו, וקרעו ס״ת בפניו, ולקחוהו והוציאוהו השדה, ודברו אתו משפטים על דתו, ויתנכלו להמיתו, ואת גופתו פצעו אותו חמשה פצעים בראשו, כי אמרו אתה גדול של ישראל לכן נקחה ממך נקמת התלוי, ונפצעה בך כאשר פצעתם באלהינו חמשה פצעים, וכמעט שכנה דומה נפשו הטהורה, לולי רחמי יוצרנו אשר ריחם על תורתו, וימן ה׳ שר גדול לרבינו יעקב בדרך אותו שדה, ויקראהו רבנו וישחדהו בסוס שוה ה׳ זקוקים, וילך השר וידבר על לב הטועים וישסעם בדברים, ויאמר להם, הניחו לי היום ואני אדבר עמו, אולי יפותה ונוכל להסיתו, ואם לא יאבה דעו כי מחר אתננו בידכם, וכה עשו, ונדחית שעה הרעה בחמלת ה׳ על עמו, ריחם על המרביץ להם תורתו הקדושה
תקט: נעקה״ש גר הצדק אברהם בן אברהם הי״ד (בן הגרף פוטוצקי)
תשג: ר׳ ברוך ב״ר שלום ספרין הי״ד, האדמו״ר מקאמרנא (6)
תשיג: ר׳ זעליג ראובן ב״ר צבי בענגיס ראב״ד י-ם וב׳ לפלגות ראובן
תשמ: ר׳ שמואל ב״ר שמחה בונים עהרנפלד ממטרסדורף ר״י חתן סופר

סיון תשפ"ג

מאי (5) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

א	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:15 גר"א 9:08 סוף זמן תפילה מג"א 9:42 גר"א 10:18	**ראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח	במוצ"ש סופרים מ"ה לעומר	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:36:45	21
ב	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:15 גר"א 9:08 סוף זמן תפילה מג"א 9:42 גר"א 10:17	ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח, יום המיוחס	מ"ו לעומר	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:37:15	22
ג	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:14 גר"א 9:08 סוף זמן תפילה מג"א 9:42 גר"א 10:17	ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח, שלשת ימי הגבלה	מ"ז לעומר	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:38:00	23
ד	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:14 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:42 גר"א 10:17	ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח	מ"ח לעומר	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:38:30	24
ה	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:14 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:17	**ערב חג השבועות** **עירוב תבשילין** ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח (ויש שא"א) מצוה להימנע מסעודה בעיר"ט מ: 4:07	**הדלקת נרות יו"ט** **7:09** מ"ט לעומר ז' שבועות	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:39:15	25
ו	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:13 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:17	**חג השבועות** **סו"ז מוסף לכתחילה: 1:47** אש' (בא"י) קוראים מגילת רות (דאיתא ביקלקוט רות מה ענין רות אצל עצרת שנקראת בזמן מתן"ת ללמדך שלא ניתנה תורה אלא ע"י יסורין ועוני וכו', מ"ב ת"צ סק"ז), וקדיש (ביה"ל קל"ב), י"ג מידות, ואש' אומ' אקדמות, ומוציאים ב' ספרים וקוראים ה' בספר א' בחודש השלישי (שמות י"ט א'), וח"ק, ומפטיר בספר ב' וביום הבכורים (במדבר כ"ח כ"ו), וטפ' כופלים וח"ק, וההפטרה במרכבה דיחזקאל (פרק א') ויהי בשלושים שנה. ובא"י אש' אומרים יזכור. שש"י י"ט. יש של"א לכן נרגנה (של"ה ומט"א תר"א י"א), וז"א במה מדליקין (שר"ע סי' ע"ר ס"ב)	**הדלקת נרות שבת** **7:10** מ"ט לעומר ז' שבועות	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:40:00	26
ז	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:13 גר"א 9:07 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:25 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:17 **סו"ז מוסף לכתחילה 1:47**	**אסרו חג** ל"א אה"ר וצדקתך **ובחו"ל יו"ט שני של גלויות** אבות פרק א' [בא"ר] **פרשת: נשא** **הפטרה: ויהי איש אחד** **(שופטים י"ג)**	**צאת השבת** **8:19** **חזו"א** 8:23	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:40:30 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:53 צאת השבת לר"ת (מעלות) 9:02	27

הזמנים לפי שעון קיץ

פרשת: בהעלותך

תאריך סיון תאומים		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי גיטין	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי שביעית יג - יט מ"ב עמוד היומי ח"ב פט. - צב. מ"ב הדף היומי בהלכה
ח	ראשון	3:48	4:11	4:44	5:37:30	5:44:45	7:53	4:43	6:10	7:38:00	8:24	יב	יומא א-ב ח-א תכט-א ב-א	קל"ו קל"ז א'
ט	שני	3:48	4:11	4:43	5:37:15	5:44:30	7:53	4:43	6:11	7:38:45	8:25	יג	יומא ב ב-ג תלא-ב ב-ב	קל"ז ב' - ג'
י	שלישי	3:47	4:10	4:43	5:37:00	5:44:15	7:53	4:43	6:11	7:39:15	8:25	יד	יומא ב ד-ה תלג א-ג	קל"ז ג' - ד'
יא	רביעי	3:46	4:10	4:42	5:36:45	5:44:00	7:52	4:44	6:12	7:39:45	8:26	טו	יומא ב ו-ז תלג ד-ו	קל"ז ד' - ו'
יב	חמישי	3:46	4:09	4:42	5:36:30	5:44:00	7:52	4:44	6:12	7:40:15	8:27	טז	יומא ג א-ב תלג ז-ט	קל"ח
יג	ששי	3:45	4:09	4:42	5:36:15	5:43:45	7:52	4:45	6:13	7:41:00	8:27	יז	יומא ג ג-ד תלג-ד י-א	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 4:09
יד	שבת	3:45	4:09	4:41	5:36:00	5:43:45	7:52	4:45	6:13	7:41:30	8:28	יח	יומא ג ה-ו תלד ב-ד	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:59

המשך משבוע שעבר:

שנים מקרא ואחד תרגום ביום טוב שחל בערב שבת: דעת ר"א מאני בשו"ת מעשה אליהו סי' נ"ו וכן הסיק הגר"י הלל שליט"א בשו"ת וישב הים (ח"א סו"ס ו') אם חל יו"ט בערב שבת אין לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום בערב שבת, כיון שאין הקריאה לצורך תיקון היום עצמו אלא ליום שבת שאחריו, אלא יקראנה ביום שבת בלילה או ביום, דנדון כאנוס. ע"כ. ולכאורה היינו ע"פ הסוד בלבד, דלפי הפשט כבר ממנחה של שבת אפשר לקרוא לשבוע הבא (כמ"ש מ"ב סי' רפ"ה סק"ז) וא"כ ה"ה הכא.

ז' - י"ב סיון: "מי שלא חג ביום חג השבועות (פי' שלא הקריב עולת ראיה או שלמי חגיגה) חוגג כל שבעה, ויש לו תשלומין כל ששת הימים שלאחר חג השבועות, ודבר זה מפי השמועה נאמר, שחג השבועות כחג המצות לתשלומין" (רמב"ם חגיגה פ"א ה"ח, ר"ה ד' ב').

אסרו חג: א"ר ירמיה כו' כל העושה איסור לחג באכילה ושתיה [שקורא לחג עונג במאכל ומשתה, ויש אומרים יום שלאחר החג - רש"י] מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו חג בעבותים [בהמות עבות ושמנות - רש"י] עד קרנות המזבח (סוכה מ"ה ב'). וכן פסק הרמ"א בס"ס תכ"ט: ונוהגין להרבות קצת באכילה ושתיה ביום שאחר החג והוא אסרו חג.

ובשו"ע תצ"ד ס"ג: אסור להתענות במוצאי חג השבועות, ובמ"ב סק"ו: מפני שכשחל עצרת בשבת היה יום זביחת הקרבנות אחר השבת והוא כעין יום טוב [מ"א]. ובב"י הביא דבירושלמי (ע"ז פ"א סוף ה"א) קורא לאסרו חג "בנה דמועדא" פירוש בן המועד, וביאר בשו"ת תורה לשמה (סימן ק"מ) מפני כי קדושתו נולדה ונמשכה מקדושת המועד וכמו שאמר הכתוב אסרו חג בעבותים כלומר עשו איסור וקשר לחג שלא תסתלק קדושת החג לגמרי וכו'. ולפי דרכי אזהיר אתכם במה ששמעתי שבעיר שלכם אינם נזהרים בכבוד אסרו חג של שבועות, ודבר זה הוא פלא גדול עליכם מה מצאתם טעם לזלזל בו ח"ו, ואדרבה הוא הגדול ביותר, ואם התגרים וכל בעלי חנויות ובעלי מלאכות יוצאים זה לחנותו וזה למלאכתו ולובשים בגדי חול ואוכלים כשאר ימות החול במה נעשה איסור וקשר לחג שלא תסתלק קדושתו מאתנו אלא ישאר לנו קצת הארה מן החג, והלא בתפילה לא יש הפרש, ובמה יהיה הקשר אם לא ינהוג בו האדם כמו חול המועד ללבוש בגדי שבת ולמנוע עצמו מן מקח וממכר וממלאכה שאינה דבר האבד וכו', ובזה ההיכר שאנחנו עושים לכבודו גורמים להתקשר בקדושת החג וישאר עלינו קצת הארה מן החג ביום זה, ולכן הנזהר בזה תבא עליו ברכת טוב.

י"ד סיון: יא"צ דהגר"ח מואלוז'ין, ונביא ממה שכתב בנפש החיים (שער ג' פרק י"ב): "ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל הדינים ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל, כשאדם קובע בלבו לאמר: הלא ה' הוא האלקים האמיתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל, והכל מלא רק אחדותו הפשוט ית"ש, ומבטל בלבו ביטול גמור, ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם, ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון היחיד ב"ה, כן יספיק הוא יתברך בידו, שממילא יתבטלו מעליו כל הכחות והרצונות בעולם, שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל".

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה - מוצאי שבת קודש עד שעה 21.51 בלילה. ט"ו מהמולד במוצש"ק עד שעה 2.59, [שיטות נוספות מקילות יותר בסוף הזמן ובט"ו מהמולד - ראה בטבלה בסוף הלוח]. ולהמ"ב יברך בדיעבד עד ט"ו מהמולד, ולכה"ח ספק ברכות להקל ויקדש ללא ברכה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

ח. תרמז: ר' משה נחמיה ב"ר משולם כהניו, ב' נתיבות השלום ושאלו שלום י-ם
תרעו: ר' אריה ליב ב"ר שמואל פרומקין ב' תולדות חכמי ירושלים
תשמח: ר' ישכר דב ב"ר מנחם אהרן גולדשטין, ר"י כולל שומרי החומות
תשסב: ר' זלמן ב"ר טוביה רוטברג, ראש ישיבת בית מאיר

ט. קצט: ר' אביגדור ב"ר יצחק קרא, דיין בפראג
תקצח: ר' הלל ב"ר בנימין ריבלין משקלוב, ב' קול התור
תקצט: ר' ישראל ב"ר שמואל משקלוב בעל פאת השולחן
תרלג: ר' יצחק אייזיק ב"ר ישכר בער אייכנשטיין מזידיטשוב, ב' פירוש מהרי"א
תרלט: ר' אהרן ב"ר עזריאל קונווארטי, ר"י המקובלים ב' שו"ת כפי אהרן
תרצט: מו"ז ר' יעקב חיים ב"ר יצחק ברוך סופר, ב' כף החיים

י. ד' תתסג: רבנו יצחק ב"ר יעקב אלפאסי, הרי"ף (וי"א י' או י"א אייר)
תקעא: ר' ישמעאל ב"ר אברהם יצחק הכהן ממודינא, ב' זרע אמת
תקעח: ר' בנימין זאב וולף ב"ר שמואל הלוי בוסקוביץ, ב' סדר משנה
תרצו: המקובל ר' עזרא ב"ר יוסף הררי רפול, ב' הכין עזרא
תשמח: ר' אליהו מאיר ב"ר אשר קליימן, מבעלי המוסר

יא. תרסג: ר' חיים יהודה ליב ב"ר ישראל ליטווין, ב' שערי דעה
תרעט: ר' שמואל ב"ר ישראל יונה צבי רוזנברג מאונסדורף, ב' באר שמואל
תרצב: ר' יחיא יצחק ב"ר משה הלוי, אב"ד תימן
תשד: ר' מרדכי ב"ר יהושע הי"ד, ב' שו"ת מהר"ם בריסק
תשד: ר' שלמה זלמן ב"ר יעקב עהרנרייך הי"ד, ב' שו"ת אבן ולחם שלמה
תשלו: ר' שלמה זלמן ב"ר אליעזר בלוך, מתלמידי החפץ חיים
תשמט: ר' יצחק יעקב ב"ר יוסף יהודה ווייס ב' שו"ת מנחת יצחק וגאב"ד העדה החרדית
תשמט: ר' יהודה ב"ר אלטר יחזקאל אליהו הורוביץ מדז'יקוב י-ם
תשפ: ר' יהושע ישראל ב"ר אברהם אליעזר גולדשמיד, רו"כ טל תורה

יב. תקנ: ר' דוד ב"ר יעקב פארדו ב' חסדי דוד, משכיל לדוד, שושנים לדוד ועוד
תרמו: ר' שלמה סוכרי, ב' עטרת שלמה ראב"ד בדמשק
תרסה: ר' חיים ישראל ב"ר דוד מורגנשטרן, האדמו"ר מפילוב
תרעז: ר' יצחק זאב ב"ר יהודה דוד יאדלר, ב' תפארת ציון על מד"ר
תשלא: ר' חיים אהרן ב"ר יצחק יונה טורצין, ב' מעשי חייא
תשמא: ר' אברהם ב"ר נח וינברג, האדמו"ר מסלונים, ב' ברכת אברהם
תשעב: ר' ניסים ב"ר יוסף טולידנו, ר"י שארית יוסף

יג. ה' א: "ואגיר עין ואדמע להגדיל בבכיה על קהל ורנקוורט [פרנקפורט]... בשלשה עשר לחדש עליית טוביה, בשנה ראשונה לאלף ששי לעשיה, נוטלו עטרות כנסיה והוגי תושיה", במסעי הצלב, (קינת אשא בכי ונהי)
תלח: ר' אפרים ב"ר יעקב הכהן מוילנא, ב' שער אפרים
תמט: נחרבה ונשרפה וורמיזא ע"י הצרפתים, ושממו בתי מקדש מעט, (שו"ת חו"י בהק')
תפט: ר' אברהם בן דוד יצחקי, ב' זרע אברהם
תריג: בארם צובה נס מוסאן, שניצלו מעלילת דם, ול"א שם תחנון, דוך אר"ץ עמ' י"ח
תשד: ר' יצחק אייזיק ב"ר יוסף מאיר, האדמו"ר מספינקא, ב' חקל יצחק
תשמג: ר' יעקב ב"ר עזרא מוצפי, ראב"ד העדה החרדית הספרדית
תשמט: ר' רפאל יונה ב"ר ישראל מאיר טיקוצ'ינסקי, ר"י ירוחם
תשנא: ר' כמוס ב"ר רחמים עגיב, רבה של אור יהודה וב' כמוס עמדי
תשפא: ר' מרדכי ב"ר עזיזי דיעי, רו"מ שערי דעה ורבה של חצור הגלילית

יד. היום יו"ט במגילת תענית (פ"ג): בארבעה עשר לסיון אחידת מגדל צור, היא קיסרי, מפני שלא היו יכולין לכבשה שהיו בה גיבורים, וכשגברה יד בית חשמונאי וכו' והושיבוה ישראל, יום שכבשוה עשאוהו יום טוב
תקפא: ר' חיים ב"ר יצחק מוואלוז'ין מייסד ישיבת וואלוזין ומח"ס נפש החיים
תרסב: ר' נפתלי הרץ ב"ר אליהו ליב הלוי וידנבוים, מו"ל סידור הגר"א ורב דיפו
תשס: ר' נסים ב"ר יעקב יגן, ר"י קהילת יעקב וב' נתיבי אור
תשעב: ר' דוד יצחק ב"ר מרדכי לייב מן ר"י כנסת חזקיהו, וב' באר מרים די באר ועוד

סיון תשפ"ג

מאי - יוני (5-6) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ח	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:13 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:17	ל"א תחנון (ולהחזו"א אומרים מהיום תחנון), ואש' אומרים למנצח (וכן בימים הבאים). [ובחו"ל אסרו חג]	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:41:15	28
ט	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:13 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:17	ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:41:45	29
י	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:17	ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה** 7:42:15	30
יא	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:17	ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה** 7:43:00	31
יב	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:17	ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה** 7:43:30	1
יג	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:40 גר"א 10:17	אומרים תחנון ולמנצח, (וראה מ"ב קל"א סקל"ו וכה"ח ס"ק ק"ז ותצ"ד ס"ק נ"ב) **הדלקת נרות שבת** 7:14	חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה** 7:44:00	2
יד	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 גר"א 9:06 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:23 סוף זמן תפילה מג"א 9:40 גר"א 10:17 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:49	**פרשת: בהעלותך** [בחו"ל פרשת נשא] **הפטרה: רני ושמחי** (וכריה ב') אומרים אה"ר וצדקתך אבות פרק ב' סוף זמן ברכת הלבנה - ראה בלוח העליון **צאת השבת** 8:24 **חזו"א** 8:28	חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה** 7:44:30 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:57 צאת השבת לר"ת (מעלות) 9:08	3

הזמנים לפי שעון קיץ

פרשת: שלח לך

תאריך	סיון	תאומים	עמוד השחר א׳ 90 דק׳ במעלו׳ קודם הנץ	עמוד השחר ב׳ 72 דק׳ במע׳ קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק׳ קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק״מ	סוף זמן ק״ש מג״א לחומרא ג׳ שעות מעה״ש א׳ לצה״כ 25ד׳ דק׳	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ׳ קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ׳ קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע׳ היתה מישור הגראי״מ חשש לכתח׳ לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו״א 40 דק׳ במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי גיטין	משנה והלכה יומית משניות ושו״ע או״ח	דף יומי ירושלמי שביעית כ - כו מ״ב עמוד היומי ח״ב צב: - צה: מ״ב הדף היומי בהלכה
טו	ראשון		3:44	4:08	4:41	5:35:45	5:43:30	7:51	4:45	6:14	7:42:00	8:29	יט	יומא ג ז-ח תלה-ו א-ב	קל״ט א׳ - ג׳
טז	שני		3:44	4:08	4:41	5:35:30	5:43:15	7:51	4:46	6:14	7:42:30	8:29	כ	יומא ג ט-י תלו-ז ג-ב	קל״ט ד׳ - ה׳
יז	שלישי		3:44	4:08	4:40	5:35:30	5:43:15	7:51	4:46	6:15	7:43:00	8:30	כא	יומא ג-ד יא-א תלז-ח ג-א	קל״ט ו׳ - י״א
יח	רביעי		3:43	4:07	4:40	5:35:15	5:43:15	7:51	4:46	6:15	7:43:30	8:30	כב	יומא ד ב-ג תלח-ט ב-ב	ק״מ
יט	חמישי		3:43	4:07	4:40	5:35:15	5:43:00	7:51	4:47	6:15	7:44:00	8:31	כג	יומא ד ד-ה תלט-מ ג-א	קמ״א א׳ - ג׳
כ	ששי		3:43	4:07	4:40	5:35:15	5:43:00	7:51	4:47	6:16	7:44:30	8:31	כד	יומא ד-ה ו-א תמ ב-ד	מצוה להמנע מסעודה בע״ש מ: 4:12
כא	שבת		3:42	4:07	4:40	5:35:00	5:43:00	7:51	4:48	6:16	7:44:45	8:32	כה	יומא ה ב-ג תמא-ב א-א	ראוי לאכול סעודה ד׳ עד: 11:01

י״ט סיון: המתענים בכ׳ סיון (ראה פירוט להלן) יזכרו לקבל תענית במנחה.

כ׳ סיון: ביום זה היו פרעות גדולות של נוסעי הצלב השני בשנת ד׳ תתקל״א, והראשונים ז״ל יסדו קינות וסליחות ליום זה. גם בשנת ת״ח היו ביום זה פרעות גדולות מאד ביהודי אוקראינה וסביבתה עד פולין, ע״י הקוזאקים ימ״ש, וכתב ע״ז רבינו הש״ך במגילת עיפה וז״ל: על כן קבעתי לעצמי ולדורותי לבנים ולבני בנים, יום צום ותענית ואבל ומספד וקינים, ביום כ׳ לחדש סיון שבו ניתנה תורה היקרה מפנינים, ועתה קרעוה פרעוה גוים רבים המונים המונים, יען כי יום זה הוא תחילה לגזרות ומכאובים וחלאים רעים ונאמנים, וגם כי בו הוכפלו הצרות וקלקולים מקלקולים שונים, כי גם גזרת תתקל״א היתה ביום ההוא ובאותם הזמנים, וגם כי יום זה לא יארע בשבת קדש בשום פנים, על פי הקביעות והלוחות אשר בידינו מתוקנים, וחברתי סליחות והקינות בבכי ותחנונים, לאומרם ביום זה בכל שנה ושנה עידן ועידנים, וכל איש אשר הריחו ה׳ ביראתו ובשם ישראל מכונים, ישים על לבו אלו הדברים והענינים, ויקבע עצמו יום זה לקונן עליו כעל שני החורבנים, אולי ישקיף ה׳ ויראה ממעונים, כי עדיין לא שככה חמת ה׳ צבאות עליונים ותחתונים, וכו׳ וכו׳. וכתב המג״א (הביאו מ״ב סו״ס תק״פ) נוהגין להתענות בכל מלכות פולין נהרא נהרא ופשטיה, ועיין שע״ת שהוא דווקא מבן י״ח לזכר ובת ט״ו לנקבה עכ״ל. ובחרו יום זה לפי שלעולם אינו חל בשבת (שע״ת שם).

פרקי אבות: כתב הרמ״א בסימן רצ״ב ס״ב: אומרים פרקי אבות בקיץ. והנה בסדר רב עמרם גאון כתב: אחר מנחה שונין אבות וקנין תורה וזה שאין עוסקין בתורה לא מפני שאסור, אלא לכבוד משה רבינו שנפטר באותה שעה לפיכך אומרים אבות לקיים נשיא שמת כל בתי מדרשות בטלין, ובאבודרהם סוף תפילות הפסח כתב: ונוהגין בספרד לקרות במסכת אבות ופרק קנין תורה בשבתות שבין פסח לשבועות בכל שבת פרק אחד. וכתב ה״ר ישראל בן ישראל שהטעם שקורין אותם באלו השבתות לפי שהם ימים מנויים למתן תורה ולכן נמנה אנחנו אלו הימים כמו האוהב שהוא ממתין ביאת אהובו מן הדרך והוא מונה הימים והלילות עד שיבא, ורוב עניני המסכתא הם הזירוז על קריאת התורה ומעשה המצות. וגם זה הזמן שהוא זמן הקציר הוא מזומן ומוכן לנועע החלק המתעורר מן הנפש וללהטו אחר רוב התאוה ובקשת רוב ההנאות וצריך להשקיטו ולתקנו במה שיש בזאת מן המסכתא מן המוסרים המביאין לפרישות והכנעת הנפש ושברונה ומניעתה מלבקש מה שיזיקנה כדי להציל אותה ולתקן נהיגת המדות להיותה הולכים על קו המוסר והדעת, עד כאן דבריו.

והנה בשבתות שבקיץ נוהגים לומר פרקי אבות במנחה, מנהג בני ספרד לאמרם רק בשבתות שבין פסח לשבועות [ומתאים לטעם האבודרהם שהוא הכנה למתן תורה], ומנהג בני אשכנז לאמרם במשך כל שבתות הקיץ עד ראש השנה [ומתאים לטעם ר״ע גאון לכבוד משה רבינו שנפטר בשעה זו], סה״כ ארבע פעמים. [וסימן לתחילת המחזורים (שאחרי שבועות) הוא: נ׳פ׳ש׳, נשא פינחס שופטים].

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

76

טו. ב׳ קצו - שכה: נולד ונפטר יהודה בן יעקב אבינו ולאה אמנו ע״ה, וכתב במועד לכל חי (סי׳ ח׳ סעי׳ מ״ה) מה טוב שיזהר הש״צ לומר בסוף התפילה פסוקי יהודה מפרשת ויחי ווזאת הברכה כדי לעורר על גאולתנו ועל פדות נפשנו
היום ומחר ימים טובים במגילת תענית (פ״ג): "בט״ו ובט״ז ביה, גלו אנשי בית שאן ואנשי בקעתא, ואף הם היו יתד רעה לישראל בימי יוונים וכו׳, וכשגברה יד בית חשמונאי והגלום, עשאום ימים טובים"
תרכט: ר׳ ידידיה רפאל חי אבולעפיה, הרב היר״א ר״י בית אל ב׳ קנין פירות
תשעא: ר׳ יצחק דב ב״ר משה אריה קופלמן, ר״י לוצרן
תשפ: ר׳ מרדכי דוד ב״ר יעקב ישראל ישורון רובין, האדמו״ר מסאסרעגען ב׳ ספר המקראות

טז. תרכח: ר׳ מרדכי מנחם מנדל ב״ר ישראל יצחק קאליש מוורקא
תשד: ר׳ שלום אליעזר ב״ר חיים הלברשטאם מצאנז הי״ד, האד׳ מראצפרט
תשד: ר׳ דוד ב״ר ישכר דב לייפער הי״ד, האדמו״ר מנדבורנה - באניה, ב׳ אוהב חסד
תשד: ר׳ שלום ב״ר חיים אריה ווידער הי״ד, ב׳ משמיע שלום
תשנב: חכם ששון ב״ר משה לוי, מחכמי מקובלי י-ם
תשסד: ר׳ גדליהו ב״ר ראובן העשיל נדל, תלמיד החזו״א וב׳ חידושי ר׳ גדלי׳

יז. א׳ תרנז: ותנח התבה בחדש השביעי [להפסקת גשמים] בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט, לר׳ אליעזר בר״ה י״א ב׳ (רש״י בראשית ח׳ ד׳ ממד״ר)
תרלב: ר׳ אהרן ב״ר אשר פרלוב מקרלין ב׳ בית אהרן
תרעג: ר׳ צבי הירש ב״ר לייבל ברודיא מקלם
תשד: ר׳ משה ב״ר יוסף צבי פארהנד, אב״ד מאקווא וב׳ אהל משה

יח. תיא: ר׳ אברהם ב״ר ישראל יחיאל הכהן רפפורט שרנצלס ב׳ איתן האזרחי
תרג: ר׳ ישכר דוב בער ב״ר יצחק בארון, האדמו״ר מראדושיץ (1)
תרצו: ר׳ ירוחם ב״ר אברהם הלוי ליבוביץ משגיח ישיבת מיר
תשד: ר׳ יעקב אלימלך ב״ר יחזקאל וו׳ חיים מנחם מנדל ב״ר משה פנט מדעעש הי״ד
תשיג: ר׳ שמואל יצחק ב״ר אברהם חיים הילמן ב׳ אור הישר
תשכא: ר׳ אהרן ב״ר אברהם מרדכי כהן ראש ישיבת חברון ב׳ בית אהרן
תשכא: ר׳ אברהם אליהו ב״ר בן ציון ניסן בנימין מייזעס, ר״י תורה ויראה, ב׳ בן אברהם

יט. תצג: ר׳ יהודה ב״ר יעקב בן עטר, אבד פאס וב׳ מנחת יהודה ועוד
תשב: ר׳ שמואל ב״ר משה יעקב וינטרוב, רב העיר חיפה וב׳ אמרי ברוך
תשכט: ר׳ ברוך ב״ר מאיר פלק מרכוס, רב העיר חיפה וב׳ אמרי ברוך
תשכט: ר׳ משה ב״ר ישראל אשר שפירא, ב׳ הלוח, ושעוני השמש
תשלז: ר׳ שמואל ב״ר מרדכי זאב הומינר, ב׳ עבד המלך ועוד

כ. תח: ר׳ יחיאל מיכל ב״ר אליעזר מנמירוב ב׳ שברי לוחות, ראה הרחבה למטה
תקסט: ר׳ צבי הירש ב״ר שלום זליג מגאדבורנה, תלמיד המגיד ממעזריטש
תרכט: ר׳ חיים מרדכי ב״ר חלפון לבטון, אב״ד ארם צובא וב׳ נכח השלחן
תרצז: ר׳ זאב ב״ר יוחנן טברסקי, האדמו״ר מרחמסטריבקה
תשד: ר׳ אליעזר ב״ר משה פיש הי״ד, האדמו״ר מביקסאד
תשס: ר׳ שרגא פיבוש ב״ר דוד צבי שנייבלג, ב׳ שו״ת שרגא המאיר
תשסו: ר׳ ישראל דן ב״ר שמואל אליהו טאוב, הנחלת דן ממודז׳יץ (4)

כא. תקה: ר׳ שבתי ב״ר צבי הירש מרשקוב, תלמיד הבעש״ט וב׳ סידור ר״ש
תרנג: ר׳ שלמה ב״ר אלעזר שפירא ממונקטש ב׳ שם שלמה
תרכח: ר׳ אלעזר ב״ר דוד יהושע השל הלוי איש הורוויץ, ב׳ שו״ת יד אלעזר
תרסח: ר׳ חיים יעקב ב״ר יצחק מנחם זונדל שפירא, ראב״ד בד״ץ י-ם
תרסט: ר׳ אריה לייבוש ב״ר יצחק הלוי הורוויץ, ב׳ שו״ת הרי בשמים
תשד: ר׳ שמעון ב״ר אברהם שמואל בנימין סופר הי״ד, ב׳ התעוררות תשובה ועוד, ובנו ר׳ משה ב׳ היד סופר מערלוי הי״ד
תשנו: ר׳ משה יצחק ב״ר יהושע זאב דויטש, ב׳ זיו הים

סיון תשפ"ג

יוני (6) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

טו	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:40 גר"א 10:17	**הערה חשובה:** בזמני הלוח (מלבד הנץ והשקיעה) מופיעים סימנים אלו: כשבתוב 9:46 הזמן בתוך חצי דקה **קודמת**, מ: 9:45:30 כשבתוב 9:46 הזמן בתוך חצי דקה **הבאה**, עד: 9:46:30 נא לשים לב, ולא להבות לסוף הדקה	חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:45:00	4
טז	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:40 גר"א 10:17		חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:45:30	5
יז	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:40 גר"א 10:17		חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:46:00	6
יח	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:40 גר"א 10:17		חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:46:30	7
יט	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:40 גר"א 10:17		חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:47:00	8
כ	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:06 סוף זמן תפילה מג"א 9:40 גר"א 10:17	הדלקת נרות שבת **7:18**	חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה** 7:47:30	9
כא	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:07 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:23 סוף זמן תפילה מג"א 9:40 גר"א 10:17 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:50	**פרשת: שלח לך** הפטרה: וישלח יהושע (יהושע ב') [בחו"ל פרשת בהעלותך] אבות פרק ג' צאת השבת **8:27** חזו"א 8:32	חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה** 7:48:00 צאת השבת לר"ת (שוות) 9:00 צאת השבת לר"ת (מעלות) 9:12	10

פרשת: קרח

תאריך סיון תאומים		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי גיטין	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי שביעית כז - תרומות ב מ"ב עמוד היומי ח"ב צו. - צט. מ"ב הדף היומי בהלכה
כב	ראשון	3:42	4:06	4:40	5:35:00	5:43:00	7:51	4:48	6:17	7:45:15	8:32	כו	יומא ה ד-ה תמב ב-ד	קמ"א ד' - ז'
כג	שני	3:42	4:06	4:40	5:35:00	5:43:00	7:51	4:48	6:17	7:45:45	8:33	כז	יומא ה ו-ז תמב ה-ז	קמ"א ח' קמ"ב א'
כד	שלישי	3:42	4:06	4:40	5:35:00	5:43:00	7:51	4:48	6:17	7:46:00	8:33	כח	יומא ו א-ב תמב ח-י	קמ"ב ב' קמ"ג א' - ג'
כה	רביעי	3:42	4:06	4:40	5:35:15	5:43:00	7:51	4:49	6:18	7:46:30	8:34	כט	יומא ו ג-ד תמב-ג יא-ב	קמ"ג ד'
כו	חמישי	3:42	4:06	4:40	5:35:15	5:43:00	7:51	4:49	6:18	7:46:45	8:34	ל	יומא ו ה-ו תמג-ד ג-ב	קמ"ג ד'
כז	ששי	3:42	4:06	4:40	5:35:15	5:43:00	7:51	4:49	6:18	7:47:00	8:34	לא	יומא ו ז-ח תמד ג-ה	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 4:14
כח	שבת	3:42	4:06	4:40	5:35:30	5:43:15	7:51	4:50	6:19	7:47:30	8:35	לב	יומא ז א-ב תמד ו-ח	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 11:03

כ"ב וכ"ג סיון: ב' תנ: הפסיק השלו לאחר חדש ימים (ראה מדור דה"י לכ"ב אייר), ופסקה המיתה בקברות התאוה [לרשעים שהצטערו והלכו עד חדש ימים (יומא ע"ה ב')] והיום נסעו לחצרות, ולמחרת בכ"ג סיון נצטרעה ונסגרה מרים מחוץ למחנה שבעת ימים עד כ"ט סיון.

כ"ה סיון: היום יו"ט במגילת תענית (פרק ג'): בעשרים וחמשה ביה איתנטילו דימונסאי מיהודה וירושלים (עוררים בעלי חמס שהיו רוצים ליטול חלק ביהודה וירושלים). אלו בני אפריקה שבאו לידון אצל אלכסנדר מוקדון ולבקש את ארץ כנען שהם בני חם, והשיבם גביהא בן פסיסא שכנען עבד היה ועבד שקנה נכסים לרבו הם, עיין כל המעשה בסנהדרין צ"א א'. ושם איתא שהיה בכ"ד ניסן.

כ"ו סיון - חמי טבריה: "אמר רב יהודה אמר רב כל ימי רפואתה של דיומסית (שם נהר שמימיו מלוחין - רש"י, ור' ירוש' ברכות ב, ח: שביעית ט, א: דימוסין דטבריא, והן חמי טבריא) כ"א יום, ועצרת מן המנין. איבעיא להו להאי גיסא (לפני חג השבועות, ועצרת הוא היום האחרון) או לאידך גיסא (לאחריו, ועצרת הוא היום הראשון), תא שמע, דאמר שמואל, כולהו שקייני - [מעלי] מדיבחא (מהפסח) עד עצרתא (אלמא דעצרת לבסוף), דילמא התם הוא דכמה דקריר עלמא מעלי, אבל הכא משום הבלא הוא, כיון דחמים עלמא טפי מעלי" (שבת קמז:). א"כ, יוצא להצד דלאחריו, שהיום הוא היום האחרון ל-21 יום אלה [או שהוא בשבועות לצד הספק הראשון].

בחובת לימוד המוסר: כתב הג"ר יונתן אייבשיץ בספרו יערות דבש (דרוש י"ב): אהובי בניי ואחיי כבר אמרתי לכם זה כמה פעמים, כי לחדול הרע צריך הכנה קלה והיא טובה עד מאוד, כמו הרופאים שנותנים לאדם לאכול כל יום בתמידות בבוקר וערב משקל איזה גרעין מסמים ומרקחת לחיך, וזה טוב לו יותר משימתין עד שיחלה ואח"כ ישתה רפואות לרוב, שהן כחרבות לגוף מבלבלות הטבע, וכן מי שבשם ישראל יכונה החיוב עליו לקרות בכל יום ערב ובוקר איזה דפים מספרי מוסר אשר הם תודה לקל רבים בדפוס ומהקדוש לה' ספר של"ה וכו', מ"ש בענין תוכחה בשער אותיות וכדומה, וכן חובה כאשר עשיתי זה אשתקד ובלי נדר עוד דעתי לעשות בזמן הזה ללמוד עם תלמידים בחורים ובעלי בתים טרם פותחי ללמוד עמם שיעור בגמרא או פוסק ללמוד עמם דף אחד משל"ה, למען ידעו כי לא המדרש עיקר אלא המעשה, ולא יהיו בעו"ה בחורים נעדרים מיראה והולכים אחר הבל עולם כמאמר יצר הרע שמח בחור בילדותך, וילכו אל הנערה למען חלל השם קדוש ישראל, חלילה לנו מעון הזה, והאיש אשר אלה לו, לומד יום ביומו בספרים הנ"ל, אזי יבחין כמה חטא לנפש וכמה רעות שעשה ויהיה חרד לדבר השם בסור מרע ועשה טוב.

והגר"י סגל ממנצ'סטר היה אומר: אין משפחה בעולם שלומדים לפי הסדר של שתי הלכות בשמירת הלשון ביום שלא ראו איזו שהיא ישועה בעניניהם, יש ברפואה יש בילדים יש בפרנסה או שידוך ויש בהצלחה בחינוך, תמיד זה עוזר.

זמני הירח: מולד חודש תמוז כפי שנהוג להכריז: **ר"ח תמוז יהיה ביום שני ושלישי, המולד יהיה ביום ראשון בשעה 3, 36 דקות ו-15 חלקים.** [וסימנו: א' כ"א תרס"ג]. ותרגומו להגרימ"ט ביום ראשון כ"ט סיון בשעה 16.17 אחה"צ. [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה ביום ראשון בשעה 7.37 בבוקר (התרגום והמולד האמיתי לפי שעון קיץ).

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כב. תקצא: ר' דוד ב"ר מנחם מנדל דייטש ב' אהל דוד
תרסח: ר' אליהו בכו ר ב"ר יוסף רפאל חזן, ב' תעלומות לב
תרעז: ר' יעקב ב"ר יצחק יצחקי, בעל מחזור אהלי יעקב
תשלג: ר' איתמר ב"ר מאיר רוזנבוים, האדמו"ר מנדבורנא
תשסד: ר' ישראל מרדכי ב"ר יוחנן טברסקי, האדמו"ר מרחמסטריבקה
תשסד: ר' יצחק שלמה ב"ר אברהם צבי אונגר, גאב"ד חוג חתם סופר וב' רשומים בשמך

כג. תענית צדיקים על שביום זה בטלו הביכורים מלעלות לירושלים בימי ירבעם בן נבט (תק"פ ב'). וכתב המקור חיים (שם) דלא ישלים התענית, כיון דנכתבו ביום זה אגרות האחרונות של הצלת כלל ישראל מגזירת המן, ובסו"ס תצ"ד כתב: בכ"ג סיון יש לזכור נס פורים כי בו נכתבו אגרות האחרונים - התשועה, ולרבות בו שמחה. עכ"ל. (והגם דשמחה הוא היפך תענית כמבואר באחרונים סי' תי"ח ותקכ"ט לגבי מקור איסור תענית בר"ח וברגלים, לכן די שלא ישלים). וכתב היעב"ץ בסידורו: ... ונראה שהקדים הקב"ה רפואה למכה ביום זה על ידי שכתב מרדכי להשיב ספרי האף והחימה למען תהיה לישראל בגלות תקומה
רפה: ר' יעקב ב"ר יצחק הלוי פולק מלובלין אבי החילוקים בישיבות פולין
תקח: ר' חיים משה ב"ר שלמה אמארילייו, ב' דבר משה
תרכו: ר' יהודה ב"ר ישראל אסאד, ב' תשובות וחידושי מהרי"א, אב"ד סארדאהלי
תרם: ר' יהושע ב"ר אהרן הלר, ב' חוסן יהושע ודברי יהושע
תרץ: ר' דב צבי ב"ר עזריאל זליג קרעלינשטיין, חבר ביד"צ העה"ח
תשעז: ר' מנחם ב"ר דוד הכהן דוידוביץ', ב' מנחת הסופר

כד. תרפב: ר' ישראל חיים ב"ר יהודה פרידמן ב' ליקוטי מהרי"ח
תרפז: ר' מסעוד ב"ר דוד הכהן אלחדאד ב' שמחת כהן, ר"י בית אל
תשז: ר' יצחק ב"ר מיכאל באדהב מח"ס כי ביצחק
תשכד: ר' יעקב משה ב"ר ברוך דוב ליבוביץ, ר"י קמניץ בליטא ובי-ם

כה. היום תענית צדיקים (בשו"ע תק"פ) על שנהרגו בו הנשיא רבן שמעון בן גמליאל, ורבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול, ור' חנינא סגן הכהנים, מעשרה הרוגי מלכות, ועי' קינת "ארזי הלבנון" לט' באב
יו"ט במג"ת (פ"ג): בכ"ה ביה איתנטילו דימונסאי מיהודה וירושלים, ראה בפנים בהרחבה
תרלו: ר' דוב בעריש ב"ר אברהם לנדא מטשכנוב, האדמו"ר מביאלה
תרמו: ר' חיים ב"ר מרדכי אפרים פישל סופר, ב' מחנה חיים וקול סופר
תרמז: ר' אליהו ב"ר אברהם יוזפא לרמאן, ב' אזור אליהו ודבר אליהו
תשד: ר' חיים אפרים ב"ר אברהם באליטי הי"ד ב' חמודי אפרים
תשח: ר' נפתלי צבי ב"ר אפרים מרדכי שמרלר ב' אמרי נפתלי
תשנג: ר' ראובן ב"ר שבתאי פיין ב' בין המשפתים ור"י תורה ודעת
תשסא: ר' ברוך שמעון ב"ר יוסף משה שניאורסון ב' ברכת שמעון, ר"י טשיבין
תשע: ש"ב ר' מרדכי צמח ב"ר סלמאן אליהו, הראשל"צ

כו. י"א שהיום נפטר התנא יונתן בן עוזיאל ונטמן בעמוקה, ולא ידוע המקור ה' תח: בעל הט"ז זצ"ל קובע יום זה ל"פורים קטן" ליהודי אליק שניצלו מחרב ההיידמקים בגזרות תח תט. התקין שיצומו חצי יום ויאמרו סליחות, שחיברן במיוחד ליום זה, "ואחר תפילת מנחה, בשעה השניה לאחר חצות, לא יאמרו תחנון, וילכו לסעוד בהלל והודאה"
תשד: ר' יהושע ב"ר יוסף בוקסבוים הי"ד אב"ד גלנטה, ב' אור פני יהושע
תשד: ר' אברהם ב"ר יצחק יהודה ליב אריה שטרן הי"ד ב' מליצי אש
תשיד: ר' אברהם יצחק ב"ר שמואל דוד גרשנוביץ, אב"ד זאבינקא (חמיו של הגרמי"ל)
תשנו: ר' שמחה ב"ר יוסף קסלר, רב ואב"ד קרית ספר
תשעא: ר' מיכל יהודה ב"ר משה דוד ליפקוביץ, ר"י פוניבז' לצעי', מנחת יהודה

כז. תענית צדיקים על שריפתו של רבי חנינא בן תרדיון מי' הרוגי מלכות וס"ת עמו (שו"ע תק"פ), ובמדרש תלפיות כתב דהיה בכ"א ואחריו הרגו את ר' ישבב הסופר
תקד: ר' מאיר ב"ר יצחק אב"ד אייזנשטאדט, ב' פנים מאירות
תקכז: ר' משה ב"ר יעקב ברנדיס חריף, אב"ד מגנצא
תשכט: ר' יחיאל מרדכי ב"ר שמואל יהודה לדרמן, מייסד ביהכ"נ לדרמן בב"ב
תשעא: ר' חיים יעקב ב"ר בנימין משה שטיין, ר"י טעלז בקליבלנד

כח. תרלג: ר' משולם פייש ב"ר מרדכי סג"ל-לאווי, האדמו"ר מטאש (1)
תרלד: ר' אברהם חיים ב"ר מסעוד חי אדאדי, ב' השומר אמת
תרנח: ר' חיים אריה לייב ב"ר יוסף רוטנבורג מישקובסקי, ב' פני הארי החי
תשח: ר' שמשון אהרן ב"ר אברהם יצחק פולנסקי אב"ד טעפליק
תשנא: ר' ישראל זאב ב"ר אברהם צבי גוסטמאן ר"י נצח ישראל

סיון תשפ"ג

יוני (6) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כב	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:40 גר"א 10:18			חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה 7:48:30**	11
כג	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:18			חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה 7:48:45**	12
כד	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:18			חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה 7:49:15**	13
כה	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:18			חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה 7:49:30**	14
כו	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:18			חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה 7:50:00**	15
כז	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:07 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:18		הדלקת נרות שבת **7:20**	חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה 7:50:15**	16
כח	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:07 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:24 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:18 **סו"ז מוסף לכתחילה 1:52**	שבת מברכין [בחו"ל פרשת שלח לך] ל"א אה"ר, ואומרים צדקתך אבות פרק ד'	**פרשת: קרח** הפטרה: ויאמר שמואל (שמואל א, י"א)	צאת השבת **8:30** חזו"א 8:35	חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה 7:50:30** צאת השבת לר"ת (שוות) 9:03 צאת השבת לר"ת (מעלות) 9:15	17

פרשת: חקת

תאריך		עמוד השחר א׳	עמוד השחר ב׳	זמן ציצית ותפילין	הנץ החמה מההר	הנץ החמה הנראה	סוף זמן ק״ש מג״א לחומרא	מנחה קטנה	פלג המנחה	שקיעה	צאת הכוכבים חזו״א	דף היומי בבלי	משנה והלכה יומית	דף יומי ירושלמי
סיון תמוז		90 דק׳ במעלו׳ קודם הנץ	72 דק׳ במע״ל קודם הנץ	לחומרא, כ-45 דק׳ קודם הנץ	מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק״מ	ג׳ שעות מעה״ש א׳ לצה״כ 25ד׳ דק׳	שעתיים וחצי זמנ׳ קודם השקיעה	שעה ורבע זמנ׳ קודם השקיעה	מאילו מודיעין ע׳ היתה מישור הגראי״מ חשש לכתח׳ לשיטה זו	40 דק׳ במעלות אחר השקיעה	ניסן	משניות ושו״ע א״ח	תרומות ג - ט מ״ב עמוד היומי ח״ב צט: - קב: מ״ב הדף היומי בהלכה
כט	ראשון	3:42	4:06	4:40	5:35:30	5:43:15	7:51	4:50	6:19	7:47:45	8:35	לג	יומא ז תמה / ג-ד א-ג	קמ״ג ד׳
ל	שני	3:42	4:07	4:40	5:35:45	5:43:30	7:51	4:50	6:19	7:48:00	8:35	לד	יומא ז-ח תמו / ה-א א-ג	קמ״ג ד׳ - ה׳
א	שלישי	3:42	4:07	4:40	5:36:00	5:43:45	7:52	4:50	6:19	7:48:15	8:35	לה	יומא ח תמו-ז / ב-ג ד-ב	קמ״ד א׳ - ג׳
ב	רביעי	3:42	4:07	4:40	5:36:00	5:43:45	7:52	4:51	6:20	7:48:30	8:36	לו	יומא ח תמז / ד-ה ג-ה	קמ״ד ד׳ קמ״ה קמ״ר א׳
ג	חמישי	3:43	4:07	4:41	5:36:15	5:44:00	7:52	4:51	6:20	7:48:45	8:36	לז	יומא ח תמז / ו-ז ו-ח	קמ״ו ב׳
ד	ששי	3:43	4:07	4:41	5:36:30	5:44:15	7:52	4:51	6:20	7:48:45	8:36	לח	יומא ח תמז / ח-ט ט-יא	מעה להמנע מסעודה בעיש מ: 4:15
ה	שבת	3:43	4:08	4:41	5:36:45	5:44:30	7:52	4:51	6:20	7:49:00	8:36	לט	סוכה א תמז-ח / א-ב יב-יב	ראוי לאכול סעודה ד׳ עד: 11:05

כ״ט סיון: תניא בעשרים ותשעה בסיון [ב׳ ת״נ] שלח משה מרגלים, (תענית כ״ט א׳), ולרש״י שם יצאו כבר היום וחזרו בח׳ אב (וחודש תמוז היה ל׳ יום) ובכו בליל ט׳ אב בכיה של חינם ונקבע עליהם בכיה לדורות. ולתוס׳ יצאו מחר ל׳ סיון וחזרו ביום ט׳ אב בסוף היום, וביום ט׳ לעת הערב סמוך לחשיכה הציתו במקדש את האש.

א׳ תמוז: שו״ע תקנ״א סי״ח: צריך להזהר מי״ז בתמוז עד ט׳ באב שלא לילך יחידי מד׳ שעות (היינו סוף ד׳ זמניות כס״ז תפילה) עד תשע שעות (כסו״ז סעודה בע״ש), ובא״א (בוטשטאש על השו״ע שם) וכן בדינים והנהגות לחזו״א (פי״ט אות ה׳) איתא, דהיינו דוקא בהולך חוץ לעיר. ובביאור הלכה (שם) כתב: דלפי מה שמבואר בפסחים קי״א ע״ב יותר יש ליזהר מחד בתמוז עד שיתסר דודאי שכיחי המזיקים [פתחי עולם].

ג׳ תמוז: איתא מדרש תנחומא (אחרי מות ט׳) על עמידת השמש ע״י יהושע היום: כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגוים (מלאכי א׳). משעה שהשמש זורח עד שעה שהוא שוקע אין קילוסו של הקדוש ברוך הוא פוסק מפיו, שנא׳ ממזרח שמש ועד מבואו. וכן את מוצא בשעה שעמד יהושע ועשה מלחמה בגבעון מה כתיב שם, אז ידבר יהושע לה׳ ביום תת ה׳ את האמורי לפני בני ישראל ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעון דום וגו׳ (יהושע י׳) ביקש יהושע לשתק את החמה, א״ל שמש בגבעון דום, לא אמר עמוד אלא דום. למה אמר לו דום, שכל זמן שהוא מקלס יש בו כח להלל, דמם עמד. לכך אמר לו יהושע שישתוק, שנאמר שמש בגבעון דום. א״ל השמש ליהושע: יהושע, וכי יש קטן אומר לגדול ממנו דום, אני נבראתי ברביעי ובני אדם נבראו בששי, ואתה אומר לי דום. א״ל יהושע: בן חוריין שהוא קטן ויש לו עבד זקן אינו אומר לו שתוק, ואברהם אבי הקנה לו הקדוש ברוך הוא שמים וארץ, שנאמר (בראשית י״ד) ברוך אברם לקל עליון קונה שמים וארץ, ולא עוד אלא שנשתחוה השמש לפני יוסף שנאמר (שם ל״ז) והנה השמש והירח וגו׳, הוי שמש בגבעון דום. א״ל השמש: וכי אתה גוזר עלי שאדום, א״ל הן. א״ל וכיון שאני שותק מי יאמר קלוסו של הקדוש ברוך הוא, א״ל דום אתה ואני אומר שירה בעבורך, שנא׳ אז ידבר יהושע לה׳, ואין אז אלא שירה, שנאמר (שמות ט״ו) אז ישיר משה.

עש״ק חקת: כתב התניא (הובא במג״א ס״ס תקפ״ה): ביום הששי פרשת חקת נהגו היחידים להתענות, שבאותו היום (בט׳ תמוז) נשרפו עשרים [ולרוב דעות כ״ד] קרונות מלאים ספרים בצרפת, ולא קבעו אותו בימי החדש מפני שמתוך שאלת חלום נודע להם שיום הפרשה גורם גזירת התורה, זאת חקת התורה מתרגמינן דא גזירת אורייתא [עכ״ל]. גם בשנת ת״ח (ו׳ תמוז) נחרבו ב׳ קהילות גדולות ביום זה (אחרונים, הובא כ״ז במ״ב סו״ס תק״פ, וראה מש״כ בט׳ תמוז במדור דברי הימים), ויזכור לקבל התענית במנחה שלפניו.

ה׳ תמוז: ראה בשבוע הבא.

תקופות: תקופת תמוז האמיתית - ביום רביעי ב׳ תמוז בשעה 17.58 אחה״צ. והוא יום תחילת הקיץ, והיום הארוך ביותר בשנה (מהנץ לשקיעה למעלה מ-14 שעות). אין מתקופה זו נפ״מ הלכתית.

זמני הירח: ג׳ מהמולד - ליל חמישי. ניתן לברך עד שעה 22:38 בלילה שאז ייעלם הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כט. תרעג: ר׳ שלמה בר״ר דוד דאנה מתוניס, ב׳ שלמי תודה
תרעו: ר׳ משה נחום בר״ר בנימין ירושלימסקי, ב׳ באר ברכת ומנחת משה
תרפד: הק׳ ר׳ יעקב ישראל ב״ר יצחק הלוי דיהאן הי״ד
תשסא: ר׳ מכלוף חיים ב״ר משה אלנסרי (לסרי), ב׳ טעמי שחיטה מרב׳ בית שאן

ל. שמא: ר׳ משה בן לוי נאג׳ארה ב׳ לקח טוב על רש״י עה״ת
תעז: ר׳ אברהם ב״ר שאול ברודא, ב׳ אשל אברהם וחידושי הגאונים
תרכט: ר׳ שלמה ב״ר יהודה אהרן קלוגר מברוד ב׳ חכמת שלמה (כ-120 ספרים)
תרסח: ר׳ מאיר ב״ר מרדכי רוזנבוים, האדמו״ר מקרעטשניף (1)
תרפג: ר׳ יום טוב ב״ר יצחק ידיד הלוי, ב׳ שמחת יום טוב
תשל: ר׳ דוד ב״ר שמשון צימרינג, ב׳ מצור דבש

א. ב׳ מט: היום נימול אאע״ה, לדעת מדרש שה״ש ותוס׳ השלם עה״ת, שנא׳ כחום היום, וי״א בט״ז תמוז, וי״א בר״ה וי״א ביו״כ וי״א י״ג ניסן - ראה למכסה עתיק פר׳ לך לך
ב׳ ר - שי: נולד ונפטר ביום זה יוסף בן יעקב אבינו ורחל אמנו ע״ה, בן ק״י שנים (ודלא כבלוחות אחרים ששגו בזה, ע״ נפש היפה מע׳ ש׳ אות ה׳ ובהערות אחי שם) ובספר טעמא דקרא (ויחי) כ׳ דנפ׳ בכ״א תשרי בהו״ר
תקפז: ר׳ קלונימוס קלמן ב״ר אהרן הלוי עפשטיין, ב׳ מאור ושמש
תרמט: ר׳ חיים אלעזר ב״ר אברהם יהודה ליבוש וואקס, ב׳ נפש חיה
תרנ: ר׳ יוסף ב״ר רפאל סקוביץ, ב׳ הגהות פורת יוסף על הש״ס
תרסה: ר׳ שלמה ב״ר מאיר נתן הלברשטאם, האדמו״ר מבאבוב (1)

ב. תקכה: ר׳ נחמן ב״ר יצחק מהורדנקא, תלמיד הבעש״ט
תרכג: ר׳ מרדכי זאב ב״ר יצחק אהרן איטינגא ב׳ מפרשי הים
תרמט: ר׳ אברהם ב״ר מרדכי טברסקי, המגיד מטריסק, ב׳ מגן אברהם
תרעח: ר׳ אליעזר ניסן ב״ר נפתלי חיים הורוביץ מדז׳קוב

ג. ב׳ תפט: יהושע העמיד חמה בגבעון וירח בעמק אילון עד שנקם ה׳ באויביו בה׳ מלכי האמורי (יהושע י׳ וסדר עולם פי״א)
תשמב: ר׳ יוסף חיים שניאור ב״ר אהרן קוטלר, ראש ישיבת לייקווד
תשעג: ר׳ יהושע ישעיה ב״ר אהרן נויבירט, ב׳ שמירת שבת כהלכתה

ד. היום יו״ט במגילת תענית: בארבעה בתמוז עדה ספר גזרתא, שבטלו טענות הצדוקים והבייתוסים, ואותו יום עשאוהו יום טוב
ד׳ תתקלא: ר׳ יעקב ב״ר מאיר, רבינו תם
תקט: ר׳ ניסים חיים משה ב״ר יוסף מזרחי, הראשל״צ וב׳ אדמת קודש
תקסה: ר׳ פנחס ב״ר צבי איש הורוויץ, בעל ההפלאה המקנה ועוד
תרנט: רבי עזריאל ב״ר יהודה ליב הילדסהיימר, אב״ד בברלין ואייזנשטאט
תרפו: ר׳ אליעזר ב״ר שבתי דון יחיא, ב׳ שו״ת אבן שתיה (נולד היום בתקצ״ח)
תשנו: ר׳ חיים משה ב״ר מאיר יוסף מַגדל מב״ב

ה. ג׳ שלג: נבואת יחזקאל, כמבואר בריש הספר, וראה אז מעשה המרכבה שפט: התוי״ט קבע יום זה לתענית לזרעו עד ביאת הגואל, על רדיפת המלכות אותו ואת ספריו כמב׳ במגילת איבה אות י״ח, והפרטים בזה ומנהגי גדו״י ע״ בקו׳ ימי משתה ותענית שבסוף מגילת איבה הוצא׳ מורשת התוי״ט באוצר החכמה, וראה א׳ אדר
תשעא: ר׳ יעקב חיים ב״ר יחזקאל סרנא, ר״י חברון גאולה
תשעח: ר׳ אברהם צבי הלוי בעק, רב קהל עדת ישראל מעלבורן אוסטרליה
תשפ: ר׳ יצחק ב״ר שלמה, סאלם זעפרני, רו״כ כתר תורה, ומזקני רבני אר״צ

סיון - תמוז תשפ"ג

יוני (6) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כט	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:11 גר"א 9:08 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:19	ערב ראש חודש יום כיפור קטן ל"א תחנון במנחה	חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה** 7:51:00	18
ל	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 גר"א 9:08 סוף זמן תפילה מג"א 9:41 גר"א 10:19	**א' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח	חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:17 **שקיעת החמה** 7:51:15	19
א	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 גר"א 9:08 סוף זמן תפילה מג"א 9:42 גר"א 10:19	**ב' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח	חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:17 **שקיעת החמה** 7:51:30	20
ב	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 גר"א 9:08 סוף זמן תפילה מג"א 9:42 גר"א 10:19		חצות יום ולילה 12:42 מנחה גדולה 1:17 **שקיעת החמה** 7:51:45	21
ג	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 גר"א 9:08 סוף זמן תפילה מג"א 9:42 גר"א 10:19		חצות יום ולילה 12:42 מנחה גדולה 1:17 **שקיעת החמה** 7:51:45	22
ד	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:12 גר"א 9:09 סוף זמן תפילה מג"א 9:42 גר"א 10:20	**הדלקת נרות שבת** **7:22**	חצות יום ולילה 12:42 מנחה גדולה 1:18 **שקיעת החמה** 7:52:00	23
ה	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:13 גר"א 9:09 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:25 סוף זמן תפילה מג"א 9:43 גר"א 10:20 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:53	**פרשת: חקת** **הפטרה: ויפתח הגלעדי** (שופטים י"א) [בחו"ל פרשת קרח] אבות פרק ה' **צאת השבת** **8:32** חזו"א 8:36	חצות יום ולילה 12:42 מנחה גדולה 1:18 **שקיעת החמה** 7:52:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 9:04 צאת השבת לר"ת (מעלות) 9:17	24

פרשת: בלק

	תאריך תמוז סרטן	עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 מ"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא שעות מעה"ש א' לצה"כ 25ד'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי ניסן	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי תרומות י - טז מ"ב עמוד היומי ח"ב קג - קו. מ"ב הדף היומי בהלכה
ו	ראשון	3:44	4:08	4:41	5:37:00	5:44:45	7:53	4:51	6:20	7:49:15	8:36	מ	סוכה א ג-ד תמוח ג-ה	קמ"ר ב' - ד' קמ"ז א'
ז	שני	3:44	4:08	4:42	5:37:30	5:45:15	7:53	4:51	6:20	7:49:15	8:36	מא	סוכה א ה-ו תמוח-ט ו-א	קמ"ז א'
ח	שלישי	3:44	4:09	4:42	5:37:45	5:45:30	7:53	4:52	6:20	7:49:15	8:36	מב	סוכה א ז-ח תנ א-ג	קמ"ז ב' - ח'
ט	רביעי	3:45	4:09	4:42	5:38:00	5:45:45	7:54	4:52	6:21	7:49:30	8:37	מג	סוכה א ט-י תנ ד-ו	קמ"ח קמ"ט
י	חמישי	3:45	4:09	4:43	5:38:15	5:46:15	7:54	4:52	6:21	7:49:30	8:37	מד	סוכה א-ב יא-א תנ-א ז-ב	ק"נ א' - ג'
יא	ששי	3:46	4:10	4:43	5:38:45	5:46:30	7:54	4:52	6:21	7:49:30	8:36	מה	סוכה ב ב-ג תנא ג-ה	מעה להמנע מסעודה בעיש מ: 4:16
יב	שבת	3:46	4:10	4:44	5:39:15	5:47:15	7:55	4:52	6:21	7:49:30	8:36	מו	סוכה ב ד-ה תנא ו-ח	ראוי לאבול סעודה ד' עד: 11:05

ה' תמוז: ג' שכח: נבוכדנצר מנצח את יהויקים מלך יהודה (מגילה י"א ב'), אוסרו בנחושתים להורידו בבלה (מל"ב כ"ד, דניאל א', דה"י ב' ל"ו) אך מת באסוריו. אחר חודשים אחדים המליך את יהויכין בנו, ו"לתשובת השנה" שב ירושלימה, ואחר מצור כבד, הוציא מביהמ"ק את כל האוצרות ויקצץ את כלי הזהב שעשה שלמה המלך, ויגל את יהויכין ועמו רבבת אנשים מירושלם עם כל החרש והמסגר (תלמידי חכמים, כגיטין פח. ושם תוס' ו. ותוס' ב"ק פ.) לבד מ-7000 אנשי חיל וגבורים. ויצא לגולה מהשער הצפון מערבי שבעזרה, על כן נקרא "שער יכניה" (יהויכין) (שקלים ו' ג', ומדות ספ"ב), וכנגדו השתחוו [בביהמ"ק השני] השתחויית הודאה אחת מי"ג השתחוויות שהיו במקדש (שם), ואחר מות נבוכדנצר בכ"ד אדר שנת ג' שס"ה, נשא אויל מרודך בנו את ראש יהויכין מלך יהודה מכלאו וידבר אתו טובות וכו' (מלכים ב' סוף פרק כ"ה).

ט' תמוז: ג' של"ט: הרעב התחזק בירושלים בעת מצור חיל נבוכדנצר ותבקע העיר, צדקיהו המלך וכל אנשי החיל נסו בלילה מירושלים, דרך גן העיר בשער בין החומתיים דרך הערבה, במערה אחת נסתרת, ולא ידעו רודפיו איה נס, וימן להם ה' צבי וירדפו אחריו לצודו עדי הגיעם לערבות יריחו, שם ראו את הנסים גחים מהמערה, ויתפסום, ויביאום אל נבוכדנצר וכו', ויום זה היה יום תענית לישראל בשבעים שנות גלות בבל והוא צום הרביעי בזכריה. ומשנבקעה העיר בזמן חורבן הבית השני בשבעה עשר בתמוז ג' תתכ"ט, נקבע יום י"ז בתמוז לתענית ציבור לפי ש"חורבן בית שני חמור לנו יותר" (טור ושו"ע אורח חיים תקמ"ט ס"ב), ולא רצו לגזור תענית גם בט' לפי שאין מטריחין על הציבור יותר מדי, ועל כן בעל נפש יתענה גם בט', אך בירושלמי (תענית פ"ד ה"ה) מובא שבראשונה ג"כ הובקעה העיר בי"ז בו, אלא שמפני הצרות טעו בחשבון (מג"א), ולפי"ז גם לבעל נפש אין להחמיר, ומטעם זה העולם מקילין בזה, וגם ב"מאמר האחרון" (פי"ג) במגילת תענית לא נזכר יום זה (מחצית השקל).

בשבת הספרדים מכריזין הצום: "אחינו בני ישראל שמעו, צום הרביעי יהיה ביום החמישי, יהפוך אותו הקב"ה לששון ולשמחה, כדכתיב (זכריה ח' י"ט) כה אמר ה' צבקות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום אהבו".

זמני הירח: ז' מהמולד - ליל שני. ניתן לברך עד שעה 24:33 בלילה שאז יעלם הירח.

תקופות: תקופת תמוז לרב אדא - ליל שלישי ח' תמוז בשעה 4, 30 דק', 5 חלקים ו-15 רגעים. [וסימנו: ג' ' תקמ"ה ט"ו]. ותרגומו להגרימ"ט ביום שלישי בשעה 5.12 ולהגרימ"ר בשעה 5.09 בבוקר, [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח].

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

ו. תקמו: ר' חיים דלהרוזה, ב' תורת חכם
תרמב: ר' דד צבי ב"ר יחזקאל מקוזמיר, טאוב, ב' חמדת דוד
תרפו: ר' משה ב"ר יעקב שמשון מקוסוב, ב' לקט עני
תשא: ר' אהרן ב"ר נתן לעווין הי"ד, אב"ד רישא וב' הדרש והעיון

ז. תקנ: ר' שאול ב"ר אריה ליב לוונשטם אב"ד אמסטרדם ב' בנין אריאל
תקפח: ר' ברוך ב"ר יהושע יחזקאל פיוול תאומים פרנקל, ב' ברוך טעם
תשנב: ר' שמחה בונם ב"ר אברהם מרדכי אלתר, "הלב שמחה" מגור

ח. תרלז: ר' מאיר ב"ר אליעזר הורוויץ מדז'יקוב ב' אמרי נועם
תרנט: ר' אליהו ב"ר סולימן מני מחברון, מח"ס זכרונות אליהו
תרעז: ר' מרדכי ב"ר אברהם טברסקי, המגיד מקלומיר, ב' מאמר מרדכי
תשעב: ר' אשר ישעיה ב"ר איתמר רוזנבוים, האדמו"ר מנדבורנא חדרה

ט. ה' ד': בעש"ק חקת ט' בתמוז נשרפו בצרפת כ"ד קרונות מלאים ספרי קדש והרבנים עשו שאלת חלום לדעת מה זה ועל מה זה והשיבו להם: "דא גזירת אורייתא" (תרגום: "זאת חקת התורה"). מאז קבלו עליהם היחידים להתענות כל שנה בער"ש חקת, ולא קבעוהו בימי החדש, כי היום בפרשה גורם (תניא מג"א ס"ס תקי"פ) "גם בשנת ת"ח (ו' בתמוז) נחרבו ב' קהילות גדולות ביום זה" (אחרונים, הובא כ"ז במ"ב סו"ס תקי"פ)
"בעירנו אזמיר... נהירנא מכד הוינא טליא, דהיו כמה אנשים סוחרים שהיו נזהרים שלא לצאת אפילו לשוק לעסקיהם בער"ש חקת, ומה שהיה להם לעשות בע"ש היו מתקנים מיום ה'... והן עוד רבים נזהרים בכל מקום ובכל זמן שלא ללכת מעיר לכפר ביום הזה, וה' שומר את עמו ישראל.. והמתענה ביום ט' לחדש (בפרט כשחל בע"ש חקת) תבא עליו ברכה" (מועד לכל חי ט', ד')
תשא: ר' משה ב"ר אהרן רוקח מבעלזא הי"ד
תשכו: ר' זלמן ב"ר בן ציון סורוצקין אב"ד לוצק, ב' אזנים לתורה
תשלה: רבי אברהם משה ב"ר יצחק זאב חברוני, ר"י חברון
תשמה: ר' יוסף שלמה ב"ר נסים דיין, ב' תורת התיקונים ויבוא עד חברון
תשנד: ר' יקותיאל יהודה ב"ר צבי הלברשטם מקלוזינבורג השפע חיים

י. תקטז: ר' ישראל יעקב ב"ר יום טוב אלגאזי, ב' ארעא דרבנן
תקצד: צפת ניצלה מפרעות הפלחים הדרוזים הרוצחים, היום נקבע ליום סעודת הודיה מקופת הח"ק (תקנה י"ח בפנקס הח"ק צפת)

יא. תקצא: ר' צבי הירש ב"ר יצחק אייזק מזידיטשוב "שר בית הזוהר", ב' צבי לצדיק
תריב: ר' אהרן משה ב"ר יעקב טויבש אב"ד יאסי, קרני ראם ותועפות ראם
תרפז: היה רעש גדול בירושל"ים ובכל סביבותיה ונהרסו כמה כותלים ומהם נתרועעו והיה ניסים ונפלאות שלא נפקד אחד בירושל"ים רק בכפרים נעשה הריסות גדולות ומתו כמה עכו"ם לתפ"ץ וה' שמר ישראל והיה פלא בעיני הרואים והאמינו בה' גם ההולכים ע"פ הטבע. והעידו כי יד ה' עשתה זאת. כף החיים תקע"ץ כ"ו.
תשא: נעקה"ש ר' אלחנן בונם ב"ר נפתלי בינוש וסרמן הי"ד, הקוב"ש (וי"א בי"ג)

יב. ג' שלג: החלו ש"ש ימי שכיבתו של יחזקאל על צדו השמאלי ולאחמ"כ מ' יום על צדו הימני (עיין יחזקאל פ"ד ורש"י שם)
ה' קח: רבנו יעקב ב"ר אשר בעל הטורים
תרנז: ר' יוסף ב"ר חיים פאלאג'י ב' יוסף את אחיו, ויוסף אברהם
תרעז: ר' אליהו ברוך קמאי ראש ישיבת מיר, ב' זכרון אליהו

תמוז תשפ"ג

יוני - יולי (6-7) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ו	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:13 גר"א 9:09 סוף זמן תפילה מג"א 9:43 גר"א 10:20			חצות יום ולילה 12:42 מנחה גדולה 1:18 **שקיעת החמה** 7:52:15	25
ז	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:13 גר"א 9:09 סוף זמן תפילה מג"א 9:43 גר"א 10:20			חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:18 **שקיעת החמה** 7:52:30	26
ח	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:14 גר"א 9:10 סוף זמן תפילה מג"א 9:43 גר"א 10:21			חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:18 **שקיעת החמה** 7:52:30	27
ט	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:14 גר"א 9:10 סוף זמן תפילה מג"א 9:44 גר"א 10:21			חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:19 **שקיעת החמה** 7:52:30	28
י	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:14 גר"א 9:10 סוף זמן תפילה מג"א 9:44 גר"א 10:21			חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:19 **שקיעת החמה** 7:52:30	29
יא	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:14 גר"א 9:10 סוף זמן תפילה מג"א 9:44 גר"א 10:21	הדלקת נרות שבת **7:23**		חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:19 **שקיעת החמה** 7:52:45	30
יב	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:15 גר"א 9:11 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:27 סוף זמן תפילה מג"א 9:44 גר"א 10:22 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:55	**פרשת: בלק** הספרדים מכריזין הצום [בחו"ל פרשת חוקת - בלק] אבות פרק ו'	הפטרה: והיה שארית (מיכה ה') **צאת השבת** **8:32**	חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:19 **שקיעת החמה** 7:52:30 צאת השבת לר"ת (שוות) 9:04 צאת השבת לר"ת (מעלות) 9:17	1

חזו"א 8:36

פרשת: פינחס

תאריך תמוז סרטן		עמוד השחר א׳ 90 דק׳ במעלו׳ קודם הנץ	עמוד השחר ב׳ 72 דק׳ במע״ר קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק׳ קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בגיכוי הרים קרובים מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בגיכוי הרים שבמזרח, בלבד, עד 16 ק״מ	סוף זמן ק״ש מג״א לחומרא ג׳ שעות פעה״ש א׳ לצה״כ 25ד׳ דק׳	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ׳ קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ׳ קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע׳ היתה מישור הגראז״מ חשש לכתח׳ לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו״א 40 דק׳ במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי ניטין	משנה והלכה יומית משניות ושו״ע א״ח	דף יומי ירושלמי תרומות יז - כג מ״ב עמוד היומי ח״ב קו: - קט: מ״ב הדף היומי בהלכה
יג	ראשון	3:47	4:11	4:44	5:39:45	5:47:30	7:55	4:52	6:21	7:49:30	8:36	מז	סוכה ב ו-ז תנא ט-יא	ק״נ ד׳ - ה׳
יד	שני	3:47	4:11	4:45	5:40:00	5:48:00	7:55	4:52	6:21	7:49:15	8:36	מח	סוכה ב ח-ט תנא יב-יד	קנ״א א׳
טו	שלישי	3:48	4:12	4:45	5:40:30	5:48:15	7:56	4:52	6:21	7:49:15	8:36	מט	סוכה ג א-ב תנא טו-יז	קנ״א א׳ - ה׳
טז	רביעי	3:48	4:13	4:46	5:41:00	5:48:45	7:56	4:52	6:21	7:49:15	8:36	נ	סוכה ג ג-ד תנא יח-כ	קנ״א ו׳ - י׳
יז	חמישי	3:49	4:13	4:46	5:41:30	5:49:15	7:57	4:52	6:21	7:49:00	8:36	נא	סוכה ג ה-ו תנא כא-כג	קנ״א י״א - י״ב
יח	ששי	3:50	4:14	4:47	5:41:45	5:49:45	7:57	4:52	6:20	7:48:45	8:36	נב	סוכה ג ז-ח תנא כד-כו	מעה להמנע מסעודה בע״ש מ׳: 4:17
יט	שבת	3:50	4:14	4:47	5:42:15	5:50:15	7:58	4:52	6:20	7:48:45	8:35	נג	סוכה ג ט-י תנא-ב כז-ב	ראוי לאכול סעודה ד׳ עד: 11:06

מנין מאה ברכות

תענית שבעה עשר בתמוז: 96 ברכות, [דנפחת 6 של סעודת היום מיום רגיל שבו 102], ויש להשלימם בתוספת ברכת הנהנין בלילה לפני הצום או באשר יצר. [ולב״י (סי׳ מ״ו ג׳) דמשלים על ידי לבישת טו״ת במנחה נוספות ב׳ ברכות, ולרמ״א אין נוהגין ללבוש וישלים באחרות].

י״ז **בתמוז**: חמשה דברים ארעו לאבותינו בי״ז תמוז: א) בשנת ב׳ תמט שוברו הלוחות הראשונים (אחר עשיית העגל בט״ז בו). ב) בוטל התמיד בבית ראשון. ג) בשנת ג׳ תתכ״ט הובקעה חומת העיר בזמן ביהמ״ק השני [וליירושלמי (תענית פ״ד ה״ה) גם בבית המקדש הראשון בשנת ג׳ שלט]. ד) אפוסטמוס הרשע [משרי חיל יון בזמן בית שני] שרף ס״ת בפרהסיא במעבורות לוד (או טורלסא). ה) הועמד צלם בהיכל. וג׳ שבועות אלו עד ט״ב נקראים בין המצרים ע״ש הפסוק (איכה א׳ ג׳) כל רודפיה השיגוה בין המצרים.

״איתא בכתבים [של האריז״ל] שראוי לכל בר ישראל לבכות על שריפת התורה, שמכח זה נמסרה התורה לקליפות, המקום יחזירנה לנו במהרה בימינו״ (משנ״ב סו״ס תק״פ), וראה בדברי ימי עם ישראל (ט׳ תמוז) על שריפת התלמוד.

כתב השו״ע (סי׳ תקס״ד ס״א) דבלילה שלפני התענית אם ישן אינו חוזר ואוכל ולא שותה אא״כ התנה לאכול או לשתות, והתנאי הוא שאינו מקבל עליו התענית עד עה״ש, (ולדעת הרמ״א שם לשתיה א״צ תנאי). ומותר לפתוח בסעודת פת עד חצי שעה לפני עה״ש, תוך חצי שעה אין לסעוד יותר מכביצה פת.

ליל י״ז בתמוז: כבר מעתה מתחילים שלושת השבועות ״מי בין המצרים״ ואע״פ שהצום מתחיל רק ממחר בעה״ש (פוסקים). וראה מש״כ בא׳ תמוז בענין לילך יחידי.

י״ח/י״ט תמוז: בשנת ב׳תמט מרע״ה עולה להר סיני פעם שניה, וז״ל רבינו בחיי בהקי׳ לפי ויקהל: ״וכן היתה עמידת משה בהר ארבעים יום בלא אכילה ושתיה כי היתה נפשו מתענגת בעדון שהיה גופו מתקיים בו כענין האדם שאוכל ושותה ונפשו מתקיימת בו במזון גופו, והמעלה הזאת למשה זכה בו ק״כ יום מששה בסיון עד יום הכפורים שבו הוריד לוחות שניות. כיצד בששה בסיון ניתנה תורה, למחרתו ביום השביעי עלה אל הר עמד שם ארבעים יום שהם כלים בשבעה עשר בתמוז שבו ירד בשש שעות מן היום ושבר הלוחות, למחרתו ביום שמונה עשר שרף את העגל ודן את עובדיו, **בתשעה עשר עלה אל ההר ועמד שם ארבעים יום שניים להתפלל על אותו עון והם כלים בראש חדש אלול** (א.ה. לכאו׳ כוונתו ער״ח אלול), ונאמר לו ועלית בבקר אל הר סיני ועמד שם ארבעים יום שלישים לקבל לוחות שניות והם כלים ביום הכפורים, עכ״ל. ויש בזה מחלוקת גדולה במדרשים אם עלה ביום י״ט או בי״ח תמוז, האריכו בזה האחרונים.

י״ח **בתמוז ואילך**: כתב בשו״ע סי׳ תקנ״א סט״ז: ״יש מתענים [ומשלימין כה״ח] מי״ז בתמוז עד תשעה באב״. וכתב המ״ב דת״ח אין כדאי שינהג בחומרא זו שממעט במלאכת שמים שאי אפשר שלא יתמעט מלימודו איזה שעות מפני התענית וצריך לשקול במאזני צדק בענינים אלו.

שלש הפטורות שבתות ימי ״בין המצרים״ מכונות (בארמית): ״תלתא דפורענותא״. א) דברי ירמיהו, ב) שמעו דבר ה׳, ג) חזון ישעיהו. ואחריהם ״שבעה דנחמתא״ א) נחמו נחמו, ב) ותאמר ציון, ג) עניה סוערה, (לפיכך מקדימין עניה סוערה קודם רני עקרה [שלא כסדר הכתובים], דדרך הנחמות להיות הולכות ומשובחות יותר. תוס׳ מגילה ל״א ב׳ ד״ה ר״ח), ד) אנכי אנכי, ה) רני עקרה, ו) קומי אורי, ז) שוש אשיש. ואחריהם ״תרי דתיובתא״ א) דרשו ה׳ בהמצאו, ב) שובה ישראל.

ומני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה - בליל שני י״ד תמוז כל הלילה. גם ט״ו מהמולד - בליל שני כל הלילה.

תקופות: תקופת תמוז לשמואל - יום שבת י״ט תמוז בשעה 1 ו-30 דקות. [וסימנו: ז׳ י״ט תק״מ].

[ותרגומו להגרימ״ט ביום שבת קודש בשעה 14.14 ולהגרימ״ר בשעה 14.09 (לשעון קיץ) [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח].

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

יג. תקלא: ר׳ חיים ב״ר שמחה הכהן רפאפורט, ב׳ שו״ת רבינו חיים כהן
תקלה: ר׳ אריה לייב ב״ר מרדכי הלוי אפשטיין, ב׳ הפרדס
תרסז: ר׳ יצחק ליב ב״ר שמואל אברהם בנימין סופר, ב׳ סופר מהיר
תשיא: ר׳ דוד ב״ר מנחם נחום טברסקי, האדמו״ר מחמסטרוויקה
תשסא: ר׳ שלום צבי ב״ר בנציון הכהן שפירא, ב׳ המאור שבתורה

יד. שצט: ר׳ יוסף ב״ר משה מטראני, המהרי״ט
תעט: ר׳ שמואל שוטן ב״ר יוסף יודפא כ״ץ, המהרשש״ך ב׳ כוס הישועות
תקעב: ר׳ יצחק ב״ר שלמה ארדיט, ב׳ יקר הערך ושם שלמה
תרלא: ר׳ חיים אברהם ב״ר מרדכי ארנשטיין, ב׳ דברי אברהם
תשמז: ר׳ יעקב יצחק ב״ר יהודה ליב הלוי רודרמן ר״י נר ישראל, ב׳ עבודת לוי
תשס: ר׳ יצחק אייזיק ב״ר איתמר רוזנברים, האדמו״ר מזוטשקא (1)

טו. ג׳ תיד: עזרא יוצא מבבל בדרכו ירושלימה ט״ו יום מנהר פרת עד ירושלים, וזכות זו עמדה לתמוז לבל יפול בו פור המן (הרד״ל באסת״ר ז׳ י״א)
תקג: ר׳ חיים ב״ר משה בן עטר, ב׳ אור החיים״ עה״ת ועוד
תקמה: ר׳ אריה ליב ממיץ ב״ר אשר גינצבורג, ב׳ שאגת אריה
תרמט: ר׳ ישראל איסר ב״ר מרדכי איסרלין, ב׳ אשי ישראל, פתחי תשובה
תרפט: ר׳ יעקב משה ב״ר אליעזר צבי ספרין מקאמרנא, ב׳ מחשבת יעקב (4)
תשכט: ר׳ דוד משה ב״ר אליעזר זאב רוזנברים, האדמו״ר מקרעטשניף רחובות (3)
תשלד: ר׳ עמרם ב״ר יצחק שלמה בלוי, מנהיג ומייסד נטורי קרתא
תשעב: ר׳ יוסף ב״ר רפאל ברוך טולידנו, רב קהילת עטרת ברוך

טז. ב׳ תמט: נהרגו שבעים זקנים וחור בן מרים וכלב בן יפונה, במדב״ר ט״ו כ״א
תרח: ר׳ אברהם ב״ר יהודה ליב, משכיל לאיתן
תשכז: ר׳ אברהם יהושע ב״ר יצחק מאיר העשיל, האדמו״ר מקופיטשניץ
תשנט: ר׳ שמעון משה ב״ר יהושע זליג דיסקין, ב׳ משאת המלך מר״י קול תורה

יז. קט: ר׳ יהודה ב״ר אשר (הרא״ש), ב׳ שו״ת זכרון יהודה
קנא: ר׳ ישראל ב״ר יוסף אנקווה הי״ד, ב׳ מגורת המאור הקדמון
תקטו: ר׳ יצחק ב״ר יהודה הכהן רפפורט, הראשל״צ וב׳ בתי כהונה
תרמו: ר׳ חיים צבי ב״ר דוד יהודה מאנהיימער, ב׳ עין הבדולח
תרצב: ר׳ מרדכי יהודה לייב ב״ר נפתלי הרץ וינקלר, ב׳ לבושי מרדכי
תשכז: ר׳ יעקב יוסף ב״ר יצחק אייזיק הרמן, מבוני היהדות באמריקה
תשמב: ר׳ שמעון ב״ר משה ביטון אב״ד מרשלייא - צרפת, שלמי שמעון
תשנח: ר׳ יצחק צבי ב״ר שמואל יהודה ברנפלד, ב׳ ריצבש״ר ומישרים מגיד
תשנט: ר׳ שמואל יעקב ב״ר יצחק מתתיהו וינבוג, ר״י נר ישראל בולטימור
תשפ: ר׳ אברהם יצחק ב״ר ישראל יוסף הלוי כרמל, ממשפיעי ברסלב

יח. תקפח: ר׳ יהודה לייב ב״ר משה הלוי אדל ב׳ איי הים ואפיקי יהודה
תרטז: ר׳ משה דוד ב״ר אשר אנשיל אשכנזי, ב׳ תולדות אדם ובאר שבע
תרלד: ר׳ יעקב אריה ב״ר שלמה גוטרמאן, האדמו״ר מראדמיין וב׳ ביכורי ודברי אבי״ב (1)

יט. תלו: ר׳ אהרן שמואל ב״ר ישראל קיידנובר, ב׳ ברכת הזבח
תרכ: נס ההצלה בקהילת דמשק מפרעות הנוצרים, (ולא אומרים שם תחנון)
תשיט: ר׳ יצחק אייזיק ב״ר יואל ליב הלוי הרצוג, ב׳ שו״ת היכל יצחק
תשיט: ר׳ אפרים זאב ב״ר צבי אריה גרבוז, ב׳ הר אפרים (נפ׳ ביהש״מ די״ט כ׳)
תשכה: ר׳ אליעזר יהודה ב״ר נתן צבי פינקל, ראש ישיבת מיר
תשכט: ר׳ יונה ב״ר שלמה שטנצל, מייסד המשנה וההלכה היומית
תשנח: ר׳ בן ציון ב״ר אליהו אבא שאול ר״י פורת יוסף וב׳ אור לציון

תמוז תשפ"ג

יולי (7) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יג	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:15 גר"א 9:11 סוף זמן תפילה מג"א 9:45 גר"א 10:22	סוף זמן ברכת הלבנה - ליל שני כל הלילה	חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:19 **שקיעת החמה** 7:52:30	2
יד	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:16 גר"א 9:11 סוף זמן תפילה מג"א 9:45 גר"א 10:22		חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:19 **שקיעת החמה** 7:52:15	3
טו	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:16 גר"א 9:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:45 גר"א 10:22		חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:52:15	4
טז	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:16 גר"א 9:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:46 גר"א 10:23		חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:52:15	5
יז	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:17 גר"א 9:12 סוף זמן תפילה מג"א 9:46 גר"א 10:23	**תענית שבעה עשר בתמוז** קוראים ג' בשחרית ובמנחה בריחל משה (שמות ל"ב י"א), נ"כ במנחה [בא"י]. ואש' מפטירין במנחה דרשו ה' (ישעיה נ"ה ו'), ואר' אבינו מלכנו בשחרית ובמנחה סיום הצום (הנהוג): 8:10 וי"א: 8:20	חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:52:00	6
יח	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:17 גר"א 9:13 סוף זמן תפילה מג"א 9:46 גר"א 10:23	**הדלקת נרות שבת** **7:22**	חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:51:45	7
יט	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:18 גר"א 9:13 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:30 סוף זמן תפילה מג"א 9:47 גר"א 10:23 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:55	**פרשת: פינחס** **הפטרה: דברי ירמיהו** (ירמיה א') אבות פרק א' **צאת השבת** **8:31** **חזו"א** **8:35**	חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:51:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 9:04 צאת השבת לר"ת (מעלות) 9:15	8

פרשת: מטות - מסעי

תאריך תמוז סרטן		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בגיבוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בגיבוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות פעה"ש א' לצה"כ 25ד' דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראא"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי ניטין	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי תרומות כד - ל מ"ב עמוד היומי ח"ב קי. - קיג. מ"ב הדף היומי בהלכה
כ	ראשון	3:51	4:15	4:48	5:42:45	5:50:30	7:58	4:52	6:20	7:48:30	8:35	נד	סוכה ג תנב יא-יב ג-ה	קנ"ב א'
כא	שני	3:52	4:16	4:48	5:43:15	5:51:00	7:59	4:52	6:20	7:48:15	8:35	נה	סוכה ג תנב-ג יג-יד ו-א	קנ"ב א'
כב	שלישי	3:53	4:16	4:49	5:43:45	5:51:30	7:59	4:52	6:20	7:48:00	8:34	נו	סוכה ג-ד תנג טו-א ב-ד	קנ"ג א' - ד'
כג	רביעי	3:54	4:17	4:50	5:44:30	5:52:00	8:00	4:52	6:20	7:47:45	8:34	נז	סוכה ד תנג ב-ג ה-ז	קנ"ג ה'
כד	חמישי	3:54	4:18	4:50	5:45:00	5:52:15	8:00	4:52	6:19	7:47:15	8:34	נח	סוכה ד תנג-ד ז-ח	קנ"ג ו' - ז'
כה	ששי	3:55	4:19	4:51	5:45:30	5:52:45	8:01	4:51	6:19	7:47:00	8:33	נט	סוכה ד תנד ו-ז ב-ד	מעה להמנע מסעודה בעיש מ: 4:16
כו	שבת	3:56	4:19	4:52	5:46:00	5:53:15	8:01	4:51	6:19	7:46:45	8:33	ס	סוכה ד תנה ח-ט א-ג	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 11:06

הערה חשובה: משבוע זה השקיעה מתחילה להקדים בכמה דקות לשבוע, ויש להזהר ולעקוב אחריה

בין המצרים: כתב הרח"ו ז"ל בשער הכוונות (דף פ"ט ע"ג): ענין בין המצרים, והם כ"א ימים שבין י"ז לתמוז עד תשעה באב, מנהג טוב וכשר הוא מאד לכל בעל נפש לשבת באבלות אחר חצי היום בכל אלו הימים ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית. [ובמ"ב (תקנ"א ס"ק ק"ג) הוסיף לבכות כמו חצי שעה, וראה בכל כתבי ח"ח, בדוגמא מדרכי אבי אות ס' כתב: מן י"ז תמוז עד ת"ב אמר התיקון אחר חצות היום לבדו בביכ"נ]. וטעם היות זה אחר חצות היום הוא כי אז הוא התעוררות הדינין בסוד כי ינטו צללי ערב, אשר לסבה זו נשרף ההיכל אחר חצי היום, ודבר זה עושה תועלת גדולה בנפש האדם. וענין חצות הלילה אין צורך להזכירו, כי אפילו בכל שאר הלילות צריך להתאבל על החורבן, ומכל שכן בלילות בין המצרים שצריך להוסיף בבכיה, ועליו נאמר שמחו את ירושלם וכו' כל המתאבלים עליה, עכ"ל. וכתב היעב"ץ בסידורו (הל' תשעה באב): אלמלא לא היה אלא עון זה בידינו שאין מתאבלין על ירושלים כראוי די להאריך גלותנו, והיא בעיני הסיבה קרובה היותר גלויה עצומה וחזקה לכל השמדות המופלגות הגדולות הנוראות המבהילות הרעיונים אשר מצאונו בגלות בכל מקומות פזורנו וכו' לפי שיצא האבל הזה מלבנו וכו' שכחנו את ירושלים ולא עלתה על לבבנו ע"כ כמת מלב נשכחנו וכו' עיי"ש.

ברכת החודש: כתב הכה"ח (סי' רפ"ד ס"ק מ"ב ותי"ז סק"ה) בשם תיקון יששכר וכנסת הגדולה, שהמכריזים את ר"ח אב בשבת מברכין אומרים: יהפכהו הקב"ה עלינו ועל כל עמו ישראל לטובה, במקום "יחדשהו", ובדברי שלום (מנהגי בית אל אות ס"א) כתב שאומרים כרגיל.

פרשת מטות מסעי: הטעם שמחברים ב' פרשיות אלו הגם שגדולות הם ולא את פרשיות נצבים וילך [בשנים מסוימות], ראה בשבת נצבים שהבאנו את הסבר רב ניסים גאון ור"י בתוס'.

וראיתי להר"ש גאנצפריד בספרו אפריון (לפרשת דברים) והרב אמתחת בנימין (חשין, ב"ב פ"ח ב') שכתבו שהטעם שמחברים את מטות מסעי, כדי שבשבת שקודם תשעה באב יקראו פרשת דברים שכתוב בה איכה אשא לבדי, ומפטירין איכה היתה לזונה, ואח"כ בט"ב קוראים איכה ישבה בדד, והביא מדרש איכה: משל למטרונא שהיו לה שלשה שושבינין אחד ראה אותה בשלותה, ואחד ראה אותה בפוחזה, ואחד ראה אותה בינוולה. כך משה ראה את ישראל בשלוותן ואמר איכה אשא לבדי, ישעיה ראה אותן בפוחזן אמר איכה היתה לזונה, ירמיה ראה אותן בנינוולן אמר איכה ישבה בדד.

שנים מקרא דפרשת מטות: איתא בשו"ע (או"ח רפ"ה ס"א): אע"פ שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור, חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע שנים מקרא ואחד תרגום, אפילו עטרות ודיבון (במדבר ל"ב ג'). וכתב המשנה ברורה (בסק"ג): ודיבון - ר"ל אף על פי שאין בו תרגום, וה"ה ראובן ושמעון וכיו"ב צריך לקרותו ג"פ. ויש מחמירין דבעטרות ודיבון שיש בו תרגום ירושלמי צריך לקרות שם התרגום.

ביאת המשיח: כתב רבינו הרמב"ן בבאורו על פרשת הנה ישכיל עבדי (ישעיה נ"ב ו') על הפסוק: כולנו כצאן תעינו איש לדרכו פנינו, וז"ל: יאשים את ישראל בעבור כי הם בגלותם ישימו כל כוונתם בעסקי העולם, ומשים כל אחד כוונה לעצמו ביתו ועסקיו, וראוי להם להיות בוכים ולהתפלל לפני ה' לילה ויום שיכפר על עון ישראל ויחיש קץ הגאולה, כי המשיח בתשובה יבוא מיד, ואם לאו, יתאחר עד הקץ הבא עליו בשבועה, כדכתיב, וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם. ונאמר - וה' הפגיע בו את עון כולנו, כי הענן הזה הנזכר פוגע בו, כי הוא מצטער כל היום על כי איחרו פעמי מרכבותיו, ואנחנו אין אנחנו משגיחין בכך, אלא מתעסקין בעסקינו בתוך העמים. [וראה לעיל בדברי היעב"ץ].

זמני הירח: מולד חודש מנחם אב כפי שנהוג להכריז: **ר"ח מנחם אב יהיה ביום רביעי, המולד יהיה בליל שלישי בשעה 4, 20 דקות ו-16 חלקים.** [וסימנו: ג' י' שע"ו] ותרגומו להגרימ"ט ביום שלישי בשעה 5.06 בבוקר. [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה בליל שלישי בשעה 21.32 בלילה (התרגום והמולד האמיתי לפי שעון קיץ).

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כ. תמג: נעקה"ש ר' נתן נטע ב"ר משה הנובר, ב' יון מצולה
תמט: ר' מנחם מנד ב"ר משולם זלמן פישהוף אירבך, ב' עטרת זקנים
תשיד: ר' אברהם חיים ב"ר מנחם מנדל נאה ב' שיעורי תורה וקצות השולחן
תשסא: ר' חיים שאול ב"ר מאיר קרליץ, גאב"ד שארית ישראל
תשסג: ר בצלאל ב"ר יו"ט ליפמאן ראקאוו גאב"ד גייטסהד
תשעה: ר' אליעזר ב"ר ברוך הגר, האדמו"ר מסערט ויזניץ

כא. תקמא: ר' שלמה ב"ר משה מחעלמא ב' מרכבת המשנה
תרפח: ר' שלמה ב"ר יוסף פאליטשק, העילוי ממייצ"יט
תרצג: ר' אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום פרידמאן משטפנשט
תשי: ר' יצחק ב"ר יצחק גברא, פועל הישועות מעגור
תשיב: ר' יהודה הכהן שאקו, ראב"ד ירושלים ובוחן ישי' פורת יוסף
תשלו: ר' אלעזר ב"ר שלמה טברסקי, האדמו"ר מפלטיצ'ן וב' פקודת אלעזר
תשנט: ר' אברהם דוד ב"ר חיים שלמה רוזנטל, רב שכונת שערי חסד
תשעז: ר' אליהו ב"ר אשר שטרנבוך, ראב"ד אנטוורפן

כב. שעא: ר' מנוח העגדל ב"ר שמריה, ב' חכמת מנוח
תקנב: ר' שלמה ב"ר מאיר מקרלין הי"ד
תקסו: ר' אורי פייבל ב"ר אהרן מדובנקה, ב' אור החכמה
תרלג: ר' דוד ב"ר מנחם מנדל מורגנשטרן, ב' אהבת דוד ואדמ' מקוצק (2)
תרנו: ר' רפאל משה ב"ר שמואל אלבאז, אב"ד צפרו, וב' הלכה למשה
תשב: ר' נחמיה ב"ר יהודה אריה לייב אלתר, ר"י שפת אמת
תשד: ר' אברהם ב"ר יצחק גרודז'ינסקי הי"ד, מח"ס תורת אברהם
תשכב: ר' יוסף חיים ב"ר אליהו ילוז, שד"ר טבריה ומרבניה ב' אוצר יוסף
תשמט: ר' לוי יצחק ב"ר אברהם נח בנדר, ב' שיח שרפי קודש ומרבני ברסלב
תשעו: ר' יום טוב ידיד הלוי, רבה האחרון של אר"צ וב' מאיר טוב

כג. של: ר' משה ב"ר יעקב קורדובירו ב' פרדס רמונים ותומר דבורה
תרצט: ר' שאול משה ב"ר יצחק אייזיק אלימלך ווילברמן, ב' שו"ת ר' שאול משה
תשמ: ר' גדליהו אהרן ב"ר אלעזר מרדכי קניג, ב' שערי צדיק

כד. תרסב: ר' יעקב ב"ר דוב בער, יוסף (חריף), הרב הכולל לניו יורק, וב' לבית יעקב
תשא: ר' עמוס פאלח, רב ואב"ד בנגאזי, לוב
תשנה: ר' יהודה ב"ר אהרן מאיר קרביץ, ר"מ תפארת צבי
תשסג: ר' יצחק ב"ר אברהם אליהו דוד נחמן קולץ רב י-ם ב' מנחת אליהו
תשעז: ר' משה חיים ב"ר נפתלי צבי שמרלר, אב"ד צירך ב' מחשבת חיים

כה. שצט: ר' אהרן ברכיה ב"ר משה ממודינה, ב' מעבר יבק
תקפז: ר' מאיר ב"ר שמואל הלוי רוטנברג מאפטא, ב' אור לשמים
תרנג: ר' ישראל אליהו יהושע ב"ר דוד טרונק מקוטנא, ב' ישועות מלכו
תרץ: ר' ישעיה ב"ר דוד יהודה ליב דזלברשטיין מרייצען, ב' מעשי למלך
תשע: ר' משה יוסף ב"ר חייקל זאב מלצקי, אב"ד ירושלים
תשעט: ר' נחום ב"ר משה יצחק אהרן יברוב, ב' דברי סופרים ט"ו חלקים ועוד
תשפא: ר' אליעזר ב"ר משה אריה עזור, ר"י לומז'א פתח תקוה

כו. תרב: ר' נחום ב"ר זליג טריבטש אב"ד ניקלשבורג ב' שלום ירושלים, ו"קובץ"
תרטו: ר' נח ב"ר שמואל מקארוב, ב' קב חן
תשא: ר' סיני ב"ר ברוך הלברשטאם, האדמו"ר מצאנז דימיגראד, ב' חמדה גנוזה
תשסב: ר' נחמן ב"ר מאיר בולמן, משגיח ישיבת אור שמח

תמוז תשפ"ג

יולי (7) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כ	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:18 סוף זמן ק"ש גר"א 9:13 סוף זמן תפילה מג"א 9:47 סוף זמן תפילה גר"א 10:24			חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:51:30	9
כא	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:18 סוף זמן ק"ש גר"א 9:13 סוף זמן תפילה מג"א 9:47 סוף זמן תפילה גר"א 10:24			חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:51:15	10
כב	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:19 סוף זמן ק"ש גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:48 סוף זמן תפילה גר"א 10:24			חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:51:00	11
כג	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:19 סוף זמן ק"ש גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:48 סוף זמן תפילה גר"א 10:25			חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:50:45	12
כד	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:20 סוף זמן ק"ש גר"א 9:14 סוף זמן תפילה מג"א 9:48 סוף זמן תפילה גר"א 10:25			חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:50:15	13
כה	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:20 סוף זמן ק"ש גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:49 סוף זמן תפילה גר"א 10:25		הדלקת נרות שבת **7:20**	חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:50:00	14
כו	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:21 סוף זמן ק"ש גר"א 9:15 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:32 סוף זמן תפילה מג"א 9:49 סוף זמן תפילה גר"א 10:25 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:56	שבת מברכין ל"א אה"ר (ור"א), ואומרים צדקתך אבות פרק ב'	**פרשת: מטות - מסעי** הפטרה: שמעו דבר (ירמיה ב')	צאת השבת **8:28** חזו"א 8:33	חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:49:30 צאת השבת לר"ת (שוות) 9:02 צאת השבת לר"ת (מעלות) 9:12	15

הזמנים לפי שעון קיץ

תאריך תמוז אב אריה		עמוד השחר א׳ 90 דק׳ במעלו׳ קודם הנץ	עמוד השחר ב׳ 72 דק׳ במע׳ קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק׳ קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי ההרים קרובים בלבד, עד 16 ק״מ	סוף זמן ק״ש מג״א לחומרא ג׳ שעות פעה״ש א׳ לצה״כ 25ד׳ דק׳	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ׳ קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ׳ קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע׳ היתה מישור הגראז״מ חשש לכתח׳ לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו״א 40 דק׳ במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי ניסן	משנה והלכה יומית משניות ושו״ע א״ח	דף יומי ירושלמי תרומות לא - לז מ״ב עמוד היומי ח״ב קיג: - קטז: מ״ב הדף היומי בהלכה
כז	ראשון	3:57	4:20	4:52	5:46:30	5:53:45	8:02	4:51	6:19	7:46:15	8:32	סא	סוכה ד-ה י-א תנה ד-ו	קנ״ג ז׳
כח	שני	3:58	4:21	4:53	5:47:00	5:54:30	8:02	4:51	6:18	7:45:45	8:32	סב	סוכה ה ב-ג תנו א-ג	קנ״ג ז׳
כט	שלישי	3:59	4:22	4:54	5:47:15	5:55:00	8:03	4:51	6:18	7:45:30	8:31	סג	סוכה ה ד-ה תנז-ח א-א	קנ״ג ז׳ - ח׳
א	רביעי	4:00	4:23	4:54	5:47:45	5:55:30	8:03	4:50	6:18	7:45:00	8:31	סד	סוכה ה ו-ז תנט א-ג	קנ״ג ח׳ - ט׳
ב	חמישי	4:00	4:23	4:55	5:48:00	5:56:15	8:04	4:50	6:17	7:44:30	8:30	סה	סוכה ביצה ה-א ה-א תנט ד-ו	קנ״ג י׳ - י״א
ג	ששי	4:01	4:24	4:56	5:48:30	5:56:45	8:05	4:50	6:17	7:44:00	8:29	סו	ביצה א ב-ג תס א-ג	מעה להמנע מסעודה בע״ש מ: **4:15**
ד	שבת	4:02	4:25	4:57	5:49:00	5:57:15	8:05	4:50	6:16	7:43:30	8:29	סז	ביצה א ד-ה תס ד-ו	ראוי לאבול סעודה ד׳ עד: **11:05**

תענית ער״ח אב: החודש המולד מוקדם לער״ח, והיה ראוי להקדים התענית ליום ב׳, אלא שהבאנו בפרשת שמות אות ז׳, כי בער״ח ניסן וער״ח מנ״א אין להקפיד על המולד, ולכן התענית לכו״ע ביום שלישי כ״ט תמוז.

ר״ח אב: משנכנס אב ממעטין בשמחה, ובר ישראל דאית ליה דינא בהדי כותי לישתמיט מיניה דריע מזליה (שו״ע תקנ״א א׳). ובמ״ב כתב בשם המג״א דממעטין בשמחה ר״ל דאין שמחין בו כלל, ולתוס׳ יבמות (מ״ג א׳) אפשר דהיינו שימעט ממה שדרכו לנהוג בשאר הימים.

וכתב הבן איש חי (בהקדמה לפרשת דברים שנה א׳) וז״ל: חדש זה נקרא ״אב״ שהוא עתיד להיות אב לכל חדשים, מאחר שנעשו בו רעות מוכרח שיהו בו טובות מרובות יותר מכל חדשים על דרך שאמר הכתוב שמחנו כימות עניתנו וכו׳.

תשעת הימים: ״השיב לאחד שטבילת עזרא מותרת בתשעת הימים״ [ובשבועע שחל בו למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה].

דיינים והנהגות חזו״א פי״ט ו׳.

כיבוס: מה שכתב הרמ״א (תקנ״א) שנהגו להקל בכיבוס בגדי קטנים, היינו עד גיל 5-6, ומש״כ במ״ב (סקפ״ג) מכל מקום לא יכבסו הרבה ביחד, הדבר אמור ביחס לאופני כיבוס שהיו נהוגים בעבר, אמנם ביחס לכיבוס הביתי במכונת כביסה לא נאמרה מיגבלה זו, ורשאי לכבס הרבה ביחד, ומותר אף לתלות כביסה בפרהסיא כאשר ניכר שהם בגדי קטנים (הגרי״ש אלישיב זצ״ל).

קידוש לבנה: לנוהגים לקדש הלבנה לפני תשעה באב המנהג להקל לשיר את הפזמון ״טובים מאורות״ (הגר״ח קניבסקי זצ״ל, בסו״ס אשי ישראל).

זמן קידוש לבנה באב: הרמ״א בסי׳ תכ״ו ס״ב כתב שאין לקדש הלבנה לא לפני ט״ב ולא במוצאי ט״ב, אמנם הגר״א (במעשה רב קנ״ט) ״קידוש לבנה אין מחמיצין המצוה עד שבעה אחר המולד או עד מוצ״ש רק תיכף אחר שלשה ימים מקדשין, וכן מקדשין קודם ט׳ באב וקודם יוה״כ״. וכן נהג החזו״א כמש״כ בדינים והנהגות פי״ז ה׳ ״קידוש לבנה היה מקדש לאחר ג׳ ימים מן המולד ואפי׳ בחודש אב ותשרי ובלבד שיאותו לאורה״. אמנם המ״ב הביא מהאחרונים לברך במוצאי ט״ב. ובכה״ח (תכ״ו כ״ט) כתב בשם פע״ח ששאלו להרח״ו ז״ל למה מברכין ברכת הלבנה במוצאי ט״ב והשיב לבשר ללבנה ולישראל כי אע״פ שנחרב הבית וגלו הם עתידים להתחדש כמותה וזהו בשורה אז, וגם כי בט״ב נולד מלך המשיח.

פרשת דברים: אם יהיה תלמיד חכם אחד בין ארבעים אלף אין צריכין לא רומח ולא מגן כי ת״ח מגין עליהם מאויביהם. בעל הטורים דברים א׳ ג׳, ומקורו מתנד״א ספ״י: ארבעים אלפים מישראל שנתקבצו יחד ויצאו למלחמה ויש ביניהם זוג אחד של תלמידי חכמים, דומה להם כאילו אחזו מגן ותריס וחרב פיפיות בידם, לכך נאמר שהוא מסרם בידן, שנאמר: מגן אם יראה ורומח בארבעים אלף בישראל.

שבת חזון: תפילת ישראל בימי בין המצרים שמתפללים בלב נשבר מתקבלת לרצון יותר מבכל השנה, כמו ששמעתי בשם הרה״ק רבי אורי מסטרעליסק זי״ע שאמר שהתפלה שבשבת חזון צריך ליזהר בזה בכונה כי היא מעלה כל התפילות של השנה מטעם הנ״ל שהיא בחינת תפלה לעני (מהרש״ם מברעזן בתכלת מרדכי תהלים קט״ז א׳).

זמני הירח: ג׳ מהמולד - מוצאי שבת קודש. ניתן לברך עד שעה 22:35 בלילה (לשעון קיץ) שאז ייעלם הירח. [ואמנם עיקר הזמן הוא מליל שבת עד שעה 22.08 בערב ששוקעת, אלא שאין מקדשין לכתחילה בליל שבת, והטעם כתבנו בפר׳ נח]. ולענין ברכת הלבנה לפני ת״ב ראה הרחבה בלוח העליון.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כג. תשכב: ר׳ יעקב ב״ר אברהם עדס, מר״י פורת יוסף ואב״ד ירושלים תשלט: ר׳ שמואל ב״ר מיכל דוד רוזנבסקי ראש ישיבת פוניבז׳, ב׳ חידושי ר׳ שמואל תשסז: ר׳ יוסף נתן ב״ר נתנאל ליברמן ר״י חיי עולם - לונדון

כד. תקב: ר׳ אלעזר ב״ר אלימלך וייסבלום מליזענסק תרא: ר׳ משה ב״ר צבי טייטלבום מאוהל, הישמח משה תרמו: ר׳ שלמה ב״ר יוסף גאנצפריד, ב׳ קיצור שו״ע ועוד תרסד: ר׳ נחמן כהנא ב״ר חיים אריה מספינקא ב׳ אורחות חיים תרסז: ר׳ יעקב שאול ב״ר אליעזר ירוחם אלישר הראש״ל היש״א ברכה תשמז: ר׳ חיים ב״ר משה פרידלנדר משגיח דישיבת פוניבז׳ ב׳ שפתי חיים תשמז: ר׳ שלמה ב״ר שלמה אליעזר טנא, ב׳ ברכת שלמה תשעב: ר׳ יוסף שלום ב״ר אברהם אלישיב, ב׳ קובץ תשובות ורב תפארת בחורים תשעו: ר׳ משה מרדכי ב״ר מאיר חדש, ראש ישיבת אור אלחנן

כט. ד׳ תתסה: רבנו שלמה ב״ר יצחק, יצחקי, רש״י, מאיר עיני הגולה שעב: ר׳ אברהם ב״ר דוד שער אריה ב׳ שלטי הגבורים תקצא: ר׳ משה ב״ר גרשון מזאלשין ב׳ משפט צדק וסידור תיקוני שבת

א. א׳ תרנז: בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים (בראשית ח׳ ה׳) היום תענית צדיקים (ר׳ שו״ע תקפ וגו״כ) על פטירת אהרן הכהן בן עמרם בהר ההר בשנת ב׳ תפח, ר׳ פרשת חקת מסעי ועקב, וזה היא״צ היחידי הנזכר בתנ״ך, (ורלב״ג כתב באחד בשבט, כה״ח), ונעלמה המערה ולא נודעה (ילקוט שמעוני תשפ״ד). וא״כ תמוהה נהירת רבים להר ההר (ג׳בל הרון) של ימינו, וכתבו לי (תש״פ) שכבר ציין להר זה בספר יחוס האבות לר׳ אורי״ר ב״ר שמשון מבילה רצ״ז (שמזכירו מהרח״ן), וכן אמר הגרד״מ שמידל שציין זה מקור יחוסו קדום מאוד עוד מלפני זמן הראשונים, וכנראה שהכונה שנעלמה המערה בהר עצמו. ואמנם לע״ד אחר הבירור הוד ההר נמצא סמוך לקצה ים המלח, ואכמ״ל.

ג׳ תיד: עזרא הסופר ועמו אלפי איש מגיעים ירושלימה, כיד ה׳ הטובה עליו (עזרא ז׳ ט׳), ועי׳ יומא ט׳ ב׳), ואמרו חכמים: ראוים היו ישראל ליעשות להם נס בימי עזרא (לבוא ביד רמה - רש״י) כדרך שנעשה להם בימי יהושע בן נון, אלא שגרם החטא (ברכות ד׳ א׳)

תרמג: ר׳ שמואל ב״ר דוד צבי ערנפלד, אב״ד מטרסדורף, חתן סופר תרעח: ר׳ נטע צבי ב״ר משה דב וויס, ר׳ נטע מגיד, ממגידי ירושלים תשס: ר׳ שלמה ב״ר בן ציון הלברשטאם, האדמו״ר מבאבוב

ב. תנ: נעקה״ש ר׳ אהרן ב״ר משה תאומים, ב׳ מטה אהרן תשנז: ר׳ משה ב״ר אברהם שטרן אב״ד דבערעצענע, ב׳ באר משה תשס: ר׳ יוסף ב״ר יעקב צוביר, ב׳ רצבור יוסף בר ועוד הרבה תשעח: ר׳ שריה ב״ר בצלאל יעקב דבליצקי, ב׳ כ-50 חיבורים

ג. תח: נעקה״ש ר׳ שמשון ב״ר פסח מאוסטרופול ב׳ דן ידין ע״ס קרנים, בהיותו עם טלית ותפילין, הי״ד

ד. ג׳ תיד: בעליית עזרא נשקלו הכסף והזהב והכלים שהביאו עמם מבבל לבית המקדש (עזרא ח׳ ל״ג)

תכז: נחמיה וסיעתו מעולי הגולה החלו להעלות אורוכה לחומות ירושלים, בניתן ארכה 52 יום

שפ: ר׳ מנחם עזריה ב״ר יצחק ברכיה מפאנו, ב׳ שו״ת הרמ״ע ועוד תקצא: ר׳ מנשה ב״ר יוסף בן פורת מאיליה, ב׳ אלפי מנשה

תרמד: ר׳ אלכסנדר ב״ר זרח הכהן קפלן, ב׳ שלמי נדרים

תרצה: ר׳ רפאל ב״ר מרדכי אנקווה, ראש רבני מרוקו וב׳ קרני רא״ם

תשא: נעקה״ש ר׳ בן ציון ב״ר שלמה הלברשטאם הי״ד, האדמו״ר מבאבוב

תשסד: ר׳ שמעון נתן נטע ב״ר יעקב יצחק בידרמן, האדמו״ר מלעלוב י-ם

תשעו: ר׳ יחזקאל יוסף ב״ר שלמה בנימין הלוי אשלג, ב׳ יסוד יוסף מאשלג (4)

תמוז - אב תשפ"ג

יולי (7) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כז	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:21 סוף זמן ק"ש גר"א 9:15 סוף זמן תפילה מג"א 9:49 סוף זמן תפילה גר"א 10:26			חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:49:15	16
כח	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:22 סוף זמן ק"ש גר"א 9:16 סוף זמן תפילה מג"א 9:50 סוף זמן תפילה גר"א 10:26			חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:48:45	17
כט	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:22 סוף זמן ק"ש גר"א 9:16 סוף זמן תפילה מג"א 9:50 סוף זמן תפילה גר"א 10:26	ערב ראש חודש יום כיפור קטן ל"א תחנון במנחה		חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:48:15	18
א	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:23 סוף זמן ק"ש גר"א 9:17 סוף זמן תפילה מג"א 9:50 סוף זמן תפילה גר"א 10:26	**ראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח		חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:48:00	19
ב	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:23 סוף זמן ק"ש גר"א 9:17 סוף זמן תפילה מג"א 9:51 סוף זמן תפילה גר"א 10:27			חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:47:30	20
ג	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:24 סוף זמן ק"ש גר"א 9:17 סוף זמן תפילה מג"א 9:51 סוף זמן תפילה גר"א 10:27	הדלקת נרות שבת **7:17**		חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:46:45	21
ד	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:24 סוף זמן ק"ש גר"א 9:18 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:36 סוף זמן תפילה מג"א 9:51 סוף זמן תפילה גר"א 10:27 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:56	**שבת חזון** אבות פרק ג'	**פרשת: דברים** הפטרה: חזון ישעיהו (ישעיה א')	צאת השבת **8:24** חזו"א 8:29	חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:46:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:58 צאת השבת לר"ת (מעלות) 9:07	22

תאריך אב (אריה)		עמוד השחר א' (90 דק' במעלו' קודם הנץ)	עמוד השחר ב' (72 דק' במע' קודם הנץ)	זמן ציצית ותפילין (לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ)	הנץ החמה מהדר (מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב)	הנץ החמה הנראה (מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ)	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא (ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק')	מנחה קטנה (שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה)	פלג המנחה (שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה)	שקיעה (כאילו מודיעין ע' היתה מישור; הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו)	צאת הכוכבים חזו"א (40 דק' במעלות אחר השקיעה)	דף היומי בבלי (גיטין)	משנה והלכה יומית (משניות ושו"ע או"ח)	דף יומי ירושלמי (תרומות לח - מג; מ"ב עמוד היומי ח"ב קיז. - קכ.; מ"ב הדף היומי בהלכה)
ה	ראשון	4:03	4:26	4:57	5:49:45	5:58:00	8:06	4:49	6:16	7:42:45	8:28	סח	ביצה א ו-ז תס-א ז-ב	קנ"ג י"א - י"ג
ו	שני	4:04	4:27	4:58	5:50:15	5:58:30	8:06	4:49	6:16	7:42:15	8:27	סט	ביצה א ח-ט תסא ג-ה	קנ"ג י"ד - י"ז
ז	שלישי	4:05	4:28	4:59	5:51:00	5:59:15	8:07	4:49	6:15	7:41:45	8:27	ע	ביצה א-ב י-א תסב א-ג	קנ"ג י"ח - כ'
ח	רביעי	4:06	4:29	5:00	5:51:45	6:00:00	8:07	4:48	6:15	7:41:00	8:26	עא	ביצה ב ב-ג תסב ד-ו	קנ"ג כ"א - כ"ב
ט	חמישי	4:07	4:29	5:01	5:52:15	6:00:30	8:08	4:48	6:14	7:40:15	8:25	עב	ביצה ב ד-ה תסב-ג ז-ב	קנ"ד א' - ב'
י	ששי	4:08	4:30	5:01	5:53:00	6:01:15	8:08	4:47	6:14	7:39:45	8:24	עג	ביצה ב ו-ז תסג-ה ג-א	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 4:13
יא	שבת	4:09	4:31	5:02	5:53:45	6:02:00	8:09	4:47	6:13	7:39:00	8:23	עד	ביצה ב ח-ט תסה-ו ב-א	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 11:04

מנין מאה ברכות: תשעה באב: 90 ברכות, [דנפחת מיום רגיל 102, ב' סעודות 12 ברכות, (ולספי' ולנוהגים ע"פ הגר"א שלא מברכין שעשה לי כל צרכי יש 89)], ויש להשלים ע"י שמיעת ברכות התורה וההפטרות שעולה ל-20 ברכות וכן ע"י ברכת אשר יצר, והמניחים תפילין גם בשחרית נוספת להם ברכה (או שתים), וכן המברכים בעצמם על איכה בלילה נוספת להם ברכה, ועי' שעה"צ רסי' תקנ"ו דאין להריח בט"ב בשמים משום דיש בזה תענוג, וכ"ה בכה"ח שם, וא"כ אין לצרף ברכת הבשמים למאה ברכות.

סעודה המפסקת: כשמטבל פת באפר בסעודה המפסקת אומר: זהו סעודת תשעה באב. (מ"ב תקנ"ב סקט"ז בשם ירושלמי).

ט' באב: חמש פורענויות אירעו לאבותינו בתשעה באב: א) נגזר על אבותינו שבדור "יוצאי מצרים", לבל יכנסו לארץ ישראל, כעונש על אשר חטאו בבכי החנם בליל ט"ב בשוב המרגלים מתור הארץ, והפחידום שלא לעלות אליה, והאמינו להם ולא בטחו בה' שהבטיחם "ארץ זבת חלב ודבש". ב-ג) חרבן שני בתי המקדש, ד) נלכדה העיר ביתר בשלהי מרד בר כוכבא (שנכשל), בשנת ג' תתפ"א [והיתה עיר גדולה והיו בה אלפים ורבבות מישראל ונפלו ונהרגו כולם ביד הגויים והיתה צרה גדולה כמו חורבן ביהמ"ק (מ"ב תקמ"ט סק"ב). ה) נחרשה ירושלם (באותה שנה) עד היסוד והוסב שמה לשם רומי (איליה קפיטולינה). ואסור בחמשה דברים: אכילה ושתיה, רחיצה, סיכה, נעילת נעלי עור ותשה"מ.

ט' באב, תאריך חורבן בית ראשון: ג' של"ח, ולחשבונינו לקמן ממולד בהר"ד ג' של"ט. ביום א' בשבוע, ובשנה הראשונה לשביעית (תענית כ"ט א').

ט' באב, תאריך חורבן הבית השני: הנה יש לבדל את הנושא של שנת החורבן (שנכתוב אותו לקמן), מנושא מנין שנות החורבן, שהוא נושא בפני עצמו, שדעת ר' יוסי (בע"ז ט' א') "דהבא למנות סדר חכמים וחייהם, או שני שטר חוב, או שום מעשה המאורע, ימנה לחורבן, מעכשיו כך וכך שנים לחורבן הבית" (רש"י). והנה החורבן היה בתשעה באב, ונחלקו רבותינו הראשונים במנין שנות הבית, ומאיזו שנה מונים, האם שנת החורבן עצמה נקראת שנה ראשונה לחורבן (כרש"י) או שנה שהחלה אחר החורבן נקראת שנת א' (כהרמב"ם). נושא זה נפרד הוא מהנידון של באיזו שנה בדיוק היה החורבן, (דהן לרש"י והן להרמב"ם הוא היה בג'תתכ"ט, ולבעלי התוס' ועוד היה בג'תת"ל). המנין לחורבן כבר לא נוהג כאלף שנים בשטרות כתובות וגיטין, אלא נוהג המנין ליצירה.

עוד יש להקדים שיש שני אפשרויות מנינים ליצירה, המנין הנזכר בבבלי הוא לפי מנין שנות אדם הראשון, (המחשיב את יום הששי שבו נברא האדם כר"ה של שנת א', ונקרא מנין ממולד וי"ד), שנת הבריאה, [או המנין ליצירת אדם]. ואילו מנין השנים שלנו [התשפ"ג], הוא ע"פ מנין בני א"י, והוא מנין ליצירה, דהיינו יצירת העולם, [או המנין לבריאת עולם], והוא מוקדם בשנה (שהוא מחשיב את ה' הימים קודם בריאת האדם כשנה א', והיא נקראת שנת תוהו שעדיין לא נברא העולם, ומולד בהר"ד משמעו מולד שנת תוהו, אילו היה מהלך החמה והלבנה כסדרן היה המולד צריך להיות ביום ב' חמש שעות ו-204 חלקים, ולפי מנין זה יום בריאת האדם נחשב ר"ה של שנת ב'), ובכל הלוח כל המנינים לבהר"ד. כל זה מבואר בפוסקים (בעל המאור ע"ז שם, דרישה ותומים חו"מ שם ועוד).

ועתה נכתוב את שנת החורבן, הנה דעת ר"ח ורש"י (ע"ז ט:) והרמב"ם, שהחורבן היה (ליצירת עולם כאמור) בשנת ג'תתכ"ט, וא"כ **שנת ה'תשפ"ג היא 1954 שנים אחר החורבן**, ודעת רש"י (ערכין י"ב) ר"י ורשב"ם (בתוס' שם) ור"ת (שם, וספר הישר תר"צ) והרז"ה, שהחורבן היה בשנת ג'תת"ל, **וא"כ שנת ה'תשפ"ג היא 1953 שנים אחר החורבן.** ואמנם המקובל היה להדפיס בלוחות כפי שהעיד בתומים (חו"מ ס"ז סק"ג ועוד) ששנת החורבן בשנת ג' תתכ"ח (דהיינו כרש"י והרמב"ם למולד וי"ד) ולפי"ז לכתוב שהחורבן היה לפני 1955 שנים, ועד שנה זו כתבנו זאת בפנים הלוח ובשער, אלא שהדבר גורם לבלבול גדול אצל הרבה מהציבור וחושבים שג'תתכ"ח היא האמת, כי אינם מסתכלים באותיות הקטנות להבין שורשי הדברים, ומאחר שכל המנינים בלוח הם למולד בהר"ד, מהשנה קבענו כהאמת בשער ובגוף הלוח, ואת הביאור ותוספת השיטות באותיות הקטנות ובלוח העליון, וכדי שלא לשנות המנהג כתבנו בהערה זו את המנין של 1955 שנהגו הלוחות).

ת"ב השכמה: הוא מה' ימים שיזדרז האדם לקום בהשכמה (ראה פורים).

קדיש קודם הפטרה בט"ב: מנהג קהילות אשכנז ועדות המזרח לומר חצי הקדיש לפני ברכות ההפטרה בשחרית דט"ב, וכמו שהאריך בזה בספר בירור הלכה (תנינא סי' תקנ"ט), והביא קרוב לארבעים פוסקים ראשונים ואחרונים שכתבו כן.

מנחה בט"ב: רבים נהגו להתפלל מנחה גדולה, למהר להניח טו"ת אחר חצות (תורת חיים תקנ"ה). ובס' נחלת אליהו לר"א דושניצר (עמ' ש"ז) כתב: בתשעה באב שמניחין תפילין במנחה מסתבר דאסור לישן קודם שיניח תפילין שמא ימשך בשינה כמו קודם תפלת מעריב, ואף דזמנה כל היום ג"כ שייך שמא ישכח. עכ"ל.

סיום צום ט' באב: בפנים כתבנו את זמן סיום הצום (הזמן הראשון) על פי מש"כ בספר בין השמשות להגרימ"ט (עמ' ע"ד): בת"ב שמפורש אמרו ביהש"מ שלו אסור אין ספק שצריכים להמתין בו לג' כוכבים בינונים (לא קטנים כמוצאי יוכ"פ) וכו' עכ"ל, וזמן זה הוא המופיע בלוח ע"פ הגרי"א זילבר 6.45 מעלות אחר השקיעה (כמפורט בסוף הלוח), ולדבריו ז"ל יש להחמיר בט"ב יותר משאר תענית שדי בג' רבעי מיל עיי"ש.

קידוש לבנה במוצאי ט"ב: כתב המ"ב: צריך להיזהר שלא לקדש הלבנה בלי מנעלים (תכ"ו סקי"א) ויזכור להביא המנעלים עמו למנחה או לערבית (דנעלי גומי הוי כיחף, הגרח"ק) [ולכאורה יש לומר כן גם למקדשים את הלבנה במוצאי יום כיפור ללבוש מנעלי עור, דאל"ה חשיב כיחף, (וכ"מ בשדי חמד מער' יוה"כ סי' א' אות א', אבל במ"ב הנ"ל לא משמע כן)], וכן יש לטעום קודם (מ"ב שם).

שבת נחמו: כתב ר"י אבן שועיב בדרשותיו לפרשת ואתחנן: נהגו לעשות השבת הזה אחר ט' באב ביום טוב, והיא מצוה גדולה שהוא יום נחמה, ואף על פי שאינו יום טוב ממש עשו

המשך בשבוע הבא

זמני הירח: ז' מהמולד - ליל רביעי. ניתן לברך עד שעה 23:54 בלילה שאז ייעלם הירח. ולענין ברכת הלבנה לפני ת"ב ראה הרחבה בלוח העליון בשבוע שעבר.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

ה. שלב: ר' יצחק ב"ר שלמה לוריא אשכנזי, האר"י ז"ל
תקנג: ר' חיים ב"ר צבי הירש מקארסנא, תלמיד הבעש"ט
תש: ר' חיים עוזר ב"ר דוד שלמה גרודזינסקי, ב' שו"ת אחיעזר
תשא: ר' דניאל ב"ר משה גרשון מובשוביץ הי"ד, ר"י קלם (ועמו כל ישיבת קלם)
תשעט: ר' אליקים ב"ר אברהם יצחק שלנגר, ב' מבוא לשביעית ועוד

ו. קמה: ר' מנחם ב"ר אהרן אבן זרח ב' צידה לדרך
תרנ: ר' אלעזר משה ב"ר צבי הירש הלוי הורוויץ ב' אהל משה
תשטו: ר' משה עזרא ב"ר עזרא מזרחי ראב"ד חאלב ב' שו"ת דברי משה
תשכט: ר' יהושע ב"ר אברהם יוסף גרינוולד אב"ד חוסט ב' חסדי יהושע
תשעו: ר' אריה ליב ב"ר חיים זאב פינקל, ר"י מיר ברכפלד

ז. ג' שלט: בא נבוזראדן רב הטבחים לירושלים
תקנה: ר' ישכר דב בער ב"ר אריה יהודה לייבוש מזלאטשוב, ב' מבשר צדק
תרע: ר' משה ב"ר עמרם גרינוואלד מחוסט ב' ערוגת הבושם
תשכז: ר' יהודה שלג, הצדיק מכפר זאוו"יה טריפולי, מנו"כ בישוב בן זכאי
תשלו: ר' חיים יוסף ב"ר בן ציון הלוי דינקלס אמונת יוסף ודעת יוסף
תשס: ר' שלום נח ב"ר משה אברהם ברזובסקי מסלונים ב' נתיבות שלום
תשעה: ר' מרדכי עמרם ב"ר בנימין זאב יעקבזון, משגיח ישי' תפארת ציון

ח. ב' תנ: המרגלים שבים מתור את הארץ מקץ מ' יום
תרלט: ר' יהודה הלוי מראגוזה ראש מייסדי הישוב היהודי ביפו ומחדשו
תרנח: ר' שמחה זיסל ב"ר ישראל זיו הסבא מקלם, אור רש"ז וחכמה ומוסר
תרעד: ר' שמעון ב"ר אהרן אגסי, מחו"ר בבל, ב' בני אהרן ועוד
תשמה: ר' בן ציון ב"ר יום טוב ליפמאן ראקוב, ב' ילקוט שיעורים ור"י חיי עולם לונדון
תשסד: ר' יצחק יוסף ב"ר בן ציון זילבר, מחשובי רבני עולי רוסיה

ט. ב' תנ: המעפילים לעלות אל ראש ההר בסרבם לשמוע לדברי מרע"ה, והעמלקי והכנעני מכים אותם עד חרמה ורודפים אחריהם כעדת דבורים (פר' שלח ודברים, ולהרמב"ן (במדבר רפי"ד) נראה שהיה בי' באב)
נולד ירמיה הנביא על כן קילל יום לידתו (מדרש איוב)
ה' נ: גירוש 4000 יהודי אנגליה, כל רכושם הוחרם והועבר למלכות, ביום מר זה אירעו גם גירוש יהודי צרפת בשנת ה' סו, וגירוש יהודי ספרד בשנת רנ"ב (ז' אב), וכן גירוש יהודי פורטוגל בה' רנ"ז
תקעה: ר' יעקב יצחק ב"ר אברהם אליעזר הלוי הורביץ, החוזה מלובלין
תקפח: ר' משה דוד לידא, ב' מגדל דוד עה"ת ותלמיד החוזה
תשא: ר' יוסף ב"ר קלונימוס קלמן ברקוביץ (קוסובר) הי"ד, ר"י מהרש"א באוסטרה וב' חלקת יוסף
תשמא: ר' יצחק נסים ב"ר רחמים, הראשל"צ וב' יין הטוב
תשמב: ר' בנציון משה יאיר ב"ר מרדכי דוד וינשטוק, ב' סידור הגאונים והמקובלים

י. ב' קצז/ח - שיט/כ: נולד ונפטר יששכר בן יעקב אבינו ולאה אמנו ע"ה בן קכ"ב
ג' שלה: יחזקאל מתנבא כשאנשים מזקני ישראל באו לדרוש את ה' וישבו לפניו (יחזקאל כ' כ"ג), באותה שעה כרת צדקיה ברית את כל העם בירושלים לשלח חפשי עבדים ושפחות עבריים, וישמעו וישלחו (סדר עולם ע"פ ירמיה ל"ד ח' - י'), ומרד במלך בבל וסמך על מלכי מצרים (שם ע"פ מל"ב כ"ד כ' ועוד), לאחר שהשרים והעם שבו וכבשו את העבדים והשפחות נתנבא ירמיהו קשות (ל"ד י"א - כ"ב)
ג' שלט: רובו של היכל של בית ראשון נשרף בי' אב, תענית כ"ט א'. ובחת"ס מבואר שאף עיקר שריפת בית שני היתה בי' אב, אך האור שמח (תעניות פ"ה ה"ו) כתב שנראה שבית שני נשרף כולו בט' באב
ה' סו: גירוש יהודי צרפת בימי פיליפ הרביעי (כו"פ נ"א)
תקכח: ר' מסעוד חי ב"ר אהרן רקח בעל מעשה רוקח על הרמב"ם
תרכו: ר' אליהו ב"ר יצחק ישראל [שריזלי], ראב"ד מצרים

יא. תקיח: ר' משה בן אדרת, ב' ברך משה ודברי משה
תרסז: ר' יצחק ב"ר שלמה בלאזר מפטרבורג ב' פרי יצחק
תרפז: ר' יואל ב"ר יוסף שארין, העילוי מפלטובא ור"י זוויעהל
תשב: ר' יצחק זונדל ב"ר שמריהו יוסף קרליץ הי"ד, גאב"ד ור"י קאסאווא
תשעב: ר' משה ב"ר ניסים מלכה, ר"י אהל משה

אב תשפ"ג

יולי (7) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ה	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:25 גר"א 9:18 סוף זמן תפילה מג"א 9:52 גר"א 10:27			חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:45:45	23
ו	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:25 גר"א 9:18 סוף זמן תפילה מג"א 9:52 גר"א 10:28			חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:45:15	24
ז	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:26 גר"א 9:18 סוף זמן תפילה מג"א 9:52 גר"א 10:28			חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:44:30	25
ח	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:26 גר"א 9:19 סוף זמן תפילה מג"א 9:53 גר"א 10:28	**ערב תשעה באב** לא אומרים תחנון במנחה (דת"ב איקרי מועד) כניסת הצום בשקיעה, וראוי להזהר כמה רגעים לפני השקיעה		חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:44:00	26
ט	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:27 גר"א 9:19 סוף זמן תפילה מג"א 9:53 גר"א 10:28	**תענית תשעה באב** **סיום הצום: 8:10** צאה"כ לחומרא: 8:21 ביהמ"ק הב' חרב ג'תתכ"ט, לפני 1954 שנים (וראה בלוח העליון) ר"ת (במע'): 9:03 בלילה איכה, ל"א תחנון ולמנצח ואבינו מלכנו, וקורין ג' בשחרית בפ' כי תוליד (דברים ד' כ"ה), וח"ק, והג' מפטיר בירמיה (ח' י"ג) אסף אסיפם, איכה, ובמנחה קוראים ויחל (שמות ל"ב י"א), ואש' מפטי' דדשו ה' (ישעיה נ"ה ו') וספ' שובה (הושע י"ד) ומיכה (ז' י"ח-כ), נ"כ [בא"י]			חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:43:15	27
י	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:27 גר"א 9:19 סוף זמן תפילה מג"א 9:53 גר"א 10:28	**הדלקת נרות שבת** **7:13**		חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:42:30	28
יא	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:20 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:39 סוף זמן תפילה מג"א 9:54 גר"א 10:29 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:55	**שבת נחמו** אבות פרק ד'	**פרשת: ואתחנן** **הפטרה: נחמו נחמו** (ישעיה מ')	חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:21 **שקיעת החמה** 7:41:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:54 צאת השבת לר"ת (מעלות) 9:01	29

צאת השבת 8:19

חזו"א 8:23

פרשת: עקב

תאריך אב		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי גיטין	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי תרומות מד - נ מ"ב עמוד היומי ח"ב קכ: - קכג: מ"ב הדף היומי בהלכה
יב	ראשון	4:10	4:32	5:03	5:54:30	6:02:45	8:10	4:47	6:12	7:38:15	8:23	עה	ביצה ב-ג י-א תסו ב-ד	קנ"ד ג'
יג	שני	4:11	4:33	5:04	5:55:15	6:03:30	8:10	4:46	6:12	7:37:30	8:22	עו	ביצה ג ב-ג תסו-ז ה-א	קנ"ד ג' - ו'
יד	שלישי	4:12	4:34	5:04	5:56:00	6:04:15	8:11	4:46	6:11	7:36:45	8:21	עז	ביצה ג ד-ה תסז ב-ד	קנ"ד ו' - ח'
טו	רביעי	4:13	4:35	5:05	5:56:45	6:04:45	8:11	4:45	6:10	7:36:00	8:20	עח	ביצה ג ו-ז תסז ה-ז	קנ"ד ט' - י"א
טז	חמישי	4:14	4:36	5:06	5:57:30	6:05:30	8:12	4:45	6:10	7:35:00	8:19	עט	ביצה ג-ד ח-א תסז ח-י	קנ"ד י"א - י"ד
יז	ששי	4:15	4:37	5:07	5:58:00	6:06:00	8:12	4:44	6:09	7:34:15	8:18	פ	ביצה ד ב-ג תסז יא-יג	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 4:10
יח	שבת	4:16	4:37	5:08	5:58:45	6:06:45	8:13	4:44	6:08	7:33:30	8:17	פא	ביצה ד ד-ה תסז יד-טז	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 11:02

המשך משבוע שעבר: אותו יום מקודש לכבוד השבת ביום ט"ו, ולפעמים הוא חמשה עשר ממש [בשבת], וכל השמח בו זוכה בנחמת בנין בית המקדש, כמו שנאמר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו. ודרשינן ביום חתונתו זו מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו. וכן כתב הריטב"א בתענית (ל:) לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכפורים, וז"ל: פי' יום הכפורים שניתנו בו לוחות שניות, וט"ו באב שבו ידעו שכלו מתי מדבר בשנת הארבעים, ומפני זה נהגו לעשות סעודה בשבת שלאחר ט' באב. עכ"ל.

ט"ו באב: לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכיפורים והובאו בגמ' הטעמים [וכתב הרשב"ם (ב"ב קכ"א א' בד"ה יום שהותר) שכל הטעמים מוסכמים לכו"ע אלא שכל אמורא אמר את הטעם שקיבל מרבו]. והטעמים שבגללם ט"ו באב יו"ט: א) יום שפסקו בו מתי מדבר וחזר הדיבור מה' אל משה רבינו. ב) שהותרו השבטים להתחתן זב"ז. ג) הותר שבט בנימין בקהל. ד) יום שביטל בו הושע בן אלה את מחסומי השומרים של ירבעם שלא יעלו ישראל לרגל. ה) שפסקו מלכרות עצים למזבח [ופי' ר' גרשום: והתפנו ללמוד תורה. ורשב"ם פי': לפי שהשלימו מצוה גדולה כזאת]. ו) שניתנו בו הרוגי ביתר לקבורה. ור' תענית ספ"ד, ומגילת תענית. וסימנך, חמשה עשר: ח-יתון - חולות בכרמים. מ-תי מדבר פסקו למות. ש-בטים הותרו זה בזה. ה-רוגי ביתר ניתנו לקבורה. ע-צי מערכה פסקו לכורתם. ש-בט בנימין הותר בקהל. ר-גל, שבוטלו מחסומי ירבעם.

ט"ו באב: כתב בסדר היום: "יום ט"ו באב ראוי להתנהג בו בשמחה ובששון, כמו שאמרו במשנה לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיוה"כ [ועיי"ש שהאריך בביאור טעמי השמחה וסיים:] ומכל אלו העניינים שארעו ביום זה צריך לתת שבח והודאה למקום יתברך ויתעלה ששמחנו וגם אנחנו נשמח בו מעט וצריך להרחיק יגון ואנחה ממנו", וכ"כ החיד"א במורה באצבע (סי' ח'): יום ט"ו באב ירבה בו קצת שמחה כי יש בו עילוי לשכינה וכמש"כ בזוה"ק ח"ב דף קל"ח, ויזהר להוסיף בתורה ואילך וכמשאחז"ל בב"ב קכ"א א'. והוסיף הבן איש חי: "וכיון שעלה חדש זה בט"ו שוב לא ירד, דמעלין בקדש" (ש"א דברים א', ועיין מ"ב ר"ס תקנ"א). וראה בשבוע שעבר על הסעודה שנהגו לעשות בשבת, בשם הריטב"א ואבן שועיב.

ט"ו באב: תענית ל"א א': מכאן ואילך דמוסיף יוסיף, ופירש"י מחמשה עשר באב ואילך דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה יוסיף חיים על חייו וכו' עיי"ש, וכ"פ הרמ"א (יו"ד רמ"ו סכ"ג): ויש לאדם להתחיל ללמוד בלילה מט"ו אב ואילך ומאן דלא מוסיף יסיף.

ט"ו באב: הרוצה לחסוך שנה משנות הערלה, יזהר לנטוע נטיעותיו עד היום [כולל]. כיון שאחרי הנטיעה צריך י"ד יום להשרשה, ואם נותרו עוד ל' יום עד סוף השנה הרי ל' יום בשנה חשוב שנה, ומר"ה הבעל"ט יתחיל למנות שנה שניה לשנות הערלה. אבל אם נטע מט"ז אב ואילך, לא תעלה לו שנה, ומר"ה עליו למנות עוד ג' שנים שלמות (שו"ע יו"ד רצ"ד ס"ד ועיין בנו"כ שם).

חיזוק לבין הזמנים (ט"ו באב): כתב הגאון ר' יונתן איבשיץ בספרו יערות דבש ח"א דרוש ד': הנה ימים באים ימי חפץ, ומט"ו באב ואילך הגיע זמן הוספה להוסיף אומץ בתורה ויראת ה' (תענית ל"א. ב"ב קכ"א ע"ב), חזקו ואמצו לבבכם בתורת ה' וראו כי אבדנו בעו"ה חזון וצופה, אבדנו מקדש ה', ארון, אורים ותומים, מזבח מכפר, כהנים, מלכות ב"ד, סנהדרין מעתיקי שמועה, כהנה רבות ואין לנו שיור רק תורה זאת, אשר באמת היא כלולה מכל הנ"ל, והפרטים אבדנו בעו"ה אבל כלליות נשאר לנו, וראוי לנו להשגיח בו ולסלסלו ולרוממו כאיש שמתו לו בנים בני מעלה ורוממות, ולא נשאר לו בלתי בן יחיד, הלא באהבתו ישגה תמיד, מחיקו לא יזוז ומחדר משכבו לא ימוט, כן יש לנו לעשות בתורת ה', כי זהו היתר הפלטה מאשר השאירו לנו אויבים.

חצי אב ואלול וחצי תשרי: איתא בבראשית (ח' כ"ב) אחר המבול: עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבותו. עוד כל ימי הארץ וגו' לא ישבתו - ו' עתים הללו שני חדשים לכל אחד ואחד, כמו ששנינו (ב"מ ק"ו ב') חצי תשרי ומרחשון וחצי כסלו זרע, חצי כסלו טבת וחצי שבט חורף, חצי שבט אדר וחצי ניסן קור, חצי ניסן אייר וחצי סיון קציר, חצי סיון תמוז וחצי אב קיץ, חצי אב אלול וחצי תשרי חום. קיץ - הוא זמן לקיטת תאנים וזמן שמייבשים אותן בשדות ושמו קיץ כמו (שמואל ט"ז) והלחם והקיץ לאכול הנערים: חום - הוא סוף ימות החמה חצי אב ואלול וחצי תשרי שהעולם חם ביותר כמו ששנינו במסכת יומא (כ"ט א') שלהי קייטא קשיא מקייטא [וסימניך תנורא שגירא]: רש"י. ופירש"י ביומא שם: שילהי דקייטא - אלול, שהוא סוף הקיץ קשה מקייטא, קשה חומו מחום הקיץ של תמוז, לפי שכבר נתחמם כל האויר וגוף הבריות בחום הקיץ שעבר עליו תמיד, מתחמם הוא עתה בחום קל ומזיקו: וסימניך תנורא שגירא - תנורא שהוסק ביום פעמים ושלש, חם הוא ונוח להסיקו בעצים מועטים.

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה - ליל רביעי ט"ו אב עד שעה 23.22 בלילה. ט"ו מהמולד ליל רביעי כל הלילה , [שיטות נוספות בסוף הזמן ובט"ו מהמולד - ראה בטבלה בסוף הלוח]. ולהמ"ב יברך בדיעבד עד ט"ו מהמולד, ולכה"ח ספק ברכות להקל ויקדש ללא ברכה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

92

יב. נו: ר' מאיר ב"ר יקותיאל הכהן מרוטנבורג, ב' הגהות מיימוניות
תשסא: ר' יוסף מרדכי ב"ר יהושע וויס, מרמ"י ישיבת טשעבין
תשעה: ר' אברהם בן ציון ב"ר אריה מרדכי לייבוש רבינוביץ', ב' הלכה סדורה
תשעט: ר' חיים ב"ר עזרא אברהם כהן (פרחיה), החלבן, ב' טללי חיים ועוד

יג. שצג: ר' נתן נטע ב"ר שלמה שפירא מקראקא, ב' מגלה עמוקות
תקפט: ר' מרדכי ב"ר אברהם בנט, ב' מגן אבות ועוד, אב"ד ניקלשבורג
תקצו: ר' אברהם אבלי ב"ר אברהם שלמה פאסוועלער, ב' באר אברהם
תרמה: בעל החסד סיר משה ב"ר יוסף אליהו מונטיפיורי
תשלג: ר' יוסף אליהו ב"ר אליעזר קלונימוס הענקין, ב' גבורות אליהו
תשמ: ר' זאב דוב ב"ר אברהם חיים צ'צ'יק, ב' תורת זאב
תשמד: ר' יוסף ב"ר יעקב יחזקיה גרינוואלד, האדמו"ר מפאפא, ב' ויחי יוסף
תשמט: ר' זבולון אריה ב"ר נתנאל יוסף גרז, אב"ד רחובות
תשנ: ר' משה ב"ר יצחק עטייא, ב' מעט מים ראב"ד מידלת מרוקו ועוד

יד. תקכב: ר' מרדכי ב"ר יוסף בירדוגו, הרב המרבי"ץ ב' דברי מרדכי
תקצו: ר' אברהם ב"ר יצחק שיראנו, ב' לאברהם למקנה ומקנה אברהם
תרלד: ר' צבי הירש ב"ר אהרן פרידמן מליסקא, ב' אך פרי תבואה
תשנב: ר' יצחק ב"ר שלום יוסף פרידמן, האדמו"ר מבוהוש (4)

טו. היום יו"ט במגילת תענית: זמן עצי כהנים
שמח: המקובל ר' שמעון בן לביא ב' כתם פז וב' השיר בר יוחאי
תריד: ר' יצחק משה ב"ר יעקב פרלס, ב' בית נאמן
תרלג: ר' אשר ב"ר אהרן מקרלין, האדמו"ר הצעיר מקרלין
תרלח: ר' יעקב ב"ר מרדכי יוסף ליינר מאיזביצה, ב' בית יעקב
תרסט: ר' אהרן בכור ב"ר חיים אלחדיף, רבה של טבריה וב' מפי אהרן ועוד
תשכב: ר' בן ציון ב"ר יצחק זאב יאדלר, המגיד הירושלמי
תשס: ר' חנוך דב ב"ר אליעזר זאב וולף פאדווה ב' שו"ת חשב האפוד
תשעח: ר' ישכר אריה ליב ב"ר אברהם יהושע העשיל וינברג, ר"י לב בנים

טז. תרטו: ר' יששכר דב בער ב"ר תנחום, זקן ההוראה דוילנא וב' מעשה רב על הגר"א

יז. תפד: ר' שמשון ב"ר יוסף וורטהימר מווינה, פרנס ורב בוהמיה (צ'כיה)
תרלט: ר' יהודה ריקארדו ב"ר מנחם הלוי (מרגוזה), רב העיר יפו
תרמב: פרעות סופות בנגב פושות ביקטרינוסלב וממנה לכל רוסיה

יח. בשו"ע תק"פ ב' תענית צדיקים: "בי"ח בו כבה נר המערבי בימי אחז" ובמ"ב: ויש גורסין בי"ז בו וראוי להחמיר בשניהם, וכתב כה"ח (שם אות י"ב): וגם אנחנו נאמר כי בשנת התרפ"ט י"ז אב קמו הישמעאלים על היהודים יושבי ארץ ישראל והרגו כמה אנשים ונשים ושרפו בתים וספרים וספרי תורה, ובפרט ביושבי חברון יום י"ח הנזכר עשו נקמות במיתות משונות ושארית הפליטה גלו לירושלים מפחדם שם, וחשבו לאבד את כל יושבי ארץ ישראל ח"ו, לולי ה' שהיה לנו שומר ישראל שהפיר עצת גוים וכו' עכ"ל. 133 יהודים נהרגו בחברון ובצפת
תרמה: ר' אברהם ב"ר דוד קורקידי, ב' ויקח אברהם
תשב: נעקה"ש ר' שלמה חנוך ב"ר יחזקאל רבינוביץ' האדמו"ר מרדומסק וחתנו ר' משה דוד רבינוביץ' מוורשה הי"ד
תשנז: ר' דב בער ב"ר אברהם אליעזרוב, רב דקטמון ב' שאלי ציון

אב תשפ"ג

יולי - אוגוסט (7-8) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יב	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:28 גר"א 9:20 סוף זמן תפילה מג"א 9:54 גר"א 10:29		חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:41:00	30
יג	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:29 גר"א 9:20 סוף זמן תפילה מג"א 9:54 גר"א 10:29		חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:40:15	31
יד	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:29 גר"א 9:21 סוף זמן תפילה מג"א 9:55 גר"א 10:29	ל"א תחנון במנחה סוף זמן ברכת הלבנה - ראה בלוח העליון	חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:39:30	1
טו	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:29 גר"א 9:21 סוף זמן תפילה מג"א 9:55 גר"א 10:29	**ט"ו באב** ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח	חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:38:45	2
טז	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:30 גר"א 9:21 סוף זמן תפילה מג"א 9:55 גר"א 10:29		חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:38:00	3
יז	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:30 גר"א 9:22 סוף זמן תפילה מג"א 9:55 גר"א 10:30	הדלקת נרות שבת **7:07**	חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:37:00	4
יח	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:31 גר"א 9:22 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:41 סוף זמן תפילה מג"א 9:56 גר"א 10:30 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:54	**פרשת: עקב** הפטרה: ותאמר ציון (ישעיה מ"ט) אבות פרק ה' צאת השבת **8:13** חזו"א 8:17	חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:20 **שקיעת החמה** 7:36:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:48 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:54	5

הזמנים לפי שעון קיץ

פרשת: ראה

תאריך אב		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ 25ד' דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראי"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי ניסן	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי תרומות נא - נז מ"ב עמוד היומי ח"ב קכד. - קכז. מ"ב הדף היומי בהלכה
יט	ראשון	4:17	4:38	5:08	5:59:15	6:07:15	8:13	4:43	6:08	7:32:30	8:16	פב	ביצה ד ז-ז תסח א-ג	קנ"ד ט"ר
כ	שני	4:18	4:39	5:09	6:00:00	6:07:45	8:14	4:42	6:07	7:31:30	8:15	פג	ביצה ה א-כ תסח ד-ו	קנ"ה א'
כא	שלישי	4:19	4:40	5:10	6:00:45	6:08:30	8:14	4:42	6:06	7:30:45	8:14	פד	ביצה ה ג-ד תסח ז-ט	קנ"ה ב' קנ"ר א'
כב	רביעי	4:20	4:41	5:11	6:01:15	6:09:00	8:15	4:41	6:05	7:29:45	8:13	פה	ביצה ה ה-ו תסח-ע י-א	קנ"ר א'
כג	חמישי	4:21	4:42	5:12	6:02:00	6:09:30	8:15	4:41	6:05	7:28:45	8:12	פו	ביצה ר"ה ה-א ז-א תע-א ב-א	קנ"ד קנ"ח א'
כד	ששי	4:22	4:43	5:12	6:03:00	6:10:15	8:16	4:40	6:04	7:27:45	8:11	פז	ר"ה א ב-ג תעא-ב ב-א	מעה להמנע מסעודה בעיש מ: 4:06
כה	שבת	4:23	4:44	5:13	6:04:00	6:10:45	8:16	4:39	6:03	7:27:00	8:10	פח	ר"ה א ד-ה תעב ב-ד	ראוי לאבול סעודה ד' עד: 10:59

י"ט/כ' אב: התרת נדרים: יש נוהגים לעשות התרת נדרים מ' יום קודם ר"ה וכן מ' יום קודם יום הכיפורים, "ומה שנוהגים כן הוא על פי מ"ש בזוהר (פ' פקודי דף רמ"ט ע"ב) דמי שנתחייב נזיפה או נידוי בב"ד של מעלה ישאר בנידויו ארבעים יום ואינה נשמעת תפלתו יעו"ש, וע"כ נוהגין לעשות התרה, ויזהר מכאן ואילך בכל עניניו שלא יתחייב ח"ו נזיפה או נידוי בב"ד של מעלה ואין נשמעת תפלתו בר"ה וביום"כ, והגם דבכל זמן צריך ליזהר מ"מ בימים אלו הוא יותר קשה, וחסידי בית אל יכב"ץ אשר בעיר קדשנו ירושת"ר נוהגין לעשות התרה בכל ערב שבת בכל השנה ומנהג יפה הוא", כה"ח תקפ"א סקי"ב.

ומ' יום קודם ר"ה הוא בכ' אב, ומ' יום קודם יוה"כ הוא בכ"ט אב ער"ח אלול, וכ"כ במנהגי בית אל שבספר דברי שלום בנהר מצרים ובמחזור חוקת עולם, אמנם במנהגי ק"ק בית יעקב בחברון (פ"ח סעי' ס"ד) כתב י"ט אב, וצ"ע. [וי"ל דמשום דיש שנים שכ' אב חל בשבת, לכן הקדים תמיד לי"ט דלעולם לא יוצא בשבת].

בין הזמנים: כתב רבי יהודה הלוי בשירת געגועיו (קינת "ציון הלא תשאלי"): מי יתנני משוטט במקומות אשר נגלו אלוקים לחוזיך וצירך, מי יעשה לי כנפים וארחיק נדוד, אניד לבתרי לבבי בין בתריך, אפול לאפי עלי ארצך וארצה אבניך למאד, ואחונן את עפרך, ציון כלילת יופי, אהבה וחן תקשרי מאז, ובך נקשרו נפשות חבריך.

נופש: אלו המזמינים צימרים ומקומות נופש בתקופת בין הזמנים, יש לוודא שאכן יש עירוב כשר בישוב בו מתארחים כדי לא להיכשל באיסור טלטול ח"ו. למידע הלכתי: "משמרת העירוב" 0527112068 a0527112068@gmail.com הנוסעים לנפוש ביישובים שונים ויוצאים לטייל מחוץ למושב או שהולכים למושב סמוך, עליהם להזהר לא לצאת מתחום שבת [בהליכה קצרה של כ- 10 דק' כבר עלולים לצאת חוץ לתחום]. לשאלות ובירורים בענייני תחום שבת ניתן להתקשר ל"ערבתם" בטל' 0722722909.

זמני היום: מולד חודש אלול כפי שנהוג להכריז: ר"ח אלול יהיה ביום חמישי וששי, המולד יהיה ביום רביעי בשעה 5, 4 דקות ו-17 חלקים. [וסימנו: ד' כ"ג פ"ט]. ותרגומו להגרימ"ט ביום רביעי כ"ט אב בשעה 17.49 אחה"צ, [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח]. המולד האמיתי יהיה ביום רביעי בשעה 12.38 בצהרים, (התרגום והמולד האמיתי לפי שעון קיץ).

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

יט. תצב: ר' יעקב ב"ר מכיר כולי, ב' ילקוט מעם לועז, וי"א ב"י"ב אב תרטו: ר' יעקב ב"ר יוסף כלפון, ב' רנו ליעקב שמחה
תרכ: ר' נפתלי הערץ ב"ר יהודה ויינברג מנמירוב, תלמיד מוהרנ"ח מברסלב
תרצו: ר' מנחם נחום ב"ר יצחק פרידמן, ב' תפארת מנחם, האדמו"ר מביאן (2)
תרצט: ר' יהודה יחיאל ב"ר פינחס חיים טאוב מרוזלא, ב' עמל יהודה מקאליב
תשיד: ר' שמעון שלום ב"ר מנחם קאליש, האדמו"ר מאמשינוב ארה"ב

כ. זמן הבאת עצי כהנים והעם לבני פחת מואב בן יהודה (ר' עזרא ב' ר, נחמיה ד' ל"ח), לר' מאיר הם בני דוד בן יהודה, ולר' יוסי בני יואב בן צרויה (תענית כ"ח א')
תקלו: ר' יוסף ב"ר מנחם שטיינהרט, ב' זכרון יוסף
תרעג: ר' בן ציון ב"ר משה אלקלעי, ב' הלכה רווחת וכסאות למשפט ועוד
תשד: ר' לוי יצחק ב"ר ברוך שניאור שניאורסון, נין הצ"צ ואביו של הרבי האחרון
תשכח: ר' מיכאל אליעזר ב"ר דוד דב שפרינצלס, ממקימי ב"ב

כא. תקנח: ר' אלכסנדר סנדר ב"ר יצחק אייזיק איינשטיין מקאמרנא, ב' זכרון דברים (1)
תרח: ר' דוד מזאבלטוב ב"ר מנחם מענדל ב' צמח דוד
תרעח: ר' חיים ב"ר יוסף דב הלוי סאלאווייציק, הגר"ח מבריסק
תשיג: ר' יעקב חי ב"ר ברוך זריזן, אב"ד טבריה וב' ביכורי יעקב
תשיז: ר' אהרן ב"ר ישכר דוב רוקח, האדמו"ר מבעלזא (4)
תשסז: ר' משה דוב ב"ר צבי יהודה וולנר ב' חמדת צבי, רב דאשקלון
תשפ: ר' ישראל משה ב"ר אברהם יעקב פרידמן, הטעמת ישראל מסדיגורא (6)

כב. ה' נח: נעקה"ש רבנו מרדכי ב"ר הלל עם בני משפחתו הי"ד
שעז: ר' משה ב"ר שמואל קזיס, ב' חידושי ר"מ קזיס, ותלמיד הרמ"ע מפאנו
תקלא: ר' רפאל ב"ר שמואל מיוחס ב' פרי האדמה
תקלג: ר' מאיר "הגדול" ב"ר יעקב תם מפרמישלאן (1)
תשט: ר' אליהו ב"ר אברהם יוסף הכהן דושניצר, ב' נחלת אליהו ומשגיח דלומז'ה

כג. תקנו: ר' דוב בעריש ב"ר יעקב גוטליב, ב' יד הקטנה
תשט: ר' דוד ב"ר משה סתהון דבח, ראב"ד בואנוס איירס ב' יעלה הד"ס
תשטו: ר' חזקיה בן שבתי יהושע, ב' דברי חזקיהו ואב"ד י-ם
תשמה: ר' יעקב ישראל ב"ר חיים פרץ קניבסקי, הסטייפלר, ב' קהילות יעקב
תשסח: ר' נתן ב"ר אברהם דב כהן, משגיח ישיבת קרית מלך
תשפ: ר' רפאל אהרן ב"ר אברהם חיים ראטה, האדמו"ר משומרי אמונים (3)

כד. היום יו"ט במגילת תענית (פ"ה) כי "שבנו לדיננו", שבימי מלכות יון היו דנים כדיני הגוים לפי דעת הצדוקים בענין ירושת הבת וכו', וכשגברה יד בית חשמונאי, בטלום, והיו דנים בדיני ישראל, ואותו היום שבטלום עשאוהו יום טוב. אמנם לגירסת התלמוד דידן (ב"ב קט"ו א') היה זה בכ"ד טבת
תקפח: ר' אפרים זלמן ב"ר מנחם מאניש מרגליות אב"ד ברוד, ב' שו"ת בית אפרים, מטה אפרים, שערי אפרים, טיב גיטין
תקכג: ר' יוסף ב"ר יהודה קובו, ב' בן פורת יוסף
תריד: ר' יצחק ב"ר חזקיהו יוסף קובו, הראשון לציון, וב' דגל מחנה ועוד
תשך: ר' חיים דב ב"ר אלתר משה יוסף זוכובסקי, ב' זבד טוב, ומשג' דיש' לומז'ה

כה. שנט: ר' ישעיה מנחם ב"ר יצחק אביגדורש, ב' תקנת מהר"ם היתר עיסקא
תקצט: ר' יעקב משולם ב"ר מרדכי זאב אורנשטיין מלבוב, ב' ישועות יעקב
תשלט: ר' שמואל ברוך ב"ר דב בער אליעזרוב, ב' דבר שמואל

אב תשפ"ג

אוגוסט (8) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יט	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:31 גר"א 9:22 סוף זמן תפילה מג"א 9:56 גר"א 10:30			חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:19 **שקיעת החמה** 7:35:15	6
כ	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:32 גר"א 9:22 סוף זמן תפילה מג"א 9:56 גר"א 10:30			חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:19 **שקיעת החמה** 7:34:30	7
כא	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:32 גר"א 9:23 סוף זמן תפילה מג"א 9:56 גר"א 10:30			חצות יום ולילה 12:46 מנחה גדולה 1:19 **שקיעת החמה** 7:33:30	8
כב	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:33 גר"א 9:23 סוף זמן תפילה מג"א 9:57 גר"א 10:30			חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:19 **שקיעת החמה** 7:32:30	9
כג	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:33 גר"א 9:23 סוף זמן תפילה מג"א 9:57 גר"א 10:30			חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:19 **שקיעת החמה** 7:31:45	10
כד	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:33 גר"א 9:23 סוף זמן תפילה מג"א 9:57 גר"א 10:31		הדלקת נרות שבת **7:01**	חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:18 **שקיעת החמה** 7:30:45	11
כה	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:34 גר"א 9:24 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:44 סוף זמן תפילה מג"א 9:57 גר"א 10:31 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:52	שבת מברכין ל"א אב הרחמים, ואומרים צדקתך אבות פרק ו'	**פרשת: ראה** הפטרה: עניה סוערה (ישעיה נ"ד י"א) צאת השבת **8:06** חזו"א 8:10	חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:18 **שקיעת החמה** 7:29:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:42 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:45	12

פרשת: שופטים

תאריך אב אלול בתולה		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא שעתיים וחצי זמנ' לצה"כ 25ד'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראי"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי גיטין קדושין	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי תרומות נח - מעשרות ה מ"ב עמוד היומי ח"ב קכז: - קל: מ"ב הדף היומי בהלכה
כו	ראשון	4:24	4:45	5:14	6:04:45	6:11:15	8:17	4:39	6:02	7:25:45	8:09	פט	רי"ה א תעב ו-ז ה-ז	קנ"ח ב' - ד'
כז	שני	4:25	4:45	5:15	6:05:30	6:12:00	8:17	4:38	6:01	7:24:45	8:08	צ	רי"ה א תעב ח-ט ח-י	קנ"ח ד' - ה'
כח	שלישי	4:26	4:46	5:15	6:06:15	6:12:30	8:18	4:37	6:01	7:23:45	8:06	ב	רי"ה ב תעב א-ב יא-יג	קנ"ח ו' - י'
כט	רביעי	4:27	4:47	5:16	6:07:00	6:13:30	8:18	4:37	6:00	7:22:45	8:05	ג	רי"ה ב תעב ג-ד יד-טז	קנ"ח י"א - י"ג
ל	חמישי	4:28	4:48	5:17	6:08:00	6:14:30	8:18	4:36	5:59	7:21:45	8:04	ד	רי"ה ב תעב ה-ו א-ג	קנ"ט א' - ב'
א	ששי	4:29	4:49	5:18	6:08:45	6:15:30	8:19	4:35	5:58	7:20:45	8:03	ה	רי"ה ב תעב ז-ח ד-ו	מעה להמנע מסעדה בעיש מ: 4:02
ב	שבת	4:30	4:50	5:18	6:09:30	6:16:00	8:19	4:34	5:57	7:19:30	8:02	ו	רי"ה ב-ג תעב-ה ט-א ז-א	ראוי לאבול סעודה ד' עד: 10:56

יום כיפור קטן: רבים נוהגים להתענות היום תענית יום כיפור קטן וגם אלו שאינם נוהגים בזה בשאר חודשים כדי שיכינו לבם לתשובה (מטה אפרים ועיין כה"ח תקפ"א כ"ג), ועי' מש"כ בענין יו"כ קטן בער"ח כסלו.

כ"ט אב: בענין התרת נדרים דמ' יום קודם יוה"כ - ראה בכ' אב.

אלול: "מלפנים, כאשר ידעתי, כל איש אחזו פלצות מקול הקורא קדוש אלול. החרדה הלזו נשאה פריה להתקרב לעבודתו יתברך שמו, איש לפי ערכו" (אור ישראל איגרת י"ד).

חודש אלול זמן תשובה לכל הוא בחודש המקודש הזה, ויזהר לפשפש במעשיו, וטוב וישר שבכל לילה קודם שישן טרם אמירת וידוי יפשפש ויחפש דרכיו ובמעשיו באותו יום ויתודה וישוב וכן יעשה מר"ח אלול עד יוה"כ וכו' (מו"ב להגחיד"א אות רמ"ג). ובסוף ספר היראה לרבינו יונה כתב: משנכנס אלול עד מוצאי יוה"כ יהא חרד וירא מאימת הדין.

"משנכנס אלול משכותב אדם איגרת לחבירו צריך לרמוז בהתחלתו שמבקש עליו לשנה טובה תכתב ותחתם". דרשות מהרי"ל הל' ר"ה, א"ר ומט"א, והביאם כה"ח תקפ"א ח"י.

ר"ח אלול: לדעת ר"מ [במתני' ר"ה ב' א'] אחד באלול הוא ר"ה למעשר בהמה. וכתב הגר"א (קל"א ס"ו) שכל הד' ראשי שנים הם יום טוב. [ואמנם לדעת ר"א ור"ש ר"ה למעשר בהמה הוא באחד בתשרי, ונחלקו הראשונים כמאן הלכתא].

גם כתב הגר"א (אסתר א' ד' ע"ד הרמז) שר"ח אלול ור"ה ויוהכ"פ "הן ימי צער ליצה"ר". ואפשר הטעם בר"ח אלול מפני שבא' דר"ח עלה משה לקבל לוחות שניות ומאז תוקעים. וא"כ א' דר"ח הוא יום צער ליצר, וב' דר"ח אלול הוא יום טוב.

ליל א' אלול: אש' הנוהגים לומר לדוד ה' אורי ערבית ושחרית, יש להתחיל מליל שני דר"ח אלול.

א' אלול: היום נאמרה נבואת חגי הראשונה בשנת ג' תט, שבה הוכיחם על העצלות בשיקום בית המקדש, וראוי לאמרה היום (כה"ח תקפ"א ט"ו).

א' אלול: שואלין ודורשין בהל' ר"ה (מ"ב תכ"ט סק"א, שבכל יו"ט יש לעשות כן).

תהלים בחודש אלול: כתב המשנ"ב (תקפ"א סק"ג): נוהגין בכל יום של ימי החול מר"ח אלול ואילך אחר התפלה אומרים בצבור עשרה מזמורים, [וביה"ר שלפני אמירתו יש לדלג תיבות בהם שבעים שנה]. וכיון שאין אומרים ספר שלם י"ל בזכות מזמורי תהלים שקראנו לפניך וכו'. ואחר היה"ר אומרים קדיש. ואם אין עשרה בשעת אמירת תהלים וממתינין על אחד שישלים המנין יש לשייר מזמור אחד ויאמרוהו אחר שישלימו עשרה, ויאמר קדיש. ובימי התשובה שבין ר"ה ליוה"כ אומרים יותר מעשרה מזמורים כדי לגמור התהלים פעם שלישית קודם יוה"כ [מטה אפרים].

זמני הירח: ג' מהמולד - מוצאי שבת קודש, ניתן לברך עד שעה 21:04 בערב (לשעון קיץ) שאז ייעלם הירח.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כו. תקמא: ר' יוסף ב"ר שמואל מודיליאנו, ב' ראש משביר
תרמט: ר' נח נפתלי ב"ר ישראל יעקב פולייר מקאברין, ב' ברכות לעד
תשו: ר' אברהם אבא ב"ר יהודה ליב גרוסברד, מבית אבא, משגיח דישי' פוניבז'
תשלט: ר' יואל ב"ר חנניה יו"ט ליפא טייטלבוים, האדמו"ר מסאטמר ב' ויואל משה

כז. תח: ר' יהושע חריף ב"ר יוסף ב' מגיני שלמה ושו"ת פני יהושע, אב"ד ור"מ קראקא
תרטו: ר' אברהם מרדכי ב"ר ר' יצחק מאיר אלתר מגור (אבי השפת אמת)
תרנ: ר' נחמן נתן ב"ר דוד קורונל, ב' בית נתן
תשב: ר' יהודה ב"ר משה ישועה פתייה, ב' בית לחם יהודה על עץ חיים
תשו: ר' דוד בהר"ן [בן הרב ר' נחום] לעווי, ב' אֹרח דוד
תשכט: ר' מנחם שלמה ב"ר חנוך הענין בורנשטיין, האדמו"ר מסוכטשוב
תשע: ר' משה מרדכי ב"ר יצחק הלוי שולזינגר, ב' משמר הלוי
תשעה: ר' משולם פייש ב"ר מרדכי סג"ל-לאווי, האדמו"ר מטאש (4)

כח. תרנג: ר' נפתלי צבי יהודה ב"ר יעקב ברלין, ב' העמק דבר, הנצי"ב מוולוז'ין
תרפד: ר' יעקב ב"ר אלישע יצחק שור, ב' משנת ר' יעקב
תרפה: ר' אברהם חיים ב"ר יצחק עדס, מדייני ומקובלי י-ם
תשסא: ר' אברהם יעקב ב"ר מאיר הכהן פאם, ר"י תורה ודעת

כט. תרסט: ר' שמואל ב"ר צבי הירש סאלנט, גאב"ד ירושלים
תרעז: ר' יוסף מאיר ב"ר אברהם יהושע העשל טברוסקי מסקווירא, האדמו"ר ממכנובקה (1)
תשטז: ר' יוסף ב"ר מרדכי אוחיון ב' אבקת רוכל, מחכמי תיזנית מרוקו
תשמב: ר' אליעזר זוסיא ב"ר ישראל אברהם פורטוגל, האדמו"ר מסקולנן (1)

ל. תקצג: ר' יהודה ב"ר שבתאי לביא, רב ראשי בטריפולי
תשב: ר' דוד צבי ב"ר אליקים געצל זעהמאן הי', אב"ד דוקלא וב' מנחת סולת
תשיא: ר' ישראל ב"ר יצחק פרידמן, האדמו"ר מבויאן לייפציג
תשעה: ר' אברהם עמרם הלוי קוק, ר"מ ישי' משכן יעקב חיפה
תשפ: ר' זלמן נחמיה ב"ר אברהם גולדברג, ב' משפט ערוך ובניין אריאל ועוד

א. ב' תמט: משה רבינו עולה להר בפעם השלישית לקבל לוחות שניות, והעבירו שופר במחנה משה עלה להר שלא יטעו עוד אחר ע"ז, והוי עת רצון. מ"ב ר"ס תקפ"א
ד' תשצח: צבא שמואל הנגיד מביס את חיל אבו עבאס, וקובעו ליו"ט לו ולזרעו
ה'ס: ר' דוד הנגיד ב"ר אברהם בן הרמב"ם
תנד: ר' שמואל ב"ר אברהם אבוהב, ב' דבר שמואל
תשכו: ר' יוסף ב"ר צלאח אברהם דורי, ב' יוד זעירא
תשמג: ר' יעקב אריה ב"ר אברהם ניימן ר"י אור ישראל וב' דרכי מוסר
תשפא: ר' אברהם דב ב"ר שלמה זלמן אוירבך, אב"ד טבריה

ב. קסח: ר' יצחק ב"ר ששת, הריב"ש
תשב: ר' אברהם יעקב ב"ר יצחק פרידמן הי', ב' נחלת יעקב, האד' מבויאן
תשו: ר' אליעזר ב"ר ישראל הגר, האדמו"ר מוויזניץ, ב' דמשק אליעזר

אב - אלול תשפ"ג

אוגוסט (8) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כו	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:34 גר"א 9:24 סוף זמן תפילה מג"א 9:58 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:18 **שקיעת החמה** 7:28:45	13
כז	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:35 גר"א 9:24 סוף זמן תפילה מג"א 9:58 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:45 מנחה גדולה 1:18 **שקיעת החמה** 7:27:45	14
כח	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:35 גר"א 9:24 סוף זמן תפילה מג"א 9:58 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:17 **שקיעת החמה** 7:26:30	15
כט	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:35 גר"א 9:25 סוף זמן תפילה מג"א 9:58 גר"א 10:31	ערב ראש חודש יום כיפור קטן ל"א תחנון במנחה		חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:17 **שקיעת החמה** 7:25:30	16
ל	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:36 גר"א 9:25 סוף זמן תפילה מג"א 9:58 גר"א 10:31	**א' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח		חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:17 **שקיעת החמה** 7:24:30	17
א	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:36 גר"א 9:25 סוף זמן תפילה מג"א 9:59 גר"א 10:31	**ב' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח אש' מתחילים לתקוע בשופר אחר שחרית, ולדוד ה' אורי	הדלקת נרות שבת **6:53**	חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:17 **שקיעת החמה** 7:23:30	18
ב	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:36 גר"א 9:25 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:47 סוף זמן תפילה מג"א 9:59 גר"א 10:31 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:49	**פרשת: שופטים** הפטרה: אנכי אנכי (ישעיה נ"א י"ב) אבות פרק א' במוצ"ש תחילת אמירת סליחות לספרדים	צאת השבת **7:58** חזו"א 8:02	חצות יום ולילה 12:44 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה** 7:22:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:34 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:37	19

פרשת: כי תצא

תאריך אלול בתולה		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ 25ד' דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראא"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי קדושין	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי מעשרות ו - יב מ"ב עמוד היומי ח"ב קלא. - קלד. מ"ב הדף היומי בהלכה
ג	ראשון	4:31	4:51	5:19	6:10:00	6:16:45	8:20	4:34	5:56	7:18:30	8:01	ז	ר"ה ג ב-ג תעה ב-ד	קנ"ט ב' - ג'
ד	שני	4:32	4:52	5:20	6:10:45	6:17:15	8:20	4:33	5:55	7:17:15	7:59	ח	ר"ה ג ד-ה תעה ה-ז	קנ"ט ד' - ה'
ה	שלישי	4:33	4:52	5:21	6:11:15	6:17:45	8:20	4:32	5:54	7:16:15	7:58	ט	ר"ה ג ו-ז תעו-ז א-א	קנ"ט ו' - ז'
ו	רביעי	4:34	4:53	5:21	6:12:00	6:18:15	8:21	4:31	5:53	7:15:00	7:57	י	ר"ה ג-ד ח-א תעז-ח ב-ב	קנ"ט ז'
ז	חמישי	4:34	4:54	5:22	6:12:45	6:18:45	8:21	4:31	5:52	7:13:45	7:56	יא	ר"ה ד ב-ג תעט-א א-א	קנ"ט ח' - ט'
ח	ששי	4:35	4:55	5:23	6:13:15	6:19:15	8:22	4:30	5:51	7:12:45	7:54	יב	ר"ה ד ד-ה תפא-ג ב-א	מעה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:57
ט	שבת	4:36	4:56	5:24	6:14:00	6:19:45	8:22	4:29	5:50	7:11:30	7:53	יג	ר"ה ד ו-ז תפד-ו א-א	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:52

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

ג' אלול: "נוהגים לקום באשמורת לומר סליחות ותחנונים מר"ח אלול ואילך עד יוה"כ. הגה ומנהג בני אשכנז אינו כן וכו'", וכתב המשנ"ב "נוהגים לקום באשמורת דסוף הלילה הקב"ה שט בעוה"ז והוא עת רצון, ומה שנהגו מראש חודש, שאז עלה משה בהר סיני לקבל לוחות האחרונות והעבירו שופר במחנה משה עלה להר שלא יטעו עוד אחר ע"ז, [והקב"ה נתעלה באותו שופר, שנאמר עלה אלהים בתרועה וגו', לכן התקינו חז"ל שיהו תוקעין בר"ח אלול בכל שנה ושנה, וכל החדש, כדי להזהיר ישראל שיעשו תשובה שנאמר אם יתקע שופר בעיר וגו', וכדי לערבב השטן. וכן נוהגין באשכנז לתקוע בכל בוקר וערב אחר התפלה - לשון הטור] והוי עת רצון. ואיכא אסמכתא מקרא א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י' ר"ת אלול, וסופי התיבות עולה מ', כנגד 40 יום מר"ח אלול עד יוה"כ, כי באלו 40 יום התשובה מקובלת להיות לבו קרוב אל דודו בתשובה ואז דודו קרוב לו לקבל תשובתו מאהבה (פי' דאז דודו אוהב לקבל תשובתו בין מיראה בין מאהבה), ועוד סמך מקרא ומל ה' אלוקיך א'ת ל'בבך ו'את ל'בב זרעך ר"ת אלול", עכ"ל.

ז' אלול: תענית צדיקים על שמתו מוציאי דיבת הארץ במדבר. וכתב המ"ב דלב"י בשם הקדמונים הוא בז' באלול [וכ"ה בכ"י של הטור ובתשובת הרא"ש בב"י ובסדר עולם פ"ט ובתרגום יונתן במדבר י"ד ל"ז, וטעות סופר נפלה בשו"ע במש"כ י"ז אלול, וצ"ל ז'], ואף דבתורה משמע כפי מה שאמרו חז"ל שנשתרבב לשונם עד טבורם קודם לזה הזמן, י"ל דעונשן היה מיד שנשתרבב לשונם כדברי המדרש והיו מתמצים בחולאים רעים עד היום [ב"י]. עוד כתב הב"י (הובא במ"ב ס"ק ח' ט): קשיא לי, למה התקינו להתענות ביום שמתו מוציאי דבת הארץ, שמחה מיבעיא באותו היום, דבאבד רשעים רנה. ושמא מפני שלא זכו שתתקבל תשובתם מצטערינן, דמסתמא שבו ולא נתקבלו. וכתב עליו הב"ח: ומה שתירץ על זה אינו מתקבל, אבל לפענ"ד האמת הוא שלפי שכל ישראל נענשו על ידם, לפי ששמעו לקולם, ונגזרה עליהם גזירה וצרה גדולה שימותו במדבר, ועל כן מדרך התשובה קבלו עליהם להתענות ביום זה לדורות, כדי שישימו ללבם העונן הגדול ששמעו לקול הרשעים, ולא יחזורו עוד לעשות כמעשה הרשעים. וכעי"ז כתב הנצי"ב בהוספות להעמק דבר (במדבר יד, כז): דבאותו יום שמתו המרגלים הודיע משה לישראל כל זה המאמר שנצטוה לומר להם [שכל הדור יומות במדבר, ולא יזכה להיכנס לארץ ישראל], והיו באבל מאד באותו יום, ומשום הכי נקבע אותו יום בתענית צדיקים, ולא כמו שכתב הב"י ע"ש. אלא משום שמיתתם גרמה אבל לישראל, כמו שכתוב בפסוק ל"ט, משום הכי נזכר יום התענית על מיתת המרגלים. ובמג"א (סק"ב) כתב בשם השל"ה שהיו צדיקים.

ח' אלול: כתב רש"י שבת פ"א ע"ב ד"ה האי "ובתשובת הגאונים (סימן רצ"ט) מצאתי שעושין חותלות מכפות תמרים וממלאים אותם עפר וזבל בהמה וכ"כ [ויש גורסים ועשרים יום] או ט"ו יום לפני ר"ה עושין כל אחד ואחד לשם כל קטן וקטנה שבבית וזורעים לתוכן פול המצרי או קטנית וקורין לו פורפיסא וצומח ובערב ר"ה נוטל כל אחד שלו ומחזירו סביבות ראשו שבעה פעמים ואומר זה תחת זה וזה חליפתי וזה תמורתי ומשליכו להר" עכ"ל. ומכאן נפתח מקור למנהג הכפרות ואולי גם לתשליך.

ט. ב' קצה - שיט"ו: נולד ונפטר דן בן יעקב אבינו ובלהה ע"ה בן ק"ה שנים ה' כז: הרמב"ן מגיע לירושלים ומחדש ומקים בה את "ביה"כ הרמב"ן" תרס: ר' צדוק ב"ר יעקב הכהן מלובלין, מח"ס צדקת הצדיק ועוד תרצד: ר' אהרן מנחם מנדל ב"ר שלמה יהושע דוד גוטרמן, מראדזימין (3) תשיח: ר' יונתן ב"ר צבי שטייף, ב' חדשים גם ישנים, וע"ש מכון זכרון אהרן תשלו: ר' נחום מרדכי ב"ר אלטר ישראל שמעון פרלוב, הפאר נחום מגובומינסק (3) תשנח: ר' אברהם ב"ר שלום צדוק (צאלח), רב קריית בנימין קרית אתא

ג. תקב לערך: ר' כליפא בן מלכה, רב דאגדיר מרוקו, ב' כף נקי תקנח: ר' נתן אדאדי, מחכמי לוב ב' מאורי נתן ועוד (לא נדפס) תרח: ר' ישכר בערטשע ב"ר יצחק לייפער, מייסד שלש' נדבורנא (1) תרכח: ר' אברהם צבי הירש ב"ר יעקב אייזנשטט ב' פתחי תשובה תרפו: ר' צבי הירש ב"ר דוד מורגנשטרן, האדמו"ר מלומאז' תשג: ר' יצחק שעיה מטשכויב הי"ד ב"ר חיים מצאנז תשג: ר' משה ב"ר שלום יוסף פרידמן הי"ד, ב' דעת משה, האד' מביאן (3) תשח: ר' שרגא פייבל ב"ר משה מנדלוביץ, ר"מ תורה ודעת תשעז: ר' דוד ב"ר יצחק פרץ, רב העיר טבריה וב' אהבת דוד

ד. שלו: ר' משה ב"ר אברהם פרובינצאלו, ב' שו"ת כשמו תלא: ר' משה ב"ר נפתלי הירש רבק"ש מוילנא, ב' באר הגולה תרנד: ר' משה ב"ר כליפה עידאן מג'רבא, ב' תפארת משה ועוד תרעט: ר' שלמה מנחם מנדל ב"ר חיים דוד צבי הירש חן הי"ד, ב' אבני חן תרפו: ר' מאיר שמחה ב"ר שמשון קלונימוס הכהן מדווינסק, ב' אור שמח תשמה: ר' משה אהרן ב"ר חיים פינטו ב' שנות חיים, ועליו שנות משה תשנד: ר' ידידיה ב"ר אהרן מונסנייגו, הרב הראשי למרוקו וב' פאת י"ם תשעט: ר' יוסף צבי ב"ר מתתיהו זאב חיים שטיגל, רו"מ ברכת יצחק

ה. ג' שלד: נתבא יחזקאל (כה' שנים קודם החורבן), ורוח אלוקים אחזתו בציצת ראשו ותביאהו מהגולה ירושלימה במראות אלוקים וגבריאל לבוש הבדים נצטוה לקחת מלא חפניו גחלי אש מבין הכרובים לזרוק על העיר, ואלמלא נצטננו עד השלכתן על העיר בחרבן הבית לא נשתיירו משונאי ישראל שריד ופליט (יומא ע"ז א'), ושם: והסירותי לב האבן מבשרם ונתתי להם לב בשר למען בחוקותי ילכו (יחזקאל ח' - י"א)

תרנד: ר' משה ב"ר כליפה עידאן, מחכמי ג'רבא ומח"ס תפארת משה

תרעח: ר' דוד צבי שלמה ב"ר אלעזר מנחם מנדל בידרמן האדמו"ר מלעלוב (4)

תרעט: ר' שלמה ב"ר חיים דב שטענצל, ב' בית שלמה וקהלת שלמה

תשעב: ר' אברהם חיים ב"ר אהרן ראבה, האדמו"ר משומרי אמונים

תשעט: ר' רב בער ב"ר מנחם צבי איינשטיין, ר"י משכן התורה

ו. תיד: ר' גרשון שאול יו"ט ליפמן ב"ר נתן הלוי הלר, ב' תוס' יו"ט ומעדני יו"ט

תקלט: ר' שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני, ב' תולדות זרע שמשון

תרמג: ר' יקותיאל יהודה ב"ר אלעזר ניסן מסיגט, ב' ויסב לב

תרעז: ר' יעקב ב"ר מנחם מנדל עטהויזן, ב' שו"ת אור הנעלם

תרטט: מו"ר ר' אליהו ב"ר משה חיים, ב' מדרש אליהו אבי הבא"ח

תשלא: ר' ראובן ב"ר משה מרגליות הי' מרגליות הים ניצוצי זוהר ועוד

תשלט: ר' אריה ליב ב"ר אליהו לופיאן ר"י ג'ייטסהד וב' נאות אריה

תשמו: ר' בנימין זאב ב"ר שמעון פראג, חבר בד"ץ אגו"י

תשנ: ר' חיים יעקב ב"ר מרדכי רוטנברג, אב"ד קהילות החרדים פריז

ח. קט: היום תענית ציבור במגנצא לכל אותם הנולדים בקהילה, ומזכירים הרוגי עליות המגיפה השחורה, ואומרים אב הרחמים

תר: היום נחוג בדמשק נס ההצלה מ"עלילת הדם בדמשק", ול"א שם תחנון

תרמא: ר' אריה ליבוש ב"ר אליהו בולחובר, ב' שם אריה ועוד

תרצו: ר' אלטר אליקים שרגא ב"ר חיים שמעון שפירא, ב' שם משמעון

ט. ב' קצה - שיט"ו: נולד ונפטר דן בן יעקב אבינו ובלהה ע"ה בן ק"ה שנים ה' כז: הרמב"ן מגיע לירושלים ומחדש ומקים בה את "ביה"כ הרמב"ן"

תרס: ר' צדוק ב"ר יעקב הכהן מלובלין, מח"ס צדקת הצדיק ועוד

תרצד: ר' אהרן מנחם מנדל ב"ר שלמה יהושע דוד גוטרמן, מראדזימין (3)

תשיח: ר' יונתן ב"ר צבי שטייף, ב' חדשים גם ישנים, וע"ש מכון זכרון אהרן

תשלו: ר' נחום מרדכי ב"ר אלטר ישראל שמעון פרלוב, הפאר נחום מגובומינסק (3)

תשנח: ר' אברהם ב"ר שלום צדוק (צאלח), רב קריית בנימין קרית אתא

זמני הירח: ז' מהמולד - ליל חמישי, ניתן לברך עד שעה 22:58 בלילה (לשעון קיץ) שאז ייעלם הירח.

אלול תשפ"ג

אוגוסט (8) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ג	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:37 גר"א 9:25 סוף זמן תפילה מג"א 9:59 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה** 7:21:15	20
ד	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:37 גר"א 9:26 סוף זמן תפילה מג"א 9:59 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:16 **שקיעת החמה** 7:20:00	21
ה	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:38 גר"א 9:26 סוף זמן תפילה מג"א 9:59 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה** 7:19:00	22
ו	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:38 גר"א 9:26 סוף זמן תפילה מג"א 9:59 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:43 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה** 7:17:45	23
ז	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:38 גר"א 9:26 סוף זמן תפילה מג"א 9:59 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:42 מנחה גדולה 1:15 **שקיעת החמה** 7:16:30	24
ח	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:38 גר"א 9:26 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:31	הדלקת נרות שבת **6:45**		חצות יום ולילה 12:42 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:15:30	25
ט	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:39 גר"א 9:26 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:49 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:31 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:46	**פרשת: כי תצא** הפטרה: רני עקרה (ישעיה נ"ד) אבות פרק ב'	צאת השבת **7:49** חזו"א 7:53	חצות יום ולילה 12:42 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:14:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:26 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:27	26

פרשת: כי תבוא

תאריך אלול בתולה		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 מ"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא שעתיים וחצי זמנ' לצה"כ 25ד'	מנחה קטנה שעתיים ורבע זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראי"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי קדושין	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי מעשרות יג - יט מ"ב עמוד היומי ח"ב קלד: - קלז: מ"ב הדף היומי בהלכה
י	ראשון	4:37	4:56	5:24	6:14:30	6:20:00	8:22	4:28	5:49	7:10:15	7:52	יד	ר"ה ד תפד ח-ט א-ג	קנ"ט י' - י"ג
יא	שני	4:38	4:57	5:25	6:15:00	6:20:30	8:23	4:27	5:48	7:09:00	7:51	טו	תענית א תפד-ח א-ב ד-ב	קנ"ט י"ד - כ'
יב	שלישי	4:39	4:58	5:26	6:15:30	6:21:30	8:23	4:27	5:47	7:07:45	7:49	טז	תענית א תפח-ט ג-ד ג-ב	ק"ס א' - ב'
יג	רביעי	4:40	4:59	5:27	6:16:00	6:22:45	8:23	4:26	5:46	7:06:45	7:48	יז	תענית א תפט ה-ו ג-ה	ק"ס ב' - ו'
יד	חמישי	4:41	5:00	5:27	6:16:30	6:23:30	8:24	4:25	5:45	7:05:30	7:47	יח	תענית א-ב תפט ז-א ו-ח	ק"ס ז' - י'
טו	ששי	4:41	5:00	5:28	6:17:00	6:24:15	8:24	4:24	5:44	7:04:15	7:45	יט	תענית ב תפט-צ ב-ג ט-א	מעה להמנע מסעדה בעיש מ: 3:52
טז	שבת	4:42	5:01	5:29	6:17:30	6:25:00	8:24	4:23	5:43	7:03:00	7:44	כ	תענית ב תצ ד-ה ב-ד	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:47

י' אלול: שואלין ודורשין בהל' יוה"כ ובהל' תשובה. מ"ב (תכ"ט סק"א), ולענין הל' תשובה עי' מהרש"א (סוף מגילה) שחיובה כל השנה, עיי"ש.

י"ג - ט"ו אלול: המשכיר בית לחברו בעיירות, סתם (בלי קביעת מועד תום השכירות) אינו יכול להוציאו עד שיודיענו ל' יום לפני כן, כדי שיחפש מקום ולא יהיה מושלך בדרך, ולסוף ל' הימים יצא. כמה דברים אמורים בימות החמה, אבל בימות הגשמים אינו יכול להוציאו מהחג עד הפסח, אא"כ מודיעו עד היום (ט"ו באלול לרש"י ב"מ קא:, וי"ג בו, לשיטמ"ק שם בשם רבנו יהונתן), שהוא ל' יום לפני החג (רמב"ם שכירות ו' ז' שו"ע חו"מ שי"ב ה', ור' פנינים ואגרות משמר הלוי, עמ' קלט).

י"ד אלול: מהיום, אין להספיד את מי שכבר נפטר (שלא בעת הלויית המת), לפי שהוא תוך ל' יום לרגל, ואמנם יש לדון מצד ל' יום לפני ר"ה ויוה"כ, ועי' מ"ב (תקמ"ז סק"ד) שהפמ"ג הסתפק "אי חשיבי כרגלים לענין זה וצ"ע, ובישועות יעקב מיקל גבי ר"ה ויוה"כ, ועיין בתורת אדם במה שמביא בשם ר"נ גאון שבחודש אלול מותר".

י"ד אלול: העושה סוכתו מיום זה ואילך אין בה דין סוכה ישנה שצריך לחדש בה דבר, שכבר שואלין בהלכות החג (שו"ע) [והוא מי"ד ולא מט"ו כמבואר בסנהדרין י"ב ב']. ומהיום שואלין ודורשין ל' יום קודם החג, בהלכות סוכה (תכ"ט ס"א).

פרשת כי תבוא: מגילה ל"א ב' עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבמשנה תורה קודם ר"ה, מ"ט אמר אביי כו' כדי שתכלה השנה וקללותיה, וכתבו תוס' שמפסיקים בפרשה אחרת לפני ר"ה כדי שלא להסמיך הקללות לר"ה. ומלבד הסדר הרגיל של קריאת התורה יש כאן ג"כ קיום תקנת עזרא הנ"ל.

פרשת כי תבוא: ידועים דברי הרמב"ן (ויקרא כ"ו ט"ז ודברים כ"ח מ"ב) וכ"כ המהרש"א (בח"א ב"ב פ"ח ב' בשם הזוהר) דתוכחות דבחוקותי נתקיימו אחר חורבן בית ראשון, ותוכחות דכי תבוא לאחר חורבן בית שני. וביאר החת"ס (דרשות ח"א ע"ז א' ד"ה ובענין): דתוכחה שבתורת כהנים [דבחוקותי] קילא טובא מתוכחה שבמשנה תורה, והטעם לזה מפני שזה נאמר על חורבן בית ראשון שלא היה אלא על דברים שבין ישראל למקום ברוך הוא. משא"כ תוכחת משנה תורה [דכי תבוא] נאמרה על בית שני שהיה על דברים שבין אדם לחבירו, ושנאת חנם דחמיר (יומא ט' ע"ב) על כן חמיר עונשו, עכ"ל. והחי יתן אל לבו.

תשובה: כתב הרב זרע שמשון זצ"ל (פרשת אחרי אות ב' ד"ה ובדרך זה) ביום הכיפורים תשובה מיראה דינה כתשובה מאהבה ושגגות נעשו לו כזכויות ע"ש. והנודע ביהודה ז"ל בספרו דרושי צל"ח (דרוש ז' לצום גדליה אות ח' דט"ו ע"א) כתב: "מצאתי עוד מידה טובה לבעלי תשובה, שזה שחילקו בין תשובה מאהבה לתשובה מיראה, היינו באמצע השנה, אבל בעשרת ימי תשובה, אז מצוי הקב"ה לכל יחיד ויחיד, ואם כן אפילו על ידי תשובה מיראה גם כן יכול להיות שזדונות נעשו כזכיות וכו', אף שהיא תשובה מיראה, נתן להם עצה - הקשיבו לקול שופר אשר תקעו בראש השנה, ואז דרשו ה' בהמצאו, ואפילו על ידי תשובה מיראה יועיל בזמן הזה להיות זדונות נחשבות לזכיות, וגם לא יענשו על המחשבה" עכ"ל.

נישואין: הגם שכתב בשו"ע (יו"ד סי' קע"ט ס"ב) דאין נושאין אשה אלא במילוי הלבנה (דהיינו עד סוזק"ל), והובא ברמ"א (אה"ע סי' ס"ד ס"ג) דנהגו שלא לישא אשה אלא בתחילת החודש בעוד שהלבנה במילואה, עם כל זה, בחדשי אדר ואלול, אין מקפידין בנישואין על חיסור הלבנה ועורכין נישואין כל החדש (שדי חמד מע' חופה אות כ"א).

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה - ליל חמישי כל הלילה. גם ט"ו מהמולד בליל חמישי כל הלילה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

י. תקנא: ר' פינחס ב"ר אברהם אבא שפירא מקוריץ, ב' אמרי פינחס
תרב: ר' יצחק ב"ר ניסים משה אלבעלי, ב' עיני יצחק ופרי העץ
תרנו: ר' יצחק ב"ר שלום יוסף פרידמן, האדמו"ר מבוהוש (1)
תשז: ר' משה יהודה לייב ב"ר יצחק פרידמן, האדמו"ר מפשקאן (1)
תשיג: ר' ניסן בן ציון ב"ר מנחם מאיר שמושקוביץ, ב' שו"ת בנין ציון
תשעב: ר' אלימלך ב"ר אלכסנדר חיים אשכנזי, גאב"ד מעלבורן

יא. שפא: ר' שלמה ב"ר אהרן בן חסון, ב' משפטים ישרים ורב בשלוניקי
תקפג: ר' יוסף ב"ר עיוש אלמאליח, ב' תקפו של יוסף וראב"ד ראבט
תריא: ר' שלום יוסף ב"ר ישראל (מרוזין) פרידמן מסדיגורא, ב' רשפי קודש
תרמג: ר' אברהם יעקב ב"ר ישראל (מרוזין) פרידמן, האדמ' מסדיגורא (1)
תרמט: ר' יעקב יהודה ליב ב"ר אברהם לוי, ראב"ד ירושלים

יב. ה' קב: נפ' ר' שמעון ב"ר אשר (הרא"ש) בטולידו במגיפה
תקפז: ר' שמחה בונים ב"ר צבי הירש מפשיסחא
תקפח: ר' משה אליקים בריעה הופשטיין ב"ר ישראל מקוז'ניץ, ב' באר משה
תקצט: ר' חיים ב"ר יצחק איצק אוירבאך, ב' דברי משפט
תרמג: ר' שלום משה ב"ר אברהם חי גאגין, ב' שמח נפש
תרסו: ר' יהושע צבי הירש מיכל ב"ר יעקב קופל שפירא, ב' ציץ הקדש
תשכח: ר' מנחם ב"ר יעקב מנשה, ב' אהבת חיים
תשכט: ר' נחום ב"ר אפרים לסמן, ראש ישיבת תפרח

יג. תרלח: ר' יעקב ב"ר יצחק גזונדהייט, ב' תפארת יעקב מוורשה
תרסט: ר' יוסף חיים ב"ר אליהו מבגדאד ב' בן איש חי, רב פעלים ועוד
תשעט: ר' אברהם דב ב"ר ברוך יצחק לוין, ראב"ד בירושלים וב' פסקי דין ועוד
תשפ: ר' יצחק ב"ר אשר זיסמן, ר"מ ישיבת תפרח
תשפא: ר' יעקב ב"ר מיימון אקוקה, משגיח ישיבת דרך חיים לצעי' ב"ב

יד. תקסג: ר' יצחק בן אליקים גאטיינייו ב' בית ישחק ובית מועד
תרפב: ר' דוד ב"ר חיים צבי קאמין, ב' בית דוד
תרפח: ר' יעקב מלול אב"ד וזאן
תשלז: ר' צבי הירש ב"ר אברהם שמואל פלדמן, משגיח ישיבת מיר ארה"ב

טו. שב/שג?: ר' משה ב"ר יצחק אלאשקאר, ב' שו"ת מהר"ם אלאשקר
תפז: ר' יוסף ב"ר שמעיה קובו הראשון, מרבני סלוניקי, ב' גבעות עולם
תקיח: ר' עקיבא ב"ר שמחה בונים איגר הראשון, ב' משנת דרבי עקיבא
תקמז: ר' יעקב קופל חסיד ב"ר נחמיה פייבל, תלמיד הבעש"ט
תרכ: ר' נסים אברהם ב"ר רפאל אשכנזי, ב' נחמד למראה על הירושלמי
תשא: ר' חנוך העניך ב"ר שמחה ראובן אייגש מולינא בעל המרחשת

טז. תרצט: ר' אליעזר מאיר ב"ר אברהם יהודה ליב שיפמאן, אם לבינה
תשסא: ר' אברהם אביגדור ב"ר יצחק יעקב דן לנדא, האדמו"ר מסטריקוב (3)

אלול תשפ"ג

אוגוסט - ספטמבר (8-9) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

י	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:39 גר"א 9:27 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:32		חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:14 **שקיעת החמה** 7:13:00	27
יא	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:39 גר"א 9:27 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:32		חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה** 7:11:45	28
יב	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:40 גר"א 9:27 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:32		חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה** 7:10:30	29
יג	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:40 גר"א 9:27 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:32	סוף זמן ברכת הלבנה - ליל חמישי כל הלילה	חצות יום ולילה 12:41 מנחה גדולה 1:13 **שקיעת החמה** 7:09:15	30
יד	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:40 גר"א 9:27 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:32		חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:08:00	31
טו	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:40 גר"א 9:27 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:32	הדלקת נרות שבת **6:37**	חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:12 **שקיעת החמה** 7:07:00	1
טז	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:41 גר"א 9:28 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:50 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:32 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:43	**פרשת: כי תבוא** הפטרה: קומי אורי (ישעיה ס') אבות פרקים ג'-ד' צאת השבת **7:40** חזו"א 7:44	חצות יום ולילה 12:40 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:05:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:18 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:17	2

פרשת: נצבים - וילך

תאריך אלול בתולה		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בגיבוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בגיבוי ההרים קרובים בלבד, עד 16 מ"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא נ' שעות מעו"ש א' לצה"כ 25ד' דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה מאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראא"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי קדושין	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע א"ח	דף יומי ירושלמי מעשרות כ - כו מ"ב עמוד היומי ח"ב קלח. - קמא. מ"ב הדף היומי בהלכה
יז	ראשון	4:43	5:02	5:29	6:18:00	6:25:30	8:25	4:22	5:42	7:01:45	7:43	כא	תענית ב ו-ז תצ ח-ז	ק"ס י"א - י"ב
יח	שני	4:44	5:03	5:30	6:18:30	6:26:00	8:25	4:21	5:41	7:00:30	7:41	כב	תענית ב ח-ט תצ-א ח-א	ק"ס י"ב - י"ג
יט	שלישי	4:45	5:04	5:31	6:19:15	6:27:00	8:25	4:20	5:40	6:59:00	7:40	כג	תענית ב-ג י-א תצא-ג ב-א	ק"ס י"ג - ט"ו
כ	רביעי	4:46	5:04	5:31	6:19:45	6:27:45	8:25	4:20	5:39	6:57:45	7:39	כד	תענית ג ב-ג תצג ב-ד	קס"א א'
כא	חמישי	4:46	5:05	5:32	6:20:30	6:28:15	8:26	4:19	5:38	6:56:30	7:37	כה	תענית ג ד-ה תצד א-ג	קס"א ב' - ד'
כב	ששי	4:47	5:06	5:33	6:21:00	6:29:00	8:26	4:18	5:37	6:55:15	7:36	כו	תענית ג ו-ז תצה א-ג	מצוה להמנע מסעודה בעיש מ: 3:46
כג	שבת	4:48	5:06	5:33	6:21:30	6:29:30	8:26	4:17	5:35	6:54:00	7:35	כז	תענית ג ח-ט תצה-ו ד-ב	ראוי לאבול סעודה ד' עד: 10:43

פרשת נצבים לפני ר"ה: פירש רב נסים גאון "דמחלקים וילך מאתם נצבים כשיש שתי שבתות בין ר"ה לסוכות בלא יו"ט, [אע"פ שהיא פרשה קטנה ובמסורה אחת הם, ומחברין מטות ומסעי שגדולות יותר (ולא נפ"מ להשנה)], היינו משום דבענין שיתמו שנה וקללותיה, שיש קללות באתם נצבים, ואין אנו רוצים שיכנסו תוכחות של שנה שעברה בשנה הבאה". אבל ר"י חולק ומוכיח מגמ' דב"ב דאין התוכחות שפרשת נצבים נקראים קללות, אלא העברת ברית שהעביר את ישראל בברית, והסיבה ש"אנו קורין לעולם אתם נצבים לפני ר"ה כדי להפסיק בפרשה [נוספת] בין קללות דשנה שעברה דוהיה כי תבוא לשנה הבאה, ולכן נמי לעולם אנו קורים במדבר לפני עצרת כדי להפסיק בה בין קללות דאם בחקותי לעצרת שהוא ראש השנה לפירות האילן שנדונין על הפירות, והכי איתא במס' מגילה (דף ל"א ב') דקורין קללות שבתורת כהנים לפני עצרת.

"זה עיקר העבודה, לשמור העיקרים, ולהוסיף, לא לזלזל בעיקר ולקיים התוספת" (מו"ב לגחיד"א אות רמ"ו, בנוגע לסליחות ע"ח תפלה בזמנה).

סליחות: בני אשכנז מתחילים לומר סליחות מיום א' שלפני ר"ה, (הוא במוצ"ש נצבים וילך). ובמשנ"ב סק"ו: משום שהרבה נוהגים להתענות עשרה ימים עם יוה"כ ולעולם יחסרו ד' ימים מר"ה עד יוה"כ שלא יוכלו להתענות דהיינו ב' ימים ר"ה ושבת שובה ויו"כ, לכך צריך להשלים ד' ימים קודם ר"ה (לבוש). ועוד טעם שקבעו ד' ימים שכן מציינו בקרבנות שטעונים ביקור ממום ד' ימים קודם הקרבה. ובכל הקרבנות בפ' פנחס כתיב והקרבתם עולה, ובר"ה כתיב ועשיתם עולה, ללמד שבר"ה יעשה אדם עצמו כאילו מקריב את עצמו, ולכן קבעו ד' ימים לבקר כל מומי חטאתו ולשוב עליהם (א"ר). "ונראה דאף מי שאינו יכול להתענות יש לפשפש במעשיו יותר ויותר בד' ימים הללו דומיא דביקור הקרבן, ואם אפשר יש לחלק לצדקה לפי כוחו, כמ"ש וחטאיך בצדקה פרוק" (כה"ח תקפ"א ל').

חיזוק לפני אמירת הסליחות: פעם בימי התשובה כשאמרו סליחות בישיבה השתיק החפץ חיים פתאום את הצבור ואמר "מה מועילה אמירת הסליחות לספר להקב"ה שחטאנו לו. הלא לפניו גלוי וידוע זאת. העיקר הוא לקבל על עצמינו שלא נשוב לכסלה" ועורר את העם לתשובה (הגר"ש גריינימן זצ"ל בס' מעשי למלך הנדפס בח"ח עה"ת).

סליחות: ביום א' דסליחות נהגו רוב הקהל להתענות [על העתיד, שיקרע גזר דינם] עד מנחה, ויחיד אומר עננו במנחה בשומע תפילה, אבל הש"ץ אינו אומר (מ"ב תקפ"א סקט"ו ותקס"ב סק"ט), והיינו לבני אשכנז שנוהגים לומר סליחות ד' ימים קודם ר"ה אבל בני ספרד לא נהגו בזה (כה"ח ס"ק נ"ה).

סליחות: כתב הגריש"א דעיקר הסליחות הם הפסוקים שלפני כל סליחה וסליחה, וממילא המדלגם הפסיד העיקר. ומקור הדברים מספר חסידים סי' רנ"ו הפסוקים הם יסוד הקרובץ [הפיוט] שמהם נתייסדו, כשם שאתם מגגנים את הקרובץ במשך כך תעשו להפסוקים שלא יהיו הפיוטים עיקר ואשר ברוח הקודש [הפסוקים] טפל, ולא שימהרו פסוק כאשר קצים בו ולטורח עליהם. ולכן כתב במחצית השקל סי' ס"ח שאת הפסוקים שקודם הסליחות יש לומר בנחת כי על אותן הפסוקים נתייסדו הסליחות. גם החחיד"א (בברכ"י סי' תקפ"א ס"ה) כתב: מה שנהגו קצת לומר עננו אבינו וכו' עשה למען שמך וכו' במהירות גדול יש לבטל מנהגם.

ודעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל שיש להקפיד לומר כל הסליחות כולל אשרי והקדיש וסליחת "לך ה' הצדקה" שהסמיכו לסליחות, אחרי חצות דווקא, כמבואר להדיא במג"א (תקס"ה ח"ו ובמשנ"ב שם סקי"ב), כדי שיהיה בעת רצון. ולשון המ"ב חריף ואינו מצוי (סי' תקס"ה סקי"ב): אין לומר קודם חצות לילה שום סליחות ולא שלש עשרה מידות בשום פנים לעולם.

זמני הירח: אין מברכים חודש תשרי. מולד תשרי תשפ"ד יהיה בליל ששי כ"ט אלול בשעה 5, 49 דק'. [וסימנו: ו' י"א תתפ"ב]. ותרגומו להגרימ"ט ביום ששי כ"ט אלול בשעה 6.24 בבוקר, [שיטות נוספות - ראה בטבלה בסוף הלוח הבא] המולד האמיתי יהיה ביום ששי בשעה 4.40 לפנות בוקר, (התרגום והמולד האמיתי לפי שעון קיץ). והטעם שאין מברכין החודש בשבת שלפני ר"ה, כדי לערבב את השטן שלא ידע מתי ר"ח, רמז לדבר "בכסה ליום חגנו", (לבוש ריש תקפ"א), ובשעה"צ (תי"ז סק"ב) כיון שר"ח תשרי אינו כר"ח רגיל אלא הוא יו"ט של ר"ה זמנו ידוע ולמותר להזכיר זאת. וראה טעמים נוספים בערה"ש תי"ז.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

102

יז. יום טוב במגילת תענית (פ"ו): שניטלו הרומאים מיהודה וירושלים, שהיו מענים ומטמאים את היהודים והטילו עליהם עוצר
היום תענית צדיקים על שמתו מוציאי דיבת הארץ, אך ראה בהרחבה בז' אלול
תרמט: ר' שמואל ב"ר אהרן עמאר, ראב"ד מקנס וב' דבר שמואל
תרצט: היום פרצה מלחמת העולם השניה בה עלו על המוקד מליוני יהודים

יח. שסט: ר' יהודה ליווא ב"ר בצלאל, המהר"ל מפראג
תרמט: ר' עבדאללה ב"ר אברהם סומך, ב' זבחי צדק
תשכה: ר' חיים זאב ב"ר אליעזר יהודה פינקל, משגיח דישי' מיר, ב' חסד חיים
תשסד: ר' משה מאיר ב"ר יחיאל מיכל מוסקוביץ', האדמו"ר משאץ-מעליץ
תשעז: ר' אליעזר ב"ר ראובן גינזבורג, ב' מסילות חכמה ומוסר ומשג' דפוניבז'

יט. ד' תתקמט: נעקה"ש ר' יעקב מאורלייאנש הי"ד תלמיד ר"ת בלונדון, בעת הכתרת ריצ'רד לב הארי למלך אנגליה
תכו: ר' ברכיה ברך ב"ר יצחק אייזיק שפירא, ב' זרע ברך
תלג: ר' חיים ב"ר ישראל בנבנישתי, ב' כנסת גדולה
תרלד: ר' משולם שרגא פייבוש ב"ר נפתלי הירץ היילפרין מבראזן, ב' שפת אמת
תרמה: ר' זאב נחום ב"ר אהרן בורנשטיין, (אבי האבנ"ז) ב' אגודת אזוב
תשלד: ר' הלל ב"ר חיים אהרן ויטקינד, ראש ישיבת בית הלל

כ. תשכט: ר' יוסף שלמה ב"ר יהודה ליב כהנמן, אב"ד ור"י פוניבז'
תשל: ר' אליהו ב"ר יעקב לופיאן, ב' לב אליהו ומשגיח דישיבת כפח"ס
תשנו: ר' משה אריה ב"ר ישראל פריינד, גאב"ד העדה החרדית
תשסד: ר' מנחם ב"ר יוסף בצרי, מייסד ת"ת סוכת דוד
תשסז: ר' אברהם אלטר ב"ר יוסף מאיר פאלק, מבערגסאז, ב' אמונת איתן
תשסח: ר' אברהם ב"ר יעקב מונסה, מח"ס פדה את אברהם

כא. תקכד: ר' יהונתן ב"ר נתן נטע אייבשיץ ב' יערות דבש כרתי ופלתי אורים ותומים
תקע: ר' רפאל יצחק ב"ר אהרן מאיין, ב' שפת חיים ושרשי חיים ראב"ד איזמיר
תרפט: ר' אליהו ב"ר אברהם ילה, אב"ד טבריה וב' פתח אליהו
תשלב: ר' ניסים עזרא ב"ר סלימאן כצ'ורי חזן, ב' מעשה ניסים וחובת הארץ
תשסז: ר' אברהם יעקב (זיידל) ב"ר יצחק אפשטיין, משגיח ישי' תורה אור
תשע: ר' אברהם יעקב ב"ר שלמה זלמן זלזניק, ר"י עץ חיים, ב' אור יעקב

כב. היום יו"ט במגילת תענית: בעשרין ותרין ביה תבו לקטלא משמדיא, שכשנסתלקו גויים הרגו ישראל רשעים שבתוכם, ויום שהרגום עשאוהו יום טוב
קפז: ר' יעקב ב"ר משה סגל, המהרי"ל, ר"מ מגנצא ואבי מנהגי אשכנז
תרסג: ר' מרדכי דב מהורנוסטייפל ב"ר משולם זושא יצחק ב' עמק החכמה
תרסז: ר' ישכר בער (בערצי') מסאטמר ב"ר מרדכי מנדבורנא (3)

כג. תקפו: ר' אורי ב"ר פנחס, השרף מסטרליסק
תרלד: ר' יוסף ב"ר משה באב"ד, ב' המנחת חינוך
תש: ר' חיים יקותיאל ב"ר אלישע בירדוגו, רבה של מרוקו וב' דברי יקותיאל
תשכ: ר' יצחק מנחם מנדל ב"ר שמואל צבי דנציגר הי"ד, העקידת יצחק מאלכסנדר
תשמא: ר' יעקב יצחק ב"ר שמעון נתן נטע בירדמן, האדמו"ר מלעלוב י-ם
תשנה: ר' מאיר יהודה ב"ר צמח גץ, רב הכותל ור"י בית א-ל וב' רשפי א"ש
תשסא: קרסו מגדלי התאומים בארה"ב ומתו כ-450 יהודים הי"ד

אלול תשפ"ג

ספטמבר (9) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

יז	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:41 גר"א 9:28 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:04:30	3
יח	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:41 גר"א 9:28 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:11 **שקיעת החמה** 7:03:15	4
יט	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:41 גר"א 9:28 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:39 מנחה גדולה 1:10 **שקיעת החמה** 7:02:00	5
כ	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:42 גר"א 9:28 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:10 **שקיעת החמה** 7:00:45	6
כא	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:42 גר"א 9:28 סוף זמן תפילה מג"א 10:00 גר"א 10:31			חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:09 **שקיעת החמה** 6:59:15	7
כב	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:42 גר"א 9:28 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	הדלקת נרות שבת **6:28**		חצות יום ולילה 12:38 מנחה גדולה 1:09 **שקיעת החמה** 6:58:00	8
כג	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:42 גר"א 9:29 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:52 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:40	**פרשת: נצבים - וילך** הפטרה: שוש אשיש (ישעיה ס"א) אבות פרקים ה'-ו' גם אש' אומרים במוצ"ש ויהי נועם, כי יש ששת ימי המעשה [מ"ב רצ"ה סק"ג] במוצאי שבת מתחילים בני אשכנז באמירת סליחות	צאת השבת **7:31** חזו"א 7:35	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:08 **שקיעת החמה** 6:56:45 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:09 צאת השבת לר"ת (מעלות) 8:07	9

שבת וראש השנה

תאריך אלול תשרי		עמוד השחר א'	עמוד השחר ב'	זמן ציצית ותפילין	הנץ החמה מההר	הנץ החמה הנראה	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא	מנחה קטנה	פלג המנחה	שקיעה	צאת הכוכבים חזו"א	דף היומי בבלי	משנה והלכה יומית	דף יומי ירושלמי
מאזניים		90 דק' במעלו' קודם הנץ	72 דק' במע' קודם הנץ	לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ 25ד דק'	שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	40 דק' במעלות אחר השקיעה	קדושין	משניות ושו"ע או"ח	מעשר שני א - ז מ"ב עמוד היומי ח"ב קמא: - קמד: מ"ב הדף היומי בהלכה
כד	ראשון	4:49	5:07	5:34	6:22:15	6:30:00	8:26	4:16	5:34	6:52:45	7:33	כח	תענית ד א-ב תצו-ז ג-ב	קס"ב א'
כה	שני	4:49	5:08	5:35	6:22:45	6:30:30	8:27	4:15	5:33	6:51:15	7:32	כט	תענית ד ג-ד תצז ג-ה	קס"ב א'
כו	שלישי	4:50	5:09	5:35	6:23:30	6:31:15	8:27	4:14	5:32	6:50:00	7:31	ל	תענית ד ה-ו תצז ו-ח	קס"ב ב'
כז	רביעי	4:51	5:09	5:36	6:24:00	6:31:45	8:27	4:13	5:31	6:48:45	7:29	לא	תענית ד ז-ח תצז ט-יא	קס"ב ג' - ד'
כח	חמישי	4:52	5:10	5:37	6:24:30	6:32:30	8:27	4:12	5:30	6:47:30	7:28	לב	מגילה א א-ב תצז יב-יד	קס"ב ד' - ו'
כט	ששי	4:53	5:11	5:37	6:25:00	6:33:15	8:28	4:11	5:29	6:46:00	7:26	לג	מגילה א ג-ד תצז טו-יז	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:40
א	שבת	4:53	5:12	5:38	6:25:30	6:33:45	8:28	4:11	5:28	6:44:45	7:25	לד	מגילה א ה-ו תצח א-ג	

מנין מאה ברכות

א' דר"ה בשבת: 86 ברכות, [81 דשבת, שהחיינו דקידוש, 2 דסימנים, 2 נוספות דמוסף], וצריך להתחייב ולהשלים עוד 14 ברכות, ואפשר ע"י שמיעת ברכות העליות לתורה וההפטרות, עיין מש"כ ע"ז בפר' וירא.

כ"ד אלול: כתב השל"ה והביאו החיד"א: כל עשירי יהיה קדש, ויתחיל מראש השנה, ויום הכפורים הוא יו"ד לחודש, וממחרת יום הכפורים יתחיל לספור יו"ד ימים, וככה יעשה בכל שנה, ובסוף השנה הימים שאחר יום העשירי האחרון כולם קדושים (**העשירי האחרון השנה הוא בכ"ד אלול**), באופן שיתחיל תמיד החשבון מראש השנה. וכל יום העשירי יהיה יום תשובה, ואף שלא יוכל להתענות כגון שחל בשבת ויום טוב, מכל מקום יהיה לו יום תשובה, וכן אם חל ביום תענית ציבור יוסיף בתשובה, ככה ינהג עולמית. והוסיף הכה"ח (סו"ס תק"פ): והעיקר הוא שיהיה תורה עם התשובה, ולעסוק תמיד בתורת חיים.

ערב ר"ה: שו"ע (תקפ"א ב') "נוהגים להתענות ערב ר"ה", ובמ"ב כתב דא"צ לא קבלה (וי"א שמאחר שיש הרבה שלא מתענים, המתענים צריכים לקבל) ולא השלמה [דהיינו שא"צ להשלים התענית רק עד פלג המנחה לבריא ולחלוש עד מנחה גדולה, ואעפ"כ היחיד אומר עננו להרמ"א (מ"ב תקס"ב סק"י)], ואין קוראים בו ויחל, והביא המ"ב בשם המ"א והמהרי"ל שתענית זו של ער"ה יש להתענות נערים מגיל י"ג ובנות מגיל י"ב, וכתב עוד דלהמג"א יש להקל במקום שיש מקצת חולי, אמנם הש"ך כתב דמחמת שאינו בריא לעולם צריך התרה. ובשכר זה נמחלים שליש העוונות (ויק"ר פ"ל, קה"ר ט', תנחומא אמור), ועי' כה"ח (ס"ק ס"ג) שמחמיר בזה להתענות עד צאה"כ.

ערב ר"ה: "ונוהג אני לשלוח מנות לעניים ערב ר"ה, כדכתיב (נחמיה ח' י') לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו, וכתיב (שם י"ב) וילכו כל העם לאכול ולשתות ולשלח מנות" (פרי חדש תקפ"א ד').

שמחה וסעודה בר"ה: ראה לעיל לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים, ובשו"ע תקצ"ז ס"א "אוכלים ושותים ושמחים", וביאר המ"ב שם דבר"ה יש מצות ושמחת בחגך, וכתב המ"ב (תקכ"ט סקי"א): איתא בע"ז דף ה' שתקנו להרבות בסעודה בר"ה, [לפי שהוא תחלת השנה עושין כן לסימן טוב, שעה"צ י"ג] ורש"י שם פי' שהשמחה היא מחמת שהוא יו"ט. אלא דסיים השו"ע: אמנם לא יאכלו כל שבעם למען לא יקל ראשם ותהיה יראת ה' על פניהם. ובמ"ב (תקפ"ה סקכ"ה): שיהא מורא הדין עליו. וכתב עוד המ"ב (תקפ"ג סק"ה): שיהיה שמח לבו ובטוח בה' עם התשובה ומעש"ט.

ראש השנה: "ראש השנה יום אחד, כי הוא יום תשובה והערה לבני אדם מתרדמתם ולפיכך תוקעין בו בשופר כמו שבארנו במשנה תורה, וכאילו הוא הצעה ופתיחה ליום הצום, כפי שהנך רואה מפורסם במסורת האומה מרציפות עשרת ימים שמראש השנה ועד יום הכפורים" (רמב"ם במו"נ ח"ג פמ"ג).

ימים נוראים: ראוי לכל גבר ירא ה' להשתדל שיהיה לו עליה בימים נוראים, ואף במקומות שמוכרים יקנה אותו בדמים כפי יכולתו, ואדרבה יש עילוי יותר במצוה שבאה אליו בדמים ממצוה שבאה אליו בחינם אין כסף. מ"ב תקפ"ד סק"ח בשם מט"א.

קריאת התורה של "האזינו" בשבת במנחה ובשני וחמישי: דעת הרמ"א (בסי' תכ"ח ס"ה) דבמנחה בשבת ובב' וה' אין לחוש ולחלק הקריאה כסדר הזי"ו ל"ך (כבשבת בבוקר), אמנם בכה"ח (סק"ל) הביא מהב"י שהמנהג דגם במנחה ובב' וה' קורין הז"י (וסדר ההפסקות כשבת), וכ"כ הפר"ח והשכנה"ג והחיד"א, וכן יש לספרדים לנהוג.

תשליך בר"ה שחל בשבת: הנה הספרדים נוהגים באמירת תשליך בשבת, וכבר מו"ז בכה"ח סי' תקפ"ג הזהיר מאוד שיש להזהר שלא להוציא המחזורים. וכ"כ במאמ"ר שם ד' ובזבחי צדק סי' ל"ח, ע"ש. ובני אשכנז דוחים התשליך למחר מחשש זה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

כד. סדר הלימוד מכ"ד אלול עד ר"ה, ראה בכה"ח תקפ"א סקכ"א
תרצג: ר' ישראל מאיר ב"ר אריה זאב הכהן מראדין, החפץ חיים
תשיג: ר' בן ציון מאיר חי ב"ר יוסף רפאל עוזיאל, הראשון לציון
תשלו: ר' יחזקאל ב"ר מרדכי זלמן אברמסקי, ב' חזון יחזקאל

כה. א: יום ראשון לבה"ע נבראו האש והמים שמים ארץ ואורה וחושך
ג' תכז: נשלמה חומת ירושלים בימי נחמיה (נחמיה ו' ט"ו)
ג' תת??: התנא ר' אלעזר ב"ר שמעון, והרבה מפקפקים בזה (ראה ט' תשרי)
תקמא: ר' יחיאל מיכל ב"ר יצחק המגיד מזלאטשוב, ב' מים רבים
תקסט: ר' שאול ישועה ב"ר יצחק אביטבול, אב"ד צפרו וב' אבני שי"ש
תשסח: ר' בנימין יהושע ב"ר ברוך זילבר, ב' אז נדברו וברית עולם ועוד

כו. יום שני לבה"ע נברא הרקיע, ובב"ר (ד' ח') אי' גם הגהינם ואשו
תקסה: ר' אליהו ב"ר יוסף הצרפתי, מרבני פאס מרוקו, ב' אליהו זוטא
תרה: ר' חיים ב"ר שלמה פינטו, הראשון, אב"ד מוגאדור
תרסז: ר' עמרם ב"ר יצחק יעקב בלום, ב' בית שערים
תרחצ: ר' אבא ב"ר עמרם אלבאז, אב"ד צפרו וב' מילי דאבא
תשטו: ר' יצחק ב"ר יעקב חיים ישראל רפאל אלפייה, ב' הקונט' היחיאלי
תשכה: ר' חנוך העניך ב"ר שמואל בורנשטיין, האדמו"ר מסוכטשוב
תשעה: ר' דוד ב"ר מאיר בר חן (אוחנונה), רבה של שדרות

כז. יום שלישי לבה"ע הימים העשב והעץ ובילקוט אסתר גם גן עדן
תקס: ר' נתן ב"ר יעקב שמעון הכהן אדלר מפפד"מ
תרטו: ר' שלום ב"ר אלעזר רוקח, השר שלום מבעלזא (1)
תרנה: ר' אלישע יצחק ב"ר מאיר שור, אב"ד קיטוב
תשסג: ר' רפאל יצחק ב"ר נחמן שמואל וסרמן, ר"י אהל יעקב
תשע: ר' יהודה זאב ב"ר יחיאל צבי ליבוביץ, ב' זיו יהודה ועוד

כח. יום רביעי לבה"ע נתלו המאורות ברקיע להבדיל בין יום ללילה
ב' תתפג: מתו שאול וג' בניו בגלבוע ד' חדשים אחר שמואל (וי"מ בר"ה)
תשיד: ר' חיים יהודה ליב ב"ר אברהם דוב אוירבאך, ר"י שער השמים

כט. יום חמישי לבריאת העולם נבראו בו שרצי המים והתנינים וכל עוף כנף למינהו
תפא: ר' שלמה ב"ר יוסף אמארילי ב' שו"ת כרם שלמה ופני שלמה
תרעה: ר' אליעזר חיים ב"ר אברהם דייטש, ב' שיח השדה
תשע: ר' יצחק יעקב ב"ר יחיאל יהושע רבינוביץ', האדמו"ר מביאלה רמת אהרן
תשעא: ר' מנשה ב"ר אליעזר זאב קליין אב"ד אונגוואר וב' משנה הלכות
תשעט: ר' אליעזר ב"ר דוד בן דוד, ממיסדי אור החיים ורו"מ אור האמת אלעד

א. יום הששי לבריאת העולם בו נבראו הבהמות ואדם (לדעת ר"א)
א' תתקנט-ב' פו: נולדה ונפטרה שרה אמנו ע"ה בת קכ"ז שנים ולאסת"ר בחשון
ב' פו: נעקד יצחק אבינו ע"ה (לדעת הזה"ק, ובשמו"ר בניסן, וראה ביוה"כ)
ב' קעב: יצחק אע"ה ברך את יעקב אע"ה (זוה"ק אמור ברע' מהימנא, ראה פסח)
ב' רל: יצא יוסף מבית האסורים (ר"ה י"א א')
ב' תמט: בטלה עבודת הפרך מאבותינו במצרים (שם)
ד' רנה: נולד הילד נחמן קטופא בשפרעם, ב' נבואת הילד, עי' אוצר מדרשים
ד' תשעב: נעקה"ש רבנו אמנון ממגנצא הי"ד, ב' ונתנה תוקף
ה' שיד: נשרפו ברומא ע"י האפיפיור התלמוד ומפרשיו ועוד
תקכא: ר' יהודה ב"ר יצחק עייאש ב' בית יהודה (ונולד היום בשנ' תסה)
תקנט: ר' יצחק ב"ר דוד, אב"ד לעטשוב, ב' כתבי הגר"י
תרמ: ר' מאיר לייבוש ב"ר יחיאל מיכל, המלבי"ם
תרעד: ר' יעקב דוד ב"ר זאב ווילאוובסקי, הרידב"ז מסלוצק וצפת
תרצא: ר' שמעון משה ב"ר יהושע זליג דיסקין, ב' מדרש שמעוני
תשסא: ר' שבתי ב"ר יוסף פרנקל, מו"ל רמב"ם מהדו' שבתי פרנקל

אלול תשפ"ג - תשרי תשפ"ד

ספטמבר (9) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כד	ראשון	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:43 גר"א 9:29 מג"א 10:01 גר"א 10:31	א' דסליחות לאש'	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:08 **שקיעת החמה** 6:55:30	10
כה	שני	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:43 גר"א 9:29 מג"א 10:01 גר"א 10:31	ב' דסליחות	חצות יום ולילה 12:37 מנחה גדולה 1:08 **שקיעת החמה** 6:54:15	11
כו	שלישי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:43 גר"א 9:29 מג"א 10:01 גר"א 10:31	ג' דסליחות **נא לא לשכוח לגנוז את הלוח**	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:07 **שקיעת החמה** 6:52:45	12
כז	רביעי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:43 גר"א 9:29 מג"א 10:01 גר"א 10:31	ד' דסליחות	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:07 **שקיעת החמה** 6:51:30	13
כח	חמישי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:43 גר"א 9:29 מג"א 10:01 גר"א 10:31	ה' דסליחות **שנה טובה ומבורכת לכל בית ישראל**	חצות יום ולילה 12:36 מנחה גדולה 1:06 **שקיעת החמה** 6:50:15	14
כט	ששי	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה	מג"א 8:44 גר"א 9:29 מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ערב ראש השנה** **לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים טובים ולשלום** ל"א תחנון (פרט לסליחות), התרת נדרים. ואש' אומ' למנצח, וסליחות זכור ברית, (עניין הצום, ראה בלוח העליון)	**הדלקת נרות שבת ויו"ט** **6:19**	חצות יום ולילה 12:35 מנחה גדולה 1:06 **שקיעת החמה** 6:49:00	15
א	שבת	סוף זמן ק"ש סוף זמן תפילה סוף זמן ק"ש מג"א 72 **סו"ז מוסף לכתחילה**	מג"א 8:44 גר"א 9:29 8:53 מג"א 10:01 גר"א 10:31 1:36	**א' דראש השנה ה'תשפ"ד** **שבת וראש השנה** מוציאים ב' ספרים ובא' קוראים ז' קרואים וה' פקד (בראשית כ"א א') [לפי שבר"ה נפקדו שרה רחל וחנה, מ"ב תקפ"ד סק"ו, ור"ל שגם אותנו יפקוד ה' לטובה ולברכה, כה"ח שם סקס"ן], וח"ק, ובספר ב' קורא ובחודש השביעי (במדבר כ"ט א'), וספ' כופלין ח"ק, ומפטיר בשמואל א' (א') ויהי איש אחד, שש"י פ"א (וי"א צ"ב). במנחה קוראים בהאזינו, אש' ל"א צדקתך (רמ"א תקצ"ח) ואצל הספ' יש בזה שינויי מנהגים, אש' עושים תשליך מחר, וספ' עושים תשליך בשבת וכן ספ' אר' אבינו מלכנו, ואש' ל"א. **ראוי להקדים לאכול סעודה ג' לפני השעה 3:40, ואם אוכל אח"כ יאכל רק מעט יותר מכביצה פת** (שו"ע תקכ"ט ס"א ומ"ב ח' וכה"ח שם שיאכל אחרי מנחה)	**תחל שנה וברכותיה** **צאת השבת 7:21** **חזו"א 7:25** בערבית ליל ב' אומרים: ותודיענו, וקידוש יקנה"ז.	חצות יום ולילה 12:35 מנחה גדולה 1:05 **שקיעת החמה** 6:47:30 צאת השבת לר"ת (שוות) 8:00 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:57	16

פרשת: האזינו

תאריך תשרי	מאזניים	עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מההר מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמנ' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמנ' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי קדושין	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי מעשר שני ח - יד מ"ב עמוד היומי ח"ב קמה. - קמח. מ"ב הדף היומי בהלכה
ב	ראשון	4:54	5:12	5:39	6:26:00	6:34:15	8:28	4:10	5:27	6:43:30	7:24	לה	מגילה א ז-ח תצח ד-ו	קס"ב ז' - ח'
ג	שני	4:55	5:13	5:39	6:26:45	6:35:00	8:28	4:09	5:25	6:42:15	7:22	לו	מגילה א ט-י תצח ז-ט	קס"ב ט' - י'
ד	שלישי	4:55	5:14	5:40	6:27:15	6:35:30	8:29	4:08	5:24	6:40:45	7:21	לז	מגילה א-ב יא-א תצח י-יב	קס"ג
ה	רביעי	4:56	5:14	5:41	6:27:45	6:36:15	8:29	4:07	5:23	6:39:30	7:20	לח	מגילה ב ב-ג תצח יג-טו	קס"ד א'
ו	חמישי	4:57	5:15	5:41	6:28:15	6:37:00	8:29	4:06	5:22	6:38:15	7:18	לט	מגילה ב ד-ה תצח טז-יח	קס"ד ב' קס"ה א'
ז	ששי	4:58	5:16	5:42	6:28:45	6:37:45	8:29	4:05	5:21	6:36:45	7:17	מ	מגילה ב-ג ו-א תצח-ט יט-א	מצוה להמנע מסעודה בע"ש מ: 3:35
ח	שבת	4:58	5:16	5:43	6:29:30	6:38:15	8:29	4:04	5:20	6:35:30	7:16	מא	מגילה ג ב-ג תצט ב-ד	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:33

תשובה: כתב הרמב"ם בפירוש המשניות (ר"ה פ"ד מ"ז): לא היו קורין הלל לא בראש השנה ולא ביום הכיפורים, לפי שהם ימי עבודה והכנעה ופחד ומורא מהשם ויראה ממנו, ומברח ומנוס אליו, ותשובה ותחנונים ובקשת כפרה וסליחה, ובכל אלו העניינים אינו הגון השחוק והשמחה.

תשובה: ודעו, כי כל אחד הרוצה לחזק יהדותו ולקנות יראת שמים, יקרא בספרו של רבינו משה בהלכות תשובה ובהלכות דעות ובהלכות תלמוד תורה, שהם פרקים קלים, וודאי הדבר אפילו אם יהיה לו לב של אבן, ישבר, ולא כתב רבינו משה שום דברי חסידות כמו שכתבו שאר החכמים, אלא כל מה שכתב הם חובות שחייב האדם לקיימם, שאם אינו מקיימם יענש בעולם הבא, ומי שאינו קורא בו אינו יודע להיזהר בהם (הקדמה כוללת לספר מעם לועז).

הכנה ליום כיפור: אעתיק לך את מאמרו המחוכם של אבא מרי זצ"ל, אמרו בפניו כי אחד משומרי הדת אמר בליל כיפור "איני יודע על איזה עוון אחזור בתשובה". ואמר אבא מרי זצ"ל בשמעו זאת: "מסכן שכמותו, לו ידע את אשר עליו לדעת היה חוזר בתשובה על שחושב הוא כי אין לו עוון לחזור עליו בתשובה", וזהו מאמר נכון שחייב אדם להתחנך על ידו (ר"א בן הרמב"ם בשם אביו בספרו המספיק לעובדי ה' פרק הענוה).

עשי"ת: כתב החתם סופר בדרשות ח"ב (דרוש לז"ך אלול דש"ע ע"א): כתבו רבותינו הקדמונים שכל התפילות של כל השנה, שנפסלו מחמת מחשבת חוץ ונדחו כפסולי המוקדשים, הם תלויים ועומדים עד עשרת ימי תשובה, וכשמתפלל אז בלב שלם - כל יום מעלה עמו תפילת יומו, כגון יום ראשון מעלה עמו כל תפילת יום ראשון בשבת של כל השנה וכן כולם.

מנין מאה ברכות

ב' דר"ה ביום א': 84 ברכות, [75 דיו"ט, שהחיינו דקידוש, ברכת נר והבדלה, 2 דסימנים, 2 דשופר, 2 נוספות דמוסף] (ולאלו שאין אוכלים סימנים בליל ב' נחסרות ב' ברכות) וישלים כנ"ל.

צום גדליה: 98 ברכות, [דנפחת 6 של סעודת היום מיום רגיל 102, ונוספות 2 דהבדלת יו"ט, ו-1 למברך על הגפן], ויש להשלימם בתוספת ברכת הנהנין בלילה לפני הצום או באשר יצר. ולב"י (סי' מ"ו ג') דמשלים על ידי לבישת טו"ת במנחה נוס' ב' ברכות, ולרמ"א אין נוהגין ללבוש וישלים באחרות.

זמני הירח: ג' מהמולד - ליל שלישי. ניתן לברך עד שעה 20:27 בערב (לשעון קיץ) שאז ייעלם הירח. ולדעת הלבוש והבית מאיר יש לקדש כבר הערב, וכ"ד הגר"א וכ"מ בבה"ל תכ"ו ובשעה"צ תר"ב סק"ז, וכ' הגרימ"ט שכן מנהג רוב האשכנזים, וכ"כ בכה"ח תכ"ו סקכ"ז, אמנם הרמ"א כתב לקדש במוצאי יוה"כ. וגם הרבה מהספרדים נוהגים לברך במוצאי יוה"כ.

תקופות: תקופת תשרי האמיתית - ביום שבת קודש ח' תשרי בשעה 9.50 בבוקר. והוא יום תחילת הסתיו, יום ולילה שווים (מהנץ לשקיעה האסטרונומיים 12 שעות). אין מתקופה זו נפ"מ הלכתית.

זמני הירח: ז' מהמולד - מוצאי שבת קודש. ניתן לברך עד שעה 24:18 בלילה (לשעון קיץ) שאז ייעלם הירח, [ואמנם עיקר הזמן הוא מליל שבת עד שעה 23.15 בערב בערך ששוקעת, אלא שאין מקדשין לכתחילה בליל שבת, והטעם כתבנו בפר' נח]. הרבה נוהגים לקדש הלבנה במוצאי יום הכיפורים. הירח שוקע במוצאי יוה"כ בשעה 2.40 בערך בלילה, ועי' רמ"א תכ"ו ס"ב. ומתוך ששמחים שיצאו בדימוס מקדשין אף קודם שיטעמו (מ"ב שם סקי"א).

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

106

ב. "ויכולו השמים והארץ וכל צבאם וגו'" - שבת בראשית
תרכג: ר' משה ב"ר שאול כהן מחכמי ג'רבא, ב' פני משה
תרפב: ר' ישראל ב"ר אשר פרלוב, "הינוקא מסטולין"
תשא: ר' סלמאן ב"ר יוסף אליהו, מח"ס כרם שלמה על עץ חיים
תשב: ר' דוד ב"ר עקיבא הכהן רפפורט, ב' מקדש דוד
תשלז: ר' יוסף ב"ר מיכל דוד רוזובסקי, ר"י אור ישראל לצעירים פ"ת

ג. ג' שמ: יום צום השביעי (זכריה ח' י"ט) **"צום גדליה"**. ומתענים בו על הריגתו של גדליה בן אחיקם בן שפן, [אשר הופקד ע"י נבוכדנצר לשמור על שארית ישראל לאחר חורבן בית ראשון], ונהרג הוא והיהודים אשר עמו נ"ב יום אחר חורבן ביהמ"ק הראשון ע"י ישמעאל בן נתניה בן אלישמע מזרע המלוכה ועשרה אנשים אתו (סוף מלכים, וירמיה מ' מ"א) ונכבית גחלת ישראל כי ע"י שנהרג גלו כולם ונהרגו מהם לאלפים, אך עיין ברד"ק וראב"ע (זכריה ח' י"ח) שנהרג בר"ה ע"ש
יו"ט במג"ת על שבטלה הזכרת ש"ש בשטרות, ועי' בסוגיא דר"ה י"ח ב'
תמג: ר' אברהם אבלי הלוי ב"ר חיים גומבינר מקאליש, המגן אברהם
תרכא: ר' ישראל ב"ר גדליה ליפשיץ, ב' התפארת ישראל על המשנה
תרפט: ר' נפתלי צבי ב"ר משה טרופ, ב' חידושי הגרנ"ט
תרץ: ר' שמעון נתן נטע ב"ר דוד צבי שלמה בידרמן, האדמו"ר מלעלוב (5)
תשב: ר' אהרן יחיאל ב"ר ירחמיאל משה הופשטיין, האדמו"ר מקוזניץ (6)
תשז: ר' חזקיהו יוסף ב"ר חיים אריה לייב מישקובסקי מקרינקי
תשיז: ר' אפרים זלכה ב"ר משה הכהן, מזקני המקובלים בי-ם
תשנה: ר' אלחנן משה ב"ר ברוך קונשטט, ר"י קול תורה וב' באר אלחנן
תשסא: ר' שלמה ב"ר חיים דוד הכהן רוטנברג, ב' תולדות עם עולם
תשעב: ר' גדליה ב"ר אברהם אייזמן, משגיח קול תורה וב' גידולי מוסר

ד. תעד: ר' יואל ב"ר משה הלפרין מאוסטראה, ר' יואל בעל שם
תקח: ר' צבי הירש ב"ר נפתלי הירץ אשכנזי הלברשטט, ב' כוס הישועות
תקנט: ר' ישראל יעקב בורלא ב' מקור ישראל אב"ד בי-ם
תקפא: ר' אברהם ב"ר יחיאל דנציג, החיי אדם חכמת אדם
תרח: ר' יצחק אריה ב"ר מתתיהו וורמסר, הבעל שם ממיכלשטאט
תרעז: ר' יצחק ב"ר שמואל מאלצאן, ב' שביתת השבת ועוד

ה. ב' קצו - שכח: נולד [ונפטר] נפתלי בן יעקב אבינו ובלהה ע"ה להיעב"ץ היום תענית צדיקים, על שמתו עשרים איש מישראל ונחבש ר' עקיבא בבית האסורים, (עירובין כ"א ב'), שו"ע או"ח תק"פ ב'
תשיג: ר' מנחם ב"ר אברהם הלוי פולאק ב' חלק לוי ועוד
תשנב: ר' ברוך שלום הלוי ב"ר יהודה ליב אשלג ב' ברכת שלום (2)

ו. תקעב: ר' אריה ליב ב"ר ברוך גרונדי, הסבא משפולי
תקפ: ר' אברהם ב"ר רפאל כלפון ראב"ד טריפולי, ב' חיי אברהם
תשכח: ר' ישראל ב"ר דוד יששכר טויסיג, האדמו"ר ממטרסדורף
תשסט: ר' דוב מאיר ב"ר יהושע לייב אייזינשטיין ב' נטעי אד"ם

ז. נולד ונפטר זבולון בן יעקב אבינו ולאה אמנו ע"ה (ולא נודעו השנים, עי' סה"ד) היום תענית צדיקים על שנגזרה גזרה על אבותינו שבמדבר - שימותו בחרב וברעב ובדבר מפני מעשה העגל (ובכלבו כתב ב-ו' בו), שו"ע תק"פ
תצז: ר' דוד ב"ר אברהם אופנהיים ב' שו"ת נשאל דוד

ח. ב' תתקלז: החל חג חנוכת המזבח ז' ימים בימי שלמה המלך (דה"י ב' ז') ואכלו ביוה"כ (מו"ק ט' א', ועי' שבת ל' א'), ראה א' מרחשון
תקנב: ר' ישראל ברוך ב"ר שניאור זלמן פוזנר, אבי בעל התניא
תקצג: ר' נח ב"ר מרדכי מלעכוויטש
תשעד: ר' נתן דב נטע ב"ר יעקב פריינד, ר"י לצעירים עץ חיים ודושינסקי
תשפא: ר' ישראל מאיר ב"ר יעקב יצחק המניק, ב' מי הדעת משגי' יד אהרן

תשרי תשפ"ד

ספטמבר (9) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ב	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:44 גר"א 9:30 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ב' דראש השנה** **צאת החג: 7:20** ר"ת (במע): 7:56 מוציאין ב' ספרים, ובראשון קוראים ה' קרואים ויהי אחר הדברים (בראשית כ"ב א') [כדי להזכיר זכות עקידת יצחק, מ"ב תר"א סק"א], ובספר ב' כנ"ל, ומפטיר כה אמר ה' מצא חן (ירמיה ל"א א') [מפני שחובת היום להזכיר זכרונות, וכתיב בקרא דהבן יקיר לי - זכור אזכרנו, שם סק"ב]. אבינו מלכנו. שש"י פ"א, אש' עושים היום תשליך סו"ז מוסף לכתחילה: 1:36	חצות יום ולילה 12:34 מנחה גדולה 1:05 **שקיעת החמה 6:46:15**	17
ג	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:44 גר"א 9:30 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**צום גדליה** קוראים ג' בשחרית ובמנחה בויחל משה (שמות ל"ב י"א), ואש' מפטירין במנחה דרשו ה' (ישעיה נ"ה ו'), נ"כ במנחה [בא"י], ואו' אבינו מלכנו בכל עש"ת שחרית ומנחה סיום הצום (הנהוג): 7:00 וי"א: 7:09	חצות יום ולילה 12:34 מנחה גדולה 1:05 **שקיעת החמה 6:45:00**	18
ד	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:44 גר"א 9:30 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31		חצות יום ולילה 12:34 מנחה גדולה 1:04 **שקיעת החמה 6:43:30**	19
ה	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:45 גר"א 9:30 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31		חצות יום ולילה 12:33 מנחה גדולה 1:04 **שקיעת החמה 6:42:15**	20
ו	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:45 גר"א 9:30 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31		חצות יום ולילה 12:33 מנחה גדולה 1:03 **שקיעת החמה 6:41:00**	21
ז	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:45 גר"א 9:30 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**הדלקת נרות שבת** **6:10** אש' א"א אבינו מלכנו במנחה, וספ' אומרים ואפילו בשבת	חצות יום ולילה 12:33 מנחה גדולה 1:03 **שקיעת החמה 6:39:30**	22
ח	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:45 גר"א 9:30 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:54 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31 **סו"ז מוסף לכתחילה 1:33**	**שבת שובה** **פרשת: האזינו** **הפטרה: שובה ישראל** (הושע י"ד) ס. מוסיפין מי א-ל כמוך (מיכה ז' י"ח - כ') א. מוסיפין וגם וה' נתן וי"א תקעו שופר (יואל ב' י"א או ע"ו - כ"ז) במוצאי שבת אש' אין אומרים ויהי נועם, וספ' אומרים תזכורת למוצ"ש: מנהג עשיית כפרות **צאת השבת 7:12** חזו"א 7:16	חצות יום ולילה 12:32 מנחה גדולה 1:02 **שקיעת החמה 6:38:15** צאת השבת לר"ת (שוות) 7:50 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:48	23

תאריך תשרי מאזניים		עמוד השחר א' 90 דק' במעלו' קודם הנץ	עמוד השחר ב' 72 דק' במע' קודם הנץ	זמן ציצית ותפילין לחומרא, כ-45 דק' קודם הנץ	הנץ החמה מהה מגובה העיר, בניכוי ההרים שבמזרח, מלבד הרי מואב	הנץ החמה הנראה מגובה העיר, בניכוי הרים קרובים בלבד, עד 16 ק"מ	סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא ג' שעות מעה"ש א' לצה"כ ד25 דק'	מנחה קטנה שעתיים וחצי זמני' קודם השקיעה	פלג המנחה שעה ורבע זמני' קודם השקיעה	שקיעה כאילו מודיעין ע' היתה מישור הגראיז"מ חשש לכתח' לשיטה זו	צאת הכוכבים חזו"א 40 דק' במעלות אחר השקיעה	דף היומי בבלי קדושין	משנה והלכה יומית משניות ושו"ע או"ח	דף יומי ירושלמי מעשר שני טו - כ / מ"ב עמוד היומי ח"ב קמח: - קנא: / מ"ב הדף היומי בהלכה
ט	ראשון	4:59	5:17	5:43	6:30:15	6:39:00	8:30	4:03	5:19	6:34:15	7:14	מב	מגילה ג ד-ה / תצט-ק ה-ב	קס"ה א' - ב'
י	שני	5:00	5:18	5:44	6:30:45	6:39:30	8:30	4:02	5:18	6:33:00	7:13	מג	מגילה ג-ד ו-א / תק ג-ה	קס"ו קס"ז א'
יא	שלישי	5:00	5:18	5:45	6:31:30	6:40:00	8:30	4:01	5:16	6:31:30	7:12	מד	מגילה ד ב-ג / תק-א ו-ב	קס"ז א' - ג'
יב	רביעי	5:01	5:19	5:45	6:32:00	6:40:30	8:30	4:00	5:15	6:30:15	7:10	מה	מגילה ד ד-ה / תקא ג-ה	קס"ז ד' - ה'
יג	חמישי	5:02	5:20	5:46	6:32:45	6:40:45	8:30	4:00	5:14	6:29:00	7:09	מו	מגילה ד ו-ז / תקא-ב ו-א	קס"ז ו'
יד	ששי	5:03	5:20	5:46	6:33:15	6:41:30	8:30	3:59	5:13	6:27:45	7:08	מז	מגילה ד ח-ט / תקב ב-ד	אסור לאכול סעודה בער"ס מ: 3:29
טו	שבת	5:03	5:21	5:47	6:34:00	6:42:15	8:31	3:58	5:12	6:26:15	7:06	מח	מגילה מו"ק ד-א י-א / תקג-ד א-א	ראוי לאכול סעודה ד' עד: 10:29

מנין מאה ברכות

יום הכיפורים: 68 ברכות [דנפחת מה-81 של כל שבת 3 דקידוש ערב ובוקר ו-18 דג' סעודות, ס"ה 60, ונוסף שהחיינו וז' דנעילה, ס"ה 68], וכאן מוכרחים לצרף את ברכות ששת העולים לתורה ומפטיר בשחרית (14) וההפטרה (5), ושלשת העולים במנחה (6) וההפטרה (4, ולספי' נוספת עוד ברכה בהפטרה דמנחה, אך נפחת שעשה לי כ"צ) ס"ה 29 ברכות, ובס"ה 97 ברכות וצריך להשלים עוד 3 ברכות. ובמ"ב (מ"ו סקי"ד) כתב בשם מג"א דישלים ע"י ברכת הריח על הבשמים [לאחר היסח הדעת בין ברכה לחברתה, אמנם עיי' כה"ח (תקנ"ו סקי"ד) שהביא מהשל"ה ועוד - לאסור להריח בשמים בכל תענית משום תענוג], וכן בברכת אשר יצר אם נזדמן לו, ואפשר דיוצא ע"י הדחק במה שמכוין לשמוע חזרת הש"ץ, עכ"ד. ועי' רמ"א סי' תרכ"ב ומ"ב סק"ה שיש ביוה"כ הרבה שבחים שמשלימים ק' ברכות.

יו"ט ראשון של סוכות בשבת: 87 ברכות [81 דשבת, שהחיינו דקידוש, ג"פ לישב בסוכה, ב' דהלל], וגם לאשי' המברכים על קהלת ב' ברכות, לכאורה אין זה אלא לקורא בלבד, ויש להשלים 13 ברכות בשמיעת ברכות העולים לתורה וההפטרה ועוד.

ערב יוה"כ: כתב רבינו יונה בשערי תשובה (שער ד'): כל הקובע סעודה בערב יום הכפורים כאילו נצטוה להתענות תשיעי ועשירי, והתענה בהם. [הטעם הראשון] - כי הראה שמחתו בהגיע זמן כפרתו ותהיה לו לעדה על דאגתו לאשמתו ויגונותיו לעונותיו. והשנית - כי בשאר ימים טובים אנו קובעים סעודה לשמחת המצוה, כי יגדל וישגא מאוד שכר המצוה על השמחה, וכו', ומפני שהצום ביוה"כ, נתחייבנו לקבוע הסעודה על שמחת המצוה - בערב יום הכיפורים. והשלישית - למען נחזק להרבות תפילה ותחנונים ביום הכפורים ולשית עצות בנפשנו על התשובה ועיקריה.

י' תשרי: ראה בפורים דהבאנו דלהא"ר יש להתפלל בהשכמה ולהחיד"א לא נאמר בו השכמה.

מוצאי יוה"כ: כתב הרמ"א (תרכ"ד ס"ה): אוכלים ושמחים במוצאי יוה"כ דהוי קצת יום טוב, ובשעה"צ (תרכ"ג סק"ו) כתב: שהוא יו"ט להרבות בסעודה. לכן יפקדו איש את אחיו בצאתו מביהכ"נ כדרך שאומרים בשבת ויום טוב, "יום טוב" איש לרעהו.

י"א תשרי: ביום שאחר יוה"כ משכימין לבית הכנסת, כדי שלא יהיה נראה ח"ו שאנו היינו נכנעים לו רק בעת שאנו צריכין לבקש על דיננו (מ"ב תרכ"ד סקי"ד). והטעם בשל"ה שלא יקטרג השטן, א"ר. ולפי"ז צריך להיזהר מכאן ואילך בכל עניניו (כה"ח תרכ"ד ל"ד). וא"א תחנון בין יוה"כ לסוכות משום דהוי יום טוב כמו יום הכיפורים במקצת וכו' והם ימי חנוכת הבית (בימי שלמה) (ביאור הגר"א תרכ"ד ס"ה).

י"א תשרי: כתב הרמ"א (תרכ"ה א'): ומצוה לתקן הסוכה מיד לאחר יום כיפור דמצוה הבאה לידו אל יחמיצנה (מהרי"ל). וכתב המ"ב (סק"ב) דבליל מוצאי יו"כ התחלה בעלמא ולמחרת מתקן כולה אם אפשר וכו', עכ"פ ביום המחרת אחר יציאה מביהכ"נ יתחיל ויגמור כולה אם אפשר.

ערב סוכות: יש להרבות בצדקה בערב סוכות, ומהר"ח ויטאל זצ"ל היה מחלק קופה לעניים בכל ערב סוכות, ויש טעם נכון מאד על דרך האמת, ויומא הוא דקא גרים בדרך צדקה תמצא וכו' (כה"ח סי' תרכ"ה ס"ק ט"ו).

ערב סוכות: כדאי להתנות לפני כניסת החג: **"איני בודל מנויי הסוכה כל בין השמשות של שבעת ימי החג"**, כדי שיהיה מותר להסירם מפני הגשמים וכדי שלא יאסרו בטלטול ביו"ט ובשבת (ראה שו"ע ורמ"א תרל"ח ס"ב, ומ"ב שם ס"ק כ"ד).

☜ כתב הלקט יושר (הל' סוכה אות ז') דרבו בעל תרומת הדשן לא היה ישן בערב סוכות בצהרים כדי שיוכל לישן לתיאבון בלילה, כי בסוכה השינה קובעת עיקר הדירה, ר"ל השינה חמורה מאכילה.

תקופות: תקופת תשרי לרב אדא - יום שלישי י"א תשרי בשעה 11, 59 דק', 2 חלקים ו-46 רגעים. [וסימנו: ג' י"ז תתרס"ד מ"ן]. ותרגומו לגרימ"ט ביום שלישי בשעה 12.30 ולגרימ"ר בשעה 12.38 בצהרים (לשעון קיץ).

זמני הירח: סוף זמן ברכת הלבנה לכתחילה בליל ששי י"ד תשרי כל הלילה, ובדיעבד בליל שבת ויו"ט עד שעה 24.40, ט"ו מהמולד - ליל שבת ויו"ט עד הבוקר. ולהמ"ב יברך בדיעבד עד ט"ו מהמולד, ולכה"ח ספק ברכות להקל ויקדש ללא ברכה.

תאריכי פטירת גדולי ישראל ודברי ימי עם ישראל

ט. ג' תתקפ/ד: רבי אלעזר בן רבי שמעון ונטמן במירון (י"א כ"ה אלול)
רפ: ר' אברהם ב"ר יעקב סבע, ב' צרור המור ואשכול הכופר, מגולי ספרד
תרנח: ר' נפתלי הירצקא ב"ר יעקב פרץ הלוי זילבערמאן, האד' מראצפרט
תרסו: ר' יצחק יהודה ב"ר חיים שמואל שמעלק'ס מלבוב, בית יצחק
תשיב: ר' ששון עזרא ב"ר עזרא סחייק, ב' שיח ששון, מאחרוני חכמי בבל
תשך: ר' יצחק זאב ב"ר חיים הלוי סאלאווייציק, הגרי"ז מבריסק
תשס: ר' שלמה שמשון ב"ר מאיר קרליץ, אב"ד פ"ת וב' עטרת שלמה

י. ב' מט: בעצם היום הזה נימול אברהם .. (פדר"א כ"ט, ראה יג תשרי בשם תוס')
ב' פו: בבין הערבים נעקד יצחק אבינו (אחרונים בשם פדר"א, ולא נמצא)
ב' תנ: משה רבינו ע"ה ירד מההר ולוחות שניות בידו
ג' פז: זכריה בן יהוידע הכהן הוכיח את העם על עוזבם את ה' ושבת ויוה"כ היה (ירוש' תענית ד' ה') וירגמוהו בעזרת הכהנים במצוות המלך יואש, ודמו תסס רנ"ב שנה עד חורבן הבית (קהלת רבה ג' כ')
ג' תתפב: נעקה"ש התנא רבי עקיבא בן יוסף, ונולד ר"י הנשיא, [ובכה"ח (תק"פ ס"ק ט"ו) הביא דמשמע בטור דר"ע מת בה' תשרי, אמנם בילקוט משלי סי' ט' רמז תתקמ"ט מבואר שר"ע מת בערב יוה"כ שהוא בט' בתשרי]
ג' תתפב: נעקה"ש ר' אלעזר בן שמוע (אוצר המדרשים עמ' 443)
ד' רע: הוה זעפא ושכיב רב אחאי בריה דרבה בר אבוה. אגרת רב שרירא
תרנד: ר' עזריאל אריה ליב ב"ר אברהם אבלי ראקובסקי, ב' שלמה משנתו
תרנה: ר' נפתלי חיים ב"ר מאיר הורוביץ מדז'יקוב ב' מנחה חדשה
תשטו: ר' יהודה ליב הלוי ב"ר שמחה אשלג ב' פירוש הסולם על הזה"ק (1)
תשכג: ר' אברהם בנימין ב"ר מיכאל משה יהודה זילברברג, ב' שו"ת מהרא"ב
תשלז: ר' משה יצחק (איציק'ל) ב"ר נפתלי אלימלך גווירצמן, אדמו"ר מפשעווארסק (1)
תשמח: ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר יוסף מאיר טברסקי, אדמו"ר ממכנובקה (2)
תשע: ר' שמעון נתן נטע ב"ר משה מרדכי בידרמן, האדמו"ר מלעלוב

יא. ב' תנ: ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם (עי' פרש"י לשמות ח"י י"ג), ובו ביום היתה התנדבות העם הגדולה לבנין המשכן (עי' ר' בחיי)
ד' רכח: מר בר רב אשי דהוא רב טביומי [ב"ב י"ב: ועי' רבינו גרשום שהוא רב אשי]
ד' תתצג: ר' יצחק ב"ר אשר הלוי משפירא, (עי' בפסקי ריקאנטי קס"ו)
תרסד: ר' יוסף זכריה ב"ר נתן שטרן משאוועל מח"ס זכר יהוסף
תשסד: ר' אשר ב"ר אריה מרדכי פריינד, מייסד יד עזרה
תשעב: ר' משה ב"ר שמואל גפן מראשי ישיבת כנסת יצחק חדרה

יב. ב' מט: לתוס' ר"ה יא. היום (בג' למילה) באו ג' המלאכים לבקר את אאע"ה
תקלח: ר' אברהם המלאך בן המגיד ר' דב ממזריטש, ב' חסד לאברהם
תשנו: ר' מיכל דוד ב"ר משה יצחק שלפוברסקי, ר"י תפארת צבי
תשסג: ר' פרץ ב"ר רפאל מימון, רב הישוב גילת וב' תולדות פרץ
תשסח: ר' צבי ב"ר ישראל איסר שפירא, ב' צביון העמודים על הסמ"ק

יג. תקסו: ר' משה יוסף מרדכי מיוחס, הראשל"צ, ב' ברכות המים
תקצח: ר' עקיבא איגר ב"ר משה גינז מפוזנא
תרמג: ר' שמואל ב"ר מנחם מנדל שניאורסון, האדמו"ר מהר"ש מחב"ד (4)
תרמה: ר' מנחם מנדל ב"ר יחזקאל פאנעט, ב' מעגלי שערי ואבני צדק
תרסז: ר' ישראל ב"ר אברהם יעקב, האור ישראל מסדיגורה (2)
תרעג: ר' חיים ב"ר נפתלי צבי יהודה ברלין אב"ד מוסקבה
תשכא: ר' אשר אנשיל יהודה ב"ר חיים מילר, ב' לחם אשר ועוד
תשנח: ר' שלום ב"ר חיים יעקב ספרין מקאמרנא, ב' נשמת שלום
תשסו: ר' יוסף ב"ר סעדיה עוקבי, רב המושבה מגדל
תשעה: ר' יוסף ב"ר ישראל חיים קפלן, ב' תפארת ישראל - קדשים
תשפא: ר' ברוך יואל ב"ר בצלאל פייבל פרידמן, דיין בבי"ד ב"ב

יד. תקסג: ר' שלום שכנא ב"ר אברהם מפרוהבישט
תקעה: ר' ישראל ב"ר שבתי הופשטיין, המגיד מקוז'ניץ
תשט: ר' יוסף צבי ב"ר ישראל דושינסקיא, מוהרי"ץ, גאב"ד י-ם
תשמו: ר' חיים אליעזר בן ציון ב"ר בנימין ברוק, ר"מ נובהרדוק, ב' הגיוני מוסר
תשסה: ר' ציון ב"ר חביב ברכה, ממקובלי ירושלים

טו. ב' רנו: יעקב אבינו ע"ה בן קמ"ז שנים מיום ליום
תטז: ר' יוסף שלמה בן אליהו דילמדיגו הרופא, יש"ר מקנדיאה
תקד: ר' אביעד שר שלום ב"ר מנחם שמשון באזילה, ב' אמונת חכמים
תקע: ר' משולם ב"ר יואל הכהן ב' עיקר תוי"ט
תקפא: ר' בצלאל ב"ר יואל רנשבורג ב' הורה גבר והגהות הש"ס
תרי: ר' שמעון ב"ר ישראל אלבוים מארילעס מירוסלב, ב' תורת שמעון
תריא: ר' דב בער ב"ר יצחק אופנהיים, ב' מי באר
תרנה: ר' מרדכי ב"ר ישכר בר מנדבורנא (2)
תרפו: ר' מאיר ב"ר אהרן יהודה אריק, ב' אמרי יושר וטל תורה
תשנב: ר' יעקב משה ב"ר שמואל זאנוויל קרמר, הצדיק מכפר גדעון

תשרי תשפ"ד

ספטמבר (9) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ט	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:45 גר"א 9:30 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ערב יום הכיפורים** ל"א תחנון ולמנצח, אש' א"א מזמור לתודה (סי' נ"א ס"ט), ספ' אומרים אבינו מלכנו בשחרית ובמנחה ואש' ל"א	**הדלקת נרות יום הכיפורים** **6:07**	חצות יום ולילה 12:32 מנחה גדולה 1:02 **שקיעת החמה** 6:37:00	24
י	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:46 גר"א 9:31 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**יום הכיפורים** **צאת הצום: 7:09** ר"ת (במע'): 7:45 **סו"ז מוסף לכתחילה: 1:32** **זמן תקיעת שופר במוצאי יו"כ: 6:57** מוציאים ב' ס"ת בא' קוראים ו' בפרשת אחרי מות (ויקרא ט"ז א'), וח"ק, ובספר ב' קורא ובעשור לחודש (במדבר כ"ט ז'), וספ' כופלים ח"ק, ומפטיר ואמר סולו סולו (ישעיה נ"ז י"ד), ואש' אר' יזכור. ובמנחה קוראים ג' ברידבר ה' וכו' כמעשה ארץ מצרים (ויקרא י"ח א'), ומפטירין ביונה ומסיים במיכה (ז' י"ח), שש"ר ל"ב		חצות יום ולילה 12:32 מנחה גדולה 1:02 **שקיעת החמה** 6:35:45	25
יא	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:46 גר"א 9:31 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח		חצות יום ולילה 12:31 מנחה גדולה 1:01 **שקיעת החמה** 6:34:15	26
יב	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:46 גר"א 9:31 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	ל"א תחנון, ואש' אומרים למנצח		חצות יום ולילה 12:31 מנחה גדולה 1:01 **שקיעת החמה** 6:33:00	27
יג	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:46 גר"א 9:31 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	ל"א תחנון, וקוראים ג' בוזאת הברכה, ואש' אומרים למנצח סוף זמן ברכת הלבנה לכתחילה - ליל שישי כל הלילה וראה בלוח העליון		חצות יום ולילה 12:31 מנחה גדולה 1:01 **שקיעת החמה** 6:31:45	28
יד	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:46 גר"א 9:31 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ערב חג הסוכות** ל"א תחנון, ואש' אר' למנצח (מ"ב תרכ"ד סקי"ח. וכ' שם שיש שאין אומרים) אין לאכול סעודה בפת משעה עשירית (בלוח העליון)	**הדלקת נרות שבת ויו"ט** **6:00**	חצות יום ולילה 12:30 מנחה גדולה 1:00 **שקיעת החמה** 6:30:30	29
טו	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:46 גר"א 9:31 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:55 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31 **סו"ז מוסף לכתחילה 1:29**	**חג הסוכות** **שבת וחג סוכות** אושפיזין דאברהם מוציאים ב' ספרים, בא' קוראים ז' בפרשת שור או כשב (ויקרא אמור כ"ב כ"ו), וח"ק, ובספר ב' קוראים קרבנות המוספין ובחמשה עשר יום לחודש השביעי (במדבר כ"ט י"ב), וספ' כופלין ח"ק, ומפטירין בזכריה (י"ד) הנה יום בא, שיש בה מענין סוכות, אש' [בא"י] קוראים קהלת [מפני שהם ימי שמחה וכתיב בקהלת ולשמחה מה זו עושה, מ"ב ת"צ סקי"ז], שש"ר צ"ב, אום נצורה. במנחה קוראים ג' בפרשת וזאת הברכה, ול"א אה"ר וצדקתך, במוצאי שבת אש' אין אומרים ויהי נועם, וספ' אומרים, ואש' מברכין לישב בסוכה בהבדלה. [במוצ"ש בחו"ל ליל יו"ט שני, אומרים ותודיענו וקידוש יקנהס"ז [וי"א יקנהד"ם]]	**צאת השבת ויו"ט** **7:03** חזו"א 7:06	חצות יום ולילה 12:30 מנחה גדולה 1:00 **שקיעת החמה** 6:29:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 7:41 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:38	30

תשרי תשפ"ד

אוקטובר (10) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

טז	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:47 גר"א 9:31 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**א' דחול המועד** ובחו"ל יו"ט שני אושפיזין דיצחק קוראים ד' וביום השני (במדבר כ"ט י"ז) שש"י כ"ט, למען אמיתך	חצות יום ולילה 12:30 מנחה גדולה 1:00 **שקיעת החמה** 6:27:45	1
יז	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:47 גר"א 9:32 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ב' דחול המועד** אושפיזין דיעקב קוראים ד' וביום השלישי (שם), שש"י נ', אערוך שועי	חצות יום ולילה 12:29 מנחה גדולה 12:59 **שקיעת החמה** 6:26:30	2
יח	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:47 גר"א 9:32 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ג' דחול המועד** למנהג ספ' אושפיזין דמשה, ולמנהג אש' אושפיזין דיוסף קוראים ד' וביום הרביעי (שם), שש"י צ"ד מי יקום עד סוף המזמור, אבן שתיה	חצות יום ולילה 12:29 מנחה גדולה 12:59 **שקיעת החמה** 6:25:15	3
יט	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:47 גר"א 9:32 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ד' דחול המועד** למנהג ספ' אושפיזין דאהרן, ולמנהג אש' אושפיזין דמשה קוראים ד' וביום החמישי (שם), שש"י צ"ד עד כל ישרי לב, א-ל למושעות	חצות יום ולילה 12:29 מנחה גדולה 12:59 **שקיעת החמה** 6:24:00	4
כ	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:47 גר"א 9:32 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**ה' דחול המועד** למנהג ספ' אושפיזין דיוסף, ולמנהג אש' אושפיזין דאהרן קוראים ד' וביום השישי (שם), שש"י פ"א, אדון המושיע	חצות יום ולילה 12:28 מנחה גדולה 12:58 **שקיעת החמה** 6:22:45	5
כא	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:47 גר"א 9:32 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**הושענא רבא** אושפיזין דדוד — זמן זריחת הלבנה: 22:42 קוראים ד' וביום השביעי (שם), שש"י פ"ב, יש של"א לכו נרננה (של"ה ומט"א תר"א י"א), וכ"א במה מדליקין (שו"ע סי' ע"ר ס"ב)	הדלקת נרות שבת ויו"ט 5:52	חצות יום ולילה 12:28 מנחה גדולה 12:58 **שקיעת החמה** 6:21:30	6
כב	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:48 גר"א 9:33 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:57 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:26	**שמיני עצרת ושמחת תורה** פרשת: וזאת הברכה הפטרה: ויהי אחרי מות משה (יהושע א') **משיב הרוח ומוריד הגשם** מוציאים ג' ספרים [וספ' אומרים: מי לא יראך], בא' קוראים וזאת הברכה, ובב' בראשית עד אשר ברא, וחז"ק, ובג' ביום השמיני (במדבר כ"ט ל"ה), וספ' כופלין ח"ק, ומפטירין ויהי אחרי מות משה (יהושע א'), אש' אומרים יזכור, ואח"כ מתפללים תפילת גשם, שש"י צ"ב, במנחה קוראים ג' בפר' בראשית, וכ"א צדקתך [בחו"ל במוצ"ש ליל שמחת תורה, אומרים ותודיענו וקידוש יקנה"ז]	צאת השבת ויו"ט 6:54 חזו"א 6:58	חצות יום ולילה 12:28 מנחה גדולה 12:58 **שקיעת החמה** 6:20:15 צאת השבת לר"ת (שוות) 7:32 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:29	7

תשרי תשפ"ד

אוקטובר (10) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

כג	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:48 גר"א 9:33 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	**אסרו חג** ובחו"ל שמחת תורה ל"א תחנון, ואש' או' למנצח (ויש ש"ל"א) **יש לזכור להודיע לבני הבית שמתחילים להזכיר בתפילה "משיב הרוח"** תקופת תשרי לשמואל - ליל ראשון כ"ג תשרי בשעה 9, [וסימנו: א' ג' (אפס)]. ותרגומו לגרימ"ט במוצאי שבת קודש בשעה 21.27, ולגרימ"ר בשעה 21.39 בלילה.	חצות יום ולילה 12:27 מנחה גדולה 12:57 **שקיעת החמה 6:19:00**	8
כד	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:48 גר"א 9:33 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	ל"א תחנון (ולהחזו"א אומרים תחנון עד ר"ח), ואש' אומרים למנצח (עד ר"ח). [ובחו"ל אסרו חג]	חצות יום ולילה 12:27 מנחה גדולה 12:57 **שקיעת החמה 6:17:45**	9
כה	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:48 גר"א 9:33 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:27 מנחה גדולה 12:57 **שקיעת החמה 6:16:30**	10
כו	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:48 גר"א 9:33 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:27 מנחה גדולה 12:57 **שקיעת החמה 6:15:15**	11
כז	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:49 גר"א 9:34 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	ל"א תחנון	חצות יום ולילה 12:26 מנחה גדולה 12:56 **שקיעת החמה 6:14:15**	12
כח	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:49 גר"א 9:34 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31	ל"א תחנון **הדלקת נרות שבת** **5:43**	חצות יום ולילה 12:26 מנחה גדולה 12:56 **שקיעת החמה 6:13:00**	13
כט	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:49 גר"א 9:34 סוף זמן ק"ש מג"א 72 8:58 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 גר"א 10:31 **סו"ז מוסף לכתחילה 1:23**	**פרשת: בראשית** שבת מברכין **הפטרה: מחר חודש** (שמואל א, כ') וערב ראש חודש ל"א אב הרחמים וצדקתך, ואש' מתחילין ברכי נפשי מולד חודש מרחשון כפי שנהוג להכריז: **ר"ח מרחשון יהיה ביום ראשון ושני, המולד יהיה בליל ראשון ל' תשרי בשעה 6, 33 דקות, וחלק אחד.** [וסימנו: א' אפס תקצ"ה]. ותרגומו להגרימ"ט בי-ם בליל מוצ"ש ל' תשרי בשעה 18.58, המולד האמיתי יהיה במוצ"ש בשעה 20.55	**צאת השבת 6:46** **חזו"א 6:49** צאת השבת לר"ת (שוות) 7:24 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:21	חצות יום ולילה 12:26 מנחה גדולה 12:56 **שקיעת החמה 6:11:45**	14

תשרי - מרחשון תשפ"ד

אוקטובר (10) 2023

ראוי לחשוש ולהקדים כמה דק' בשקיעה ובפרט בדאורייתא

ל	ראשון	סוף זמן ק"ש מג"א 8:49 סוף זמן ק"ש גר"א 9:34 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 סוף זמן תפילה גר"א 10:31	**א' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח	חצות יום ולילה 12:26 מנחה גדולה 12:56 **שקיעת החמה** 6:10:30	15
א	שני	סוף זמן ק"ש מג"א 8:50 סוף זמן ק"ש גר"א 9:35 סוף זמן תפילה מג"א 10:01 סוף זמן תפילה גר"א 10:31	**ב' דראש חודש** ל"א תחנון ולמנצח	חצות יום ולילה 12:25 מנחה גדולה 12:55 **שקיעת החמה** 6:09:30	16
ב	שלישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:50 סוף זמן ק"ש גר"א 9:35 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 סוף זמן תפילה גר"א 10:32	**זמני הירח: ג' מהמולד - ליל רביעי משעה 18.58 להגרימ"ט.** ניתן לברך עד שעה 19.36 שאז ייעלם הירח	חצות יום ולילה 12:25 מנחה גדולה 12:55 **שקיעת החמה** 6:08:15	17
ג	רביעי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:50 סוף זמן ק"ש גר"א 9:35 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 סוף זמן תפילה גר"א 10:32		חצות יום ולילה 12:25 מנחה גדולה 12:55 **שקיעת החמה** 6:07:15	18
ד	חמישי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:50 סוף זמן ק"ש גר"א 9:35 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 סוף זמן תפילה גר"א 10:32	**הערה חשובה:** בזמני הלוח (מלבד הנץ והשקיעה) מופיעים סימנים אלו: ' - בשבתוב 9:46 הזמן בתוך חצי דקה **קודמת**, מ: 9:45:30 בשבתוב 9:46 הזמן בתוך חצי דקה **הבאה**, עד: 9:46:30 נא לשים לב, ולא להבות לסוף הדקה	חצות יום ולילה 12:25 מנחה גדולה 12:55 **שקיעת החמה** 6:06:00	19
ה	ששי	סוף זמן ק"ש מג"א 8:51 סוף זמן ק"ש גר"א 9:36 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 סוף זמן תפילה גר"א 10:32	**הדלקת נרות שבת** **5:35**	חצות יום ולילה 12:25 מנחה גדולה 12:55 **שקיעת החמה** 6:05:00	20
ו	שבת	סוף זמן ק"ש מג"א 8:51 סוף זמן ק"ש גר"א 9:36 סוף זמן ק"ש מג"א 72 9:00 סוף זמן תפילה מג"א 10:02 סוף זמן תפילה גר"א 10:32 **סו"ז מוסף לכתחילה** 1:20	אש' מברכין למתענים בה"ב **פרשת: נח** הפטרה: **רני עקרה** (ישעיה נ"ד) חוזרים לשעון חורף שבוע הבא במוצ"ש לך לך ממוצאי שבת שואלים בא"י טל ומטר בברכת השנים **צאת השבת 6:38** **חזו"א 6:42** **זמני הירח: ז' מהמולד - מוצאש"ק משעה 18.57 להגרימ"ט.** ניתן לברך עד שעה 23.14 בערב שאז ייעלם הירח	חצות יום ולילה 12:24 מנחה גדולה 12:54 **שקיעת החמה** 6:04:00 צאת השבת לר"ת (שוות) 7:16 צאת השבת לר"ת (מעלות) 7:14	21

לוח מקוצר בעמוד אחד, לשנת תשפ״ד ימיה 383, שבתותיה 55, וסימנה זח״ג

תשרי תשפ״ד ספטמבר - אוקטובר	מרחשון אוקטובר - נובמבר	כסלו נובמבר - דצמבר	טבת דצמבר - ינואר 2024	שבט ינואר - פברואר	אדר א׳ פברואר - מרץ	אדר ב׳ מרץ - אפריל	ניסן אפריל - מאי	אייר מאי - יוני	סיון יוני - יולי	תמוז יולי - אוגוסט	אב אוגוסט - ספטמבר	אלול ספטמבר - אוקטובר
א ש שבת א׳ דר״ה 16	א ב ב׳ דר״ח 16	א ג ר״ח 14	א ד ר״ח ו׳ חנוכה 13	א ה ר״ח 11	א ש ב׳ דר״ח משפטים 10	א ב ב׳ דר״ח 11	א ג ר״ח 9	א ה ב׳ דר״ח 9	א ו ר״ח 7	א א ב׳ דר״ח 7	א ב ר״ח 5	א ד ב׳ דר״ח 4
ב א ב׳ דר״ה 17	ב ג 17	ב ד 15	ב ה ז׳ חנוכה 14	ב ו 12	ב א 11	ב ג 12	ב ד 10	ב ו 10	ב ש במדבר 8	ב ב 8	ב ג 6	ב ה סע. סליחות 5
ג ב צום גדליה 18	ג ד 18	ג ה 16	ג ו זאת חנוכה 15	ג ש וארא 13	ג ב 12	ג ה 11	ג ש קדושים מבה״ב 11	ג א 9	ג ד 7	ג ג 9	ג ד 7	ג ו 6
ד ג 19	ד ה 19	ד ו 17	ד ש מקץ 16	ד א 14	ד ג 13	ד ו 12	ד א 12	ד ב 10	ד ה 8	ד ד 10	ד ש שופטים 7
ה ד 20	ה ו 20	ה ש תולדות 18	ה א 17	ה ב 15	ה ד 14	ה ש תזריע 13	ה ב תענית ב״ק 13	ה ג ערב שבועות 11	ה ה 11	ה ו 9	ה א 8
ו ה 21	ו ש נח, מבה״ח 21	ו א 19	ו ב 18	ו ג 16	ו ה 15	ו א 14	ו ג 14	ו ד שבועות 12	ו ו 12	ו ש דברים חזון 10	ו ב 9
ז ו 22	ז א טל ומטר בא״י 22	ז ב 20	ז ג 19	ז ד 17	ז ו 16	ז ב 15	ז ד 15	ז ה אסרו חג 13	ז ש חוקת 13	ז א 11	ז ג 10
ח ש האזינו, שובה 23	ח ב תענית ב״ק 23	ח ג 21	ח ד 20	ח ה 18	ח ש תרומה 17	ח ג 16	ח ה תענית ה׳ 16	ח ו 14	ח א 14	ח ב 12	ח ד 11
ט א ערב יו״כ 24	ט ג 24	ט ד 22	ט ה 21	ט ו 19	ט א 18	ט ד 17	ט ו 17	ט ש נשא 15	ט ב 15	ט ג טי״ב 13	ט ה 12
י ב יום כפור 25	י ד 25	י ה 23	י ו תענית י׳ טבת 22	י ש בא 20	י ב 19	י ה 18	י ש אמור 18	י א 16	י ג 16	י ד 14	י ו 13
יא ג 26	יא ה תענית ה׳ 26	יא ו 24	יא ש ויגש 23	יא א 21	יא ג 20	יא ו 19	יא א 19	יא ב 17	יא ד 17	יא ה 15	יא ש כי תצא 14
יב ד 27	יב ו 27	יב ש ויצא 25	יב א 24	יב ב 22	יב ד 21	יב ש מצורע שבת הגדול 20	יב ב תענית ב״ב 20	יב ג 18	יב ה 18	יב ו 16	יב א 15
יג ה 28	יג ש לך לך 28	יג א 26	יג ב 25	יג ג 23	יג ה 22	יג א בדיקת חמץ 21	יג ג 21	יג ד 19	יג ו 19	יג ש ואתחנן נחמו 17	יג ב 16
יד ו ערב סוכות 29	יד א 29	יד ב 27	יד ג 26	יד ד 24	יד ו פורים קטן 23	יד ב ערב פסח 22	יד ד פסח שני 22	יד ה 20	יד ש בלק 20	יד א 18	יד ג 17
טו ש שבת ותא סוכות 30	טו ב תענית ב״ב 30	טו ג 28	טו ד 27	טו ה ט״ו בשבט 25	טו ש ששון פורים קטן תצוה 24	טו ג חג הפסח 23	טו ה 23	טו ו 21	טו א 21	טו ב ט״ו באב 19	טו ד 18
טז א א׳ חוה״מ 1	טז ג 31	טז ד 29	טז ה 28	טז ו 26	טז א 25	טז ד א׳ חוה״מ 24	טז ו 24	טז ש בהעלותך 22	טז ב 22	טז ג 20	טז ה 19
יז ב ב׳ חוה״מ 2	יז ד 1	יז ה 30	יז ו 29	יז ש בשלח 27	יז ב 26	יז ה ב׳ חוה״מ 25	יז ש בחר 25	יז א 23	יז ג י״ז בתמוז 23	יז ד 21	יז ו 20
יח ג ג׳ חוה״מ 3	יח ה 2	יח ו 1	יח ש ויחי 30	יח א 28	יח ג 27	יח ו ג׳ חוה״מ 26	יח א ל״ג בעומר 26	יח ב 24	יח ד 24	יח ה 22	יח ש כי תבוא 21
יט ד ד׳ חוה״מ 4	יט ו 3	יט ש וישלח 2	יט א 31	יט ב 29	יט ד 28	יט ש שבת חוה״מ 27	יט ב 27	יט ג 25	יט ה 25	יט ו 23	יט א 22
כ ה ה׳ חוה״מ 5	כ ש וירא 4	כ א 3	כ ב 1	כ ג 30	כ ה 29	כ א ה׳ חוה״מ 28	כ ג 28	כ ד 26	כ ו 26	כ ש עקב 24	כ ב 23
כא ו הושע״ר 6	כא א 5	כא ב 4	כא ג 2	כא ד 31	כא ו 1	כא א שביעי של פסח 29	כא ד 29	כא ה 27	כא ש פינחס 27	כא א 25	כא ג 24
כב ש שבת ש״ע ושי״ת 7	כב ב 6	כב ג 5	כב ד 3	כב ה 1	כב ש כי תשא 2	כב ב 1	כב ה 30	כב ו 28	כב א 28	כב ב 26	כב ד 25
כג א אסרו חג 8	כג ג 7	כג ד טל ומטר בחו״ל 6	כג ה 4	כג ו 2	כג א 3	כג ג 2	כג ו 31	כג ש שלח מבה״ח 29	כג ב 29	כג ג 27	כג ה 26
כד ב 9	כד ד 8	כד ה 7	כד ו 5	כד ש יתרו מבה״ח 3	כד ב 4	כד ד 3	כד ש בחוקותי מבה״ח 1	כד א 30	כד ג 30	כד ד 28	כד ו 27
כה ג 10	כה ה 9	כה ו א׳ חנוכה 8	כה ש שמות מבה״ח 6	כה א 4	כה ג 5	כה ה 4	כה א 2	כה ב 1	כה ד 31	כה ה 29	כה ש נצבים - וילך 28
כו ד 11	כו ו 10	כו ש וישב מבה״ח ב׳ חנוכה 9	כו א 7	כו ב 5	כו ד 6	כו ו 3	כו ב 4	כו ג 2	כו ה 1	כו ו 30	כו א אש. סליחות 29
כז ה 12	כז ש חיי שרה מבה״ח 11	כז א ג׳ חנוכה 10	כז ב 8	כז ג 6	כז ה 7	כז ש החודש מבה״ח שמיני 6	כז א 5	כז ד 3	כז ו 2	כז ש ראה מבה״ח 31	כז ב 30
כח ו 13	כח א 12	כח ב ד׳ חנוכה 11	כח ג 9	כח ד 7	כח ו 8	כח א 7	כח ב 6	כח ד 5	כח ש מטות - מסעי מבה״ח 4	כח א 1	כח ג 1
כט ש בראשית מבה״ח ועי״ח 14	כט ב ערב ר״ח 13	כט ג ערב ר״ח ה׳ חנוכה 12	כט ד ערב ר״ח 10	כט ה ערב ר״ח 8	כט ש ויקהל שקלים מבה״ח ועי״ח 9	כט ג ערב ר״ח 7	כט ה ערב ר״ח 6	כט ו ערב ר״ח 5	כט א ערב ר״ח 4	כט ב ערב ר״ח 2	כט ד ערב ר״ה 2
ל א א׳ דר״ח 15				ל ו א׳ דר״ח 9	ל א א׳ דר״ח 10	ל ד א׳ דר״ח 8		ל ש קורח א׳ דר״ח 6		ל ג א׳ דר״ח 3		

הסכמות מרנן ורבנן גדולי התורה שליט"א

ברכת מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל

נכנסנו אל בית מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל ואחר שראה את הלוח ועיין בהסכמות אמר שאין מנהגו לתת הסכמות, ואמר שלא בדק את הזמנים אבל אם הלוח מועתק מזמני הרב מנת שליט"א הוא בסדר גמור. ובירך שיהיה בהצלחה רבה. ובשנת תשס"ד אחר שעוררו על זמני הרב מנת אמר בזה"ל: כיון שהתברר שאין הוראה של החזו"א בזה, תמשיכו לעשות כמו שעשיתם עד היום וכמו שעשו בירושלים עד היום, כשיטתכם. עכ"ד.

הסכמת הגאון הגדול ר' ניסים קרליץ זצ"ל

בס"ד יום י"ג אלול תשנ"ו

הנני בזה בדברי שבח על מעשהו של הרב דוד סופר שליט"א שמוציא לאור לוח שבו שעות מדוייקות של הזמנים בכל יום הנוגעים לקיום המצוות בכל יום. וזה זיכוי הרבים.

ניסים קרליץ

בהוראת הגאון זצ"ל ההסכמה אינה תקפה ללוח לאופק ירושלים, אלא לשאר הערים בלבד, [כיון שלדעתו יש להכניס גם את זמן השקיעה להגרימ"ט בירושלים].

הסכמת הגאון רבי יחיאל אברהם זילבר זצ"ל

מחבר ספרי "בירור הלכה" ועוד

בס"ד. בני ברק מוצש"ק קדושים אור לד' אייר התשנ"ז

באתי בזה בדברי הסכמה על "לוח עיתים לבינה" לוח שנה לאופק ירושלים שחיברו הרה"ג רבי דוד אהרן סופר שליט"א בן הגאון רבי יעקב חיים סופר שליט"א נין בעל כף החיים זיע"א - וחתנו של ידידי הגאון רבי עמנואל טולידנו שליט"א.

לפני נמצא לוח לשנת תשנ"ז, וכן היו לפני דפים מהלוח לשנת תשנ"ח הבעל"ט, וכן שוחחתי עם מחבר הלוח שליט"א שיחות מעמיקות, ואומר אני שמחבר הלוח שליט"א אין לו עסק עם "מלאכה", אלא עם "חכמה" - חכמת תורת הזמנים, וחכמתו עמדה לו ביסודות הזמנים, וגם בתוצאותיהם - זמנים מדוייקים להפליא.

ואסיים בברכת יפוצו מעיינותיכם חוצה, ותזכו ללבן שאר מקצועות התורה ביסודות נכונים ופרטי הלכה מדוייקים.

ברגשי כבוד והוקרה והערצה כפולה ומכופלת

יחיאל אברהם זילבר

הסכמת הגאון רבי ידידיה מנת שליט"א

מחבר ספר "זמני ההלכה למעשה"

בס"ד ג' באלול תשנ"ו, ואלול תשנ"ז

באתי בהודאה - כיהודה ועוד לקרא - ובהודעה - בשער בת רבים. אודות הלוח המורחב והנפלא של האברך כמדרשו הרה"ג הרב דוד סופר שליט"א, בנם של גדולים, אשר באמת אינו צריך לדידי ולכוותי.

הנה, כל הרואה מבחין כי לוח זה נעשה בעמל רב, בחכמה ובשקידה רבה, בידיעת התורה וההלכה - ובהבנה מה לומר ומה שלא לומר. יש כאן זהירות נפלאה במנהגים של קהילות ישראל בכל מקום שלא יוצאים קולא או מכשול ח"ו מהם.

הרב הערוך שליט"א הכניס זמנים שנדיר למצוא אותם בצורה מדוייקת, כסו"ז ק"ש למג"א בחשבון מדוקדק לעה"ש של 72 דקות, וגם של 90 דקות ע"פ הסוברים כן, בהוראות להפטרה, וזמני קדוש לבנה למנהגי האשכנזים, דקדוק בהבאת הזמנים שיתאימו למנהגיהם של בני תורה האשכנזים, והספרדים דאזלי בתר המחבר.

גם נכון מאוד מה שעשה הרב שליט"א להביא בפעם הזאת בראשונה בלוחותיו את חישובי הנץ הנראה בירושלים שנערך ע"י מדרש "ביכורי יוסף" (בן דוד) ע"פ ידיעת האופק של הרי מואב בדקדוק רב - והוא מאוחר להנץ שבלוח הר' שפירא מעט, והוכח בבדיקות וניסיונות רבים שהוא הנכון, ובזה מזכה את הציבור שבוודאי צריכים להתפלל על פי זה בתפילת ותיקין, וכדין שבגמ' (יבמות צ"ב ע"א) הורו ב"ד ששקעה חמה - ועדיין לא שקעה, אין זו הוראה אלא טעות וכו'.

אשרי מי שבא לכאן וזמנו ועתותיו בידו, ויבורך הרב העורך שליט"א שעשה עבודה מושלמת כזו, יזכה עם כל בית ישראל לכתיבה וחתימה טובה.

ידידיה מנת

מילי דברכה מאאמו"ר שליט"א

בס"ד, ג' אלול תשנ"ו

אחר שלימדנו הגאון האדר"ת זצ"ל שלא להדפיס "לוח שנה" בלא אישור והסכמה מחכמי ישראל הי"ו, [א"ה. נדפס בקובץ יגדיל תורה, ומצאתי שגם המ"ב כתב כן (סי' תכ"ח בהערה): ומה טוב היה אם היה הנהגה בישראל שלא ליקח לוח כי אם כשיש עליו הסכמה מאחד מהגדולים שנדפס כדין], ותלי"ת כבר רבנן שליט"א עלו בהסכמה ללוח דנן, באתי גם אני בשורות אלו לברך למעלת בני יקירי חו"ב הרב דוד אהרן הי"ו, אשר רחש לבו דבר טוב לזכות את הרבים ולסדר "לוח שנה מדוייק", לפי מנהג בני ספרד ואשכנז, והכולל גם לוחות לימוד רבים לתועלת הלומדים.

לוח זה כולל זמנים רבים ונחוצים, 17 במספר, אשר אינם מצויים (בדר"כ) בשאר הלוחות. הזמנים בלוח זה מדוייקים עד למאד, וכמו כן השתדלו בדיוק הזמנים (כגון זריחה ושקיעה בדיוק של רבעי דקה). הזמנים הם על פי הספר היקר "זמני הלכה למעשה", מידידי הרה"ג ידידיה מנת שליט"א אשר איתמחי גברא ואיתמחא חיבורא, ראוהו רבים ויאשרוהו.

אחתום בברכה נאמנה לבני היקר נ"ו, שבעזה"י יזכה עוד להגדיל תורה ולהאדירה, ולזכות את הרבים, וכל מילי דמיטב לעבודתו ית"ש אמן, ואם חכם לבך בני שמח לבי גם אני.

בברכה"ת וכוח"ט וכט"ס באה"ר, מנאי אביו המברכו באהבה בכל לב

הצעיר יעקב חיים סופר

הסכמת הגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א

בס"ד יום א' אור לי"א אלול לסדר "ולשמור כל מצוותיו" תשנ"ו

גם אני עני מצטרף להסכמות הרבנים הגאונים שליט"א ובפרט לידידי הגאון המופלג בנש"ק כמוהר"ר יעקב חיים סופר שליט"א והגדתי היום בשבחו של בנו הרב המופלג ה"ה ר' דוד סופר שליט"א אשר מכירו אני מקרוב זמן רב. והוא תלמיד חכם מופלג שוקד על משנתו.

ועתה נדבה רוחו להוציא דבר טוב לזיכוי הרבים והוא לוח זמנים עם הרבה מעלות טובות כמפורט במבוא וכפי שיראו בלוח עצמו, ובודאי דבר גדול עד למאד עשה הרה"ג הנ"ל, ובזה יוכלו בנ"י לדייק בקיום המצוות התלויות בזמנים מיוחדים, וכן בזמנים שגופי תורה תלויים בהם.

והנני לברך את הרב הנ"ל שליט"א שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה ולזיכוי הרבים, ששכרם גדול עד למאד כמבואר בחז"ל בכ"מ, ובזכות הזהירות בקיום המצוות נזכה לכל ההבטחות שהובטחנו מחז"ל הק' ובביאת גוא"צ במהרה בימינו אמן.

כעתירת נפתלי נוסבום

הסכמת הגאון רבי משה מרדכי קארפ שליט"א

בס"ד אלול תשס"ב

הן כב' ידידי הרב הגאון ר' דוד סופר שליט"א בן כב' ידי"נ הגאון הגדול רבי יעקב חיים סופר שליט"א משפחת חכמים וסופרים, כבר יצא שמו לתהלה בפרט בעניני זמני היום וסיבותם וכל ההלכות המסתעפות בזה, וטרח ויגע ודקדק בכל זמן מ-16 הזמנים שסידר בלוח שיהא מכוון להלכה עד כמה שידינו מגעת, ואחרי שכבר סמך עליו את ידיו הגאון רבי ידידיה מנת שליט"א מח"ס "זמני ההלכה למעשה" שנתקבל בתפוצות ישראל וסמכו גדולי ישראל שליט"א ידיו עליו, אמרתי אין בודקין מן המזבח ולמעלה, ומהמעט שראיתי נוכחתי לדעת כי הכל עשה יפה בעיתו, והוא מעשה אומן, ומלאכת שמים עשה, ולא באתי אלא לברכו שימשיך לזכות את הרבים להגדיל תורה ולהאדירה ולישב באהלה של תורה מתוך נחת והרחבה וכט"ס.

בברכת התורה וכוח"ט

משה מרדכי קארפ

הסכמת הגאון רבי מאיר פוזן שליט"א

מחבר ספרי "אור מאיר" על זמנים ומקוואות

בס"ד, יום ראשון פ' דברים תשע"ט פה קרית ספר ת"ו.

ביקש ממני הרה"ג ר' דוד סופר שליט"א לבוא בהסכמה ללוח הזמנים שהוא מפיץ כאן בכל ארה"ק תובב"א. ואיתי ההסכמות שקבלם כבר במשך כמה שנים מרבותינו כאן, ואמרתי מי אני שבאתי אחריהם הלוא זה כיהודה ועוד לקרא. עכ"ז פטור בלא כלום אי אפשר לכן באתי גם כן בהסכמתי.

מחמת טרדת הזמן ראיתי רק מעט מהעבודה גדולה שהשקיע בזה, לא רק מה שהדפיס הזמנים לקיום המצוות התלויות בזמן הדפיס כמה טבלאות לזה לפי דעתם של הפוסקים ז"ל שהוא עבודה גדולה מאוד, וגם הוכאו שם ענין ידיעת המולדות של הלבנה שמועדי ישראל תלוים בזה, אלא שגם הביא הרבה ידיעות בענינים אחרים שכולם מחזקים אצלינו יראת שמים וכבוד החכמים.

ויש לדעת כי ענין של המצוות שהתלויות בזמן הם הוא עיקר בעבודת השי"ת להיות עבד של בורא עולם ב"ה. ואביא רק קיצור מה שכבר כתב הפייטן (ליל א' דשבועות אחר ק"ש) שהקב"ה כשירד על הר סיני במתן תורה "לימד לעם קדושים סדר תקופות וחדשים וחשבון השעות". וקשה דהלא אמר "אנכי ד"א וגו' מבית עבדים". וכבר אמרו חז"ל דפרעה ביציאת מצרים אמר לעם ישראל עד כאן הייתם עבדי פרעה, ועכשיו אתם עבדי ד'. והזו באמת דיבר הראשון שעכשיו אנו עבדים להקב"ה, דייק עבדים ולא פועלים. כי הפועל זמנו שלו (כדאיתא בריש פרק האומנים) אבל העבד זמנו הוא לאדון. וכן אנחנו עבדים לאדו' עולם והזמן לא שלנו. והיינו שצריכים לקום בבוקר מוקדם לקיים מצות ק"ש אפילו אם זה קשה, וכן בכל המצוות שתלויות בזמן ובזה נעשים עבד של המלך הלא הוא עבד של הקב"ה. לכן אין להקל לסמוך על זמן המאוחר אלא צריך לזרז את עצמו לעשות את המצוה בצד היותר טוב בענין הזמן, כמו שמחמירין בכזית גדול של אכילת מצה או בכל החומרות של ערבע מינים.

ולכן מה שהביא כאן כל הזמנים הוא דבר טוב, כי בזה יכולים לבחור את הדרך אשר ילכו בם לכתחילה להיות עבד ד'.

ודעו כי סוף זמן ק"ש לכתחילה הוא עד הנה"ח שהוא עיקר זמן קימה ואם איחר את עצמו יבואר שצריך למהר לקרות בהקדם אחר הנה"ח כי הוא עוד סמוך לזמן קימה ולא להמתין עד ג' שעות שהוא רק זמן של בדיעבד (עי' או"ח ריש סי' נ"ח). וא"כ אין לו להמתין לכתחילה עד שיטה השניה של ג' שעות שמיקל ביותר כי ב' קולות לא עבדינן כמו שהביא הגר"א ז"ל.

ועוד ראיתי שהביא שם חשבון של ב' שקיעות למי שעומד על ההר ורואה את השמש בזמן שכבר שקעה במישור. ידוע שסימני חז"ל של פני מזרח מאדימין והכסיף וכו' לא משתנים בהר מבמישור וא"כ בהר הסימנים נראים שם קודם השקיעה. ושאלתי את פי מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל בעת הברית באדר ב' תשע"א אם השקיעה היא העיקר או הסימנים הם העיקר (והיינו לחז"ל שהיו בקיאין בהם) והשיב לי אז ברבים "שזהו ספק". ולכן בודאי יש להחמיר בשקיעת המישור המוקדם.

לכן אני מברך אותו על העבודה הגדולה שהוא עושה בזה ועל השקעה הגדולה שהשקיע בזה, ויצליח השם ב"ה את דרכו שיפוצו מעיינותיו החוצה עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו ונזכה לראות בנחמת ציון וירושלים.

מאיר פוזן

1) הנץ החמה במישור לפי גובה פני הים	2) סו"ז קריאת שמע לחומרא לדעת הגרב"ז אבא שאול	3) סוף זמן קריאת שמע מג"א לפי 72 דק' במע'	4) סוף זמן תפילה מג"א לפי 72 דק' במע'	5) פלג המנחה לפי דעת הבן איש חי	6) צאת הכוכבים א' 13.5 דק' במע' אחר השק' במישור	7) צאת הכוכבים ב' 18 דק' במע' אחר השק' במישור	8) צאת הכוכבים ג' 72 דק' במע' אחר השק' (ר"ת)

תשרי		1	2	3	4	5	6	7	8
א	שני	6:30.00	8:40	8:55	10:07	5:31	6:45	6:49	7:43
ב	שלישי	6:31.15	8:40	8:55	10:07	5:30	6:43	6:48	7:42
ג	רביעי	6:32.00	8:41	8:55	10:07	5:29	6:42	6:47	7:41
ד	חמישי	6:32.30	8:41	8:55	10:07	5:27	6:41	6:45	7:39
ה	ששי	6:33.15	8:41	8:55	10:07	5:26	6:40	6:44	7:38
ו	שבת	6:33.45	8:42	8:56	10:07	5:25	6:38	6:43	7:37
ז	ראשון	6:34.30	8:42	8:56	10:07	5:24	6:37	6:42	7:35
ח	שני	6:35.00	8:42	8:56	10:07	5:23	6:36	6:40	7:34
ט	שלישי	6:35.45	8:42	8:56	10:07	5:22	6:34	6:39	7:33
י	רביעי	6:36.30	8:43	8:56	10:07	5:21	6:33	6:38	7:32
יא	חמישי	6:37.00	8:43	8:56	10:07	5:20	6:32	6:37	7:30
יב	ששי	6:37.45	8:43	8:57	10:07	5:19	6:31	6:35	7:29
יג	שבת	6:38.30	8:44	8:57	10:07	5:18	6:30	6:34	7:28
יד	ראשון	6:39.00	8:44	8:57	10:07	5:17	6:28	6:33	7:27
טו	שני	6:39.45	8:44	8:57	10:07	5:16	6:27	6:32	7:25
טז	שלישי	6:40.30	8:45	8:57	10:07	5:15	6:26	6:30	7:24
יז	רביעי	6:41.15	8:45	8:58	10:07	5:14	6:25	6:29	7:23
יח	חמישי	6:41.45	8:45	8:58	10:07	5:13	6:24	6:28	7:22
יט	ששי	6:42.30	8:46	8:58	10:07	5:12	6:22	6:27	7:21
כ	שבת	6:43.15	8:46	8:58	10:07	5:11	6:21	6:26	7:20
כא	ראשון	6:44.00	8:47	8:58	10:07	5:10	6:20	6:25	7:19
כב	שני	6:44.45	8:47	8:59	10:07	5:09	6:19	6:23	7:17
כג	שלישי	6:45.30	8:47	8:59	10:08	5:08	6:18	6:22	7:16
כד	רביעי	6:46.15	8:48	8:59	10:08	5:07	6:17	6:21	7:15
כה	חמישי	6:47.00	8:48	8:59	10:08	5:06	6:16	6:20	7:14
כו	ששי	6:47.45	8:49	9:00	10:08	5:06	6:15	6:19	7:13
כז	שבת	6:48.30	8:49	9:00	10:08	5:05	6:14	6:18	7:12
כח	ראשון	6:49.15	8:49	9:00	10:08	5:04	6:13	6:17	7:11
כט	שני	6:50.00	8:50	9:00	10:08	5:03	6:11	6:16	7:10
ל	שלישי	6:50.45	8:50	9:01	10:08	5:02	6:10	6:15	7:09

חשון		1	2	3	4	5	6	7	8
א	רביעי	6:51.30	8:51	9:01	10:09	5:02	6:10	6:14	7:09
ב	חמישי	6:52.15	8:51	9:01	10:09	5:01	6:09	6:13	7:08
ג	ששי	6:53.15	8:52	9:02	10:09	5:00	6:08	6:12	7:07
ד	שבת	6:54.00	8:52	9:02	10:09	4:59	6:07	6:11	7:06
ה	ראשון	5:54.45	7:53	8:02	9:09	3:59	5:06	5:10	6:05
ו	שני	5:55.30	7:53	8:03	9:10	3:58	5:05	5:10	6:04
ז	שלישי	5:56.15	7:54	8:03	9:10	3:57	5:04	5:09	6:03
ח	רביעי	5:57.00	7:54	8:03	9:10	3:57	5:03	5:08	6:03
ט	חמישי	5:57.45	7:55	8:04	9:10	3:56	5:02	5:07	6:02
י	ששי	5:58.45	7:55	8:04	9:10	3:55	5:02	5:06	6:01
יא	שבת	5:59.30	7:56	8:05	9:11	3:55	5:01	5:06	6:01
יב	ראשון	6:00.30	7:56	8:05	9:11	3:54	5:00	5:05	6:00
יג	שני	6:01.15	7:57	8:05	9:11	3:54	4:59	5:04	5:59
יד	שלישי	6:02.00	7:58	8:06	9:12	3:53	4:59	5:03	5:59
טו	רביעי	6:03.00	7:58	8:06	9:12	3:53	4:58	5:03	5:58
טז	חמישי	6:03.45	7:59	8:07	9:12	3:52	4:57	5:02	5:58
יז	ששי	6:04.45	7:59	8:07	9:13	3:52	4:57	5:01	5:57
יח	שבת	6:05.30	8:00	8:07	9:13	3:51	4:56	5:01	5:56
יט	ראשון	6:06.30	8:01	8:08	9:13	3:51	4:56	5:00	5:56
כ	שני	6:07.15	8:01	8:08	9:14	3:50	4:55	5:00	5:56
כא	שלישי	6:08.15	8:02	8:09	9:14	3:50	4:54	4:59	5:55
כב	רביעי	6:09.00	8:02	8:09	9:14	3:50	4:54	4:59	5:55
כג	חמישי	6:10.00	8:03	8:10	9:15	3:49	4:53	4:58	5:54
כד	ששי	6:10.45	8:04	8:10	9:15	3:49	4:53	4:58	5:54
כה	שבת	6:11.45	8:04	8:11	9:15	3:49	4:53	4:57	5:54
כו	ראשון	6:12.30	8:05	8:11	9:16	3:48	4:52	4:57	5:53
כז	שני	6:13.30	8:06	8:12	9:16	3:48	4:52	4:57	5:53
כח	שלישי	6:14.30	8:06	8:12	9:17	3:48	4:52	4:56	5:53
כט	רביעי	6:15.15	8:07	8:13	9:17	3:48	4:51	4:56	5:53
ל	חמישי	6:16.15	8:08	8:13	9:18	3:48	4:51	4:56	5:52

כסלו		1	2	3	4	5	6	7	8
א	ששי	6:17.00	8:08	8:14	9:18	3:48	4:51	4:56	5:52
ב	שבת	6:17.45	8:09	8:14	9:19	3:48	4:51	4:55	5:52
ג	ראשון	6:18.45	8:10	8:15	9:19	3:47	4:50	4:55	5:52
ד	שני	6:19.30	8:10	8:15	9:19	3:47	4:50	4:55	5:52
ה	שלישי	6:20.30	8:11	8:16	9:20	3:47	4:50	4:55	5:52
ו	רביעי	6:21.15	8:12	8:17	9:20	3:47	4:50	4:55	5:52
ז	חמישי	6:22.00	8:12	8:17	9:21	3:47	4:50	4:55	5:52
ח	ששי	6:23.00	8:13	8:18	9:21	3:47	4:50	4:55	5:52
ט	שבת	6:23.45	8:14	8:18	9:22	3:48	4:50	4:55	5:52
י	ראשון	6:24.30	8:14	8:19	9:22	3:48	4:50	4:55	5:52
יא	שני	6:25.15	8:15	8:19	9:23	3:48	4:50	4:55	5:52
יב	שלישי	6:26.00	8:16	8:20	9:23	3:48	4:50	4:55	5:52
יג	רביעי	6:26.45	8:16	8:20	9:24	3:48	4:50	4:55	5:52
יד	חמישי	6:27.30	8:17	8:21	9:25	3:48	4:50	4:55	5:53
טו	ששי	6:28.15	8:17	8:22	9:25	3:49	4:50	4:55	5:53
טז	שבת	6:29.00	8:18	8:22	9:26	3:49	4:51	4:56	5:53
יז	ראשון	6:29.45	8:19	8:23	9:26	3:49	4:51	4:56	5:53
יח	שני	6:30.30	8:19	8:23	9:27	3:49	4:51	4:56	5:54
יט	שלישי	6:31.15	8:20	8:24	9:27	3:50	4:51	4:56	5:54
כ	רביעי	6:31.45	8:21	8:24	9:28	3:50	4:52	4:57	5:54
כא	חמישי	6:32.30	8:21	8:25	9:28	3:50	4:52	4:57	5:55
כב	ששי	6:33.15	8:22	8:25	9:29	3:51	4:52	4:57	5:55
כג	שבת	6:33.45	8:22	8:26	9:29	3:51	4:53	4:58	5:55
כד	ראשון	6:34.15	8:23	8:27	9:30	3:52	4:53	4:58	5:56
כה	שני	6:35.00	8:23	8:27	9:30	3:52	4:54	4:59	5:56
כו	שלישי	6:35.30	8:24	8:28	9:31	3:53	4:54	4:59	5:57
כז	רביעי	6:36.00	8:24	8:28	9:31	3:53	4:54	4:59	5:57
כח	חמישי	6:36.30	8:25	8:29	9:32	3:54	4:55	5:00	5:58
כט	ששי	6:37.00	8:25	8:29	9:32	3:54	4:55	5:00	5:58
ל	שבת	6:37.30	8:26	8:30	9:33	3:55	4:56	5:01	5:59

טבת		1	2	3	4	5	6	7	8
א	ראשון	6:37.45	8:26	8:30	9:33	3:55	4:57	5:02	5:59
ב	שני	6:38.15	8:27	8:30	9:34	3:56	4:57	5:02	6:00
ג	שלישי	6:38.45	8:27	8:31	9:34	3:56	4:58	5:03	6:01
ד	רביעי	6:39.00	8:28	8:31	9:35	3:57	4:58	5:03	6:01
ה	חמישי	6:39.15	8:28	8:32	9:35	3:58	4:59	5:04	6:02
ו	ששי	6:39.30	8:28	8:32	9:36	3:58	5:00	5:05	6:02
ז	שבת	6:40.00	8:29	8:33	9:36	3:59	5:00	5:05	6:03
ח	ראשון	6:40.00	8:29	8:33	9:36	3:59	5:01	5:06	6:04
ט	שני	6:40.15	8:29	8:33	9:37	4:00	5:02	5:07	6:04
י	שלישי	6:40.30	8:30	8:34	9:37	4:01	5:03	5:08	6:05
יא	רביעי	6:40.45	8:30	8:34	9:38	4:01	5:03	5:08	6:06
יב	חמישי	6:40.45	8:30	8:34	9:38	4:02	5:04	5:09	6:06
יג	ששי	6:41.00	8:30	8:35	9:38	4:03	5:05	5:10	6:07
יד	שבת	6:41.00	8:31	8:35	9:39	4:04	5:06	5:11	6:08
טו	ראשון	6:41.00	8:31	8:35	9:39	4:04	5:06	5:11	6:09
טז	שני	6:41.00	8:31	8:36	9:39	4:05	5:07	5:12	6:09
יז	שלישי	6:41.00	8:31	8:36	9:40	4:06	5:08	5:13	6:10
יח	רביעי	6:41.00	8:31	8:36	9:40	4:06	5:09	5:14	6:11
יט	חמישי	6:41.00	8:31	8:36	9:40	4:07	5:10	5:15	6:12
כ	ששי	6:40.45	8:31	8:36	9:40	4:08	5:11	5:16	6:12
כא	שבת	6:40.45	8:31	8:37	9:41	4:09	5:11	5:16	6:13
כב	ראשון	6:40.30	8:31	8:37	9:41	4:09	5:12	5:17	6:14
כג	שני	6:40.15	8:31	8:37	9:41	4:10	5:13	5:18	6:15
כד	שלישי	6:40.15	8:31	8:37	9:41	4:11	5:14	5:19	6:16
כה	רביעי	6:40.00	8:31	8:37	9:41	4:12	5:15	5:20	6:16
כו	חמישי	6:39.45	8:31	8:37	9:42	4:12	5:16	5:21	6:17
כז	ששי	6:39.15	8:31	8:37	9:42	4:13	5:17	5:22	6:18
כח	שבת	6:39.00	8:31	8:37	9:42	4:14	5:18	5:22	6:19
כט	ראשון	6:38.45	8:31	8:37	9:42	4:15	5:18	5:23	6:20

1) הנץ החמה במישור	2) סו"ז קריאת שמע לחומרא	3) סוף זמן קריאת שמע	4) סוף זמן תפילה	5) פלג המנחה	6) צאת הכוכבים א'	7) צאת הכוכבים ב'	8) צאת הכוכבים ג'
לפי גובה פני הים	לדעת הגרב"ע אבא שאול	מג"א לפי 72 דק' במע'	מג"א לפי 72 דק' במע'	לפי דעת הבן איש חי	13.5 דק' במע' אחר השק' במישור	18 דק' במע' אחר השק' במישור	72 דק' במע' אחר השק' (ר"ת)

שבט		1	2	3	4	5	6	7	8
א	שני	6:38.15	8:31	8:37	9:42	4:15	5:19	5:24	6:20
ב	שלישי	6:37.45	8:31	8:37	9:42	4:16	5:20	5:25	6:21
ג	רביעי	6:37.30	8:31	8:37	9:42	4:17	5:21	5:26	6:22
ד	חמישי	6:37.00	8:30	8:37	9:42	4:18	5:22	5:27	6:23
ה	ששי	6:36.30	8:30	8:37	9:42	4:18	5:23	5:28	6:24
ו	שבת	6:36.00	8:30	8:37	9:42	4:19	5:24	5:29	6:24
ז	ראשון	6:35.15	8:30	8:37	9:42	4:20	5:25	5:30	6:25
ח	שני	6:34.45	8:29	8:37	9:42	4:21	5:26	5:30	6:26
ט	שלישי	6:34.15	8:29	8:37	9:42	4:21	5:27	5:31	6:27
י	רביעי	6:33.30	8:29	8:36	9:42	4:22	5:27	5:32	6:28
יא	חמישי	6:33.00	8:28	8:36	9:42	4:23	5:28	5:33	6:28
יב	ששי	6:32.15	8:28	8:36	9:42	4:24	5:29	5:34	6:29
יג	שבת	6:31.30	8:27	8:36	9:42	4:24	5:30	5:35	6:30
יד	ראשון	6:30.45	8:27	8:35	9:42	4:25	5:31	5:36	6:31
טו	שני	6:30.00	8:26	8:35	9:41	4:26	5:32	5:37	6:32
טז	שלישי	6:29.15	8:26	8:35	9:41	4:26	5:33	5:37	6:32
יז	רביעי	6:28.30	8:26	8:35	9:41	4:27	5:34	5:38	6:33
יח	חמישי	6:27.45	8:25	8:34	9:41	4:28	5:34	5:39	6:34
יט	ששי	6:26.45	8:24	8:34	9:41	4:28	5:35	5:40	6:35
כ	שבת	6:26.00	8:24	8:34	9:40	4:29	5:36	5:41	6:36
כא	ראשון	6:25.00	8:23	8:33	9:40	4:30	5:37	5:42	6:36
כב	שני	6:24.15	8:23	8:33	9:40	4:30	5:38	5:42	6:37
כג	שלישי	6:23.15	8:22	8:32	9:40	4:31	5:39	5:43	6:38
כד	רביעי	6:22.15	8:22	8:32	9:39	4:32	5:40	5:44	6:39
כה	חמישי	6:21.30	8:21	8:31	9:39	4:32	5:40	5:45	6:39
כו	ששי	6:20.30	8:20	8:31	9:39	4:33	5:41	5:46	6:40
כז	שבת	6:19.30	8:20	8:30	9:38	4:34	5:42	5:47	6:41
כח	ראשון	6:18.30	8:19	8:30	9:38	4:34	5:43	5:47	6:42
כט	שני	6:17.30	8:18	8:29	9:38	4:35	5:44	5:48	6:42
ל	שלישי	6:16.30	8:18	8:29	9:37	4:35	5:44	5:49	6:43

אדר		1	2	3	4	5	6	7	8
א	רביעי	6:15.15	8:17	8:28	9:37	4:36	5:45	5:50	6:44
ב	חמישי	6:14.15	8:16	8:28	9:36	4:37	5:46	5:51	6:45
ג	ששי	6:13.15	8:15	8:27	9:36	4:37	5:47	5:51	6:45
ד	שבת	6:12.15	8:15	8:27	9:35	4:38	5:48	5:52	6:46
ה	ראשון	6:11.00	8:14	8:26	9:35	4:38	5:48	5:53	6:47
ו	שני	6:10.00	8:13	8:25	9:35	4:39	5:49	5:54	6:48
ז	שלישי	6:08.45	8:12	8:25	9:34	4:39	5:50	5:54	6:48
ח	רביעי	6:07.45	8:12	8:24	9:34	4:40	5:51	5:55	6:49
ט	חמישי	6:06.30	8:11	8:23	9:33	4:41	5:51	5:56	6:50
י	ששי	6:05.15	8:10	8:23	9:33	4:41	5:52	5:57	6:51
יא	שבת	6:04.15	8:09	8:22	9:32	4:42	5:53	5:57	6:51
יב	ראשון	6:03.00	8:08	8:21	9:32	4:42	5:54	5:58	6:52
יג	שני	6:01.45	8:07	8:21	9:31	4:43	5:54	5:59	6:53
יד	שלישי	6:00.30	8:07	8:20	9:30	4:43	5:55	6:00	6:53
טו	רביעי	5:59.15	8:06	8:19	9:30	4:44	5:56	6:00	6:54
טז	חמישי	5:58.00	8:05	8:19	9:29	4:44	5:57	6:01	6:55
יז	ששי	5:57.00	8:04	8:18	9:29	4:45	5:57	6:02	6:56
יח	שבת	5:55.45	8:03	8:17	9:28	4:45	5:58	6:02	6:56
יט	ראשון	5:54.30	8:02	8:16	9:28	4:46	5:59	6:03	6:57
כ	שני	5:53.15	8:01	8:16	9:27	4:46	5:59	6:04	6:58
כא	שלישי	5:52.00	8:00	8:15	9:26	4:47	6:00	6:05	6:59
כב	רביעי	5:50.45	7:59	8:14	9:26	4:47	6:01	6:05	6:59
כג	חמישי	5:49.30	7:59	8:13	9:25	4:48	6:01	6:06	7:00
כד	ששי	5:48.00	7:58	8:12	9:24	4:48	6:02	6:07	7:01
כה	שבת	5:46.45	7:57	8:12	9:24	4:49	6:03	6:07	7:01
כו	ראשון	5:45.30	7:56	8:11	9:23	4:49	6:04	6:08	7:02
כז	שני	5:44.15	7:55	8:10	9:23	4:50	6:04	6:09	7:03
כח	שלישי	5:43.00	7:54	8:09	9:22	4:50	6:05	6:09	7:04
כט	רביעי	5:41.45	7:53	8:08	9:21	4:51	6:06	6:10	7:04

ניסן		1	2	3	4	5	6	7	8
א	חמישי	5:40.30	7:52	8:08	9:21	4:51	6:06	6:11	7:05
ב	ששי	6:39.15	8:51	9:07	10:20	5:52	7:07	7:12	8:06
ג	שבת	6:38.00	8:50	9:06	10:19	5:52	7:08	7:12	8:07
ד	ראשון	6:36.30	8:49	9:05	10:19	5:53	7:08	7:13	8:08
ה	שני	6:35.15	8:48	9:04	10:18	5:53	7:09	7:14	8:08
ו	שלישי	6:34.00	8:47	9:03	10:17	5:54	7:10	7:14	8:09
ז	רביעי	6:32.45	8:47	9:03	10:17	5:54	7:10	7:15	8:10
ח	חמישי	6:31.30	8:46	9:02	10:16	5:54	7:11	7:16	8:11
ט	ששי	6:30.15	8:45	9:01	10:15	5:55	7:12	7:16	8:11
י	שבת	6:29.00	8:44	9:00	10:15	5:55	7:13	7:17	8:12
יא	ראשון	6:27.45	8:43	8:59	10:14	5:56	7:13	7:18	8:13
יב	שני	6:26.30	8:42	8:58	10:13	5:56	7:14	7:19	8:14
יג	שלישי	6:25.15	8:41	8:58	10:13	5:57	7:15	7:19	8:15
יד	רביעי	6:24.00	8:40	8:57	10:12	5:57	7:15	7:20	8:15
טו	חמישי	6:22.45	8:39	8:56	10:11	5:58	7:16	7:21	8:16
טז	ששי	6:21.30	8:38	8:55	10:11	5:58	7:17	7:21	8:17
יז	שבת	6:20.15	8:37	8:54	10:10	5:59	7:17	7:22	8:18
יח	ראשון	6:19.00	8:37	8:53	10:10	5:59	7:18	7:23	8:19
יט	שני	6:17.45	8:36	8:53	10:09	6:00	7:19	7:23	8:20
כ	שלישי	6:16.45	8:35	8:52	10:08	6:00	7:19	7:24	8:20
כא	רביעי	6:15.30	8:34	8:51	10:08	6:01	7:20	7:25	8:21
כב	חמישי	6:14.15	8:33	8:50	10:07	6:01	7:21	7:26	8:22
כג	ששי	6:13.00	8:32	8:49	10:06	6:02	7:22	7:26	8:23
כד	שבת	6:12.00	8:31	8:49	10:06	6:02	7:22	7:27	8:24
כה	ראשון	6:10.45	8:31	8:48	10:05	6:03	7:23	7:28	8:25
כו	שני	6:09.30	8:30	8:47	10:05	6:03	7:24	7:28	8:26
כז	שלישי	6:08.30	8:29	8:46	10:04	6:04	7:24	7:29	8:26
כח	רביעי	6:07.15	8:28	8:45	10:03	6:04	7:25	7:30	8:27
כט	חמישי	6:06.15	8:27	8:45	10:03	6:05	7:26	7:31	8:28
ל	ששי	6:05.00	8:27	8:44	10:02	6:06	7:27	7:31	8:29

אייר		1	2	3	4	5	6	7	8
א	שבת	6:04.00	8:26	8:43	10:02	6:06	7:27	7:32	8:30
ב	ראשון	6:02.45	8:25	8:42	10:01	6:07	7:28	7:33	8:31
ג	שני	6:01.45	8:24	8:42	10:01	6:07	7:29	7:34	8:32
ד	שלישי	6:00.45	8:24	8:41	10:00	6:08	7:30	7:34	8:33
ה	רביעי	5:59.45	8:23	8:40	9:59	6:08	7:30	7:35	8:34
ו	חמישי	5:58.45	8:22	8:39	9:59	6:09	7:31	7:36	8:35
ז	ששי	5:57.45	8:21	8:39	9:58	6:09	7:32	7:37	8:36
ח	שבת	5:56.45	8:21	8:38	9:58	6:10	7:32	7:37	8:37
ט	ראשון	5:55.45	8:20	8:37	9:57	6:10	7:33	7:38	8:37
י	שני	5:54.45	8:19	8:37	9:57	6:11	7:34	7:39	8:38
יא	שלישי	5:53.45	8:19	8:36	9:56	6:12	7:35	7:40	8:39
יב	רביעי	5:53.00	8:18	8:35	9:56	6:12	7:35	7:40	8:40
יג	חמישי	5:52.00	8:17	8:35	9:56	6:13	7:36	7:41	8:41
יד	ששי	5:51.00	8:17	8:34	9:55	6:13	7:37	7:42	8:42
טו	שבת	5:50.15	8:16	8:34	9:55	6:14	7:38	7:43	8:43
טז	ראשון	5:49.15	8:16	8:33	9:54	6:14	7:38	7:43	8:44
יז	שני	5:48.30	8:15	8:32	9:54	6:15	7:39	7:44	8:45
יח	שלישי	5:47.45	8:15	8:32	9:53	6:16	7:40	7:45	8:46
יט	רביעי	5:47.00	8:14	8:31	9:53	6:16	7:41	7:46	8:47
כ	חמישי	5:46.00	8:14	8:31	9:53	6:17	7:41	7:46	8:48
כא	ששי	5:45.15	8:13	8:30	9:52	6:17	7:42	7:47	8:49
כב	שבת	5:44.45	8:13	8:30	9:52	6:18	7:43	7:48	8:50
כג	ראשון	5:44.00	8:12	8:29	9:52	6:18	7:44	7:49	8:51
כד	שני	5:43.15	8:12	8:29	9:51	6:19	7:44	7:49	8:52
כה	שלישי	5:42.30	8:11	8:28	9:51	6:20	7:45	7:50	8:53
כו	רביעי	5:42.00	8:11	8:28	9:51	6:20	7:46	7:51	8:54
כז	חמישי	5:41.15	8:10	8:28	9:51	6:21	7:46	7:52	8:54
כח	ששי	5:40.45	8:10	8:27	9:50	6:21	7:47	7:52	8:55
כט	שבת	5:40.15	8:10	8:27	9:50	6:22	7:48	7:53	8:56

1) הנץ החמה במישור לפי גובה פני הים	2) סו"ז קריאת שמע לחומרא לדעת הגרב"ז אבא שאול	3) סוף זמן קריאת שמע מג"א לפי 72 דק' במע'	4) סוף זמן תפילה מג"א לפי 72 דק' במע'	5) פלג המנחה לפי דעת הבן איש חי	6) צאת הכוכבים א' 13.5 דק' במע' אחר השק' במישור	7) צאת הכוכבים ב' 18 דק' במע' אחר השק' במישור	8) צאת הכוכבים ג' 72 דק' במע' אחר השק' (ר"ת)

סיון		1	2	3	4	5	6	7	8
א	ראשון	5:39:30	8:09	8:26	9:50	6:22	7:49	7:54	8:57
ב	שני	5:39:00	8:09	8:26	9:50	6:23	7:49	7:54	8:58
ג	שלישי	5:38:30	8:09	8:26	9:49	6:24	7:50	7:55	8:59
ד	רביעי	5:38:00	8:09	8:25	9:49	6:24	7:51	7:56	9:00
ה	חמישי	5:37:45	8:08	8:25	9:49	6:25	7:51	7:56	9:01
ו	ששי	5:37:15	8:08	8:25	9:49	6:25	7:52	7:57	9:02
ז	שבת	5:36:45	8:08	8:25	9:49	6:26	7:53	7:58	9:02
ח	ראשון	5:36:30	8:08	8:24	9:49	6:26	7:53	7:58	9:03
ט	שני	5:36:00	8:07	8:24	9:49	6:27	7:54	7:59	9:04
י	שלישי	5:35:45	8:07	8:24	9:48	6:27	7:54	8:00	9:05
יא	רביעי	5:35:30	8:07	8:24	9:48	6:28	7:55	8:00	9:06
יב	חמישי	5:35:15	8:07	8:24	9:48	6:28	7:56	8:01	9:06
יג	ששי	5:35:00	8:07	8:23	9:48	6:29	7:56	8:01	9:07
יד	שבת	5:34:45	8:07	8:23	9:48	6:29	7:57	8:02	9:08
טו	ראשון	5:34:30	8:07	8:23	9:48	6:30	7:57	8:03	9:08
טז	שני	5:34:15	8:07	8:23	9:48	6:30	7:58	8:03	9:09
יז	שלישי	5:34:15	8:07	8:23	9:48	6:31	7:58	8:04	9:10
יח	רביעי	5:34:00	8:07	8:23	9:48	6:31	7:59	8:04	9:10
יט	חמישי	5:34:00	8:07	8:23	9:48	6:32	7:59	8:05	9:11
כ	ששי	5:33:45	8:07	8:23	9:48	6:32	8:00	8:05	9:12
כא	שבת	5:33:45	8:07	8:23	9:48	6:32	8:00	8:06	9:12
כב	ראשון	5:33:45	8:07	8:23	9:49	6:33	8:01	8:06	9:13
כג	שני	5:33:45	8:07	8:23	9:49	6:33	8:01	8:06	9:13
כד	שלישי	5:33:45	8:07	8:23	9:49	6:33	8:02	8:07	9:14
כה	רביעי	5:33:45	8:07	8:23	9:49	6:34	8:02	8:07	9:14
כו	חמישי	5:33:45	8:07	8:23	9:49	6:34	8:02	8:08	9:14
כז	ששי	5:34:00	8:07	8:23	9:49	6:34	8:03	8:08	9:15
כח	שבת	5:34:00	8:07	8:24	9:49	6:35	8:03	8:08	9:15
כט	ראשון	5:34:15	8:08	8:24	9:49	6:35	8:03	8:09	9:15
ל	שני	5:34:15	8:08	8:24	9:50	6:35	8:04	8:09	9:16

תמוז		1	2	3	4	5	6	7	8
א	שלישי	5:34:30	8:08	8:24	9:50	6:35	8:04	8:09	9:16
ב	רביעי	5:34:45	8:08	8:24	9:50	6:36	8:04	8:09	9:16
ג	חמישי	5:35:00	8:08	8:24	9:50	6:36	8:04	8:10	9:16
ד	ששי	5:35:15	8:09	8:25	9:50	6:36	8:04	8:10	9:17
ה	שבת	5:35:30	8:09	8:25	9:51	6:36	8:05	8:10	9:17
ו	ראשון	5:35:45	8:09	8:25	9:51	6:36	8:05	8:10	9:17
ז	שני	5:36:00	8:09	8:25	9:51	6:37	8:05	8:10	9:17
ח	שלישי	5:36:15	8:10	8:26	9:51	6:37	8:05	8:10	9:17
ט	רביעי	5:36:30	8:10	8:26	9:52	6:37	8:05	8:10	9:17
י	חמישי	5:37:00	8:10	8:26	9:52	6:37	8:05	8:10	9:17
יא	ששי	5:37:15	8:10	8:27	9:52	6:37	8:05	8:10	9:17
יב	שבת	5:37:45	8:11	8:27	9:52	6:37	8:05	8:10	9:17
יג	ראשון	5:38:15	8:11	8:27	9:53	6:37	8:05	8:10	9:17
יד	שני	5:38:30	8:11	8:28	9:53	6:37	8:05	8:10	9:16
טו	שלישי	5:39:00	8:12	8:28	9:53	6:37	8:05	8:10	9:16
טז	רביעי	5:39:30	8:12	8:28	9:54	6:37	8:05	8:10	9:16
יז	חמישי	5:40:00	8:12	8:29	9:54	6:37	8:04	8:10	9:16
יח	ששי	5:40:30	8:13	8:29	9:54	6:37	8:04	8:10	9:15
יט	שבת	5:41:00	8:13	8:30	9:55	6:36	8:04	8:09	9:15
כ	ראשון	5:41:30	8:14	8:30	9:55	6:36	8:04	8:09	9:15
כא	שני	5:42:00	8:14	8:30	9:55	6:36	8:04	8:09	9:14
כב	שלישי	5:42:30	8:14	8:31	9:56	6:36	8:03	8:08	9:14
כג	רביעי	5:43:00	8:15	8:31	9:56	6:36	8:03	8:08	9:13
כד	חמישי	5:43:30	8:15	8:32	9:56	6:35	8:03	8:08	9:13
כה	ששי	5:44:00	8:16	8:32	9:56	6:35	8:02	8:07	9:12
כו	שבת	5:44:45	8:16	8:32	9:57	6:35	8:02	8:07	9:12
כז	ראשון	5:45:15	8:16	8:33	9:57	6:35	8:01	8:07	9:11
כח	שני	5:45:45	8:17	8:33	9:57	6:34	8:01	8:06	9:11
כט	שלישי	5:46:30	8:17	8:34	9:58	6:34	8:01	8:06	9:10

אב		1	2	3	4	5	6	7	8
א	רביעי	5:47:00	8:18	8:34	9:58	6:33	8:00	8:05	9:09
ב	חמישי	5:47:45	8:18	8:35	9:58	6:33	8:00	8:05	9:09
ג	ששי	5:48:15	8:18	8:35	9:59	6:33	7:59	8:04	9:08
ד	שבת	5:49:00	8:19	8:36	9:59	6:32	7:58	8:04	9:07
ה	ראשון	5:49:30	8:19	8:36	9:59	6:32	7:58	8:03	9:06
ו	שני	5:50:15	8:20	8:36	10:00	6:31	7:57	8:02	9:05
ז	שלישי	5:50:45	8:20	8:37	10:00	6:31	7:57	8:02	9:05
ח	רביעי	5:51:30	8:20	8:37	10:00	6:30	7:56	8:01	9:04
ט	חמישי	5:52:00	8:21	8:38	10:01	6:30	7:55	8:00	9:03
י	ששי	5:52:45	8:21	8:38	10:01	6:29	7:55	8:00	9:02
יא	שבת	5:53:15	8:22	8:39	10:01	6:28	7:54	7:59	9:01
יב	ראשון	5:54:00	8:22	8:39	10:01	6:28	7:53	7:58	9:00
יג	שני	5:54:45	8:22	8:39	10:02	6:27	7:52	7:57	8:59
יד	שלישי	5:55:15	8:23	8:40	10:02	6:27	7:51	7:56	8:58
טו	רביעי	5:56:00	8:23	8:40	10:02	6:26	7:51	7:56	8:57
טז	חמישי	5:56:30	8:24	8:41	10:02	6:25	7:50	7:55	8:56
יז	ששי	5:57:15	8:24	8:41	10:03	6:25	7:49	7:54	8:55
יח	שבת	5:58:00	8:24	8:41	10:03	6:24	7:48	7:53	8:54
יט	ראשון	5:58:30	8:25	8:42	10:03	6:23	7:47	7:52	8:53
כ	שני	5:59:15	8:25	8:42	10:03	6:22	7:46	7:51	8:51
כא	שלישי	6:00:00	8:26	8:43	10:03	6:22	7:45	7:50	8:50
כב	רביעי	6:00:30	8:26	8:43	10:04	6:21	7:44	7:49	8:49
כג	חמישי	6:01:15	8:26	8:43	10:04	6:20	7:43	7:48	8:48
כד	ששי	6:01:45	8:27	8:44	10:04	6:19	7:42	7:47	8:47
כה	שבת	6:02:30	8:27	8:44	10:04	6:18	7:41	7:46	8:45
כו	ראשון	6:03:15	8:27	8:45	10:04	6:17	7:40	7:45	8:44
כז	שני	6:03:45	8:28	8:45	10:05	6:17	7:39	7:44	8:43
כח	שלישי	6:04:30	8:28	8:45	10:05	6:16	7:38	7:43	8:42
כט	רביעי	6:05:15	8:28	8:46	10:05	6:15	7:37	7:42	8:40
ל	חמישי	6:05:45	8:29	8:46	10:05	6:14	7:36	7:41	8:39

אלול		1	2	3	4	5	6	7	8
א	ששי	6:06:30	8:29	8:46	10:05	6:13	7:35	7:40	8:38
ב	שבת	6:07:00	8:29	8:47	10:05	6:12	7:34	7:38	8:37
ג	ראשון	6:07:45	8:30	8:47	10:06	6:11	7:33	7:37	8:35
ד	שני	6:08:15	8:30	8:47	10:06	6:10	7:31	7:36	8:34
ה	שלישי	6:09:00	8:30	8:47	10:06	6:09	7:30	7:35	8:33
ו	רביעי	6:09:30	8:31	8:48	10:06	6:08	7:29	7:34	8:31
ז	חמישי	6:10:15	8:31	8:48	10:06	6:07	7:28	7:33	8:30
ח	ששי	6:10:45	8:31	8:48	10:06	6:06	7:27	7:31	8:28
ט	שבת	6:11:30	8:32	8:49	10:06	6:05	7:25	7:30	8:27
י	ראשון	6:12:00	8:32	8:49	10:06	6:04	7:24	7:29	8:26
יא	שני	6:12:45	8:32	8:49	10:06	6:03	7:23	7:28	8:24
יב	שלישי	6:13:15	8:33	8:49	10:06	6:02	7:22	7:26	8:23
יג	רביעי	6:14:00	8:33	8:50	10:06	6:01	7:21	7:25	8:22
יד	חמישי	6:14:30	8:33	8:50	10:06	6:00	7:19	7:24	8:20
טו	ששי	6:15:15	8:33	8:50	10:07	5:59	7:18	7:23	8:19
טז	שבת	6:15:45	8:34	8:50	10:07	5:58	7:17	7:21	8:17
יז	ראשון	6:16:30	8:34	8:50	10:07	5:57	7:15	7:20	8:16
יח	שני	6:17:00	8:34	8:51	10:07	5:56	7:14	7:19	8:14
יט	שלישי	6:17:45	8:34	8:51	10:07	5:54	7:13	7:17	8:13
כ	רביעי	6:18:15	8:35	8:51	10:07	5:53	7:12	7:16	8:12
כא	חמישי	6:18:45	8:35	8:51	10:07	5:52	7:10	7:15	8:10
כב	ששי	6:19:30	8:35	8:52	10:07	5:51	7:09	7:14	8:09
כג	שבת	6:20:00	8:36	8:52	10:07	5:50	7:08	7:12	8:07
כד	ראשון	6:20:45	8:36	8:52	10:07	5:49	7:06	7:11	8:06
כה	שני	6:21:15	8:36	8:52	10:07	5:48	7:05	7:10	8:05
כו	שלישי	6:22:00	8:36	8:52	10:07	5:47	7:04	7:08	8:03
כז	רביעי	6:22:30	8:37	8:52	10:07	5:46	7:02	7:07	8:02
כח	חמישי	6:23:00	8:37	8:53	10:07	5:44	7:01	7:06	8:00
כט	ששי	6:23:45	8:37	8:53	10:07	5:43	7:00	7:04	7:59

קונטרס ביאורים לזמני הלוח

פרק א'. מחלוקת הראשונים בשיעור הילוך מיל

בסוגיא דפסחים (צ"ד ע"א) מבואר דדעת רבי יהודה דאדם מהלך ביום בינוני (שהיום והלילה שווים ויש בו י"ב שעות שהם 720 דקות, והיינו ביום תקופת ניסן וביום תקופת תשרי) 40 מיל, (מיל - אלפיים אמה, בערך קילומטר). כמו כן סובר רבי יהודה שמעלות השחר להנץ החמה יש כדי הילוך ד' מיל וכן מהשקיעה עד צאה"כ יש כדי הילוך ד' מיל, וכן נפסק להלכה (שו"ע או"ח רס"א ב').

והנה בביאור מסקנת הסוגיא הנ"ל דמהלך אדם "ביום בינוני" 40 מיל ישנן שתי דעות: או דהכוונה להילוך אדם מעלות השחר עד צאת הכוכבים, או מהנץ החמה לשקיעתה. ובזה תלוי אורך שיעור המיל בדקות, ויש בזה ג' שיטות: שיטה א' שיעור הילוך המיל 18 דק', שיטה ב' שיעורו 22.5 דק', ושיטה ג' שיעורו 24 דק'. ונפרט:

הדעות ששיעור הילוך מיל 18 דקות

א. דעת רס"ג (בסידורו עמ' כ"ט) והאיסור והיתר הארוך (כלל א' דין ט') והמהר"י ויידל (בשו"ת סימן קצ"ג) והתרומת הדשן (בסי' קכ"ג ובסי' קס"ז), וכן פסקו מרן בש"ע (או"ח תנ"ב ב' ויו"ד ס"ט ו') ורמ"א (או"ח רס"א א') ועוד, דשיעור הילוך מיל 18 דק'. בביאור הסוגיא הנ"ל לשיטה שהמיל 18 דק' נאמרו ב' דרכים:

דרך א. ביאור התרומת הדשן: דמה שאמרו בגמ' דהילוך אדם ביום בינוני 40 מיל היינו מעה"ש לצאה"כ, וסבירא ליה דמעה"ש לצאה"כ יש 720 דקות, וא"כ 720 דקות לחלק ל-40 מיל הם 18 דק' (720:40=18). לפי"ז עד"ש קודם להנץ ב-72 דק' שהם ד' מיל, וכן צאה"כ אחר השקיעה 72 דק'.

אמנם הגר"א (או"ח תנ"ט סק"ה) והלבוש (סי' רל"ג) הקשו ע"ז, דלומר שמעה"ש לצאה"כ בימי ניסן ותשרי הוי 720 דקות זה סותר למציאות, שרואים אנו בחוש (באופק ארץ ישראל ובבל) שיש מהנץ לשקיעה י"ב שעות של 720 דק', אבל מעה"ש לצאה"כ יש הרבה יותר (ביום הבינוני כי"ד שעות ומחצה (בעה"ש וצאה"כ ד-72), ואפילו ביום הקצר ביותר בשנה (21/12) כ-750 דקות).

דרך ב. ביאור הגר"א: מכח הקושיא הנ"ל פירש הגר"א (בזקנותו, בשו"ע שם, ומקורו משנות אליהו ריש ברכות, והחזו"א נקט בכמה דוכתי דזה העיקר בדעת הגר"א) דמה שאמרו בגמ' דהילוך אדם ביום בינוני 40 מיל למסקנת הסוגיא היינו מהנץ לשקיעה, ולא מעה"ש לצאה"כ כדרך א', ו-720 דקות לחלק ל-40 מיל הוא 18 דק' (720:40=18), וזה הילוך מיל. וזה הואם למציאות של ימי ניסן ותשרי, והד' מיל שמעה"ש להנץ וכן הד' מיל שמהשקיעה לצאה"כ היינו מלבד ה-40 מיל המהנץ לשקיעה, ומעה"ש לצאה"כ עולה 48 מיל.

יוצא שלפי ב' דרכים אלו שיעור המיל 18 דק', וד' מיל 72 דק'.

הדעות ששיעור הילוך מיל 22.5 דקות

ב. דעת ר"ח ורש"י (פסחים צ"ד א'), דשיעור הילוך מיל 22.5 דק', וכן עולה מדברי הרמב"ן (בתורת האדם ענין אבילות ישנה) הביאו (בברכות ב' א'), הרא"ה (ברכות כ"ו ב"ק), הריטב"א (שם ג' א' וכ"ז א'), והראבי"ה (ריש ברכות) [ראה לקמן פרק ה' ביירור שיטתם].

ביאור הסוגיא הנ"ל לשיטה שהמיל 22.5 דק' הוא, דמה שאמרו בגמ' דהילוך אדם ביום בינוני 40 מיל היינו מעה"ש לצאה"כ, ומתוכם מעה"ש עד הנץ מהלך 4 מיל, ומהשקיעה עד צאה"כ 4 מיל, נמצא דמהנץ עד השקיעה הוי 32 מיל.

והנה מהנץ עד השקיעה יש ביום הבינוני 720 דקות, ובהם מהלך 32 מיל, וא"כ שיעור הילוך מיל אחד הוא 22.5 דק' (720:32=22.5).

הדעות ששיעור הילוך מיל 24 דקות

דעת הרמב"ם בפהמ"ש (פסחים פ"ג מ"ב) והרע"ב (שם), דשיעור הילוך מיל 24 דקות, וכן עולה מדברי הרמב"ם (שם פ"ט מ"ב ובהל' ק"פ פ"ה ה"ט), ותוס' (פסחים י"א ב' וסנהדרין מ"א ב' ד"ה אחד), ותוס' הרא"ש (סנהדרין שם), ותוס' הרשב"א משאג"ץ (פסחים שם).

ביאור הסוגיא הנ"ל לשיטה שהמיל 24 דק' הוא, דמה שאמרו בגמ' דהילוך אדם ביום בינוני 40 מיל היינו מעה"ש לצאה"כ, אלא שהם פוסקים כדעת עולא בסוגיא דמעה"ש עד הנץ מהלך 5 מיל, וכן מהשקיעה עד צאה"כ 5 מיל, וממילא מהנץ עד השקיעה מהלך 30 מיל בלבד.

והנה מהנץ עד השקיעה יש ביום הבינוני 720 דקות, ובהם מהלך 30 מיל, וא"כ שיעור הילוך מיל אחד הוא 24 דק' (720:30=24) ואולם בדעת הרמב"ם אי אפשר לפרש כן, שהרי כתב בפהמ"ש לברכות (פ"א מ"א) דמעלות השחר עד הנץ יש "שעה וחזמש מן השעות השוות" דהיינו 72 דקות, (ואי אפשר לומר שב-72 דק' יש 5 מיל דא"כ שיעורו רק 14.4 דק' והרי הרמב"ם כתב להדיא דשיעור מיל 24 דק'), וכבר הקשו המג"א (סי' פ"ט) והגר"א (סי' תנ"ט) ועוד רבים שדברי הרמב"ם סתרי אהדדי.

ובספר כנפי יונה (יו"ד סי' ס"ט) וכן הרי"מ שלזינגר (במאמרו שנרפס בס' אש תמיד) ביארו, דלהרמב"ם יש דרך מחודשת במהלך הסוגיא, אשר לפיה עולה להלכה דמעה"ש עד הנץ החמה יש מהלך ג' מיל של 24 דק' שהם 72 דק', וכן מהשקיעה עד צאה"כ, ומהנץ עד השקיעה מהלך 30 מיל, (וא"כ מהלך אדם ביום 36 מיל).

וא"כ גם לדעתם שיעור הילוך מיל אחד הוא 24 דק', כי מהנץ עד השקיעה יש ביום הבינוני 720 דקות, ובהם מהלך 30 מיל, (720:30=24).

פרק ב. מחלוקת הגאונים ור"ת בזמן צאת הכוכבים

הנה בסוגיא דפסחים (צ"ד א') דעת רבי יהודה בברייתא דמשקיעת החמה ועד צאת הכוכבים אדם מהלך [ביום הבינוני בארץ ישראל] ארבע מיל, ואילו בסוגיא דשבת (ל"ד ע"ב) מבואר שדעת רבי יהודה ששלושת רבעי מיל אחרי השקיעה הוי צאת הכוכבים, והקשו התוס' (שבת ל"ה א' ד"ה תרי, ועוד) סתירה מרבי יהודה לרבי יהודה.

ותירץ ר"ת דיש ב' שקיעות: תחילת השקיעה [הנקראת גם "שקיעה ראשונה"] היא כשהשמש נכנסת לעובי הרקיע (והיינו בזמן שאנו קוראים לו שקיעה), וממנה עד צאת הכוכבים יש ד' מיל, וסוף השקיעה [הנקרא גם "שקיעה שניה"] הוא ג' מילין ורבעי אחר השקיעה שלנו בשעה שהשמש נכנסת לחלון העליון ומהלכת אחורי הרקיע שלנו. ועד השקיעה השניה עדיין הוא יום גמור, ומהשקיעה השניה הוי בין השמשות כדי הילוך ג' רבעי מיל, ואחר הילוך ג' רבעי מיל דבין השמשות שהם ד' מיל מהשקיעה הראשונה הוי לילה גמור.

אמנם דעת הגאונים (בתשובה שהובאה בשו"ת מהר"ם אלאשקר סי' צ"ו ד"ה עוד), שאחר ג' רבעי מיל מהשקיעה שלנו הוי לילה גמור. והא דאיתא בפסחים דאחר ד' מיל הוי צאת הכוכבים, תירץ מהר"ם אלאשקר דחזר בו ר' יהודה מההיא. והגר"א (שנות אליהו ריש ברכות, וביאור הגר"א לס"א ס"ב) המנחת כהן (מאמר א' פ"ז) והגרש"ן (פסקי הסידור סדר הכנסת שבת) תירצו, דאחר שיוצאים ג' כוכבים בינוניים שזה ג' רבעי מיל אחר השקיעה שלנו הוי לילה גמור כדברי רבי יהודה במסכת שבת, ומה שאמר רבי יהודה בפסחים דצאת הכוכבים ד' מיל אחר השקיעה היינו זמן שיצאו כל הכוכבים והיינו בזמן החושך המוחלט, והזמן דד' מיל אינו נפקא מינה כלל לדינא אלא רק להילוך האדם, שאדם יכול להלך גם באור מועט כזה וכשם שמהלך מאור עמוד השחר.

והנה רוב הראשונים נקטו כר"ת, וכן נקטו השו"ע והרמ"א (סימן רס"א ס"ב). אולם הגר"א (שם, ויו"ד רס"ב) והגרש"ז (שם, ובסוף הלכות ציצית, וחזר בו ממש"כ בשו"ע הרב או"ח רס"א כשיטת ר"ת) והחיד"א (בברכ"י רס"א א' ובמחזיק ברכה שם אות ז' ובקו"א שם) פסקו כשיטת הגאונים.

פרק ג. מחלוקת הפוסקים באופן חישוב י"ב השעות הזמניות

במקומות רבים בש"ס לענין זמני מצוות היום ולענין עדויות, מחולק היום בדברי חז"ל לי"ב שעות ששוות באורכן זו לזו. כגון:

סוף שעה שלישית - סוף זמן ק"ש של שחרית (ברכות ט' ב').

סוף שעה רביעית - סוף זמן הקרבת תמיד של שחר ותפילת שחרית לרבי יהודה (ברכות כ"ו ב'), וסוף זמן אכילת חמץ בערב פסח מדרבנן (פסחים י"א ב').

סוף שעה חמישית - סוף זמן היתר הנאה מחמץ בערב פסח מדרבנן (פסחים שם).

סוף שעה ששית - חצות היום, הוא הרגע בו השמש נמצאת באמצע הרקיע ממש בראש גובה קשת מהלכה היומי מזורח למערב (יומא כ"ח ב' פסחים י"ב ב' וי"ח א' סנהדרין מ'), הוא סוף זמן הקרבת תמיד של שחר ותפילת שחרית לחכמים (ברכות כ"ו ב'). וכן לכו"ע הוא תחילת זמן איסור חמץ מדאורייתא בערב פסח (פסחים ד'). וזהו גם תחילת הזמן של "סמוך למנחה גדולה". שש שעות ומחצה - תחילת זמן מנחה גדולה (ברכות כ"ו ב').

סוף שעה שביעית - סוף זמן הקרבת קרבן מוסף ותפילת מוסף לרבי יהודה (ברכות שם).

תחילת שעה עשירית - לענין איסור אכילת פת (מצה עשירה) בערב פסח (פסחים צ"ט ב'), ומצוה להמנע מקביעת סעודה בערב שבת (שבת ט' ב').

תשע שעות ומחצה - תחילת זמן מנחה קטנה (ברכות כ"ו ב').

שעה אחת עשרה פחות רבע - פלג המנחה, סוף זמן הקרבת תמיד של בין הערבים וסוף זמן תפילת מנחה לרבי יהודה (ברכות כ"ו).

סוף שעה שתים עשרה - סוף זמן הקרבת תמיד של בין הערבים וסוף זמן תפילת מנחה לחכמים, (כך מוכח בברכות כ"ו ב' כ"ז א', כמבואר במשנ"ב סי' רל"ג סק"ד ושם בשעה"צ אות י').

והנה נחלקו הראשונים והאחרונים האם חשבון השעות הזמניות הנ"ל הוא מהנץ החמה עד שקיעת החמה, או מעלות השחר עד צאת הכוכבים.

שיטת הגאונים, רב ניסים גאון (בשו"ת מהר"ם אלאשקר סי' צ"ו), רב סעדיה גאון (בסידורו עמ' כ"ו) רב האיי גאון (במרדכי ברכות פ"ד אות צ'), רבינו חננאל (ברכות דפ"ד) וכן הרמב"ם (בתשובה בפאר הדור סימן מ"ד ובפה"מ רפ"ד דברכות, ובפ"ג מהל' תפילה ה"ד וה"ט), ורבינו יונה (ברכות דפ"ד), וכן נקטו הלבוש (רל"ג ס"א ורס"ז ס"ב), והגר"א (בביאורו לסי' תנ"ט ס"ב ובשנו"א ריש ברכות), שחשבון השעות הזמניות הוא מהנץ החמה עד שקיעתה.

ולשיטה זו כל "שעה" זמנית שנזכרה בש"ס היא אחד מי"ב מהזמן שמעלות השחר לצאת הכוכבים, וביום הבינוני בארץ ישראל אורך היום הוא 720 דקות, הרי השעה הזמנית היא שעה רגילה של 60 דקות, ובשאר ימות השנה יש לחשב את אורך השעה הזמנית על ידי חלוקת הזמן שמהנץ החמה לשקיעתה באותו יום לי"ב חלקים.

ולעומת זאת, שיטת התוספות (פסחים י"א ב' וסנהדרין מ"א ב' ד"ה אחד), ותוס' הרא"ש (סנהדרין שם), ותוס' הרשב"א משאג"ץ (פסחים שם) ועוד. והרמב"ן (בתורת האדם ענין אבילות ישנה) והרשב"א (בברכות ב' א'), והריטב"א (שם ג' א' וכ"ז א'), והרא"ה (ברכות כ"ו ד') והתרומת הדשן (בשו"ת סימן א' ובלקט יושר עמ' 79), וכן נקטו הב"ח (תל"א סוסק"א) והמג"א (בהדיא רק לענין סוף זמן ק"ש, סי' נ"ח א'), והא"ר (סי' רס"ז), והפרי חדש (בסוף קונטרס דבי שמשי), שחשבון השעות הזמניות הוא מעלות השחר עד צאת הכוכבים דרבינו תם.

ולשיטה זו כל "שעה" זמנית שנזכרה בש"ס היא אחד מי"ב מהזמן שמעלות השחר לצאת הכוכבים, וביום הבינוני בארץ ישראל מהנץ לשקיעה יש 720 דקות אבל מעלות השחר לצאת הכוכבים יש הרבה יותר, וא"כ "השעה הזמנית" גדולה יותר מ-60 דקות. וכן בשאר ימות השנה יש לחשב את אורך השעה הזמנית על ידי חלוקת הזמן שמעלות השחר לצאת הכוכבים דרבינו תם באותו יום לי"ב חלקים.

והנה כאמור, לפי שיטה זו שמחשבים מעלות השחר לצאת הכוכבים, היינו מעלות השחר דד' מיל לפני הנץ החמה עד צאת הכוכבים דד' מיל לאחר שקיעת החמה.

ואמנם ישנה בזה שיטה נוספת, שמחשבים את אורך היום מעלות השחר עד צאת הכוכבים דהגאונים (ג' רבעי מיל אחרי השקיעה), והיא שיטת ר' נתן אדלר (הובא בספר דברי יוסף דף נ"ט ב' ובליקוטי תשובות חת"ס לנדרן תשכ"ה), והמאמר מרדכי (רל"ג ב'), והגינת ורדים (בשו"ת מהרי"ף סימן מ"ו), והבן איש חי (ש"א ויקהל ד' ח'), וכן חישבו את הזמנים בספר הנברשת, ובלוח ארץ ישראל (להגרי"מ טוקצ'ינסקי) עד שנת תרפ"ה, ובלוח עולמי שבספר מעשה ניסים לר' ניסים צע'רורי.

וסברתם, דמאחר שאורך היום ההלכתי לשיטת הגאונים הוא מעלות השחר עד ג' רבעי מיל אחרי השקיעה, גם את חשבון י"ב שעות הזמניות יש לחשב לפי זה.

אלא ששיטה זו קשה מאד להולמה, כי לשיטה זו יוצא דזמן חצות שהוא בסוף שעה שישית אינו באמצע היום בשעה שהחמה בראש כל אדם, אלא מוקדם כחצי שעה מהחצות האמיתי, וזה תימה גדול, שהרי מבואר בגמרא (יומא כ"ח ב') שזמן חצות שהוא בסוף שעה שישית הוא כשהחמה בדיוק באמצע קשת הילוכה היומי, וא"כ חיייבים אנו לומר שהשעה 12 מסתיימת בצאת הכוכבים שהוא מקביל ושוה בריחוקו מן השקיעה, לאותו משך זמן שמרוחק עלות השחר מהנץ החמה, והוא צאת הכוכבים דד"ת.

ולחדש ולומר שרק לענין חצות מנינן את היום מהנץ לשקיעה, ואז זמן חצות יוצא בחצות שלנו, אי אפשר לומר כן, שלא שייך לומר שישנן שתי מערכות של שעונים כל אחד לשעות מסוימות, שעון אחד מתחיל בעה"ש ומסתיים בצא"כ דג' רבעי מיל, והשני מהנץ לשקיעה, וכגון שעה שלישית (סי"ז ק"ש) אז שעה תשיעית ומחצה (מנחה קטנה) וכו' נחשבם לפי שעון א', וסוף שעה ו' (חצות) לפי שעון ב'.

ובדחיית שיטה זו האריכו בספר דברי יוסף (שווארץ, שם), ובספר וזרח השמש (דפים י"ח י"ט וו'), ובבין השמשות (עמ' צ"ח), הגרי"מ שלזינגר (שם), והגרא"ח נאה בסיפרו שיעורי ציון (סי' ל"ח), ובמנחת צחק (ח"ד סי' נ"ג), ובמשנת רבי אהרן (ח"א סי' ב'), ובחו"ב (שבת ז' ט"ז), והגר"ש אויערבך (בקובץ שערי ציון אלול תשמ"ח), ובספר זמני הלכה למעשה (עמ' 14) ובירור הלכה (תניינא או"ח עמ' רי"ח) הביאו כן משם החזו"א, ועוד.

לסיכום: ראינו בג' הפרקים דלעיל שישנם ג' נידונים שונים בעניני הזמנים, נידון א', שיעור אורך המיל, ויש בזה ג' שיטות: שיטה א' שיעור הילוך המיל 18 דק', שיטה ב' שיעורו 22.5 דק', (ושיטה ג' שיעורו 24 דק'). נידון ב', מחלוקת הגאונים ור"ת בזמן צאת הכוכבים, שלהגאונים זמן צאת הכוכבים הוא ג' רבעי מיל אחר השקיעה, ולר"ת זמן צאת הכוכבים הוא ד' מיל אחר השקיעה. נידון ג', מחלוקת הראשונים והאחרונים האם חשבון השעות

הזמניות הוא מהנין עד שקיעת החמה, או מעלות השחר עד צאת הכוכבים.

ויש להבהיר שאין שום קשר בין ג' הנושאים דלעיל, דאפשר למצוא בראשונים ובאחרונים שיטות שסוברות בנידון אחד כדעה מסויימת, ובב' הנידונים האחרים סוברות ככל אחת מהדעות. וא"כ יש תשע אפשרויות לצרף שיטות בזה, ונפרט:

א) אורך המיל 18 דק', וצאה"כ כשיטה הגאונים, וי"ב שעות היום מהנץ לשקיעה. - כן שיטת החזו"א וכן ביאר השנו"א ברכות בזקנותו.

ב) אורך המיל 18 דק', וצאה"כ כשיטת ר"ת, וי"ב שעות היום מעה"ש לצאה"כ. - כן שיטת התרומת הדשן, וכן דעת מרן השו"ע לפירוש המ"ב (רל"ג סק"ד).

ג) אורך המיל 18 דק', וצאה"כ כשיטת ר"ת, וי"ב שעות היום מהנץ לשקיעה. - כן שיטת חלבוש, וכן דעת מרן השו"ע לפירוש המנחת כהן (מאמר שני פ"ש ד"ה ואמנם).

ויש להעיר על אפשרויות א' וג', משיטת המג"א (סי' תנ"ט סק"ג) הסובר שהמחשבים את י"ב שעות הלכתיות של היום מהנץ לשקיעה וסוברים שמהנץ לשקיעה יש 720 דק', אינם יכולים לסבור דאורך המיל 18 דק', כי סבירא ליה דהא דאיתא בגמ' מהלך אדם ביינוני ביום י' פרסאות שהם 40 מיל פירושו מעה"ש עד צאה"כ, ואם כן מהנץ לשקיעה יש או 30 או 32 מיל, ואם נחלק 720 דק' של אורך היום מהנץ לשקיעה ל-32 יהיה אורך המיל 22.5 דק', ואם נחלק 720 ל-30 יהיה אורך המיל 24 דק'. אולם כבר נתחדש שהגר"א בשנו"א בזקונתו מפרש שלמסקנת הסוגיא מהלך אדם ביינוני ביום 40 מיל היינו כשהולך מהנץ לשקיעה, (ועוד 3 מיל הולך מעה"ש להנץ ומהשקיעה לצאה"כ), ואורך המיל 18 דק' כי יש לחלק מה ה"720 דק' של אורך היום מהנץ לשקיעה ל-40 מיל, והם 18 דק'. ובזה תורצה הערת המג"א.

ד) אורך המיל 22.5 דק', וצאה"כ כשיטת הגאונים, וי"ב שעות היום מהנץ לשקיעה. - כן דעת רבינו חננאל, וכן נקט הגרמ"ט בספרו (ראה בין השמשות פרק י"א) ובלוחותיו.

ה) אורך המיל 22.5 דק', וצאה"כ כשיטת ר"ת, וי"ב שעות היום מעה"ש לצאה"כ. - כן דעת הרמב"ן הרשב"א הרא"ה הריטב"א והראבי"ה (ראה לקמן סוף פרק ה'), וכן פסקו חק יעקב (סי' תנ"ט סק"י) והחתם סופר (בהגהותיו לשו"ע סי' פ"ט), וכן קבע הגרמ"ט את סדוק"ש של מג"א בלוחותיו, ולדעתם י"ב שעות היום מתחילות מעה"ש ד-90 דק' לפני הנץ ומסתיימות 90 דק' אחרי השקיעה.

ו) אורך המיל 22.5 דק', וצאה"כ כשיטת ר"ת, וי"ב שעות היום מהנץ לשקיעה. - לעת עתה לא מצאתי שיטה הסוברת כג' הצירופים הללו בהדיא, ועי' ביאור הגר"א תנ"ט סק"ד שרצה לומר כך בדעת תוס' אחר הגהתו.

ז) אורך המיל 24 דק', וצאה"כ כשיטה הגאונים, וי"ב שעות היום מהנץ לשקיעה. - כן דעת הרמב"ם, וכן דעת הגר"ז (בסידורו הלכות ק"ש (ששעות היום מתחילות מהנץ), ובסדר הכנסת שבת (כהגאונים), ובשו"ע שלו סי' תנ"ט ס"י (דאורך המיל 24 דק')).

ח) אורך המיל 24 דק', וצאה"כ כשיטת ר"ת, וי"ב שעות היום מעה"ש לצאה"כ. - כן דעת תוספות (בכמה דוכתי ראה לעיל), והגר"ז בשו"ע שלו (סי' רס"א ס"ה, (כר"ת) ושי"ב השעות מתחילות מעה"ש (שם סי' נ"ח ס"ג)), ולפי"ז אורך השעה הבינונית 80 דק' בימות השוויון, ועה"ש 120 דק' לפני הנץ, וצאה"כ 120 דק' אחרי השקיעה. וכן כתב הפר"ח בקונטרסו דבי שמשא בדעת הרמב"ם, (אלא שדבריו צ"ע שהרי כבר ביררנו לעיל שדעת הרמב"ם בצאה"כ כהגאונים).

ויש להעיר על אפשרויות ז' וח', דהמעדני יו"ט (שם) ועוד הרבה אחרונים כתבו, דכל הסוברים שי"ב שעות היום מחושבות מעה"ש עד צאה"כ, חייבים לסבור דאורך המיל 18 דק'. כי הניחו כדברי התרומת הדשן דמעה"ש עד צאה"כ יש ביום הבינוני 720 דק', ומאחר שהילוך אדם ביום בינוני 40 מיל, נמצא מיל אחד 18 דק' (720:40=18).

אולם כבר כתבו הפר"ח (בקונטרסו דבי שמשא) ועוד רבים, דגם הסוברים שי"ב שעות היום מחושבות מעה"ש לצאה"כ מודים למציאות שמהנץ לשקיעה יש 720 דק', וא"כ אורך המיל יכול להיות אז 22.5 או 24 דק', וכבר הבאנו ראשונים רבים העומדים בשיטות אלו.

ט) אורך המיל 24 דק', וצאה"כ כשיטת ר"ת, וי"ב שעות היום מהנץ לשקיעה. - מעדני יו"ט (פ"א דברכות אות ט), ומג"א (סי' תנ"ט סק"ג).

והנה לכאורה היה אפשר לחשב עוד ג' אפשרויות, והם שצאה"כ כהגאונים, וי"ב שעות היום מעה"ש לצאה"כ דר"ת, ואורך המיל 18 או 22.5 או 24 דק'. אלא דכבר הוכיח המ"ב (בשעה"צ רל"ג סק"י) דחייבים לומר לשיטת הגאונים שי"ב שעות היום הינם מהנץ לשקיעה ולא מעה"ש לצאה"כ, שהרי מבואר בגמ' ברכות (כ"ו ב' - כ"ז א') דהא דתנן דסוף זמן תפילת מנחה לרבנן עד הערב היינו עד סוף י"ב שעות היום, והרי אי אפשר שיהיה זמן תפילת מנחה עד צאה"כ דד' מיל בזמן שלהגאונים הוא כבר לילה ודאי - ג' מיל ורביע לפני כן. ועל כרחך דלהגאונים חשבון י"ב שעות היום מתחיל בהנץ החמה ומסתיים בשקיעה, [ובכר ביארנו לעיל, דלסוברים די"ב השעות מתחילות בעה"ש, בהכרח הן מסתיימות בצאה"כ דר"ת, ולא בצאה"כ דהגאונים, דא"כ חצות לא ייצא באמצע היום]. ונמצא דכיום שמנהג העולם כהגאונים, העיקר להלכה די"ב שעות היום מתחילות מהנץ החמה ומסתיימות בשקיעה. ומה שמודדיזם בזמן ק"ש כהמג"א הוא מצד חומרא בדאורייתא. (ומקור הענין הוא ע"פ המנחת כהן (מאמר ב' פ"ז)).

[נאם תאמר לדחות דברי המ"ב, דהרי מצאנו לרבינו חננאל הסובר דמה שאמרו שמהלך אדם ביום בינוני 40 מיל היינו מעה"ש עד צאה"כ דר"ת, ואורך המיל לדעתו הוא 22.5 דק'. תשובה לדבר, מהלך אדם בהנץ אינו ענין לי"ב שעות היום, דלעולם אפשר דהשעות מחושבות מהנץ לשקיעה, וצאה"כ ההלכתי הוא ג' רבעי מיל אחרי השקיעה, אלא דלענין הילוך שהוא ענין מציאותי הוא סובר דאדם מהלך עם אור ראשון עד סוף האור האחרון ממש, ב-90 דק' לפני הנץ עד 90 דק' אחרי השקיעה].

פרק ד. חישוב סוף זמן ק"ש לשיטת המג"א

הנה לשיטות שמחשבים את י"ב שעות היום מהנץ לשקיעה כאמור לעיל (אפשרויות א' ג' ד' ו' ז' ט'), א"כ סוף זמן ק"ש פשוט וברור שהוא בסוף ג' שעות זמניות מתוך הי"ב שבין הנץ לשקיעה.

אולם לשיטת ר"ת ואליבא דהסוברים שמחשבים את י"ב שעות היום מעה"ש לצאה"כ, א"כ סוף זמן ק"ש הוא בסוף ג' שעות זמניות מתוך הי"ב שבין עה"ש לצאה"כ.

אלא שלדעתם ישנן ג' אפשרויות מתי הוא עה"ש.

א. 120 דק' לפני הנה"ח (אפשרות ח' דלעיל), והזמן שמעה"ש עד הנץ הוא שמינית היום מעה"ש לצאה"כ. לשיטה זו סוזק"ש ביום הבינוני היא 225 דק' אחר עה"ש, (225 = 3 * 75 = 12 : 900 = 90 + 720).

ג. 72 דק' לפני הנה"ח (אפשרות ב' דלעיל), ולפי מה שסבר התרומת הדשן שהמציאות היא שבין עה"ש לצאה"כ ביום הבינוני בארץ ישראל ישנן 720 דק', ובין עה"ש לחנץ ובין שקיעה לצאה"כ 72 דק', נמצא שבין הנץ לשקיעה יש ביום הבינוני בארץ ישראל 576 דק'. ולדעתו הזמן שמעה"ש עד הנץ הוא עשירית היום מעה"ש לצאה"כ, וסוזק"ש ביום הבינוני היא 180 דק' אחר עה"ש, (180 = 3 * 60 = 12 : 720 = 72 + 576 = 72).

והנה כבר הבאנו את תמיהת הגר"א והלבוש, דזו שגגה גדולה, שהרי המציאות היא שבין הנץ החמה לשקיעתה ביום הבינוני בארץ ישראל ישנן 720 דק', ואילו בין עה"ש לצאה"כ הרבה יותר. ומאחר שכבר הבאנו שדעת המשנה ברורה היא ששיטת השו"ע כהתרומת הדשן, הסתבכו אחרוני זמנינו כיצד לקבוע את סוף זמן קריאת שמע לשיטת התרומת הדשן כיום, שברור לנו שאורך זמן שבין הנץ החמה לשקיעתה ביום הבינוני בארץ ישראל הוא 720 דק' ולא מעה"ש לצאה"כ.

שדעת רוב האחרונים [וכן נקט בספר זמני ההלכה למעשה מהג"ר יהדידיה מנת בלוחותיו, וכן דעת הגרע"י ז"ל בכמה דוכתי] היא, שיש להעתיק את השיטה של התרומת הדשן ליום שלנו, וכיון שאמר התה"ד בהדיא שד' מיל הם 72 דק' ביום הבינוני, והעתיקו השו"ע להלכה, גם ביום הבינוני הידוע כיום עה"ש הוא 72 דק' קודם הנץ.

והנה שקשה מאד קושיית הגר"א על התרה"ד, עכ"פ יש להוציא מדבריו דביסי ניסן שעליהם דיברה הסוגיא עה"ש הוא 72 דק' לפני הנה"ח, וא"כ כיום שהוברר שזה במציאות עשירית הזמן שמהנץ לשקיעה, יש לנקוט שדעת התרה"ד והשו"ע שיש לחשב בימי ניסן עשירית הזמן שמהנץ לשקיעה, ואין לנו להתעיק את נוסחת התרומת הדשן עשירית הזמן שמעה"ש לצאה"כ שזה שמינית הזמן שמהנץ לשקיעה, כי בודאי שהתה"ד דיבר על ימי ניסן שעליהם קאי הסוגיא. וגם אם לא נוכל לתרץ את קושיית הגר"א, עכ"פ יסוד דעת התה"ד הוא שבימי ניסן עה"ש הוא 72 דק' לפני הנה"ח והרי זה עשירית הזמן שמהנץ לשקיעה, וכן יש לעשות בכל ימי השנה.

[ויש להוסיף שלחידוש הגר"א בשנו"א ברכות בזקנותו, הכל א"ש גם בסוגיא, אבל לא בדברי התה"ד שסבר שאורך היום מעה"ש לנץ הוא 72 דק' והוא 40 מיל].

והנפ"מ המעיקרית מזה היא, לשיטה שמחשבים את עה"ש וצאה"כ בשעות זמניות לפי אורך היום, א"כ יש לקבוע את עה"ש בכל ימות השנה לעשירית הזמן שבין הנץ לשקיעה.

[א"ה, שיטה זו אינה מתאימה למציאות, ובלוח דילן קבענו את זמן עה"ש כל השנה לפי שיטת המעלות, ראה לקמן].

אולם דעת הג"ר אליהו טופיק שליט"א בספרו קול אליהו (תשובות אב"ג) לתרץ קושיית הגר"א על התרה"ד כהפר"ח בקונטרסו דבי שמשי, שהתרה"ד דיבר על ימים קצרים. אלא שתירוץ זה אינו נכון לכאורה, שהרי הסוגיא מדברת על ימי ניסן כיעו"ש, וגם לדבריו הרי היום הקצר ביותר כשנבדוק בשיא החורף הוא כ-800 דקות ולא 720 דק' ואכמ"ל, עכ"פ הרב הנ"ל מקבל תירוץ זה.

ועל פי זה נוקט דברי התרה"ד כפשטן, שעה"ש הוא עשירית מאורך היום שמעה"ש עד צאה"כ (72 = 10 : 720 = 72 + 576), וכדי לדעת את אורכו יש לחשב שמינית הזמן שמהנץ לשקיעה (72 = 8 : 576), וזו הנוסחא בכל ימות השנה.

ולפי"ד יוצא, שהגם שדעת מרן השו"ע שאורך המיל י"ח דקות, ולכאורה ד' מיל הם 72 דק', עם כל זה במציאות שלנו בימי ניסן הזמן מעה"ש להנץ החמה עולה ל-90 דק' כי שמינית מאורך היום שלנו מהנץ לשקיעה בתקופה זו יוצא 90 דק', (90 = 8 : 720).

וכתב דזה המקור ללוח הגרימ"ט והגר"נ כצ'ורי שחישבו עה"ש בימי ניסן 90 דק' קודם הנץ.

ולפי"ד ששיעור ד' מיל הנזכרים בשו"ע (או"ח רס"א) לענין תוספת שבת שיעורם 90 דק', לפי"ז שיעור מיל הנזכר בשו"ע לענין חימורץ (או"ח תנ"ט) ולענין מליחה (יו"ד ס"ט) דהוא שליש שעה פחות אחד משלושים מהשעה, משעה זמנית שאורכה 75 דק', דהם 22.5 דק'. ולא נהוג עלמא כן בדעת מרן, אלא 18 דק'. וראה לקמן (פרק ו') מה שהבאנו מהחזו"א דחיה חריפה לשיטה זו דהשעה הנזכרת בשו"ע בחימורץ ומליחה איננה שלב 60 דק'.

והאמת תורה דרכה, שאין לקבל מהלך זה בשום פנים, כי אי אפשר להעמיד דברי התה"ד בימות החורף נגד הסוגיא, ואפילו בימות החורף אין יום כזה שלב 72 דק', וא"כ הדרך היחידה היא או לקבל דברי התה"ד שבימי ניסן עה"ש הוא 4 מיל שהם 72 דק' קודם הנץ, ולהשאיר דבריו בקושיא. או לומר מהלך חדש בסוגיא כהגר"א בשנו"א, ובפרט שמהלך זה נחדו ומוכרח הוא בדעות הגאונים והרס"ג (בסידורו עמ' כ"ט) והאיסור והיתר הארוך (כלל א' דין ט') והמהר"י וייל (בשו"ת סימן קצ"ג) שסוברים שהילוך מיל הוא 18 דק', ועה"ש לדעתם היא 4 מיל קודם הנץ שהם 72 דק', וחייבים לפרש הסוגיא כשיטת הגר"א בזקונתו! [ועל אף שזה לא יסתדר עם דברי התה"ד, רק עם תוצאות שיטתו!]

והנה אמנם דעת רס"ג בצאה"כ כדעת הגאונים, ושמחשבים את י"ב השעות מהנץ לשקיעה, והגם שמהלך 40 מיל ביום הוא מעה"ש לצאה"כ, אבל דעת האיסור והיתר הארוך והמהר"י וייל בצאה"כ כדעת ר"ת, ושמחשבים את י"ב השעות מעה"ש לצאה"כ, ואעפ"כ הם סוברים שהילוך מיל הוא 18 דק'. והדרך היחידה התואמת למציאות הידועה (שבין הנץ לשקיעה ביום הבינוני יש בא"י 720 דק') היא רק אם נפרש הסוגיא כשיטת הגר"א בזקונתו.

ובאמת שכבר החזו"א (או"ח סי' י"ג סק"ב) ביאר כן את דעת המהר"י וייל [ולחומת הקושיא רצה לומר כן אפילו בדעת תה"ד], וזה לשונו: אבל לפי פירוש הגר"א דברי התה"ד מכוונים (דמיל י"ח דק'), ובס' חק יעקב הביא שכן כתב מהר"י וייל, ואחרי שהתה"ד דרכו לקבוע הוראותיו ע"פ הראשונים ז"ל ודאי קבלה בידו שיעור מיל ע"פ הראשונים ז"ל שפירשו הסוגיא כפירוש הגר"א, עכ"ל.

פרק ה. חישוב זמן פלג המנחה לדעת המג"א

והנה יש בזה נפקא מינה גדולה בין דעת התה"ד לבין ביאור החזו"א בדעת מהר"י וייל והאיסור והיתר הארוך, מתי הוא זמן פלג המנחה ביום הבינוני (אחר שלפי דעתם מחשבים השעות מעה"ש לצאה"כ).

דלדעת התה"ד יוצא פלג המנחה 3 דק' קודם השקיעה, כי לדעתו שעה זמנית היא 60 דק' (60 = 12 : 720), וצאה"כ הוא 72 דק' אחר השקיעה, ופלג המנחה הוא שעה ורבעי שזה 75 דק' (75 = 1.25 * 60) קודם צאה"כ, וא"כ פלג המנחה הוא 3 דק' לפני השקיעה (3 = 72 - 75).

ואילו לביאור החזו"א בדעת מהר"י וייל והאיסור והיתר הארוך יוצא פלג המנחה 18 דק' קודם השקיעה, כי לדעתם שעה זמנית היא 72 דק' (72 = 12 : 864 = 72 + 720), וצאה"כ הוא בדיוק שעה זמנית שהיא 72 דק' אחר השקיעה, ופלג המנחה הוא שעה ורבע שזה 90 דק' (90 = 1.25 * 72) קודם צאה"כ, וא"כ פלג המנחה הוא 18 דק' לפני השקיעה, כי 90 דק' לפני צאה"כ הם 18 דק' לפני השקיעה.

ואחר שנתבאר שרק התרה"ד סבר שבין עה"ש לצאה"כ ביום הבינוני יש 720 דק', לגבי שאר כל הראשונים אין לנו לומר שלא ידעו את המציאות שבין הנץ לשקיעה יש ביום הבינוני 720 דק', ומעה"ש לצאה"כ יש הרבה יותר. וכיון דאשכחן ברמב"ן וברשב"א וברא"ה ובריטב"א ובראבי"ה שכתבו שפלג המנחה

הוא רק שישית המיל לפני שקיעת החמה, ושי"ב שעות היום מחושבות מעה"ש עד צאה"כ, א"כ מוכרחים אנו לומר דאורך המיל לדידהו הוא 22.5 דק' ולא 18 דק'.
שהרי א"א לומר דסברו כהתה"ד שהוא נגד המציאות, וא"א לומר דסברו כהמהר"י וייל שהרי לשיטתו פלה"מ קודם לשקיעה ב-18 דק' ולא בשישית המיל, וא"כ על כרחין שסברו דאורך המיל הוא 22.5 דק' וצאה"כ שהוא ד' מיל הם 90 דק' אחר השקיעה, ושעה זמנית אחת היא 75 דק'
($90 + 720 + 90 = 900 : 12 = 75$), ופלג המנחה הוא שעה ורביע לפני צאה"כ דהיינו 93 דק' ושלשת רבעי הדקה לפני צאה"כ ($75 * 1.25 = 93.75$), שהם 3 דק' ושלשת רבעי הדקה לפני השקיעה, וזהו אכן שישית המיל של 22.5 דק' ($22.5 : 6 = 3.75$).

פרק ו. בענין שעות גדולות

הנה שעות היממה הן כ"ד שעות, שמתוכן י"ב שעות יום וי"ב שעות לילה, ובשלמא להסוברים שמונים את י"ב השעות הזמניות מהנץ עד השקיעה שפיר ביום הבינוני יוצאת שעה זמנית אחת 60 דק', ($720 : 12 = 60$).
אולם להסוברים שמונים את י"ב השעות הזמניות מעה"ש עד צאה"כ, לעולם אורך 12 שעות היום גדול מ-12 שעות הלילה ביום הבינוני, ונמצא דאורך שעה אחת של היום ביום הבינוני היא של למעלה מ-70 דק'.
[להשיטות שמיל 18 דק', השעה הזמנית היא 72 דק' ($720 + 72 + 72 = 864 : 12 = 72$),
ולהשיטות שמיל 22.5 דק', השעה הזמנית היא 75 דק' ($720 + 90 + 90 = 900 : 12 = 75$),
ולהשיטות שמיל 24 דק', השעה הזמנית היא 80 דק' ($720 + 120 + 120 = 960 : 12 = 80$)].
וכבר העיר הגר"א (תנ"ט סק"ה) שסתם שעה היא א' מכ"ד מהיממה דהיינו 60 דק', ואילו לשיטות שמונים את י"ב השעות מעה"ש עד צאה"כ שעה אחת ביום הבינוני היא למעלה מ-70 דק'.
והנה החזו"א (בקו"א ח"ג אג' קע"ח) כתב לדחות בתוקף את דברי מי שרצה לפרש שמש"כ השו"ע לענין חימוץ (או"ח תנ"ט) ולענין מליחה (יו"ד ס"ט) דהוא שליש שעה פחות אחד משלושים מהשעה, הכוונה משעה זמנית שאורכה 75 דק', דהם 22.5 דק', "משום שכל מקום שנזכרה שעה בגמ' ובפוסקים ואין להלכה שבדבריהם קשר עם היום, כל שעה היא אחת מכ"ד, כמו שעות לשיעור הוצאת הנפש מנטבע, ושיעור שעה במליחה, וי"ב שעות לחידוש הלבנה, והכי נמי בשיעור חימוץ ומליחה שנזכר בתרומת הדשן ובשו"ע". ועיי"ש שהאריך לדחות בתוקף שיטה זו.
והנה אין ענין דברי החזו"א הללו לעניננו, דהוא קאי על השעות שאינן קשורות עם היום, כגון שיעור חימוץ ושיעור מליחה, אבל אנו מדברים על שעות שקשורות עם היום, והם חלוקתו לי"ב שעות, ובזה אכן שעה ביום הבינוני יכולה להיות שפיר יותר מ-60 דק'. אבל הם דחיה חזקה לדברי הרב קול אליהו דלעיל, שלדעתו אורך המיל לדעת מרן הוא 22.5 דק', ומש"כ מרן "שליש שעה פחות אחד משלושים מהשעה", הכוונה משעה זמנית שאורכה 75 דק', דהם 22.5 דק', והגם שמדבר שם על שעה שאין בה קשר ליום.

פרק ז. השעה הזמנית במעלות - הסבר שיטת החישוב

הנה בימי ניסן ותשרי שהיום והלילה שוים קבעה הגמ' ששיעור הנשפים (זמן הדמדומים), היינו הזמן שבין עה"ש להנץ החמה ובין השקיעה לצאה"כ, הוא ד' מיל שהם 72 או 90 דק' למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה, אמנם בימי החורף הקצרים שהיום (מהנץ לשקיעה) כעשר שעות בקירוב, או בימי הקיץ הארוכים שהיום כארבע עשרה שעות, אין אורך הנשפים שוה לשיעורם בימי ניסן ותשרי, וכתבו הפוסקים ב' דרכים איך לחשב השעות.
א. כשם ש-72 דק' בימי ניסן ותשרי הם עשירית היום ($720:72=10$), כך גם בכל ימות השנה בין אם היום ארוך ובין אם הוא קצר - הזמן שעה"ש קודם להנץ וכן שצאה"כ אחרי השקיעה שוה לעשירית ממנו. וכגון בימות הקיץ שהיום 14 שעות דהיינו 840 דק' - עשירית ממנו הוי 84 דק' וזה זמן עה"ש וצאה"כ, ובחורף שהיום 10 שעות דהיינו 600 דק' - עשירית ממנו הוי 60 דק' וזה זמן עה"ש וצאה"כ.
וכן לשיטה ששיעור הנשף הוא 90 דק', הרי הוא שמינית היום בימי ניסן ותשרי, ($720:8=90$) וה"ה לכל השנה ובחורף שהיום 600 דק' יהיה עה"ש וצאה"כ לשיטה זו 75 דק' ($600:8=75$), ובקיץ יהיו עה"ש וצאה"כ 105 דק' ($840:8=105$). ומכ"ז נפ"מ גם לחישוב סוף ג' שעות לזמן ק"ש וד' שעות לזמן תפילה ולשאר זמני היום.
והנה כשיטה זו כתבו רבים מהאחרונים, ביניהם הפר"ח (או"ח נ"ח ובדבי שמשי) ובספר מנחת כהן בכוונת הר"מ בפה"מ ברכות, וכן נהגו בבריסק, ועוד רבים, [וגם כיום לוח "אור החיים" עורך את זמניו לפי שיטת הזמניות].
והביאור בשיטה זו הוא, דאם חזינן דבימי ניסן ותשרי השווים הנשף בין עה"ש להנץ ובין השקיעה לצאה"כ שמינית או עשירית היום, א"כ בימי הקיץ הארוכים שהיום ארוך גם השמינית או העשירית ממנו מתארך וזמן הדימדומים ארוך, וכן להיפך בחורף דכשם שהיום קצר כך נישפו קצר וזמן דימדומיו מתקצר.
אלא דשיטה זו קשה מן המציאות שהרי אין אורך היום משפיע בהחלטיות על אורך הנשפים, ולהיפך רואים אנו שבימי החורף - הנשפים ארוכים יותר מהנשפים בימי ניסן ותשרי, ואע"פ שהימים קצרים יותר, (וההסבר למציאות זו תמצא בסוף הספר אור מאיר ובס' הזמנים בהלכה ח"א פי"ח).
ב. ואמנם דעת ר' יוסף שלמה מקנדי'ה (המכונה יש"ר) בספרו גבורת ה', וכן דעת הגר"א (תנ"ט ב' ורס"א ב') לחשב זמנים אלו (עה"ש, צאה"כ, ומשיכיר) כשיטת ה"מעלות", וכן פרשו אחרוני זמננו את דברי הרמב"ם הנ"ל (בפה"מ דברכות פ"א מ"א), [ובבה"ל סי' רס"א ד"ה שהוא כתב "שצריך לחוש בקיץ להאריך את הזמן ולא לקובעו כפי ניסן ותשרי", ועיין בלשונו שמדגיש שבקיץ להאריך את ביה"ש ולא ציין כלל שבחורף הזמן קצר יותר], וכן ערך הרימ"ט את לוח א"י, ועל פי דבריהם ערכנו אנו את הלוחות.
וביאור שיטה זו, דהנה בימים הבינונים חזינן שזמן הילוך ד' מיל (72 דק') קודם שתעלה החמה מעל קו אופק הראיה, דהיינו עוד לפני הזריחה כשהשמש עדיין אינה נראית לעינינו, הוי עה"ש, ובאותה שעה השמש נמצאת בזוית של 16.1 מעלות מתחת לאופק והיא נותנת רמה מסוימת של אור. על כן אנו מסיקים שבכל ימות השנה כשיהיה האור בבוקר באותה רמה הוא עלות השחר, והוא בכל יום כשתהיה השמש באותה זוית של 16.1 מעלות מתחת לאופק. ושיטה זו הולכת ע"פ המציאות דאותה רמת אור היא הקובעת את זמן עה"ש בכל השנה, וזה מתאים למציאות שבחורף מתארך הנשף יותר מעשירית או שמינית היום, וכן לצאה"כ ומשיכיר.
וראוי לציין שבדורות הקודמים כשלא היו עדיין לוחות וכן כשלא היו השעונים מצויים, נהגו רוב העולם לקבוע עה"ש ושאר זמני היום על פי ראות העינים, וזה תואם ללוח שעל פי מעלות ולא ע"פ חשבון אורך היום, כי מסתמא הם קבעו רמת אור מסוימת כעה"ש במשך כל השנה ללא התחשבות בזמן שהיא קודמת להנץ.
והנני לצטט משו"ת "מאבני המקום" להרה"ג יצחק ישראלי שליט"א (עמ' ל"ח) מש"כ בזה בטו"ט ודעת: ראשית עלינו לבאר את מהות עלות השחר. ועיקרי הדברים מבוארים בפירוש המשניות לרמב"ם ריש ברכות ובספר מנחת כהן (המאמר השני פרק שלישי) וזה תורף הדברים, הנה בהתקרב השמש מתחת לקו האופק עוד טרם נראית על פני כדור הארץ קרני האור שלה פוגעים באדים המקיפים את כדור הארץ (בלשון היוונים אטמוספרה) אשר מחזירים אלינו את קרני האור, כשהשמש רחוקה מתחת לאופק אין קרניה אל האטמוספרה ולכן אין אורה נראה כלל.
והנה בהיות השמש כשמנה עשרה מעלות מתחת לאופק המזרחי בקו המשוה, יפגעו קרני האור הראשונים בחלל האטמוספרה שמעלינו, אזי ראשית האור יגיע אלינו, ולזה יקרא "עלות השחר".
הטעם שאור השמש מגיע אלינו לפני שכדור השמש נראה מעל האופק הוא, כי האור אינו חוזר אלא בפוגעו בעצם מסויים, ומכיון שלאטמוספרה יש "עובי" מסוים שהיא עשויה משכבות של גז ומכילה חלקיקים דקיקים של גזים וחמצן וחלקיקי מים דקיקים ביותר, לכן קרני האור הפוגעים בהם מתפשטים בכל "עובי" האטמוספרה וחוזרים אלינו. ולאלה הנוסעים בחלל מחוץ לאטמוספרה אין אור השמש מאיר אלא היא נראית להם כצלחת בוהקת בחלל החשוך. מהלך דומה מתרחש בשקיעת החמה, לאחר ששקעה החמה מתחת לאופק עדיין קרניה פוגעות באטמוספרה ואורן חוזר אלינו. ככל שמתרחקת השמש מתחת לאופק המערבי כך מתרחקים קרניה מהאטמוספרה המקיפה אותנו, ובהיות השמש כשמנה עשרה מעלות מתחת לאופק בקו המשוה, ישקעו קרני אורה לחלוטין ולא יגיעו אל חלל האטמוספרה.
והנה ארץ ישראל נוטה צפונה מקו המשוה כעשרים ותשע מעלות עד כשלשים וחמש מעלות רוחב צפון, וירושלים נוטה מקו המשוה ל"ב מעלות כמבואר ברמב"ם (פי"א מהל' קדוש החדש הי"ז) וכן מבואר בראב"ע (פרשת שלח לך במדבר י"ג י"ז) שירושלים נוטה צפונה ל"ג מעלות, ומצרים פחות משלשים מעלות, וכ"כ הכפתור ופרח (פ"ו במעלות המקדש), אשר על כן בהיות השמש שש עשרה מעלות ועשירית המעלה מתחת לאופק המזרחי של ארץ ישראל הוא זמן עלות השחר, שזה מקביל לשמנה עשרה מעלות בקו המשוה, וידוע שמהלך השמש הוא ארבע דקות למעלה, הרי ששמנה עשרה מעלות היא מהלכת בשבעים ושתים דקות. וכתבו הפוסקים שזה מתאים למה שאמרו ד' מילין מעלות השחר לנץ החמה ושיעורן הוא שעה וחומש כמבואר שכן דעת רוב הפוסקים, שעלות השחר הינו שעה וחומש קודם הנץ החמה.
ועיקרי הדברים כך הם, גם המדע החדש הגדיר חשכה אסטרונומית, והיא בהיות השמש שמנה עשרה מעלות מתחת לאופק בקו המשוה, שאז כבר חשכה לגמרי וזהו גם זמן התחלת האור בבוקר בהיות השמש שמנה עשרה מעלות מתחת לאופק המזרחי, ובעבור השמש את רוחב רצועת הדמדומים אזי תהיה חשכה גמורה בערב, או תנץ החמה בהיות הבוקר. רצועת הדמדומים היא למעשה רצועה דמיונית שרוחבה אלפיים ושלש ק"מ, שזה מקביל לי"ח מעלות מהיקף המסלול היומי של כדור הארץ, מסלול השמש בתוך הרצועה הזו משתנה ממקום למקום ומזמן לזמן, משתנה ממקום אחד למשנהו לפי המקום הרוחבי על כדור הארץ, וככל שיתרחק מקו המשוה לכיוון הקטבים כך יארך זמן הדמדומים, שכן מהירות תנועת הכדור הסובב על צירו תקטן לפי התמעטות היקפו והתקרבות המקום לקטביו. וכן יושפע אורך הנשפים בעקבות נטיית הכדור על צירו לצד צפון, והכל ביחס תנועת כדור הארץ מסביב לשמש, שבעונת הקיץ נמצא כדור הארץ בדרומה של השמש וצד צפונו למול השמש, ולכן יהיה זמן הנשפים ארוך מעונת האביב והסתיו, שאז מזרח ומערב הכדור למול השמש, והיא מכוונת כנגד קו המשוה. ומכיון שארץ ישראל נוטה לצד צפון כשלשים ושתים מעלות הרי שבהיות השמש ט"ז מעלות ועשירית המעלה מתחת לאופק כבר חשכה כדי שיעור שעה וחומש, כפי שהיא שמנה עשרה מעלות בשעה וחומש בקו המשוה, [ואף על פי שאין מדת האור שוה, מכל מקום אין הגדרת החשכה האסטרונומית מכוונת להלכה דהא קיימא לן דצאת הכוכבים הוא בזמן שיש עדיין אור מסוים אפילו לשיטת רבינו תם, כמבואר בספר מאבני המקום לקמן פרק ז' אות כ"ג, וכן יש לומר לענין עלות השחר דבענין מדת האור הקיימת בשיעור שעה וחומש, ולא סגי בהתחלת האור לפי ההגדרה המדעית, שאינו ניכר כראוי]. ועיין בכל זה בספר הזמנים בהלכה להרה"ג חיים בניש (פט"ז), ובספר צבא השמים (וידאל ח"א סדרה רביעית וח"ה על הסוגיא דשבת ל"ה ועל הסוגיא דפסחים צ"ד).
והנה כאשר ביקשו לדעת את הזמן המדויק מתי תהיה השמש שש עשרה מעלות ועשירית המעלה מתחת לאופק המזרחי כנ"ל בכל ימות השנה, וכן כמה יארך מהלך השמש בתוך רצועת הדמדומים על פי מדידות ותחשיבים של מיקום השמש ומהלכה. מצאו שבימות החורף לא רק שאין זמן הדמדומים מתקצר אלא אף מאריך שכן מהלך השמש בתוך רצועת הדמדומים בימות החורף הוא באלכסון ולא בקו ישר כאשר הוא בימים השוים.
ההסבר הוא שבימים השוים מהלך השמש הוא כנגד קו המשוה והיא זורחת במזרח ושוקעת במערב בקו כמעט ישר, מה שאין כן בימות הקיץ אזי השמש זורחת כעשרים ושלש וחצי מעלות צפונה לקרן מזרחית צפונית והולכת סובבת אל דרום ושוקעת שוב כנגד מקום זריחתה במערב כעשרים ושלש מעלות צפונה, לכן בימות הקיץ הימים ארוכים גם זמן הדמדומים מתארך עקב המסלול האלכסוני הנ"ל גם בתוך רצועת הדמדומים. לעומת זאת בימות החורף מקום זריחתה הוא כעשרים ושלש וחצי מעלות דרומה מקו המשוה קרוב לקרן דרומית מזרחית, והולכת אל דרום מעט ושוקעת שוב במערב כנגד מקום זריחתה כעשרים ושלש וחצי מעלות דרומה קרוב לקרן דרומית מערבית, לכן היום הוא קצר אולם כיון שאינה זורחת בקו ישר כי אם באלכסון לכן שהייתה בתוך רצועת הדמדומים מתארכת, אמנם לא כמו בימות החמה הארוכים אך עדיין יותר מהימים השוים, ויש הטוענים שהחוש מראה שבחורף האור מקדים משיעור עשירית היום וזמן הנשפים הקצר ביותר הוא באביב ובסתיו, לפי דבריהם השיעור שנתנו לנו חכמים ביום השוה הוא השיעור הקטן ביותר שכן בחורף זמן הדמדומים מתארך ובקיץ הינו אף ארוך יותר. עכ"ד.

פרק ח. חשבון שעות היום מהנץ לשקיעה המישוריים

הנה זמן הנץ החמה וכן השקיעה, לענין תפילה ודיני היום אינם בכל מקום כפי הזמן המישורי [פירוש כאילו כל כדור הארץ בגובה אחד ואז הנץ ביום השוה ב-6 והשקיעה ב-6, ושגור בלשון גובה פני הים או גובה 0, אבל אינו דוקא פני הים אלא העיקר גובה אחד העיר והאופק, כי אין הבדל אם העיר ואופקה 1000 מטר מעל הים או בגובה פני הים, כל הנפ"מ הוא רק כשהעיר בגובה אחד והאופק בגובה שונה], דכשהעיר גבוהה כגון ירושלים שגבוהה 800 מטר מעל פני הים (מעל המישור) ואופקה המערבי פתוח, נגרם איחור בשקיעה של כ-5 דק' מאשר אם היתה במישור, וביום הנ"ל השקיעה תהיה בשעה 6:05, (דמלבד דעת הגרא"ז מלצר, לחוש לשקיעה המישורית, דעת כולם שהשקיעה היא כפי אשר היא נראית בהר, ונאריך בזה לקמן).
אמנם לענין חישוב שעות היום, בזה אין החישוב מהנץ הנראה עד השקיעה הנראית, או מהנץ מהגובה עד השקיעה בגובה, אלא מהנץ המישורי דהיינו הנץ החמה כפי שהיה נראה לולא גובה ההרים במזרח וגובהה של העיר, עד השקיעה לולא גובה ההרים במערבה וגובהה של העיר, וכן את שאר חישובי שעות היום כסוזק"ש ותפילה פלג המנחה וכו' קבענו בלוח מהנץ המישורי לשקיעה המישורית, וזאת משום שרק כך יתאים החשבון לענין חצות שבה השמש בראש כל אדם והוא אמצע היום, וכן גם שאר זמני היום

התלויים בשעות זמניות חושבו כך, שזמן חצות אינו תלוי בשום אופק או גובה הר אלא אמצע ממש. אבל אם נקבע את חצות למשל בירושלים לפי דיניה להנץ ושקיעה יצא חצות שלא באמצע היום המדוייק, דהנץ הנראה הוא כמעט מדוייק כהמישורי דהיינו ב-6, והשקיעה בגלל גובה העיר ב-6:05, וא"כ חצות יהיה ב-12:02.5, ואינו אמצע בדיוק. וההבנה בזה, שאין השפעת עיכוב וזירוז הנץ והשקיעה על ידי ההרים קשורים כלל לזמן סוזק"ש שהוא כשהשמש בשליש השמים, ואין שום נפ"מ לשליש השמים בזה שהיו או לא היו הסתרים בהנץ ובשקיעה, וחז"ל נתנו סימנים לשער את מיקום השמש בשמים ואין שום נפ"מ אליהם מגובה העיר.

ובירושלים דנים אנו את היום לגבי השעות, מהנץ המישורי לשקיעה המישורית, דהיינו מזמן הנץ ללא גובה י-ם וכן ללא הסתר ההרים שבאופק המזרחי וכאילו הכל מישור, (ובאמת בחלק מהשנה הנץ הנראה הוא כהנץ המישורי כי גובה ירושלים והאופק שווים וכאמור לעיל התוצאה היא זמן כהמישור, ובחלק מהשנה הנץ הנראה מאוחר מזמן הנץ במישור בערך בדקה בגלל גובה הרי מואב של למעלה מ-1000 מטר), לשקיעה המישורית, דהיינו השקיעה ללא התחשבות בגובה י-ם (שהיא מוקדמת בכ-5 דק' קודם השקיעה האסטרונומית שבגוף הלוח). ובלוח לעיר קרית ספר שערך הגרא"י זילבר זצ"ל (במבוא ללוח תשנ"ז) לא נקט כן, אלא חישב שעות היום לפי גובה המקום ולענין הנץ מנכה את הרי מואב כיון שהוא לחומרא, ולמשל ביום השוה הנץ מקדים ב5 דק' ל-5:55 והשקיעה מתאחרת לשעה 6:05, ועושה כן כדי שלא יהיה חצות שלא באמצע היום, אבל סוזק"ש לפי"ז מקדים בכ-3 דק' שהרי היום מתחיל יותר מוקדם ב-5 דק', וכן שמעתי שנוקט הר"י טננהויז שליט"א בלוחותיו שנדפסים בספר לוח דבר בעתו, ולפי"ז בי-ם יש להחמיר ולהקדים סוזק"ש דהגר"א בכשלש דק' וכן לאחר את מנחה קטנה ופלג המנחה בשיעור זה. והרוצה לעמוד על סיבת הדבר ופרטי הדעות והסברות בזה, יעיין בספר זמני הלכה למעשה עמ' כ"א.

פרק ט. ביאור היסודות והשיטות לכל זמני הלוח

עלות השחר א', לחומרא

הנה הרי"מ טוקצ'ינסקי סידר לוחותיו כמ"ש לעיל בשמו אות ב', וזמן עה"ש שלו הוא 90 דקות קודם הנץ במעלות, (וכן ערך הר' ניסים כצ'ורי לוחותיו אלא שהוא ערכם לפי שעות זמניות), וכן נערכו הלוחות בירושלים מתחילת היוסדם, לוח דברי יוסף שווארץ, לוח הנברשת, לוח הר' שפירא, וכן הביא המנהג בכה"ח סי' פ"ט אות ד' ["קרוב לשמינית היום"], וכן ערכנו אנו זמן זה, והיינו בזמן שהשמש 19.75 מע' תחת לאופק, שהוא בימי ניסן ותשרי כ-90 דק'. אמנם עיין לעיל שהבאנו שרוב הפוסקים נקטו לעיקר כדעה הא' דד' מיל 72 דק', **ולכן נפקא מינה להשתמש בטור זה רק לחומרא** כגון למהר לקרוא קריאת שמע ולהתפלל ערבית (אם לא אמרם קודם לכן) עד לזמן זה, ולספור ספירת העומר בברכה רק עד זמן זה, או להתחיל הצומות המתחילים ביום מזמן זה.

עלות השחר ב', עיקר הדין

היא דעת השו"ע והרמ"א וכ"ד החזו"א, והוא 72 דק' קודם הנץ, [ובמעלות הוא כשהשמש 16.1 מעלות תחת האופק], ונפ"מ לא לקיים את מצוות היום קודם לזמן זה, שהוא לילה, ואם עשה כן לא יצא ידי חובתו.

השלכות עלות השחר להלכה: לסוף זמן מצוות הנוהגות בלילה, כגון קריאת שמע של ערבית בדיעבד (ונקרא עובר ע"ד חכמים, דלכתחילה עד חצות, עי' או"ח רל"ה ג'-ד') תפילת ערבית (מ"ב שם ס"ק ל"ד), ספירת העומר בברכה, מצוות סיפור יציאת מצרים, קריאת המגילה בלילה, תחילת שעות היום לדעת הרבה מהראשונים, ותחילת זמנן של המצוות הנוהגות ביום בדיעבד, כגון לולב, מגילה, שופר, הלל וכדו' (מגילה כ.), זמן תפילת שחרית בשעת הדחק, איסור לימוד והתעסקות בצרכיו ואכילה לפני התפילה (או"ח פ"ט א'-ו'), זמן תחילת צומות המתחילים מהיום. ועוד.

זמן ציצית ותפילין

בשו"ע או"ח (סי' י"ח ס"ג וסי' ל' ס"א וסי' נ"ח ס"א) נפסק שמזמן שיכול אדם לראות את חבירו (הרגיל עמו קצת) בריחוק ארבע אמות ויכירנו, או שיכול להבחין בין תכלת ללבן, מותר בהנחת תפילין, עטיפת טלית בברכה, ובקריאת שמע של שחרית.

אין לנו מקור למדידת זמן זה בדקות או בשעות, כך שקביעתו המדוייקת תלויה בנסיון ובמציאות הנראית לעינינו בלבד, או במנהגים הקבועים.

והנה בספר כף החיים למו"ז הגאון ז"ל (סי' י"ח אות י"ח) וכן בספר א"י להרימ"ט כתבו שמנהג אנשי ירושלים לשער זמן זה בכשעה קודם הנץ במשך כל ימות השנה, ובלוח שלפנינו קרוב הזמן למנהג זה והוא נע בין 50 ל-60 דק' (עפ"י קביעות הזמן שבו נמצאת החמה 11.5 מעלות מתחת לאופק). זמן זה תואם לנסיונות ולמציאות שבו אפשר להכיר את חבירו וכמו כן להבחין בין תכלת ללבן, [והרנ"כ מתעלם בזה ממנהג ירושלים, ומקדים זמן זה יותר, וכן בזמן פלה"מ, ועמש"כ שם], הגרא"י זילבר בלוח שב"יתד נאמן" כותב בזה זמן לשעת הדחק שהוא מוקדם בכ-7-8 דק' מהזמן שבלוח הזה, וזמן נוסף לכתחילה שהוא מאוחר בכ-7-8 דק' מהלוח הזה.

אמנם יש פוסקים החוששים ומחמירים לאחר הזמן עוד מעט, אבל להקל ביותר מזה אין שום מקור, [ועיין בה"ל נ"ח א' ד"ה כמו שיעור, שכתב שלא כפמ"ג שהיקל בשיעור 6 דקות אחרי עה"ש (ובקיץ הוא מוקדם מהזמן שאצלנו ברבע שעה בערך), ועוד הרבה אחרונים סוברים שלא כהפמ"ג, ואפי' הפמ"ג עצמו כתב שם שצ"ע בדברים].

בלוחות לערים מודיעין עילית וזכרון יעקב קבענו זמן זה לפי 10.5 מעלות מתחת לאופק, והוא מאוחר בכחמש דק' לזמן שבספר זה"ל. זמן זה נקבע ע"פ בקשת הרבנים בערים אלו, שסוברים שנבדק ונמצא שרק מזמן זה ניתן להבחין בין תכלת ללבן או להכיר חבירו.

זמני הנץ החמה המישורי, והנראה

הנה זמן הנץ החמה מיוסד בעיקרו על ראיית הנקודה הראשונה של החמה העולה באופק (ביאור הלכה סי' נ"ח ד"ה כמו שיעור, וכ"ד הבנא"ח ש"ר פ' וארא, וכ"ד הכה"ח סי' נ"ח י'), מלבד במקומות שלא ניתן להתפלל לפי זמן זה וכדלקמיה.

ויש נוהגים כפסק הרב חיד"א (בברכ"י או"ח של"א ס"ז) וכ"ד האשל אברהם (בוטשטאש, תנינא סי' פ"ט) שסברו שבתוך עיר שחלקה נמוך וחלקה גבוה אזלינן אחר המקומות הגבוהים שבתוכה שמהם רואים את הנץ בראשונה, דומיא דכל עמא דבירושלים שהתפללו עם ראיית סימני הנץ בנברשת שהיתה תלויה מעל ההיכל בהר הבית (יומא לז:). והדברי יוסף (שוורץ) והגר"י מנת ועוד סוברים שאין מקום אחד קובע לכל העיר, אלא לכל נקודה ונקודה יש לעשות לוח, אלא שבדר"כ אין נפ"מ משמעותית בעיר אחת בין גבהיה השונים, מאחר שמנכים את כל ההרים שבאופק, ובירושלים הנפ"מ בין מקום גבוה למקום נמוך בשקיעה הוא לא יותר מ-20 שניות, אמנם לענין הנץ יש הבדל של דקה, וכן חיפה ואלעד בהם ההבדלים משמעותיים יותר, ראה מש"כ בזה בשמו בזמן השקיעה.

והנני לצרף כאן מאמר שהדפסתי לראשונה בלוח תשפ"ב בזה:

בענין קביעת הנץ הנראה לעיר ירושלים, וסדר עשיית לוח שנה לעיר גדולה

הנה התחבטו החכמים בדור האחרון, איך קובעים לוח לעיר גדולה, האם קובעים לנקודה אחת בעיר והיא גוררת כל העיר אחריה, ומה גבולות העיר לפי"ז. ואם כן האם הולכים אחר מקום גבוה שבעיר, והוא הקובע לכל העיר. או דילמא לכל נקודה ונקודה בעיר יש לעשות לוח עצמי ואין הלכה לקבוע זמן אחד לכל העיר.

והנה פשוט הדבר מסברא שאין מושג כזה לוח לעיר, דכל נקודה ונקודה יש לה זריחה משלה ושקיעה משלה, ואם תאמר א"כ למה ומדוע קובעים אנו לוח לירושלים והרי היא עשויה משכונות שכונות ולכל שכונה ונקודה יש לקבוע לוח עצמי. התשובה לזה שכדי שיהיה הבדל בין ב' קצוות עיר של דקה אחת צריך להיות מרחק ממזרח למערב של 24 ק"מ, וירושלים מקצה לקצה היא 7 ק"מ, דהיינו שינוי של 20 שניות בלבד, ואם נבחר נקודה מרכזית ועל פיה נעשה את הלוח אזי בקצוות יהיה שינוי של 10 שניות בלבד, כ"ש ערים אחרות שהמרחקים שבהם לא ישפיעו על הלוח רק בשניות בודדות, ולכן אין סיבה לעשות לוחות שכונתיים, וקבענו הלוח לפי מרכז העיר בערך (ככר השבת) בגובה 800 מטר מעל פני הים.

מה כן מאד משפיע וגורם שינוי בתוך עיר? הגבהים שבה. ניקח לדוגמא את אלעד שהיא עיר עם אופק פתוח למערב לים, כל קוטרה הוא 2 ק"מ, אמנם גובהה משתנה, בכניסה לעיר 80 מטר מעל פני הים ובסופה לצד מזרח 160 מטר מעל פני הים, הנה ההפרש בין השקיעה בגובה 80 לגובה 160 הוא כמעט דקה, וא"כ איך נקבע את שקיעת העיר?

רבות בשנים היו סבורים שעל זה כתב הרב חיד"א (בברכ"י או"ח של"א סק"ז) בשם תשובת בית דוד (סי' קכ"ו, והובאו דבריהם בכף החיים בכמה דוכתי): "דכל שנראה שמש אפילו משהו אפילו בראש הדבר הגבוה שיש בעיר מונים מאותו יום, וכשאין נראה כלל בשום דבר מונים להבא", וכתב הרחיד"א "דכן נתפשט המנהג בעיר קדשינו ירושת"ו ועיר עוז לנו חברון ת"ו מזמן גאוני הדורות שלפני דורינו", וכן בבן איש חי (ש"א פר' ויקהל אות ט') כתב דשקיעת החמה היינו ממקום הגבוה שבעיר.

והנה דברים כפשטם, היינו שהולכים אחר המקום הגבוה בעיר והוא הקובע את זמן השקיעה לכל העיר, וכן דקדקו מלשון הבן איש חי, שכתב שבבגדאד ראו "שבמקום גבוה שבעיר" נראית וכו', אלא שיש לדחות שכוונתו למקום גבוה לאפוקי מקום מוסתר.

אמנם כבר עמדו על זה האחרונים, דאין כוונת הבית דוד שכל עוד שניתן לראות את השקיעה מהמקום הגבוה עדיין הוי יום לכל העיר, אלא מדובר באדם שעומד במקום שהשמש נסתרת אצלו אבל עדיין נראית על ראש הדבר הגבוה על העצים וההרים, זה עדיין נקרא יום, והיינו אזור קטן בעיר שההרים הקרובים אליו שאצלם עדיין נראית החמה או אורה, מגלים שעדיין לא שקעה חמה, ואינו ענין כלל לקביעת עיר כאלעד שמכל נקודה ונקודה אפשר לראות בה את השקיעה, לקבוע שכולה הולכת אחר ראש המקום הגבוה דהיינו שהשקיעה ב-160 מטר תקבע גם ל-80 מטר ותתאחר בדקה, דמה שייך לומר למקום שכבר שקעה בו חמה שכיון שבמקום אחר בעיר עוד לא שקעה גם אזור זה יגרר אחריו, והדבר פשוט דכל מקום ומקום קובע לעצמו. ולכן באלעד, בכניסה לעיר השקיעה מוקדמת כדקה מראש העיר, וברחובות האמצעיים היא בין השקיעה בתחתית לשקיעה בראש העיר, וכך קבענו בלוחות בס"ד. וכ"כ בספר דברי יוסף שאין להגביה מקום לפי המקום שלידו הגבוה ממנו דא"כ אין לדבר סוף ויגביה עד העננים.

הערה: ואם היה ניתן לראות בתחתית אלעד את החמה המכה על ההר במזרח העיר, יש אומרים שגם לתחתית העיר עדיין לא חשיב שקיעה, ובאופן כזה יפרשו את דברי הבית דוד, וכ"כ בספר נברשת שכך היו בודקים את השקיעה בירושלים העתיקה, מסתכלים על בתי הר הזיתים המזרחי וכשהשמש מפסיקה להכות במזרח אז הוי השקיעה, רק שבערך ד' דקות קודם השקיעה כבר מפסיקה החמה תת כוחה להאיר על הרי המזרח, ולכן באלעד מתחתית העיר לא יראו את החמה בגובה העיר על הרי המזרח, הגם שהעומד במזרח העיר יראה את הגלגל עצמו בתוך הים, ולכן אצלו ורק אצלו הוי עדיין יום. אמנם הרב מנת שליט"א כתב לי בזה: מלבד דאין הדבר שכיח במציאות כי כאמור אין רואים את החמה כבר כמה דק' קודם, גם רחוק מההלכה שע"י שיהיה מקום גבוה ליד ביתו, תהיה שקיעתו מאוחרת, ולא נוקטים כן בכל הערים שלרגלי ההרים, רק שבמקום שלולי ההסתר היה בו בעצמו אור רק אז הוי עדיין יום דמנכים ההסתר באופק [ועדות הנברשת יש ליישב כיון שגם ירושלים גבוהה רק שמוסתרת והר הזיתים מגלה לה שעדיין לא שקעה חמה, אבל הם בגובה שוה]. והארכתי בזה במאמר נפרד שהצד המזרחי המעיד שלא שקעה חמה, והצד המערבי המעיד שכבר זרחה חמה יש להם מקום רק כאשר זמנים אלו הם אחר הזמן המישורי.

נשוב לירושלים, דלכאורה גם אם ננקוט שכל מקום בעיר הוא עם לוח לעצמו, ומטעמי נוחות נקבע את הלוח לפי מקום מרכזי בעיר כדלעיל, עדין יש לדון בהשפעות שיש לגבהים השונים בעיר. כי ירושלים עיר הקודש הגבהים שבה נעים בין 700 מטר במקום הנמוך (כגון שכונת פת ותחתית הר נוף) ל-830 במקום הגבוה (בית וגן והר שמואל), בגבהים אלו השפעת השינוי בין הגבהים שוב אינה עוברת את ה20 שניות, (דככל שהגובה נמוך השינוי בין הגבהים משמעותי מאד, ובגבהים של 700 ו-800 מטר ההבדל רק 20 שניות ואכמ"ל ועי' להלן ד"ה אלא שלהאמור), ובלוח קבענו את הגובה ל-800 מטר, לזמן השקיעה, ואם כן המקומות הנמוכים יצטרכו להחמיר ולהקדים בשקיעה עד 20 שניות מהזמן הכתוב בלוח, ועדיין אין זה מצדיק עשיית לוח עצמי לכל שכונה ושכונה, מה גם שכל זמני היום נקבעים לפי הנץ והשקיעה המישוריים וכן זמני עה"ש וצאה"כ נקבעים לפי מעלות, ושם לא משפיע כלל גובה העיר, ולכן הלוח אחיד הוא לכל העיר.

הערה: העירני הגר"י מנת שליט"א: צע"ג מדוע בעלות השחר לא יהיה מוקדם על ההר מהמישור? דאפילו אם מחשבים ע"פ מעלות למישור, הרי מכל מקום מעל ההר רואה רצועת אור באופק מזרח הנמוך מוקדם, משא"כ בצאה"כ שמחפש הכוכבים ברקיע העליון וזה שוה בהר כבמישור. ויש לפרסם הערה זו בלוח, דיש ממנה נפ"מ למצוות הנוהגות בלילה שא"א לעשותם בדקות הללו, וגם כניסת הצום מעה"ש יש להחמיר לפי"ז בכמה רגעים בהר, כיון שמחמת הגובה נראה עומק האופק המואר יותר מוקדם.

אלא שבשונה מאלעד שבה האופק המערבי פתוח, והנידון בגבהים ברור הוא, ירושלים היא הרים וגבעות וכל שכונה מסתירה לחברתה את האופקים הן את המזרחי לענין הנץ הנראה והן את המערבי לענין השקיעה. והנה לענין השקיעה הוכרע הדבר על ידי רוב גדולי הפוסקים וגדולי ירושלים (וכך הורה המהריל"ד לר"מ שפירא) לנכות את ההרים שבין ירושלים לים, דהיינו הרי הקסטל המסתירים את השקיעה בכמה דק' ולהחשיבם כמי שאינם, ואם אותם מנכים, כל שכן את ההרים הפנימיים המסתירים אחד לחברו בתוך העיר. ושוב א"כ כיון שקבענו נקודה ממנה נעשה הלוח בגובה 800 מטר, נחשיב לענין השקיעה את כל ההרים המסתירים כמי שאינם, ונקבל שקיעה מאוחרת מגובה הר בניכוי עד האופק, והגובה של 800 מטר ישפיע לאחר את השקיעה ב5 דק', דהיינו שאם הכל היה בגובה אחד העיר ואופקה, היתה השקיעה מוקדמת 5 דק', (ולא שבאמת צריך ללכת אחר נקודה אחת לכל העיר, דכאמור כל נקודה ונקודה יש לקבוע לה לוח לעצמה, רק שאין נפ"מ בזה כלל ולכן אנו קובעים על פי נקודה אחת לכל ירושלים), ואמנם ישנם כמה וכמה מחברים מחכמי

הזמן שמנסים לערער על זה ולהחמיר ולעשות שקיעה בשכונות כל אחד לפי גובהה, אבל הדברים נקבעו כבר קרוב ל-100 שנים על ידי רוב הפוסקים וכנ"ל מהמהריל"ד וכן מתברר מסוגיא דשבת קי"ח ב' והראשונים, (וראה מכתב בספר זמני ההלכה למעשה שהבית הלוי הגר"ח והגרי"ז שמנהגם היה פשוט) שלא להתחשב בהסתרת הרים כלל, וממילא די בשקיעה אחת לכל העיר (מלבד הפרשי הגובה של עד 20 שניות, שבין כה וכה הלוח לא מדוייק כל כך ואין לסמוך עליו בצמצום מסיבות שונות כידוע ואכמ"ל).

אמנם לענין הנץ החמה "הנראה" ברור הוא בירושלים להתפלל על פיו, כיון שגובה ירושלים גורם שהוא מוקדם ברוב השנה מהנץ המישורי בדקה, וכיון שרואים החמה מוקדם יש להתפלל מיד כשנראית אפילו שעוד לא היה הנץ המישורי. וכבר הרב טוקצינסקי קבע בלוחותיו את הנץ הנראה, אלא שלא הצליח לדייק בו כל כך מסיבות שונות, ובא הרב שפירא ודייק יותר בחלק גדול מהשנה, עד שבאו הרב דרור בן דוד זצ"ל ויבדלח"ט הרב חיים קלר שליט"א ודקדקו ודייקו את הנץ הנראה, ומהם אנו ניזונים שנים רבות, וישר כחם.

אלא שהם קבעו ליסוד את שיטתם שאינם מנכים את כל ההרים לענין הנץ החמה הנראה, וקיבלו שלא לנכות הרים המרוחקים מהעיר יותר מאלפיים אמה (ק"מ אחד), וכיון שכך נאלצו לסבור שכל העיר אחת היא לענין הזמנים, ומנכים עד אלפיים אמה מחוץ לישוב, ולוקחים נקודה אחת בעיר, הגבוהה ביותר שאינה מוסתרת, והיא קובעת את הנץ לכל העיר, וכצד הראשון שכתבנו לפרש לעיל בדעת החיד"א, והגדילו לעשות, שבכל יום ויום מחפשים בכל גבהי העיר את הנקודה הראשונה שבה ניתן לראות את הנץ באיזה מקום (והוא יכול להשתנות מיום ליום לפי מיקום יציאת החמה בין ב' הרים באופק הרי מואב שמול העיר), וקבעו כך את הנץ הנראה לכל העיר.

והנה הסכמת כמעט כל הפוסקים (ראה בהרחבה בספר זמני ההלכה למעשה), שכשם שלענין שקיעה מנכים את הסתרים, הוא הדין לענין זמן הנץ החמה גם מנכים את הסתרים (חוץ מהרי מואב ע"פ הכרעת המהריל"ד לתפילת הנץ בלבד), דמה ששכונה אחת מסתירה לשכונה שלידה לראות את נקודת עליית הגלגל אינו פוגע כלל במושג של הנץ הנראה, דאטו מי שעומד בין ב' הרים יתאחר הנץ שלו בשעה וכדו', וכל שכן הוא מהשקיעה דיש בה נפ"מ לדאורייתא והורו הפוסקים להקל ולנכות הרים, כל שכן לענין הנץ.

אלא שלהאמור, ירושלים לענין הנץ, אין ללכת בה אחר נקודה אחת לכל העיר, שהרי כיון שגובה ירושלים וגובה הרי מואב דומים הם, חזר להיות אופק הנץ דומה להנץ המישורי, והפרש של 100 מטר בגובה העיר משפיע יותר, (שרק בגובה מופלג של 800 מטר ההפרשים הם שניות בודדות), וא"כ שכונות נמוכות בירושלים הנץ החמה הנראה שלהם יהיה יותר מאוחר מהנץ של גובה 800 מטר, ולמשל קצה שכונות נוה יעקב ופסגת זאב שהינם בגובה 650 מטר, הנץ הנראה בהם מאוחר בדקה ויותר אחר הנץ שבלוח, (ואמנם השפעת הרפרקציה בגובה זה מעוטה מהשפעתה בגובה של 100 מטר מעל פני הים, אך עדיין יש הבשל של דקה בין 700 ל-800 מטר מצד הגובה), אלא שמאחר שרוב העיר והאזור החרדי הוא בסביבות 800 מטר קבענו את הנץ לפי גובה זה, ושכונות נמוכות יש להם לנהוג בהנץ לפי הגובה שלהם.

והנה בס"ד זכינו לייסד תוכנה חדשה היודעת לנכות כל ההרים חוץ מהרי מואב ולחשב את זמני הנץ הנראה מעל ההרים באופק הרי מואב, וכאמור בירושלים קבענו את הנץ הנראה מנקודה אחת כל השנה בניכוי הרים ושכונות סמוכים עד הר זיתים ועד בכלל, דמשם האופק פתוח עשרות ק"מ עד הרי מואב שמעבר לירדן.

והנפ"מ היא שב"לוחות חי" מטפס על ההרים ומח'פש על הגבעות כל יום למצוא את הנראה המוקדם ביותר האפשרי, ולדעתו כיון שניתן לראות במושב אורה בקצה העיר לראשונה את גלגל החמה שוב הוי הנץ לכל העיר, גם לשכונת נוה יעקב הנמוכה, וגודל ירושלים גם גורם שתראה החמה מוקדם יותר בין קצוות הרי מואב, דכל יום לוקח מפינה אחרת בעיר, אבל כאמור ההלכה למעשה אינה כן, שאם אומנם במושב אורה יראו את הגלגל אכן הנצה שם החמה, אבל שכונת גאולה למשל הנץ שלה יכול להיות מאוחר בחצי דקה לפחות מהזמן שקבע לוחות חי, כיון שאינה גבוהה כל כך ואין היא נגד הפירצה שבין ב' הרי מואב, ואין נקודה אחת קובעת לחברתה מידי, ואין לקחת הנקודה הגבוהה ביותר והפתוחה ביותר לכל העיר, אלא כל מקום יש לו לעשות לוח לעצמו בלבד.

ואם בירושלים עצמה השינוי בין לוחות חי ללוח עתים לבינה הוא מועט (בגבול הדקה), במקומות אחרים גרם הדבר לבלבול גדול, ויש בזה חילוק גדול מאד, כגון בערי עוטף ירושלים, כבית שמש מודיעין עילית ביתר גבעת זאב ועוד, שכל מקומות אלו הרים גבוהים מסתירים להם מאד את האופק המזרחי ולעיתים מאוחר בהם הנץ הנראה עד 20 דק', ואם נסבור שלא מנכים את הרים שבינם להרי מואב אזי הנץ בביתר למשל יהיה מאוחר מירושלים בקרוב ל-20 דק', היש לך דבר משונה מזה? שהרי בביתר גם אם נעלה לראש הדבר הגבוה שבעיר (כהבנתם בבית דוד), עדיין העיר מוסתרת על ידי ישוב אלון שבות שבמזרחה, ואין לנכות לדעתם יותר מ-2000 אמה מגבולות העיר, וייצא הנץ הנראה מאוחר ביותר. ואמנם להלכה כהמהרי"ל, כיון שאלון שבות נחשבת כחומה בעלמא שמסתירה לביתר, יש לסלקה ולקבוע את הנץ הנראה מגובה ביתר עד הרי מואב, וגם אם לא נראה הגלגל בעיניים ממש בעיני בשר ודם בגלל הרי אלון שבות המסתירים, נראה גם נראה הגלגל בעיני ההלכה האומרת לנכות הרים גם בדאורייתא וכל שכן לענין הנץ הנראה שהוא רק נ"מ לדרבנן לכתחילה.

סוף דבר, היצמדות "לוחות חי" לשיטה שאין לנכות הרים שמסתירים לענין הנץ הנראה, הכריחה אותם לנקוט שיש מושג של עיר לענין לוח, ונקודה גבוהה שבעיר קובעת לכל העיר, ולפרש כך את דברי החיד"א, (ולפי יסוד דעתם באלעד, גם המקום הנמוך בכניסה לעיר יגרר אחר המקום הגבוה בראש העיר ויוכלו להקל בו דקה בדאורייתא, וח"ו להקל כך). ולפי סברתם שהנקודה הגבוהה קובעת לכל העיר, הלכו על ידי הטכנולגיה ללקט בכל עיר את הראיה הראשונה שניתן לראות בה את הנץ, ובירושלים הגדולה שהרים רבים בה, עלתה להם יפה והצליחו להקדים את הנץ עוד עד דקה מלפנינו, ולקבוע אותו לכל חלקי העיר, גבוהים ונמוכים, אבל בביתר ושאר הערים הנ"ל איחרוהו במאד מאד לפעמים עד קרוב ל-20 דק', כאשר החמה האירה את כל השמים כצהרי היום, ולדעתם עדיין לא הוי הנץ, כיון שלא נראה הגלגל בפועל. ובעיר ענקית כמו ניו יורק לדעתם נקודה אחת תקבע לכל העיר כל שהם מגדירים כ"עיר אחת", ושקיעת האזור המזרחי תתאחר בכמה דק' בגלל שבקצה המערבי עדיין לא שקעה חמה (ושם אין גובה אלא הכל מישורי), כיון שיש מושג שכל העיר נגררת אחר השקיעה המאוחרת, וגם אלעד תחתית העיר תיגרר אחר ראש העיר כאמור.

אמנם כאמור ההלכה כגדולי הפוסקים לנכות הרים מסתירים, וגם אין מושג כזה ללכת אחר המקום הגבוה שבעיר לכל העיר, ובכלל אין מושג של מקום אחד בעיר שגורר את כל העיר אחריו, אלא לכל נקודה יש לעשות לוח, רק שבערים קטנות אין צורך בזה כי לא יהיה הבדל בין לוחות השכונות רק שניות בודדות וזה חסר טעם. ובעיר העשויה בדירוג כאלעד, לכל אזור יש לקבוע זמן שקיעה נפרד. וכן כתב הגרימ"ט בלוחותיו לענין חיפה ששונה בה דין הכניסה לעיר מדין השכונות שעל הכרמל. והנץ בירושלים נקבע לכל מקום לפי גובהו בניכוי כל ההרים המסירים את האופק עד הרי מואב (דהיינו הרי העיר עצמם עד הר הזיתים, דמשם האופק פתוח עד הרי מואב), וכיון שאין נפ"מ בין רוב השכונות החרדיות שנעים בין 780 מטר ל-820 מטר, ושינויים אלו אינם יותר מ-20 שניות קבענו לפי מרכז העיר בגובה 800 מטר (והנמוכים יקדימו השקיעה ב-20 שניות ואת הנץ יקבעו לפי לוח למקומם), ואין לקבוע הנץ בשכונת גאולה לפי המושב אורה הגם שהם עשויים באופן שנקרא עיר אחת. וביתר ועוד המוסתרות יש להם לנכות הרים המסתירים, וממילא הנץ הנראה בהם יהיה קרוב מאד להנץ המישורי. ועיר כמו ניו יורק לכל נקודה יש לעשות לוח לעצמו ולכן המזרח לא יגרר אחר המערב לענין שקיעה.

והעירני הר"ר חיים קלר שליט"א, שמלבד הפרשי הגובה שבתוך ירושת"ו הגורמים לאיחור הנץ במקומות הנמוכים עד כדקה, ישנם גם שינויים הנובעים ממיקום הצופה לכיון הרי מואב, כי ממקום למקום משתנית זוית יציאת החמה בין ההרים, וגם אם בקצה אחד של העיר ניתן לראותה מוקדם בקצה השני תתאחר ראייתה, עכ"ד.

והנה גם זה סיבה טובה לבקש לכל בית הכנסת לעצמו את זמן הנץ החמה שלו, וללכת על פי זה, ולהאמור, הנה הדבר מצוי כיום שגבאי בתי הכנסת משיגים מ"לוחות חי" לוח הנץ החמה הנראה לשכונה או למיקום בית הכנסת בירושת"ו. והנה אם נעשה הדבר מגובה בית הכנסת בניכוי כל ההרים המסתירים כולל הר הזיתים, יפה הדבר ומצויין, דהוא כמו שהסקנו שכל נקודה ונקודה יש לעשות לה לוח לעצמה, ובית הכנסת שבכאן יש לעשות לו לוח לעצמו, ולוחות חי עצמם נותנים שירות כזה (הגם שזה בעצם לאלו שלא סוברים כמותם, שהרי הם סבורים שיש לחפש את הנץ המקדים מכל חלקי העיר לכל יום והוא הנץ הנראה לכל העיר), ויישר חילם לאורייתא (אלא שמגבילים את הניכוי עד 1 ק"מ ובמקרים רבים אין זה מועיל). גם אנו ניתן שירות זה בס"ד לכל פונה על פי התוכנה שבידינו, בניכוי כל ההסרים הקרובים כולל הר הזיתים, ולא רק לירושלים אלא לכל נקודה ונקודה שתבוקש לפי ענינה בס"ד, בבקשה למייל של"עתים לבינה" d0527627010@gmail.com בעזרת השם.

***

ויש לציין דהלוח להנץ נערך בדיוק של רבעי וחצאי דקות, ובימים שלא כתוב בהם חלקי הדקה יש לדעת שהכוונה לתחילת הדקה (ולא כנהוג בזמנים שאין בהם רבעים וחצאים בהרבה לוחות, שאם כתוב למשל 4:58 הכוונה עד סוף הדקה ה-58, שכאן בלוח יופיע כה"ג 4:58 ושלושת רבעי).

השלכות הנץ המישורי להלכה [כשמוקדם מהנץ הנראה], הם לכל הדינים שזמנם ביום דראוי לכתחילה שלא לעשותם קודם הנץ (מגילה כ'), כהלל, לולב, שופר, מגילה וכדו'. לזמן ק"ש, לתחילת חשבון שעות זמניות לדעת הגר"א, לחישוב זמן עה"ש למפרע, ולסוף זמן ק"ש של לילה לאנוס (או"ח רל"ה ד'). אמנם לענין תפילת שחרית כותיקין, אזלינן אחר הנץ הנראה (בעיר כמו ירושלים לכו"ע), או מעל ההר (בערים כמו בית שמש ומודיעין עילית, ובעיר שבמישור המוסתרת באופקה המזרחי י"א שמתפלל בהנץ המישורי וי"א בהנראה), וכדכתבו רבים מהאחרונים דמתפלל מיד כשרואה את תחילת גלגל החמה עולה באופק.

סוף זמן ק"ש מג"א 90

ההלכה היא, שסוף זמן ק"ש הוא עם סיום ג' שעות זמניות מתחילת היום (שו"ע או"ח סי' נ"ח ס"א). והנה לדעת חלק מהראשונים יש למנות שעות אלו מעה"ש עד צאת הכוכבים, וכתב המג"א (נ"ח סק"א) "נ"ל דהכא לכו"ע מנינן מעה"ש" עיי"ש, וחלק עליו הגר"א (תנ"ט סק"ה), ולשיטתו מונים השעות מהנץ לשקיעה.

בלוח הובאו בס"ד זמן אחד בדעת הגר"א, וכמה זמנים בדעת המג"א, כאשר יפורט.

הא' הוא הנמצא בגוף הלוח, (ברוב הערים, ויש כמה ערים שבהם נדפס לפי 72 בפנים, ויש לראות במבוא הפרטי ללוח), והוא כהכרעת הרימ"ט בלוח א"י (וכתב שהסכימו על ידו גאוני ירושלים כהר"ש סלנט ורי"ח זוננפלד ועוד) דסיום הג' שעות הוא מעה"ש המוקדם להנץ ב-90 דק' במעלות (המופיע בלוח כעה"ש א'), והיינו דהיום מתחיל 90 דק' קודם הנץ ומסתיים 90 דק' אחרי השקיעה לצורך חישובי השעות [דאילו לענין צאה"כ הא נוהגים אנו כהגאונים, ושעם הראות הכוכבים הוי לילה גמור, וכתב ע"ז הרימ"ט "שאין זו צאת ג' כוכבים הנחשבת לנו לערב לדין לילה, אלא זהו צאת כל הכוכבים, זמן שכלה עמוד אחרון של האור ויצאו כל כוכבי לילה, כי עובי הרקיע אחת היא בערבית כמו בשחרית, וכשיעור שיש מעלות השחר עד הנץ כך יש מהשקיעה עד כלות העמוד האחרון"].

ויש להעיר שכבר כתבנו לעיל בסוף פרק ג' שהרבה מהאחרונים הוכיחו מסוגיא דברכות (כ"ו ע"ב) דהנוהגים בצאה"כ כהגאונים, מנין שעות היום לדעתם הוא מהנץ עד השקיעה, וע"כ סוף זמן ק"ש יהיה כהגר"א.

סוף זמן ק"ש מג"א 72, והוא העיקר בדעת מג"א לדינא

זמן זה נדפס בשבתות בלבד - בלוח התחתון מצד ימין, ובשלמות לכל ימי השנה - בטבלה בסוף הלוח. (וכאמור לעיל יש ערים שהוחלפו בזה).

הנה כבר כתבנו דנהוג לחשב עה"ש קודם הנץ 90 דק' וממילא סוזק"ש ג"כ לפי"ז, והזמן הזה הוא המופיע בהרבה מהלוחות הנפוצים כסוף זמן ק"ש של המג"א, כגון בלוח א"י להרימ"ט וכן בלוחות הגדולים (של הרב לוק) בבתי הכנסת ועוד, ומסיבה זו גם אנו הבאנוהו כך בגוף הלוח, אף שבמבוא לעמוד השחר הארכנו שדעת הרבה פוסקים וכ"ד השו"ע ורמ"א, שעלות השחר הוא 72 דקות קודם הנץ, ומסתיים היום 72 דק' אחר השקיעה (זמן ר"ת במעלות), וכיון שהיום מתחיל יותר מאוחר הג' שעות הם יותר מאוחרים, והם בערך אחרי כעשר דקות מסוף זמן ק"ש של 90 דק'.

ומאחר דהעיקר לדינא כדעה דעה"ש 72 דק' קודם הנץ, ראוי לדעת שהנוהג כמג"א אם איחר הזמן המופיע בלוחות, צריך לקרוא מיד, להספיק הזמן שעל פי דעה זו שעה"ש 72 דק' קודם הנץ, וכן, אם קם מִשינתו ברגעים האחרונים וחושב שהפסיד הזמן וממילא חושב להשתהות עד סו"ז ק"ש להגר"א, לא ימתין אלא יקרא מיד כי עדיין לא עבר זמן ק"ש של המג"א העיקרי.

וכדי לדעת בדיוק סוף הזמן לדעה זו, ערכנו לוח סו"ז ק"ש לפי 72 דק' במעלות שהוא עיקר הדין, והדפסנוהו בטבלה שבסוף הלוחות, וגם בתוך הלוחות בזמני שבת קודש בלבד, אולם אין ראוי להתאחר בזה לכתחילה שכבר הביא המשנ"ב (סימן נ"ח סק"ד) משנות אליהו בשם הירושלמי דלכתחילה אסור להתאחר עד סוף הזמן.

סוף זמן ק"ש מג"א לחומרא (הנדפס בלוח העליון)

בלוח "מעשה ניסים" של הרב ניסים כצ'ורי זצ"ל ערך את סוזק"ש מג"א כשיטת הבן איש חי (ש"ר פר' ויקהל ס"ח), לחשב את היום מעלות השחר של 90 דק' קודם הנץ עד צאת הכוכבים של 25 דק' אחר השקיעה, ולחלקם ל-12 שעות, ומהשעות האלו למנות 3 שעות ובסופם הוא סו"ז ק"ש, וסברתו שא"א לחשב עד 90 דק' אחרי השקיעה, שהרי נוהגים ופוסקים כהגאונים שהוא לילה גמור לכל דיני התורה מצאת הכוכבים דידן. והזמן הזה הוא מנהג הרבה מבני ספרד, וכעי"ז ערך הרימ"ט לוחותיו עד שנת תרפ"ה, וכן הובא מזקני י-ם שהמשיכו לנהוג כן.

והנה לשיטה זו יוצא דזמן חצות שהוא בסוף שעה שישית אינו באמצע היום בשעה שהשמש בראש כל אדם, אלא מוקדם כחצי

שעה מהחצות האמיתי, וזה תימה גדול, כפי שתמהנו באורך לעיל בפרק ג׳ מד״ה ואמנם שהרי הסימן בידינו מגמרא שזמן חצות הוא כשהחמה בראש כל אדם. ולומר שלענין חצות מנינן את היום מהנץ לשקיעה ומחלקים אותו לחצי, א״א לומר כן, שלא שייך לומר שישנם שתי מערכות של שעונים כל אחת לשעות מסוימות, שעון אחד מתחיל בעה״ש ומסתיים בצא״כ ד-25, והשני מהנץ לשקיעה, ושעה רביעית (סו״ז תפילה) וכן שעה תשיעית ומחצה (מנחה קטנה) וכו׳ חושבו לפי שעון א׳, וסוף שעה ו׳ (חצות) לפי שעון ב׳, ותמוה מאוד לומר כן. והארכנו בזה לעיל בפרק ג׳ עיי״ש, [וכן יש להעיר שהחשבון מעה״ש בזמניות לצאה״כ במעלות תמוה], וצ״ע.

והנה לא התברר בהדיא מקור הדבר שהיום מתחיל לשיטה זו מעה״ש ד-90 דק׳, ואדרבה לכאורה היה מקום להקל ולקובעו לפי עה״ש ד-72 דק׳ שהוא העיקר לדינא וכדעת השו״ע, דאז סוזק״ש מתאחר מעט, (וכן הכריע בהדיא הגאון ר׳ בן ציון אבא שאול זצ״ל בספרו (ח״ב פרק ו ס״א וד׳) לחשב סוף זמן ק״ש מעה״ש של 72 דק׳ זמניות עד צאה״כ של 25 דק׳ או 13.5 עיי״ש), אלא שעל כל פנים קבענו לעיקר בלוח העליון מעה״ש ד-90 מכיון שכנראה כן ערכו הרה״ג יצחק מכאמל ז״ל (שהיה סמוך לזמן הבן איש חי) בלוחות שהוציא לבגדאד (כמבואר בספר הזמנים בהלכה), וכן ערכו הרה״ג ניסים כצ׳ורי ז״ל בלוחותיו שבספרו ״מעשה ניסים״ וגם הוא דקדק הנהגתו על פי הבן איש חי. וכידוע גם הגרימ״ט נהג כשיטה זו בלוחות שקודם שנת תרפ״ה, והנוהגים לחוש לשיטה זו הם הנוהגים ע״פ הבן איש חי.

ומאחר שזמן זה אינו העתקה מספר מעשה ניסים, כי באופן כללי הינו צריכים לדייק את זמן הנץ ואת זמן עה״ש וצאה״כ, ומאחר שזמן זה בעיקרו נועד למחמירים ולמדקדקים, שמענו לעצת גדולים הגאון ר׳ יהודה עדס שליט״א שביקש להחמיר במעט יותר ולקבוע זמן זה מעה״ש ד-90 דק׳ במעלות (וכן את פלג המנחה לשיטה זו, המופיע בטבלה שבסוף הלוח) וזמן זה ערוך בדקדוק על פי תוכנת ״חזון שמים״, מעה״ש ד-90 דק׳ במעלות קודם הנץ החמה במישור עד צאה״כ ד-25 דק׳ במעלות (6.45 מעלות) אחר השקיעה.

[ובלוח דינים ומנהגים אהבת שלום חשבו לנכון לקבוע את סוזק״ש לחומרא לפי זמן עה״ש ד-72 על סמך דיוק מדברי שו״ת רב פעלים שמשמע שסובר שעה״ש 72 דק׳ לפני הנץ, אבל אין לדחות דברינו מכח דיוק זה, ובפרט שכדברינו נהגו גדולי חכמי בבל הנ״ל שלא זזו מדברי הבא״ח, וכאמור כן הכריע לנו הגר״י עדס, ובפרט שהוא מחמיר במעט וכל זמן זה מיועד למחמירים (שהרי כמו שכתבנו יסודו תמוה מאד, ונפרך מזמן חצות). ועכ״ז לבקשת בני ורבני הערים מודיעין עילית, ביתר עילית, אלעד, בית שאן ועוד, הוספנו בטבלאות שבסוף הלוח בערים הנ״ל את סוזק״ש לשיטה זו על פי עלות השחר של 72 דק׳ (זמנ׳) שהוא עיקר הדין, וכהכרעת הגרב״צ אבא שאול זצ״ל בספרו אור לציון (ח״ב) לחשב סוף זמן ק״ש מעה״ש של 72 דק׳ זמניות עד צאה״כ של 13.5 דק׳ זמניות אחר השקיעה עיי״ש.

סוף זמן ק״ש לגר״א והגר״ז

כדעת הגר״א והגר״ז לחשב היום מהנץ עד השקיעה, ולחלקו לי״ב שעות זמניות ובסוף ג׳ שעות היינו סו״ז ק״ש.

כאמור לעיל בפרק ח׳ חשבון השעות הינו מהנץ המישורי עד השקיעה המישורית, עיי״ש.

סוף זמן תפילה למג״א 90 (נדפס בלוח העליון)

מבואר בשו״ע (או״ח פ״ט א׳) שסוף זמן תפילת שחרית הוא בסוף ארבע שעות מהיום, וגם זמן זה להמג״א היינו בסוף ד׳ שעות מעה״ש של 90 דק׳ (עה״ש א׳ שבלוח) לצאה״כ ד-90 דק׳. וגם בזה הבאנו בטבלה שבסוף הלוח את סוף זמן תפילה מעיקר הדין, שהוא שליש היום מעה״ש ד-72 דק׳ (עה״ש ב׳) לצאה״כ דר״ת וכדלעיל. (וראה לעיל שבחלק מהלוחות קבענו אותו בפנים לעיקר).

והנה ודאי שצריך לסיים את תפילת העמידה קודם סוף הזמן למג״א לנוהגים כהמג״א, אבל מי שלא הספיק [וכן בגוונא דלעיל], ודאי שיכול להתפלל ולקרוא ק״ש בברכותיה עד סוף זמן תפילה להגר״א, כמבואר בספר מנחת כהן מאמר ב׳ סוף פרק ט׳ דלענין דברי סופרים אזלינן אחר סברת הלבוש, וכן עיין בספר אור לציון (ח״ב פ״ו) שהכריע כן.

סוף זמן תפילה להגר״א והגר״ז (נדפס בגוף הלוח)

כדעת הגר״א והגר״ז לחשב היום מהנץ עד השקיעה, ולחלקו לי״ב שעות זמניות ובסוף שעה רביעית סוף זמן התפילה. ומשעה חמישית ואילך יעויין במח׳ האחרונים במ״ב (שם סק״ו), ומסקנתו שם שאם איחר את הזמן של ד׳ שעות במזיד יתפלל עד חצות בתנאי של נדבה, עי״ש.

זמן חמץ

סוף זמן אכילת חמץ הוא בסוף שעה רביעית של היום (ואע״פ שמדאורייתא זמן איסורו מחצות, אסרוהו חז״ל כבר משעה זו משום יום המעונן דאדם טועה עד שתי שעות), ומתחילת שעה שישית (שעה קודם חצות) אסרוהו גם בהנאה גזירה אטו שעה שביעית דאסור מדאורייתא, וזה סוף זמן ביעורו. וצריך להזהר שלא ישאר ברשותו אחר חצות, דכל רגע ורגע עובר על מ״ע דתשביתו (שו״ע תמ״ג ס״א ומ״ב שם).

והבאנו בזה ג׳ דעות בלוח. א. מג״א (90-90, מלבד בכמה ערים 72-72), ב. הגר״א, ג. מג״א לחומרא (90-25). וכתב המ״ב שם סוסק״ח דלכתחילה טוב להחמיר כמג״א, וכן נהוג עלמא.

חצות יום ולילה

הגדרת חצות היום היא בשעה שהחמה בראש כל אדם, וזמן זה באמצע הזמן שבין הנץ החמה (המישורי, כמו שביארנו בסו״ז ק״ש לגר״א) לשקיעתה (במישור כנ״ל) ושתים עשרה שעות שוות אח״כ הוא חצות לילה (לרוב הפוסקים).

השלכותיו להלכה: **חצות יום**, דברים האסורים קודם המנחה (או״ח רל״ב ס״ב), סוף זמן שחרית בדיעבד (עי׳ הפרטים סי׳ פ״ט ס״א), איסור עשיית מלאכה בערב פסח (סי׳ רס״ה עש״ה). **חצות הלילה**, לסו״ז ק״ש של ערבית לכתחילה, לסיום זמן אכילת אפיקומן (שו״ע או״ח סי׳ תע״ז), תחילת זמן אמירת תיקון חצות, וי״ג מידות בסליחות.

זמן מנחה גדולה

מבואר בשו״ע או״ח רל״ג ס״א שאדם מתפלל מנחה מעת שעברו ביום שש שעות ומחצה, כלומר חצי שעה אחר חצות. ועי׳ בשעה״צ (סי׳ רל״ג סק״ח, ועיין סתימת לשון מרן שם) שדן אם הוא בעבור חצי שעה שוה של 30 דקות אחר חצות היום, במשך כל ימות השנה, או אחר חצי שעה זמנית המשתנית במשך ימות השנה. ומובא מנהג בשם קהילות ירושלים, ומקומות אחרים, להחמיר בספק קביעתו של זמן זה, ולנהוג לאחר את תחילת זמן המנחה כפי הזמן המאוחר שבשני חשבונות אלו, דהיינו בחורף חצי שעה שוה ובקיץ חצי שעה זמנית, וכך עשינו.

סוף זמן מוסף לכתחילה (הובא בשבתות וחגים)

זמן תפילת מוסף לכתחילה הוא עד סוף השעה השביעית ביום (מהנץ) כמבואר בשו״ע או״ח סי׳ רפ״ו, וחושב בהוספת שעה זמנית (לדעת הגר״א עיין לקמן בזמן מנחה קטנה) לחצות היום, (ולדעת המג״א הוא מאוחר קצת יותר מזה), ובדיעבד מתפלל מוסף עד סוף היום. ובענין המתאחר בתפילת מוסף עד זמן תפילת המנחה אם מקדים אותו למנחה, עיין בשו״ע שם.

זמן שעה עשירית (נדפס בלוח העליון)

והוא זמן סמוך למנחה קטנה, וסו״ז סעודה בפת בערב שבת בתחילת שעה עשירית מהנץ לשקיעה, לענין מש״כ השו״ע (או״ח סי׳ רמ״ט סעיף ב׳): מצוה להמנע מלקבוע סעודה שנהוג בה בחול מ[סוף] תשע שעות ולמעלה. וכתב המ״ב (שם ס״ק י״ז): ומכל מקום נראה דבימות החורף בזמן שהימים קצרים מאד, מצוה להמנע מלקבוע סעודה הרגילה אפילו קודם ט׳ שעות, כל שהוא משער בנפשו שעל ידי זה לא יהיה תאב לאכול בלילה. [ובלוח העליון בפרשת וישלח הרחבנו בזה].

בלוח קבענו את הזמן של שעה תשיעית ע״פ הגר״א מהנץ לשקיעה, וכאשר הבאנו להלן ב״זמן מנחה קטנה״ מהאחרונים. ובכה״ח שם אות י״ח כתב דמונים השעות מעה״ש עד צאה״כ, וצ״ב מ״ש ממנחה קטנה ופלה״מ שהבאנו לעיל משמו דאזיל למעשה מהנץ לשקיעה, ואולי משום שכאן הוא רק מצוה להמנע נקט לקולא לאחר הזמן, וצ״ע.

והנה ערכנו את הזמן שממנו יש להמנע מאכילת פת בערב שבת, וכן בערבי חגים, אמנם גם בימות החול אסור לאכול בזמן זה למי שלא התפלל מנחה, כמ״ש הפרטים ברמ״א סי׳ רל״ב ס״ב ובמ״ב שם. זמן זה הוא נפ״מ בכל יום לאכילת סעודה, תספורת, מרחץ, עי׳ שו״ע ורמ״א סי׳ רל״ב, ולדעת השו״ע הוא מסמוך למנחה גדולה כיעוי״ש, ובערב שבת מצוה להמנע מאכילת פת משעה זו כמבואר בשו״ע סי׳ רמ״ט ס״ב. **זמן זה נקבע לפי יום שישי בשבוע בלבד, ועל פיו ניתן לשער את הזמן בשאר ימות השבוע.**

זמן מנחה קטנה

זמן מנחה קטנה הוא בסוף תשע שעות ומחצה זמניות מהנץ, ותחילת היום לגבי זמן זה (וכן לזמן מנחה גדולה, סו״ז מוסף, ופלג המנחה) הוא מהנץ החמה וסופו בשקיעה כדעת הגר״א, כמבואר בספר ״בין השמשות״ להרי״מ טוקצינסקי (בפרק י״א ״ובנוגע לזמן מנחה קטנה ופלג המנחה כמעט הכל חושבין בארץ ישראל מהנץ החמה עד השקיעה״. וכן הביא מו״ז בכף החיים (סימן רל״ג אות ז׳) ״דהמנהג לענין תפילה (היינו מנחה קטנה ופלג המנחה) להקל ולחשוב שעות אלו כדברי הלבוש מזריחת השמש עד שאין השמש נראית על הארץ״. גם המ״ב (רל״ג שעה״צ י״ד) כתב, דלדידן דחוששים לדעת הגר״א פלג המנחה הוא שעה ורבע קודם השקיעה. [וזה דלא כשיטת הבנא״ח לקמיה, ומוכח מזה גם שאין המנהג הותיק בי-ם כדעתו וכלוחות רנ״כ, ויש לי לזה הוכחות נוספות ואכמ״ל].

השלכותיו להלכה: זמן תפילת מנחה לכתחילה (שו״ע או״ח רל״ג ס״א), לאיסור עשיית מלאכה בע״ש מן המנחה ולמעלה (לשיטה אחת בשו״ע או״ח רנ״א ס״א), לקביעת סעודות גדולות וקטנות לדעות השונות (רל״ב ס״ב).

פלג המנחה

זמן פלג המנחה הוא שעה ורביע זמניות קודם השקיעה, וסודר כפי דעת הגר״א וכנ״ל.

והנה מנהג הרבה מהספרדים המתפללים ערבית מפלג המנחה, לחשב זמן פלג המנחה אחרי זמן זה בכרבע שעה, משום שכך דעת הבן איש חי (ש״ר פר׳ ויקהל), וזה בגלל ששעות היום לדעה זו הם מעה״ש (ד-90 דק׳) עד צאה״כ בינונים, והוספנו לנוהגים כן לוח לזמן פלג המנחה בטבלה שבסוף הלוח, והיינו ע״פ שיטת ר״נ כצ׳ורי, מעה״ש ד-90 דק׳ קודם הנץ במישור עד צאה״כ ד-25 דק׳ אחר השקיעה במישור (6.45 מעלות) עיין לעיל בביאור לסו״ז ק״ש מג״א לחומרא. ואמנם כבר הבאנו לעיל בביאור לזמן מנחה קטנה מהרימ״ט ומכה״ח, דהמנהג בין אצל בני אשכנז ובין אצל בני ספרד לחשב פלג המנחה כהגר״א.

והנה רווח היום להגיד לספרדים שזמן פלג המנחה הוא כלשון מרן בשו״ע סי׳ רל״ג שעה ורביע קודם הלילה, וא״כ לכאורה מבואר לעשות כדעת הבן איש חי והנני לכתוב כאן מאשר כתבתי לאחרונה:

הנה יש לברר את זמן פלג המנחה, האם הוא שעה ורביע קודם השקיעה או שעה ורביע קודם הלילה, כלשון מרן בשו״ע (סי׳ רל״ג), ואם נאמר קודם הלילה האם הוא קודם זמן ר״ת 72 דק׳ אחר השקיעה או שעה ורביע קודם צאה״כ דהגאונים. ונידון בארוכה באחרונים ראה בה״ל רס״א ב׳ ד״ה להקדים.

ובלוח ערכנו את זמן פלג המנחה הנמצא בגוף הלוח לפי חישוב של שעה ורביע זמניות קודם השקיעה, לחשבון י״ב שעות מהנץ החמה לשקיעתה כשיטת הלבוש והגר״א, ולא כפשטות דעת מרן שפלג המנחה הוא שעה ורביע קודם הלילה, וחשבון השעות הוא מעלות השחר עד צאה״כ.

ושתי סיבות בדבר: א] מאחר שכן היה המנהג בירושלים עיה״ק, כמבואר בספר ״בין השמשות״ להרי״מ טוקצינסקי (פרק י״א) וז״ל: ״ובנוגע לזמן מנחה קטנה ופלג המנחה כמעט הכל חושבין בארץ ישראל מהנץ החמה עד השקיעה״. וכמו כן כתב מו״ז הגאון בעל ״כף החיים״ (באו״ח סימן רל״ג אות ז׳) ״דהמנהג לענין תפילה (היינו מנחה קטנה ופלג המנחה כיעוי״ש) להקל ולחשוב שעות אלו כדברי הלבוש מזריחת השמש עד שאין השמש נראית על הארץ״.

ב] מאחר שחשבון שעות היום לדעת מרן בשו״ע ע״פ התרומת הדשן הוא, שבימי ניסן ותשרי ישנם מעלות השחר (72 דק׳ קודם הנץ) עד צאת הכוכבים (72 דק׳ אחר השקיעה) 12 שעות, ושעה זמנית 60 דק׳, וא״כ פלג המנחה שהוא שעה ורביע זמניות דהיינו 75 דק׳ לפני צאה״כ יהיה 3 דק׳ קודם השקיעה של הגאונים הנהוגה בינינו. ולא יתכן להנהיג למעשה את זמן פלג המנחה כ״כ סמוך לשקיעה (לדידן שנהגנו כשיטת הגאונים בזמן השקיעה) ויכולים לצאת מזה מכשולות חמורים כגון בהדלקת נרות שבת ועוד. (ומסתמא זה הטעם של הסיבה הראשונה הנ״ל).

אמנם דעת רבינו הבן איש חי (ש״ר פרשת ויקהל) שחשבון שעות היום הם מעלות השחר עד צאת הכוכבים של 25 דק׳ אחר השקיעה. ע״ש. ואמנם לא ברור שם לאיזה שיטה של עלות השחר כוונתו, עכ״פ ר״נ כצ׳ורי ערך לפי 90 דק׳ זמניות, ובלוח דינים ומנהגים שיו״ל בשנת תשע״ו (ע״י מכון אהבת שלום) הוכיחו שדעת הזבחי צדק והבא״ח ברב פעלים לחשב את עה״ש 72 דק׳ קודם הנץ, וכן ערכו שם את לוחותיהם. עכ״פ על פי שיטה ד-90 דק׳ ערך ר׳ נסים כצ׳ורי זצ״ל את לוחותיו הנדפסים בספרו ״מעשה נסים״. ויש לציין שברוב עונות השנה מקדים זמן פלג המנחה לשיטת הגר״א, מזמן פלג המנחה לשיטת הבן איש חי כרבע שעה. כפי שהזכרנו המנהג בירושלים לענין פלג המנחה כהלבוש, ולכן קבענו השיטה הזאת לעיקר, אלא שמאחר שיש נוהגים כשיטת הבן איש חי קבענו בטבלה בסוף הלוח את פלג המנחה לפי שיטת הבן איש חי, וכמ״ש שם במבוא ללוח.

והנה לשיטת הגאונים דסבירא להו דזמן צאת הכוכבים הוא כשיעור מהלך שלשת רבעי המיל אחר שקיעת החמה, לא יתכן לומר שחישוב זמני מנחה, [מנחה גדולה וקטנה ופלג מנחה קטנה], הוא לפי חשבון השעות מעלות השחר ועד צאת הכוכבים, שהרי זמן מנחה גדולה הוי חצי שעה אחר חצות היום, ואם נחשב השעות מעלות השחר שהוא 72 דק׳ או 90 דק׳ לפני הנץ החמה עד צאת הכוכבים דהגאונים יהיה זמן חצות היום זמן רב לפני שהשמש מגיעה לראש כל אדם, דהיינו כשהיא במחצית דרכה ובגמרא פסחים (נ״ח ע״א) אמרו דתמיד של בין הערבים מצותו משינטו צללי ערב דהיינו משעה שהחמה מתחילה לנטות לצד מערב, ובשלמא לשיטת רבינו תם דסבירא ליה דזמן צאת הכוכבים הוא 72

או 90 דק׳ אחר שקיעת החמה שפיר יהיה חשבון חצות היום בשעה שהשמש מגיעה לראש כל אדם באמצע מהלכה, בין אם נחשב השעות מהנץ לשקיעה או מעה״ש לצאה״כ, אבל לשיטת הגאונים אי אפשר לחשב השעות לענין חצות היום אלא רק מהנץ לשקיעה, ולאחר חצי שעה מזמן חצות היום שכבר מתחיל להיות היכר שהחמה נוטה לצד מערב הוא זמן מנחה גדולה, ולפי זה אף לענין זמן מנחה קטנה שאמרו שזמנה הוא מתשע שעות ומחצה יש לנו לחשב השעות מזריחת השמש ועד שקיעתה, (שהרי בודאי לא יתכן לומר שמה שאמרו שזמן מנחה גדולה הוא משש שעות ומחצה היינו לפי חישוב השעות מהזריחה לשקיעה ומה שאמרו שזמן מנחה קטנה הוא מתשע שעות ומחצה היינו לפי השעות מעלות השחר ועד צאת הכוכבים).

והנה בלוח היוצא לאור על ידי ישיבת ״אור החיים״, זמן פלג המנחה נערך באופן שונה מהנ״ל. ולפעמים ישנם שינויים משמעותיים בינו לבין שיטות הגר״א והבן איש חי, וכשפניתי לרב עורך הלוח הנ״ל ושאלתיו לסיבת השינוי, השיבני ששיטת עריכת זמן פלג המנחה ב״לוח אור החיים״ כך היא: א) חישוב אורך היום מזריחה עד שקיעה. ב) חילוק התוצאה הנ״ל ב-12 ומציאת השעה הזמנית. ג) הפחתת שעה ורביע זמניות מצאת הכוכבים. ע״כ.

וביאור הדברים דמאחר שדעת מרן השו״ע לחשב שעות היום עד צאה״כ, ומאחר דשעה ורבע קודם צאה״כ דר״ת הוא ג׳ דק׳ קודם השקיעה של הגאונים, ואי אפשר להנהיג כך את זמן פלה״מ וכגון להדלקת נרות שבת וכדו׳ כמ״ש לעיל, על כן מחשבים את היום מהנץ לשקיעה (כהגר״א), והזמן שעולה לשעה ורביע קודם השקיעה מטילים אותו על צאה״כ דהגאונים. וכגון ביום השוה שהנץ ב-6:00 והשקיעה ב-6:00 שפלג המנחה להגר״א ב-4:45, לדעה זו יהא פלה״מ ב-4:58, דהשעה ורבע האלו מטילים אותם על צאה״כ דהגאונים שהוא ב-6:13 ביום השוה.

ויש לתמוה מאד דלא מצאנו לשיטה זו שום מקור, ועלתה להם בגלל שרצו לכוין הנהגתינו היום עם דברי מרן השו״ע, שפלה״מ שעה ורבע קודם הלילה, ואמנם למעשה לא עשו כדעת מרן, שלדעת מרן פלה״מ הוא כמה דק׳ בלבד קודם השקיעה, ולדבריהם הוא מוקדם יותר משעה לפני השקיעה. וגם כדעת הבן איש חי אינו, דלדעתו מחשבים כל שעות היום מעה״ש ד-90 לצאה״כ ד-25 ויצא פלה״מ שעה ורבע הרבה קודם הלילה, אמנם הם לא עשו כן, אלא השעה ורבע לפי חישוב מהנץ לשקיעה הטילוהו קודם צאה״כ, וזה דלא כמאן. וזה גם לא יתכן, לקחת שעה ורבע לפי שעון מסוים ולהשתמש בו לפי שעון אחר שלגביו אין זה כלל שיעור השעה ורבע, כי אם מוחלט בדעתינו שקבעו חז״ל ששעות היום הם מהנץ לשקיעה, לא ניתן לקחת שעה מיום כזה ולהשתמש בו לפי שיטה שהיום מעלות השחר לצאה״כ, כי כל שיטה חלוקה על חברתה, והדבר פשוט.

ואין לומר דמאחר דלפי חישוב זה תמיד מתאחר זמן פלג המנחה, הוה ליה לחומרא, ומאי אכפת לן בזה. חדא ד״חומרא״ פירושה להוסיף על עיקר הדין כשיטה המחמירה, אבל לא להוסיף סתם זמן, ולאַחר את פלג המנחה כשום שיטה, ועוד דזמן פלג המנחה לא שייך בו חומרא, שהרי דעבד כרבי יהודה שזמן ערבית מפלה״מ, עבד, ובלבד שלא ינהג בתרתי דסתרי (לכתחילה) להתפלל גם מנחה וגם ערבית אחר פלה״מ, והעושה כזמן שבלוח הנ״ל, וכגון בדוגמא הנ״ל שמתפלל מנחה עד 4:58 ואח״כ מיד ערבית, עשה תרתי דסתרי, שהאמת שהתפלל גם מנחה וגם ערבית אחר פלה״מ הנכון שזמנו היה ב-4:45 וכנ״ל.

סוף דבר: מן הראוי לתקן ולקבוע את זמן פלג המנחה כמו שכתבו הכף החיים והרימ״ט, שהמנהג לחשב את השעות הזמניות מהנץ לשקיעה לגבי פלג המנחה שהוא שעה ורבע קודם השקיעה. וכן מבואר בספר הליכות עולם להגרע״י ח״א פר׳ ויקהל אות ב׳ (עמ׳ רמ״ט), עש״ב. וכ״ד המ״ב לדידן (כמ״ש בזמן מנחה קטנה).

השלכותיו להלכה: לזמן קבלת שבת (רמ״א שו״ע או״ח רס״א ס״ב), זמן קידוש וערבית בע״ש (רס״ז ס״ב), זמן הבדלה במוצאי שבת לאנוס (רצ״ג ס״ג), הדלקת נר חנוכה בדיעבד (תרע״ב ס״א), ספירת העומר בדיעבד (תפ״ט סעי׳ ב-ג ועי״ש בשעה״צ סקי״ז ובה״ל ד״ה מבעוד), מגילת אסתר בדיעבד (עיין בפרטי השיטות תרצ״ב ס״ד), ועוד.

הדלקת נרות שבת ויו״ט

כתב המ״ב (רס״א סקכ״ג): ומי שמחמיר על עצמו ופורש עצמו ממלאכה חצי שעה או על כל פנים שליש שעה קודם שקיעה אשרי לו, דהוא יוצא בזה ידי שיטת כל הראשונים. ובשעה״צ ס״ק כ״א: היינו אפילו לשיטת ר״א ממיץ [ב׳ היראים], ואפילו אם נסבור דמיל הוא כ״ד מינוט, ויוצא בזה מדינא גם התוספת שבת להרבה אחרונים.

בלוח של ירושלים זמן זה 40 דקות קודם השקיעה כמנהג ירושלים, כאשר כתב הרי״מ טוקצ׳ינסקי בספרו בין השמשות (פ״ו). ו-40 דקות אלו חושבו קודם השקיעה הנדפסת בגוף הלוח שהיא הנראית לעומד בהר (עי׳ לקמן בביאור לזמן שקיעה״ח). גם בבית שמש זמן זה הוא 40 דקות קודם השקיעה מההר, וכפי ששמעתי מהגאון ר״נ קופשיץ שליט״א שכן המנהג פשוט. וגם בביתר עילית זמן זה הוא 40 דקות קודם השקיעה מההר, וכפי ששמעתי מהגאון ר״י טופיק שליט״א שביסוד העיר קיבלו על עצמם את זמן הדלקת נרות 40 דק׳ קודם השקיעה מההר כירושלים.

ובהרבה ערים כגון אלעד, מודיעין עילית, זכרון יעקב, רכסים, כרמיאל ובית שאן, זמן זה הוא 30 דקות קודם השקיעה מההר, כהוראת רבני העיר וכנהוג בעיר. בבני ברק, באשדוד, ובעוד מקומות, זמן זה הוא 22 דק׳ קודם השקיעה.

בירוחם, זמן זה הוא 20 דק׳ קודם השקיעה לפי המחמירים המופיעה בלוח התחתון. וגם בדימונה היא 20 דק׳ קודם השקיעה. ובחו״ל הוא כהמקובל שם, בדר״כ 18 דק׳ לפני השקיעה.

בקונטרס ״מנוחת שלום״ ח״ד בסופו הרחבתי בבירור ומקור המנהג של זמן הדלק״נ.

זמני שקיעת החמה, המישורי הנראה ומעל ההר

נפתח בשקיעה לאופק ירושלים, שבה דיברו הרבה הפוסקים והחכמים, והנה השקיעה להלכה ולמעשה היא עם סיום ירידת כל גלגל החמה באופק, והובאה בלוח תחתון השקיעה כפי שהיא נראית לעומד בהרים הגבוהים בירושלים (בגובה 800 מטר מעל פני הים) כשנראית ששוקעת באופק לתוך הים.

בשכונות בית וגן וגילה בירושלים, ניתן לראות במשך כחצי מימות השנה את השקיעה בזמן שמופיע בלוח. וגם בזמנים שלא ניתן לראות את השקיעה ממש, זה מחמת ההרים הקרובים המסתירים את האופק, ואין מקדימים את השקיעה בגללם כיון שהם הרים קרובים אלא מנכים אותם כאילו אינם קיימים ואינם מסתירים את האופק, ואמנם גם בתקופה זו ניתן לראות את השקיעה ממושב אורה ועוד, **כך שלמעשה ניתן לראות את השקיעה מסביבות ירושלים בכל השנה בזמן שמופיע בלוח.**

ונתפרסם בירושלים שיש חוששים להחמיר לכתחילה במצוות שתלויות בדיני יום (כגון בנוגע להפסק טהרה ולכניסת שבת), ולהקדים כ-5 דק׳ קודם הזמן המופיע בלוח, ולנהוג כזמן השקיעה במישור, המופיע בלוח העליון, ראה לקמן.

ויש להודיע ולפרסם שזמן השקיעה שב״לוח ארץ ישראל״ להגאון ר׳ יחיאל מיכל טוקוצינסקי זצ״ל, נערך לפני כשמונים שנה לפי לוח לועזי, ומאז עד עתה אין הימים בלוח הלועזי בשנים אלו תואמים לימים שבהם נערך הלוח הנ״ל (כי אורך שנת חמה גדול ממספר הימים שיש בשנה הלועזית), ומלבד זה, ידוע שהלוח העיקרי לשיטתו נערך לפי השעון הערבי שהיה נהוג בזמנו, ובטעות נפל שיבוש גדול בהעתקתו והמרתו לשעון האירופאי, ולוחותיו מקדימים בכל זמניהם בכשתי דקות, ולכן אין השקיעה שבו תואמת לזמן השקיעה אמיתית, ובחורף מקדימה השקיעה עד כ-4 דק׳ (ובממוצע 3׳ דק׳) ובקיץ עד כשני דק׳ (ובממוצע דקה אחת), ויש לדעת שלוחותיו קרובים לדיוק אך ורק לפי השעון הערבי, ולכן נהגו בדור הקודם בירושלים כמותו, (ושמעתי שמועה נאמנה שכשהעירו להגרימ״ט עצמו על טעות זו אמר, שמאחר שכולם משתמשים בשעון הערבי אין נפ״מ בכל זה, ומי בכלל משתמש בשעון האירופאי. ויש להוסיף שהוא עצמו לא פרסם בלוחותיו את השקיעה לפי השעון האירופאי, ורק משנת תשד״מ הוסיפה בנו ר׳ ניסן זצ״ל מתוך הספר ״בין השמשות״), אמנם כיום שמשתמשים אנו בשעון האירופאי, והתבררה טעותו כנ״ל, אינו כעוד שיטה שיש לחוש לה, אלא היא טעות, והעיקר להלכה ולמעשה כזמן השקיעה המופיע בגוף הלוח שלפנינו.

והנני להתייחס בקצרה לשאלה אשר הופנתה אלינו פעמים רבות בשנים האחרונות, ותשובתה [כפי שנתקבלה על ידי הר״ר ידידיה מנת שליט״א]: מצויה מאד השאלה: שכונה נמוכה כגון סנהדריה המורחבת או נוה יעקב, השמש מסתלקת מוקדם מאד, האם יתכן שהשקיעה מוקדמת בכ-10 דק׳ מהזמן הכתוב בלוח.

להבנת התשובה יש לבאר:

מה שנהוג שהשקיעה נקבעת לפי המקום הגבוה בעיר, כמ״ש החיד״א בברכ״י בשם הבית דוד, וכן נהגו כל עורכי הלוחות כהרי״מ טוקצינסקי הר״מ שפירא ועוד, [וכעי״ז אמר לי (דא״ס) מרן הגרי״ש אלישיב זצ״ל, אלא שהדגיש שלא המקום הכי גבוה אלא ע״פ המקומות הגבוהים שבעיר], מנהג זה יסודו בכך שיש מקומות נמוכים בכל עיר שמוסתרים על ידי גבעות או חומות ובנינים ועצים קרובים, ועם כל זה ברור שהלכו תמיד אחרי המקום הגבוה שאינו מוסתר - והוא החומה, או המגדל, או הבתים, או העצים שבעיר, וכל זמן שהשמש לא נסתרה מהמקומות הגבוהים - עדיין לא נחשב כשקיעה, אף שבפועל בכל בתי העיר (המוסתרים) כבר היתה שקיעה מלאכותית.

והנה, ההפרש בין השכונות הגבוהות שבירושלים למקומות הנמוכים ביותר הוא פחות מחצי דקה (בין גובה 650 ל-800 מטר מעל פני הים ההפרש בס״ה הוא כ-25 שניות), ומה שנדמה שבשכונות הנמוכות השקיעה מוקדמת הרבה, אינו בגלל נמיכותם אלא בגלל שבסמיכות אליהם ישנם הרים, שאע״פ שהם גבוהים מהם רק במעט, מפני סמיכותם מסתירים את השמש דקות ארוכות לפני השקיעה. אך הכרעת הפוסקים שמנכים את ההרים הגבוהים הקרובים לעיר, א״כ כ״ש ההרים שבתוך העיר עצמה, ואין להתחשב בהסתר שמחמת ההרים הקרובים, וזמן השקיעה הוא כמופיע בלוח. אבל את ההפרש בשקיעה שנובע מהפרשי הגובה ולא בגלל ההסתרה, אכן יש לו נפ״מ ובפרט בדאורייתא, כלומר שיתכן שב״מוצא״ תהא השקיעה כ-20 שניות קודם לירושלים, וב״בית וגן״ תהא השקיעה 10 שניות אחרי ״גאולה״, אבל מאחר שבין כך ובין כך לא סמכינן על דיוקים כאלה כידוע, לכן לא מביאים נפ״מ אלו בלוחות. (וראה הקדמת הגר״י מרצבך זצ״ל לספר ״זמני ההלכה למעשה״). עד כאן.

השקיעה במישור שבלוח העליון היא השקיעה בהתייחסות אל ירושלים כאילו לא היתה בהר (בגובה 800 מטר מעל פני הים), אלא כאילו היא במישור (בגובה 0, הוא גובה פני הים), והיינו שמנכים את גובה המקום ואת גובה האופק וכאילו כל כדור הארץ שטוח ובגובה פני הים.

והבאנו זמן זה, כי הגאון רא״ז מלצר זצ״ל חשש שמא השקיעה המישורית (המחושבת ללא גובה ההר ולפיה ירושלים גם כגובה פני הים) היא העיקר לדינא, והיא מוקדמת בכ-5 דקות קודם השקיעה הנראית לעומד בהר בירושלים, ראה בהרחבה במכתבו שבסוף ספר ״בין השמשות״ ונדפס גם בספר אבן האזל.

והשימוש בזמן זה הוא כדי לידע זמן זה לחוששים לו ובפרט בדאורייתא, וכן למנין שעות היום, כמ״ש בפרק ח׳ שאת שעות היום מונים מהנץ המישורי לשקיעה במישור, וכן לגבי זמן צאת הכוכבים במעלות שנמנה מזמן זה כמ״ש לקמן.

והנני להתיחס כאן לדוגמא בכמה ערים נוספות על פי מה נקבע בהם זמן שקיעת החמה.

הנה בדומה לירושלים, בעיר ביתר עילית, זמן שקיעת החמה בלוח התחתון הוא זמן השקיעה כפי שנראה לעומד בהר בגובה הממוצע של ביתר (660 מטר מעל פני הים). זמן זה הוא גם שקיעת החמה הנראית והוא דומה לשקיעה מההר, כי האופק המערבי פתוח ברוב ימות השנה, וניתן לראות השקיעה לים (מלבד חודש בסוף הקיץ שהנראית מוקדמת בכדקה בגלל הסתרים מהרי צור הדסה הקרובים בתוך פחות מ-5 ק״מ, אך מכמה נקודות בגבעה ב׳ כמעט כל השנה הוא שוה לאסטרונומי).

ובלוח העליון הבאנו את זמן השקיעה המישורית, שהיא בניכוי גובה העיר, ובהתייחסות אל ביתר כאילו לא היתה בהר (בגובה 660 מטר מעל פני הים), אלא כאילו היא במישור (בגובה 0, הוא גובה פני הים), והיינו שמנכים את גובה המקום ואת גובה האופק וכאילו כל כדור הארץ שטוח ובגובה פני הים. וכשיטת הגראז״מ. **והוראת רבני העיר ביתר שליט״א שיש להחמיר בזמן השקיעה בכמה דקות (והיינו כזמן השקיעה המישורית הנמצאת בלוח העליון).**

והנה בעיר בני ברק קבענו את זמן שקיעת החמה - לשקיעה המישורית, והגם שיש גובה מסויים המאחר את השקיעה במעט יותר מדקה, נקטנו למעשה כנהוג בבני ברק והבאנו זמן שקיעה אחד בלבד והוא זמן השקיעה המישורית. שכך נהגו בעיר על פי רבותיה מקדמת דנא. אמנם יש לדעת זאת, במקום ספק כגון בהפס״ט או בתינוק הנולד במעייני הישועה בדקה של השקיעה לא להחשיב כשייך ליום הבא, ולעשות שאלת חכם.

ובדומה לזה בערים נתניה וחדרה, קבענו את זמן שקיעת החמה - השקיעה המישורית, והגם שיש גובה מסויים המאחר את השקיעה במעט, נקטנו למעשה כנהוג בבני ברק והבאנו זמן שקיעה אחד בלבד והוא זמן השקיעה המישורית.

ובעיר אשדוד הדומה באופקה לבני ברק רק ששוכנת על הים ממש ואופקה המערבי פתוח, קבענו בלוח התחתון את זמן השקיעה כפי שנראה לעומד בעיר. זמן זה הוא גם שקיעת החמה הנראית, כי האופק המערבי פתוח, וניתן לראות השקיעה לים. והוא מאחר בכדקה מהשקיעה המישורית. וכך נהוג בעיר שנים רבות.

ואמנם בעיר אלעד שהיא מתחילה בגובה 80 מטר מעל פני הים וממשיכה עד כ-160 מטר גובה, קבענו ב׳ שקיעות, בלוח התחתון את השקיעה מוקדמת ביותר, ובלוח העליון את השקיעה המאוחרת ביותר, שהרי כל מקום ומקום בעיר יש לו את השקיעה שלו כאמור לעיל.

וכן למשל בעיר כרמיאל קבענו בלוח התחתון את השקיעה האסטרונומית כפי שהיתה נראית לעומד בגובה העיר (כ-250 מטר) לאופק המערבי בניכוי ההרים שבאופק עד הים, וזה ע״פ הכרעת הגר״י מנת שליט״א לנכות הרים קרובים, ובפרט שבכרמיאל ניתן לראות את השקיעה הנראית בעין שהיא כזמן השקיעה האסטרונומית בחודשי השווין.

***

יש לדעת דהלוח לשקיעה נערך בדיוק של רבעי וחצאי דקות, ובימים שלא כתוב בהם חלקי הדקה יש לדעת שהכוונה לתחילת הדקה (ולא כנהוג בזמנים שאין בהם רבעים וחצאים בהרבה

לוחות שאם כתוב למשל 4:58 הכוונה עד סוף הדקה ה-58, שכאן בלוח יופיע כה"ג 4:58 ושלושת רבעי).

ובכלל צריך לדעת שאין לחכות בזה עד הרגע האחרון (בדברים שהאיחור הוא קולא), ובפרט שהשקיעה לראות עינינו משתנית מעט ע"י מזג האויר, ומוטב תמיד להקדים, וכידוע.

השלכות השקיעה להלכה: סוף זמן אמירת תחנון לכתחילה, לקביעת יום הלידה וברית מילה, להפסק טהרה, כניסת תענית תשעה באב, חישוב תוספת שבת ויו"ט ויוה"כ, סוף זמן הנחת תפילין (סי' ל' ס"ב ו-ד), ועוד. והשקיעה המישורית קובעת לזמן צאה"כ המחושב ע"פ השקיעה ותחילת זמן בין השמשות לגר"א, ולסוף השעות הזמניות לגר"א.

זמני צאת הכוכבים, וצאת השבת

א. 13.5 דק', ב. 18 דק', ג. 25 דק', ד. 36 דק', ה. 40 דק', ו, 72 דק'

אורך בין השמשות הוא כמהלך שלושת רבעי מיל אחר השקיעה (שבת לד:), ועם סיומו הוא זמן צאת הכוכבים לדעת הגאונים שנהגנו כמותם.

והנה ע"פ המבואר בתחי' המבוא ישנם ג' שיטות בראשונים בשיעור זמן הילוך המיל. ולשיטה שהילוך המיל 18 דק', הילוך ג' רבעי מיל הוא 13.5 דק' אחר השקיעה ואז צאה"כ, ולשיטה שהילוך המיל 22.5 דק' הילוך ג' רבעי מיל הוא כמעט 17 דק', ולשיטה שהילוך המיל 24 דק' הילוך ג' רבעי מיל הוא 18 דק'.

ונפרט את זמני צאה"כ: א'. זמן צאה"כ לשיטה שהילוך מיל 18 דק', והוא: 13.5 דק' במעלות אחר השקיעה במישור, [נדפס בטבלה שבסוף הלוח].

והנה דעת המ"ב (בסי' רל"ג ס"ק י"ד ושעה"צ ס"ק כ"א לגבי מנחה, וכן בר"ס רצ"ט לגבי סעודה שלישית) להתיר בדיעבד להתפלל מנחה [בשעת הדחק ובדיעבד] עד 13.5 דק' אחר השקיעה וכן להתחיל סעודה שלישית בשבת עד זמן זה, שהוא צאה"כ מעיקה"ד לגאונים [וכ"כ הבנא"ח בפר' ויקהל ועוד].

ולענין ירושלים ומקומות שהשקיעה מההר מאוחרת מהשקיעה המישורית, ראוי לציין את אשר כתבו הרי"מ טקוצינסקי בספרו (עמ' ט"ו, אם כי את לוחותיו ערך מהשקיעה שבהר, וצה"ש 8.5 מעלות הוא ע"פ המישור) והרי"מ שלזינגר (בקונ' איזהו בין השמשות עמ' י"ב), ובספר זמני ההלכה למעשה (בהקדמת ח"א ועוד), וכ"ד הגרא"י זילבר, דבירושלים צאה"כ הוא אחר ג' רבעי מיל מהשקיעה המישורית, דהשמש שעדיין אנו רואים אחר השקיעה המישורית באופק המערב אינה מוסיפה אור לכיפת השמים שמעלינו בעצם, אלא שעדיין יש אור כל עוד שלא שקעה השמש בפועל, אמנם ברגע שמסתלקת החמה מיד מחשיך, [ומשתווה למצב החושך כאילו באמת שקעה החמה בזמן השקיעה במישור, וכן נראה הדבר גם במציאות], וא"כ זמן צאה"כ מוקדם בכ-5 דק' משיעורו, כגון 13.5 דק' אינם אלא 8.5 דק' אחר השקיעה מההר שאנו נוהגים כמותה, וכן 18 דק' אינם אלא 13 דק' אחר השקיעה, וכן צאה"כ לחומרא אינו 36 דק' אלא 31 דק' אחר השקיעה מההר, וכן צאה"כ דר"ת אינו 72 דק' אלא 67 דק' אחר השקיעה מההר.

וע"פ זה יוצא שהממתינים לערבית 20 דק' אחר השקיעה כנהוג בהרבה מקומות בי-ם, מתפללים למעשה 25 דק' אחר השקיעה (המישורית) [וזה להרבה דעות כבר צאת הכוכבים גמור וכדלקמן].

ויש לציין, שהגם שנקודה זו פשוטה להמחברים שהתעסקו בביאור עניני הזמנים, יש מקום להעיר בזה מהשמטת כל הפוסקים שלא פרטו זאת, ואדרבה פשטות לשונם משמע שאינם סוברים כך, וצ"ע למעשה ואכמ"ל. ועיין בדברי רב נסים גאון (שבת קיח:) מפורש שגם "הכסיף" הוא מאוחר יותר על ההר, וצ"ע.

ועכ"פ אנו ערכנו כל זמני צאה"כ ע"פ שיטות אלו מהשקיעה המישורית, ולכן הוספנו בסוף הלוח זמן זה של 13.5 דק' אחר השקיעה, שהוא חשוב למעשה וכנ"ל, וקשה לחישוב עצמי מהשקיעה במישור, ובפרט שאינם י"ג דק' שוות אלא זמניות, וערכנום ע"פ מעלות כשמצב השמש הוא 3.65 מעלות מתחת לאופק, שזה עולה ל-13.5 דק' אחר השקיעה במישור בימי ניסן ותשרי.

ב'. זמן צאה"כ 18 דק' אחרי השקיעה, והיינו כשהשמש 4.61 מעלות מתחת לאופק, [נדפס בטבלה שבסוף הלוח], ואף שלדינא לא חוששים לדעה שהמיל 24 דק', מכל מקום כאן שההבדל הוא דקה בערך [מהשיטה של 22.5] נהגו העולם להחמיר עד דעה זו ולשער זמן צא"כ בשיעור 18 דק' אחרי השקיעה. ויעוין ברא"ש (שבת פ"ב אות כ"ג) שכתב להוסיף עוד כהילוך 50 אמה דהיינו כחצי דקה (הביאו בספר זה"ל עמ' 22), ועיקר הסיבה לאחר זמן צאה"כ היא משום שאין הכוכבים נראים לעינינו ב-13.5 דק' אחר השקיעה.

צאת הכוכבים לחומרא לק"ש של ערבית לכתחילה ולמוצאי שבת

ג'-ד'. והנה מחמת שאיננו רואים את הכוכבים בזמן שקבעה הגמ', דהיינו כעבור זמן מהלך ג' רבעי מיל מהשקיעה, דנו חלק מהפוסקים מה קובעת ההלכה בכה"ג, ומצאנו שחששו והמתינו לראיית הכוכבים למעשה. הנה מו"ז בכף החיים (סי' רס"א ס"ק א') כתב, לכל דבר שצריך לילה ודאי, אין חושבין אותו ללילה ודאי עד אחר צאת ג' כוכבים בינונים, ובמקומות הללו כמו ארץ ישראל וסוריא וארץ שנער, זמנו הוא כמו שני שלישי שעה (40 דקות) אחר שאין השמש נראית עוד על הארץ עכ"ד, [ולמש"כ בסוף קונטרס מנוחת שלום ח"ד בענין המג'רב, היינו 35 דק' אחר השקיעה המישורית, וכעי"ז כתב הבנא"ח בשם אביו (ריש פ' ויצא) ד-37 דק' אחר השקיעה מתפללים ערבית במוצ"ש לכתחילה].

ובשו"ע סי' רל"ה ס"א כתב דזמן ק"ש של ערבית הוא משעת יציאת שלשה כוכבים קטנים. ומבואר בבית יוסף שם דמן הדין סגי בבינוניים אלא לפי שאין הכל בקיאין יש להמתין לראיית כוכבים קטנים, וגם בהל' שבת סי' רצ"ג ס"ב מבואר דאין לעשות מלאכה במוצאי שבת עד שיראו ג' כוכבים קטנים, וכתב שם הברכ"י דמנהג כל ישראל שממתינים אחר שקיעה"ח כדי הילוך ב' וג' מיל ועושין מלאכה, ומשמע ממש"כ ב' מיל - שכעבור 36 דקות שהוא שיעור ב' מיל (2*18) נראים כוכבים קטנים, וכן סידר הרי"מ טוקצ'ינסקי בלוחות את זמן צאת השבת, והוא בימי השויון כ-36 דק' אחר השקיעה (ובקיץ מגיע עד 43 דק' אחר השקיעה) וערוך ע"פ מעלות, כשהשמש 8.5 מעלות מתחת לאופק. והובא בלוח זמן צאת השבת ע"פ שיטה זו.

סוף זמני הצומות

והנה לילה גמור הוי כבר בזמן צאת הכוכבים הבינונים, והזמן הזה הוא לדעת הרימ"ט (בקירוב) ולדעת הבנא"ח (27 דק') ור' ניסים כצ'ורי (בלוח מעשה ניסים) וכן נקט הגרב"צ אבא שאול בספרו, וכן הגרש"ז אויערבך (בשמירת שבת כהלכתה ח"ב פמ"ו אות מ"ה) 25-30 דק' אחר השקיעה. ולענין סוף זמני הצומות שהן מדרבנן שיערנו זמן צאת הכוכבים עפ"י דעות אלו והיינו בזמן 6.45 מעלות מתחת לאופק, [כהוראת הגרא"י זילבר זצ"ל], אמנם יש מחמירין לחכות ל-ג' כוכבים קטנים, לפי שזמן יציאת ג' כוכבים בינוניים אינו מבואר בתלמוד ולא בראשונים ושמא הוא סמוך ליציאת ג' כוכבים קטנים (חזו"א), ועכ"פ צאת צום יוה"כ שיש בו גם דין תוספת, זמנו כצאת השבת בכוכבים קטנים.

צאת הכוכבים להחזו"א

ה'. דעת החזו"א והכה"ח ועוד, לאחר גם זמן זה, ועל פי דבריהם הוספנו בס"ד בחלק מהערים בלוח העליון (ובחלק גם בלוח התחתון בזמן צאת השבת) זמן צאה"כ של כ-40 עד קרוב ל-50 דק' אחר השקיעה, 9.28 מעלות, מספר זמני ההלכה למעשה.

צאת הכוכבים לרבינו תם

ו'. צאת השבת (ימים טובים והצומות) לר"ת חושב ע"פ הדעה שמיל 18 דק' וזמן צאת הכוכבים לר"ת שהוא ד' מיל הם 72 דק', וחושב במעלות כמו שנקטנו בזמן עה"ש, ובכל חישובי הלוח. ואמנם מנהג ישראל לחשב זמן זה בדקות שוות ותמיד הוא 72 דק' אחר השקיעה וכן כתב הח"ח במכתב (נדפס בבירור הלכה או"ח תנינא עמ' צ"ה) שכן מנהג ישראל, אך מכל מקום אנו הבאנו הזמן ד-72 דק' במע' אחר התיעצות עם ת"ח, וזאת משום שמאחר שמשך זמן צאה"כ ד-72 מהשקיעה הוא כמשך הזמן מעה"ש ד-72 להנץ, לא יתכן הפרש ביניהם, וכן משום שכבר כתבנו לעיל שהעיקר כשיטת המעלות, וכן ערכו הגרא"י זילבר בלוח שנה לעיר "קרית ספר", והגר"ש דבליצקי בסידורו "מנחת ירושלים", הזמן הזה ע"פ 72 דק' במעלות, והוספנו מעליו [ובביתר עילית ועוד בכל השנה בלוח העליון] גם את זמן צאת השבת לר"ת לפי 72 דק' שוות, כמנהג הנפוץ. ובטבלה שבסוף הלוח קבענו את זמן ר"ת לכל ימות השנה. זמן ר"ת הוא צאה"כ ובמוצ"ש יש להוסיף עליו כדי הילוך נ' אמה (כחצי דקה) לדעת הרא"ש, ועוד משהו לתוספת שבת.

בירושלים ובב"ב הוספנו בטבלה שבסוף הלוח צאה"כ לפי 90 דק' זמניות שכך נהגו בבריסק, (ועיין במכתב הח"ח הנ"ל), וגם זה מועתק מס' זמני ההלכה למעשה.

זמן סעודה רביעית לכתחילה

במשנ"ב סי' ש' ס"ק ב': "נראה שטוב להקדימה כדי שתהיה סמוכה ליציאת השבת, ואם אינו תאב עדיין לאכול מהנכון עכ"פ שלא יעסוק במלאכה בקבע עד שיקיים סעודה זו, ועיין בשערי תשובה דמשמע דאינו כדאי בכל גוונא לאחרה יותר מחצות". עכ"ל. ובבא"ח (שנה שניה פ' ויצא אות כ"ז) כתב: וזמנה עד אחר ד' שעות, וכ"כ היסוד ושורש העבודה ועוד. ועיין כ"ז בהרחבה בבירור הלכה (רביעאה סי' ש'). זמן זה נקבע ע"פ החישוב של ד' שעות זמניות מהשקיעה עד הנץ המישוריים.

פרק י. זמן ברכת הלבנה

הזמן ערוך כמנהג הלוחות, וכולל את "זמן מולד הלבנה", "תחילת זמן ברכת הלבנה לבני אשכנז" שהוא ג' ימים מעת לעת לאחר המולד, ו"תחילת זמן ברכת הלבנה לבני ספרד" שהוא ז' ימים מעת לעת לאחר המולד, "סוף זמן ברכת הלבנה" שהוא כדעת הרמ"א, לאחר חצי כ"ט י"ב תשצ"ג מהמולד, העולה לי"ד יום י"ח שעות ו-22 דק'. וכן הובא סוף הזמן לדעת הב"י שפסק (שו"ע תכ"ו ס"ג) שמברכין ברכת הלבנה עד ט"ו יום מהמולד (ולא ט"ו לחודש), והיינו עוד 5 שעות ו-38 דק' אחר הזמן להרמ"א. ובבה"ל שם כתב דאפשר שיש לסמוך על המו"ק ומהר"ץ אורנשטיין שכתבו לברך עד ט"ו מהמולד. אמנם הכה"ח פוסק דאמרינן ספק ברכות להקל ולא יברך אחר חצי כ"ט י"ב תשצ"ג, ובנזכר בט"ז מהמולד כתבו האחרונים דיברך בלא שם ומלכות.

הוספנו גם את הזמן שבו שוקע הירח בתחילת החודש, שאז שוקע הירח מוקדם בערב, ונפ"מ למעונינים לקדש הלבנה בתחילת הזמן. כל זה ע"פ תוכנת "לוחיון" ו"חזון שמים".

הוספנו בס"ד את תרגום שעון חז"ל לשעוננו לענין המולדות, והנ"מ למעשה היא לענין סוף זמן ברכת הלבנה, וכתבנו בכל חודש שהזמן מסתיים בו בתחילת או באמצע הלילה את תרגום שעון חז"ל לשעוננו. הנני לצרף כאן מאמר הסבר הנערך על ידי מאשר שמעתי וכתב לי הגאון הגדול ר' דוד שמידל שליט"א, והדברים היו לנגד עיניו, [עד אות ו' שהוספנו משנת תשע"ח]. תודתי הרבה והערכתי נתונים להגר"ד שליט"א.

תרגום שעון המולדות לשעון שבידינו

א] זמן המולד שבלוחות שהלכות קידוש לבנה נקבעות על פיו, אינו "המולד האמיתי" שבו השמש והירח נפגשים בחודש זה, אלא חשבון ממוצע [שמקורו בר"ה כה.] המחשב תוספת של כ"ט יום י"ב שעות ותשצ"ג חלקים ממולד למולד, החל מהמולד הראשון לחשבון, מולד תשרי שנת א' למנינו (המכונה "מולד תוהו"), שסימונו הוא בהר"ד, כלומר אור ליום ב' ה' שעות ור"ד חלקים.

לדוגמא: מולד תשרי בשנת תשע"ח, סימונו: ה' ה' תק"כ, דהיינו אור ליום ה', ה' שעות ותק"כ חלקים. ופירושו שאם תוסיף כ"ט יום י"ב שעות ותשצ"ג חלקים לכל חודש מהחודשים שעברו מאז מולד בהר"ד בשנת בריאת עולם ועד עתה תגיע למולד זה.

מולד זה נוהגים להכריזו בבתי הכנסת בברכת החודש, אלא שהתקבל להכריזו במספרים במקום אותיות, ולחבר את החלקים לדקות, ואת השעות לשנות בתוספת 6, שכן בלשוננו הורגלנו כך. למשל, החצות הקרוי בגמרא ו' שעות קרוי בפינו שעה 12, ותחילת הערב מתחילה ב-6, ולכן אילו היינו מכריזים את מולד בהר"ד, היינו מכריזים: ליל ב', שעה 11 (כי ה' שעות אחר תחילת הלילה זו השעה 11), 11 דק' ו-6 חלקים (שכן ר"ד חלקים מהווים 11 דק' שלימות שהם קצ"ח חלקים עם שארית של 6 חלקים, כשכל 18 חלקים הם דקה בלשוננו).

אמנם אין זה שעה 11 ו-11 דק' בשעונים שלנו, אלא רק תרגום הסימן בהר"ד, שהרי אין אנו יודעים מאימתי מתחיל הלילה לענין המולד, ולפי איזו חלוקה נמנים שעות אלו. ורק כשנדע לפי איזה מהלך שעון נאמר סימן זה נדע מתי הוא המולד האמצעי לפי השעונים שלנו, ונדע את סוף זמן קידוש לבנה התלוי בו.

והנה דבר זה נפתח בגדולים, וכבר הסתפקו בזה התוס' בעירובין (נ"ו א' ד"ה אין בין) לענין שעות התקופה [וה"ה לענין שעות המולדות], דאחר שהניחו שהשעות נמנים מתחילת הלילה דנו באופן חישוב השעות, האם מחלקים הלילה לי"ב שעות והיום לי"ב שעות והשעות מתקצרות ומתארכות לפי אורך היום והלילה אבל לעולם יש ביום י"ב שעות וכן בלילה, והיינו שעות זמניות, או שמא לעולם שעה היא שישים דק' וחישוב השעות הוא בשעות שוות מתחילת הלילה, ויכול להיות בלילה ארוך י"ח שעות וביום קצר ו' שעות וכן להיפך, ולא הכריעו שם בענין.

והרש"ש שם העיר ע"ד תוס', וכן שיטת הלבוש (סו"ס תכ"ח), דמאחר שזמן תחילת הלילה משתנה הרבה מקיץ לחורף בגלל מהלך החמה, ויש "שעות שהיום לווה מן הלילה" או "הלילה לווה מן היום", בכדי ששעון המולדות לא יהיה תלוי בשינויים הגדולים של קיץ וחורף - (פי' ויהיה הבדל מתחילת חודש לתחילת חודש שאחריו קרוב ל-40 דק') קבעו ע"פ חכמת התכונה את תחילת היום לחשבון המולדות 6 שעות שוות אחר חצות היום תמיד, לא רק בימים השוים אלא גם בקיץ ובחורף (שהחצות אינו משתנה מחודש לחודש באופן משמעותי).

ב] הדברים ידועים, ובכל זאת קם בדורנו ויכוח מתי למעשה הוא זמנו של המולד כשנתרגם אותו לשעון שבידינו.

כשנמדוד מחצות יום [היינו כשהחמה באמצע הרקיע] לחצות מחרתו, ההפרש לא יהיה בדיוק 24 שעות שוות, לפעמים מתארך קמעה ולפעמים מתקצר. בעבר הלא רחוק הזיזו את השעונים יום יום בצהרים בחצות לשעה 12:00 ובכך שמרו על דיוקו של השעון על פי השמש, כל עיר וכל כפר החזיקו בשעון מקומי כזה.

כל רישומי השעות שבספרים דאז כולל לוחות הנץ והשקיעה כתובים לפי שיטת שעון זו.

לפני למעלה ממאה שנה קבעו להם האומות שעון שמהלכו קבוע 24 שעות שוות לימה, כשהמוצא לשעון הקבוע, הוא החצות של

היום הממוצע, וממנו הולך השעון במהלך אחיד של שעות שוות. מעתה: שעה 12 כבר איננה שעת חצות האמיתית, מלבד ימים ספורים בשנה, והחצות האמיתי ההלכתי אינו תמיד בשעה 12, לפעמים מקדים ולפעמים מאחר, (והתנודה עד כ-31 דק').

אין זה השינוי היחיד במהלך השעון. שינוי נוסף שנעשה הוא השעון העולמי האחיד. בכדי שהפרשי השעות ממקום למקום יהיו תמיד בשעות שלימות קלות לחישוב, עשו חכמי האומות (בשנת תרמ"ה) שינוי נוסף וביטלו את השעון המקומי, וקבעו 24 מוקדים לשעון רחוקים זה מזה 15 מעלות אורך (0, 15, 30, 45, 60, וכו') שהם בדיוק מהלך שעה אחת של השמש - (שיעור 15 מעלות אורך כפול 24 שעות שווה 360 מעלות שהן סיבוב שלם של כדור הארץ), וכל מקום ישוב שנמצא סביב מוקדים אלו מתאם את שעונו אל אחד מהם, כאשר המערביים למוקד מזיזים את שעונם קדימה, והמזרחיים למוקד מזיזים את שעונם לאחור. אגחנו בא"י בהיותינו מזרחיים כחמש מעלות ויותר למוקד האיזורי שליד קהיר (קו אורך 30) הוזז שעוננו אחורה בכ-21 דקות, זאת אומרת שכאשר השעון שלנו מראה את השעה 8:00, הרי לפי השעון המקומי השעה כבר 8:21 (בערך).

ג) השעון הוזז, אבל את המולדות מכריזים בנוסח הישן. א"כ, מתי איפוא הוא זמן המולד לפי השעונים שבידינו?

נידון זה נוגע הלכה למעשה, כדי לדעת את סוף זמן ברכת הלבנה שהוא בחצי החודש לפי חשבון המולד, והוא תלוי בידיעת שעת "המולד האמצעי" לפי שעוננו.

[השאלה איננה מציאותית, מתי הגיע הירח בפועל לשיא גודלו - (שזה דבר שידוע בידיעה ברורה), אלא שאלה הלכתית, מתי נחשב אמצעו של החודש (דהיינו האמצע שבין מולד למולד) בחשבון הממוצע, (שהוא חשבון ההלכתי - כ"ט י"ב תשע"ג, שנועד רק לשמור מאי דיוקים מצטברים)].

נחלקו חכמי דורנו בדבר: הגרי"מ טוקציינסקי בלוחותיו (כשכתב את המולד לפי שעון ארץ ישראל) חישב זמנים אלו לפי השעון המקומי הישן, והוא ז"ל סבר שתמיד יש לחשב את חצות היום הקודם ליום מולד זה, הן בימים השוים והן בקיץ ובחורף, ושש שעות אחר חצות יום זה הוא תחילת היום לחשבון המולדות. ועל זה הוסיף את השעות והחלקים שבסימן המולד הנמשך מבהר"ד ועד עתה, ושעה זו קבע בלוחותיו כזמן המולד לשעון ארץ ישראל.

אמנם בשיטה זו קביעת המולד מושפעת מהקדמת או איחור זמן חצות, וממולד למולד הזמן אינו בדיוק ל"ט י"ב תשע"ג אלא פחות או יותר לפי תנודת שעת חצות מחודש לחודש (במספר חודשים עד כ-10 דק'), אבל אין הוא ז"ל חרשש לשינוי קטן זה, ואינו מפריע לדעתו לדיוקו של המולד, כי בלאו הכי הרי החשבון אינו אלא חשבון ממוצע, וחשבון זה שנועד רק לשמור מטעויות מצטברות, משיג מטרתו זו.

כפי הנראה כך הבינו את שעות המולד בזמן שהשעון המצוי הלך אף הוא כך, וכהגרימ"ט כך היה נהוג בתפוצות ישראל בעבר (בזמן שהיה נהוג להשתמש בשעון המקומי), כי הכרזת המולד שנהגו מאז להכריז, הינה מדוייקת לפי חשבון בהר"ד, והיא כשבחצות היום, יום יום, הועמד השעון על 12:00.

ד) דוגמא לדבר: חודש כסלו תשס"ג, סימנו: ג' י"ד ת"ח, דהיינו יום ג' עם י"ד שעות וח"ח חלקים, [ופירושו כ"ל, שאם תוסיף כ"ט יום י"ב שעות וחצי"ג חלקים לכל חודש מהחודשים שעברו מאז מולד בהר"ד בבריאת עולם ועד עתה תגיע למולד זה].

בלוחות הנפוצים המולד כתוב לפי חשבון זה, חשבון בהר"ד, אלא שהאותיות הוחלפו במספרים, וכך מכריזים בכל בתי הכנסת, כגון: יום ג' בבוקר בשעה 8 (ו' שעות אחר חצות היום דאתמול ועוד 14 שעות), 22 דק' ו-12 חלקים, (כי ת"ח - 408 חלקים, לחלק ל-18 חלקים בדקה, שווה 22 עם שארית 12), אבל כאמור אין זמן זה מתייחס לשעונים שלנו, ולהגרימ"ט שעת המוצא היא חצות שקודם יום המולד, שבמקרה זה הוא ב-11:22 ועליו מוסיפים 6 שעות, ועוד 14 שעות ו-22 דק', וא"כ תרגום זמן המולד הכתוב בלוחות לשעונינו הוא: יום ג' בשעה 7:44 (ולא ב-8:22).

נפקא מינה למעשה, היא תחילת וסוף זמן ברכת הלבנה. ונדון כעת בסוף הזמן, שבלוחות הרגילים נכתב בחודש זה בדיוק חצי מכ"י י"ב תשע"ג (שהוא חודש של לבנה) דהיינו י"ד יום י"ח שעות ו-שצ"ו חלקים וחצי (שהם 22 דק'), והוא בליל רביעי בשעה 2:44, ולהגרימ"ט דרך החישוב היא כך: הוספת י"ד יום י"ח שעות ו-שצ"ו חלקים וחצי על זמן המולד, ונגיע ליום ד' ח' שעות ותת"ד חלקים שהם 44 דק', וכשנוסיף 8 שעות ו-44 דק' על חצות יום ג' שהוא ב-11:24 (בתוספת 6 שעות) נגיע ל-2:08, זאת אומרת שהזמן הכתוב בלוחות 2:44 תרגומו להגרימ"ט הוא 2:08 דק' בשעון המצוי.

ה) הגאון ר"י מרצבך (-הגרימ"ר) זצ"ל, בספרו עלה יונה (עמ' ל"ו), משיג על חשבון זה. לדעתו חייב להשמר הזמן של כ"ט י"ב תשע"ג בדיוק בין מולד למולד, (שהרי האורך הממוצע של חדש הלבנה אינו קשור בשינויי זמן חצות התלויים במהלך השמש). לדעתו, תחילת הזמן הוא תמיד 6 שעות אחרי שעת חצות היום ביום התקופה. הגאון הנ"ל לא לימדנו על איזו תקופה לבנות, וכתב בסתם החצות של תקופת ניסן ותשרי, אבל יש חילוק ביניהם, שהחצות של תקופת ניסן לשמואל בירושלים הוא ב-11:41, ואילו בתקופת תשרי הוא ב-11:27.

והנה הגאון רבי זלמן קורן שליט"א כתב לנו את המכתב הרצו"ב:

א. הלבוש באו"ח בסוף סימן תכ"ח כתב ששעות המולדות והתקופות אינן נמנות בכל יום ויום מתחילת הלילה באשר הוא (בין בקיץ ובין בחורף), אבל תחילת היום לעניין זה הוא לעולם שש שעות [שוות] אחר חצות היום. מובן כי קביעתו מבוססת על ההנחה שמספר הימים והשעות והחלקים שבכל חודש (וכיו"ב בחשבון כל תקופה), זהה במדויק לכל חודש אחר, ודבר זה מחייב חשבון הבנוי על יממות שוות בדיוק, שאינן משתנות בהתאם לשינויים העונתיים הגדולים שבשעת השקיעה, אלא ביממות הממוצעות. ובאמת דבר זה מחייב גם שלא להתחשב בשינויי חצות היום, המקדים והמאחר במעט, בתאריכים שונים בשנה (אע"פ שהלבוש עצמו לא הזכיר דבר זה). ומסתבר אם כן, שחשבון זה של מולד ממוצע, בנוי על יממות המחושבות לפי חצות ממוצע, אף כי אין זה הכרח גמור, וכדלהלן. (חצות הממוצע בירושלים, הוא בשעה 11:39, ואע"פ שבחודש בפרואר חצות הוא בשעה 11:54 כלומר 15 דקות אחרי הממוצע, בעוד אשר בנובמבר חל חצות 17 דקות לפני הממוצע, אין מספר הימים המקדים זהה למספר המאחר, וחיבור כולם, וחלוקתם למניין יומות החמה, הוא הקובע את הממוצע כאמור ב-11:39).

ב. הרימ"ט בלוחותיו הלך אחר פשטות לשון הלבוש, והיטה את השעון לפי חצות המיוחד של יום המולד, בכל חודש וחודש. (הדבר מוכח מזמני המולד הכתובים לפי שעון אל"י שם). הגאון רבי יונה מרצבך זצ"ל התנגד לדרכים, וכתב על כך בכ"ע מורה. (הובא בספרו עלה יונה עמ' לא ואילך), אלא שהוא עצמו כתב דברים האומרים דרשני, כי כתב ללכת בזה אחרי חצות שביום תקופת ניסן ותקופת תשרי, והדברים סותרים זה את זה, (בימינו יש הפרש של 14 דקות בין חצות של תקופת תשרי, לחצות של תקופת ניסן), וגם עצם הדבר נראה לכאורה תמוה, כי מי הגיד לו לבחור ביום התקופה בכסיס לחשבון השעון של הלוח, ואם ביקש ללכת אחרי הזמן שבבריאת העולם, היה מקום לומר שיש להתחלת את החשבון על פי חצות של יום המולד הראשון, ולא מיום התקופה. אבל כפי שנודע לי מפיו (וכדלהלן), בשעה שכתב את המאמר דימה שבימי תקופת ניסן ותשרי (שהם הימים השווים) מתאים חצות האמיתי לחצות הממוצע, אך כשראה שאינו כן, חזר בו.

ג. בדידי הווה עובדא. בשנת תשל"ט, עבדתי באנציקלופדיה התלמודית והשתתפתי בכתיבת הערך "חצות". לצורך הבהרת התנודות של חצות, שרטטתי שרטוט המראה את התנודות באופן חזותי (נדפס שם, כרך טז עמ' תקג-ד). באותה עת היה הרב מרצבך זצ"ל עורך האנציקלופדיה, והצגתי בפניו את הערך, ואת השרטוט, והוא עצמו תוך כדי התבוננות בשרטוט, אמר, שהוא רואה שהוא טעה, כי סבר בטעות שחצות הממוצע הוא חצות בימי תקופת תשרי ותקופת ניסן, ועתה, תוך כדי התבוננות בשרטוט הוא נוכח לדעת שאינו כן.

ד. כאמור, סברתו הפשוטה של הגאון רבי יונה מרצבך היתה ללכת אחר חצות הממוצע. אך באמת בשעה שהתבונן בשרטוט שלי, אמר שעתה נוכח לדעת שאין הדבר ברור, כי ייתכן להניח שחשבון המולדות הוא ביממות שוות אשר ראשית חשבונן הוא שש שעות אחרי חצות היום, ביום המולד הראשון. ומשום כך, שיניתי את הנוסח שכתבתי תחילה בערך חצות, ועל דעתו כתבתי באופן סתמי: שבחישוב תקופות ומולדות אין מתחשבים בשינוי הזמן של חצות, "אלא רואים אותו כאילו הוא בשעה קבועה".

ה. למעשה (משיקולים אסטרונומיים שאין זו המסגרת לפרוטם), לא ניתן לקבוע מתי חל חצות ביום המולד הראשון, ואין זה מסתבר שהרמ"א (או"ח תכ"ד ס"ג) שפסק ע"פ המהרי"ל, שסוף זמן קידוש לבנה הוא חצי כ"ט י"ב תשע"ג, כיוון לדבר שאין יכולת לקיימו. ומכאן שהאפשרות היחידה לקיים הלכה זו, היא להניח שיברו על חצות הממוצע, [שהוא בשעה 12:00 וכאן בא"י בשעה 11:39] וכפי עקיר חשבון הלוח שבידינו: "ולא נוכל לעשות דבר אחר טוב ממנו". בברכת התורה. זלמן מנחם קורן (ע"כ).

לסיכום א"כ בדעת הלבוש הסובר שחשבון השעות המולדות מתחיל שש שעות שוות אחר חצות יש לנו ב' שיטות, דעת הגרימ"ט שתחילת החשבון מחצות היום האמיתי של כל חודש וחודש, ודעת הגרימ"ר שתחילת החשבון מחצות הממוצע והחשבון עוקב מבריאת העולם ועד עתה.

ו) והנה משנת תשע"ח בס"ד שכללנו את הלוח, והבאנו ב' שיטות נוספות וחשובות בענין שעות המולדות. דעה ראשונה היא של תוס' הרא"ש בברכות (ג' ב' דא"ה כיון) שמכריע את ספק התוס' בעירובין (שהובא בפתיחת הדברים), וסובר שתחילת היממה לענין המולד הוא תחילת הלילה מהשקיעה ואילך, וחשבון השעות הינו לפי שעות זמניות המחשבות י"ב שעות ביום וי"ב שעות בלילה (וכתב שם "מכאן משמע שלעולם יש י"ב שעות ביום וי"ב שעות בלילה", דהיינו זמניות), וא"כ בקיץ למשל שעות המולד בחלק היום הראשון הם שעות קצרות בנות 50 דק' כי הלילה קצר, ולאחר הנץ שעה הינה בת 70 דק' מאחר שהיום ארוך, ואם שעת המולד לשם משל היא בשעה י"ד, סופרים אנו את כל הלילה לי"ב שעות, ועוד ב' שעות מהיום ושעות אלו של היום זמניות וארוכות הם בקיץ וקצרות בחורף. וכל זמני הירח מושפעים לפי יום החלות שלהם, החשבון מתחיל משקיעת החמה (המישורית) והשעות זמניות כנ"ל.

וכשיטה זאת נקט גם בתוס' ר"י שירלאון ברכות שם, והובאה בשו"ת התשב"ץ (ח"א סי' ק"ט הואופן השני), וכן נקט בפשיטות הערוך השלחן העתיד ח"ח סי' צ"ז ס"ג.

דעה שניה, היא הצד השני בתוס' עירובין הנ"ל, וכן בשו"ת התשב"ץ הנ"ל (האופן הראשון), וכן הובאה במחצית השקל (ס"ס תכ"ח), וכן דעת האליה זוטא (סי' תכ"ח אות ג') בשם הצמח צדק הקדמון "לחשוב השעות שוות, ומתחילים למנות מתחילת הלילה וכל י"ב שעות מקרי לילה אף בתמוז, וכן בטבת אחר י"ב שעות בלילה מתחילת היום", דהיינו שלעולם י"ב שעות שוות אחרי השקיעה מתחילים שעות היום, בין אם הם בעיצומו של הלילה כבלילות טבת הארוכים, ובין אם הם בעיצומו של היום כבלילות הקיץ הקצרים (וכעין שיטת השערי ציון ששש שעות שוות אחר השקיעה הוי חצות הלילה), והגר"י מנת שליט"א מחזיק בה ומאריך לבארה בספרו זמני ההלכה למעשה (פ"ש ס"ג), וטוענן שם שהיא שיטת הרמב"ם בהלכות קידוש החודש עיי"ש, ושגם הלבוש כתב שכן נהוג אצל העולם בתקופה לספור שעות מתחילת הלילה.

לסיכום א"כ, יש בידינו ד' שיטות לחישוב שעות המולדות בתחילת היום, א. שיטת הגרימ"ט, שתחילת היום לענין המולד הוא שש שעות אחר חצות היום המדוייק של כל יום ויום. ב. שיטת הגרימ"ר, תחילת היום שש שעות אחר חצות היום הממוצע שהוא תמיד בא"י ב-11:39. ג. שיטת התשב"ץ (באופן הראשון), שהשעות מתחילות מתחילת הלילה וחלוקת היממה היא בשעות שוות, ובסיום י"ב שעות שוות מתחילת הלילה מתחילים שעות היום בין אם הם בעיצומו של הלילה בכלילות טבת, ובין אם הם בעיצומו של היום בכתמוז. ד. שיטת תוס' הרא"ש, שהשעות מתחילות מתחילת הלילה וחלוקת היממה היא בשעות זמניות, י"ב שעות משקיעה לזריחה וי"ב מזריחה לשקיעה בכל עונות השנה.

ונפ"מ מכל זה, בעיקר לענין סוף זמן ברכת הלבנה, שלפעמים שוכחים ונזכרים ברגע האחרון, ובגוף הלוח הכנסנו את השיטה המדיימה לחומרא (עם הפניה לעיין בסבלה בסוף הלוח), ובסוף הלוח הבאנו בטבלה את ד' השיטות, ובדיעבד אם התעכב בסוף חצי כ"ט י"ב תשע"ג, אפשר שיש לסמוך להקל עד השיטה המקילה בצירוף הא דלהב"י ניתן לברך עד ט"ו שלמים מהמולד. ולענין תחילת הזמן בג' רז' קבענו את הזמן המאחר, שהוא החומרא, והרוצה לסמוך על אחת השיטות להקל יעיין בטבלה בסוף הלוח.

ז) שעות המולדות וזמני תחילת וסוף ברכת הלבנה לפי השעון שבידינו, נכתבו בדקות שלימות בלי לפרט את החלקים כנהוג, ובזמן שמונהג שעון קיץ הוספנו שעה לזמני תחילת וסוף ברכת הלבנה, [ומה שנהגו שלא להוסיף שעה בהכרזת המולד, הוא משום שכאמור לעיל אין זמן המולד שנהוג להכריז תואם לשעוננו, ואין מקום לעדכן שעון שאינו מכוון לשעוננו, אבל אחר שתרגמנו את שעון המולדות לענין תחילת וסוף זמן ברכת הלבנה, שוב נכון לעדכנו ולהתאימו בדיוק לשעון הנהוג].

דף היומי בבלי וירושלמי

הדף הבבלי יוסד ע"י הגאון ר' מאיר שפירא מלובלין זצ"ל ראש ישיבת חכמי לובלין. והירושלמי כפי שנתקן ע"י האדמו"ר מגור זצ"ל.

משנה והלכה יומית, ומ"ב עמוד היומי והדף היומי

מיוסד ע"י הרה"ג יונה שטנצל זצ"ל בעידוד מרן החזו"א זצ"ל, וכולל לימוד שתי משניות ליום, וג' סעיפים משו"ע אר"ח ליום [ואחריו מקיצור שו"ע].

הוספנו בס"ד גם משנה ברורה עמוד יומי, ומשנ"ב ללומדים במסלול של "דרשו" לבקשת רבים, ומקומו בלוח הצליון.

תאריכי קטירת גדולי ישראל, דה"י, מאה ברכות

היא"צ מלוקטים בעיקר מלוח "דבר בעתו" לר"מ גנוט שליט"א וכן מספר הילולא דצדיקיא לר"ר מרגליות זצ"ל, והרבה מאד חדשים, מתוקנים ומדויקים ע"פ תוכנת מפעל הביבליוגרפיה, ארגר החכמה, ויקיפדיה, מכתבים למערכת, ועוד מקורות שונים.

חודש	סימן המולד	המולד המוכרז	המולד מתורגם לשעוננו	ג' ימים מהמולד	שקיעת לבנה ג' מהמולד	ז' ימים מהמולד	שקיעת לבנה ז' מהמולד	חצי חודש מהמולד (רמ"א)	ט"ו ימים מהמולד (ב"י)
תשרי	ב' ג' ו'	א' תשרי **ליל שני בשעה 21, 00 דקות, 6 חלקים** המולד האמיתי: בליל שני בשעה 0:54	טוקצ' - ליל שני בשעה 21:31:06 מרצבך - ליל שני בשעה 21:39:20 תשב"ץ - ליל שני בשעה 21:32:05 רא"ש - ליל שני בשעה 21:31:37	ליל שישי ה' תשרי	20:39	ליל שני ח' תשרי טוקצ' - 21:29 מרצבך - 21:39 תשב"ץ - 21:23 רא"ש - 21:26	23:11	לכתחילה ליל ראשון י"ד תשרי כל הלילה, ובדיעבד ליל שני ט"ו תשרי כל הלילה	ליל שלישי ט"ז תשרי עד - טוקצ' - 21:26 מרצבך - 21:39 תשב"ץ - 21:13 רא"ש - 21:20
מרחשון	ג' ט"ו תשצ"ט	ל' תשרי **יום שלישי בשעה 9, 44 דקות, 7 חלקים** המולד האמיתי: ביום שלישי בשעה 13:49	טוקצ' - יום שלישי בשעה 10:07:38 מרצבך - יום שלישי בשעה 10:23:23 תשב"ץ - יום שלישי בשעה 9:41:23 רא"ש - יום שלישי בשעה 10:17:28	(ליל שבת ד' חשון) ליל ראשון ה' חשון	21:04	ליל רביעי ח' חשון	23:27	ליל רביעי ט"ו חשון עד - טוקצ' - 3:29 מרצבך - 3:45 תשב"ץ - 2:50 רא"ש - 3:56	ליל רביעי ט"ו חשון כל הלילה
כסלו	ה' ד' תקי"ב	ל' מרחשון **ליל חמישי בשעה 22, 28 דקות, 8 חלקים** המולד האמיתי: בליל חמישי בשעה 0:58	טוקצ' - ליל חמישי בשעה 21:53:50 מרצבך - ליל חמישי בשעה 22:07:27 תשב"ץ - ליל חמישי בשעה 21:04:37 רא"ש - ליל חמישי בשעה 21:41:33	ליל שני ד' כסליו	20:06	ליל חמישי ז' כסליו טוקצ' - 21:56 מרצבך - 22:07 תשב"ץ - 21:03 רא"ש - 21:43	23:34	ליל חמישי י"ד כסליו כל הלילה	ליל שישי ט"ו כסליו עד - טוקצ' - 21:59 מרצבך - 22:07 תשב"ץ - 21:03 רא"ש - 21:45
טבת	ו' י"ז רכ"ה	כ"ט כסלו **יום ששי בשעה 11, 12 דקות, 9 חלקים** המולד האמיתי: ביום ששי בשעה 12:18	טוקצ' - יום שישי בשעה 10:50:02 מרצבך - יום שישי בשעה 10:51:30 תשב"ץ - יום שישי בשעה 9:52:02 רא"ש - יום שישי בשעה 10:58:11	ליל שלישי ג' טבת	20:12	(ליל שבת ז' טבת) ליל ראשון ח' טבת	1:34	לכתחילה ליל שישי י"ג טבת כל הלילה, ובדיעבד - טוקצ' - ליל שבת י"ד טבת 5:19 מרצבך - ליל שבת י"ד טבת 5:14 תשב"ץ - ליל שבת י"ד טבת 4:24 רא"ש - ליל שבת י"ד טבת כל הלילה	בדיעבד ליל שבת י"ד טבת כל הלילה
שבט	א' ה' תתרי"ח	כ"ט טבת **ליל ראשון בשעה 23, 56 דקות, 10 חלקים** המולד האמיתי: בליל ראשון בשעה 22:54	טוקצ' - ליל ראשון בשעה 23:46:46 מרצבך - ליל ראשון בשעה 23:35:33 תשב"ץ - ליל ראשון בשעה 22:59:16 רא"ש - ליל ראשון בשעה 23:46:17	ליל חמישי ד' שבט	21:19	ליל ראשון ז' שבט טוקצ' - 23:48 מרצבך - 23:36 תשב"ץ - 23:06 רא"ש - 23:48	24:27	ליל שני ט"ו שבט עד - טוקצ' - 18:12 מרצבך - 17:58 תשב"ץ - 17:35 רא"ש - 17:37	ליל שני ט"ו שבט עד - טוקצ' - 23:50 מרצבך - 23:36 תשב"ץ - 23:13 רא"ש - 23:49
אדר	ב' י"ח תשל"א	כ"ט שבט **יום שני בשעה 12, 40 דקות, 11 חלקים** המולד האמיתי: ביום שני בשעה 9:07	טוקצ' - יום שני בשעה 12:33:28 מרצבך - יום שני בשעה 12:19:37 תשב"ץ - יום שני בשעה 12:09:02 רא"ש - יום שני בשעה 12:30:54	ליל שישי ג' אדר	21:09	ליל שלישי ז' אדר	1:18	ליל שלישי י"ד אדר כל הלילה	ליל שלישי י"ד אדר כל הלילה

חודש	תקופת שמואל	תרגום תקופת שמואל	תקופת רב אדא	תרגום תקופת רב אדא
תשרי	יום ששי י"ב תשרי בשעה 15 וסימנו: ו' כ"א (אפס)	טוקצ': 15:27:13 מרצב': 15:39:00 תשב"ץ: 15:17:41 רא"ש: 15:21:34	יום שני א' תשרי בשעה 6, 3 דקות, 12 חלקים ו-74 רגעים וסימנו: ב' י"ב ס"ו ע"ד	טוקצ': 06:34:26 מרצב': 06:42:40 תשב"ץ: 06:35:28 רא"ש: 06:33:33

חודש	תקופת שמואל	תרגום תקופת שמואל	תקופת רב אדא	תרגום תקופת רב אדא
טבת	ליל שבת י"ד טבת בשעה 22, 30 דקות וסימנו: ז' ד' תק"מ	טוקצ': 22:14:43 מרצב': 22:09:00 תשב"ץ: 21:19:45 רא"ש: 22:01:04	יום שני ב' טבת בשעה 13, 32 דקות, 10 חלקים ו-29 רגעים וסימנו: ב' י"ט תקפ"ו כ"ט	טוקצ': 13:11:35 מרצב': 13:11:33 תשב"ץ: 12:13:55 רא"ש: 12:57:18

"לוח יהודי", לזמני המולדות והתקופות לשנת תשפ"ג, ע"פ ארבע אפשרויות תרגום מרבותינו הראשונים והאחרונים (פירוט במבוא), הזמנים בקיץ לפי שעון קיץ (מלבד המולד המוכרז). חדש: הזמנים מדוייקים לכל עיר

חודש	סימן המולד	המולד המוכרז	המולד מתורגם לשעוננו	ג' ימים מהמולד	שקיעת לבנה ג' מהמולד	ז' ימים מהמולד	שקיעת לבנה ז' מהמולד	חצי חודש מהמולד (רמ"א)	ט"ו ימים מהמולד (ב"י)
ניסן	ד' ז' תמ"ד	כ"ט אדר **ליל רביעי בשעה 1, 24 דקות, 12 חלקים** המולד האמיתי: בליל רביעי בשעה 19:24	**טוקצ' - ליל רביעי בשעה 1:10:58** **מרצבך - ליל רביעי בשעה 1:03:40** **תשב"ץ - ליל רביעי בשעה 1:15:20** **רא"ש - ליל רביעי בשעה 1:09:28**	ליל ראשון ד' ניסן	23:03	ליל חמישי ח' ניסן	2:49	**לכתחילה ליל רביעי י"ד ניסן כל הלילה, ובדיעבד ליל חמישי ט"ו ניסן עד -** **טוקצ' - 20:29** **מרצבך - 20:26** **תשב"ץ - 20:47** **רא"ש - 20:42**	**בדיעבד ליל חמישי ט"ו ניסן** **טוקצ' - 2:07** **מרצבך - 2:04** **תשב"ץ - 2:25** **רא"ש - 2:02**
אייר	ה' כ' קנ"ז	כ"ט ניסן **יום חמישי בשעה 14, 08 דקות, 13 חלקים** המולד האמיתי: ביום חמישי בשעה 7:13	**טוקצ' - יום חמישי בשעה 14:46:58** **מרצבך - יום חמישי בשעה 14:47:43** **תשב"ץ - יום חמישי בשעה 15:18:56** **רא"ש - יום חמישי בשעה 14:58:40**	ליל שני ג' אייר	22:52	ליל שישי ז' אייר	2:07	**ליל שישי י"ד אייר כל הלילה**	**ליל שישי י"ד אייר כל הלילה**
סיון	ז' ח' תתק"נ	כ"ט אייר **ליל שבת בשעה 2, 52 דקות, 14 חלקים** המולד האמיתי: ביום ששי בשעה 18:53	**טוקצ' - ליל שבת בשעה 3:28:18** **מרצבך - ליל שבת בשעה 3:31:47** **תשב"ץ - יום שבת בשעה 4:23:51** **רא"ש - ליל שבת בשעה 3:01:29**	ליל רביעי ד' סיון	23:22	ליל ראשון ח' סיון	1:40	**ליל ראשון ט"ו סיון עד -** **טוקצ' - 21:52** **מרצבך - 21:54** **תשב"ץ - 22:55** **רא"ש - 22:21**	**טוקצ' - ליל ראשון ט"ו סיון עד - 3:30** **מרצבך - ליל ראשון ט"ו סיון עד - 3:32** **תשב"ץ - ליל ראשון ט"ו סיון כל הלילה** **רא"ש - ליל ראשון ט"ו סיון עד - 3:00**
תמוז	א' כ"א תרס"ג	כ"ט סיון **יום ראשון בשעה 15, 36 דקות, 15 חלקים** המולד האמיתי: ביום ראשון בשעה 7:37	**טוקצ' - יום ראשון בשעה 16:16:45** **מרצבך - יום ראשון בשעה 16:15:50** **תשב"ץ - יום ראשון בשעה 17:23:02** **רא"ש - יום ראשון בשעה 16:56:57**	ליל חמישי ג' תמוז	22:38	ליל שני ז' תמוז	24:33	**ליל שני י"ד תמוז כל הלילה**	**ליל שני י"ד תמוז כל הלילה**
אב	ג' י' שע"ו	כ"ט תמוז **ליל שלישי בשעה 4, 20 דקות, 16 חלקים** המולד האמיתי: בליל שלישי בשעה 21:32	**טוקצ' - יום שלישי בשעה 5:06:06** **מרצבך - יום שלישי בשעה 4:59:53** **תשב"ץ - יום שלישי בשעה 6:05:33** **רא"ש - יום שלישי בשעה 4:23:17**	(ליל שבת ד' אב) ליל ראשון ה' אב	22:35	ליל רביעי ח' אב	23:54	**ליל רביעי ט"ו אב עד -** **טוקצ' - 23:28** **מרצבך - 23:22** **תשב"ץ - 24:18** **רא"ש - 23:39**	**טוקצ' - ליל רביעי ט"ו אב כל הלילה** **מרצבך - ליל רביעי ט"ו אב כל הלילה** **תשב"ץ - ליל רביעי ט"ו אב כל הלילה** **רא"ש - ליל רביעי ט"ו אב עד - 4:30**
אלול	ד' כ"ג פ"ט	כ"ט אב **יום רביעי בשעה 17, 04 דקות, 17 חלקים** המולד האמיתי: ביום רביעי בשעה 12:38	**טוקצ' - יום רביעי בשעה 17:48:34** **מרצבך - יום רביעי בשעה 17:43:57** **תשב"ץ - יום רביעי בשעה 18:27:44** **רא"ש - יום רביעי בשעה 18:20:47**	ליל ראשון ג' אלול	21:04	ליל חמישי ז' אלול	22:58	**ליל חמישי י"ד אלול כל הלילה**	**ליל חמישי י"ד אלול כל הלילה**

חודש	תקופת שמואל	תרגום תקופת שמואל	תקופת רב אדא	תרגום תקופת רב אדא
ניסן	**יום שבת י"ז ניסן בשעה 6** וסימנו: ז' י"ב (אפס)	**טוקצ': 06:41:17** **מרצב': 06:39:00** **תשב"ץ: 07:02:06** **רא"ש: 06:19:43**	**ליל שלישי ו' ניסן בשעה 21, 1 דקות, 7 חלקים ו-60 רגעים** וסימנו: ג' ג' כ"ה ס'	**טוקצ': 21:45:55** **מרצב': 21:40:23** **תשב"ץ: 21:56:17** **רא"ש: 21:50:52**

חודש	תקופת שמואל	תרגום תקופת שמואל	תקופת רב אדא	תרגום תקופת רב אדא
תמוז	**יום שבת י"ט תמוז בשעה 13, 30 דק'** וסימנו: ז' י"ט תק"מ	**טוקצ': 14:13:58** **מרצב': 14:09:00** **תשב"ץ: 15:17:41** **רא"ש: 14:29:53**	**ליל שלישי ח' תמוז בשעה 4, 30 דקות, 5 חלקים ו-15 רגעים** וסימנו: ג' י' תקמ"ה ט"ו	**טוקצ': 05:12:10** **מרצב': 05:09:17** **תשב"ץ: 06:18:22** **רא"ש: 04:22:42**